Ministerul Educației și Învățămîntului
SOCIETATEA DE STIINTE BIOLOGICE DIN REPUBLICA SOCIALISTA ROMANIA

I.Popescu Gh.Mohan C.Pîrvu

DICTIONAR DE BIOLOGIE VEGETALA

BUCURESTI
1974

Ministerul Educației și Învățământului
SOCIETATEA DE STIINTE BIOLOGICE DIN REPUBLICA SOCIALISTA ROMANIA

I.Popescu
Gh.Mohan
C.Pîrvu

DICTIONAR DE BIOLOGIE VEGETALA

BUCURESTI
1974

Scanned with OKEN Scanner

Ministerul Educației și Învățământului
SOCIETATEA DE STIINTE BIOLOGICE DIN REPUBLICA SOCIALISTA ROMANIA

I.Popescu
Gh.Mohan
C.Pîrvu

DICTIONAR DE BIOLOGIE VEGETALA

BUCURESTI
1974

Scanned with OKEN Scanner

CUVINT INAINTE

Biologia, mai mult ca oricare ştiinţă, a cunoscut în ultimii douăzeci de ani o dezvoltare fără precedent, determinînd acumularea unui imens material, schimbînd sau îmbogăţind viziunea în multe domenii, ducînd la apariţia unor noi ştiinţe sau desprinderea unor noi discipline din cele clasice: biologia moleculară, biologia celulară, biochimia, biofizica, genetica, biostatica, bionica etc.

In biologie se petrece o profundă revoluţie care a cuprins aproape toate sectoarele sale la care o contribuţie importantă o au şi alte domenii ca chimia, fizica, matematica, a căror progrese s-au răsfrînt mai devreme sau mai tîrziu şi asupra cercetărilor biologice.

Stiinţele biologice, poate mai mult decît oricare alte ştiinţe, şi-au creat în lunga lor istorie un vocabular particular şi deosebit de vast în care sînt condensate la maximum explicaţiile noţiunilor biologice.

Predarea şi înţelegerea lumii vegetale nu poate fi concepută fără utilizarea acestui vocabular consacrat. Insuşirea temeinică de către elevi, studenţi şi pentru toţi cei ce consultă literatura biologică, a cunoştinţelor despre natură, presupune în primul rînd înţelegerea deplină a acestui vast vocabular biologic.

Dar cum numărul orelor de predare prevăzute în actualul program de învăţămînt pentru biologie este prea mic în raport cu volumul materialului ce trebuie parcurs, explicarea termenilor ştiinţifici este adeseori lacunară şi uneori chiar absentă.

Mai mult decît atît, natura vie cu multiplele şi interesantele sale aspecte este prezentă în numeroase lucrări de literatură ştiinţifică, didactică şi de popularizare utilizîndu-se termeni consacraţi dar neexplicaţi care rămîn adeseori neînţeleşi sau chiar confuzi.

Ţinînd seama de aceste lipsuri semnalate am elaborat acest "DICTIONAR DE BIOLOGIE VEGETALA" care va fi completat în curînd de un "DICTIONAR DE BIOLOGIE ANIMALA" care reprezintă un ghid util la

Scanned with OKEN Scanner

îndemîna tuturor elevilor, studenţilor de la facultăţile de biologie, medicină, agronomie, silvicultură şi tuturor profesorilor de biologie.

In lucrare sînt incluşi circa 9500 de termeni ştiinţifici din domeniul diferitelor discipline ale biologiei vegetale ca: morfologia vegetală, taxonomia, filogenia, ecologia, microbiologia, biochimia, biologia celulară, genetica, fiziologie vegetală, geobotanică, precum şi descrierea unor aparate biologice folosite pe teren şi în laborator, a plantelor ocrotite din ţara noastră, a vieţii şi a operei marilor botanişti români şi străini.

Pentru înţelegerea cît mai uşoară a explicaţiilor din text, dicţionarul este însoţit de numeroase desene şi scheme grupate pe planşe.

Prin conţinutul său considerăm că această lucrare va fi nu numai un auxiliar al manualelor didactice şcolare şi universitare ci şi un instrument util şi eficace de instrucţie pentru cei ce se interesează de natura vie cu multiple, interesantele şi încă enigmaticelor sale aspecte.

După cum este conceput şi elaborat putem să afirmăm că această lucrare reprezintă o mică enciclopedie a biologiei vegetale în care cititorul va putea să găsească răspunsul la diferite probleme neînţelese.

Dorim ca în final să ne adresăm tuturor cititorilor, că orice sugestie şi completare adusă acestei lucrări, o considerăm oportună şi deosebit de utilă pentru noi.

AUTORII

Scanned with OKEN Scanner

LISTA ABREVIERILOR

lat.	=	latinescul
gr.	=	grecescul
fr.	=	franţuzescul
engl.	=	englezescul
mal.	=	malaezul
rus.	=	rusescul
anglo-saxon	=	anglo-saxonul
It.	=	italianul
Sp.	=	spaniolul
germ.	=	germanul
Ord.	=	ordin
Cl.	=	Clasă
fam.	=	familie
Fil.	=	filum
dim.	=	diminutiv
sin.	=	sinonim
✳	=	simetrie radiară (floare actinomorfă)
•|• (||)	=	simetrie bilaterală (floare zigomorfă)
♂	=	gamet masculin, floare masculină, tal masculin
♀	=	gamet feminin, floare femininǎ, tal feminin
⚥	=	floare hermafroditǎ

Scanned with OKEN Scanner

A

A - simbol al andoceului într-o formulă florală
Ab. - (lat. ab = de, din).
Prefix folosit cu sensul da, din, departe).

ABAPICAL - (lat. ab = de la, departe) = sin subapical, subterminal.
1. Prezent în regiunea terminală în imediata apropiere a vîrfului; 2. primul mugure axial

ABATEREA STANDARD - (engl. standard = tip, model)
Măsură a variabilităţii unei mulţimi de indivizi, care estimează distanţa (o) între medie şi punctele de inflexiune ale curbei normale.

ABAXIAL - (lat. ab = de la, departe ; axis = axă) = sin. excentric.
Prezent sau situat în afara axului central

ABERANT - (lat. aberrare = a se abate, a se îndepărta de la).
1. Organism vegetal a căror caractere nu intră în limita de variabilitate a speciei; 2. organism care prezintă unele caractere morfo-anatomo-fiziologice sau ecologice noi care nu concordă cu ale tipului.

ABERAŢIE - (lat. aberrativ = abatere de la normal, depărtare).
Care nu intră în limitele normale de variaţie; a. cromozomială - modificarea numărului sau a formei cromozomilor dintr-o celulă sau dintr-un organism.

ABIOGEN - (gr. a=fără; bios = viaţă; genesis = naştere, origine).
Produs sau rezultat din substanţe minerale sau organice lipsite de viaţă.

ABIOGENEZA - (gr. a = fără ; bios = viaţă ; genesis = naştere, origine).
Concepţia conform căreia materia vie a rezultat din materia lipsită de viaţă.

ABIOSESTON - (gr. a=fără ; bios = viaţă; seio = a agita).
Component abiotic al sestonului, format din particule organice în suspensie; a. autohton - elaborat de biocenoza biotopului; a. alohton - elaborat de alte biocenoze.

ABIOTIC - (gr. a = fără; bios = viaţă) - sin. abioză.
1. Fără viaţă; 2. tot ce aparţine atmosferei, litosferei şi hidrosferei; 3. componentele anorganice ale biosferei; 4. mediul fizic.

ABISAL (E) - (gr. abyssos = prăpastie).
Organisme vegetale care îşi duc viaţa în mări şi oceane la adîncimi mai mari de 2000 m.

ABORIGEN - (lat. ab = din; origo = origine).
Flora primitivă a unei regiuni.

ABRUPT - (lat. abrumpere = brusc).
Un organ care se subţiază dintr-o dată.

ABTERMINAL - (lat. ab = din; terminus = capăt, extremitate).
Format sau generat de vîrful unui organ, situat la extremitatea acestuia.

ABUNDENŢA - (lat. abundantia = abundenţă, belşug).
1. Termen cenologic care indică valoarea raportului dintre indivizii unei specii şi totalul indivizilor care populează o anumită suprafaţă; 2. elemente de caracterizare cantitativă a rolului speciilor în fitocenoză după abundenţă şi acoperire.

AC SPATULAT
Acul cu vîrful lăţit folosit în mutarea secţiunilor şi întinderea lor pe lampă (Pl.LXXIV 3,B)

ACANTHACEAE
Familie de plante superioare (Angiospermee) din Ord. Tubiflorales care cuprinde plante ierbacee perene cu frunze simple întregi sau compuse, opuse, Flori hermafrodite, zigomorfe, dispuse în raceme sau spice. Calicin cu 4-5 foliole, dintre care una e foarte mare în formă de coif. Carola gamopetală bilabiată. Stamine 5 dicline unele transformate în staminodii. Gineceul cu

Scanned with OKEN Scanner

ovar superior bilocular. Fructul o capsulă. Dintre speciile acestei familii amintim: Acauthus longifoliul Host., Thunbergia alata Boyer.

ACANTOFOR - (gr. akantha = spin ; pherein = a purta).
Organ purtător de spini, ghimpi, ţepi sau acoperit cu formaţiuni proeminente, ţepoase.

ACARIOBIONT - (gr. a = fără; karyon = nucleu; bios = viaţă). - sin. acariote, anucleobiont, procariot.
Organism vegetal primitiv (bacterii, algele albastre) care nu prezintă un nucleu individualizat ci difuz în masa citoplasmei.

ACARIOTE - gr. a = fără; karyon = nucleu) - sin. anucleate.
Celule lipsite de nucleu.

ACARP - (gr. a = fără; karpos = fruct).
Plantă care nu formează fructe sau nu fructifică.

ACUALINE - (gr. a = fără; Kaulos = tulpină).
Plante lipsite de tulpină slab diferenţiată.

ACCELERAŢIE - (lat. accelerare = a grăbi).
Intensificarea unor procese fiziologice la plante.

ACETAL - (gr. a = fără; kephalé = cap).
Gineceu la care lipseşte stigmatul.

ACELULAR - (lat. a = fără; cellula = cameră mică).
Fără structură celulară.

ACENTRIC - (gr. a = fără; kentron = centru).
Cromozom la care centromerul lipseşte datorită unor anomalii structurale apărute spontan sau artificial.

ACERACEAE
Familie din Ord. Anacardiales (Sapindales) dintre Angiospermae care cuprinde arbori şi arbuşti poligami rar dioici. Frunze opuse palmat - lobate, rar penate sau de tot întregi, lipsite de stipele. Flori actinomorfe, hermafrodite, rar unisexuate, dispuse în corimbe, panicule, raceme compuse rar în glomerule. Sepale 4-5(6), petale 4-5(6). Uneori petalele lipsesc, uneori lipseşte învelişuri florar în întregime. Stamine 4-10, adesea 8, dispuse pe 2 rînduri pe un disc. Ovar superior bicarpelar. Stilul aproape lipseşte. Stile 2. Fruct disamară. Formula florală ✶ ♀ K 4-5 C_{4-5} A_{4-8-10} G(2). Dintre speciile mai importante amintim: Acer tatarium L. (Arţar tătăresc), A. platanoides L (Arţar). A. compestre I. (Jugustro) A. pseudo platanus L (Paltin).

ACERVUL - (lat. acervus = grămadă).
Lagăr sau cuib de conidiofori, al unor ciuperci parazite, situate subcuticular sau subepidermal (Pl. LX, 6).

ACETIL - COA.
Complexul format din coenzima A şi radical acetil provenit din decarboxilarea acidului piruvic şi iniţiază ciclul Krebs.

ACHENA - (gr. a = fără; chainein = a se deschide) - sin. nucula.
Fruct uscat, indehiscent cu o singură sămînţă neconcrescută cu pericarpul tare (Pl. XL VI, 4).

ACHIASMATA - (gr. a = fără; chiasma = încrucişare).
Absenţa chiasmelor.

ACHINET - (gr. a = fără; kinein = a se mişca).
Organ de înmulţire vegetativă întîlnit la unele alge, format dintr-o celulă cu membrane îngroşată bogată în substanţe de rezervă (Pl. XX VIII, 6).

ACHINETOSPOR - (gr. a=fără; kinein = a se mişca; sporos = sămînţă).
Spor diferenţiat prin germinarea achinetosporangelui.

ACHINETOSPORANGE - (gr. a=fără; kinein = a se mişca; sporos = sămînţă; anggeion=vas)
Sporange care are funcţia de organ de rezistenţă şi înmulţire, prezent la unele ciuperci inferioare, parazite.

ACICLICE - (gr. a=fără; kyklos = cerc) - sin. spirocidic
Florile la care elementele florale (sepale, petale, stamine şi carpele) sînt dispuse în spirală şi nu în cercuri concentrice (Pl. XL, 4, H).

ACICULAR (lat. acicula = ac mic).
1. De forma unui ac; 2. frunzele specifice coniferelor.

Scanned with OKEN Scanner

ACICULIFRUTICETA - (lat. acicula = ac mic ; frutex = arbust)
Unitate cenotaxonomică în care sînt cuprinse fitocenozele de conifere arbustive.

ACICULILIGNOZA - (lat. acicula = ac mic; lignum = lemn)
Unitate cenotaxonomică în care sînt cuprinse fitocenozele cu frunze aciculare sau solzoase.

ACICULISILVAE (lat. acicula = ac mic; sylva = pădure)
Unitate cenotaxonomică în care sînt cuprinse pădurile de conifere

ACID - (lat. acidus = acru).
Substanţă formată dintr-un radical acid şi hidrogen capabilă de a ceda protoni.

ACID CROMIC.
Acidul folosit în diferite amestecuri pentru fixarea ţesuturilor vegetale.

ACID FLORIGENIC - (lat. flos = înflorire; gignere = a produce).
Hormonul înfloririi, care după R. G. Lincoln (1964), ar fi de natura unui acid organic. P. W. Boian şi A. W. Naylor, susţin că în meristemul apical al plantelor se formează mai întîi un hormon giberelinoid care ulterior se transformă în florigen.

ACID MURAMIC - (lat. acidus = acru; fr. mur = perete).
Polizaharid alcătuit din lanţuri de D - glucozamină, care intră în structura peretelui celulei bacteriene.

ACIDUL OSMIC
Cel mai bun fixător celular în concentraţie de 2%.

ACID PANTOTENIC - (gr. pantothen = peste tot).
Vitamina B larg răspîndită alcătuită din alamină combinată cu un derivat dioxi-dimetilic al acidului butiric. Carenţa afectează metabolismul glucidelor, lipidelor, sterolilor.

ACID PICRIC
Acid care dă rezultate bune în fixările ţesuturilor vegetale în amestec cu formol şi acid acetic.

ACID PIRUVIC.
Produs intermediar rezultat din catabolismul glucozei.

ACIDOFIL - (lat. acidus = acru; phílein = a iubi) - sin. oxifil.
1. Afinitatea faţă de coloranţii acizi; 2. organism vegetal care trăieşte pe soluri acide.

ACILTRANSFERAZA
Transferază care are rol de a transfera un radical acid (R-CO).

ACIN - (lat. acinus = bacă; boabă de strugure).
O drupă a polidrupei de la mur sau zmeur (Pl. XLVII, A).

ACIZI NUCLEICI
Substanţe organice alcătuite din baze azotate, pentoze şi acid fosforic, care reprezintă, aparatul genetic al organismelor (substratul material al eredităţii) (ex. ARN şi ADN)

ACLAMIDEU - (gr. a=fără; chlamys = înveliş).
Flori lipsite de un înveliş floral, (Pl. XXXVI, 2)

ACLIMATIE - (gr. a=fără; klima = climă).
Totalitatea modificărilor adaptative care apar în condiţii experimentale, cînd modificăm un factor al mediului înconjurător.

ACLIMATIZARE - (lat. ad=către, spre; gr. klima = climă)
1. Capacitatea unui organism de a se adapta la condiţii ecologice diferite de ale zonei de origine ; 2. adaptare artificială.

ACOMODARE - (lat. accommodere = a se adopta)
Capacitatea unui organism vegetal de a-şi continua în mod normal procesele vitale în anumite condiţii schimbate ale mediului înconjurător.

ACOPERIRE
1. Termen fitocenologic prin care se indică suprafaţa de teren acoperită de părţile aeriene ale fiecărei specii în parte din cadrul unui individ de asociaţie; 2. proiecţia pe orizontală a tuturor indivizilor sau uneia dintre speciile fitocenozei şi se exprimă în procente, zecimi sau indici convenţionali (Braun - Blanquet - Halt - Sernander), se determină precis cu rama Ramenskii prin desenare pe sticlă (Korneva), prin măsurarea pe transecte liniare; a. reală - proiecţia pe orizontală a părţii bazale a plantelor.

ACRASPIDOTE - (gr. a=fără; kraspedon = margine).
Ciupercile lipsite de velum.

Scanned with OKEN Scanner

ACRESCENT - (lat. accerescere = a creşte).
Plantă care continuă să crească în lungime după înflorire sau polenizare.

ACRO - (gr. akron = extremitate)
Prefix folosit cu sensul de extremitate care aparţine extremităţii

ACROBRIONIC - (gr. akros = vîrf; bryein = a creşte).
Cu creştere terminală.

ACROCARPI - (gr. akron = extremitate; karpos = fruct)
Briofitele care îşi formează sporogonul terminal (ex. Polytrichum, Bryum. Mnium). (Pl.. LX VIII).

ACROCENTRIC - (gr. akros = vîrf; kentron = centru).
Tip de aşezare a centromerului în care este plasat mai aproape de un capăt al cromozomului decît de celălalt, din care cauză braţele acestuia sînt inegale.

ACROFITE - (gr. akron = extremitate; phyton = plantă).
Plante, care trăiesc la altitudini mari (exemplu: plantele alpine sau subalpine).

ACROGEN - (gr. akron = extremitate ; genneain = a naşte).
Planta care prezintă organele de reproducere în vîrf.

ACROMASIE - (gr. a = fără; chroma = culoare)
Procesul de trecere parţială a substanţei cromatice din nucleu în citoplasmă.

ACROMATIC - (gr. a=fără; chroma = culoare).
1. Lipsit de culoare; 2. care nu se colorează cu un anumit reactiv.

ACROMATINA - (gr. a=fără; chroma = culoare).
Substanţă nucleară care nu se colorează cu coloranţi bazici.

ACROPETAL - (gr. akron = vîrf; lat. petere = a căuta, a urmări).
Organele vegetale care iau naştere dîn vîrful vegetativ al altor organe.

ACROSARC - (gr. akron = vîrf; sarx = carne).
Ţesutul cărnos format în urma procesului de concreştere a ovarului cu caliciul.

ACROSINDEZA - (gr. akron = vîrf; syndesis = a lega).
Imperecherea incompletă a cromozomilor în cursul meiozei.

ACROSPIRA - (gr. akron = vîrf; speira = răsucit).
Primul lăstar spiralizat, care apare la germinarea unei seminţe.

ACROSPOR - (gr. akron = vîrf; sporos = sămînţă, germen).
Spor format la extremitatea sporangioforilor sau a condioforilor. (Pl. LX, 5).

ACROZOM - (gr. akron = vîrf; soma = corp).
Structură rezultată din modificarea aparatului Golgi prezentă în partea anterioară a spermatozoidului, care digeră membrana ovulului, facilitînd fecundaţia.

ACTINOBIOLOGIE - (gr. aktis = rază; bios = viaţă; logos = ştiinţă).
Ştiinţa care cercetează acţiunea şi efectele radiaţiilor asupra organismelor.

ACTINOMERIC - (gr. aktis = rază; meros = parte) - sin. actinomorf.
Organism care prezintă o simetrie radiară; cu elementele structurale dispuse radiar

ACTINOMICIN - (gr. aktis = rază; mykes = ciupercă).
Antibiotic extras din Actinomycete şi care în procesul de biosinteză a proteinelor împiedică transcripţia ARN-ului.

ACTINOMICOZA - (gr. actinos = rază; mycos = ciupercă).
Boală provocată de bacteriile din fam. Actinomycetaceae.

ACTINOMORF - (gr. aktis = rază; morphe = formă).
Organe cu simetrie radiară, prin care se pot duce cel puţin 3 planuri de simetrie. (Pl. XXXVI, 3,C,4).

ACTIVARE - (lat. activus = activ).
1. A fi activ; 2. divizarea ovulului consecutiv fecundării sub acţiunea unui factor oarecare. 3. Activarea aminoacizilor - procesul chimic prin care aminoacizii şi ATP formează aminoacidadenilat; 4. procesul de activare a unor substanţe cu ajutorul biocatalizatorilor.

ACTINOMYCETACEAE - (gr. actinos = rază; mycos, mycetos = ciupercă).
Familie din cadrul Ordinului Actnomycetales care cuprinde bacterii ce provoacă la animale şi la om infecţii locale în formă de buboaie cu puroi (actinomicoză) (ex. Actinomyces bovis; A. alni).

Scanned with OKEN Scanner

ACTINOMYCETALES - (gr. actinos = rază; mycos mycetos = ciupercă). - sin Mycobacteriales.
Ordin din cadrul Filumului Bacteriophyta care cuprinde bacteriile în formă de bastonase sau de filamente, ce trăiesc în colonii de forme stelate.

ACTIVATOR - (lat. actio = acţiune)
Substanţă sintetizată de celule şi capabilă ca atunci cînd se găseşte în formă activă să determine funcţionarea unor gene altfel inactive.

ACULEAT - (lat. aculeus = spin, ţepi).
Organ prevăzut cu ghimpi, spini sau ţepi.

ACULEU - (lat. aculeus = spin, ţep)
Ghimpe, spin.

ACUMBANT
Organul unei plante care are o poziţie culcată.

ACUMINAT - (lat. acumen = vîrf).
Organ care se termină într-un vîrf prelung, îngust, ascuţit (Pl XVIII, 4, B).

ACUT - (lat. acutus = ascuţit).
Denumire dată unui organ ascuţit (ghimpe, păr etc.)

ACVIFER - (lat. aqus = apă; gr. pherein = a purta).
Ţesut parenchimatic care are funcţia de a înmagazina o mare cantitate de apă, prezent la plantele care trăiesc în regiunile secetoase.

AD - (lat. ad) = către.
Prefix cu sensul de: către, spre.

ADAPTABILITATE - (lat. adaptare = a potrivi).
Proprietatea organismelor de a se adapta la condiţii schimbate de mediu.

ADAPTARE - (lat. adaptare = a potrivi)
Totalitatea modificărilor morfologice, fiziologice, biochimice, etc. pe care le suferă un organism pentru a putea să crească să se dezvolte şi să se înmulţească într-un anumit mediu: a. generală - organismul care se adaptează la mai multe condiţii de mediu; a. specială - organismul se adaptează la factori specifici de mediu.

ADAXIAL - (lat. ad = spre, către; axis = axă).
Organul unei plante răsucit sau curbat spre axa generatoare.

ADELFIE - (gr. adelphos = apropiere).
Procesul de sudare sau concreştere a două sau mai multe organe vegetale (ramuri, stamine).

ADELFOGAMIE - (gr. adelphos = apropiere; gamos =unire).
1. Procesul de unire a două organisme (organe sau celule) generate de acelaşi individ. 2. unirea care are loc între celula mamă şi celula fiică.

ADELOMORFIC - (gr. adelos = a ascunde; morphe = formă).
1. Organism sau celulă care are o formă nedefinită, schimbătoare; 2. celulă amoceboidală; plasmodiul (Pl. I, 4).

ADENINA.
Bază purinică care intră în structura acizilor nucleici. (Pl. VII, 4.)

ADENOBLAST - (gr. aden = glandă; blastos = mugure).
Celulă gandulară embrionară.

ADENOFOR - (gr. aden = glandă; pherein = a purta)
Organul care susţine glandele nectarifere.

ADENOID - (gr. aden = glandă; eidos = formă).
Cu aspectul unei glande.

ADENOPOD - (gr. aden = glandă; pous = picior).
1. Peţiolul foliar sau pedunculul florifer prevăzut cu glande; 2. pedicelul unei glande (Pl. XII, 5.).

ADENOZINA.
Nucleozidă alcătuită dintr-o moleculă de adenină şi una de riboză.

ADENOZIN - DIFOSFAT - (ADP).
Derivat al ATP, rezultat prin desprinderea unei molecule de acid fosforic.

Scanned with OKEN Scanner

ADENOZIN - MONOFOSFAT (AMP).
Derivat al ATP, prin desprinderea a două molecule de acid fosforic.

ADENOZIN - TRIFOSFAT - (ATP).
Compus chimic format dintr-o moleculă de adenină, una de riboză şi trei grupări fosforice.

ADENOZINTRIFOSFATAZA
Enzimă care acţionează asupra ATP-ului, transformîndu-l în ADP şi acid fosforic.

ADITIVITATE - (lat. additio de la addere = a adăuga)
Fenomen prin care expresia unui caracter cantitativ este determinată de însumarea efectelor parţiale ale alelelor din mai multe perechi de gene.

ADN - Acidul dezoxiribonucleic.
Componentul principal al aparatului genetic constituit din două lanţuri de polinucleotide, unite prin legături de hidrogen. (Pl. VII, 4.)

ADN-POLIMERAZA - (gr. polys =mult; meros = parte; osis = condiţie).
Enzimă care catalizează sinteza ADN-ului, folosind ca matriţă unul dintre filamentele acestuia.

ADN-SATELIT - (sin. ADN - repetitiv)
Fracţiune a ADN-ului din cromozomii, eucariotelor, deosebită de restul ADN-ului prin compoziţia nucleotidică şi prin proprietăţi fizice ce se caracterizează prin repetarea unor secvenţe nucleotidice de un număr foarte mare de ori. A fost localizat în cea mai mare parte în zonele heterocromatice ale cromozomilor.

ADNAT - (lat. ad = spre; către; gnatus = născut).
1. Procesul de concreştere a unui organ cu alt organ; 2. concreşterea bracteelor sau stipelelor cu pedunculul floral sau peţiolul foliar.

ADOXACEAE.
Familie din Ord. Rubiales, dintre Angiosperme care cuprinde plante ierbacee, mici, gracile, cu frunze opuse 1-2 ternat-fidate, nestipelate. Flori hermafrodite, radiat simetrice. Sepale 2-3 concrescute la bază. Corala rotată, 4-5 fidată. Stamine 8-10, ovar semiinfer, cu 3-5 loculi monospermi. Fruct drupaceu. Formula florală:

$$* \; ⚥ \; K_{2-3} \; C_{4-5} \; A_{8-10} \; G_{(3-5)} \; -$$

Dintre specii importante amintim : Adoxa moschatellina L. (Frăguliţă)

ADPRES - (lad. ad = către, spre; pressace = a apăsa)
Peri strîns alipiţi de tulpina plantelor.

ADSORBŢIE - (lat. ad = către, spre; sorbere = a suge).
1. Procesul de alipire a moleculelor dintr-o substanţă fluidă pe suprafaţa corpurilor solide datorită forţei de atracţie; 2. fixarea unei particule virale pe suprafaţa unei membrane celulară.

ADUNCAT - (lat. aduncus = încovoiat)
Curbat cu aspect de cîrlig.

ADVENTIV - (lat. adventitius - a sosi pe neaşteptate, întîmplător).
1. Ţesuturi, organe sau alte formaţiuni vegetale generate de alte organe sau care apar în alte poziţii decît cele normale; 2. element floristic care a ajuns la noi de pe diferite teritorii de cultură, spontane sau ruderale. (prescurtare Adv).

AERENCHIM - (gr. aer = aer; engchyma = amestec).
Ţesut parenchimatic prevăzut cu spaţii mari intercelulare, pline cu aer, prezent îndeosebi la plantele acvatice submerse.

AERIAN TERESTRU - (gr. aer = aer; terra = pămînt).
Organism care trăieşte pe suprafaţa pămîntului.

AEROB - (gr. aer = aer; bios = viaţă) - sin. aerobiont.
Organism care poate trăi numai în prezenţa oxigenului molecular (atmosferic) a. obligator - care nu poate să trăiască în absenţa oxigenului atmosferic; a. facultativ - organism anaerob care poate trăi o anumită perioadă şi în prezenţa oxigenului atmosferic.

AEROBIOLOGIE - (gr. aer = aer; bios = viaţă; logos = ştiinţă).
1. Ramura biologiei care cercetează organismele aerobionte; 2. biologia aeroplanctonului.

AEROBIOZA - (gr. aer = aer; bios = mod de viaţă).
Modul de viaţă sau existenţă a organismelor aerobionte.

Scanned with OKEN Scanner

AEROERRANTIA - (gr. aer = aer; lat. erratio = înconjur)) - sin. fitoaeron.
Clasă de formaţii în care sînt încadrate grupările naturale de organisme inferioare ce plutesc în aerul atmosferic.

AEROFITE - (gr. aer = aer; phyton = plantă).
Plantele care prezintă muguri de regenerare aerieni.

AEROGEN - (gr. aer = aer; gennein = a produce).
Bacterie care are proprietatea de a descompune unele substanţe solide şi lichide în substanţe gazoase.

AEROMORFOZE - (gr. aer = aer; morphosis = formă).
Totalitatea modificărilor morfo-anatomice incluse sub acţiunea factorilor atmosferici.

AEROPLANCTOFITE - (gr. aer = aer; plangktos = care cutreeră; pyton = plante).
Plantele care trăiesc în aerul atmosferic.

AEROPLANCTON - (gr. aer = aer; plangktos = care pluteşte) - sin. anemoplancton.
Totalitatea organismelor vii (microflora, microfauna, bacterii, spori, granule de polen etc). care plutesc în aerul atmosferic.

AEROTROPISM - (gr- aer = aer; trope = întoarcere).
Procesul de curbare a organelor plantelor în direcţia zonelor cu o concentraţie mai mare de oxigen.

AERRANTIA - (lat. aer = aeris = aer).
Cenoze de microorganisme ce plutesc în aer (fitoaeron)

AESTIFRUTICETA - (lat. aestivus = de vară; fruticosus = arbustiv).
Unitate cenotaxonamică care include fitocenozele formate din arbuşti cu frunze căzătoare din zonele temperate.

AESTILIGNOZA - (lat. aestivus = de vară; lignum = lemn)
Unitate cenotaxonamică a tipului lignoza care include fitocenozele arboricole şi arbustive cu frunze căzătoare.

AESTISILVAE - (lat. aestivus = de vară; sylva = pădure).
Unitate cenotaxonamică în care sînt cuprinse pădurile de foioase cu frunze căzătoare.

AFINIS.
Tufărişuri scunde de afin (Vaccinium myrtillus)

AFILE - (gr. a=fără; phyllon = frunză)
Plante fără frunze sau formaţiuni foliare.

AFINITATE - (lat. affinis = alăturat, apropiat)
Asemănările care există între două organisme sau doi taxoni cu aceiaşi origine; a. diferenţială - incapacitatea cromozomilor homologi de a se împerechea în meioză, cînd în celulă se găseşte un alt cromozom homolog cu unul dintrei ei; a. filetică - relaţia care se stabileşte între două organisme pe baza criteriilor morfologice; a. genetică - relaţia stabilită pe gradul de înrudire între indivizii cu origine comună, care alcătuiesc un grup.

AFOTIC - (gr. a = fără; phos = lumină).
1. Lipsit de lumină; 2. zona adîncurilor din mări şi oceane unde razele luminoase nu pot pătrunde.

AGAMET - (gr. a=fără; gametes = germen)
Celulă germinativă care dă naştere unui nou individ fără să aibă loc procesul de fecundaţie.

AGAMIC - (gr. a=fără; gamos = unire).
1. Orice organism vegetal care nu produce gameţi; 2. organism rezultat din celule nefecundate pe calea asexuată sau partenogenetică.

AGAMOGAMIE - (gr. a=fără; gametes = germen; gamos = unire). sin. agamogeneză, agamogomie, schizogonie, înmulţire asexuată.
Tip de înmulţire asexuată care nu implică un proces de fecundaţie.

AGAMOSPECIE - (gr. a=fără; gamos =unire; lat. species = formă).
Specie care nu se reproduce sexuat.

AGAMOSPERMIC - (gr. a = fără; gamos = unire; sperma = sămînţă).
Organism care se reproduce prin agamospermie.

AGAMOSPERMIE - (gr. a = fără; gamos = unire; sperma = sămînţă).
Reproducere care nu implică participarea spermatoizilor.

Scanned with OKEN Scanner

AGAMATOPLOID - (gr. a = fără; gametes = german; ploos = filament)
Organism rezultat prin agamatoploidie.

AGAMATOPLOIDIE - (gr. a = fără; gametes = germen; ploos = filament).
Poliploidie falsă care a rezultat prin fragmentarea unor cromozomi policentrici.

AGAR - (Mal. agar - agar = algă marină).
Substanţă mucilaginoasă utilizată pentru prepararea mediilor solide de cultură şi extrasă din unele specii de alge marine.

AGARICACEAE.
Familie de ciuperci din Ord. Hymenomycetales, caracterizate prin prezenţa unor lame dispuse radiar, pe faţa inferioară a pălăriei (himenofor lamelar). Ele trăiesc în pământ gras şi cu conţinut bogat de bălegar sau de humus uneori pe lemnul arborilor vii sau pe trunchiurile moarte în descompunere, unde se dezvoltă micelii perene "bogat" ramificate şi întinse în substrat.
Dintre speciile importante amintim: ciuperca de bălegar (Psalliota (Agarius) competris); bureţii iuţi (Lactarius piperatus); rîscovul (Lactarius deliciosus); ghebele (Armillaria meleea) bureţii galbeni (Cantharelus cibarius); pălăria şarpelui (Amanita muscaria). (Pl. LXII).

AGENEZIE - (gr. a = fără; genesis = naştere)
1. Incapacitatea unui organism de a se înmulţi; 2. lipsa unui organ sau ţesut.

AGENT - (lat. agens = activ)
Factor biotic sau abiotic care are proprietatea de a provoca unele modificări morfo-fiziologice şi anatomice la organismele vii.

AGEOTROPE - (gr. a = fără; gaia = pământ; trope = a întoarce)
Organe ale plantelor fixe care nu se orientează în funcţie de direcţia şi sensul forţei de atracţie a pământului (ex. radicelele şi ramurile de ordin superior).

AGLOMERARE.
Fitocenoză alcătuită din cîteva specii ecologice asemănătoare (Grossheim); a. medie - raportul care există între numărul indivizilor unei specii şi totalitatea indivizilor din celelalte specii care populează o anumită unitate de suprafaţă.

AGLUTINARE - (lat. ad=spre; glutinare = a lipi).
1. Ingrămădire, alipire; 2. îngrămădirea laolaltă a bacteriilor, fie prin acţiunea specifică a unor anticorpi (aglutinine) fie datorită unui factor nespecific (scăderea pH-ului, etc).

AGREGARE - (lat. ad = spre; gregare = strînge)
1. Aglomerarea sau îngrămădirea mai multor organe la un loc; 2. totalitatea organismelor care deşi populează acelaşi teritoriu nu formează un cenotaxon; 3. fitocenoză monospecifică (Grossheim).

AGREGAT - (lat. ad = spre; gregare = a strînge).
Ingrămădirea de organisme care ocupă o suprafaţă redusă, formînd o comunitate biologică densă.

AGRESIVĂ - (fr. agressif = agresiv).
Substanţă produsă de unele microorganisme patogene, virulente, (Staphylococcus - aureus, Bacillus authracis, Mycobacterium tuberculosis) care reduce eficienţa sistemelor de apărare ale gazdei pentru aşi exercita acţiunea.

AGRIOTIP - (gr. agrios = sălbatic; typos = model).
1. Tipul spontan sau ancestral. 2. tipul cel mai frecvent întîlnit într-o populaţie.

AGROBIOCENOZĂ - (gr. agrostis = iarbă; bios = viaţă, koinos = în comun).
Biocenoză a terenurilor cultivate.

AGROBIOLOGIE - (gr. agrostis = iarbă; bios = viaţă; logos = ştiinţă).
Ramura biologiei care studiază plantele de cultură.

AGROFITOCENOZĂ - (gr. agrostis = iarbă; phyton = plantă; koinos = în comun).
Fitocenoză formată în terenurile cultivate.

AGROSTOLOGIE - (gr. agrostis = iarbă; logos = ştiinţă)
Ramura botanicii aplicate care studiază păşunile.

ALACTASIA (gr. a = fără; lat. lactescere = lapte).
Incapacitatea organismului de a hidroliza lactoza.

ALAT - (lat. alatus = aripat)
Organ vegetal cu o expansiune foliară cu aspect de aripă aşa cum sînt unele tulpini şi peţioluri (Pl. XVIII, 3, H).

Scanned with OKEN Scanner

ALAUTOGAMIA - (gr. allos = altul; autos = însuşi; gamos = unire).
Posibilitatea unei populaţii de a se reproduce sexuat prin autogamie sau alogamie.

ALBASTRU DE METILEN.
Colorant folosit pentru evidenţierea nucleului în soluţie apoasă 1 g %. Colorarea durează 1 minut şi nucleii se colorează în albastru. El are următoarea compoziţie:
Albastru de metilen ..... 1 g
Alaun de K..... 10 g
Apă distilată..... 100 c
Se utilizează în special în coloraţiile vitale.

ALBASTRU DE METILEN ŞI ROŞU DE RUTENIU
Dublu colorant care colorează membranele lignificate în albastru, ţesutul sclerenchimatic nelignificat în violet, suberul în verde, paranchimul şi vasele liberiene în roz - roşu.
Secţiunile sînt lăsate 5-10 minute în albastru de metilen, apoi se introduc în soluţia apoasă de roşu de ruteniu după o prealabilă spălare, unde sînt ţinute circa 5-10 minute.

ALBINISM - (lat. albus = alb)
Lipsa culorii întregului organism sau ale unor părţi ale organismului determinată unor gene sau plasmogene, care inhibă sinteza pigmenţilor

ALBUMEN - (lat. albumen = albuşul oului). - sin. endosperm.
Component al seminţelor de la Angiosperme, format dintr-un parenchim în care sînt depozitate substanţele nutritive utilizate de embrioni după germinarea seminţei (Pl. XLV, 2).

ALBUMINA - (lat. albumen = albuşul oului).
Proteină vegetală şi animală formată din azot, carbon, hidrogen, oxigen şi sulf.

ALBUMINA GLICERINATA
Lichid folosit pentru lipirea secţiunilor pe lamă.
Se prepară din albuşul a 1-2 ouă proaspete care se bate cu o baghetă pînă cînd devine lichid şi nu se mai întinte. Albuşul astfel obţinut se filtrează. Deoarece filtrarea se face foarte încet pentru a nu se altera se adaugă cîteva cristale de timol. Peste albuşul filtrat, se adaugă o cantitate egală de glicerină pură. Se amestecă bine şi se păstrează într-o sticluţă bine astupată.

ALBURN - (lat. albus = alb).
Ţesutul conducător lemnos, tînăr care formează lemnul moale al arborilor şi arbustilor.

ALCALOID - (ar. al = la; qali = cenuşă; gr. eidos = formă).
Substanţă organică azotoasă, toxică elaborată de unele plante folosită în farmacologie (exemplu: morfina, nicotina, stropină, ergotină etc.).

ALCOOL ABSOLUT
Pentru a obţine alcoolul absolut folosim sulfatul de cupru calcinat, care se pune într-un borcan cu dop rodat peste care se adaugă alcool 96% în proporţie de: 1 (sulfat de cupru) : 2 (alcool de 96%). Se amestecă cu o baghetă de sticlă şi apoi se lasă să se decanteze. Operaţia de agitare se repetă de cîteva ori. După 24 ore se trece alcoolul în alt vas cu sulfat de cupru calcinat în aceiaşi proporţie. Această operaţie se repetă timp de cîteva zile, după care se filtrează şi se păstrează în sticle perfect curate.

ALCOOL ACIDULAT
Este alcoolul etilic de 70% care se acidulează cu HCl pur, în proporţii de 1 cc acid la 200 cc alcool. Se utilizează ca diferenţiator al culorii sau pentru transparentizarea secţiunilor. După alcoolul acidulat secţiunile trebuie să se spele cu alcool 70% pentru a înlătura acidul din ţesuturi.

ALCOOLUL DE DIFERITE CONCENTRAŢII
Alcoolul de diferite concentraţii se prepară în conformitate cu tabelul GAY - LUSSAC, care se utilizează astfel:

Alcoolul de obţinut	Alcoolul de diluat							
	100	99	98	97	96	95	94	93	92
95	6,50	5,15	3,83	2,53	1,25				
90	13,25	11,83	10,43	9,07	7,73	6,41	5,10	3,80	2,54
85	10,54	19,05	17,58	16,15	14,73	13,33	11,96	10,59	9,24
80	28,59	27,01	25,47	23,95	22,45	20,95	19,49	19,04	16,61
75	37,58	35,90	34,28	32,67	31,08	29,52	29,97	26,43	24,94
70	47,75	45,98	44,25	42,54	40,85	39,18	37,53	35,89	34,27
65	59,37	57,49	55,63	53,81	52	50,22	48,45	46,70	44,85
60	72,82	70,80	68,80	66,85	64,92	63	61,10	59,21	57,33

Scanned with OKEN Scanner

(continuarea tabelului)

Alcoolul de obţinut	Alcoolul de diluat								
	100	99	98	97	96	95	94	93	92
55	88,60	86,42	84,28	82,16	80,06	77,99	75,93	73,88	71,85
50	107,44	105,08	102,75	100,44	98,15	96,89	93,64	91,41	89,19

Alcoolul de obţinut	Alcoolul de diluat								
	90	85	80	75	70	65	60	55	
85	6,56								
80	13,79	6,83							
75	21,89	14,48	7,20						
70	31,05	23,14	15,35	7,64					
65	41,53	33,03	24,66	16,37	8,15				
60	53,65	44,48	35,44	26,47	17,58	8,76			
55	67,87	57,90	48,07	38,32	28,63	19,02	9,47		
50	84,71	73,90	63,04	52,43	41,73	31,25	20,47	10,35	

Tabelul are două coloane principale, una superioară şi orizontală - cea de a doua laterală şi verticală, aşezată în stînga noastră. In coloana orizontală se află alcoolul concentrat care trebuie diluat, iar în coloana verticală se află alcoolul pe care vrem să-l obţinem într-o anumită concentraţie. Numărul care se află la încrucişarea diferitelor serii ale coloanei superioare, cu seriile coloanei verticale, reprezintă cîţi cubi de apă trebuie adăugaţi la 100 de centimetri cubi de alcool concentral.

ALCOOL ETILIC

Alcolul etilic absolut se foloseşte ca fixător pentru unele talofite. Fixări bune se obţin cu piese mai subţiri de 5 mm. Din alcool etilic piesele trec direct în bateria de includere în parafină.

Compoziţia sa:

Alcool etilic 70%.....94 - 98 părţi
Formol..... 6 - 2 părţi

ALDOLAZA

Enzimă care catalizează reacţia în urma căreia o aldehidă sau o cetonă sînt desprinse dintr-o substanţă organică.

ALELA (E) - (gr. allelon = una dintre cele două; morphe = formă)

Gene care sînt situate pe aceleaşi loci în cromozomi homologi şi care condiţionează caractere diferite.

ALELIE MULTIPLA - (sin. alelomorfism multipli, polialism).

Existenţa a trei sau mai multe gene alternative pentru acelaşi locus.

ALELOPATIE - (gr. allelon = una dintre cele două; pathos = suferinţă).

Influenţa reciprocă a plantelor între ele prin intermediul colinelor.

ALELOSOMAL - (gr. allelon = una; soma = corp).

Modificarea structurală a unei perechi de cromozomi homologi.

ALELOTIP - (gr. allelon = una; typos = model).

Tipul şi frecvenţa alelelor unei populaţii neizolate genetic.

ALETOCIT - (gr. aletes = care cutreieră; kytos = cavitate).

Celulele sau formaţiuni celulare libere care se mişcă activ cu ajutorul cililor, flagelilor, pseudopodelor sau cu ajutorul unor membrane vibratile.

ALEURONA - (gr. aleuron = făină)

Granule de substanţe proteice prezente în celulele unor plante şi care servesc ca substanţe de rezervă. (Pl.VI,4).

ALEUROSPOR - (gr- aleuron = făină; sporos = sămînţă)

Conidie formată pe laturile hifelor miceliene.

ALGENIE - (gr. allos = altul; genos = urmaşi).

Procesul modificării structurii genetice fie printr-o intervenţie directă asupra genelor fie prin introducerea unor gene necesare din afară.

Scanned with OKEN Scanner

ALGOCENOZA - (lat. alga = buruiană de mare; koinos = în comun).
Grupare naturală alcătuită din indivizii uneia sau mai multor specii de alge.

ALGOID - (lat. alga = buruiană de mare; gr. eidos = formă).
1. Cu aspectul unei alge; 2. produs de origine algală.

ALGOLOGIE - (lat. alga = buruiană de mare; gr. logos = ştiinţă).
Ramura botanicii sistematice care se ocupă cu studiul complex al algelor.

ALIANŢA
Unitate toxonomică a învelişului vegetal folosită de şcoala Zürich - Montpellier, cuprinzînd una sau mai multe asociaţii (exemplu: Carpion), şi se formează cu sufixul - ion.

ALISMATACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Cl. Monocotyledoneae, Ord. Helobiae care cuprinde plante acvatice sau de mlaştini, perene cu frunze radicale, întregi, lung peţiolate. Flori bisexuate, prin reducere unisexuate, formate dintr-un calciu cu trei sepale şi o corolă cu trei petale sau dintr-un periant. Androceul are şase stamine. Gineceul este format din şase carpele suprapuse, dar uneori numărul lor poate fi şi mai mare, numeroase. Fructul este format din mai multe folicule atunci cînd provine din carpele puţine pluriovulate şi o poliachenă cînd carpelele sînt numeroase şi uniovulate. Formula florală ⚹ ♀ K3 C3 A6 G6. Din această familie fac parte speciile: Alisma plantoga - aquatica. L. (Limbariţa), Sagittaria sagitifolia L (Săgeata apei)

ALOBIOZA - (gr. allos = alta ; biosis = mod de viaţă).
Schimbarea reactivităţii unui organism prin apariţia unor metamorfoze morfo-anatomice în noi condiţii de mediu.

ALOCARP - (gr. allos = alta; karpos = fruct).
Fruct rezultat prin polenizare încrucişată.

ALOCICLIE - (gr. allos = alta; kyklos = cerc).
Gradul de spiralizare, diferit, a unor regiuni cromozomiale aşa încît unele zone apar mai intens colorate decît altele.

ALOCROIC - (gr. allos = alta; chros = culoare).
1. Proprietatea unui organ sau organism vegetal de aşi schimba culoarea; 2. cu culoare variabilă.

ALODIPLOID - (gr. allos = alta; dis = de două ori; ploos = filament).
Organism vegetal diploid care a luat naştere din contopirea a doi gameţi generaţi de specii diferite.

ALOFEN - (gr. allos = alta; phainen = a apare).
Caracter condiţionat de mai multe gene din sisteme celulare diferite.

ALOGAMA - (gr. allos = altul; gamos = unire).
Plantă cu polenizare încrucişată.

ALOGAMIE - (gr. allos = alta; gamos = unire). sin polemizare încrucişată sau indirectă.
Tip de polenizare în care granulele de polen de pe staminele unei flori sînt transportate pe stigmatele altor flori.

ALOGENA - (gr. allos = alta; genos = urmaş).
Genă cu caracter recesiv.

ALOGENIC - (gr. allos = diferit; genos = urmaş).
1. Indivizi care aparţin aceleaşi specii cu genotipi deosebiţi; 2. celule antigenic deosebite; 3. transformare bacteriană alogenică - apariţia în suşa transformată a unui caracter nou, absent la ambele suşe utilizate atît în cea de la care provine ADN-ul cît şi în cea care a fost transformată.

ALOHETEROPLOID - (gr. allos = diferit; heteros = altul; ploos = filament; eidos=formă).
Organismul vegetal care prezintă un număr heteroploid de cromozomi rezultat din încrucişarea unor specii cu număr diferit de cromozomi.

ALOISOGENEZA - (gr. allos = diferit; genesis = naştere). sin digeneză, heterogeneză.
Ciclul evolutiv caracterizat printr-o alternare de generaţii (Pl. XLI, 3, 4, 5).

ALOPARALECTOTIP - (gr. allos=diferit; para=lîngă; lecktos=a alege; typos=tipar).
Specie descrisă pentru a doua oară pe baza caracterelor diferite ale indivizilor de sex opus, după care s-a făcut prima descriere.

ALOPATRIC - (gr. allos = diferit; lat. patrius = patria, loc strămoşesc).
Specii sau populaţii care îşi au originea în regiuni geografice deosebite.

Scanned with OKEN Scanner

ALOPELAGIC - (gr. allos = diferit; pelagos = mare).
Organism vegetal prezent în depresiunile adînci ale mărilor şi oceanelor.

ALOPLASMA - (gr. allos = diferit; plasma = formaţiune).
Acea parte a protoplasmei care îndeplineşte o funcţie specializată, exemplu cum ar fi flagelul, parte componentă a celulei, formată din membrană scheletică, formaţiuni cuticulare şi intercelulare.

ALOPOLIPLOID - (gr. allos = diferit; poly = mult; ploos = filament; eidos = formă).
Hibrid interspecific cu mai mult de două seturi cromozomale, rezultat din încrucişarea unor genituri cu structură genetică diferită. a. segmentar - care a rezultat din încrucişarea a două specii care au şi cromozomi comuni.

ALOSINDEZA - (gr. allos = diferit; syndesis = lega, a împerechea).
Amfidiploizi la care cromozomii unui părinte se împerechează cu cromozomii celuilalt părinte, rezultînd o descendenţă neuniformă.

ALOTETRAPLOID - (gr. allos = diferit ; tetra = patru; ploos = filament; eidos = formă).
- sin. amfidiploid, didiploid, dublu diploid.
Organism cu două seturi diploide, unul provenit de la un părinte şi altul de la celălalt părinte.

ALOTIP - (gr. allos = diferit; typos = model, tip).
Cu sex opus holotipului.

ALOTRIPLOID - (gr. allos = diferit; tri = trei; ploos = filament).
Hibrid interspecific cu trei seturi cromozomale, două de la unul dintre părinţi şi unul de la celălalt părinte.

ALOTROFIC - (gr. allos = diferit; trophē = hrană). sin. heterotrof, saporofitic, saprozoic.
Organismul care foloseşte substanţele organice sintetizate de alte organisme.

ALOTROPIE - (gr. allos = diferit; trope = curbare).
Procesul de atracţie reciprocă dintre două celule de sex opus.

ALOZIGOT - (gr. allos = diferit; zygos = pereche).
Homozigot pentru un caracter recesiv.

ALOZOMI - (gr. allos = altul) sin. gonozomi heterocromozomi, cromozomii sexului).
Cromozomii care au în mod special sarcina de a determina sexul, cum sînt de exemplu cromozomii X şi Y la Drosophila.

ALPIN - (lat. alpin = alpin).
Plante care cresc pe munţii înalţi din Asia centrală sau nordică, sau în regiunea polului nord şi care apar în regiunile noastre mai reci la altitudini de peste 2500 m. (prescurtat Alp.).

ALPIN BALCANICE
Specii alpine de plante care s-au răspîndit la noi din munţii Alpi şi Balcani (prescurtat Alp-b).

ALPINE DIN EUROPA CENTRALA
Speciile de plante care au răspîndire principală în munţii înalţi din Europa centrală, din Pirinei pînă în Caucaz. (prescurtat Apl. e-c).

ALSINACEU - (gr. alsiné = plantulă de tutun).
Tip de corolă dialipetală cu spaţii evidente între petale.

ALTERNARE DE GENERAŢII - (lat. alternus = unul după altul).
Ciclul evolutiv întîlnit la unele plante, caracterizat prin alternanţă a două generaţii, un gametofit şi un sporofit, diferenţiaţi din punct de vedere cariologic, fiziologic adeseori şi morfologic (Pl. XLI, 3,4,5).

ALTHERBOSA - (lat. altitudo = înălţime; herba = iarbă)
Unitate cenotaxonamică în care sînt incluse fitocenozele ierburilor înalte.

ALTIMETRU
Aparat folosit în ecologie pentru măsurarea altitudinii.

Alyssum barzaeanum Nyar.
Plantă din Fam. Cruciferae monument al naturii, care creşte pe nisipurile litorale.
Plantă perenă cu o rădăcină lemnoasă, tulpini numeroase acoperite de un strat alb de peri stelaţi denşi. Frunzele sînt oblanceolate cu limbul ovat acoperite de peri stelaţi. Florile sînt mici, galbene deschis grupate în inflorescente sub formă de corimb. Fructul siliculă. Pe litoralul românesc la Tuzla, Techirghiol. Agigea. Gargalîc, Mamaia, Capul Midia, malul Lacului Sinoe.

Scanned with OKEN Scanner

AMARANTACEAE

Familie de plante superioare (Angiospermae) din Ord. Centrosperme care cuprinde: plante ierboase-anuale, rareori perene, cu tulpini erecte sau repente. Frunze întregi, alterne, peţiolate, fără stipele. Flori hermafrodite sau unisexuate, puţin evidente, grupate în specie sau glomerule, rar în formă de evantai. Perigon mic alb-verzui, roşu sau galben, format din (2) 3-5 foliole libere. Stamine în acelaşi număr cu laciniile perigonale. Ovar 1 superior unicelular. Fruct capsulă cu 1 sau mai multe seminţe. Dintre speciile mai importante amintim: Amaranthus caudatus L. (Moţul curcanului), A. retroflexus L. (Ştir sălbatic) etc.

AMARILLIDACEAE

Familie din Cl. Monocotidedneae, Ord. Lilliflorales, care cuprinde plante ierbacee vivace, cu bulbi rar cu rizomi. Frunze radicale, lineare întregi. Flori hermafrodite, perigon cu 6 foliole petaloide (uneori unele foliole sînt mici, alcătuind o paracorolă = coronulă) Stamine 6. Gineceu cu ovar 1 inferior, 3 - locular, multiovulat. Fruct capsular. Formulă florală : P 3 + 3 A_{3+3} $G_{(\bar{3})}$. Din această familie amintim cîteva specii: Galanthus nivalis L. (ghiocel); Leucojum vernum L (ghiocei bogaţi); Narcissus stellaris. Ham. (Zarmacadea) Agave - americana L.

AMBER - (engl. amber = chihlimbar)

Denumire dată codonului UAG, care are rol terminator al lanţurilor polipeptidice.

AMBIANT - (lat. ambiens = înconjurător).

Mediul înconjurător.

AMBIGUITATE - (fr. ambiguité - de la lat. ambigum = cu două înţelesuri).

Posibilitatea ca un codon (tripletă) să codifice un aminoacid într-un organism dat şi nici unul în alt organism.

AMBIPAR - (lat. ambo = ambele; parere = a genera).

Mugure mixt care generează atît flori cît şi frunze.

AMBISEXUAL - (lat. ambo = ambele; sexus = sex).

Organism vegetal care prezintă atît organele sexuale masculine cît şi feminine.

AMBISPORANGIATE - (lat. ambo = ambele; gr. sporos = sămînţă).

Plante care formează atît microsporofile cu microsporangi cît şi macrosporafile cu macrosporangi. (Pl. LXX 1, 2).

AMEIOZA - (gr. a = fără; meiosis = diminuare).

1. Meioză în care lipseşte una dintre cele două diviziuni ale nucleului; 2. meioză în cursul căreia nu are reducerea cromatică rezultînd nuclei de restituţie şi care astfel duc la formarea de gameţi sau spori diploizi.

AMELIORARE - (lat. ameliorare = îmbunătăţire).

1. Acţiunea de îmbunătăţire a soiurilor şi hibrizilor existenţi în producţie; 2. crearea de noi soiuri şi hibrizi valoroşi; 3. producerea de sămînţă ameliorată.

AMELIORARE CONVERGENTĂ

Incrucişarea dirijată prin care se urmăreşte asocierea mai multor gene favorabile în acelaşi organism.

AMENT - (lat. amentum = curea).

Inflorescenţă racemoasă, cu flori sesile sau scurt pedunculate dispuse înghesuit pe un ax moale şi flexibil (Pl XXXIX, 3, 5).

AMENTIFERE - (lat. amentum = curea; ferre = a purta).

Plante care prezintă florile grupate în amenţi.

AMERISTIC - (gr. a = fără; meristos = divizat).

Nedivizat, compact.

AMFI - (gr. amphi = ambele, amîndouă)

Prefix folosit cu sensul de ambele, amîndouă.

AMFIAPOMICT - (gr. amphi = ambele; apo = departe; miktos = amestecat).

Organism rezultat din genitori cu reproducere facultativ sexuală, care se înmulţesc parţial sexuat, parţial asexuat.

AMFIASTER - (gr. amphi = ambele; aster = stea).

Figură acromatică mitotică rezultată din unirea celor doi asteri prin filamentele fusului celular.

AMFIBIU - (gr. amphibios = care trăiesc în ambele medii).

Plante de la marginea bazinelor acvatice care prezintă o parte a cormului lor în apă iar altă parte aeriană.

Scanned with OKEN Scanner

AMFICARION - (gr. amphi = ambele; karyon = nucleu).
Nucleu cu două seturi haploide de cromozomi, fiecare set provenind de la unul dintre părinţi.

AMFICARPE - (gr. amphi = ambele; karpos = fruct).
Plante care formează două tipuri de flori, fructe sau corpuri de fructificaţie.

AMFIDIPLOID - (gr. amphi = ambele; diploos = dublu).
Hibrid rezultat din specii parentale diploide.

AMFIFITE - (gr. amphi = ambele; phyton = plantă).
1. Plantă care trăiesc atît în apă şi pe uscat; 2. plante amfibii.

AMFIGASTRE - (gr. amphi = ambele; gaster = stomac)
A treia frunzişoară redusă din verticilul de trei frunzişoare de pe tulpiniţă hepaticelor frunzoase (Pl LXVII, 3).

AMFIGONIE - (gr. amphi = ambele; gonos = germen). sin. alogamie.
Tip de fecundaţie în care celula ou este rezultatul contopirii a doi gameţi sau gametangi formaţi de indivizi diferiţi.

AMFIGENETIC - (gr. amphi = ambele; genesis = descendenţă).
Organism rezultat în urma unui proces de fecundaţie.

AMFIGONIC - (gr. amphi = ambele; gene = germen).
Organism unisexuat, dioic care formează un singur tip de gameţi, fie masculini fie feminini.

AMFIMIXIE - (gr. amphi = ambele; mixis = amestec).
1. Procesul obişnuit de formare a embrionului şi în general a noului organism, prin fecundarea a două celule diferenţiate; 2. procesul de combinare a materialului genetic produs de gameţii paterni şi materni.

AMFISTOMATICE - (gr. amphis = ambele; stoma = gură).
Tipuri de frunze care prezintă stomate pe ambele feţe.

AMFITECIU - (gr. amphi = ambele; theké = cutie).
1. Strat celular extern care înconjoară ţesutul sporangial al capsulei de la muşchi; 2. învelişuri extern al apoteciei de la licheni, format din cortextul superior şi stratul gonidial. (Pl. XXX, 1).

AMFITOHIE - (gr. amphi = ambele; tokos = naştere). sin. amferotochie.
Tip de înmulţire partenogenetică din care rezultă şi indivizi masculi şi indivizi femeli.

AMFITRICHE - (gr. amphi = ambele; thrix = păr).
Organismul vegetal mobil. care prezintă cîte un cil la fiecare pol. (Pl. XLIX, 8, D).

AMFITROPE - (gr. amphi = ambele; trope = răsucire).
Plante cu ovulul răsturnat, aşa încît hilul are o poziţie mediană (Pl. XXXIX, 1).

AMFO - (gr. ampho = ambii, împreună).
Prefix folosit cu sensul de ambii, împreună, amîndoi.

AMFOGEN - (gr. ampho = ambii; genes = care produce).
Organism care dă naştere la descendenţi de ambele sexe.

AMFOTER - (gr. amphotare = în ambele direcţii).
Substanţă care poate funcţiona atît ca bază cît şi ca acid.

AMIDAZA - (gr. amylon = amidon).
Enzimă care catalizează reacţia de desfacere a amidelor acizilor carboxilici în acizi carboxilici corespunzători şi amoniac.

AMILAZE - (gr. amylon = amidon).
Grupul de enzime care hidrolizează amidonul şi glicogenul.

AMILOPLASTE - (gr. amylon = amidon; plastos = format).
Plastide incolore constituite din amidon prezente sub formă de granule din celula vegetală (Pl. VI, 2).

AMILUM - (lat. amylum = amidon)
Amidon vegetal specific unor grupe de plante inferioare.

AMINE - (gr. ammoniakon = răşinoase).
Substanţe organice azotoase formate în plante sau rezultate în urma degradării aminoacizilor sub acţiunea unor enzime catabolice.

Scanned with OKEN Scanner

AMINOACID

Compus de bază din structura proteinelor caracterizat prin funcţii mixte acide şi bazice.

AMINOACID - S - ARN - SINTETAZA

Enzimă care catalizează reacţia de ataşare a unui aminoacid liber de un ARN de transport specific în procesul de biosinteză a proteinelor.

AMINOPURINE - (AP)

Derivaţi aminaţi ai purinei (exemplu 2 - aminopurina), care au o acţiune mutagenă mai puternică decît 5 BU.

AMITOZA - (gr. a = fără; mitos = filament). sin. divizime amitolică, directă.

Tip de diviziune celulară care are loc în urma procesului de clivare simplă a nucleului şi citoplasmei, fără ca în nucleu să apară filamentul cromatic (Pl. IX, 1).

AMNICOL - (lat. amnis = rîu; colo = a locui).

Organismul vegetal care îşi duce viaţa pe lîngă rîuri.

AMPLEXICANUL - (lat. amplexus = care îmbrăţişează; caulis = rădăcină).

Frunză a cărei bază înconjoară tulpina, aşa cum sînt frunzele Gramineelor (Pl. XIX, 4, A).

AMPLITUDINE ECOLOGICĂ

Intervalul de variaţie a unui factor sau a unui complex de factori ecologi în limitele căruia poate vieţui o specie sau o asociaţie.

AMPULA - (lat. ampulla = butelcă, ploscă).

Vezica membranoasă plină cu aer prezentă la unele plante acvatice submerse.

ANA - (gr. ana = în sus, în jos, iarăşi, înapoi).

Prefix folosit cu sensul de înapoi, iarăşi, de-a curmezişul.

ANABIOZA - (gr. ana = înapoi; biosis = reînviere).

Reluarea normală a funcţiilor vitale de către un organism care aparent este mort, datorită reducerii la maxim, a funcţiilor sale, cauzate de acţiunea înhibitorie a unor factori ai mediului extern.

ANABOLIC - (gr. ana = înapoi; bole = aruncare).

Caracter care apare la sfîrşitul maturităţii sexuale.

ANABOLISM - (gr. ana = înapoi; bole = schimbare).

Totalitatea proceselor biochimice şi fiziologice care au loc în organismele vii şi care duc la sinteza de noi substanţe organice specifice cu rol plastic şi energetic.

ANABOLITE - (gr. ana = înapoi: bolé = schimbare).

Substanţele care iau parte la procesul de anabolism sau rezultate în urma proceselor de sinteză.

ANCARDIACEAE

Familie de plante superioare din Ord. Anacardiales (Sapindales) care cuprinde arbori sau arboraşi monoici dioici sau poligami. Frunze alterne întregi trifoliate sau imparipenate, fără stipele. Flori actinomorfe, zigomorfe, unisexuate, rar hermafrodite, dispuse în panicule. Sepale 2-5. Petale 2-5, sau lipsesc. Stamine 5-10. Gineceul 1-5 carpelar, cu un ovar superior. Stile 1-3. Fruct drupă sau bacă. Dintre speciile mai importante amintim: Cotinus coggyria Scop. (Scumpe) Rhus glabra L. (Oţetar)

ANACARDIALES (SAPINDALES)

Ordin de plante superioare (Angiospermae) care cuprinde arbori, arbuşti şi buruieni, cu frunze alterne sau opuse, simple sau compuse. Florile sînt radiar simetrice, bisexuate mici galbene verzui. Floarea este de tipul 5 (pentameră), dar prin reducere apare şi tetrameria. In floare apare un disc nectarifer sau cel puţin glande nectarifere bine dezvoltate situate între androceu şi gineceu. Ovarul este superior format din 2-5 carpele libere sau unite. Din punct de vedere filogenetic acest ordin este destul de legat prin structura florei de ord. Celastrales şi Rhamnales. Din acest ordin fac parte următoarele familii: Aceraceae, Anacardiaceae, Empetraceae, Sapindaceae, Hippocastanaceae Staphyleaceae, Sinarubaceae.

ANAEROB - (gr. an = fără; aér = aer; bios = viaţă).

Organism vegetal care poate trăi în lipsa oxigenului atmosferic; a. obligator - care trăieşte permanent în medii lipsite de oxigenul liber ; a. facultativ - care poate trăi o perioadă oarecare şi în lipsa oxigenului liber.

ANAFAZA - (gr. ana = înapoi; phasis = fază)

Fază a diviziunii celulare cariochinetice în care cromozomii (jumătăţi în cea mitotică sau întregi în cea meiotică) migrează pe firele fusului celular spre cei doi poli ai celulei (Pl. IX, 3, 4).

Scanned with OKEN Scanner

ANAGENEZA - (gr. ana = înapoi; genesis = naştere).
Procesul de regenerare a ţesuturilor.

ANALIZA POLINICĂ - sin. polen analiză.
Procesul analizei şi studiului polenului din zăcămintele de turbă (paleopalinologic) şi a polenului de la plantele actuale.

ANALOG - (gr. analogia = proporţie)
Organe care îndeplinesc aceeaşi funcţie, dar care au origine sau structuri diferite; orice bază purinică sau pirimidinică care face parte din structura normală a ADN-ului dintr-un organism dat, deşi poate fi un constituent al ADN-ului altui organism.

ANALOGIE - (gr. analogia = a raporta).
Asemănarea unor organe din punct de vedere al funcţiei pe care o are în viaţa unui organism, fiind diferite din punct de vedere anatomic şi genetic.

ANAMORFOZA - (gr. ana = fără ; morphosis = care are forma)
Procesul de evoluţie progresivă care are loc de la o specie la alta.

ANANDRA - (gr. a = fără; anĕr = bărbat).
1. Lipsit de organe sau celule sexuate bărbăteşti; 2. Flori fără stamine.

ANANTE - (gr. a = fără; anthos = floare).
Plante sterile care nu formează flori.

ANAPLASTIC - (gr. ana = fără; plassein = a forma).
1. Plastide încolore; 2. Leucoplast; 3. care suferă procesul de anaplazie.

ANAPLAZIE - (gr. ana = fără; plassein = a forma)
1. Incapacitatea celulelor de a se diferenţia normal din punct de vedere morfo-anatomic şi fiziologic; 2. procesul de reversie a celulelor spre forma embrionară.

ANASCHISTIC - (gr. ana = fără; schistein = a despica).
Tetradă formată din 4 celule suprapuse.

ANATOXINA - (gr. ana = fără; toxikon = otravă).
Exotoxină bacteriană care şi-a pierdut proprietăţile toxice, prin tratarea cu formol 4% la 39°C dar care şi-a păstrat proprietăţile imunizate, căpătînd astfel valoarea de vaccin.

ANATROP - (gr. anatropé = răsturnare). Ovul răsucit cu 180°, aşa încît microbul se află situat lîngă hil, iar chalaza la polul superior. (Pl. XXXIX,,1,C.).

ANDRO - (gr. anér, andros = bărbat). Prefix folosit în sensul de masculin, cu caractere masculine.

ANDRAUTOZOM - (gr. anér = bărbat; autos = însuşi; soma = corp).
Autozom pe care se găsesc şi gene ale determinării sexului mascul (masculinizant).

ANDREALES
Ordin de briofite din Cl. Musci care cuprinde muşchi mici ce trăiesc pe stînci, cu capsulă ovală susţinută de un picior scurt şi gros înfipt într-un pseudopodiu iar deasupra cu o caliptră. Deschiderea capsulei se face prin despicarea longitudinală în patru valve care rămîn prinse împreună la bază şi la vîrf. Acest ordin cuprinde o singură familie : Andreaceae cu specia importantă: Andreaea petrophylla care o întîlnim în regiunile montane pe pietre şi stînci silicioase, are o culoare negricioasă ca şi alte specii din acest grup.

ANDROCEU - (gr. anér = bărbat; oikos = casă).
Totalitatea staminelor dintr-o floare, care reprezintă organul reproducător masculin al plantelor;
Tipuri de antroceu :
a. dialistemon - cu staminele libere;
a. gamostemon - cu staminele concrescute, care poate fi:
a. monadelf - cu staminele unite într-un singur mănunchi;
a. diadelf - cu staminele unite în două mănunchiuri ;
a. triadelf - cu stamine unite în trei mănunchiuri;
a. poliadelf - cînd staminele formează mai multe mănunchiuri.
Filamialele staminale pot fi egale sau inegale ca lungime; cele inegale se împart în :
a. didinam - cu patru stamine, două lungi şi două scurte.
a. tetradinam - cu şase stamine, patru lungi şi două scurte.
a. pentadinam - (la oxalis crevata) - cu zece stamine, cinci lungi şi cinci scurte.
(Pl. XXXVII, 3, 4,)

Scanned with OKEN Scanner

ANDROCITE - (gr. anér = bărbat; kytos = celulă)
Celule care dau naştere anterozoizilor.

ANDROFOR - (gr. anér = bărbat ; phoros = care poartă)
1. Pedunctul, rezultat din alungirea ultimului internodiu al pedunculului floral, pe care sînt prinse staminele; 2. pedunctul care poartă anteridia.

ANDROGAMETANGIUM - (gr. anér = bărbat; gametes = urmaş; anggeion = vas, cupă)
Organul reproducător masculin al plantelor criptogame.

ANDROGENEŢIE - (gr. anér = bărbat; genesis = naştere)
Organism care prezintă cromozomi exclusiv masculini (paterni).

ANDROGENEZA - (gr. anér = bărbat; genesis = naştere)
Procesul de dezvoltare a unui organism dintr-o celulă cu care posedă numai genomul patern (partenogeneză masculă).

ANDROGIN - (gr. anér = bărbat; gyné = femeie)
1. Flori care prezintă atît stamine cît şi pistile; 2. flori hermafrodite; 3. ramura anteridială formată de pedunculul oogonial.

ANDROGONIDIE - (gr. anér = bărbat; gonos = urmaş)
Celula sexuală masculină de la unele alge verzi coloniale (Volvox) care prin diviziuni repetate, partenogenetice dă naştere la numeroşi anterozoizi.

ANDROGONIUM - (gr. anér = bărbat; genos = germen).
Stadiul tînăr al gameţilor masculini de la plante.

ANDROID - (gr. anér = bărbat; eides = formă) sin. andromorf.
1. Asemănător unui bărbat; 2. cu caractere masculine.

ANDROMONOIC - (gr. anér = bărbat; monos = unul singur; oikos = casă).
Plantă care prezintă atît flori unisexuate masculine cît şi flori hermafrodite pe acelaşi individ.

ANDROPETALE - (gr. andros = bărbat; petalon = petală)
Staminele care prezintă filamentele lăţite, petaloide.

ANDROSPOR - (gr. anér = bărbat; sporos = sămînţă) sin. microspor, granul de polen.
Sporul masculin care are proprietatea de a genera talul sau protalul masculin pe care se vor forma numai organe şi celule sexuale masculine (Pl. XXX, 3, C, XXXVII, 6).

ANDROSTERILITATE - (gr. anér = mascul; lat. sterilis=steril) sin. sterilitate masculină.
Incapacitatea de a forma gameţi masculi funcţionali; a. citoplasmatică - sterilitate masculă determinată de factori citoplasmatici.

ANDROTIP - (gr. anér = bărbat; typos = model)
Tipul masculin al unei specii.

ANDROZOM - (gr. anér = bărbat; soma = corp).
Cromozom de sex masculin

ANEMOCORE - (gr. anemos = vînt; charein = a împrăştia) sin. anemospore.
Plante a căror seminţe şi fructe sînt împrăştiate cu ajutorul vîntului.

ANEMOFILE - (gr. anemos = vînt; philein = a iubi) sin. anemogame.
Plante la care polenizarea se realizează cu ajutorul vîntului.

ANEMOMETRU
Aparat ecologic folosit pentru măsurarea intensităţii curenţilor atmosferici (a vîntului). (Pl. LXXXV, 6).

ANEMOSPORE - (gr. anemos = vînt; sporos = sămînţă).
Plantă la care sporii sau seminţele sînt răspîndite cu ajutorul vîntului.

ANEMOTROPISM - (gr. anemos = vînt; tropé = întoarcere).
Curbarea organelor plantelor datorită acţiunii curenţilor de aer.

ANEUCENTRIC - (gr. an = fără; kentron = centru).
Cromozom acentric sau policentric.

ANEUHAPLOID - (gr. an = fără; eu = bine ; haploos = odată).
Organism vegetal haploid la care există un număr de cromozomi în plus sau în minus.

ANEUPLOID - (gr. a=fără; eu=bine; haploos=o dată) sin. heteroploid.
1. Organism caracterizat printr-un număr de cromozomi care nu este un multiplu exact al numărului de bază; 2. individ cu un cromozom lipsă sau cu unul suplimentar.

Scanned with OKEN Scanner

ANEUSOMATIC - (gr. an = fără; eu = bine; soma = corp)
Organism vegetal sau ţesut vegetal cu celule euploide şi aneuploide.

Angelica archangélica L. (Angelică)
Plantă monument al naturii, din Fam. Umbelliferae.
Planta prezintă un rizom gros, o tulpină robustă care poate ajunge la 1,50 m. groasă, fin striată, glabră.
Frunze glabre de 3 ori penat sectate, foarte mari.
Florile sînt grupate în umbrele la care de obicei lipseşte involucru. Creşte în turbării, de-a lungul pîraielor în etajul montan şi subalpin.

ANGIOCARP - (gr. anggeion = vas; karpos = fruct)
Fructele sau organele de fructificaţie învelite în variate formaţiuni morfo-anatomice.

ANGIOSPERME - (gr. anggeion = vas ; spermă = sămînţă)
Plante superioare la care apare ovarul, ce protejează ovulele şi din care va rezulta fructul ce închide în cavitatea sa seminţele.

ANHOLOCICLIC - (gr. an = eu; holos = întreg, total; kyklos = cerc, ciclu)
Tip de ciclu evolutiv, care prezintă o alternanţă de faze nucleare, în cadrul căruia se dezvoltă numai generaţia asexuată (Pl XLII, 1,A).

ANISO-ANISOS - (gr. aniso-anisos = inegal, asimetric, diferit).
Prefix folosit cu sensul de inegal, asimetric, diferit.

ANIZOFILE - (gr. anisos = inegal, diferit; phyllon = frunză).
Plante cu frunze de forme şi dimensiuni diferite.

ANIZOGAME - (gr. anisos = inegal ; gametes = germen).
Organisme vegetale care formează două tipuri de gameţi micro şi macrogameţi.

ANIZOGAMEŢI - (gr. anisos = inegal; gametes = germen).
Gameţi diferenţiaţi din punct de vedere morfologic şi fiziologic; cel masculin este mai mic şi poartă numele de microgamet iar cel feminim este mai mare şi se numeşte macrogamet. (Pl. XXXII, ?,A).

ANIZOGAMIE - (gr. anisos = inegal, diferit; gamos = căsătorie, unire). sin. heterogamie.
Tip de fecundaţie externă la care participă un microgamet şi un macrogamet ambii mobili. (Pl. XXXII, 2,)

ANIZOGON - (gr. anisos = inegal; gonos = naştere).
Hibrid care posedă mai multe caractere manifestate de la un părinte decît de la celălalt.

ANIZOMERIC - (gr. anisos = inegal, diferit; meros = parte).
Organism vegetal care prezintă segmente sau părţi inegale.

ANIZOSPORE - (gr. anisos = inegal, diferit; sporos = sămînţă, germen). sin heterospore.
Plante care diferenţiază două tipuri de spori diferenţiaţi morfologic şi fiziologic (Pl.XLIII, 5)

ANIZOSPORI - (gr. anisos = inegal, diferit; sporos = sămînţă). sin heterespori.
Spori diferenţiaţi din punct de vedere morfologic şi fiziologic, formaţi pe aceleaşi individ unul mic numit microspor care prin germinare va genera gametofitul masculin şi altul mai mare numit macrospor care prin germinare va forma gametofitul femenin. (Pl. XLIII, 5).

ANOMALIE - (gr. anomalos = nepotrivit).
Orice deviere de la "normal", de la norma de variaţie a speciei; a. de tip cromatidion - anomalia unei singure cromatide; a. de tip cromozomial, anomalie a ambelor cromatide.

ANONACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Anonales sau Magnoliales ce cuprinde plante lemnoase de climă cladă din ţinuturile tropicale. Florile sînt hermafrodite cu învelişurile florale dispuse în trei cercuri, trimere, cu 6 stamine şi numeroase carpele.

ANORMOGENEZA - (lat. anormal = anormal ; gr. genesis = naştere).
Morfogeneză anormală.

ANORTOPLOID - (gr. an = fără; orthos = drept; ploos = filament; eidos = formă.
Organism vegetal care prezintă alte seturi cromozomiale decît cele considerate normale pentru specia din care face parte.

ANTAGONISM - (gr. antagonistes = adversar).
Funcţie opusă altei funcţii dintr-un organism, care foloseşte aceleaşi resurse alimentare, aceleaşi spaţiu vital, care se încheie cu eliminarea unora dintre ele.

Scanned with OKEN Scanner

ANTARCTICA - (lat. ant = înainte; gr. arcticos = nordic)
Regiunea floristică care include partea sudică a Americii de Sud.

ANTE - (lat. ante = înainte, în faţă).
Prefix folosit cu sensul de înainte, în faţă.

ANTER ; ANTERO - (lat. anterior = în faţă).
Prefix folosit cu sensul de : mai înainte, în faţă.

ANTERA - (gr. anthos = floare).
Partea terminală, umflată, fertilă, formată din saci polinici în care se diferenţiază granulele de polen. (Pl. XXXVII, 1,2).

ANTERDIE - (gr. anthos = floare; dim. idion).
Organul sexual masculin caracteristic multor grupe de plante inferioare (talofite) şi unor cormofite (exemplu: Pteridofitele). (Pl. XXXII,4,a; XXXIII,3 A, 4 A).

ANTERIDIOFOR - (gr. anthos = floare; pherein = a purta).
Organ de forma unei umbreluţe care poartă gametangii masculini (anteridiile) exemplu: la muşchiul hepatic (Marchantia polymorpha. (Pl. LXV, 3 D; LXVI,2).

ANTEROZOID - (gr. anthos = floare ; zoon = animal; eidos = formă).
Gametul masculin mobil prezentat la multe dintre criptogame şi Gymnospermele inferiore (Pl. XXXII, 5,C; XXXIII, 1B, 3B)

ANTEZA - (gr. anthos = floare).
Proces morfo-fiziologic complex care duce la înflorirea plantelor. El cuprinde următoarele procese parţiale: inducţia florală, în care are loc transformarea vîrfului vegetativ în primordiul mugurelui floral; formarea mugurelui floral, prin creşterea şi diferenţierea primordiilor florale (prin activitatea unor gene, numite gene florale), formarea polenului şi a ovulului; deschiderea florilor.

ANTHOCEROTALES
Ordin de briofite din Cl. Hepaticae care cuprinde muşchi cu talul mic, în formă de disc simplu lobat, încreţit sau ramificat dihotomic. Celulele talului poartă cromatofori mari în formă de lamă cu cîte un pirenoid. Organele sexuale sînt adîncite în tal, sub epidermă. In centrul capsulei se ridică, plecînd de la bază un ţesut steril, care formează columela, precum şi elatere dispuse printre spori. Din cadrul acestui ordin face parte familia Anthocerotaceae cu specia caracteristică : Anthoceros laevis, care trăieşte pe soluri umede şi argiloase (Pl. LX VI,1).

ANTI - (gr. anti = contra, împotriva).
Prefix cu sensul de contra, împotrivă.

ANTIAUXINE - (gr. anti = contra; auxein = a creşte).
Substanţe care au rol de a bloca acţiunea auxinelor.

ANTIBIOTIC - (gr. anti = contra; bios = viaţă).
Substanţă elaborată de unele bacterii, şi ciuperci microscopice care înhibă multiplicarea sau care distruge alte microorganisme concurente dintr-un mediu nutritiv.

ANTIBIOZA - (gr. anti = contra; bios = viaţă; osis = condiţie).
Asociaţie de organisme, în care unul dintre ele este dezavantajat de celălalt sau celelalte organisme.

ANTICLINAL - (gr. anti = împotriva; klimein = a se încovoia).
Plan de diviziune celulară, perpendicular pe axul central.

ANTICODON
Triplet specific din structura ARN-ului de transport (solubil) care se asociază specific cu un anumit codon din ARN în timpul translaţiei.

ANTICORPI - (gr. anti = contra; lat. corpus = corp)
Substanţă practică specifică care apare în organism ca răspuns la un antigen.

ANTIENZIME - (gr. anti = contra ; en = în ; zymé = ferment).
Substanţă care blochează acţiunea enzimelor.

ANTIGEN - (gr. anti = contra; gennaein = a produce).
Substanţă de natură diferită pătrunsă în organism care stimulează formarea de anticorpi specifici; a. specific - care apare într-un anumit organ şi ţesut, într-un moment dat al dezvoltării şi care nu mai dispare; a. de stadiu care apare într-un anumit stadiu al dezvoltării şi dispare în cel următor; a. de specie - caracteristic unei specii

Scanned with OKEN Scanner

ANTIMER - (gr. anti = contra; meros = parte).
1. Partea organismului vegetal cuprinsă între două internodii; 2. parte a unui organism cu structură radiară.

ANTIMETABOLIT - (gr., anti = contra; metabolé = schimbare).
Substanţă care tulbură sau blochează un proces metabolic.

ANTIMUTAGEN - (gr. anti = contra ; lat. mutare = schimb; gennaein = a produce).
Factor fizico-chimic sau biologic care reduce frecvenţa mutaţiilor.

ANTISER - (gr. anti = contra ; lat. serum = ser).
Ser care conţine anticorpi.

ANTOCIAN - (gr. anthos = floare; kyanos = albastru intens).
Pigment care are însuşirea de a colora în albastru violet sau roşu organele plantelor, în funcţie de pH-ul sucului vacuolar.

ANTODIU - (gr. anthos = floare; edios = forma). sin. calatidiu.
Inflorescenţă racemoasă de forma unui disc ce prezintă pe partea superioară florile sesiale (exemplu: la Fam. Compositae). (Pl. XL, 1, G).

ANTOSTROBIL - (gr. anthos = floare; strobiles = con de brad).
Tip primitiv de floare, asemănătoare unui con, prezentă la unele Gymnosperme inferioare (Cycadales). (Pl. LXXIV, 3, A, B).

ANTOTAXIE - (gr. anthos = floare; taxis = aranjare).
Modul de dispunere, a florilor pe tulpină şi ramuri.

ANTOXANTIN - (gr. anthos = floare; xanthos = galben).
Pigment galben prezent în petalele unor flori.

ANTROPEIC - (gr. anthropeios = prin intermediul omului).
Orice modificare a mediului înconjurător determinată de om.

ANTROPO - (gr. anthropos = fiinţă umană).
Prefix folosit cu sensul de om.

ANTROPOBIOCENOZA - (gr. anthropos = fiinţă; bios = viaţă; koinos = în comun).
Biocenoză influenţată de activitatea economică a omului.

ANTROPOCORIE - (gr. anthropos = fiinţă, om, choré = răspîndire).
Diseminarea (răspîndirea) fructelor prin intermediul omului.

ANTROPOFILE - (gr. anthropos = fiinţă, om; philein = a iubi). sin. sinantrope.
Plante polenizate artificial.

ANTROPOGENIC - (gr. anthropos = fiinţă, om; genos = urmaş).
Generat de om.

APA DE JAVEL (hipoclorit de K).
Soluţie apoasă de KC10 de culoare verde gălbuie. Se obţine trecînd o sursă de Cl prin KOH.

APARATUL GOLGI - (de la C. Golgi, histolog italian)
1. Totalitatea dictiozomilor dintr-o celulă; 2. un complex care este format din pachete lamelare şi formaţiuni veziculare de natură lipoidică (Pl. V, 5).

APARATUL DETMER
Este folosit pentru a executa experienţe în care să se pună în evidenţă deosebirea între coeficienţii respiratori ai seminţelor cu rezerve nutritive de diferite naturi: hidrocarbonată, grasă etc. El este format de 2 osmometre egale ca volum, montate pe un suport comun cu partea dilatată în sus. Pe suport este fixat şi un termometru. La partea superioară largă, osmometrele se astupă cu dopuri de cauciuc străbătute de tuburi de sticlă cu robinete capetele de jos, înguste ale osmometrelor se introduc în cuve cu apă colorată. In unul din osmometre, notat cu B se suspendă un dop, deasupra materialului, o mică eprubetă cu soluţie concentrată de KOH 20-30%, în care se pune un fitil de hîrtie, pliată, pentru a mări contactul atmosferei interne cu KOH şi a favoriza absorbţia bioxidului de carbon (Pl. LXXXVI).

APARATUL PETTEN KOFFER
Este folosit în fiziologia vegetală pentru fixarea CO_2 din curentul de aer, necesar studiului cantitativ al intensităţii respiraţiei. El este format din tuburi de absorbţie, vas spălător şi recipientul cu plante.

Scanned with OKEN Scanner

APARATUL SOXHLET

Este folosit pentru determinarea cantitativă a grăsimilor prin metoda extracţiei. El este format din: baie de apă electrică, balon de fierbere, corp extractor, refrigerent, sifon, tub lateral, cartuşul de extracţie.

APARATUL WAHNSCHAFFE

Este utilizat în fiziologia vegetală pentru a se determina viteza de ridicare a apei capilare în sol. El este format din 10 tuburi de sticlă, cu diametru de 2 cm şi lungimea de 1 m, fixate în poziţie verticală într-un stativ prevăzut la partea inferioară cu un vas paralelipipedic din tablă ce serveşte ca baie de apă. Pentru determinare se leagă la capătul inferior al tuburilor cîte o bucată de pînză şi se umplu cu soluri diferite, pînă la aceiaşi înălţime (Pl. LXXXVI, 9).

APA ACCESIBILA

Cantitatea de apă din sol care poate fi absorbită de plante prin sistemul lor radicular;

APA INACCESIBILA

Acea parte a apei din sol care fiind reţinută cu forţe mari de particulele solului nu poate fi absorbită de plante.

APA LEGATA

Acea parte de apă din celulele plantelor care este reţinută cu forţe mari şi nu poate fi extrasă prin presare, ea nu dizolvă substanţele solubile şi îngheaţă la temperaturi mai scăzute de $-10^{o}C$.

APA LIBERA

Apa din celulele plantelor reţinută cu forţe relativ mici, de aceea poate fi scoasă din acestea prin simplă presare, ea poate dizolva diferite substanţe şi îngheaţă la temperaturi cuprinse între 0 şi $-10^{o}C$.

APENDICE - (lat. appendix = adaus, supliment)

Mici proeminente laterale pe dinţii peristemiului intern la unele specii de briofite (exemplu Bryaceae).

APERISPERMIC - (gr. a = fără; peri = în jur; sperma = sămînţă).

Sămînţă lipsită de endrosperm.

APERT - (lat. apertć = deschis).

Deschizătura unui organ.

APETALE - (gr. a = fără; petalon = petală).

1. Flori lipsite de petale; 2. grup de plante Angiospermae ale căror flori nu au petale (Monochlamydeae).

APIRENE - (gr. a = fără; pyren = fruct pietros).

Plantă lipsită de seminţe.

APLANOGAMETI - (gr. a = fără; planos = care hoinăreşte; gametes = soţi.

Gameţi imobili (exemplu la algele roşii) (Pl. XXXII, 6).

APLANOSPORI - (gr. a = fără; planos = care hoinăreşte; sporos = sămînţă).

Spori imobili răspîndiţi cu ajutorul vîntului, apei şi al animalelor. (Pl. XXVII, XXIX).

APLASIA - (gr. a = fără; plassein = a forma).

Dezvoltarea anormală sau absenţa unui organ sau ţesut vegetal.

APLASTIC - (gr. a = fără; plassein = a forma).

Lipsit de o structură sau de o formă bine definită.

ARISTOTEL - (384-322 î.e.n.)

Cel mai mare gînditor al antichităţii care pe lîngă lucrări de filozofie, logică, istorie, etică s-a ocupat şi de studiul biologiei şi bineînţeles şi de al botanicii.

APO - (gr. apo = din).

Prefix folosit cu sensul de, separat, detaşat, desprins, sau în afară.

APOCARP - (gr. apo = din; karpos = fruct).

1. Gineceu format din mai multe carpele libere; 2. fruct multiplu care s-a format dintr-un gineceu apocarp. (Pl. XXXVII, 8).

APOCARPOID - (gr. apo = din; karpos = fruct; eidos = formă).

1. Gineceu format din două sau mai multe carpele parţial concrescute; 2. fruct rezultat dintr-un gineceu apocarpoid care la maturitate se desface în mai multe fructe simple.

APOCIT - (gr. apo = din; kytos = cavitate, gol)

Celulă sau masă plasmatică cu mai mulţi nuclei.

Scanned with OKEN Scanner

APOCYNACEAE

Familie de plante superioare din Ord. Contortae care cuprinde plante ierbacee sau arboraşi, uneori cu tulpini scadente. Frunze întregi, opuse sau alterne, nestipelate. Flori hermafrodite, actinomorfe, dispuse în cime. Caliciul persistent 5-fidat. Corola hipocrateriformă, infundibaliformă sau tubuloasă, 5 - fidată. Stamine 5. Gineceu 2-carpelar cu ovar superior sau inferior. Fruct capsulă, bacă ori drupă. Dintre speciile mai importante amintim: Vînca minor L. (Saschin); Apocyum venetum L., Nerium oleander L. (Leandru).

APOENZIMA - (gr. apo = din; en = în ; zymé = ferment).
Componenţa proteică care împreună cu coenzima formează o enzimă proteică activă.

APOFIZA - (gr. apo = din; phisă = prelungire).
1. Partea terminală vizibilă a solzului seminal la conurile mature; 2. partea bazală mai subţiată a urnei de la Briofite (Pl. LXV, 4 D).

APOGAM - (gr. apo = din; gomos = unire).
1. Plantă care formează organe sau celule reproducătoare; 2. rezultat din celule fermînative asexuate (spori) sau germeni vegetativi.

APOGAMEON - (gr. apo = din; gamos = unire; on = fiinţă).
Organism care se poate reproduce şi sexual şi partenogenetic.

APOGAMIE - (gr. apo = din; gamos = unire).
Tip de apomixie prezent la unele plante în care sporofitul rezultă din sinergide sau din antipode; a. diploidă - cînd reducerea cromatică a nucleului celulei mame a sporofitului (embrionului) nu a avut loc; a. haploidă - cînd celula generatoare a suferit o reducere cromatică.

APOGENETIC - (gr. apo = din; genesis = naştere).
Proteine prezente în componenţa determinanţilor citoplasmatici.

APOGENIE - (gr. apo = din; genos = urmaş).
Pierderea capacităţii reproductive a unui organism vegetal.

APOGENON - (gr. apo = din; genos = urmaş).
Proteine cromozomiale cu activitate enzimatică a căror reproducere este controlată de ARN-ul cromozominal.

APOGEOTROPISM - (gr. apo = din; geo = pămînt; tropé = răsucire).
Organe care prezintă o creştere verticală, opusă forţei de gravitaţie.

APOMEIOZA - (gr. apo = din ; meion = mai puţin)
Fără o diviziune reducţională.

APOMICT - (gr. apo = din; miktos = amestec).
Organism rezultat în urma unui proces de apomixie sau prin înmulţire vegetativă.

APOMIXIE - (gr. apo = din; mixis = amstec).
Inmulţirea prin intermediul celulelor asexuate sau sexuate nefecundate.

APOPETAL - (gr. apo = fără; petalon = petală).
Flori la care le lipsesc petalele.

APOSEPAL - (gr. apo = fără ; sepalon = sepale).
Flori lipsite de sepale.

APOSPORIE - (gr. apo = din; sporos = sămînţă).
Tip de apomixie în care sporofitul generează un gametofit diploid pe cale vegetativă, iar sporogeneza numai are loc. La unele Angiosperme nu se formează de loc tetrasporii şi sacul embrionar ia naştere dintr-o celulă vegetativă a nucelei sau a integumentelor.

APOTECIU - (gr. apothéké = depozit).
Corp de fructificaţie care are forma unei cupe, caracteristic unor ciuperci (Ascomycetes) şi unor licheni (Pl. LXIII, 3, 4).

APOZITIE - (lat. ad = către; ponere =a aşeza).
Creşterea în grosime a membranelor celulare prin depunerea succesivă de straturi noi. (Pl. II, 6).

APRESOR - (lat. ad = către; presso = a apăsa).
Organ de fixare sau absorbţie al unor plante.

APTER - (gr. a = fără; pteron = aripă).
1. Fără aripi; 2. organele unei plante ca: tulpină, peţiol sau pedunculfără expansiuni foliare sau membranoase în formă de aripă.

Scanned with OKEN Scanner

AUXANOGRAFUL - (Inregistrator simplu)

Aparat care înscrie grafic perioadele de stagnare, amplificare sau scădere a creşterii. El este format din: cilindru înnegrit, ceasornic pentru rotirea cilindrului, înscriitorul, ceară, fir de pai, plantula.

AUXANOMETRU (Indicatorul cu arc)

Dispozitiv care serveşte la măsurarea creşterii prin întindere a tulpinilor. Auxanometru este format dintr-o hîrtie cu diviziuni, un indicator, ax de rotaţie, firul de mătase şi plantula pentru experienţă.

AQUIERRANTIA - (lat. aqua = apă).

Cenoze de microorganisme vegetale din pînza apelor (plancton).

AQUIFOLIACEAE

Familie de plante superioare (Angiospermae) din Ord. Celastrales care cuprinde arbori sau arbuşti dioici sau poligami. Frunze sempervirescente, coriacee, alterne, ondulat, spinos, dinţate, lucitoare, ovate sau eliptice. Petiolul frunzelor şi ramurilor fin pubescente. Calciu 4-6 dinţat. Corola formată din 4-5 petale, albe sau rozee. Ovar superior 4-locular. Fruct drupaceu roşu. Dintre speciile mai importante amintim: Ilex aquifolium L. (Laur).

AQUIHERBOSA - (lat. aqua = apă; herba = iarbă)

Cenoză de ierburi acvatice.

ARACEAE

Familie de plante superioare (Angiospermae) din Cl. Monocotiledonaae, Ord. Orchidales (Ginadrae), care cuprinde plante ierboase perene uneori cu rădăcini adventive aeriene, care ajunse în pămînt se transformă în rădăcini nutritoare. Tulpini reprezentate prin rizomi, tuberculi, sau tulpini aeriene erecte şi agăţătoare. Frunze adesea puţin cordate cu nervuri ramificate, deosebite de tipul Monocotiledoneelor. Flori hermafrodite sau unisexuate aşezate în spadix cărnos înconjurat de o spată, care uneori ia forma de cornet.

Flori cu un perigon 2-6 foliat, dispuse pe 2 cercuri sau lipsesc. Androceu cu 1-6 stamine. Gineceu 1-3 carpelar. Ovar superior, multiovulat. Stilul adesea lipseşte. Fruct bacă. Dintre speciile mai importante amintim: Monstera delicioasa Liebm (Filodendren); Acorus calamus L. (Obligeană); Calla palustris L. (Coada zmeului); Arum maculatum L. (Rodul pămîntului).

ARAHNOIDEU - (gr. arahnos = păianjen)

Organe ale plantelor acoperite cu peri lungi foarte fin întreţesuţi.

ARALIACEAE

Familie de plante superioare (Angiospermae) din Ord. Umbelliflorales care cuprinde plante agăţătoare a căror tulpini se fixează de arbori prin rădăcini. Frunze coriacee, glabre, unghiular 5 - lobate, în timp ce frunzele ramurilor bătrîne sînt deltoidee. Flori albe verzui, umbelate. Fructul o bacă neagră. Dintre speciile mai importante amintim pe: Hedera helix L. (Iederă)

ARAUCARIACEAE

Familie de plante superioare (Gimnospermae) din Ord. Coniferales, care cuprinde specii răspîndite în emisfera sudică în zona tropicală şi subtropicală din America de Sud, prin insulele Oceaniei pînă în Australia, constituind păduri luminoase. Sînt plante arborescente monoice sau dioice, cu caractere arhaice, polenul lipsit de saci aerieni, iar pe solzul fertil cu un singur ovul. La noi se cultivă ca plantă Araucaria excelsa.

ARBORE GENEALOGIC

1. Prezentarea grafică a relaţiilor filogenetice dintre diferite unităţi taxonomice ale regnului vegetal; 2. prezentarea grafică a legăturilor de rudenie dintre membrii unei familii sau a unui grup de familii înrudite.

ARCHAEGONIATAE - (gr. arché = străvechi; gonos = urmaş)

Diviziune veche a plantelor, care cuprindea două grupe de plante criptogame (Briofitele şi Pteridofitele) care prezentau ca organ reproducător femenin, archegonul, organ pluricelular în formă de butelie.

ARCHIMYCETES - (gr. archi = primitiv; mycos, mycetes = ciupercă).

Clasă de ciuperci primitive, cu talul format dintr-o singură celulă, care nu se transformă în micelin, sau dacă acesta există, este foarte slab dezvoltat, rudimentar. Ele au dimensiuni microscopice şi trăiesc mai ales parazite în celulele altor organisme. Se înmulţeşte asexuat prin zoospori şi sexuat prin izogamie. Dintre speciile mai importante amintim pe: Olpidium brassicae care paraziteză în celulele parenchimului cortical al coletului plantelor tinere de varză provocînd boala înnegririi; Rhizophidium pollinis ciupercă care paraziteză grăunciorii de polen la pin; Synchitrium endobioticum care provoacă boala rîia neagră a cartofului (Pl. LX).

ARCTIC - (gr. arktikos = de la Arktos = Ursa Mare).

Element floristic răspîndite în regiunile polare (prescurtat Arct.).

Scanned with OKEN Scanner

ARCTIC - ALPIN
Element floristic răspîndit în regiunile polare şi etajul alpin al munţilor înalţi din zonele temperate. (prescurtat Arct. alp.).

Arctostaphylos uva-ursi (L) Spreng. (Strugurii ursului). Plantă monument al naturii din Fam. Ericaceae, asemănătoare cu afinul specie nordică, păstrată la noi probabil de pe vremea gheţarilor din Carpaţi. Este o plantă arbustivă tîrîtoare şi ramificată cu frunze persistente, obovate, tari-pieloase, cu marginile întregi, pe faţă de culoare verde închis, iar pe lamina inferioasă mai deschis.
Florile sînt dispuse în raceme nutante, albe sau roşietice. Fructele sînt nişte bace sferice, uşor turtite de culoare roşie semănînd cu merişoarele.
Din frunzele acestui arbust se face un ceai astringent, bun în bolile de rinichi.
Specia are un areal restrîns de răspîndire. M-ţii Apuseni (Scărişoara) în Bucovina pe dealul Răchitişul Mare, M-ţii Ciucaş, M-ţii Bucegi (Pl. LXXIX, 1).

AREAL - (lat. area = arie).
Suprafaţa de teren pe care vieţuiesc indivizii unui taxon biologic sau biocenologic.

AREALOGIE - (lat. area = arie; logos = ştiinţă). sin. corologie.
Stiinţa care se ocupă cu studiul arealului de răspîndire a speciilor de plante.

AREALTIP - (lat. area = arie; gr. typos = tip). sin. tip de areal.
Model abstract al unui ansamblu de areale a unor specii sau comunităţi ce au formă şi aşezare asemănătoare pe glob.

ARENICOLE - (lat. arena = nisip; colere = a locui).
Specii de plante care vegetează pe nisipuri, pietrişuri sau grohotişuri mărunte, de asemenea pe depozite din fragmente de rocă mai mari însă amestecate cu asemenea material mărunt.

ARHAICA - (gr. archaios = străvechi).
Prima eră geologică.

ARCHE, ARCHI, ARCHEO - (gr. archés = prim, început; archaios = străvechi).
Prefix folosit cu sensul de: primitiv, primordial.

ARHEGON - (gr. archė = străvechi; gonos = urmaş).
Organul reproducător feminim, pluricelular cu aspectul unei butelii, caracteristic Briofitelor şi Pteridofitelor (Pl. XXXIII, 2, 4).

ARHEGONIOFOR - (gr. archė = străvechi; gonos = urmaş; pherein = a purta).
Penduncul care poartă în vîrful său arhegoanele. (Pl. LXV, 3, A, LXVI, 2 B).

ARHEOZOIC - (gr. arhaios = primitiv; zooe = viaţă).
Prima perioadă a erei Precambriene, caracterizată din punct de vedere biologic prin prezenţa formelor unicelulare de viaţă (bacterii, alge).

ARHEOFITE - (gr. arhaios = primitiv; phyton = plantă)
Plante diseminate de om din timpuri străvechi.

ARHEOPLASMA - (gr. archi = primitiv; plasma = lucru format) sin. ergoplasma, chinoplasma.
Substanţă din care se formează centrosomii, asterul şi firele fusului.

ARHESPOR - (gr. archė = primul; sporos = sămînţă).
Tesut sporogen prezent în sporongii tineri, diferenţiat din celule diploide, care în urma diviziunii reducţionale generează sporii haploizi (Pl. LXV, 4, D).

ARHETAL - (gr. archi = primitiv, străvechi; thallos = lăstar tînăr).
Tal primitiv, prezent la organismele inferioare unicelulare şi coloniale. (Pl. L, LI).

ARHETIP - (gr. archi = primitiv; typos = tip).
1 Tipul primitiv din care ulterior au derivat alte forme mai evoluate; 2. strămoşul unui grup taxonomic.

ARHICARP - (gr. archi = primitiv; carpos = fruct).
Organul reproducător femel al unor ciuperci (Ascomycetes).

ARID - (lat. aridus = uscat).
Terenul sau zona geografică cu precipitaţii puţine, insolaţii puternice, mare circulaţie a aerului şi cu pînza freatică la mare adîncime.

ARIDITATE - (fr. aridité de la lat. aridas = uscat).
Termen ecologic prin care se exprimă gradul de uscăciune al atmosferei sau al solului.

Scanned with OKEN Scanner

ARIL - (fr. arille = înconjura).
Țesut cărnos, generat de peretele bazal al ovulului care învelește parțial sămînța unor plante (exemplu: la Taxus baccata). (Pl. LXXVI, 2;C-D).

ARISTA - (lat. arista = mustață de spic)
Formațiune alungită, țepoasă, prezentă în vîrful glumelor și paleelor, florilor de la Graminee. (Pl. XXXIX, 6).

ARISTOGENEZA - (gr. aristos = cel mai bun; genesis = naștere)
Apariția de noi caractere adaptative.

ARISTOLOCHIACEAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) din Ord. Ranales care cuprinde plante ierboase, sau lemnoase, cu frunze alterne, cordate sau reniforme, pețiolate, pe margini întregi; fără stipele. Flori hermafrodite. Perigon colorat tubulos sau companulat cu 3 lobi. Stamine 6-12 cu filamente foarte scurte. Ovar inferior 6- locular, multivoluat. Fruct capsulă sau bacă. Dintre speciile mai importante amintim: Asarum europaeum L. (Pochivnic); Aristolochia clematitis L. (Mărul lupului); A. pallida Willd.

ARIZ (A) - (gr. a = fără; rhyzos = rădăcină).
Plantă lipsită de rădăcini (exemplu Wolffia arhiza).

ARN - acid ribonucleic
Component al aparatului genetic, alcătuit dintr-un singur lanț polinucleotid ; ARN mesager - tip special de ARN format în nucleu pe o matriță constituită dintr-un filament de ARN care transmite informația genetică în citoplasmă; ARN ribosomal - tip de ARN prezent în ribozomi - care intervine în sinteza proteinelor; ARN de transport - (sin ARN acceptor, adaptor, solubil) - tip de ARN care are funcția de a lega și transporta un aminoacid la complexul ribozomal ARN mesager; ARN - viral - material genetic al unor virusuri (ribovirusuri)..

ARN - POLIMERAZA
Enzimă care participă la transcripția ADN-ului.

ARN - REPLICAZA
Enzimă specifică, sintetizată în celulele infectate de un virus cu genom ARN, capabilă să catalizeze replicarea ARN viral.

AROMORFOZA - (gr. airein = a crește; morphosis = care are formă).
Modificările adaptative care apar la organismele vii.

ARTEFACT - (lat. ars = înșelăciune; factus = făcut).
Structuri noi care apar în preparatele microscopice, cito-histologice, ca rezultat a unei prelucrări brutale.

ARTICULAT - (lat. articulus = articulat, tăiat în bucăți).
1. Organism sau organ vegetal format din segmenți (articole) de dimensiuni și forme variabile puse cap la cap; 2. tulpină formată din noduri și internoduri (Pl. XV, 1).

ARTIOPLOID - (gr. artios = par; ploos = filament).
Poliploid cu un număr par de seturi cromozomiale.

ARTROMER - (gr. arthros = articulație; meros = parte).
Una dintre părțile unui organism articulat.

ARTROSPOR - (gr. arthros = articulat; sporos = sămînță).
Spor fprmat prin segmentarea bazipetală a hifelor miceliene.

ASCA - (gr. askos = sac)
Sporangele Ascomycetelor în care se diferențiază ascosporii generați de hifele ascogene. (Pl. XXIX, 5; LIX, 2).

ASCIDIE- (gr. askidian dim. de la askos = sac, pungă).
Frunză metamorfozată în formă de ulcior de la unele plante carnivore (exemplu Nepenthes sp., Utricularia sp. etc.) (Pl. XXI, 2, 3).

ASCLEPIADACEAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) din Ord. Contirtae care cuprinde plante ierbacee sau lemnoase, liane, arbuști cu latexuri.
Frunzele sînt opuse și întregi. Florile au petalele groase aproape cărnoase. Fructul este o capsulă ce conține numeroase semințe prevăzute cu smocuri de peri. Dintre speciile mai importante amintim: Cynanchum vincetoxicum (iarba fiarelor); Periploca greaca - liană din Delta Dunării.

Scanned with OKEN Scanner

ASCOCARP - (gr. askos = sac; karpos = fruct). sin. ascofruct.
Formaţiunea rezultată din împletirea hifelor, în care la unele ciuperci (Ascomycetes) se formează ascele.

ASCOLICHENES - (gr. askos = saci; lichenes = licheni)
Clasă din filmul Lichenes, care cuprinde cei mai răspîndiţi licheni crustoşi, foliloşi şi fruticuleşti, formaţi dintr-o ciupercă (Ascomycetes) şi algă verde sau albastră, ca de exemplu: Graphis scripta; Lobaria pulmonaria, Peltigera canina, Cladonia pyxidata, Cladonia rangiferina, Cetraria islandica, Usnea barbata, Evernia prunastri. (Pl. LXIV).

ASCOMYCETES - (gr. askos = sac; mykés = ciupercă).
Clasă de ciuperci superioare, a căror miceliu este format din celule dispuse cap la cap, separate prin pereţi transversali, constituind filamente ramificate. Inmulţirea asexuată se realizează prin conidii, picnospori, ascospori. Inmulţirea sexuată se realizează prin oogamie, în urma căreia rezultă ascele, cu ascosporii (4-8). (Pl. LXI, 4, 5).

ASCOSPOR - (gr. askos = sac; sporos = sămînţă) Spor caracteristic Ascomycetelor (Pl. XXIX, 5; LIX, 2).

ASECTATORI
Specii de plante cu rol redus în crearea mediului cenotic al comunităţii.

ASEXUAT - (gr. a = fără; lat. sexus = sex).
1. Fără organe sexuale; 2. tip de înmulţire pe baza unor germeni asexuaţi. (Pl. XXVII, XXVIII, XXIX, XXX, XXXI).

ASIMETRIC - (gr. asymmetros = disproporţionat)
Organ sau organism care nu poate fi divizat printr-un plan în două jumătăţi egale.

ASINAPSA - (gr. a = fără; synapsis = uniune).
Incapacitatea cromozomilor homologi de a forma perechi în cursul meiozei.

ASOCIATIE - (lat. ad = către; socius = întovărăşit).
1. Comunitatea de plante caracterizată prin condiţii ecologice specifice cu una sau mai multe specii caracteristice; 2. unitate fitosociologică de bază a formaţiunilor mari de vegetaţie reprezentată printr-o grupare de mai mulţi indivizi sau mai multe specii la un loc.

ASOCIE - (lat. ad = către; socius = întovărăşit).
Comunitate temporară dintr-o serie succesională (Clements).

ASOCION - (lat. ad=către; socius = întovărăşit).
Unitate sinuzială corespunzînd asociaţiei şi compusă din consocioane (Du Rietz).

ASOCIULA - (lat. socius = întovărăşit).
Microcomunitate temporară dintr-o serie succesională (Clements).

ASPECT SEZONAL
Infăţişarea sezonieră a vegetaţiei

ASPOROGEN - (gr. a = fără; sporos = sămînţă sau gennein = a naşte)
Inmulţirea plantelor care nu se realizează cu ajutorul sporilor.

Asteroxylon mackiei
Pleridofită fosilă din Ord. Psilophytales, Cl. Psilophtinae care reprezintă prima plantă cu corm complet, format dintr-un rizom fixat cu rădăcini simple în sol iar la suprafaţă se ridicau tulpini ramificate dichotomic care erau acoperite de frunze mici solziforme (microfile) foarte dese. (Pl. LXXIII, 1C.).

Astragalus péterfii Jáv.
Plantă endemică din Fam. Leguminoase monument al naturii. Plantă ierbacee cu tulpină erectă, foliată pe care se găsesc prinşi numeroşi peri laxi alipiţi care îi dau o culoare roşie sau verzui surie. Frunze compuse cu cîte 5-7 perechi de foliote. Florile de culoare ochroleucă sau alburiu gălbuie sînt grupate într-o inflorescenţă spiciformă. Fructul este o păstaie erectă acoperită cu peri negri. Creşte pe coaste ierboase, pe soluri argiloase. In ţara noastră o găsim la Suater (Jud. Cluj).

ASTROBIOLOGIE - (gr. aster = stea ; bios = viaţă; logos = ştiinţă).
Stiinţa care studiază factorii ecologici în spaţiul cosmic sau de pe alte planete şi posibilităţile existenţei unor forme de viaţă.

ASTROBOTANICA - (gr. aster = stea; botané = plantă).
Ramura botanicii care studiază pe baze deductive şi experimentale, existenţa vieţii vegetale în univers.

Scanned with OKEN Scanner

ATAVISM - (lat. atavis = strămoş)
Procesul de reapariţie a unui caracter îndepărtat filogenetic.

ATELOMIC - (gr. a = fără; telos = capăt; mitos = filament).
Aparatul vegetativ primitiv lipsit de axe (tulpini, ramuri).

ATELOMITIC - (gr. ateles = incomplet; mitos = filament).
Cromozom cu centromer neterminal.

ATLANTIC (E)
1. Specii de plante care îşi au originea în regiunile Europei de Vest (prescurtat Atl); 2. perioadă a postglaciarului, caldă şi umedă.

ATMOSFERA - (fr. atmosphére = atmosferă).
Porţiunea biosferei constituită din aer.

ATROFIE - (gr. a = fără; trophé = hrană).
Reducerea mărimii normale a unui organ sau ţesut.

AULOFITE - (gr. aulon = cavitate; phyton = plantă).
Plante care trăiesc pe alte plante ca autotrofe sau saprofite.

AURICULARIALES - (lat. auricula = ureche mică).
Ordin de ciuperci din Cl. Basidiomycetes care cuprinde specii care trăiesc pe lemnul bătrîn de soc, pe care produce fructificaţii neregulate, care se înmoaie la umezeală şi devin gelatinoase. Dintre speciile mai importante amintim: Auricularia sambucina (urechea iudei)

AURICULAT - (lat. auricula = ureche mică).
1. In formă de urechiuşe; 2. frunze prevăzute la bază cu unul sau doi lobi care înconjoară tulpina. (Pl. XVIII, 3, L).

AUSTRAL - (lat. australis = sudic).
Cu origine sau răspîndire în regiunile sudice ale globului.

AUTECOLOGIA - (gr. autos = însuşi; eikos = casă; logos = ştiinţă).
Ramură a ecologiei care studiază raportul individului (populaţiei, speciei) cu mediul.

AUTO - (gr. autos = însuşi).
Prefix cu sensul de însuşi.

AUTOALOPOLIPLOID
Poliploid, care derivă din două sau mai multe specii diferite genetic şi care posedă unul sau mai multe seturi parentale de cromozomi reprezentate mai mult de două ori.

AUTOBLAST - (gr. autos = însuşi; blastos = mugure).
Microorganism sau germen solitar.

AUTOCARP - (gr- autos = însuşi ; karpos = fruct).
Fruct care a rezultat în urma procesului de autopolenizare.

AUTOCATALIZA - (gr. autos = el însuşi; kata = jos; lysis = desfacere).
Amorsarea şi accelerarea unei reacţii chimice sub influenţa propriului produs final. Proces caracteristic sintezei ADN, care nu poate avea loc decît în prezenţa unei molecule de ADN capabile să servească drept matriţă.

AUTOCORE - (gr. autos = însuşi; chorein = a se răspîndi).
Plantele care îşi aruncă la distanţă fructele şi seminţele (Pl. XLVII, 3).

AUTOFEN - (gr. autos = însuşi; phainein = a apare)
Caracter condiţionat genetic, controlat de o singură genă care se manifestă autonom în cursul transplantelor.

AUTOGAMIE - (gr. autos = însuşi; gamos = unire, căsătorie).
1. Procesul de conjugare a doi nuclei fii ai aceleiaşi celule; 2. contopirea a două celule rezultate din diviziunea aceluiaşi individ; 3. unirea a doi gameţi formaţi de acelaşi individ.

AUTOGENIE - (gr. autos = însuşi; genesis = dezvoltare)
Capacitatea unui organism vegetal de a se reproduce.

AUTOHTON - (gr. autochton = pămîntean)
Organism vegetal care s-a transformat şi s-a dezvoltat pe teritoriul în care trăieşte şi în prezent.

AUTOIC - (gr. autos = însuşi; oikos = casă).
Plante parazite care-şi desfăşoară ciclul de viaţă pe aceiaşi gazdă.

Scanned with OKEN Scanner

AUTOIMUNITATE - (gr. autos = însuşi; lat. immunis = scutit).
Stare patologică în care organismul elaborează anticorpi faţă de propriile sale proteine.

AUTOINCOMPATIBILITATE
Imposibilitatea fecundării în cazul autopolenizării unei plante: a. gametofitică - se bazează de obicei pe acţiunea unor alele multiple ale unui singur locus, care determină o frînare a creşterii tuburilor polenice care posedă vreuna din alelele prezente şi în stigmat. In felul acesta se asigură întotdeauna o încrucişare între plante genetic diferite, cel puţin în ceea ce priveşte alelele incompatibilităţii; a. heteromorfică - diferenţieri determinate în morfologia florilor care implică ajungerea polenului pe stigmatul aceleiaşi flori; a. sporofitică se deosebeşte de cea gametofitică prin aceea că orice plantă (chiar heterozigotă) formează polen de un singur tip de incompatibilitate determinat de genotipul plantelor pe care polenul se formează.

AUTOLIZA - (gr. autos = însuşi; lysis = care se desface).
Dezintegrarea sau lichefierea celulelor sau ţesuturilor sub acţiunea enzimelor proprii.

AUTOMIXIE - (gr. autos = însuşi; mixis = care amestecă).
Procesul de fuzionare a două celule sexuale, înrudite sau a doi nuclei sexuali.

AUTOMUTAGEN - (gr. autos = însuşi; lat. mutare = a schimba).
Rezultatul unui proces metabolic propriu care are o acţiune mutagenă.

AUTONOM - (gr. autos = însuşi ; nomos = lege).
Determinat de anumiţi stimuli proprii, interni.

AUTOPLOID - (gr. autor = însuşi; ploos = filament ; eidos = formă).
Organism cu seturi cromozomiale caracteristice speciei.

AUTOPOLENIZARE - (gr. autos = însuşi; lat pollen = făină).
Transportul polenului de pe staminele unei flori pe stigmatul aceleaşi flori.

AUTOPOLIPLOD - (gr. autos = însuşi; ploos = filament; eidos = formă).
Poliploid care prezintă mai mult de două garnituri cromozomale.

AUTOPOLIPLOIDIE - (gr. autos = însuşi; polys = mulţi ; ploos = filament ; eidos=formă)
Poliploidie rezultată prin multiplicarea garniturii proprii de cromozomi.

AUTOPOTAMIC (gr. autos = însuşi; potamis = rîu).
Organism vegetal care îşi duce viaţa exclusiv în apele curgătoare.

AUTORADIOGRAFIE - (gr. autos = însuşi; lat. radius =rază; gr. raphein = desen).
Localizarea în celule şi ţesături a unor substanţe radioactive.

AUTOREGLARE - (gr. autos = însuşi)
Proprietatea sistemelor biologice ca şi a oricărui alt sistem cibernetic de a recepţiona informaţia de a o transmite elementelor sistemului şi de a selecţiona răspunsul cel mai adecvat de anumiţi stimuli din mediul înconjurător.

AUTOREPLICARE - (gr. autos = însuşi; lat. replicare = a replica)
Capacitatea unei molecule, ca aceea de ADN, de a da naştere unei noi molecule identice.

AUTOSINDEZA - (gr. autos = însuşi; syndesis = a uni).
Procesul de împerechere a cromozomilor cu aceiaşi origine în meioză.

AUTOTETRAPLOID - (gr. autos = însuşi; tetra = patru; a ploos = filament; eidos=formă).
Tetraploid care prezintă genoame asemănătoare.

AUTOTOMIE - (gr. autos = însuşi; tomé = tăietură).
Capacitatea pe care o au unele organisme vegetale de a pierde şi apoi de a reface unele părţi ale organismului.

AUTOTROF - (gr. autos = însuşi; trophé = hrană).
Organismele vegetale care îşi sintetizează substanţele organice necesare, prin procesul de fotosinteză.

AUTOZIGOT - (gr. autos = însuşi; zygon = pereche).
Organism care prezintă o pereche de celule cu aceiaşi origină.

AUTOZOM - (gr. autos = însuşi; soma = corp).
Cromozom care, convenţional nu intervine în procesul de diferenţiere sexuală.

AUXEZA - (gr. auxein = a creşte).
Modul de creştere a unor organisme vegetale prin mărirea volumului celulelor.

Scanned with OKEN Scanner

AUXINELE - (gr. auxein = a creşte).
Fitohormon izolat pentru prima dată de F. W. Went (1928) şi elucidat din punct de vedere chimic de către F. Kögl (1934), care stabileşte a fi acidul beta-indolil acetic (acid 3-indolilacetic), care se acumulează în special în endosperm, coleoptil, ovare şi grăuncioarele de polen. Sediul de sinteză al lor - la Cormofite, îl constituie ţesuturile meristematice din vîrful rădăcinii, tulpinii şi coleoptilului, ca şi primordiilor foliare. Producători activi de auxine sînt de asemenea ciupercile parazite şi simbionte ca şi celulele bacteriilor fixatoare de azot care intră în constituţia nodozităţilor. Precursorii auxinelor sînt triptofanul ca şi substanţele rezultate din decarboxilarea şi dezaminarea oxidativă a acestui aminoacid. Auxinele au rol important în multiplicarea, creşterea şi diferenţierea celulelor vegetale, în histogeneză şi organogeneză, funcţie pe care o realizează prin inducerea următoarelor fenomene: creşterea extensibilităţii pereţilor celulari, scăderea presiunii membranei, creşterea presiunii osmotice, stimularea absorbţiei apei, a proceselor de respiraţie şi fotosinteză.

AUXINOXIDAZA -
Enzimă vegetală care catalizează oxidarea auxinelor, transformînd-o în aldehidă indolică.

AUXOCROM - (gr. auxein = a creşte; chroma = culoare).
Hormon vegetal care are rol de a stimula sinteza pigmenţilor.

AUXOLOGIE - (gr. auxein = a creşte; logos = ştiinţă).
Stiinţa care se ocupă cu studiul dezvoltării organismelor.

AUXOSPOR - (gr. auxein = a creşte; sporos = germen).
Zigotul diatomeelor format din conjugarea a doi indivizi care nu se mai pot divide (Pl. XXIX, 2).

AUXOTROF - (gr. auxein = a creşte; trophé = a se hrăni)
Microorganism vegetal care nu se poate dezvolta decît într-un anumit mediu care prezintă anumiţi factori de creştere care nu sînt însă indispensabile microorganismelor sălbatice.

AXENIC - (gr. axenos = ne ospitalier).
Organismul care creşte şi se dezvoltă într-un mediu lipsit de germeni.

AXILA - (lat. axilla = subsuoară).
Regiunea subsuoarei unei frunze sau ramure.

AXILAR - (lat. axilla = subţioară).
Situat în unghiul format de două organe sau două ramificaţii ce pornesc din acelaşi loc.

AXOSPERME - (gr. axon = ax; sperma = sămînţă).
Plante care prezintă o placentaţie centrală sau central unghiulară. (Pl. XXX VIII, 7, C).

AZIGOID - (gr. a = fără; zygon = pereche; eidos = formă).
Organism sau celulă haploidă.

AZIGOSPOR - (gr. a = fără; zygon = pereche; sporos = sămînţă).
Spor rezultat din diviziunea directă a unui gamet.

AZIGOT - (gr. a = fără; zygon = pereche).
Organism haploid rezultat pe cale partenogenetică.

AZONAL - (gr. a =fără; lat. zona = brîu, zonă).
Fenomen geografic prin care o specie nu formează o zonă proprie ci apare local în mai multe zone.

B

BACATE - (lat. bacca = boabă).
Organe ale plantelor care prezintă un miez sau pulpă cărnoasă

BACA - (lat. bacca = boabă).
Tip de fruct simplu, indehiscent multisperm cu epicarpul subţire, mezocarpul şi endocarpul cărnos (exemplu: fructul de la cartof, bobiţa de strugure). (Pl. XLVI, 2).

Scanned with OKEN Scanner

BACIL - (lat. bacillum = bastonaş).
Bacterie în formă de bastonaş. (Pl. XLIX,4).

BACTERIA - (gr. bakterion = dim. de la baktron = bastonaş).
Grup de microorganisme, unicelulare, cu forme morfologice diferite aerobe sau anaerobe, patogene sau nepatogene. (Pl- XLIX).

BACTERIACEAE - (gr. bakterion = dim. de la baktron = bastonaş + eae).
Familie din Ord. Eubacteriales care înglobează bacteriile cu celula în formă de bastonaş cilindric. Unele sînt mobile altele imobile. Dintre aceste specii amintim: Bacillus anthracis, B. pneumoniae.

BABES VICTOR - (1854 - 1926)
Savant de renume mondial care prin studiile sale abordează cele mai diferite domenii ale medicinei îndeosebi anatomie patologică, bacteriologie şi imunologie.
Scrie în anul 1885 în colaborare cu bacteriologul Cornil primul tratat de bacteriologie din lume: "Les bactéries et leur role dans l'ethiologie, l'anatomie et histologie pathologiques des maladies infectieuses".

BACHMANN AUGUST - (1652-1725) cunoscut sub numele de RIVINUS a fost un mare botanist al secolului al XVII-lea care arată necesitatea folosirii caracterelor morfologice pentru alcătuirea unui sistem natural. El împarte plantele în două grupe : cu flori perfecte şi cu flori imperfecte folosind un singur criteriu de clasificare şi anume forma corolei. Acest sistem a lui Rivinus deşi este practic, devine unilateral şi artificial. Lucrarea sa principală este intitulată: "Historia generalis ad rerem herbarium" apărută în anul 1690.

BACTERICID - (gr. baktérion = bastonaş; caedere = a ucide).
Substanţe sau agenţi care au proprietatea de a distruge bacteriile.

BACTERIOCIDINE - (gr. baktérion = bastonaş; lat. caedere = a ucide).
Antibiotice de natură proteică, elaborate de unele bacterii care acţionează chiar şi asupra indivizilor din aceiaşi specie.

BACTERIOCLORINA - (gr. bakterion = bastonaş; chloros = verde).
Pigment verde prezent la unele bacterii fototrofe.

BACTERIOFAG - (gr. bakterion = bastonaş; phagein = a mînca). sin. fag.
Virusul bacteriilor (Pl. XLIX,9).

BACTERIOGENIC - (gr. bakterion = bastonaş; gennaein = a produce).
Generat de bacterii.

BACTERIOLIZA - (gr. bakterion = bastonaş; lysis = dizolvare).
Procesul de dezintegrare sau "topire" a bacteriilor sub acţiunea unor factori.

BACTERIOLOGIE - (gr. bakterion = bastonaş; logos = ştiinţă).
Stiinţa care se ocupă cu studiul complex, morfo-anatomic, ecologic, taxonomic, biologic şi economic al bacteriilor.

BACTERIOLISIN - (gr. bakterion = bastonaş; lysis = dizolvare).
Substanţă care produce dizolvarea sau lichefierea bacteriilor.

BACTERIOPHYTA - (gr. bakterion = dim. de la baktron = bastonaş; phyta =plantă).
Unitatea taxonomică reprezentată de filum, care cuprinde toate bacteriile, organisme mici, microscopice, de obicei unicelulare, cu organizare simplă, cu nucleul difuz, lipsite de pigmenţi asimilatori, majoritatea cu nutriţie heterotrofă. Se înmulţeşte prin sciziparietate şi spori. Au forme foarte variate: sferice (coci); diplococi, şiraguri (streptococi), ciorchini (Stafilococi), bastonaşe (bacili), spirale (spirocheţi). (Pl. XLIX).

BACTERIOSTATIC - (gr. bakterion = bastonaş; statikos = oprit).
Substanţă care determină oprirea multiplicării bacteriilor.

BACTERIOTOXINA - (gr. bacterion = bastonaş; toxikon = otravă).
Toxină rezultată în urma procesului de metabolism bacterian.

BACTERIVOR - (gr. bakterion = bastonaş; lat. vorare = a înghiţi).
Organism care se hrăneşte cu bacterii.

BACTEROID - (gr. bakterion = bastonaş; eidos = formă).
1. Celulă microbiană asemănătoare cu o bacterie; 2. bacterie modificată structural.

BACULIFORM - (lat. baculum = bastonaş; forma = formă).
Cu aspectul unui bastonaş (exemplu: cromozomi, ascospori).

Scanned with OKEN Scanner

BAIT I. (Alaun I, - Mordant)
Colorant folosit în colorarea ţesuturilor vegetale. Are următoarea compoziţie:
Alaun de fier crist. de culoare violetă.....2,5 - 3 g.
Apă distilată..... 100 cc

BAIT II - (Alaun II - Diferenţiator)
Colorant utilizat în colorarea ţesuturilor vegetal care are următoarea compoziţie:
Alaun de fier crist. de culoare violetă .....1-2 g
Apă distilată.....100 cc
Obiecte puse în Baiţ II pentru diferenţiere, adică pentru alegerea celei mai bune intensităţi de culoare sînt analizate la microscop din cînd în cînd după o spălare prealabilă.

BAITA
Tăviţă paralelipipedică, confecţională din porţelan, hîrtie sau carton, pe care o folosim la includerea obiectelor în parafină.

BAKANAE -
Micoză a plantelor de orez determinată de ciuperca Bibberella fujikuroi (Fusarium heterosporum) care parazitează ţesutul vascular. Plantele bolnave prezintă următoarele simptome: alungirea excesivă a tulpinilor, etiolarea tulpinilor şi frunzelor. Această micoză a fost punctul de plecare pentru descoperirea giberelinelor.

BALANTA ENERGETICA
Raportul care să stabileşte între energia primită şi energia cedată de un organism sau ecosistem.

BALANTA GENETICA
Echilibru genic care asigură o dezvoltare normală a organismului.

BALCANIC (E)
Specii de plante cu centrul de răspîndire în Peninsula Balcanică şi de aici s-au răspîndit în spre Carpaţi sau Caucaz.

BALSAM - (lat. balsamum = balsam).
Substanţă răşinoasă extrasă din anumite plante utilizată la montarea preparatelor microscopice.

BALSAMINACEAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) din Ord. Geraniales, care cuprinde plante ierbacee cu frunze întregi cu flori zigomorfe, hermafrodite. Sepale 3-5 colorate, dintre care una externă foarte mare şi pintenată. Petale 3-5, cele două laterale sînt concrescute. Stamine 5 cu anterele concrescute. Gineceul este format din cinci carpele cu 5 loji şi un stil scurt. Fructul este o capsulă cărnoasă. Dintre speciile mai importante amintim : Impatiens noli tangere L. (Slăbănog)

BALSAMUL DE CANADA
Substanţă vîscoasă de culoare galbenă-verzuie, transparentă, cu miros aromatic, insolubilă în apă, solubilă în benzen, cloroform, xilol, ulei de cedru- Este o răşină extrasă din Albies balsamea care se foloseşte la montarea definitivă a secţiunilor. Se recomandă balsamul solvit în xilol şi nu în stare vîscoasă.

BARAS IULIU - (1815 - 1863)
Figură de seamă a mişcării, naturalist-ştiinţifice din Muntenia în perioada începuturilor ei. Mare didact. dr. Iuliu Baraş a predat ştiinţele naturii la Colegiul Sf. Sava, Scoala naţională de Medicină, şi şcoala de Agricultură. In anii 1856-1856 şi 1862 este redactorul revistei "Natura" Dintre lucrările sale de popularizare a ştiinţelor naturii amintim: "Minunile naturii în trei volume" (1850), "Istoria naturală" manual în trei volume (mineralogie, botanică şi zoologie 1853). "Curs elementar de istorie naturală pentru clasele superioare din România". "Mineralogia" (1862), "Botanica" (1862); "Zoologia" (1864). "Manual de botanică silvică" (1861).

BARBELATE - (lat. barba = barbă).
Prevăzute cu ţepi filiformi, curbaţi, (ex. papusul de la Compositene)(Pl. XL VIII, 1, M).

BARBULA - (lat. barbula - dim. de la barba = barbă).
Rînd de dinţi ai peristomiului de la unii muşchi.

BARR
Numele descoperitorului cromatinei sexuale; b. pozitiv - cu cromatină sexuală; b. negativ fără cromatină sexuală.

BAROCEPTOR - (gr. baros = greutate; recipere = a primi).
Receptori sensibili pentru variaţiile de presiune.

Scanned with OKEN Scanner

BAROFILE - (gr. baros = greutate, presiune; philos = iubitor de).
Organisme vegetale capabile să trăiască la presiuni mari (în mări, oceane, etc).

BAROTAXIE - (gr. baros = greutate; taxis = ordine).
Orientarea sau curbarea unor organe ale plantelor submerse datorită modificării presiunii mediului în care trăiesc.

BAROTROPISM - (gr. baros = greutate, presiune; tropes = întoarcere)
Curbarea organelor plantelor submerse prin modificarea presiunii apei la diferite adîncimi.

BATIAL - (gr. bathys = adînc).
Organism care îşi duce viaţa în oceane şi mări la adîncimi cuprinse între 200 şi 1000 m.

BATILIMNETIC - (gr. bathys = adînc; limnetes = care trăieşte în baltă).
Organism vegetal care trăieşte pe fundul lacurilor şi bălţilor.

BATIMERIE - (gr. bathys = greutate, presiuni; metron = măsură).
Distribuţia pe verticală a organismelor care trăiesc într-un mediu.

BATIPELAGIC - (gr. bathys = greutate, presiune; pelagos = mare, ocean).
Organism vegetal care trăieşte în regiunea pelagică din adîncul mărilor şi oceanelor.

BATIPLANCTON - (gr. bathys = greutate, presiune; plangktos = rătăcitor).
Planctonul zonei batiale a mărilor şi ocealelor.

BAUHIN GASPARD (1550 - 1624)
Este considerat ca cel mai mare botanist al secolului al XVI-lea. In lucrările sale de botanică, el descrie peste 6000 de specii de plante, aceste descrieri sînt foarte precise cuprinzînd multiple caractere: frunze, flori, fructe, forma tulpinii etc. Bauhin are meritul de ar fi folosit pentru prima oară nomenclatura binară (fără a o generaliza). Opera acestui autor marchează punctul culminant al dezboltării botanice în secolul al XVI-lea.

BAUMGARTEN J.
Mare botanist al secolului al XIX-lea din Sighişoara care publică importanta lucrare floristică intitulată "Flora descriptivă a Transilvaniei" în trei volume (1816), căreia în anul 1846 îi adaugă încă un volum.

BAZAL - (lat. basis = temelie, fundament).
Format sau diferenţiat aproape de baza unui organ.

BAZIDIE (gr. basis = temelie, fundament + idion).
Celulă specială, diploidă a hifelor dicariotice unde are loc procesul de cariogamie şi diviziune reducţională reprezentînd sporangele caracteristic Basidiomycetelor, unde se formează basidiosporii care sînt suspendaţi la exterior pe nişte prelungiri numite sterigme. (Pl. XX VII, 3).

BAZIDIOCARP - (gr. basis = temelie, fundament; karpos = fruct). sin basidiofruct.
Corpul de fructificaţie care produce basidii, prezent la Basidiomycetes. (Pl. LXII).

BAZIDIOLICHENES
Clasă din filmul Lichenes care cuprinde lichenii a căror tal este format dintr-o ciupercă din Cl. Basidiomycetes şi o algă verde. Aceşti licheni trăiesc în ţinuturile tropicale ale Americii de Sud (exemplu: Cora pavaria).

BAZIDIOMYCETES - (gr. basis = temelie, fundament; mykes = ciupercă).
Ciuperci evoluate caracterizate prin prezenţa unui sporange numit basidie care formează basidisporii la exteriorul ei. (Pl. LXII).

BAZIDIOSPOR - (gr. basis = temelie, fundament; sporos = sămînţă).
Spor haploid, format la exteriorul basidiei, caracteristic Basidiomycetelor (Pl. XXVII, 3D).

BAZIFUGE - (lat. basis = temelie, fundament; fugere = a fugi). sin calcifuge.
Plante care nu pot trăi pe soluri alcaline sau în medii alcaline.

BAZIGAME - (gr. basis = temelie, fundament; gamos = unire).
Angiospermele (plantele superioare) la care oosferă are o poziţie inversată în sacul embrionar, fiind situată la polul funicular.

BAZIPETAL - (lat. basis = temelie, fundament; petere = a vedea).
Care se dezvoltă începînd de la vîrf spre bază.

BAZOFIL - (gr. basis = temelie, fundament; philein = a iubi).
1. Organism vegetal care are o mare afinitate pentru mediile alcaline; 2. celule sau formaţiuni celulare care au proprietatea de a fixa în mod selectiv coloranţii bazici.

Scanned with OKEN Scanner

BEKETOV A. N. -(1825 - 1902)
Părintele botanicii ruse, preşedintele "Societăţii naturaliştilor" din Petersburg. Cercetările sale au fost axate pe studii taxonomice, morfologice şi de fitogeografie. Lucrarea sa cea mai importantă este intitulată "Armonie în natură" (1859) unde expune unele idei evoluţioniste înaintea apariţiei "Originei speciilor).

BEGGIATOACEAE
Familie din Ord. Trichobacteriales care cuprinde bacterii unicelulare, grupate în filamente fără a prezenta o teacă comună. Sînt bacterii care acumulează sulful în celula lor (Pl. XLIX, 5)

BEGONIACEAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) din Ord. Parietales care cuprinde plante ierboase perene sau frutescente monoice. Frunze alterne, adeseori asimetrice, stripelate, întregi, uneori palmat lobate sau fidate.
Flori unisexuate, cu periant petaloid, alcătuit din 2-6 foliole, cele mascule cu stamine numeroase, cu filamente mai mult sau mai puţin concrescute cele femele cu ovar inferior trilocular. Stile 3 mai mult sau mai puţin concrescute. Fruct capsulă. Dintre speciile mai importante amintim: Begonia rex, B. maculata etc.

BENNETTITALES
Ordin din cadrul Cl. Cycadophyta dintre Gimnospermae care cuprinde plante fosile ce au trăit în mezozotic. Aveau flori mari, bisexuate, înconjurate de un periant format din numeroase lacinii, cu un număr mare de stamine (microsporofile), iar în centru un con format din mai multe carpele. Floarea hermafroditâ a Bennettitalelor prezintă multe asemănări cu floarea Ranalelor (mai ales Magnoliaceelor) încît sînt considerate strămoşii celor mai primitive Angispermae actuale. (Pl. XL, 6).

BENTOPOTAMIC - (gr. benthos = adîncime; potames = rîu)
Flora şi fauna prezentă pe fundul apelor curgătoare.

BENTOS - (gr. benthos = adîncime).
Organismele vegetale care trăiesc pe fundul mărilor sau oceanelor adînci şi a tuturor bazinelor cu apă dulce.

BERBERIDACEAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) din Ord. Ranales care cuprinde arbuşti sau plante ierbacee, perene cu frunze alterne, simple sau compuse. Flori hermafrodite, dispuse în racene paniculate sau solitare. Sepale (2) 4-9. Petale 4-6 la bază adesea cu nectarine. Sepalele şi petalele libere, imbricate. Stamine 4-6. Gineceul unicarpelar, cu ovar superior. Fruct bacă. Dintre speciile mai importante amintim : Berberis vulgaris L (Dracilă); Mahonia anzifolium (Pursh.) Nutt.; Leontice odessana Firsch.

BETULACEAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) din Ord. Fagales, dintre Monochlamideae care cuprinde arbori şi arbuşti monoici avînd frunze simple, cu stipele caduce. Florile mascule au un periant format din patru lacinii, puţin concrescute, care se reduc pînă la dispariţie, în faţa fiecăreia se află cîte o stamină. Aceste flori sînt grupate cîte 2-3 în dichasii, iar dichasiile se reunesc în amenţi. Florile femele sînt nude, formate dintr-un ovar bicarpelar, bilocular cu două stigmate şi în fiecare locul cu cîte un ovul.
Fructul este o achenă susţinută de o bractee membranoasă cu 3-5 lobi, provenită din concreşterea bracteiilor, florale. Dintre speciile mai importante amintim: Alnus glutinosa Gaetri. (Arin negru), Alnus incana (L), Mönch (Arin alb); Alnus viridis (Chair) Lam. (Arin de munte) ; Betula verrucosa Ehrh. (Mesteacăn); Betula nana L. (Mesteacăn pitic).

BI - BIS (lat. bis = de două ori).
Prefix care indică repetiţia.

BIACUMINAT - (lat. bis = doi; acumen = vîrf).
Organism sau organ care prezintă două vîrfuri ţepoase, ascuţite.

BIANUALE - (fr. biannuel = bianuol).
Plante care-şi desfăşoară întreg ciclul vital de două ori pe an.

BICAUDAL - (lat. bis = doi ; cauda = coadă).
Cu două cozi, sau cu extremitatea posterioară divizată în două.

BICELULAR - (lat. bis = două; cellula = cameră mică).
Format din două celule.

BICICLIC - (lat. bis = două; gr. kyklos = cerc).
1. Prezentînd două cicluri; 2. dispuse pe două cicluri.

Scanned with OKEN Scanner

BICOLATERAL - (lat. bis = două; con = împreună; latus = latură).
1. Prezentînd două laturi asemănătoare; 2. fascicol liberolemnos la care fascicolul lemnos este cuprins între două fascicole liberiene; b. deschis - la care între fascicolul liberian extern şi cel lemnos se interpune un strat de celule cambiale care generează un ţesut lemnos şi liberian secundar; b. închis - lipseşte stratul de celule cambiale.

BICRENATA - (lat. bis = două; crena = crestătură).
Frunze la care marginea prezintă două rînduri de dinţi rotunjiţi.

BICROMAT DE POTASIU
Fixator care nu este folosit singur ci în amestecuri fixatoare pentru citoplasmă. După fixarea în amestecuri cu bicromat de potasiu, se recomandă spălarea cu apă curgătoare timp de 24-48 ore.

BICUSPID - (lat bis = două ; cuspis = vîrf).
Formaţiunile anatomice care prezintă două vîrfuri.

BIDENTICULATE - (lat. bis = două; dens = dinte). sin, bidentat .
1. Frunze cu marginea dublu dinţată. 2) Organe la vîrful cărora se află doi dinţi.

BIENAL - (lat. bis = doi; annus = an).
Plante care îşi desfăşoară ciclul vital în doi ani, în primul an îşi dezvoltă aparatul vegetativ, iar în anul următor îşi formează florile, fructele şi seminţele.

BIFACIAL - (lat. bis = două; facies = faţă). sin. dorsicentral .
1. Care prezintă două feţe; 2. frunze la care faţa superioară este deosebită din punct de vedere morfologic şi anatomic de cea inferioară (Pl. XXII, 1).

BIFID - (lat. bis = două; findere = a despica). sin. bifurcat, despicat.
Ramificat sau divizat pe linia mediană în două părţi mai mult sau mai puţin egale. (Pl. XXXVI, 3, C).

BIFLEX - (lat. bis = două ; flectere = a se îndoi).
Curbat de două ori.

BIFÓLIATE - (lat. bis = două; folium = frunză).
1. Plantă cu două frunze; 2. frunze compuse din două foliole.

BIGNONIACEAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) din Ord. Tubiflorales, care cuprinde plante exotice lemnoase, arbori, arbuşti sau liane, la noi se cunosc numai în culturi ornamentale. Frunzele sînt mari, simple sau compuse. Flori bisexuate deobicei zigomorfe cu corola tubuliformă. Gineceul format din două carpele cu ovarul superior. Fructul o capsulă. Dintre speciile mai importante amintim: Tecoma radicaus (Trîmbiţa); Catalpa bignonioides (Vanilie sălbatică).

BIJUGATE - (lat. bis = două; jugare = a împerechea).
Frunze prenat compuse care prezintă două perechi de foliole.

BILABIATE - (lat. bis = două; labium = buză)
1. Organisme care prezintă două buze; 2. plante a căror petale sau sepale sînt unite în partea inferioară, iar în cea superioară, sînt desfăcute avînd aspectul unei guri deschise.

BILATERAL - (lat. bis = două; latus = latură, parte).
1. Prezentînd două părţi egale situate de o parte şi de alta a axului central; 2. organ cu un singur plan de simetrie; 3. organ cu simetrie bilaterală (Pl. XXXVI, 5).

BILOBAT - (lat. bis = două; lobus = lob).
Frunze împărţite în doi lobi (exemplu frunză de Ginkgo biloba) (Pl. LXXV, 3).

BILOCULAR - (lat. bis = două; locus = loc) sin. biloculine.
Organ compartimental în două cavităţi separate printr-un perete sau sept (exemplu ovarul sau fructul cu două logi de la plantele superioare) (Pl. XXXVIII, 5, B).

BINATE - (lat. bis = pereche, doi)
Formaţiuni morfo-anatomice care cresc şi se dezvoltă în perechi aşa cum sînt frunzele cu două foliole.

BINOCULAR - (lat. bis = pereche, doi; oculus = ochi).
1. Observarea cu ambii ochi; 2. tip de microscop cu două oculare la care se poate observa simultan cu ambii ochi. (Pl. LXXXIII, 2).

BINOMIAL - (lat. bis = pereche, două; nomen = nume) sin. nomenclatură binară.
Nomenclatură taxonomică propusă de Linne pentru plante şi animale care este formată, din două denumiri prima defineşte genul iar cea de a doua specia.

Scanned with OKEN Scanner

BINOVULAR - (lat. bis = pereche, doi; ovum = ou).
Care ia naştere din două ovule.

BINUCLEATE - (lat. bis = pereche, doi; nucleu = nucleu) sin. dicariotic.
Celule care prezintă doi nuclei.

BIO - (gr. bios = viaţă)
Prefix folosit cu sensul de "viaţă".

BIOACUMULARE - (gr. bios = viaţă; lat. acumulare = a aduna).
Procesul de acumulare şi concentrare în plante a unor substanţe care după moartea şi descompunerea materialului vegetal se depun în sol contribuind la fertilizarea lui.

BIOCATALIZATOR - (gr. bios = viaţă; kata = în jos; lysis = desfacere, eliberare).
Substanţe (enzime, hormoni, vitamine) prezente în organismele vegetale în cantităţi infime şi care condiţionează sau numai înlesneşte desfăşurarea unor reacţii biochimice.

BIOCENOLOGICE - (gr. bios = viaţă; koinos = comunicate; logos = ştiinţă).
Stiinţa care se ocupă cu studiul comunităţilor de plante şi animale din biocenoze.

BIOCENOZA - (gr. bios = viaţă; koinos = în comun).
Totalitatea organismelor vegetale şi animale care populează un anumit loc, denumit biotop şi care sînt legate între ele direct sau indirect într-un sistem unitar; b-azonale - biocenoze insulare, care prezintă caracteristici specifice datărită izolării în spaţiu , sau datorită unui mediu specific; b. insulare - tip de biocenouă azonală ce prezintă o floră şi faună caracteristică cu elemente relictare, endemice; b. nesaturate - care au o densitate mică în care se mai pot încadra şi alte specii emigrate din alte biocenoze; b. saturate - care au o densitate mare şi nu mai pot încadra şi alte specii; b. zonale - care corespund unor anumite zone biogeografice, cu clime diferite.

BIOCHIMIA - (gr. bios = viaţă; chemeia = suc, zeamă). sin. chimie biologică.
Ştiinţa care se ocupă cu studiul reacţiilor chimice din organismele vii ca şi substanţele care participă sau rezultă din acest fel de reacţii.

BIOCHINETICA - (gr. bios = viaţă; kinetikos = mişcare)
Stiinţa care studiază mişcarea organismelor.

BIOCIBERNETICA - (gr. bios = viaţă; kyberneticos = cîrmaci).
Partea ciberneticii care se ocupă cu studiul proceselor de comandă, control şi autoreglare în organismele vii.

BIOCICLU - (gr. bios = viaţă; kyklos = ciclu) sin. Ciclul evolutiv.
1. Ciclul de viaţă sau evolutiv a unui organism, care porneşte de la un tip de celule germinative şi ajunge la formarea aceluiaşi tip de celule; 2. transformările ciclice din natură care implică totalitatea organismelor vii; 3. subdiviziune mare a biosferei cuprinzînd biocenozele din principalele medii de viaţă; uscat, ape sărate, ape dulci (şcoala anglo-americană).

BIOCLIMATOLOGIE - (gr. bios = viaţă; klima = climă; logos = ştiinţă).
Stiinţa care studiază relaţiile dintre organisme şi climă.

BIOCORE - (gr. bios = viaţă; choris = separat).
1. Limitele care există între regiunile floristice sau faunistice; 2. parte a biociclului cuprinzînd o mare categorie de biocenoze, fizionomic asemănătoare, de exemplu: pădure, pajiste, savană, deşert.

BIOCORIE - (gr. bios = viaţă; chore = loc). sin. microcenoză.
Fragment dintr-o biocenoză în care apare o condensare a indivizilor unde condiţiile de existenţă sînt mai favorabile.

BIOCROM - (gr. bios = viaţă; chroma = culoare).
Pigmenţi produşi de plante şi animale.

BIODERMA - (gr. bios = viaţă; derma = piele, tegument).
Pel'cula de diatomee, alge albastre, protozoare, rotiferi, care acoperă tulpinele şi frunzele plantelor superioare acvatice.

BIODINAMICA - (gr. bios = viaţă; dynamis = putere).
Stiinţa care se ocupă cu studiul proceselor vitale ale organismelor şi biocenozelor, cu dinamica şi evoluţia lor.

BIOENERGETICA - (gr. bios = viaţă; energeia = acţiune, putere).
Studiul transformărilor energetice care se desfăşoară în organismele vii.

BIOFIZICA - (gr. bios = viaţă; physis = natură).
Stiinţa care studiază procesele fundamentale ale vieţii cu metodele şi conceptele fizicii.

Scanned with OKEN Scanner

BIOFOR - (gr. bios = viaţă; pherein = a purta).
Termen vechi folosit pentru definirea elementelor constituitive ale genei.

BIOFORMA - (gr. bios = viaţă; lat. forma = formă). sin. formă de viaţă, formă biologică, biomorfă.

Termen prin care definim starea de repaos a plantelor ce au organele hibernate şi mugurii de regenerare situaţi la acelaşi nivel faţă de sol. Sistemul bioformelor după Braun - Blanquet (1951):

I. Planctofite - plante microscopice flotante
a. Aeroplanctofite - flotante în aer;
b. Hidroplanctofite - flotante în apă;
c. Crioplanctofite - microorganisme vegetale care populează gheaţa şi zăpada ;
II. Edafofite - flora microscopică a solului.
a. Aerobionte - microflora solului care se dezvoltă în prezenţa oxigenului aerian;
b. Anaerobionte - microorganisme vegetale care se pot dezvolta numai în prezenţa oxigenului aerian.
III. Endofite - plante microscopice care trăiesc în interiorul rocilor sau al organismelor.
a. Endolitofite - alge, licheni şi ciuperci care trăiesc de obicei în interiorul sîncilor;
b. Endoxilofite - parazite în lemn;
c. Endozoofite - parazite în interiorul organismelor animale;
IV. Terofite (T) - plante care îşi desfăşoară întreg ciclul de vegetaţie într-un singur an, lipsite de capacitatea de a forma muguri de iarnă şi care se înmulţesc numai prin seminţe sau prin spori.
a. Taloterofite - alge, mixomicete, mucegaiuri;
b. Micoterofite - ciuperci cu viaţă scurtă;
c. Brioterofite - muşchi frunzoşi şi hepatice anuale (Riccia, Phascum);
d. Pteridoterofite - pteridofite anuale care îşi întrerup perioada de vegetaţie în cursul verii;
e. Enterofite - plante anuale cu flori.
V. Hidrofite - plante de apă care nu aparţin planctonului şi care în intervalul perioadelor critice, persistă submerse în apă;
a. Hidrofite natante (Lemna, Spirogyra);
b. Hidrofite fixate sau hidrohaptofite (Fontinalis, Cinclidotus).
c. Hidrofite înrădăcinate sau hidrorizofite (Potamogeton, Zostera, Nymphae). Roch a deosebit în cadrul acestui subgrup - hidrogeofitele (Potamogetan lucens) şi hidrohemicriptofite (Isoëtes).
VI. Geofite (G) - plante care rezistă în cursul iernii prin organe ascunse în sol (rizomi, bulbi, tuberculi, micelii).
1. Ciuperci geofite (Geophyta mycetosa)
a. Ciuperci cu fructificaţie aeriană (Lycoperdon).
b. Ciuperci cu fructificaţie subpămînteană (Tuber)
2. Parazite pe rădăcini (Geophyta parazitica) (Orobanche, Lathraea).
3. Engeofite.
a. Geofite cu bulbi şi tuberculi (Geophyta bulbosa) : Orchidaceae, Liliaceae, Iridaceae).
b. Geofite cu rizomi (Geophyta radicigemmata) : Phragmites communis, Anemone nemarosa, Dryopteris sp.
c. Geofite cu muguri radiculari : Cirsium arvense.
VII. Hemicriptofite (H) - plante a căror organe de reînoire se formează, la nivelul suprafeţei solului, iar părţile aeriene pier o dată cu venirea iernii.
1. Hemicriptofite cu tal (Hemikryptohyta tallosa)
a. Alge fixate (Pleurococcus, Nostoc) ;
b. Licheni crustoşi (Oppeographa, Lecidea);
c. Licheni frunzozi (Lobaria, Evernia) ;
d. Hepatice taloidice (Marchantia, Pellia) ;
2. Hemicriptofite înrădăcinate sau euhemicriptofite (Hemikryptophyta radicantia).
a. Plante care constituie pîlcuri îndesuite (Hemikryptophyta caespitosa) şi populează ţinuturile muntoase şi turbăriile.
b. Plante cu rozetă (Hemikryptophyta rosulata): Fragaria, Primula.
c. Plante ierboase cu tulpina erectă (hemikryptophyta scaposa) : Thalictrum.
d. Plante agăţătoare (Hemikryptophyta scandentia): Vicia, Lathyrus.
VIII. Camefite (Ch) - plante ai căror muguri de reînoire se găsesc în părţile apropiate de sol ale lăstarilor, fiind apăraţi în cursul iernii de stratul de zăpadă.
a. Perniţe de muşchi (Bryochammaephyta reptantia): Hypnum, Hylocomium, Leucodon;
b. Licheni fruticuloşi (Chamaephyta lichenosa): Cetraria islandica, Cladonia rangiferina;
c. Plante sublemnoase tîrîtoare (Chamaephyta reptania) : Veronica officinalis, Linnaea borealis.

Scanned with OKEN Scanner

d. Plante suculente (Chamaephyta succulentia): Sedum, Sempervivum, sedoides.

e. Plante care alcătuiesc perinițe (Chamaephyta pulvinata) : Silene acaulis, Minuartia mosum.

f. Plante agățătoare cu tulpina persistentă (Chamoephyta scadentia): Brachypodium ra-

g. Mușchi de turbării (Chamoephyta sphagnoidea): Sphagnum.

h. Ierburi persistente (Chamoephyta graminoidea): Stipa.

i. Arbuști tîrîtori (Chamoephyta velantia): Dryas, Loiseleuria, Salix reticulata.

j. Arbuști (Chamoephyta suffructescentia): Helianthemum numularium.

IX. Fanerofite - plante cu muguri de reînoire expuși, adică se găsesc la cel puțin 25-30 cm deasupra solului.

a. Tufărișuri arbuști (Nanophanerophyta). Mugurii de reînnoire se găsesc la înălțime între 0,25 și 2 m deasupra solului.

b. Arbori (Macrophanerophyta). Mugurii de reînnoire se găsesc la o înălțime mai mare de 2 m deasupra solului.

c. Plante cu tulpini suculente (Phanerophyta succulenta): Euphorbia resinifera.

d. Fanerofite scapoase (Phanerophyta scaposa): Dracaena, Yucca.

e. Fanerofite cu tulpini ierboase (Phanerophyta herbacea): Musa sapientium.

f. Liane (Phanerophyta scandentia): Clematis alba, Periploca graeca, Hedera.

g. Epifite arbustive : Viscum, Loranthus.

BIOGAZ - (gr. bios = viață; fr. gaz = gaz)
Gaz rezultat în urma procesului de descompunere a substanțelor organice.

BIOGENEZA - (gr. bios = viață; genesis = naștere).
Teorie care arată că viața ia naștere din viață "omne vivum é vivo" și care este opusă abiogenezei.

BIOGENIE - (gr. bios = viață; genesis = origine).
Știința care studiază dezvoltarea antogenetică și evoluția fitogenetică a organismelor animale și vegetale.

BIOGENOSFERA - (gr. bios = viață; genesis = origine; sphaira = sferă, glob).
Invelișul de la suprafața planetei noastre în care există condiții optime pentru apariția și dezvoltarea vieții.

BIOGEOCENOLOGIA - (gr. bios = viață, gé = pămînt, glob; koinos = în comun; logos = știință).
Stiința care studiază distribuția geografică a comunităților de plante și animale.

BIOGEOCENOZA - (gr. bios = viață; gé = pămînt; koinos = în comun). Complex natural unitar format din biocenoză și biotop.

BIOGEOCHIMIE - (gr. bios = viață; gé = pămînt; chémeia = chimie).
Știința de frontieră între ecologie, chimie și geologie care studiază schimbul de elemente chimice dintre organism și scoarța pămîntului.

BIOGEOGRAFIE - (gr. bios = viață; gé = pămînt; graphein = a scrie)
Știința care studiază legile repartiției plantelor, animalelor și biocenozelor în diferite regiuni ale globului terestru.

BIOLITE - (gr. bios = viață Lithos = piatră) sin. roci biogene.
Roci care au rezultat din mineralizarea substanțelor organice și din depozitarea resturilor minerale ale organismelor moarte.

BIOLOGIA - (gr. bios = viață; logos = știință).
Știința complexă care studiază legile generale ale apariției, dezvoltării și transformării organismelor vii precum și relațiilor care se stabilesc între organisme, între organisme și mediu sau dintre ontogenie și filogenie.

BIOLUMINISCENT - (gr. bios = viață; lat. lumen = lumină). sin. biofotogen.
Organism vegetal care are proprietatea de a emite lumină.

BIOLUMINISCENTA - (gr. bios = viață; lat. luminiscere = produce lumină).
Procesul biologic de producere a luminii de către plante. In organismele bioluminiscente se sintetizează o substanță fotogenă numită luciferină, care sub acțiunea oxigenului molecular și a enzimei catalizatoare luciferaza, se oxidează și din această reacție exotermă rezultă energia luminoasă.

Scanned with OKEN Scanner

BIOM - (gr. bios = viaţă) sin. formaţie.
Comunitatea de organisme vii care ocupă o anumită zonă geografică cu anumite condiţii mezologice similare (ex. tundra, pădurea, cîmpia).

BIOMASA - (gr. bios = viaţă; massein = a strînge)
1. Greutatea totală uscată a organismelor care sînt recoltate de pe o anumită suprafaţă; 2. cantitatea de substanţă organică, produsă pe o anumită unitate de suprafaţă raportată la unitatea de timp.

BIOMECANICA - (gr. bios = viaţă fr. mechane = maşină).
Partea biofizicii care studiază acţiunea forţelor interne sau externe asupra organismului viu.

BIOMETEOROLOGIE - (gr. bios = viaţă; meteorologia = tratat asupra corpurilor cereşti).
Stiinţa care studiază efectele factorilor atmosferici asupra organismelor vii.

BIOMETRIE - (gr. bios = viaţă; metron = măsură).
Studiul statistico-matematic al datelor metrice şi numerice obţinute din măsurători şi numărători asupra indivizilor şi populaţiei.

BIOMICROSCOPIE - (gr. bios = viaţă ; mikros = mic; skopein = a se examina).
Analiza sau studiul microscopic al ţesuturilor vegetale şi animale cu ajutorul microscopului.

BIOMTIP - (gr. bios = viaţă ; typos = model).
Subunitate a biomului caracterizată prin condiţii climatice şi pedologice uniforme, cum este pădurea de foioase, taigauna, savanele.

BION - (gr. bios = viaţă; on = fiinţă).
Organismul individual, vegetal sau animal.

BIONICA
Stiinţa care se ocupă cu construcţia maşinilor electronice pornind de la datele obţinute din stadiul comportamentului uman şi animal.

BIONOMIE - (gr. bios = viaţă; nomos = lege).
Stiinţa care se ocupă cu studiul legilor vieţii.

BIONOZA - (gr. bios = viaţă; osis = condiţie).
Tulburarea determinată în activitatea normală a unui organism datorită unui agent patogen viu.

BIOPOTENTIAL - (gr. bios = viaţă; potentia = putere).
Potenţialul electric generat în materia vie.

BIOPOIEZA - (gr. bios = viaţă; poiesis = producţie)
Totalitatea fenomenelor care au contribuit la apariţia organismelor vii.

BIOPSIE - (gr. bios = viaţă; opsis = vedere).
Recoltarea şi examinarea la microscop a unui fragment de ţesut dintr-un organism viu, în general în scop de diagnostic.

BIORITM - (gr. bios = viaţă; rhythmos = simetrie; regulă)
Succesiunea regulată a funcţiilor şi proceselor biologice la plante, aşa cum sînt : diviziunea celulară, mişcarea plantelor etc.

BIORITMOLOGIE - (gr. bios = viaţă; rhythmos = măsură; logos = ştiinţă).
Domeniul fiziologiei care se ocupă cu studiul cauzelor şi modul de desfăşurare al bioritmurilor.

BIOSFERA - (gr. bios = viaţă; sphaira = sferă).
Totalitatea organismelor vii care populează pămîntul.

BIOSINTEZA - (gr. bios = viaţă; synthesis = sinteză).
Proprietatea pe care o au organismele vii de a sintetiza noi compuşi chimici din precursori mai simpli în urma proceselor metabolice.

BIOSISTEM - (gr. bios = viaţă; systema = aranjare).
Comunitatea şi interdependenţa care se stabileşte între doi indivizi sau două populaţii aparţinînd la specii diferite, ce interacţionează.

BIOSISTEMATICA - (gr. bios = viaţă; sistema = a clasifica)
Ramura sistematicii care studiază clasificarea naturală a grupelor de plante şi animale şi evoluţia acestora.

Scanned with OKEN Scanner

BIOSOM - (gr. bios = viaţă; soma = corp)
Constituent celular care se poate înmulţi prin procesul de autoreduplicare.

BIOSPEOLOGIE - (gr. bios = viaţă; speos = peşteră; logos = ştiinţă)
Ramura speologiei care se ocupă cu studiul vieţuitoarelor din peşteri.

BIOSTRATIGRAFIE - (gr. bios = viaţă; lat. stratum = strat)
Ştiinţa care se ocupă cu studiul repartiţiei organismelor vegetale şi animale din stratele geologice.

BIOSTATISTICA - (gr. bios = viaţă; statikos = statistică) sin. statistică vitală.
Ramura biologiei care se ocupă cu studiul statistic al fenomenelor biologice şi demografice legate de grupările de indivizi care trăiesc în anumite condiţii de mediu.

BIOTA - (gr. biotè = viaţă).
Mediul de viaţă al organismelor vii dintr-o anumită regiune.

BIOTERAPIE - (gr. bios = viaţă; therapeon = a vindeca)
Tratament cu ajutorul produselor biologice (seruri, vaccinuri, etc.)

BIOTIC - (gr. biotikos = viaţă, vital).
Factor care aparţine vieţii sau materiei vii.

BIOTICA - (gr. biotikos = care aparţine vieţii)
Ştiinţa care se ocupă cu studiul diferitelor aspecte calitative ale organismelor.

BIOTIP - (gr. bios = viaţă; type = model sin. tip.
1. Tipul original după care s-a făcut descrierea taxonului; 2. unitatea elementară a speciei; 3. organisme care prezintă genotipuri parţial sau total identice; 4. grup de indivizi ai unei specii, genetic identici ce se deosebesc prin particularităţi ale modului de viaţă.

BIOTOP - (gr. bios = viaţă; topos = loc).
Arealul caracterizat printr-o uniformitate a factorilor ecologici în care îşi duc viaţa diferite specii de plante şi animale ce alcătuiesc o biocenoză.

BIPAR - (lat. bis = două; parere = a purta).
Organ sau organism format din două părţi egale.

BIPARENTAL - (lat. bis = două; paries = părinte).
Organism care provine din doi părinţi, un mascul şi o femelă.

BIPARTIT - (lat. bis = două; parere = a purta).
Organul unei plante (ex. frunza) divizat pînă la mijloc.

BIPENATE - (lat. bis = două; penna = pană).
Frunze dublu penate. (Pl. XIX, 2)

BIPINATIFIDE - (lat. bis = două; penna = pană; findere = a despica, a cresta).
Frunze cu marginea penat lobată, fiecare lob fiind la rîndul său penat divizat.

BIPINATIPARTITE - (lat. bis = două; penna = pană ; partieria = a împărţi).
Frunze cu marginea penat lobată, iar lobii la rîndul lor penat lobaţi, crestăturile ajungînd aproape de nervura mediană.

BIPINATISECTATE - (lat. bis = două; penna = pană; sectare = a tăia)
Frunze dublu penat-lobale sau penat partite la care diviziunile ajung pînă la nervura principală.

BIPOLAR - (lat. bis = două; polus = punct, ax).
1. Organisme vegetale la care putem să distingem două poluri deosebite din punct de vedere morfo-anatomic şi fiziologic; 2. specii de plante care trăiesc în jurul ambilor poli ai globului pămîntesc (arctic sau antarctic) .

BIPOTENTIALITATE - (lat. bis = două; potenţia = putere)
Celule care au capacitatea de a se transforma în două feluri de ţesuturi

BIRAMOS - (lat. bis = două; ramus = ramură)
1. Cu două ramuri; 2. divizat în două ramuri.

BISERATE - (lat. bis = două ; serra = fierăstrău).
Frunze cu marginea dublu dinţată, dinţi primari şi secundari fiind aplecaţi înainte.

BISERIAL - (lat. bis = două; series = rînduri, şiruri) sin. biseriat
Dispuse pe două rînduri sau serii.

BISEXUAL - (lat. bis = două; sexus = sex)
1. Organism vegetal care prezintă atît organe sexuale masculine cît şi feminine; 2. plantă monoică.

Scanned with OKEN Scanner

BISIMETRIE - (lat. bis = două; simetrix = simetrie).
Organisme sau organe prin care se pot duce două planuri de simetrie.

BISPORANGIATE - (lat. bis = două; sporos = sămînță; anggein = vas).
Plante care produc atît microasporangi cît și macrosporangi. (Pl. XXX, 3)

BISTURIU
Instrument medicat, format din mîner și lamă folosit în tăierea măduvei de soc și la fragmentarea obiectului de secționat (Pl. LXXXIV, 3, E).

BIVALENTI - (lat. bis = două; valere = a fi puternic).
Cromozomi homologi împerechiați în timpul primei meioze.

BLASTEMA - (gr. blastema = mugure).
1. Mugurele din care se va regenera un organ oarecare; 2. talul unui lichen

BLASTOCARP - (gr. blastos = mugure; karpos = fruct).
Mugure florifer.

BLASTOMER - (gr. blastos = mugure; meros = parte).
Celulă rezultată în urma procesului de diviziune a zigotului.

BLASTOSPOR - (gr. blastos = mugure; sporos = sămînță)
Spor format prin înmugurire.

BLEFAROPLAST - (gr. blepharon = pleoapă; plastos = mulat)
Granul mic cromofil așezat la baza flagelului protozoaelor care generează flagelul și-i controlează activitatea. (Pl. LI, 1, A).

BOBART JAKOB - (1599 - 1680).
Botanist din secolul al XVII-lea care are meritul de a fi demonstrat pentru prima dată pe cale experimentală, existența sexelor la plante și rolul diferitelor părți ale florii în procesul reproducerii.

BOLOTOV A. (1738-1833)
Naturalist și agronom, întemeietorul științelor agronomice în Rusia. El a studiat dichegamia la floarea de măr și a arătat pentru prima dată că aceasta este una din adaptările plantelor pentru a asigura polenizarea încrucișată.

BORZA AL. - (1887 - 1971)
Marele botanist român, profesor, om de știință emerit de la Universitatea "Babeș-Bolyai" din Cluj, directorul și întemeietorul Grădinii Botanice din Cluj.
In lucrările sale s-a ocupat cu studiile de sistematică, și geobotanică. Dintre lucrările sale de mare valoare științifică amintim: "Flora și vegetație văii Sebeșului", "Introducerea în studiul covorului vegetal", (colab. N. Boșcaiu). "Dicționar Etnobotanic" etc. și numeroase studii de floră și vegetație din vegetație din diferite regiuni ale României.
In timpul vieții sale a condus cu succes "Buletinul Grădinii botanice și Muzeul Botanic din Cluj. Editează cu succes "Flora Romaniae exiccata" pentru fanerogame și criptogame.
Prof. dr. Al. Borza a contribuit prin pasiune, muncă devotament și dăruire să ridice pe culmile cele mai înalte prestigiul botanicii românești.

BOREALA - (lat. boreas = nordic).
Regiunea biogeografică nordică, care s-a încetățenit în țara noastră în epoca glaciară, iar astăzi se menține ca relicte pe locurile răcoroase ale picetelor și sfagnetelor.

BORRAGINACEAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) din Ord. Tubiflorales care cuprinde plante ierbacee prevăzute cu peri aspri. Au frunzele alterne, simple, lipsite de stipele cu limbul întreg. Florile sînt hermafrodite, actinomorfe, mai rar zigomorfe pentamere, dispuse în cime scorpioide (unipare). Caliciul este gamosepal, corala gamopetală, fiecare petală se prelungește de la mijloc printr-un solz spre interior care se pot vedea la gura tubului corolei.
Androceul are 5 stamine concrescute cu corola. Pistilul este format din două carpele închise, concrescute într-un ovar bilocular, prelungindu-se cu un singur stil. In fiecare lojă se află cîte două ovule. Fructul este o tetraachenă. Dintre speciile mai importante amintim: Symphytum officinale L. (Tătăneasă); S cordatum W. et. K. Myosotis silvatica (Ehrh.) Hoffm. (Nu mă uita). Pulmonaria mollisima Kern. (Mierea ursului) P. rubra Sch. Lithospermum pupureo-coeruleum L. (Mărgeluță); Onosma viride (Borb.) Jov. (Otrățel)

BOSTRIX - (gr. bostrychos = spirală). sin. cimă helicoidă.
Inflorescență cimoasă la care ramurile se dezvoltă alternativ, în planuri diferite după o linie heliocoidală (Pl. XL, 3, C)

Scanned with OKEN Scanner

BOTANICA - (gr. botane = iarbă, păşune).
Ramura biologiei care studiază din punct de vedere morfo-anatomic, fiziologic, ecologic, taxonomic, biogeografic, ontogenetic şi filogenetic plantele actuale şi fosile.

BOTANIERA
Cutie metalică folosită pe teren de botanişti pentru recoltarea plantelor şi transportarea lor (Pl. LXXXIV, 5).

BRACTEE - (lat. bractea = foaie de metal subţire).
Frunză redusă, metamorfozată prezentă la baza pedunctului floral ce diferă de frunzele adevărate prin formă, culoare, structură şi funcţie (Pl. LXXV, 2, a-e).

BRACTEOLE - (lat. bractea = foaie de metal subţire)
Bractei mici care se găsesc pe pedunculii florali dintr-o inflorescenţă.

BRADI - (gr. bradys = încet).
Prefix folosit cu sensul de încet.

BRADIGENEZA - (gr. bradys = încet; genesis = naştere).
Evoluţia lentă de la unele organisme.

BRACHI - (gr. brachys = scurt)
Prefix folosit cu sensul de scurt.

BRAHIBLASTE - (lat. brachys = scurt; gr. plastos = format).
Ramuri scurte care produc şi susţin frunzele, florile sau fructele.

BRAHISINCARP - (lat. brachys = scurt; karpos = fruct)
Gineceu, respectiv fruct, la care carpelele sînt concrescute numai la bază ex. Saxifraga sp., Butomus umbellatus,

BRANDZA DIMITRIE - (1846-1895).
Marele botanist român care a pus bazele studiilor botanice, a studiat la Academia Mihăileană şi apoi la Universitatea din Iaşi.
In anul 1864 pleacă la Paris unde urmează cursurile Facultăţii de medicină şi ale Facultăţii de Stiinţe naturale. Intors în ţară (1867) este numit profesor de botanică şi zoologie la Facultatea de Stiinţe din Iaşi.
In anul 1869 îşi trece examenul de doctorat în medicină cu lucrarea: "Historie botanique et thérapeutique des Gentianacees employees en médecine". In anul 1874, este numit profesor la catedra de zoologie şi botanică a Facultăţii de Stiinţe din Bucureşti. In acelaşi an este numit şi directorul Grădinii Botanice din Bucureşti, unde a reuşit ca în scurt timp, printr-o muncă susţinută să organizeze o grădină botanică modernă, cuprinzînd numeroase specii de plante din diferite regiuni ale ţării precum şi din diferite regiuni ale globului.
Dintre lucrările sale mai importante amintim : "Fragmente din Flora României" (1874 - 1875), "Despre vegetaţia României şi exploratorii ei (1880). Cea mai importantă operă a lui D. Brândză este "Prodromul florei române sau enumeraţiunea plantelor pînă azi cunoscute în Moldova şi Valahia", "Flora Dobrogei" (1898).
In aceste lucrări prelucrează un bogat material floristic din Muntenia. Moldova, Dobrogea.
Remarcabilul nostru botanist şi-a desfăşurat activitatea în perioada consolidării darwinismului în România.
Prof. dr. D. Brândză - rămîne ca un mare deschizător de drumuri a cercetărilor botanice din România.

BRÂNDZA MARCEL - (1868 - 1934)
Botanist român care s-a ocupat cu studiul anatomiei plantelor dar mai ales cu sistematica şi ecologia Mixomicetelor din ţara noastră. S-a ocupat de organizarea unei colecţii de Mixomicete din împrejurimile Mînăstirii Neamţ donată Herbarului de la Institutul Botanic din Bucureşti. Dintre lucrările sale mai importante amintim: "Mixomicetele din România" (1914) "Flora ilustrată a plantelor lemnoase din România" (1934).

BREVI - (gr. brevis = scurt).
Prefix folosit cu sensul de scurt.

BREVICAUL - (gr. brevis = scurt; lat. caulis = tulpină)
Plante cu tulpina scurtă.

BREVIFOLIATE - (lat. brevis = scurt; folium = frunză).
Plante cu frunze scurte.

BREVISTILE - (lat. brevis = scurt; stylos = coloană, stil).
Floare la care gineceul are un stil scurt, lungimea sa nu depăşeşte jumătate din tubul corolei. (Pl. XXXVIII, 2, A).

Scanned with OKEN Scanner

BRICI

Instrument utilizat în executarea manuală a secţiunilor prin măduva de soc.

In timpul secţionării faţa plană se orientează perpendicular pe suprafaţa de secţionare. (Pl. LXXXIV, 3, G).

BRIOFITE - (lat. bryon = muşchi; phyton = plantă).

Grup de plante inferioare (Talofite) adaptate la mediu aerian terestru, cunoscute sub numele de muşchi. (Pl. LXVI, LXVII, LXVIII).

BRIOLOGIA - (gr. bryon = muşchi; phyton = plantă)

Ramura Botanicii Sistematicii care se ocupă cu studiul taxonomic, ecologic, fitogeografic şi fitocenologic al briofitelor.

BROMATIE - (gr. broma = hrană).

Tumoare care apare pe ciupercile comestibile determinată de ciuperci parazite.

BROWN ROBERT (1773-1818)

Descoperitorul mişcării bronwiene, care descrie în 1831 nucleul din celulele vegetale.

BRUNFELS OTTO - (1490 - 1934)

Botanist din secolul al XVI-lea care publică prima lucrare de botanică din această epocă sub titlul: "Herbarum vivae eicones" (1530). Lucrarea reprezintă un atlas botanic însoţit de texte explicative.

BRYALES

Ordin din cadrul Cl. Musci care cuprinde numeroase familii de briofile: Polytrichaceae, Bryaceae, Mniaceae, Brachytheciaceae, Amblystegiaceae, Grimmiaceae, Pottiaceae, etc. în care sînt grupate cele mai răspîndite briofite însumînd aproape 12.000 de specii repartizate în 85 de familii.

Aceşti muşchi sînt cei mai evoluaţi şi se caracterizează prin prezenţa unui sporogon lung pedicelat. Urna este închisă de un opercul, iar la deschidere apare peristomul bine diferenţiat, format dintr-unul sau două şiruri de dinţi (simplu sau dublu). Deasupra operculului se află caliptra. Columela este bine dezvoltată şi ajunge pînă lîngă apercul şi este înconjurată de archespor. Se înmulţesc pe cale vegetativă prin propagule. Unii dintre ei formează sporongonul terminal, în vîrful tulpinii (acrocarpi): Polytrichum, Bryum, Mnium, Funaria, iar alţii îl au dispus lateral (pleurocarpi): Hypnum, Fontinalis, etc. (Pl. LXVIII, LXIX).

Bucegia romanica Radian

Specie briofită din Cl. Hepaticae, Ord. Marchantiales descoperită pentru prima dată şi descrisă ca nouă pentru ştiinţă de biologul român Sim. St. Radian, care a găsit-o în M-ţii Bucegi pe Valea Cerbului, iar după aceea a mai fost găsită în M-ţii Tatra şi mai tîrziu în America de Nord, M-ţii Piatra Craiului, M-ţii Făgăraş (tot în România), reprezentînd o specie relictă cu areal disjunct. (Pl. LXVI, 4).

BUIA ALEXANDRU - (1911-1964)

Eminent dascăl, valoros om de ştiinţă în domeniul biologiei, vegetale, care şi-a adus un aport deosebit în dezvoltarea ştiinţelor biologice în general şi a botanicii în special. In anul 1938 prezintă lucrarea de doctorat intitulată "Contribuţii la studiul cuscutelor din România" obţinînd diploma în ştiinţe cu distincţie în specialitatea de botanică agricolă. Pe lîngă cursurile sale, profesorul Al. Buia, a editat împreună cu I. Prodan în limba română şi maghiară lucrarea "Flora mică ilustrată a R. P. R.", în mai multe ediţii. Studiile sale de sistematică, ecologie şi geobotanică au contribuit la elucidarea unor probleme cum ar fi existenţa stepei în Oltenia, cunoaşterea pajiştilor din regiunea Olteniei. A colaborat la elaborarea florei R. P. R. descriind familiile Urticaceae, Loranthaceae, Frankeniaceae, Rosaceae (minus genurile Rubus, Potentila). A descoperit şi descris 58 de plante noi pentru ştiinţă.

BULATE - (lat. bulla = balon).

1. Organe acoperite cu băşicuţe sau vezicule şi încreţite.

BULB - (lat. bulbus = ceapă).

Tulpină subterană metamorfozată, redusă de forma unui disc, care poartă în partea inferioară rădăcinile firoase, iar în partea superioară, frunzele groase, cărnoase bogate în substanţe de rezervă; b. solzos - bulb la care frunzele se acoperă numai parţial ca solzii de pe corpul unui peşte (ex. bulbul de la crin); bulbo - tubercule - bulbi de forma unor tuberculi; b. tunicat - bulb la care frunzele sale cărnoase se învelesc total una pe cealaltă. (ex. la ceapă) (Pl. XVI, 3, 4,).

BULBIFER - (lat. bulbus = ceapă; ferre = a purta).

Plantele care produc şi poartă bulbi sau bulbili.

Scanned with OKEN Scanner

BULIFORM - (lat. bulla = balon; forma = formă).
1. Organe care au forma unei vezicule; 2. celule globuloase cu peretele subţire care determină răsucirea, încreţirea sau întinderea frunzelor prin umflarea lor (modificarea turgescenţei).

BULBILI - (lat. bulbus = ceapă, rădăcină umflată).
Organ de înmulţire vegetativă, cu aspectul unui mic bulb, prezent la subţioara frunzelor aeriene în locul florilor, care prin germinare va da naştere unei noi plante (ex. Dentaria bulbifera). (Pl. XXV, 1).

BUTOMACEAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) din Cl. Monocatiledoneae, Ord. Helobiae care cuprinde plante acvatice, perene, glabre, cu rizomi, frunze radicale lineare. Flori hermafrodite dispuse în umbrele. Perigon 6 - foliat, colorat. Stamine 9. Ovare 6 superioare. Dintre specii amintim pe : Butomus umbelatus L.

BUXACEAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) din Ord. Euphorbiales (Tricoceae) care cuprinde plante lemnoase sempervirescente monoice. Frunze simple coriacee, alterne, subopuse, fără stipele. Flori unisexuate, dispuse în spice sau în glomerule cele mascule cu 4 sepale şi 4 stamine cele femele cu 4-8 sepale, ovar 1 superior, 3 - locular, cu 3 stile. Fruct capsulă. Dintre specii amintim pe Buxus sempervirens L (Cineişir).

C

C - simbolul corolei utilizat într-o formulă florală.
Co - prescurtare folosită pentru Calorie, Celsius, Centigrad.

CACOGENIC - (gr. kakos = rău; genos = naştere).
Organismul vegetal care prezintă o structură genetică, nefavorabilă.

CACTACEAE
Familie de plante cultivate în ţara noastră, suculente cu tulpini columnare, cilindrice, globuloase sau ovoide, turtite în formă de frunze, uneori articulate, adesea foarte ramificate. Frunzele transformate în spini, dispuşi pe proeminenţe numite areole. Flori mari hermafrodite actinomorfe, mai rar zigomorfe. Inveliş florar cu multe foliole, cele externe sepaloide, cele interne petaloide. Stamine numeroase. Fruct cărnos baciform. Dintre speciile mai importante amintim: Opuntia îmbricata DC., Cereus flagelliformis Mill, Epiphyllum truncatum Haw, Echinocactus electracanthus Lem, Mamillaria pusilla DC.

CACTALES
Ordin de plante superioare (Angiospermae) care cuprinde o singură familie - Cactaceae

CADUC - (lat. cadere = a cădea)
Proprietatea fiziologică a unor formaţiuni sau membrane anatomice care se desprind într-un anumit stadiu al dezvoltării organismului (ex. sepalele, petalele, stipelele unor plante).

CALAMITES - (gr. kalamos = trestie)
Gen din familia Calamitaceae - care cuprinde plante arborescente, cu îngroşări secundare în tulpini. Ele aveau ramurile dispuse în verticile, iar frunzele nu erau unite qi cu totul libere între ele. Au trăit în carboniber, având mare răspîndire, iar resturile lor fosile se află în depozitele de cărbuni.

CALATIDIU - (lat, calix = cupă, disc).
Inflorescenţă racemoasă de forma unui disc, taler, sau cupă înconjurată de învolucru. (Pl. XL, 1, G).

CALCICOLE - (lat. calx = var; colere = a locui). sin calcifile.
Plante care trăiesc pe soluri bogate în carbon de calciu sau pe roci calcaroase.

CALCIFIL - (lat. calx = var; colere = a locui) sin calcicole.
Vezi calcicole.

Scanned with OKEN Scanner

CALCIFILIE - (lat. calx = var; gr. philein = a iubi)
Afinitatea pe care o au unele organisme faţă de substraturile calcaroase.

CALCIFOBE - (lat. calx = var = phoros = a se feri) sin calcifuge.
Plante care nu pot trăi pe soluri sau roci calcaroase.

CALCIVORE - (lat. calx = var; varare = mînca)
Plante care cresc pe stîncile calcaroase.

CALCIFUGE - (lat. calx = var; fugare = a fugi). sin. calcifobe.
Plante care manifestă intoleranţă faţă de substraturile calcaroase.

CALICIFLORE - (lat. calyx = cupă gr. anthos = floare)
Floare cu sepalele mai lungi decît petalele şi staminele, aşa încît acestea rămîn închise în caliciu.

CALCIMETRUL BERNARD
Acest aparat este folosit pentru determinarea calciului din sol. El este alcătuit dintr-un tub de biuretă gradat în milimetri, închis la capătul superior cu dopul de cauciuc prin care trece un tub de sticlă îndoit de două ori în unghi drept. Acesta se continuă la capătul liber cu tubul de vid, prevăzut cu un tub de sticlă cu robinet sau, în lipsa lui un tub de sticlă prelungit cu un tub de cauciuc ce se poate închide cu o pensă (Pl. LXXXVII, 3).

CALICANTEMIE - (gr. kalyx = cupă; anthemon = floare)
Anomalie a poziţiei învelişurilor florale, care există în dezvoltarea sepalelor la interiorul învelişului petaloid (a petalelor).

CALICIU - (gr. kalyx = cupă)
Totalitatea sepalelor care formează învelişul floral extern a florii de la Angiospermae. Intr-o formulă florală se notează cu K.; c. dialisepal - caliciu format din sepale libere; c. gamosepal - caliciu cu sepalele concrescute; c. erect - caliciu dialisepal cu sepalele drepte şi aplicate peste petalele ca la Crucifere; c. patent sau deschis - caliciu dialisepal cu sepalele îndepărtate de petale ca la Pirola; c. răsfrînt - caliciu dialisepal cu sepalele îndreptate în josul pedunculului floral ca la Ranunculus; c. tubulos - caliciu gamosepal cu aspect de tub ca la garoafă; c. înfundibuliform - caliciu gamosepal cu aspectul unui butoiaş ca la Primula; c. companulat - caliciu gamosepal în formă de clopot ca la Gentiana; c. umflat - caliciu gamosepal dilatat ca la Silene inflata; c. actinomorf - cu simetrie radiară; c. zigomorf - cu simetrie bilaterală (Pl. XXXVI, 1).

CALICUL - (lat. colyculus = caliciu mic) sin. epicaliciu.
Al doilea caliciu format din sepale mai mici situat la exteriorul caliciului propriu zis. (ex. Potentilla, Malva).

CALIPTRA - (gr. kalyptra = învelitoare) sin. scufie, piloriză.
1. Partea superioară a arhegonului, ruptă de sporogon în timpul dezvoltării sale care are forma unui coif prezentă pe capsulele tinere la muşchi; 2. prima zonă morfologică a rădăcinii de forma unui degetar care protejează vîrful vegetativ (Pl. X, 1; LXV, 4, A).

CALIPTROGEN - (gr. kalyptra = învelitoare; gennaein = a genera).
Foiţă histogenă, formată dintr-un strat de celule meristematice, situată la exteriorul vîrfului vegetativ al rădăcinii care generează şi regenerează caliptra sau piloriza.

CALLITRICHACEAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) din ordinul Tricoceae (Euphorbiales) care cuprinde plante mici, glabre sau cu peri stelaţi, anuale sau perene, monoice, submerse, plutitoare sau amfibii. Frunze întregi opuse, fără stipele, cele superioare formează o rozetă în vîrful tulpinii. Flori mici unisexuate sau aparent bisexuate, dispuse la subsuoara frunzelor. Învelişul floral lipseşte, fiind înlocuit adesea cu două bracteole opuse, caduce. Florile mascule cu o singură stamină, cele femele cu un ovar bilocular, ce devine 4 locular prin formarea unui perete fals. Stile 2. Fruct nucula. Dintre speciile mai importante amintim pe : Callitriche verna, L. C. stagnalis Scop. C. hamulata hütz.

CALOTA - (fr. calotte = calotă).
Grup de celule nucleare situate la polul micropilar al ovulului de la Angiospermae. (Pl. XXXVIII, 8).

CALUS - (lat callus = piele tare)
1. Tesut de cicatrizare a organelor vegetale rănite; 2. strat de caloză ce se depune toamna peste plăcile ciuruite ale vaselor liberiene care întrerup circulaţia sevei elaborate pe timpul iernii.

CALYCANTNACEAE
Familie de plante superioare din ordinul Ranales care cuprinde arboraşi aromatici, cu

Scanned with OKEN Scanner

CALCIFILIE - (lat. calx = var; gr. phílein = a iubi)
Afinitatea pe care o au unele organisme faţă de substraturile calcaroase.

CALCIFOBE - (lat. calx = var = phóros = a se feri) sin calcifuge.
Plante care nu pot trăi pe soluri sau roci calcaroase.

CALCIVORE - (lat. calx = var; varare = mînca)
Plante care cresc pe stîncile calcaroase.

CALCIFUGE - (lat. calx = var; fugare = a fugi). sin. calcifobe.
Plante care manifestă intoleranţă faţă de substraturile calcaroase.

CALICIFLORE - (lat. calyx = cupă gr. anthos = floare)
Floare cu sepalele mai lungi decît petalele şi staminele, aşa încît acestea rămîn închise în caliciu.

CALCIMETRUL BERNARD
Acest aparat este folosit pentru determinarea calciului din sol. El este alcătuit dintr-un tub de biuretă gradat în milimetri, închis la capătul superior cu dopul de cauciuc prin care trece un tub de sticlă îndoit de două ori în unghi drept. Acesta se continuă la capătul liber cu tubul de vid, prevăzut cu un tub de sticlă cu robinet sau, în lipsa lui un tub de sticlă prelungit cu un tub de cauciuc ce se poate închide cu o pensă (Pl. LXXXVII, 3).

CALICANTEMIE - (gr. kalyx = cupă; anthemon = floare)
Anomalie a poziţiei învelişurilor florale, care există în dezvoltarea sepalelor la interiorul învelişului petaloid (a petalelor).

CALICIU - (gr. kalyx = cupă)
Totalitatea sepalelor care formează învelişul floral extern a florii de la Angiospermae. Intr-o formulă florală se notează cu K.; c. dialisepal - caliciu format din sepale libere; c. gamosepal - caliciu cu sepalele concrescute; c. erect - caliciu dialisepal cu sepalele drepte şi aplicate peste petalele ca la Crucifere; c. patent sau deschis - caliciu dialisepal cu sepalele îndepărtate de petale ca la Pirola; c. răsfrînt - caliciu dialisepal cu sepalele îndreptate în josul pedunculului floral ca la Ranunculus; c. tubulos - caliciu gamosepal cu aspect de tub ca la garoafă; c. înfundibuliform - caliciu gamosepal cu aspectul unui butoiaş ca la Primula; c. companulat - caliciu gamosepal în formă de clopot ca la Gentiana; c. umflat - caliciu gamosepal dilatat ca la Silene inflata; c. actinomorf - cu simetrie radiară; c. zigomorf - cu simetrie bilaterală (Pl. XXXVI, 1).

CALICUL - (lat. colyculus = caliciu mic) sin. epicaliciu.
Al doilea caliciu format din sepale mai mici situat la exteriorul caliciului propriu zis. (ex. Potentilla, Malva).

CALIPTRA - (gr. kalyptra = învelitoare) sin. scufie, piloriză.
1. Partea superioară a arhegonului, ruptă de sporogon în timpul dezvoltării sale care are forma unui coif prezentă pe capsulele tinere la muşchi; 2. prima zonă morfologică a rădăcinii de forma unui degetar care protejează vîrful vegetativ (Pl. X, 1; LXV, 4, A).

CALIPTROGEN - (gr. kalyptra = învelitoare; gennaein = a genera).
Foiţă histogenă, formată dintr-un strat de celule meristematice, situată la exteriorul vîrfului vegetativ al rădăcinii care generează şi regenerează caliptra sau piloriza.

CALLITRICHACEAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) din ordinul Tricoceae (Euphorbiales) care cuprinde plante mici, glabre sau cu peri stelaţi, anuale sau perene, monoice, submerse, plutitoare sau amfibii. Frunze întregi opuse, fără stipele, cele superioare formează o rozetă în vîrful tulpinii. Flori mici unisexuate sau aparent bisexuate, dispuse la subsuoara frunzelor. Învelişul floral lipseşte, fiind înlocuit adesea cu două bracteole opuse, caduce. Florile mascule cu o singură stamină, cele femele cu un ovar bilocular, ce devine 4 locular prin formarea unui perete fals. Stile 2. Fruct nucula. Dintre speciile mai importante amintim pe : Callitriche verna, L. C. stagnalis Scop. C. hamulata hütz.

CALOTA - (fr. calotte = calotă).
Grup de celule nucleare situate la polul micropilar al ovulului de la Angiospermae. (Pl. XXXVIII, 8).

CALUS - (lat callus = piele tare)
1. Tesut de cicatrizare a organelor vegetale rănite; 2. strat de caloză ce se depune toamna peste plăcile ciuruite ale vaselor liberiene care întrerup circulaţia sevei elaborate pe timpul iernii.

CALYCANTNACEAE
Familie de plante superioare din ordinul Ranales care cuprinde arboraşi aromatici, cu

Scanned with OKEN Scanner

frunze opuse nedivizate, simple, fără stipele, caduce toamna. Flori solitare, hermafrodite, actinomorfe. Periant petaloid cu numeroase sepale. Stamine şi carpele numeroase. Fructe apocarpe monosperme, situate într-un receptacul urceolat. Dintre speciile mai importante amintim pe Calycanthus floridus L., C. occidentalis Hook. et. Arn

CAMBIOGENE - (lat. cambium = schimbare; gennaeim = origine)
Celule adulte capabile de aşi recăpăta proprietatea de a divide şi de a genera astfel meristeme secundare (sau terţiare) numite şi zona cambiale (XIV, 8).

CAMBIU - (lat. cambium = schimbare).
Tesut meristematic secundar care apare în cilindrul central, al rădăcinilor şi tulpinelor cu creştere în grosime şi care generează ţesutul lemnos secundar spre interior ţesutul liberian secundar spre exterior, de unde şi denumirea sa de zonă generatoare libero-lemnoasă. (Pl. XIV, 8).

CAMERA GRADATA A LUI THOMA
Cameră utilizată pentru determinarea numărului de celule dintr-un mediu de suspensie (Pl. LXXXVI, 3).

CAMERER RUDOLF - (1655 - 1721).
Profesor şi director al grădinii botanice din Tübingen, excelent pasionat cercetător al vieţii plantelor, cel care demonstrează pe cale experimentală, existenţa sexelor în regnul vegetal

CAMPANULACEAE
Familie de plante superioare (angiospermae) din ordinul Sinandrales (Campanulales) care cuprinde plante ierbacee, adesea cu vase laticifere. Frunze simple alterne, lipsite de stipele. Flori hermafrodite, actinomorfe, dispuse în raceme, glomerule sau solitare. Caliciul cu cinci sepale persistente. Corola gamopetală, campanulată, infundibuliformă, tubuloasă cu cinci diviziuni. Stamine cinci, mai mult sau mai puţin libere. Ovar inferior. Stil simplu cu 2-5 stigmate. Fruct capsulă. Dintre speciile mai importante amintim: Campanula sibirica L., C. glomerata L., C. persicifolia L., C. patula L., C. rapunculoides L., C. napuligera Schur. Phyteuna canesceus W. et. K.; Jasione montana L.

CAMPANULAT - (lat. campana = clopot)
In formă de clopot sau pîlnie cum este corola de la florile fam. Campanulaceae.

CAMPILODROME - (gr. kampylos = curbant; dromos = drum). sin. acrodrome.
Frunze sau foliole cu nervaţiunea arcuată (Pl. XXI, 1, C).

CAMPILOTROP - (gr. kampylos = curbat; tropé = răsucit).
Ovul curbat în unghi drept care prezintă o poziţie perpendiculară faţă de funicul şi paralelă în raport cu placenta. (Pl. XXXIX, 1B).

CANALICULAT - (lat. canaliculus = covată mică, albie)
1. Organ al plantelor străbătut în lungul său de un şanţ adînc; 2. lob cu marginile răsucite care au spectul unui jghiab.

CANADOLLE AUGUSTIN PYRAME (1778 - 1841)
Marele botanist al primei jumătăţi al secolului al XIX-lea care începe publicarea lucrării: "Prodromus systematis naturalis" care apare în 7 volume (1824-1838) şi care este apoi continuată de fiul său Alphonse de Candolle (1806-1893). In această lucrare pentru prima dată se încearcă să se cuprindă întreaga floră a globului în care, se arată că repartiţia geografică a plantelor trebuie explicată prin condiţiile de mediu.

CANNABINACEAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) din ordinul Urticales care cuprinde plante ierbacee sarmentoase, dioice, rar monoice, periantul florilor mascule cu cinci diviziuni sepaloide. Stamine cinci. Periantul florilor femele rudimentar, fruct nucelă sau achemă. Dintre speciile mai importante amintim: Humulus lupulus L., Cannabis sativa L.

CANNACEAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) din ordinul Glumiflorales (Glumiflorae) care cuprinde plante ierboase cu frunze întregi ovat lanceolate verzi sau purpurii. Flori asimetrice roşii sau galbene. Inveliş floral dublu format din trei foliole sepaloide şi trei petaloide. Stamine fertile 1, redusă la o jumătate de anteră; cinci stamine sînt transformate în staminoidii petalifere. Ca reprezentanţi: Cana indica Curt.

CANTACUZINO ION -(1863-1934)
Medic şi biolog de renume mondial care şi-a adus contribuţia la studiul imunităţii şi aplicaţiilor ei în domeniul medicinei preventive.

CAPILAR - (lat. capillus = fir de păr).
Vase, canale sau alte formaţiuni tubulare cu diametrul foarte mic prin care circulă un lichid (ex. vasele lemnoase, vasele liberiene de la Cormofite prin care circulă seva brută şi elaborată).

Scanned with OKEN Scanner

CAPILARITATE - (lat. capillus = fir de păr).
Proprietatea pe care o au lichidele de a urca la nivele diferite în vasele capilare.

CAPILITIU - (lat. capillus = fir de păr).
Rețeaua de filamente în sporangele Myxomicetelor și a unor ciuperci, care au rol în diseminarea sporilor. (Pl. LIX, 4).

CAPITAT - (lat. capitulum = cap. mic).
Organ al plantelor măcieucate

CAPITUL - (lat. capitulum = cap mic).
Inflorescență racemoasă de formă mai mult sau mai puțin sferică, formată din numeroase flori (scurt pedunculate) înghesuite în porțiunea terminală mai dilatată a rahisului; c. compus - inflorescență homotactică în care se repetă același fel de inflorescență simple. (Pl. XL, 1, F).

CAPITULARE - (lat. capitulum = cap mic).
Celule sferice situate la capătul distal al manubriului din anteridiile unor alge (ex. Characeele).

CAPREOLAT - (lat. capreolus = cîrcel).
1. Plantă cu cîrcei; 2. organ cu aspectul unui cîrcel.

CAPRIFOLIACEAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) din ordinul Rubiales care cuprinse arboraşi cu ramuri erecte sau agățătoare, mari rar ierburi perene. Frunze opuse simple sau compuse cu sau lipsite de stipele. Flori hermafrodite, zigomorfe sau actinomorfe. Caliciu mic, mai adeseori cinci - fidat, corolă gamopetală cinci fidată, rotată campanulată sau tubuloasă bilabiată. Stamine cinci, rar patru. Ovar inferior. Fruct baciform, drupaceu sau capsulă. Dintre speciile mai importante amintim: Sambacus racemosa L.; S. nigra L., Viburnum lantana L., Linnaea borealis L.

CAPSELA - (gr. kypsele = vas gol).
Fruct siliculă de forma unei traiste de cioban.

CAPSIDIA - (gr. kapsa = cutie).
Invelişul virusurilor constituit din capsomere.

CAPSOMERA - (gr. kapsa = cutie; meros = parte).
Unitatea morfologică a capsidei dispuse regulat în capsidă, numărul lor variind în funcție de virus.

CAPSULA - (lat. capsula = cutie)
Fruct simplu, uscat, pluricarpelar, plurilocular și multisperm, dehiscent prin mai multe valve sau printr-un căpăcel așa cum îl găsim la sporangele de la unele Criptogame; c. loculicidă la care ruperea carpelelor se face pe linia mediană în dreptul nervurii principale; c. poricidă care se deschide printr-un căpăcel lăsînd în urma sa o formațiune prevăzută cu pori prin care ies semințele; c. septicidă - deschiderea se face pe linia de sudură a carpelelor; c. valvicidă - se deschide prin valve (Pl. XLVI, 6 XL, 1.H).

CARACAS CONSTANTIN (1773 - 1828)
Biolog român care și-a adus contribuția la cunoașterea florei Munteniei publicată în lucrarea "Topografia Tării Românești unde indică 300 specii de plante, folosind nomenclatura binară linneană.

CARACTER - (fr. caractere = caracter).
Orice element constituitiv al unui organism vegetal care poate fi sudat genetic.

CARANTINA - (fr. quarantain = perioadă de 40 zile).
Izolarea unui organism vegetal pentru o anumită perioadă de contaminare cu un agent patogen transmisibil.

CARBOANHIDRAZA - (lat. carbo = cărbune; gr. an = fără; hydor = apă)
Enzimă care i-a parte la scindarea reversibilă a acidului carbonic în bioxid de carbon și apă.

CARBOHIDRAZE - (lat. carbo = cărbune; hydro = apă + ază)
Enzime care catolizează hidroliza zaharurilor.

CARBOXILAZE - (lat. carbo = cărbune; + ază).
Grup de enzime care eliberează bioxidul de carbon din grupul carboxil, al unor acizi organici.

CARCERUL - (lat. carcer = închisoare)
Fruct pluricarpelar, plurilocular, uscat indehiscent oligosperm cu stilul persistent.

Scanned with OKEN Scanner

CARENTA - (lat. carentia = lipsă)
Insuficienţa sau absenţa în organismul vegetal a unor vitamine sau oligoelemente

CARINA (lat. carina = carenă).
1. Proeminenţă asemănătoare unei creste; 2. creastă de pe bracteele unor Graminee; 3. luntriţa formată din cele două petale inferioare ale florii Papilionaceelor, în care sînt adăpostite elementele reproducătoare (androceul şi gineceul). (Pl. XXXVI, 3, A).

CARIO-CARION - (gr. karyon = nucleu).
Formă combinată utilizată cu sensul de nucleu.

CARIOBIONT - (gr. karyon = nucleu; bios = viaţă) sin. eucariot.
Organism vegetal cu nucleul bine diferenţiat.

CARIOCHINEZA - (gr. karion = nucleu; kinesis = mişcare) sin. mitoză, diviziune indirectă.
Tip evoluat de diviziune celulară în timpul căreia în nucleu apare filamentul cromatic din care se diferenţiază cromozonii (Pl. IX, 3, 4).

CARIOGAMIE - (gr. karyon = nucleu; gamos = căsătorie)
1. Procesul de fuzionare a doi nuclei genetici; 2. mod de reproducere întîlnit la unele organisme inferioare, caracterizat prin unirea a două celule şi schimbul de seminuclei (Pl. LII,2,C).

CARIOGENEZA - (gr. karyon = nucleu; genesis = naştere).
Procesul de diferenţiere a nucleului celular.

CARIOLEMA - (gr. karyon = nucleu; lemma = piele) sin. membrană nucleară.
Membrana care delimitează nucleul, formată din citoplasma înconjurătoare (Pl. VII, 1).

CARIOLIMFA - (gr. karyon = nucleu; lympha = apă)
1. Plasma nucleară în care sînt înglobaţi cromozomii şi care participă împreună cu citoplasma la formarea mixoplasmei, 2. plasma nucleară exclusiv substanţele nucleoproteice ce participă la formarea cromozomilor (Pl. VII, 1).

CARIOLIZA - (gr. karyon = nucleu; lysis = dizolvare).
Procesul de dizolvare a nucleului celular.

CARIOLOGIE (gr. karyon = nucleu; logos = ştiinţă)
Ramura citologiei care se ocupă cu studiul complex, morfologic anatomic, fiziologic şi genetic al nucleului.

CARIOMER - (gr. karyon = nucleu; meros = parte).
Fragment dintr-un cromozom.

CARIOMITOZA - (gr. karyon = nucleu; mitos = filament). sin. cariochineză.
Totalitatea modificărilor pe care le suferă nucleul în timpul cariochinezei.

CARIOPLASMA - (gr. karyon = nucleu; plasma = formaţiune). sin. nucleară.
Element component al nucleului delimitat de membrana nucleară în care sînt înglobaţi, nucleolii, cariolimfa şi substanţele nucleoproteice. (Pl. VII, 1).

CARIOPSA - (gr. karyon= nucleu; opsis = aspect, formă).
Fruct simplu, uscat, idehiscent unilocular şi monosperm, caracteristic Gramineelor, la care tegumentul seminal concreşte cu fructul (Pl. XLV, 1).

CARIOREXA - (gr. karyon = nucleu; rhexis = rupere).
Procesul de rupere a nucleului în mai multe fragmente şi răspîndirea lor în citoplasmă.

CARIOTECA - (gr. karyon = nucleu; theke = înveliş)
Membrana nucleară, ce separă carioplasma de citoplasmă.

CARIOTIP - (gr. karyon = nucleu; typos = model).
Totalitatea caracterelor cromozomilor, dintr-o celulă, organism, specie legate de număr, volum, formă; c. heterozigot - cu număr impar de cromozomi; c. homozigot - cu număr par de cromozomi homologi.

CARIOZOM - (gr. karyon = nucleu; soma = corp) sin. plasmazom.
Masă de substanţă cromatică prezentă în plasma nucleară în interfază.

CARYOPHYLLACEAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) din ordinul Centrospermae care cuprinde plante ierboase, anuale, bianuale sau perene, iar subfrutescente. Frunze simple, întregi opuse, rar alterne sau verticilate. Stipelele lipsesc sau cînd se află sînt membranoase. Inflorescenţe cărnoase, bogate în flori. Flori hermafrodite rar unisexuate, radiare. Înveliş floral dublu, rar simplu. Sepale patru-cinci. Petale patru-cinci sau zece uneori unguiculate. Stamine cinci sau zece.
Stile două pînă la cinci. Ovar superior rar semiinfer adesea aşezat pe o prelungire a

axului numită carpofor. Fruct capsular sau baciform. Dintre speciile mai importante amintim : Agrostemma githago L., Viscaria vulgaris Röhl, Silene vulgaris (Munch) Garcke Silene nutcius L., Lychnis coronaria (L.) Desr. Heliosperma quachifidum (L.) Rchb., Melandrium album. (Mill.) Garcke, Gypsophila muralis L. Dianthus pallens Sibth. D. carthusianorum L., D. giganteus D' Urv., D. capitatus Balb., Saponaria officinalis L., Stellaria aquatica (L.) Scop., S. nemorum L. S. holostea L., Cerastium anomalum W. etk C. arnense L. Holosteum umbellatum L. Sagina procumbens L., Minuartia verna (L.) Hiern, M. setacea (Thuill.) Hay. Arenaria serpyllifolia L., Moehringyia muscosa L., Spergularia rubra (L.) J. etc. Presl. Schleranthus annuus L.

CARMIN ACETIC

Colorant nuclear, folosit la evidenţierea cromozomilor după o fixare prealabilă în Carnoy sau Bouin.

Are următoarea compoziţie:

Acid acetic glacial ..... 45 cc
Apă distilată..... 55 cc
Carmin..... 0,5 g

Acest amestec se fierbe timp de 40-60 minute la flacără mică într-un balon cu sistem de răcire, după care se filtrează şi se păstrează în sticle cu dop rodat sau sticle picătoare.

CAROTEN - (lat. carota = morcov) sin. provitamina A.
Pigment galben prezent în diferite ţesuturi vegetale.

CAROTENOIZI - (lat. carota = morcov ; gr. eidos = formă)
Categorie de pigmenţi liposolubili, divers coloranţi de la galben la roşu prezenţi sub formă de cristale în citoplasma celulelor vegetale cu rol în fotosinteză, respiraţie, reproducere şi sinteză unor vitamine contribuind împreună cu antocianii la colorarea organelor plantelor.

CARPELA - (gr. karpos = fruct)
Frunză metamorfozată prezenta în floarea producătoare şu purtătoare de ovule. (Pl. XXXVIII, 4).

CARPO - (gr. karpos = fruct).
Prefix folosit în sensul de fruct, fructificaţie.

CARPOFITE - (gr.. karpos = fruct; phyton = plante)
Plante inferioare la care sporangii sînt incluşi în organe speciale numite sporocarpi.

CARPOFOR - (gr. karpos = fruct; pherein = a purta)
1. Prelungire a axului floral care poartă în vîrful său gineceul, iar după fecundaţie fructul; 2. pedunculul sporocarpului; 3. fructificaţiile unor ciuperci superioare

CARPOGENE - (gr. karpos = fruct; genos = naştere) Generatoare de carpogoane, carpele sau fructe.

CARPOGON - (gr. karpos = fruct; genos = naştere) Gametangele femenin prezent la algele roşii care are aspectul unei butelii, format dintr-o parte umflată care adăposteşte oosfera (gametul femel) şi un gît numit trichogin. (Pl. XXXII, 6).

CARPOLIT - (gr. karpos = fruct; lithos = piatră)
Fruct fosil prezent în straturile geologice.

CARPOSPORANGE - (gr. karpos = fruct; sporos = sămînţă; anggeion = vas). Celule ale filamentelor carposporogene de la algele roşii în care se diferenţiază carposporii (rodosporii (Pl. XXIX, 3).

CARPOSPOR - (gr. karpos = fruct; sporos = sămînţă) sin. rodospor.
Sporul haploid al algelor roşii format în carposporange. (Pl. XXIX, 3).

CARPOSPOROFIT - (gr. karpos = fruct; sporos = sămînţă; phyton = plantă). Prima generaţie sporofitică a algelor roşii constituită din filamente sporogene şi gonimoblaste, care iau naştere din germinarea zigotului şi pe care se formează carposporii (Pl. XL. II, 3).

CARUNCUL - (lat. caruncula = bucăţică de carne) sin. strofiolă.
Excrescenţă cărnoasă goală în interior, ,prezentă pe tegumentul seminal în porţiunea micropilară.

CASTRARE - (lat. castrare = a castra)
Indepărtarea staminelor dintr-o floare hermafroditâ sau a inflorescenţelor masculine ale plantelor unisexuate monoice.

CATA - (gr. kata = în jos, împotriva)
Prefix folosit cu sensul de jos împotrivă.

Scanned with OKEN Scanner

CATABOLISM (gr. katabole = desfacere) sin. dezasimilaţie.
Procesul metabolic în cadrul căreia substanţele organice complexe sînt transformate în substanţe mai simple, în urma căreia se eliberează o cantitate de energie necesară desfăşurării proceselor vitale.

CATABOLIT - (gr. katabole = desfacere).
Substanţa rezultată în urma proceselor catabolice care au loc în organismele vii.

CATAFILE - (gr. kata = jos; phyllon = frunză).
1. Frunze inferioare, reduse, membranoase sau solzoase care acoperă şi protejează mugurii înainte de deschidere; 2. frunzele exterioare ale unui lob; frunzele reduse de pe rizom şi tuberculi. (Pl. XV, 1-6).

CATAGENEZA - (gr. kata = jos; genesis = descendent)
Revoluţia regresivă a unei specii din cauza modului de viaţă parazitar.

CATALIZA - (gr. katalysis = dezorganizare).
Enzimă prezentă în unele ţesuturi vegetale care catalizează descompunerea apei oxigenate în apă şi oxigen.

CATALIZATOR - (gr. katalysis = dezorganizare)
Substanţă care declanşează şi intensifică viteza unei reacţii chimice fără ca ea să fie afectată.

CATALIZA - (gr. katalysis = dezorganizare).
Procesul de declanşare şi intensificare a unei reacţii chimice de către un catalizator.

CATAROBIC - (gr. katharos = curat; bios = viaţă)
Plantele care îşi duc viaţa în apele curate.

CATENULAR - (lat. catena = lanţ mic).
1. Celule sau organe vegetale dispuse în şiruri liniare; 2. dispunerea rugozităţii în formă de lanţ de pe exină sau epiderma unor plante.

CAUDEX (lat. caudes = butuc uscat)
1. Axul plantelor format din rădăcină şi tulpină; 2. ramurile care poartă cicatricele peţiolurilor.

CAUDICUL - (lat. cauda = coadă).
Pedunculul polinariului de la Orchidee (Pl. XXXIX, 7).

CAULICOLE - (lat. caulis = trunchi; culere = a locui).
Ciupercile care îşi duc viaţa pe trunchiurile sau ramurile unor arbori şi arbuşti.

CAULIFLORE - (lat. caulis = trunchi ; flos = floare).
1. Plante care îşi formează florile pe trunchiul principal sau ramuri; 2. plante care mai întîi înfloresc şi apoi înfrunzesc.

CAULIFORM - (lat. caulis = tulpină; forma = formă)
Asemănător unei tulpini.

CAULIS = (lat. caulis = trunchi).
Tulpina plantelor.

CAULOCALINA - (gr. kaulos = tulpină; lat. caulis=tulpină).
Hormon organoformator cu rol în reglarea proceselor de geneză şi formare a tulpinilor.

CAULOCARPE - (lat. kaulos = tulpină; karpos = fruct).
Plante la care fructele se formează direct pe tulpină.

CAULOID - (lat. caulis = tulpină; gr. eidos = formă) sin. caulom.
1. De forma unei tulpini; 2. parte a talului unor plante inferioare evoluate asemănătoare morfologic (analog) cu tulpina plantelor superioare. (Pl. LXVIII).

CAVERNICOL - (lat. caverno = o peşteră; colere = a locui)
Plante inferioare care s-au adaptat să trăiască în peşteri.

CAVITATEA OVARIANA
Cavitatea interioară a ovarului de ai cărei pereţi se prind ovulele.

CECIDII - (gr. kekis = gogoaşă de stejar)
Excrescenţe prezente pe organele plantelor (frunze, flori, muguri etc.) formate prin diviziunea activă a celulelor produse de unele ciuperci, melci sau insecte.

Scanned with OKEN Scanner

CEFALODII - (gr. kephale = cap; eidos = formă)
Excrescenţe verucoase prezente pe suprafaţa sau în structura talului unor licheni; C. ectotrofe - care se dezvoltă pe suprafaţa talului; C. endotrofe - care se dezvoltă în întregime în interiorul talului sub forma unor tumori.

CELASTRACEAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) din ordinul Celastrales care cuprinde arbori sau arbuşti cu frunze opuse întregi, cu stipele mici, caduce. Flori actinomorfe, hermafrodite, rar unisexuate, dispuse în pleiochazii la subsuoara frunzelor. Sepale patru sau cinci. Gineceu patru-cinci, carpelar cu ovar superior, trei-cinci locular. Petale patru sau cinci. Fruct capsulă cu trei pînă la cinci seminţe închise de un înveliş roşu (arii). Dintre speciile mai importante amintim: Evonymus verrucosa Scop. E. europaea L. E. nana M. B.

CELOBLAST - (gr. koilos = cavitate; blastos = mugure)
Aparatul vegetativ întîlnit la unele plante inferioare format dintr-o celulă plurinucleată.

CELULA - (lat. cellula = cameră mică).
Unitatea fundamentală, structurală şi funcţională a organismelor vii; Tipuri de celule ; c. dermatoplaste - celule cu o membrană celulozică tare, rigidă cu o formă bine definită; c. gimnoplaste - celule lipsite de o membrană celulozică, avînd un strat subţire de natură proteică ceva mai consistent decît restul protoplasmei, şi care îşi pot schimba forma permanent (ex. mixamibele, zoosporii, etc); c. uninucleate - celule cu un singur nucleu; c. plurinucleate - (cenocite) - celule cu numeroşi nuclei care sînt: plasmodiile, sinciţiile; celoblastele.
Forma celulelor: C. parenchimatice (izodiametrice) - celule la care diametrul longitudinal este aproape egal cu celelalte diametre; C. prozenchimatice - celule cu diametrul longitudinal în prezent mai mare decît celelalte două diametre, dînd celulei forma fusiformă; C. idioblaste - celule izolate cu o formă particulară, înglobată într-un ţesut cu celule uniforme.
Constituienţii celulari ; a vii - citoplasma, nucleul, plastidomul, condriomul, aparatul Golgi, ribozomii, lizozomii, sferozomii; b. morţi - membrana celulară, vacuomul, incluziuni ergastrice (Pl. I-VIII).

CELULOZA
Enzimă elaborată de unele bacterii şi ciuperci care hidrolizează celuloza în mono sau dizaharide asimilabile.

CELULIN
Substanţă hidrocarbonată prezentă în membrana celulară a unor ciuperci.

CELULOZA
Polizaharid format din lanţuri de glucoză care constituie substanţa principală a membranei celulei vegetale.

CENOBIU - (gr. koinos = comun ; bios = viaţă)
Colonie imobilă de organisme unicelulare înglobată într-o masă mucilaginoasă comună.

CENOCARP - (gr. koinos = comun; karpos = fruct) sin. sincarp, genocarp. Gineceu pluricarpelar cu carpelele concrescute (Pl. XXXVII, 8, B, C).

CENOCITE - (gr. koinos = comun; kytos = celulă)
Celule, mase plasmatice sau organisme sifonale care prezintă numeroşi nuclei. (Pl. LIX, 1).

CENOCITICE - (gr. koinos = comun; kytos = celulă).
Plante cu corpul format dintr-o celulă gigantică plurinucleară (ex. alga verde Vaucheria sessilis) (Pl. XXXII, 3).

GENOGAMET - (gr. koinos = comun; gamos = unire)
Gamet plurinucleat.

CENOGAMETANGIU - (gr. koinos = comun; gamos = unire; anggeion = vas).
Gametange unicelular format dintr-o masă plasmatică plurinucleară în care nu se diferenţiază gameţi.

CENOGAMIE - (gr. koinos = comun; gamos = unire)
Procesul de contopire dintre doi cenogametangi în urma căreia rezultă un cenozigot. (Pl. XXXIV, 2).

CENOGENETIC - (gr. koinos = comun; genesis = origine)
1. Caracter care dispare în perioada adultă; 2. caracter de origină recentă.

CENOGENEZA - (gr. koinos = comun; genesis = naştere)
1. Grupul de indivizi rezultaţi dintr-un strămoş comun; 2. dezvoltarea unui individ de tip particular care nu repetă filogenia speciei sale.

Scanned with OKEN Scanner

CENOSPECIE - (gr. koinos = comun; lat. species = specie)
Specie care în urma procesului de încrucişare cu altă specie dă naştere la un hibrid parţial fertil.

CENOTIP - (gr. koinos = comun; typos = model).
Tipul primitiv din care au derivat alte tipuri.

CENOZIGOT - (gr. koinos = comun; zygon = pereche).
Zigot plurinucleat, format în urma contopirii a doi cenogameţi sau a doi cenogametangi (Pl. XXIX, 5).

CENTRICAE
Ordin de plante inferioare (Talofite) care cuprinde forme de diatomee plutitoare, răspîndite mai ales în apa mărilor unde iau parte la formarea planctonului. Ele se caracterizează printr-o carapace în formă de disc sau de triunghi cu simetrie radiară. Carapacea lor nu prezintă rafe. Auxosporii sînt formaţi pe cale vegetativă, iar reproducerea sexuală se face prin gameţi biflagelaţi. Dintre genurile mai importante amintim pe: Melosira, Antelminella, Biddulphia, Synedra, Pl. LV).

CENTRIFUGAL - (lat. centrum = centru; fugere = a fugi)
1. Care se îndepărtează de centru; 2. care se dezvoltă de la centru spre periferie.

CENTRIFUGARE (lat. centrum = centru; fugere = a îndepărta)
Separarea cu ajutorul centrifugei a substanţelor cu densităţi diferite aflate în amestec.

CENTRIFUGE - (lat. centrum = centru; fugare = a îndepărta).
Aparat folosit pentru centrifugare.

CENTRIOL - (lat. centrum = centru ; lat. olus)
Corpuscul de forma unei granule sau a unui bastonaş aflat în centrozom care organizează aparatul mitotic în timpul diviziunii celulare (Pl. V, 6).

CENTRIPETAL - (lat. centrum = centru; petere = a se îndrepta spre)
1. Care se dezvoltă de la periferie spre centru; 2. inflorescenţa la care florile se dezvoltă începînd de la bază spre vîrf.

CENTRODESMOZA - (lat. centrum = centru ; desmos = legătură).
Formaţiune cu aspectul unei bande clare, filamentoasă care uneşte cei doi centrozomi şi constituie partea centrală a fusului nuclear.

CENTROMER - (lat. centrum = centru; meros = parte) sin. chinetocor.
Regiunea prin care cromozomul se prinde în timpul diviziunilor celulare de fusul celular (Pl. VII, 3).

CENTROPLASMA - (lat. centrum = centru; plasma = formaţiune) sin. mezoplasmă, granuloplasmă.
1. Zona centrală a protoplasmei cuprinsă între plasmalemă şi tonoplast, în care sînt înglobate incluziunile citoplasmatice; 2. zona de citoplasmă din celulele bacteriilor şi algelor albastre în care se află dispusă substanţa cromatică (nucleul difuz).

CENTROSFERA - (lat. centrum = centru; gr. sphaira = sferă).
Regiunea cu aspect de stea formată din fibrele fusului nuclear în jurul centriolului. (Pl. V, 6).

CENTROTAXIE - (lat. centrum = centru; taxis = ordine).
Procesul de concentrare a filamentelor în leptoten în jurul centrozomului.

CENTROZOM - (lat. centrum = centru; soma = corp) sin. astrocentru, centru celular.
Organit celular, foarte activ în timpul diviziunii mitotice format din centrioli şi centrosferă (Pl. V, 6).

CERAMIALES
Ordin de plante inferioare (Talofite) din Cl. Florideae care cuprinde alge roşii evoluate care trăiesc în mări şi oceane. Sînt forme deplobionte cu alternarea a trei generaţii, un gametofil şi două sporofituri, (carposporofitul şi tetrasporofitul). Reducerea cromatică are loc în tetrasporange la formarea tetrasporilor. Dintre genurile mai importante amintim pe : Ceramium, Plumaria, Dasya, Chondrus, Laurencia, Rhodomella.

CERATOPHYLLACEAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) din Ordinul Ranales care cuprinde plante acvatice, sesile, dihotomic divizate în segmente sesile, filiforme, Flori unisexuate, solidare, dispuse la subţioara frunzelor. Perigon cu patru pînă la şase foliole concrescute la bază. Stamine zece pînă la douăzeci cu antere aproape sesile. Ovar superior. Fruct nucută adesea spinos. Dintre speciile cele mai importante amintim: Cerataphyllum submersum L. C. demersum L.

Scanned with OKEN Scanner

CERIDE - (ceară vegetala)
Esterii unor acizi graşi (acidul cerotic lignoceric, melisic) cu un monoalcool saturat, produşi în interiorul celulelor la plante şi exsudată în afară învelind şi apărînd anumite organe ca: frunze, fructe, tulpini.

CERNUU - (lat. cernuus = curbat în jos)
Aplecat sau curbat în jos.

CESALPINO ANDREEA - (1519 - 1603)
Marele botanist al secolului al XVI-lea care încearcă să elaboreze o clasificare mai bună a plantelor. In lucrarea sa "De plantis libri" (1583) el descrie peste 1500 de plante dintre care mai mult de jumătate sînt noi. El nu a fost numai un sistematician ci s-a preocupat şi cu fiziologia plantelor, încercînd să lămurească circulaţia sevei, descrie seminţele plantelor şi poziţia embrionilor în procesul de germinare.

CESPITOS - (lat. caespes = gazon).
1. Plante care cresc în pîlcuri sau tufe dese; 2. plante puternic ramificate cu ramurile orientate în toate direcţiile.

CHALAZA - (gr. chalaza = grindină)
Partea bazală a nucelei ovulului în care fascicolul ovular se ramifică abundent sub formă de evantai. (Pl. XXXIX, 1A).

CHALAZOGAMIE - (gr. chalaza = grindină; gamos = căsătorie).
Tip de fecundaţie prezent la Angiospermae în care tubul polinic pătrunde în ovul prin chalază.

CHAMEFITE - (gr. chamai = la bază; phyton = plantă)
Plante cu muguri dorminzi situaţi pe sau aproape de substrat prin care planta îşi reia în condiţii prielnice ciclul vital. Se prescurtează Ch.

CHAMAESIPHONALES
Ordin din cadrul filumului Cyanophyta (Alge albastre) care cuprinde forme unicelulare, trăind izolate sau în cenobii filamentoase scurte ex. Chamaesiphon încrustans.

CHAROPHYTA
Filum de alge verzi care formează o singură familie Characeae. Trăiesc în apele dulci şi se aseamănă la port cu Equisetum, dar indivizii sînt mai mici ajungînd la cîteva zeci de centimetri lungime.
Talul lor este fixat de pămînt prin rizoizi care pot produce mici tuberculi prin care planta se poate înmulţi vegetativ. Tulpiniţa de la aceste alge verzi este formată dintr-o celulă centrală înconjurată de numeroase celule periferice. Aceste celule sînt de două feluri, unele lungi, tubuloase şi polinucleare care formează internodurile, iar altele scurte care formează nodurile. In vîrful tuplinii se află o celulă iniţială care se divide regulat determinînd creşterea în lungime. De la nodurile tulpinii pornesc în verticil ramuri. Aceste alge verzi se înmulţesc pe cale vegetativă prin tuberculi iar pe cale, sexuată prin oogamie. Ooganele sînt mari, susţinute de cîte un pedunculşi sînt situate la subsuoara ramurilor. In centru se află oosfera, iar la exterior oogonul este înconjurat de cinci celule răsucite în spirală, care formează în partea terminală coronula. Anteridiile sînt globuloase de culoare roşie aşezate de asemenea la noduri, sub ramuri. Ele sînt formate fiecare din opt celule marginale formînd pereţii sferei. Pe pereţii interni pe un manubriu anterozoizi dublu spiralizaţi. Dintre speciile importante amintim: Chara fragilis, Tolypela intricata, Nitella sp. (Pl. LIII 4).

CHASMOFITE - (gr. chasma = care se deschide; phyton = plantă). sin. chasmofite. chasmocormofite.
Plante care cresc în crăpăturile stîncilor.

CHASMOGAME - (gr. chasma = care se deschide; gamos = unire)
Plante la care procesul de polenizare se realizează după deschiderea florilor.

CHEIA DICHOTOMICA
Constituie o sinteză a celor mai semnificative caractere morfologice anatomice, fiziologice şi ecologice ale unor grupe taxonomice, caractere pe care le inseră în mai multe puncte şi cu ajutorul căreia se pot identifica diferitele unităţi sistematice. Fiecare punct cuprinde la rîndul său două subpuncte; la primul subpunct se afirmă un caracter, iar la cel de al doilea se neagă acelaşi caracter. Pe baza unei analize minuţioase a materialului botanic ce trebuie determinat se vă alege subpunctul care afirmă caracterul materialului ce urmează a fi determinat. Exemplu :
a. Organele sexuale vizibile (stamine pistile) lipsesc. Modul de reproducere este criptogamic. Pteridophyta.
b. Organele sexuale vizibile sînt compuse din stamine şi pistile sau din ovule, care mai adeseori sînt înconjurate de un înveliş floral. Ovulele sînt descoperite sau sînt închise într-o cavitate (ovar) formată din unirea carpelelor... Spermatophyta.

Scanned with OKEN Scanner

CHEMAOAUTOTROPISM - (gr. chemeia = chimia; autos = singur; trophe - nutriţie).
Proprietatea unor microorganisme de a utiliza energia liberă rezultată din reacţiile chimice pentru procesele de sinteză, exemple; genul Nitrobacter obţine energia necesară proceselor metabolice prin oxidarea bioxidului de azot; iar genul Nitrosomonas prin oxidarea amoniacului.

CHEMOLUMINISCENTA - (gr. chemeia = transformare, chimie; lat. lumines - cere = a se lumina).
Lumina produsă de unele reacţii chimice sau biochimice în cursul cărora nu are loc creşterea temperaturii.

CHEMONSTII - (gr. chemeia = chimie; nastos = a se înghesui)
Reacţia de curbare sau deplasare a organismelor sub acţiunea unor stimuli chimici.

CHEMOREZISTENTA - (gr. chemia = chimie, suc; fr. résistance = rezistenţă).
Rezistenţa germenilor microbieni la antibiotice.

CHEMOSINTEZA - (gr. chemeia = chimie, suc; synthesis = compoziţie) sin. chimiosinteză.
Procesul fiziologic prin care unele organisme vegetale (bacterii) sintetizează substanţe organice complexe, pornind de la substrate anorganice, cu ajutorul energiei chimice rezultată din descompunerea unor substanţe simple.

CHEMOSINTETIZANTE - (gr. chemeia = chimie; synthesis = compoziţie) sin. chimiosintetizante.
Bacterii capabile de chemosinteză.

CHEMOTAXIE - (gr. chemia = chimie; taxie = orientare, mişcare) sin. chimiotaxie.
Mişcarea unui organism către sau contra influenţei unui stimul chimic.

CHEMOTACTISM - (gr. chemia = chimie; taxis = a atrage) sin. chimiotactism.
Deplasarea organismelor vegetale, sau curbarea organelor plantei sub influenţa unui agent chimic; c. negativ - deplasarea contra stimulului chimic.

CHEMOTROPISM - (gr. chemeia = chimie; trope = curbare) sin. chimiotropism.
Creşterea şi orientarea organelor plantelor, ca răspuns la acţiunea unor agenţi chimici.

CHENOPODIACEAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) din Ordinul (Centrospermae) care cuprinde plante ierbacee, uneori frutescente. Frunze întregi, lobate sau sectate uneori cornoase rar lipsesc, fără stipele. Flori hermafrodite, rar unisexuate, actinomorfe, solitare sau dispuse în glomerul spiciforme, terminale sau axilare. Perigon sepaloid, verde, rar roşietic, format din 0-5 lacinii unite la bază, persistente în fruct. Stamine în număr egal cu foliolele perigoniale sau mai puţine. Ovar 1 suoerior cu 1 - 4 stigmate. Fruct achenă sau capsulă monospermă. Dintre speciile cele mai importante amintim: Beta vulgaris L. Chenopodium vulvaria L. Ch. botrys L. Atriplex nitens Schk. A. patula L., A. rosea L., Champharosma ovata, Salicornia herbacea L. Sueda maritima (L.) Dum., Salsola ruthenica Iljin.

CHERSOFITE - (gr. chersa = vast; phyton = plantă)
Plante care au o mare răspîndire geografică.

CHIASMA - (gr. chiasma = încrucişare)
Locul de unire al cromozomilor homologi în timpul profazei (diploten) primei diviziuni meiotice; c. distală - chiasma prezentă între un punct cromozomial dat şi extremitatea cromozomului; c. frecvenţă numărul mediu de chiasme prezente într-un singur bivalent sau într-un cariotip dat; c. proximală - care apare între un marker oarecare şi centromer.

CHILICAULE - (gr. chylos = suc; caulis = tulpină)
Plante care prezintă o tulpină, suculentă.

CHIMONOFIL - (gr. cheima = iarnă; philein = a iubi)
Plante care trăiesc în zonele reci ale globului sau vegetează în timpul iernii.

CHIMOPELAGIC - (gr. cheima = iarnă; pelagos = mare)
Organisme vegetale marine bentonice sau abisale care devin planctanice în timpul iernii.

CHINETIC - (gr. kinein = a se mişca).
1. Care se mişcă; 2. care determină mişcarea.

CHINETINA - (gr. kinetis = care mişcă)
Chinină care este o purină extrasă din preparate de ADN.

CHIONOFITE - (gr. cheima = iarnă; phyton = plantă)
Plante adaptate staţiunilor cu înzăpezire de lungă durată.

CHIONO - HIGROFITE
Plante adaptate staţiunilor cu ape stagnante rezultate din topirea zăpezilor.

Scanned with OKEN Scanner

CHIROPTEROFILE - (gr. cheir = mînă; pteryx = aripă phios = care iubesc).
Plante a căror polenizare este realizată de lilieci.

CHIST - (gr. kystis = vezică)
Celulă globuloasă bogată în substanţe de rezervă şi înconjurată de o membrană groasă, îndeplinind funcţia de organ de rezistenţă şi de înmulţire a unor plante inferioare.

CHITRIDIUM - (gr. chytridion = vas mic).
Sporangele unor ciuperci.

CHLAMYDOBACTERIACEAE
Familie de bacterii din ordinul Trichobacteriales care cuprinde specii filamentoase înconjurate de o teacă.
Ele trăiesc în fîntîni şi în conducte de apă formînd mase gelatinoase fixate care se desprind sub forma unui precipitat flaconos. Cînd se dezvoltă în cantităţi mari pot înfunda conductele de apă. In interiorul talului se află oxidul de fier. Ex. Crenothrix polyspora. (Pl. XLIX, 7)

CHLAMYDOMONADACEAE
Familie de alge verzi din ordinul Volvocales care trăiesc în ape dulci, bălţi şi în şanţuri. Sînt forme unicelulare de formă ovală acoperite de o membrană rezistentă celulozică. In partea apicală a celulei se află doi flageli care servesc la mişcare. In interiorul celulei se află citoplasma, nucleul şi ceilalţi constituienţi celulari. In partea anterioară a celulei în vecinătatea flagelilor se află o vacuolă şi stigma de culoare roşie care este un organ sensibil la lumină. In centrul celulei se află un cromatofor mare în formă de clopot. Se înmulţesc asexuat prin gameţi. Exemplu Clamydomonas sp. Phacotus sp. Haematococcus fluviatilis. (Pl. LI, 1).

CHLOROMONADINAE
Clasă de plante inferioare (Talofite) care cuprinde flagelate verzi, cu cromatofori verzi lenticulari mici foarte numeroşi şi cu numeroase vacuole. Exemplu genul Vacualaria

CHLOROPHYTA
Filumul algelor verzi răspîndite în apele dulci, puţine dintre ele trăiesc în mări. Clorofitele sînt plante unicelulare, pluricelulare sau coloniale.
Culoarea verde a talului se datoreşte pigmentului clorofilian acumulat în cloroplaste. Cromotoforii au forme foarte variate de: lame, discuri, stele, panglici, granulaţii şi pe ei se află pirenoizii.
Inmulţirea algelor verzi se face în trei feluri: prin diviziune, prin zoospori şi prin gameţi (Pl. LI, LII, LII, LIV).

CHRONON - (gr- chronos = timp)
Perioadă de activitate a unei gene.

CHROOCOCACEAE
Familie de alge din ordinul Chroococales, care cuprinde plante cu structură unicelulară care se înmulţeşte prin diviziune formînd colonii (Cenobii) datorită unei mase gelatinoase în care sînt învelite celulele. Ex. Chroococcus turgidus.

CHROOCOCALES
Ordin din filumul Cyanophyta care cuprinde forme unicelulare mai adesea libere care se înmulţesc prin diviziune care cuprinde familia Chroococaceae.

CHRYPTOMONADINAE
Clasă de plante inferioare (Talofite) care cuprinde flagelate cafenii, unicelulare cu cromatofori bruni sau verzi măslinii. Pigmentul caracteristic este ficopirina, ficoeritrina. Produsul de asimilaţie este amidonul. Se înmulţesc prin sciziparietate. Dintre genurile caracteristice amintim: Crytomonas, Rhodomonas.

CHRYSOMONADINAE
Clasă de plante inferioare (Talofite) din filmul Xanthohyta care cuprinde specii de flagelate cu doi flageli cu cromatofori care conţin următorii pigmenţi: xantofila, carotina şi ficochrisina, iar ca substanţe de rezervă leucozina şi uleiul. Genurile caracteristice sînt Chromulina, Chrysamoeba, Chrysococcus, Distephanus, Hydrurus (Pl. LI, 4, A, d)

CIANIC - (gr. kyanos = albastru intens).
Flori sau alte organe cu culoare albastră sau albăstruie.

CIANINA - (gr. kyanos = albastru intens). sin. antocian.
Pigment albastru, prezent în talul algelor albastre.

CIANOFIL - (gr. kyanos = albastru intens; philein = a iubi)
Cu afinitate faţă de coloranţii albaştri sau verzi.

CIATUS - (lat. cyathus = cupă)
Organ de forma unei mici cupe, aşa cum este coşuleţul cu propagule, de pe talul unor Briofite (ex. Marchantia polymorpha - (Pl. LXVI, 2).

CIBERNETICA
Stiinţa care studiază sistemele de comandă şi control la organismele vii.

CICADOFILICINE - (Pteridospermales)
Reprezintă un ordin fosil, de Gimnosperme, bine dezvoltat în flora Coniferului superior în Devonian şi dispărute în Permian.
Aceste plante arborescente, aveau o tulpină bine dezvoltată care purta frunze iar pentru reproducere formau seminţe veritabile. Frunzele erau diferenţiate în trofofile şi sporofile. Frunzele asimilatoare se asemănau foarte bine cu cele de la ferigile actuale, iar frunzele sporifire, deşi diferenţiate în macro şi microsporafile, încă nu erau grupate în organe florale. O specie bine cunoscută este Lyginopteris oldhamia (Pl. LXXIV, 1)

CICLIC - (gr. kyclos = ciclu)
Florile la care toate elementele sînt dispuse în verticil.

CICLOMORFOZA - (gr. kyklos = cerc; morphosis = formă).
Totalitatea modificărilor morfologice pe care le suferă un organism în cursul dezvoltării ontogenetice.

CICLOSPERMA - (gr. kyklos = cerc; sperma = sămînţă)
Planta la care embrionul este spiralizat în interiorul seminţei.

CICLOZA - (gr. kyklosis = rotire în cerc).
Mişcarea circulară a citoplasmei de-a lungul membranei celulare în celula vegetală. (Pl. III, 3 b).

CICLURILE BIOGEOCHIMICE
Migraţia ciclică a elementelor chimice (carbon, oxigen, azot) din corpurile inerte înspre corpurile vii şi invers.

CICLU EVOLUTIV - (gr. kyklos = ciclu; lat. evolvere = a se desfăşura) sin. ciclu vital.
1. Ontogeneza unui organism; 2. etapele prin care trece un organism în dezvoltarea sa ontogenetică începînd cu un anumit tip de celule germinative - reproducătoare (gameţi, spori, zigot) şi pînă se ajunge la formarea aceluiaşi tip de celule reproducătoare; c.e. cu alternanţă de generaţii - sînt plantele la care întîlnim o alternanţă a generaţiei gametofitice haploidă cu generaţia sporofilică diploidă (ex. la Cladophora, Dichtiota dichotoma, Briofite etc.) c.e. cu alternanţă de faze nucleare - cînd pe aceiaşi generaţie se găseşte atît gametofitul cît şi sporofitul (exemplu la Ulotrix)(Pl. XLI, XLII, XLIII. XLIV).

CICLU FOTOPERIODIC
Fotoperioadă formată din două faze ce se repetă periodic; faza de lumină (hemeroperioadă). Acest ciclu fotoperiodic are o deosebită importanţă în viaţa plantelor constituind un factor determinat al florigenezei.

CIL - (lat. cilium = geană)
Organit celular de forma unui filament elastic cu o structură fibrilară, prezent la unele plante inferioare, unicelulare şi coloniale, de gameţi şi zoospori care permit deplasarea acestora în mediul lichid. (Pl. XXVIII, 3).

CILIAT - (lat. cilium = geană).
1. Plante inferioare care prezintă cili vibratili; 2. cu peri rari de obicei dispuşi pe marginea unui organ (exemplu frunzele de la Carex pilosa).

CILINDRUL CENTRAL - sin. Stelul.
Coloană de ţesuturi care umple regiunea centrală din structura internă a rădăcinii şi tulpinii format dintr-un ţesut fundamental în care se găseşte împlîntate fasciculele lemnoase, liberiene sau libero-lemnoase. (Pl. XIV, 7; XVII, 1, 2).

CILIOSPOR - (lat. cilium = geană; gr. sporos = sămînţă). sin. zoospor.
Spori ciliaţi, mobili, prezenţi la unele plante inferioare.

CIMA - (lat. cyma = lăstar)
Inflorescenţă la care axul principal are o creştere limitată, iar axele secundare iau naştere din mugurii subterminali care au o dezvoltare centrifugă; c. bipară - (sin. dichaziu) - la care de sub floarea terminală pornesc din acelaşi loc două axe florale, secundare, de aceiaşi lungime care se termină cu o floare, dînd aspectul unei false ramificaţii dichotomice; c. multipară - (sin. pleiochaziu) - la care de sub floarea terminală pornesc mai multe axe secundare avînd aspectul unei umbrele; c. scorpioidă - (sin. cincin) - la care axele secundare se dezvoltă alternativ

Scanned with OKEN Scanner

pe dreapta şi pe stînga în acelaşi sens în unghi de 90°; c. unipară - (sin. monochaziu) - la care sub floarea terminală se dezvoltă o singură ramură floriferă, laterală. (Pl. XL, 3)

CINCIN - (lat. cincinus = spirală) sin. cimă scorpioidă.
Inflorescenţă cimoasă, unipară, la care axele secundare se dezvoltă alternativ pe dreapta şi pe stînga în acelaşi sens în unghi de 90°. (Pl- XL, 3. D).

CINGULUM - (lat. cingulum = brîu)
1. Porţiunea mai îngustă de la baza tulpinii, numită colet, prin care tulpina se continuă uu rădăcina; 2 zona de unire a hipovalvei şi a epivalvei la Diatomee. (Pl. XIII, 1LV, 2).

CIRCINAT - (lat. circinus = rotunjit)
Organ răsucit în lungul axei sale aşa cum sînt frunzele ferigilor superioare şi a unor Gimnosperme inferioare (Pl. XX, 5, H).

CIRCUMFLEX - (lat. circum = împrejur; flectare = a se apleca)
Cu ramurile rotund curbate în jos.

CIRCUMPOLAR - (lat circum = în jurul; polus = polul pămîntului)
1. Flora care populează regiunile polare sau este originală din regiunile polare; 2 element fitogenetic care cuprinde speciile răspîndite în părţile nordice ale Europei, Asiei şi Americii de Nord şi de aici au radiat în diferite regiuni mai sudice. Se notează prescurtat: Circp. sau Cp.

CIS - (lat. cis = de o parte)
Prefix cu sensul de: de aceiaşi parte; de la ; urmînd.

CISHETEROZIS - (lat. cis = dincoace de)
Formă de heterozis în care hibridul depăşeşte nivelul formelor parentale consangvinizate, dar nu şi nivelul populaţiei cu fecundare străină din care acestea au fost extrase.

CIS-TRANS. CONFIGURATIE
Expresia utilizată pentru a arăta posibilitatea ca două mutaţii să fie situate în acelaşi cromozom homolog şi alelele lor pe celălalt cromozom homolog, fie pe doi cromozomi homologi aşa încît un cromozom are o mutaţie şi o alelă normală.

CISTACEAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) din ordinul Parietales care cuprinde plante ierbacee sau semiarbuşi, cu frunze întregu, opuse, rar alterne cu sau fără stipele. Flori hermafrodite actinomorfe, dispuse în raceme, cime paniculate şi solitare. Sepale cinci, petale cinci. Stamine numeroase. Ovar superior, tricarpelar, stigmat. 1. Fruct capsulă multispermă. Dintre speciile mai importante amintim : Helianthemum nummularium (L.) Nill., H. alpestre (Jacq.) DC, H. ovatum Dun, Fumana procubens.

CISTIAKOV D. I. (1843 - 1877)
Biologul rus care descrie pentru prima dată diviziune cariochinetică la celulele vegetale (1874).

CISTOCARP - (gr. kystis = vezică; carpos = fruct)
Corp de fructificaţie al algelor roşii rezultat din ramurile carpogoniale şi care conţine carposporii.

CISTOLIT - (gr. kystis = vezică; lithos = piatră).
Incluziune ergastrică de forma unui ciorchine, formată prin depunerea carbonatului de calciu pe faţa internă a membranei celulare (Pl. II, 7).

CISTOSPOR - (gr. kystis = vezică; sporos = sămînţă)
Stadiul de latenţă sau de repaos al unor zoospori.

CISTRON
Cea mai mică unitate a materialului genetic capabilă să funcţioneze ca un întreg (prin determinarea structurii unui anumit lanţ polipeptidic), identificată cu ajutorul testului cis-trans.

CITO - (gr. kytos = cavitate)
Prefix folosit cu sensul de cavitate, celulă.

CITOBIOLOGIE - (gr. kytos = celulă, bios = viaţă; logos = ştiinţă)
Stiinţa care se ocupă cu studiul biologiei celulare.

CITOCHIMIE - (gr. kytos = celulă; chemeia = chimie, transformare).
Stiinţa care se ocupă cu studiul compoziţiei chimice a celulelor şi a proceselor biochimice care au loc la nivel celular.

CITOCHIMISM (gr. kytos = celulă; chemia = chimie, transformare).
Totalitatea proceselor biochimice care se desfăşoară la nivel celular.

Scanned with OKEN Scanner

CITOCHINEZA - (gr. kytos = celulă, mişcare).
1. Totalitatea modificărilor pe care le suferă citoplasma în cursul diviziunii celulare; 2. diviziunea celulei mame în două celule fiice prin diferenţierea fragmoplastului în zona ecuatorială a celulei.

CITOCHININE - (gr. kytos = celulă; kinesie = mişcare.
Derivaţi amino-purinici (derivaţi ai adeninei) sintetizaţi în ţesuturile vegetale sau artificiali (exemplu kinetina, zeatina). Izolate mai întîi din latexul de Cocos nucifera, apoi şi din flori, fructe, ţesutul cambial, embrionul şi endospermul de piersic din plantulele de mazăre, din parenchimul medular al tutunului ş.a. Ele au un rol multiplu în viaţa plantelor: induc diviziunea celulelor mature, fiind considerate ca regulatori ai diviziunii celulare, determină creşterea volumului celulelor, stimulează formarea mugurilor şi proceselor de caulogeneză şi rizogeneză, determină transformarea protoplastidelor în plastide, induc partenocarpia la unele plante, întrerup repausul seminal şi mugural, anulează dominaţia apicală, reduc efectul toxical a unor virusuri şi bacterii patogene, stimulează creşterea cantităţii de acizi nucleici şi implicit şi a proteosintezei.

CITOCOC - (gr. kytos = cavitate; kokkos = sîmbure)
Nucleul diploid al zigotului, rezultat în urma unui proces de sexualitate.

CITOCROM - (gr. kytos = celulă; chroma = culoare)
Cromoproteine rezultate în urma unor procese oxido-reducătoare, prezente în celulele plantelor.

CITOCROMOXIDAZA - (gr. kytos = celulă; chroma = culoare oxys = pătrunzător + ază)
Enzimă care are un rol important în procesele de respiraţie celulară.

CITODERM - (gr. kytos = celulă; derma = piele)
Membrana sau peretele celular.

CITOGAMIE - (gr. kytos = celulă; gamos = unire).
Fuzionarea gameţilor în cadrul procesului de fecundaţie.

CITOGENA - (gr. kytos = celulă; gennaein = a produce) sin. plasmagenă).
1. Gena citoplasmatică; 2. particulă citoplasmatică care are capacitatea de a se autoreplica.

CITOGENETICA - (kytos = celulă; genesis = naştere origine).
Stiinţa care studiază cromozomii în timpul diviziunii celulare şi mecanismele de segregare a genelor.

CITOGENEZA - (gr. kytos = celulă; genesis = urmaş)
1. Geneza celulei; 2. dezvoltarea ontogenetică şi filogenetică a celulei.

CITOLEMA - (gr. kytos = celulă; lemma = piele). sin. ectoplasma, plasmalema.
Pelicula plasmatică externă, lipsită de incluziuni, care căptuşeşte membrana celulară cu rol în reglarea schimbului de substanţe dintre celulă şi mediul extern.

CITOLIZA - (gr. kytos = cavitate; lysis = dezvoltare)
Distrugerea sau degenerarea celulelor sub acţiunea unor agenţi chimici, fizici sau biologici.

CITOLIZIN - (gr. kytos = celulă; lysis = dezvoltare).
Agentul fizic sau biologic care induce distrugerea citoplasmei.

CITOLOGIE - (gr. kytos = celulă; logos = ştiinţă).
Ramura biologiei care se ocupă cu studiul complex al celulelor.

CITOMEMBRANE - (gr. kytos = celulă; lat. membrana= membrană).
Totalitatea membranelor plasmatice, submicroscopice de natură lipoproteică, prezent în hialoplasmă, alcătuind o reţea care în ansamblu a primit denumirea de reticul endoplasmatic. Tot din această categorie fac parte plasmalema şi tonoplasma. Aceste citomembrane sînt formate din două straturi de macromolecule proteice externe, între care se găsesc două lanţuri de macromolecule lipoidice bipolare.

CITOMICROZOM - (gr. kytos = celulă; mikros = mic; soma = corp)
Microzom citoplasmatic prezent în citoplasmă.

CITOMIXIE - (gr. kytos = celulă; mixis = amestec).
1. Fuziunea celulelor; 2. procesul de trecere a cromotinei dintr-o celulă în citoplasmă altei celule.

CITOMORFOZA - (gr. kytos = celulă; morphosis = formă)
1. Modificarea formei şi structurii celulare în timpul dezvoltării sale ontogenetice sau istorice; 2. totalitatea modificărilor structurale care apar la celule de la apariţie şi pînă la distrugerea lor finală.

Scanned with OKEN Scanner

CITONEME - (gr. kytos = celulă; nema = fir)
Particule spiralate prezente în structura citoplasmei (Pl. III, 1-g).

CITOPATOLOGIE - (gr. kytos = celulă; pathos = boală; logos = ştiinţă).
Ramura patologiei vegetală care se ocupă cu studiul modificărilor ce au loc la nivel celular, datorită unui agent patogen.

CITOPLASMA - (gr. kytos = celula; plasma = formaţie)
1. Element morfologic şi fiziologic esenţial al tuturor celulelor vii ce se prezintă sub forma unei substanţe fluide sau vîscoase, transparentă în care sînt înglobate toate incluziunile celulare; 2. substanţa fundamentală a protoplastului celular. (Pl. III, 1).

CITOPLASMON - (gr. kytos = cavitatea; plasma = formaţiune).
Totalitatea plasmidelor care nu se găsesc în plastide.

CITOSIMBIOZA - (gr. kytos = celulă; symbionai = a trăi împreună).
Asocierea în aceiaşi celulă a doi nuclei diferiţi.

CITOSTATIC - (gr. kytos = celulă; statikos = care este în echilibru).
Factor care împiedică diviziunea celulară.

CITOTAXONOMIE - (gr. kytos = celulă; taxis = aranjare; nomos = lege)
Taxonomie bazată pe asemănări şi diferenţe cromozomiale.

CITOZINA
Bază primidinică care intră în structura acizilor nucleici A.D.N. şi A.R.N.

CLADANTE - (gr. klados = mugure ; anthos = floare)
Plante la care arhegonul este situat pe ramuri speciale.

CLADAUTOIC - (gr. klados = mugure; autos = însuşi; oikos = casă).
Planta la care anteridia este dispusă pe ramuri speciale.

CLADISTIC - (gr. klados = mugure)
Despre asemănările morfologice dintre două specii recent apărute şi formate dintr-o specie comună.

CLADODE - (gr. klados = mugure) sin. filocladi, cladofile .
Ramuri metamorfozate, aplatizate asemănătoare frunzelor care au funcţia de fotosinteză (Pl. XVI, 1).

CLADOME - (gr. klados = mugure) sin. telom.
Sistem de axe verzi dichotomic ramificate lipsite de frunze cu capetele lăţite care au rol în asimilaţie, exemplu Rhynia major. (Pl. LXXIII, 1, B).

CLADOPHORALES
Ordin de alge verzi filamentoase, ramificate dichotomic care trăiesc pe pietre sau sol, sub apă fixîndu-se cu ajutorul unor celule bazale, crampoane sau rizoizi. Creşterea în lungime se face terminat, iar ramificarea are loc în ultima celulă. In fiecare celulă se găsesc numeroşi nuclei, un cromatofor reticulat pe care se află numeroşi pirenoizi.
Se înmulţesc asexuat prin zoospori şi sexuat prin gameţi. Din acest ordin face parte familia Cladophoraceae cu numeroase specii a genului Cladophora. (Pl. LII, 5).

CLADOSIFONIC - (gr. klados = mugure; siphon = tub)
Frunze sau ramuri cu origine endogenă generate de straturile interne ale scoarţei sau de periciclu.

CLAMIDEU - (gr. chlamys = înveliş)
Plante cu un înveliş floral simplu sau dublu.

CLAMIDOSPORI - (gr. chlamys = înveliş; sporos = sămînţă).
Spori de rezistenţă şi înmulţire cu membrana puternic îngroşată prezentă la unele ciuperci, ex. Ustilaginale. (Pl. XXIX, 4).

CLAN
Porţiune din comunitatea climax, determinată de condiţiile locale (Clements).

CLASA (lat. classis = clasă)
1. Unitate taxonomică, mai mică decît filumul dar mai mare decît ordinul; 2. unitate taxonomică a învelişului vegetal, folosită de şcoala Zürich - Montpellier , cuprinzînd unul sau mai multe ordine înrudite floristic, iar numele ştiinţific, se formează cu sufixul - etea (ex. Salicornietea); c. de acoperire; c. de bonitate; c. de constanţă - intervale procentuale (de 10 sau 20%) în care se grupează speciile potrivit prezenţei lor în releveurile dintr-un tabel de asociaţie; obişnuit se foloseşte scara cu 5 clase de constanţă, uneori şi scara cu 10 clase; c. de formaţii -

Scanned with OKEN Scanner

unitatea taxonomică a învelişului vegetal folosită de geobotaniştii sovietici, suprinzînd mai multe grupe de formaţii a căror specii dominate se încadrează în aceiaşi categorie de forme de viaţă c. de frecvenţă; c. de înălţime; c. de vîrstă.

CLASIFICATIE - (fr. classification = clasificare)
Gruparea organismelor vegetale pe baza unuia sau a mai multor caractere, în diferite unităţi taxonomice; C. artificială - cînd în clasificarea speciilor se utilizează un număr foarte redus de caractere; C. naturală - cînd în clasificarea speciilor se utilizează un număr mare de caractere; C. corologică - clasificarea bazată pe arealele speciilor asociate (Meusel); C. dinamic-genetică - clasificare bazată pe factori ecologici determinaţi direct sau prin plante indicatoare; C. fizionomic-ecologică - clasificare bazată pe specii-dominante şi factori ecologici (Brockmann); C. tipologică - clasificare bazată pe condiţii fizico-geografice; C vegetaţiei - încadrarea unităţilor de vegetaţie de orice rang în unităţi superioare.

CLAVARIACEAE
Familie de ciuperci din ordinul Hymenomycetales care prezintă corpul de fructificaţie ramificate sub formă de tufă deasă sau la altele ele sînt neramificate în formă de măciucă.
Dintre speciile mai importante amintim : Clavaria clava, Clavaria coralloides etc.

CLAVAT - (lat. clava = măciucă) sin. claviform
Organ al plantei umflat la unul din capete.

CLEISTOCARP - (gr. kleistos = închis; karpos = fruct)
Fruct sau organ de fructificaţie care nu se deschid la maturitate.

CLEISTOGAME - (kleistos = închis; gamos = unire). sin. cleistogene.
Plante cu flori hermafrodite la care polenizarea şi fecundaţia are loc înainte de deschiderea florii.

CLEISTOGAMIE - (gr. kleistos = închis; gamos = unire)
Polenizare directă caracteristică florilor hermafrodite care are loc înainte de deschiderea acestora, împiedicîndu-se astfel polenizarea indirectă.

CLEISTOTECIUM - (gr. kleistos = închis; theke = cutie)
Tip de corp fructifer al ciupercilor superioare (Ascomycetes) de formă sferică, protejat de un înveliş tare, cărbunos care nu se deschide la maturitate.

CLIMA INDICATOR
Totalitatea factorilor atmosferici (temperatură, precipitaţii, luminozitate, presiune atmosferică, curenţi) caracteristici unor regiuni geografice.

CLIMATIC - (gr. klima = climă)
1. Factor component al climei; 2. legat sau determinat de condiţiile climatice.

CLIMATIP - (gr. klima = climă; typos = tipar). sin. ecotip climatic.
Biotip sau ecotip format în condiţiile climatice specifice habitatului său.

CLIMATOGRAMA - (gr. klima = climă; lat. grama = grafic)
Reprezentarea grafică a principalelor date meteorologice pentru un loc dat, păstrînd un raport anumit între scara temperaturilor şi scara precipitaţiilor.

CLIMATOP - (gr. klima = clima; topos = loc)
Ansamblul omogen de factori şi condiţii ecologice ce alcătuiesc climatul unei comunităţi de viaţă.

CLIMAX - (gr. klimax = scară)
1. Ecosistem evoluat care are un înalt grad de stabilitate; 2. Stadiul final al unei succesiuni vegetale în care comunitatea de plante ajunge în echilibru dinamic cu staţiunea; c. climatic - climax determinat de climat; c. complex - ansamblu de serii ce conduc la acelaşi climax; c. derivat comunitate stabilă condiţionată de influienţa de lungă durată a omului; c. edafic - climax determinat de condiţiile edafice; c. pirogen - climax determinat de incendii periodice.

CLIN - CLINO - (gr. klinein = a se înclina).
Prefix folosit cu sensul de înclinare.

CLINIDIUM - (gr. clinidion = mic culcuş).
Filament sporogen al picnidiilor.

CLINOSPORANGE - (gr. kline = pat; spora = sămînţă; anggeion = vast) sin. picnidie.
Sporange de forma unei butelii generat de miceliu haploid al ciupercilor superioare în care se formează sporii haploizi numiţi picnospori. (Pl. XXVII, 6).

CLIPEOLA - (lat. clypeus = scurt).
Sporofilă a strobilului de la unele ferigi. (ex. Equisetum). (Pl. LXXI, 3)

CLON - (gr. klon = ramură)
Populaţie derivată din diviziunea partenogenetică a unui singur strămoş.

CLORATHIDRAT
Mediu de includere utilizat la efectuarea preparatelor palinologice, anatomice, micologice etc. Pentru obţinerea soluţiei se vor cîntări următoarele substanţe:

Gumă arabică, praf	10 g
Cloralhidrat cristalizat	40 g
Sirop de glucoză	5 g
Acid acetic glacial	5 g
Glicerină pură	5 g

CLORANTIE - (gr. chloros = iarbă verde; anthos = floare)
Procesul de transformare a unor elemente în frunze verzi asimilatoare.

CLORENCHIM - (gr. chloros = iarbă verde; engohyma = infuzie) sin. parenchim asimilator.
Tesut parenchimatic asimilator, bogat în cloroplaste, cu rol în fotosinteză (Pl. XXII, 1).

CLOROFILA - (gr. chloros = iarbă verde; phyllon = frunză)
Pigment verde asimilator caracteristic plantelor autotrofe, care are proprietatea de a absorbi în mod selectiv radiaţiile luminoase şi de a transforma energia luminoasă în energie chimică.

CLOROFILIENE - (gr. chloros = iarbă verde; phyllon = frunză).
Care prezintă o culoare verde asemănătoare clorofilei

CLOROPLAST - (gr. chloros = iarbă verde; plastos = formaţiune) sin. cloroleucit.
Plastide verzi care conţin pigmentul clorofilian; Forma lor este: sferică, ovală, lenticulară, panglică spiralată, reticulată, stelată, inelară, lameiară. Poziţia lor în celulă; 1. central - axială; 2. parietală. Numărul lor: de la 1- Structura lor: cu ajutorul microscopului electric s-a stabilit că sînt alcătuiţi din doi componenţi: corpul plastidei numit stroma şi o serie de grăuncioare verzi incluse în stromă numite grana. (Pl. IV).

CLOROTIC - (gr. chloros = palid)
Organe ale plantei îngălbenite din cauza lipsei de clorofilă.

CLOROZA - (gr. chloros = palid)
Procesul fiziologic de dispariţie a culorii verzi ale plantelor şi îngălbenirii acestora datorită unor deficienţe care au loc în sinteza clorofilei.

CLORURA DE ZINC IODATA
Colorant nuclear care are următoarea compoziţie:

Clorură de zinc	50 g sau 2 g
Iodură de K	16 g sau 6 g
Iod metalic crist	3 g sau 1,3 g
Apă distilată	17 cc sau 10,5 cc

CLUSIUS CAROLUS - (1526 - 1609)
Botanist pasionat care a făcut numeroase călătorii în Europa, adunînd şi descriind plante din Cîmpia Ungară, Austria, Spania. Lucrarea sa principală este "Revem plantarum historia" (1576) în care sînt descrise 1300 de plante. Este primul botanist care prezintă şi foloseşte florile în descrierea plantelor.

COACERVAT - (lat. coacervatus = adunat)
1. Complex rudimentar de substanţe organice îndeosebi, proteine, realizat spontan din bulionul probiotic; 2. prima formă, cea mai inferioară de organizare a materiei vii. (Pl. I, 3).

COACTIUNE - (lat. cum = cu; actio = acţiune)
Totalitatea relaţiilor care se stabilesc între indivizii şi speciile unei biocenoze situate în acelaşi nivel trofic.

COADAPTARE - (lat. cum = cu; adaptare = a se potrivi)
1. Procesul acumulării prin selecţie, în rezervorul genetic al populaţiei, a genelor care favorizează adaptarea; 2. adaptarea mai mult sau mai puţin simultană a două organe funcţional dependente.

COC - (gr. kokkos = boabă)
Bacterie de formă sferică.

COCCACEAE
Familie de bacterii din ordinul Eubacteriales care cuprinde bacterii de formă globuloasă, sferică. Dintre speciile mai importante amintim: Streptococus pyogenes aureus, Gonococcus gonorheae

Scanned with OKEN Scanner

COCOBACIL - (gr. kokkos = boabă; lat. bacillus = bastonaş).
Bacterie a cărei formă face trecerea între coc şi bacil.

COCOGONE - (gr. kokkos = boabă; gones = a naşte)
Celule reproducătoare de formă sferică prezente la unele alge.

COCOSFERA - (gr. kokkos = boabă; sphaira = sferă)
Scheletul extern calcaros sau silicios, fosilizat al unor alge şi flagelate.

COD GENETIC
Reprezintă totalitatea informaţiei genetice purtată de tripletele de ADN şi ARN; c.g. degenerat - codificarea unui aminoacid de către mai multe unităţi de codificare; c.g. universal existenţa aceluiaşi cod genetic la toate organismele vii.

CODOMINANT - (lat. cum = cu; dominare = a domina)
Genă care se manifestă fenotipic, indiferent dacă alela sa este dominantă sau recesivă.

CODON - sin. genon
Tripletul cistronic specific ARN şi tripletul suplimentar din ARN care specifică poziţia în care se inserează un anumit aminoacid din lanţul polipeptidic. C. iniţiator - codon din ARN care iniţiază sinteza proteinelor; C. misseuse-codon care codifică alt aminoacid decît cel normal; c. nou sense - codon care în urma unei mutaţii nu mai codifică nici un aminoacid.

COEFICIENT - (lat. cum = cu; efficere = a realiza)
C. de comunitate - (sin. de afinitate) - coeficient obţinut prin calcul care arată gradul de asemănare floristică a două comunităţi (Jaccard); c. de frecvenţă - raportul procentual între numărul de cercuri Raunkiaer în care s-a înregistrat o anumită specie şi numărul total de cercuri cercetare într-o comunitate; c. de ofilire - valoarea umidităţii solului la care se produce ofilirea definitivă a plantelor; c. de transpiraţie raportul între cantitatea de apă pierdută prin transpiraţie şi cantitatea de substanţă organică uscată acumulată în acelaşi timp.

COENZIMA - (lat. cum = cu; gr. en = în; zyme = aluat.) sin. coferment, cofactor.
Substanţă de natură neproteică, a cărei prezenţă este necesară pentru funcţionarea unei enzime.

COGENETIC - (gr. koinos = comun; genesis = naştere)
Despre acizii nucleici din citoplasmă.

COHLEAT - (gr. kochlias = melc)
Care prezintă o formă spirală.

COIZOGENIC - (gr. koinos = comun; isos = egal; genos = urmaş).
Organisme vegetale care cu una sau două excepţii au aceleaşi gene.

COLATERAL - (lat. cum = cu; latera = parte).
1. Dispuse faţă în faţă de-a lungul unui ax comun; 2. care au luat naştere din aceiaşi strămoşi comuni.

COLCHICINA
Alcaloid care împiedică formarea fusului mitotic şi blochează astfel diviziunea celulară în metafază.

COLCHIPLOIDIE
Poliploidie consecutivă apărută datorită administrării colchicinei.

COLENCHIM - (gr. kolla = gumă; engchyma = infuzie)
Tesut mecanic al plantelor, format din celule prozenchimatice cu membranele puternic îngroşate, celulozice; c. angular tip de colenchim ale cărui celule au membranele îngroşate numai la colţuri sub forma unor stîlpi de rezistenţă; c. tabular - tip de colenchim format din celule cu membranele tangenţial îngroşate. (Pl. XI, 4).

COLEOCHETACEAE
Familie monotipică de alge verzi din ord. Ulotrichales care cuprinde un singur gen Coleochaete, toate obligatoriu acvatice cu tal discoidal cu filamente scurte, terminate în ţepi. Se înmulţesc asexuat prin zoospori iar sexuat prin oogamie. Caracteristic la aceste plante este forma oogomului care are aspectul unei butelii cu o parte bazală umflată şi un gît, asemănător cu carpogonul de la algele roşii (Rhodophyta), precum şi fixarea zigotului o perioadă de timp pe plantă cu ajutorul unor ramuri sterile. (Pl. XXXIII, I).

COLEOPTIL - (gr. koleos = teacă, înveliş; ptilon = pană).
Tesut de forma unui capison care înveleşte muguraşul embrionului de la Gramineae şi care este considerată ca prima frunză asimilatoare.

Scanned with OKEN Scanner

COLEORIZA - (gr. koleos = teacă; rhiza = rădăcină)
Țesut de forma unui degetar situat în jurul radiculei embrionului de la Monocotiledonee.

COLET - (lat. collum = gît)
Zona în care rădăcina se unește cu tulpina, evidențiată morfologic printr-o gîtuitură (Pl. XIII, 1).

COLICINA -
Antibiotic produs de anume suşe bacteriene

COLICINOGENIC
1. Factor care influențează producția colicinelor; 2. despre bacteriile care produc colicină.

COLOID - (gr. kolla = clei; eidos = formă)
Substanță cu aspect gelatinos care nu cristalizează şi nu trece printr-o membrană semipermeabilă.

COLORIMETRUL DUBOSQ
Aparat folosit pentru determinarea cantității de clorofilă din frunze. El se compune dintr-un ocular, două prisme, două vergele de sticlă care se pot ridica şi coborî de-a lungul unei scări gradate de cîte o cuvă de sticlă cu ajutorul unor şuruburi. La partea inferioară a aparatului se găseşte o oglindă (Pl. LXXX, VII, 4).

COLORAȚIE
Mecanismul fizico-chimic de combinare dintre constituienții celulari şi o substanță colorantă.

COLORANȚI
Combinații organice naturale sau sintetice care au proprietatea de a ceda culoarea lor diferitelor substraturi pe care sînt aplicați, punîndu-le clar în evidență.
Cei mai utilizați coloranți sînt :
albastru de metilen - care are următoarea compoziție:

alaun de metilen.....	1 g
alaun de K.....	10 g
apă distilată.....	100 cc

Acest colorant poate fi folosit ca un colorant nuclear în soluția apoasă 1g%. Colorarea durează 1 minut. Nucleii se colorează în albastru;
azotat mercuros (reactiv Millon) are următoarea compoziție;

mercur.....	1 g
acid azotic conc.....	9 cc
peste care se adaugă	
apă	10 cc

Se utilizează numai proaspăt. Dă substanțelor proteice o colorație roşie vie sau roşie-roz;
carmin acetic - are următoarea compoziție :

acid acetic glacial.....	45 cc
apă distilată.....	55 cc
carmin.....	0,5 g

Colorant nuclear, folosit la evidențierea cromozomilor, după o fixare prealabilă în Carnoy sau Boin. Se fierbe totul, timp de 40-60 minute la flacără mică într-un balon cu sistem de răcire, după care se filtrează şi se păstrează în sticle cu dop rodat;
clorură de zinc iodată - are următoarea compoziție:

clorură de zinc.....	50 g sau 2 g
iodură de K.....	16 g sau 6 g
iod metalic crist.....	3 g sau 1,3 g.
apă distilată.....	17 cc sau 10,5 cc

Se obține o soluție de culoare galben-brună;
floroglucina - are următoarea compoziție:

floroglucină.....	2 g
se dizolvă în	
alcool etilic 96-100 %.....	100 cc

Colorant specific al membranelor lignificate, pe care le colorează în roşu-vişiniu. Înainte de a se pune peste secțiuni, se amestecă cu acid clorhidric în părți egale 1 : 1;

hematoxilină ferică crist.....	2 g
alcool etilic abs.....	100 cc
acid acetic glacial.....	10 cc
glicerină pură.....	100 cc
apă distilată.....	100 cc
alaun de K.....	3 g

COLEORIZA - (gr. koleos = teacă; rhiza = rădăcină)
Țesut de forma unui degetar situat în jurul radiculei embrionului de la Monocotiledonee.

COLET - (lat. collum = gît)
Zona în care rădăcina se unește cu tulpina, evidențiată morfologic printr-o gîtuitură (Pl. XIII, 1).

COLICINA -
Antibiotic produs de anume suşe bacteriene

COLICINOGENIC
1. Factor care influențează producția colicinelor; 2. despre bacteriile care produc colicină.

COLOID - (gr. kolla = clei; eidos = formă)
Substanță cu aspect gelatinos care nu cristalizează şi nu trece printr-o membrană semipermeabilă.

COLORIMETRUL DUBOSQ
Aparat folosit pentru determinarea cantității de clorofilă din frunze. El se compune dintr-un ocular, două prisme, două vergele de sticlă care se pot ridica şi coborî de-a lungul unei scări gradate de cîte o cuvă de sticlă cu ajutorul unor şuruburi. La partea inferioară a aparatului se găseşte o oglindă (Pl. LXXX, VII, 4).

COLORATIE
Mecanismul fizico-chimic de combinare dintre constituienții celulari şi o substanță colorantă.

COLORANTI
Combinații organice naturale sau sintetice care au proprietatea de a ceda culoarea lor diferitelor substraturi pe care sînt aplicați, punîndu-le clar în evidență.
Cei mai utilizați coloranți sînt :
albastru de metilen - care are următoarea compoziție:

alaun de metilen.....	1 g
alaun de K.....	10 g
apă distilată.....	100 cc

Acest colorant poate fi folosit ca un colorant nuclear în soluția apoasă 1g%. Colorarea durează 1 minut. Nucleii se colorează în albastru;
azotat mercuros (reactiv Millon) are următoarea compoziție;

mercur.....	1 g
acid azotic conc.....	9 cc
peste care se adaugă	
apă	10 cc

Se utilizează numai proaspăt. Dă substanțelor proteice o colorație roşie vie sau roşie-roz;
carmin acetic - are următoarea compoziție :

acid acetic glacial.....	45 cc
apă distilată.....	55 cc
carmin.....	0,5 g

Colorant nuclear, folosit la evidențierea cromozomilor, după o fixare prealabilă în Carnoy sau Boin. Se fierbe totul, timp de 40-60 minute la flacără mică într-un balon cu sistem de răcire, după care se filtrează şi se păstrează în sticle cu dop rodat;
clorură de zinc iodată - are următoarea compoziție:

clorură de zinc.....	50 g sau 2 g
iodură de K.....	16 g sau 6 g
iod metalic crist.....	3 g sau 1,3 g.
apă distilată.....	17 cc sau 10,5 cc

Se obține o soluție de culoare galben-brună;
floroglucina - are următoarea compoziție:

floroglucină.....	2 g
se dizolvă în	
alcool etilic 96-100 %.....	100 cc

Colorant specific al membranelor lignificate, pe care le colorează în roşu-vişiniu. Înainte de a se pune peste secțiuni, se amestecă cu acid clorhidric în părți egale 1 : 1;

hematoxilină ferică crist.....	2 g
alcool etilic abs.....	100 cc
acid acetic glacial.....	10 cc
glicerină pură.....	100 cc
apă distilată.....	100 cc
alaun de K.....	3 g

Scanned with OKEN Scanner

Se amestecă totul într-un borcan cu dop rodat şi se lasă descoperit pînă cînd lichidul capătă culoarea roşie-închis. Colorantul se transferă apoi în sticle brune, etanşe şi se păstrează la întuneric. Este un colorant nuclear mult utilizat în tehnica microscopică;

hematoxilină Heitdenhein (hematoxilină florică) - are următoarea compoziţie:

hematoxilină ferică crist.	0,5 g
apă distilată	100 cc
timpol	1-2 crist.

Colorant bun al nucleului în interfază şi diviziune:

iod în iodură de potasiu (soluţia iodo-iodură)- are următoarea compoziţie:

iodură de K	1 g sau 1 g
iod metalic crist.	1 g sau 0,25 g
apă distilată	100 cc sau 100 cc

Se dizolvă iodura de K într-un cm^3 de apă; în aceasta se dizolvă şi iodul metalic. După completa dizolvare se adaugă apă pînă la 100 cc. Se păstrează în sticle brune, la întuneric. Colorant specific pentru amidon, pe care îl colorează în diferite nuanţe de albastru violet pînă la roşu;

reactivul Schiff (fuxină bazică) - are următoarea compoziţie:

fluxină bazică	1 g
apă distilată	100 cc
HCl normal	20 cc
metabisulfit de sodiu	1 g

Se dizolvă la cald în 100 cc apă distilată 1 g de fuxină bazică pulverizată. Soluţia se filtrează călduţă într-un flacon brun cu dop şlefuit. După răcire se adaugă 20 cc HCl normal şi 1 g metabisulfit de Na, pentru analiză. Se ţine apoi 24 ore la temperatura camerei la întuneric timp în care devine gălbuie; roşu de Eosină - are următoarea compoziţie:

roşu de eosină	0,05 g
apă distilată	100 cc

Este un colorant protoplasmatic; secţiunile se ţin în acest reactiv 10-12 minute, după care se spală, se deshidratează, apoi se montează; roşu de Ruteniu - are următoarea compoziţie:

roşu de Ruteniu	0,5 g
apă distilată	100 cc

Se obţine un lichid roz; se prepară în cantităţi mici şi se păstrează în sticle brune. Colorează pectina în roşu intens, safranina - are următoarea compoziţie :

safranină	1 g
apă distilată	100 cc
sau se dizolvă la cald :	
safranină G extra	10 g
apă distilată	145 cc
alcool 95%	155 cc

Această soluţie mamă este folosită mult timp, după unii fiind chiar mai bună prin natura ei. Pentru colorare se amestecă 20 cc soluţie mamă cu 80 cc alcool de 50%. Secţiunile se ţin în aceasta 24 ore, apoi se spală rapid în apă distilată, după care se diferenţiază cu alcool absolut acidulat 1% cu HCl. Colorant folosit pentru cromatina nucleară pe care o colorează în roşu-rubiniu: Sudan III - are următoarea compoziţie :

Sudan III	0,2 (0,3) g sau 0,1 g
alcool etilic cald de 70-80%	100 cc sau 10 cc
glicerină ouă	0 sau 10 cc

Substanţele se amestecă de cîteva ori, după care se pun în termostat la 60-65°, unde se ţin cîteva ore. După răcire, se filtrează, apoi soluţia se poate folosi la identificarea membranelor suberificate, a răşinei, cutinei, grăsimilor pe care le colorează în roşu; suflat de anilină - colorant pentru punerea în evidenţă a ligninei; tinctura de Alkana - are următoarea compoziţie;

Alkana (pulbere de rădăcini)	10 g
alcool absolut	30 cc

Se lasă pentru dizolvare o zi, după care se filtrează. Vasul cu soluţia filtrată se introduce într-o etuvă pentru grăbirea evaporării alcoolului. Reziduul este dizolvat în 5 cc acid acetic glacial. Se adaugă apoi 50 cc alcool etilic de 50% se lasă 24 ore după care se filtrează din nou; Verde de iod - are următoarea compoziţie:

verde de iod	1 g
acid acetic glacial	3(4) cc
apă distilată	100 cc
timol, cîteva cristale	

Scanned with OKEN Scanner

Secţiunile se spală în apă acidulată, apoi se colorează cîteva secunde cu verde de iod, după care se trec în alcool de de 96%, pentru oprirea colorației şi îndepărtării excesului de colorant din ţesuturi; violet de Gentiana - are următoarea compoziţie:

violet de Gentiana..... 1 g
apă distilată..... 100 cc

COLUMELA - (lat. columella = coloană mică)
1. Axul central al sporangelui de la Mixomicete; 2. porţiunea terminală a sporangioforului sau setei care pătrunde în sporange şi respectiv în capsulă (Pl. LXV, 4)

COLUMNAR - (lat. columna = coloană, stîlp).
1. Asemănător unei coloane; 2. coloana rezultată din unirea staminelor de la Malvaceae (Columnifere) sau din concreşterea staminelor şi a stilelor în cazul Orchideelor; 3. celule mai lungi decît late.

COMENSAL - (lat. cum = împreună; mensă = masă)
Organisme care trăiesc în relaţii de comensalism

COMENSALISM - (lat. cum = împreună; mensa = a mînca)
Legătura temporară între indivizii a două specii diferite, avantajoasă unei sau ambilor parteneri.

COMMELINACEAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) din ordinul Liliflorales care cuprinde plante ierbacee, perene sau anule, cu frunze alterne, simple vaginate. Flori hermafrodite actinomorfe ori zigomorfe. Invelişul floral dublu sau perigoniform, pe tipul trei. Stamine 3-6, gineceul cu un ovar superior. Fructul o capsulă. Dintre speciile cele mai imporante amintim: Commelina coelestris Willd. Trasescantia virginica L.

COMMISUUM - (lat. commisuum = unire)
Populaţia a cărei membri pot schimba gene prin încrucişare.

COMOSE - (lat. comosus = păros).
Plante care prezintă peri, lungi şi moi, grupaţi în smocuri

COMPETENTA
Măsură în care starea fiziologică şi proprietăţile genetice ale unei linii bacteriene, o fac să corespundă ca recipient într-un proces de transformare.

COMPLEMENT CROMOZOMIAL
Numărul normal de cromozomi prezent în celulele somatice ale unei specii.

COMPLEMENTATIE - (lat. complere = a completa)
Compensarea efectelor unei mutaţii de către altă mutaţie în poziţia trans şi care are drept rezultat apariţia unui fenotip sălbatic.

COMPORTARE ADAPTATIVA
Comportarea unui organism vegetal care-i permite să răspundă solicitărilor mediului în care trăieşte.

COMPORTAMENT
Modul în care organismele vegetale reacţionează faţă de factorii de mediu

COMPOSITAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) din Ordinul Sinandrales care cuprinde plante ierbacee, mai rar subarbuşi, uneori cu suc lăptos. Frunze de formă variabilă, cele mai adesea, alterne, rar opuse, fără stipele. Flori sesile pe receptacul comun şi reunite în calatidii, înconjurate de un involuoru comun, foliolele involucrale polifile, uneori învolucrul e dublu. Receptacul comun de formă variabilă, glabru sau vilos, nud sau prevăzut cu bracteole persistente rar caduce, la subsuoara cărora nasc florile. Caliciul foarte variabil, uneori lipseşte, format din solzi, din ariste sau din papus. Corola gamopetală, regulată şi tubuloasă cu limb 4-5 dinţat, sau neregulată, despicată în partea interioară şi prelungită într-o ligulă plană, unilaterală, 4-5 dinţată la extremitate. Stamine 5 înserate pe tubul corolei şi alterne cu diviziunile sale. Antere totdeauna lipite într-un tub care înconjoară stilul, filamente de obicei libere. Ovar inferior, unilocular, uniovulat. Fruct uscat (achenă) nud sau prezentînd o coroană de papus. Dintre speciile cele mai importante amintim: Eupatorium cannabinum L., Solidago virga - aurea L., Bellis perennis L. Aster amellus L., Erigeron canadeusis L. Filago germanica L. Antenaria dioica L. Gaertn. Leotapodium - alpinum Cass., Inula ensifolia L. Telekia speciosa (Schreb.), Baumg, Bidens tripartitus L. Anthemis tinctoria L. Achillea millefolium L. Matricaria inodora L. Chrysanthenum leucanthemum L. Artemisia maritima L. Tussilago farfara L. Doronicum austriacum L., Senecio, vulgaris L. etc.

COMPRES - (lat. com = simultan; premere = a apăsa)
Organ al plantei comprimat.

Scanned with OKEN Scanner

Secţiunile se spală în apă acidulată, apoi se colorează cîteva secunde cu verde de iod, după care se trec în alcool de de 96%, pentru oprirea colorației şi îndepărtării excesului de colorant din ţesuturi; violet de Gentiana - are următoarea compoziţie:

violet de Gentiana..... 1 g
apă distilată..... 100 cc

COLUMELA - (lat. columella = coloană mică)
1. Axul central al sporangelui de la Mixomicete; 2. porţiunea terminală a sporangioforului sau setei care pătrunde în sporange şi respectiv în capsulă (Pl. LXV, 4)

COLUMNAR - (lat. columna = coloană, stîlp).
1. Asemănător unei coloane; 2. coloana rezultată din unirea staminelor de la Malvaceae (Columnifere) sau din concreşterea staminelor şi a stilelor în cazul Orchideelor; 3. celule mai lungi decît late.

COMENSAL - (lat. cum = împreună; mansă = masă)
Organisme care trăiesc în relaţii de comensalism

COMENSALISM - (lat. cum = împreună; mensa = a mînca)
Legătura temporară între indivizii a două specii diferite, avantajoasă unei sau ambilor parteneri.

COMMELINACEAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) din ordinul Liliflorales care cuprinde plante ierbacee, perene sau anule, cu frunze alterne, simple vaginate. Flori hermafrodite actinomorfe ori zigomorfe. Invelişul floral dublu sau perigoniform, pe tipul trei. Stamine 3-6, gineceul cu un ovar superior. Fructul o capsulă. Dintre speciile cele mai imporante amintim: Commelina coelestris Willd. Trasescantia virginica L.

COMMISUUM - (lat. commisuum = unire)
Populaţia a cărei membri pot schimba gene prin încrucişare.

COMOSE - (lat. comosus = păros).
Plante care prezintă peri, lungi şi moi, grupaţi în smocuri

COMPETENTA
Măsură în care starea fiziologică şi proprietăţile genetice ale unei linii bacteriene, o fac să corespundă ca recipient într-un proces de transformare.

COMPLEMENT CROMOZOMIAL
Numărul normal de cromozomi prezent în celulele somatice ale unei specii.

COMPLEMENTATIE - (lat. complere = a completa)
Compensarea efectelor unei mutaţii de către altă mutaţie în poziţia trans şi care are drept rezultat apariţia unui fenotip sălbatic.

COMPORTARE ADAPTATIVA
Comportarea unui organism vegetal care-i permite să răspundă solicitărilor mediului în care trăieşte.

COMPORTAMENT
Modul în care organismele vegetale reacţionează faţă de factorii de mediu

COMPOSITAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) din Ordinul Sinandrales care cuprinde plante ierbacee, mai rar subarbuşi, uneori cu suc lăptos. Frunze de formă variabilă, cele mai adesea, alterne, rar opuse, fără stipele. Flori sesile pe receptacul comun şi reunite în calatidii, înconjurate de un involuoru comun, foliolele involucrale polifile, uneori învolucrul e dublu. Receptacul comun de formă variabilă, glabru sau vilos, nud sau prevăzut cu bracteole persistente rar caduce, la subsuoara cărora nasc florile. Caliciul foarte variabil, uneori lipseşte, format din solzi, din ariste sau din papus. Corola gamopetală, regulată şi tubuloasă cu limb 4-5 dinţat, sau neregulată, despicată în partea interioară şi prelungită într-o ligulă plană, unilaterală, 4-5 dinţată la extremitate. Stamine 5 înserate pe tubul corolei şi alterne cu diviziunile sale. Antere totdeauna lipite într-un tub care înconjoară stilul, filamente de obicei libere. Ovar inferior, unilocular, uniovulat. Fruct uscat (achenă) nud sau prezentînd o coroană de papus. Dintre speciile cele mai importante amintim: Eupatorium cannabinum L., Solidago virga - aurea L., Bellis perennis L. Aster amellus L., Erigeron canadeusis L. Filago germanica L. Antenaria dioica L. Gaertn. Leotapodium - alpinum Cass., Inula ensifolia L. Telekia speciosa (Schreb.), Baumg, Bidens tripartitus L. Anthemis tinctoria L. Achillea millefolium L. Matricaria inodora L. Chrysanthenum leucanthemum L. Artemisia maritima L. Tussilago farfara L. Doronicum austriacum L., Senecio, vulgaris L. etc.

COMPRES - (lat. com = simultan; premere = a apăsa)
Organ al plantei comprimat.

COMUNITATE - (lat. comunitas = comunitate)
Totalitatea organismelor vegetale care ocupă o zonă geografică oarecare şi care are relaţii reciproce.

CON = (gr. konos = con)
1. Inflorescenţa feminină şi floarea masculină de la Conifere; 2. vîrful de creştere al rădăcinii şi tulpinii; 3. inflorescenţa feminină de la arin. (Pl. XXXIX, 5; LXXIV, 4, 5)

CONAT - (lat. cum = împreună; genatus = născut)
1. Organe ale plantelor concrescute, aşa cum sînt sepalele caliciului gamosepal sau staminele androceului gamostemon (Pl. XXXVII, 4, B).

CONCEPTACUL - (lat. concipere = a strînge la un loc).
Cavitatea sferică prezentă în talul unor alge brune care comunică cu exteriorul printr-un por (ostiol) şi în care se formează organele sexuale (oogoane cu oosferele şi anteridiile cu anteroizii). (Pl. LVII, 2, B).

CONCENTRIC - (lat, cum = împreună; centrum = centru)
1. Dispus în cercuri concentrice; 2. cu acelaşi centru.

CONCOLOR - (lat. concolor = cu aceiaşi culoare)
Organ sau organism vegetal uniform colorat.

CONDENSATE - (lat. condensare = a uni strîns)
1. Inghesuite mai multe la un loc; 2. despre florile sesile strîns grupate într-o inflorescenţă.

CONDITII DE MEDIU - (sin. c. fizico-geografice)
Elementele fizico-geografice ale mediului cuprinzînd în general poziţia geografică, reliefuI roca pedogenetică, solul, climatul.

CONDRIOCHINEZA - (gr. chodrion = grăunte; kinesis = mişcare).
Procesul de diviziune a mitocondriilor în cursul mitozei şi meiozei.

CONDRIOCONTE - (gr. chondrion = sîmbure mic; kontos = flagel).
Condriozomi de forma unor bastonaşe drepte, curbate sau vermiforme. (Pl. V, 1)

CONDRIOGENEZA - (gr. chondros = grăunte; gennaein = a produce)
Plasmagenă care pare legată de o mitocondrie.

CONDRIOM - (gr. chondros = grăunte)
1. Totalitatea mitocondriilor dintr-o celulă; 2. Unităţile ereditare situate în mitocondrie (Pl. V, 1, 2, 3)

CONDRIOMITE - (gr. chondrion = sîmbure mic; mitos = sferic).
Condriozomi de forma unor lanţuri de grăuncioare. (Pl. V, 1, 2).

CONDRIOSFERA - (gr. chondros = grăunte; sphaira = glob, sferic).
Condriosom de formă granulară sau sferică.

CONDRIOZOM - (gr. chondros = grăunte) sin. mitocondri, condrioconte.
Constituent celular alungit de formă cilindrică sau filamentoasă (Pl. V. 1, 2, 3).

CONDUCATOR - (lat. conducere = a conduce) sin. vascular.
Tesut prin care circulă seva brută şi elaborată în corpul plantei (Pl. XI, 1, 2, 3).

CONDUPLICAT - (lat. conduplicare = a dubla)
1. Organe ale plantelor care se acoperă parţial, aşa cum sînt frunzele într-un mugure; 2. tip de vernaţie în care frunzele se acoperă parţial. (Pl. XX. 5, B).

CONECTIV (lat. connectare = a lega)
Porţiunea terminală a filamentului staminal care pătrunde în interiorul anterei, formată dintr-un ţesut parenchimatic, care realizează sudura între cele două loji şi prin care se realizează nutriţia anterei.

CONFLUENT - (lat. cum = cu; fluere = a se scurge)
1. Cu marginile tangente sau alipite; 2. Axe opuse care se unesc între ele.

CONGENER - (lat. congener = de acelaşi fel)
Organisme înrudite sau apropiate prin origine sau funcţie care fac parte din acelaşi gen sau specie.

CONGENERIC - (lat. congener = de acelaşi fel).
Care face parte din acelaşi gen.

Scanned with OKEN Scanner

CONGREGATIE
Ansamblul de formaţii ale căror dominante deşi aparţin la diferite unităţi taxonomice, se încadrează în aceeaşi formă de viaţă, asemănîndu-se prin modul de creştere, ecologie şi capacitatea de a forma mediul intern al comunităţilor; aceasta determină dezvoltarea în aceste formaţii de straturi vicariante şi corespondente (Bîkov).

CONIDIOCARP - (gr. konis = praf; dim. idion; karpos = fruct). sin. picnidie.
Grup de conidiofori închişi într-un învelig format din împletirea strînsă a hifelor micelie-ne. (Pl. XXVII, 6).

CONIDIE - (gr. konis = praf, dim. idion).
Tip de spor format prin strangularea sau segmentarea bazipetală a sterigmelor sau a hifelor micelione. (Pl. XXVII, 1, 2,).

CONIDIOFOR - (gr. konis = praf; din. idion; pherein = a purta).
Hifă micelianâ care genereazâ şi susţine conidiile. (Pl. XXVII, 2).

CONIFERALES
Plante Gimonsperme arborescente sau arbustive, cu tulpini ramificate şi cu frunze aciculare mai mult sau mai puţin lungi sau scurte şi solziforme. Florile sînt totdeauna unisexuate, lipsite de periant, grupate în formă de conuri, de unde le derivă şi numele de Conifere. Din acest ordin fac parte familiile Taxaceae, Taxodiaceae, Pinaceae şi Cupressaceae. (Pl. LXXIV, LXXV, LXXVI)

CONIFERE - (lat. conus = con; ferre = a purta).
Grup sistematic de Gymnospermae la care florile sînt grupate în inflorescenţe de forma unui con. (Pl. LXXIV, LXXV, LXXVI).

CONIVENT - (lat. connivere = a închide ochiul). sin. convergent.
Organ cu marginile curbate spre interior.

CONJUGALES
Ordin de alge verzi care cuprinde alge unicelulare sau pluricelulare filamentoase. Ele au celulele prevăzute cu un singur nucleu şi cu unul din cromatofori de formă diferită (stilată, placă, spiralat). Inmulţirea lor este foarte caracteristică şi constau din contropirea celor doi gameţi prin intermediul unui canal de conjugare. Gametul masculin şi femenin sînt reprezentanţi prin însăşi conţinutul celor două celule din filamentul algei. Nu produc spori. Trăiesc în apele dulci. Dintre speciile importante amintim: Closterium moniliferum, Cosmarium sp. Spirogyra elongata, Mougeotia calcarea.

CONJUGANT - (lat. conjugare = a uni)
Bacterie care se recombină prin conjugare.

CONJUGARE - (lat. conjugare = a uni)
1. Mod de recombinare care se caracterizează prin unirea a două bacterii şi apoi prin transfer de material genetic; 2. unirea cromozomilor în cursul meiozei; 3. unirea gameţilor în procesul de fecundare; tip particular de fecundaţie la care ambii gameţi sînt imobili, iar unirea gameţilor realizîndu-se prin intermediul unui canal de conjugare care se formează între cele două celule mame ale gameţilor. (Pl. LII, 3,).

CONJUGATE - (lot conjugare = a uni).
1. Unite în perechi; 2. alge verzi la care fecundaţia se realizează prin conjugare; 3. frunză penat compusă formată numai din două foliole.

CONJUGON - (lat. conjugare = a uni)
Element genetic necesar pentru contactul între două celule bacteriene şi implicit pentru transferul de material genetic.

CONNATE
Frunze opuse cu bazele concrescute.

CONSANGVINIZARE - (lat. consanguineus = înrudit, foarte apropiat).
Inmulţirea prin autofecundare a plantelor, alogame hermafrodite sau monoice, sau prin încrucişare între indivizi apropiat înrudiţi la plantele dioice; c. apropiată - împerecherea rudelor de gradul II; c. îndepărtată - împerecherea rudelor de gradul III; c. moderată - împerecherea rudelor de gradul III de înrudire.

CONSOCIATIE - (lat. consortium = întovărăşire).
Parte din asociaţie caracterizată prin dominaţia unei singure specii (Clements).

CONSOCIE - (lat. consortium = întovărăşire).
Parte din asocie caracterizată prin dominanţa unei singure specii (Clements).

CONSORTIU - (lat. consortium = întovărăşire).
Ansamblul de organisme legate prin activitatea lor vitală.

Scanned with OKEN Scanner

CONSTANTA

Element de caracterizare cantitativă a rolului speciilor în asociaţie; exprimă prin raportul procentual al numărului de releveuri în care este prezentată o anumită specie faţă de numărul total de releveuri din tabelul asociaţiei, se foloseşte curent gruparea speciilor în clase de constanţă.

CONSTRICT - (lat. constrictus).

Organ îngustat din loc în loc.

CONSTRICTIE - (lat. constrictiv = strîns).

Regiunea cromozomială nespiralată; c. primară - sin. centromer; c. secundară - constricţie suplimentară.

CONTAMINARE - (lat. contaminare = a infecta).

Prezenţa unui agent patogen sau a unui produs care ar putea conţine agenţi patogeni într-un mediu oarecare (apă, sol, aer).

CONTINENTAL

Element fitogeografic care cuprinde speciile de plante care cresc în părţile continentale ale Europei şi Asiei; numărul lor scade brusc în spre apus. Se prescurtează; Cont. sau C.

CONTORT - (lat. contortum = răsucit)

1. Indoit sau răsucit; 2. tip de estivaţie în care frunzele se acoperă parţial una pe alta. (Pl. XX, 4-C).

CONTORTUPLICAT - (lat. cum = împreună; torquere = a răsuci; plicare = a cuta)

Muguri cu frunzele răsucite şi plisate.

CONTRA - (lat. contra = împotrivă).

Prefix folosit cu sensul de împotrivă, contra.

CONTRACTILE - (lat. cum = împreună; trahere = a trage).

Organe sau organite celulare elastice care au capacitatea de a se contracta.

CONVERGENTA - (lat. convergere = a înclina împreună).

Apariţia la unele grupe de plante a unor asemănări în structura şi funcţia corpului, cu origini diferite dar adaptate la condiţii de viaţă relativ identice, ex. între cactuşi şi Euphorbiaceae.

CONVERSIE - (lat. conversio = schimbare) sin. transmutaţie.

Apariţia unor proprietăţi genetice noi la o bacterie, în urma includerii în genoforul său a unui genom profagic; c. genei - fenomen de recombinare nereciprocă, datorită căruia într-un organism heterozigot, una din alele pare a se transforma sub influienţa celeilalte.

CONVOLUT - (lat. cum = cu; volvere = a se învîrti)

Răsucit în formă de cornet sau sul. (Pl. XX, 5-G).

CONVOLVULACEAE

Familie de plante superioare (Angiospermae) din ordinul Tubiflorales care cuprinde plante ierboase, rar lemnoase, cu tulpini volubile. Frunze întregi sau lobate, lipsite de stipele. Flori actinomorfe, hermafrodite, solitare sau dispuse în cime. Caliciul persistent cu patru-cinci sepale. Petale patru-cinci unite. Staminele concrescute la bază cu corola. Gineceul 2-5 carpelar. Fruct capsulă. Dintre speciile cele mai importante amintim: Convolvulus arvensis L. Calystegia sepium (L.) R. B.

CORDIFORM - (lat. cord = inimă)

Organ al plantei de forma unei inimi (ex. frunză cordiformă) (Pl. XVIII, 2, G).

CORELATIE - (lat. correlativ = relaţie)

Raportul de legătură şi dependentă reciprocă a caracterelor morfo-anatomice şi funcţionale a două sau mai multe organisme, dintre organele aceluiaşi organism, ţesuturile unui organ sau celule unui ţesut.

COREPRESOR - (lat. cum = împreună; repressus = oprit) sin. cofrenator.

Substanţă chimică capabilă să anihileze efectul de represie exercitat de un represor, asupra sintezei, unei proteine, ceea ce are ca rezultat inducerea sintezei proteinei respective.

CORIACEU - (lat. corium = piele).

Organ vegetal rezistent şi elastic.

CORIMB - (gr. korymbos = mănunchi de flori)

Inflorescenţă racemoasă, plană sau complexă, la care axele secundare (pedunculii floral) pornesc de la diferite niveluri ale rahisului şi ajung la acelaşi nivel, iar florile se deschid de la margine spre centru; c. compus - inflorescenţa homotactică în care se repetă acelaşi fel de inflorescenţe simple (Pl. XL, 1, D; XL, 2, E).

Scanned with OKEN Scanner

CORIOFILE - (gr. choris = separat; phyllon = frunză)
Cu elementele periantului (sepale, petale) libere.

CORIPETAL - (gr. choris = separat; petalon = frunză) sin. dialipetal.
Corolă cu petalele libere. (Pl. XXXVI, 3).

CORISEPALE - (gr. choris = separat; sepale = sepală) sin dialisepal.
Calciu cu sepalele libere.

CORISIMITOZA - (gr. choris = separat; mitos = filament; osis = condiţie).
Separarea completă a cromozomilor după procesul de replicare.

CORM - (gr. kormus = trunchi)
Aparatul vegetativ, caracteristic plantelor superioare format din rădăcină, tulpină şi frunze.

CORMODIBIONT (gr. kornos = trunchi; dis = două; bios = viaţă).
Plante la care generaţiile (gametofitică şi sporofitică) mai păstrează un anumit grad de individualitate mai mult sau mai puţin exprimat (ex. la Pteridofite) unde la începutul vieţii protalul care reprezintă gametofitul este dependent de sporofit reprezentat prin plantulă ca apoi protalul să dispară şi sporofitul să se dezvolte independent. (Pl. XLIII, 4).

CORMOFILOGENIE - (gr. kormos = trunchi; phyle = neam; genos = urmaş).
Originea şi evoluţia Cormofitelor.

CORMOFITE - (gr. kormos = trunchi; phyton = plantă)
Grup de plante superioare la care aparatul vegetativ este un corm.

CORMOID - (gr. kormos = trunchi, eidos = formă)
1. Cu aspectul unui crom; 2. tal superior organizat format din rizicom, caulom şi filom, părţi analoage cormului.

CORMOMONOBIONT - (gr. kormos = trunchi ; monos = unul; bios = viaţă).
Grupe de plante la care întîlnim un raport permanent şi total de dependenţă între generaţia gametofitică şi sporofitică. (ex. la Gimnosperme şi Angiosperme). (Pl. XLIV, 1, 2, 3).

CORNACEAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) din ordinul Umbelliflorales care cuprinde arbori sau arbuşti cu frunze simple, întregi nestipelate, opuse. Flori hermafrodite, rar unisexuate actinomorfe, dispuse în dichazii, umbele sau glomerule. Caliciu cu patru lacinii scurte. Petale patru libere. Stamine patru. Ovar inferior. Fruct drupaceu. Dintre speciile mai importante amintim : Cornus mas L., C. sanguinea L.,

CORNICULAT - (lat. corniculum = corn mic).
Organ al plantei care prezintă mici corniţe sau excrescenţe ţepoase de forma unor coarne.

COROLA (lat. corolla = coroană).
Totalitatea petalelor dintr-o floare; c. dialipetală - cu petalele libere; c. gamopetală (simpetală) cu petalele concrescute; c. actinomorfă - flori a căror corolă are o simetrie radiară; c. zigomorfă - flori a căror corolă au o simetrie bilaterală. (Pl. XXXVI, 3, 4, 5).

COROLIFERE - (lat. corolla = coroniţă; ferre = a purta).
Plante ale căror flori prezintă o corolă bine dezvoltată.

COROLIFORM - (lat. corolla = coroniţă; forma = formă)
De forma unei corole.

COROLOGIE - (gr. choros = loc; logos = ştiinţă)
Ştiinţa care se ocupă cu studiul răspîndirii organismelor vegetale în diferite regiuni geografice.

CORONULA - (lat. corona = coroană).
1. Formaţiune situată la polul apical a oogonului de la Characeae, formată din cinci sau zece celule; 2. ansamblul de apendici aparţinînd petalelor formînd o coroană mică. (Pl. LIII, 4).

COROTIP - (gr. choros = loc; typos = model)
Tip de distribuţie geografică limitată.

CORP ASTERIFORM
Formaţiune prezentă în citoplasmă (Pl. III, 1)

CORPUSCUL - (lat. corpusculum = corpuşor) sin. organit celular.
Particule materiale microscopice prezente în masa unei celule.

Scanned with OKEN Scanner

CORTEX - (lat. cortex = scoarță).
1. Zona anatomică a rădăcinii și tulpinii cuprinsă între epidermă și cilindrul central; 2. țesutul extern protector a talului de la plantele inferioare (Pl. LXIII, 3-4).

CORTICAT - (lat. cortex = scoarță).
1. Care prezintă un înveliș extern, cu o structură particulară, formată din celule sau hife strîns, împletite între ele care au membranele îngroșate.

CORTICOL - (lat. cortex = scoarță; colere = a locui).
Organismele vegetale care trăiesc ca epifite sau parazite pe scoarța arborilor și arbuștilor.

CORTINA - (lat. cortena = perdea).
Restul velumului parțiale de la unele ciuperci (Agaricaceae) care rămîne pe marginea pălăriei sub forma unei perdele sau dantele.

CORUGAT - (lat. cum = împreună; rugare = a încreți)
Organ al plantei încrețit, cutat, sau sbîrcit.

CORYLACEAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) din Ordinul Fagales care cuprinde plante monoice cu flori masculine nude formate din patru stamine despicate încît apar mai multe pe un solz (bractee), grupate în amenți. Florile femele se află în mugurii terminali. Ele au perigon redus, un ovar bicarpelar, bilocular cu două stigmate și în fiecare locul cu cîte un ovul. Fiecare floare are trei bractee care se transformă și formează în jurul fructului o cupuiă foliară. Dintre speciile cele mai importante amintim pe: Corylus avellana, C. colurna, Carpinus betulus, Carpinus orientalis.

COSMOBIOLOGIE - (gr. kosmos = univers ; bios = viață; logos = știință).
Stiința care se ocupă cu studiul acțiunii factorilor cosmici asupra organismelor vii.

COSMOPOLIT - (gr. kosmos = univers; polites = cetățean).
1. Organismele vegetale care au o largă răspîndire geografică, în mai multe zone climatice și biogeografice; 2. Element fitogeografic care cuprinde speciile de plante răspîndite pe întreg globul. Se prescurtează Cosm.

COSTAT - (lat. costa = coastă)
Organ prevăzut cu coaste.

COTILEDON - (gr. kotyledon = ceapă)
Frunză a embrionului (Pl. XLV, 2).

COTRANSDUCTIE - (lat. cum = cu; traducere = a transfera).
Transducția simultană a mai multor markeri genetici.

CRAMPON - (fr. crampon = crampon)
1. Pedicel de fixare situat pe fața inferioară sau în partea bazată a talului lichenic; 2. regiunea inferioară bazală a talului unor alge verzi, brune sau roșii care au rol de fixare; 3. rădăcini aeriene, metamorfozate de forma unor gheare sau țărușe, prezente la unele plante epifite.

CRASPIDOTE - (gr. kraspedon = margine).
Ciuperci care prezintă velum (Agaricaceae).

CRASSULACEAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) din ordinul Rosales care cuprinde plante suculente sau ierboase, anuale sau perene. Frunze groase, cărnoase, nedivizate, alterne, opuse sau verticilate, lipsite de stipele. Flori hermafrodite, rar unisexuate, actinomorfe, dispuse în cime capitule, spice sau panicule. Sepale 20 libere sau concrescute la bază. Petale în același număr cu sepalele. Ovare în număr egal cu petale sau mai multe. Fructe folicule polisperme. Dintre speciile cele mai importante amintim: Sedum maximum (L.) Foffm. S. acre L. S. alpestre Vill. Sempervivum ruthenicum (Koch) Sch., S. tectorum L.

CREATIE - (lat. certatio = întrecere)
Competiție în ritmul de creștere al tuburilor polenice de tipuri genetic diferite.

CREMOCARP - (gr. kremasai = a atîrna; karpos = fruct)
Fruct uscat bilocular, biseminal și indehiscent.

CERNAT - (lat. crena = crestătură).
Frunză cu marginea dințată a căror vîrfuri sînt rotunde, avînd o poziție perpendiculară pe diagonala organului (Pl. XVIII, 5;D)

CRENOBIOLOGIE - (gr. krene = izvor; bios = viață; logos = știință).
Ramura limnologiei, care studiază organismele vii care trăiesc în izvoare.

Scanned with OKEN Scanner

CRENOBIU - (gr. krene = izvor; bios = viaţă).
Organism vegetal care trăieşte numai în pîrîiele montane.

CRENOLOGIE - (gr. krene = izvor; logos = ştiinţă)
Stiinţa care se ocupă cu studiul apelor minerale.

CRESARD - (gr. chresis = întrebuinţare; ardo = apă)
Apa din sol utilizată de plantă pentru nutriţie.

CRESTE MITOCONDRIALE - sin creste lamelare.
Excrescenţe ale membranei interne a cromozomilor care compartimentează spaţiul intern al cromozomilor (Pl. V, 2)

CRESTERE INTERCALARA
Creşterea prin regiuni situate sub vîrful organului vegetal.

CRESTERE TERMINALA
Creşterea care are loc prin vîrful organului (ex. creşterea în lungime a tulpinii).

CRETZOIU PAUL - (1909 - 1946)
Pasionatul lichenolog român care a adus contribuţii importante la cunoaşterea florei lichenologice a României. Un merit deosebit îl are pentru munca depusă la elaborarea celor trei lucrări: "Flora lichenilor foliori şi fruticuloşi epidendri şi epixili", "Conspectul lichenilor pyrenocarpi din România" lucrări în care sînt cuprinşi majoritatea lichenilor semnalaţi în ţara noastră pînă în acea perioadă. Un alt merit al lui P. Cretzoiu este acela de a fi scos sub redacţia sa, publicaţia: "Acta pro fauna et flora universali" (1932-1944), revistă în care au publicat numeroşi cercetători de seamă, români şi străini, lucrări privind atît plantele superioare cît şi plantele inferioare în special lichenii.

CRIBRIFORM - (lat. cribrum = sită; forma = formă)
Organ al plantei prevăzut cu numeroşi pori sau perforaţii.

CRIOFIL - (gr. kryos = rece; phílein = a iubi).
Organismele vegetale care trăiesc în zonele reci.

CRIOPLANCTOFITE - (gr. kryos = rece; plangktos = hoinar; phyton = plantă)
Microorganisme vegetale care populează gheaţa şi zăpada.

CRIOSCOPUL DRUCKER - BURIAN
Aparat utilizat la determinarea punctului de congelare a unor lichide. El este format dintr-un tub de îngheţare astupat cu un dop prin care trec un termometru ce indică sutimile de grad şi un agitator inelar. Totul intră într-un tub mai larg, numit manta de aer.

CRIPTA - (gr. kryptos = ascuns).
Depresiunea mai mult sau mai puţin sferică prezentă pe suprafaţa frunzelor unor plante în interiorul căreia se găsesc stomatele.

CRIPTO - (gr. kryptos = ascuns)
Prefix folosit cu sensul de ascuns, a ascunde.

CRIPTOFITE - (gr. kryptos = ascuns; phyton = plantă)
Plante perene. a căror perenitate este asigurată de tulpinile subterane (rizomi, bulbi, tuberculi) sau prin muguri subacvatici (hibernacule).

CRIPTOGRAME - (gr. kryptos = ascuns; gamos = unire).
1. Grup de plante la care organele sexuale nu sînt vizibile; 2. plante fără flori; C. avasculare (sin. talofite) - criptogame fără ţesut conducător adevărat; c. vasculare - criptogame care prezintă ţesuturi conducătoare adevărate, bine dezvoltate ex. Pteridofitele.

CRIPTOHAPLOMITOZA - (gr. kryptos = ascuns ; haploos = simplu; mitos = filament).
Tip primitiv de diviziune celulară, prezent la unele flagelate, în care substanţa cromatică se divide în două mase ce trec la polurile opuse ale celulei fără formarea spiremului.

CRIPTOMER - (gr. kryptos = ascuns; meros = parte)
Caracter recesiv.

CRIPTOMERA - (gr. kryptos = ascuns; meros = parte)
Genă cu efecte fenotipice necunoscută.

CRIPTOMERIE - (gr. kryptos = ascuns; meros = parte)
Condiţia ca acelaşi efect fenotipic să fie condiţionat de mutaţii independente.

CRIPTOMITOZA - (gr. kryptos = ascuns; mitos = filament)
Tip de diviziune, prezent la unele organisme unicelulare, la care substanţa cromatică se dispune în zona centrală, fără individualizarea cromozomilor.

Scanned with OKEN Scanner

CRIPTOSTOMATE - (gr. kryptos = ascuns; stoma = gură)
1. Stomate situate sub nivelul epidermei, scufundate în cripte; 2. conceptaculul algelor brune.

CRISOFILE - (gr. chrysos = aur; phyllon = frunză)
Organe vegetale de culoare galbenă aurie, rezultat al descompunerii clorofilei.

CRISPAT - (lat. crispare = încreţire)
Organ al plantei încreţit sau ondulat.

CRISTALOID - (gr. krystallos = gheaţă; eidos = formă)
Corpuscul proteic, cristalizat din centrul granulului de aleuronă asemănător unui cristal.

CROMA-CROMO - (gr. chroma = culoare)
Prefix folosit cu sensul de culoare

CROMATIC - (gr. chroma = culoare)
1. Colorat; 2. care se colorează cu anumiţi reactivi chimici.

CROMATIDA - (gr. chroma = culoare).
1. Unul dintre cele două filamente ale unui cromozom unite prin centromer; 2. parte din tetradă în cursul meiozei; c. nesurori - care provine din cromozomi homologi; c. surori - cromatidele unui singur cromozom (Pl. VII, 3).

CROMATINA - (gr. chroma = culoare)
Substanţă nucleară alcătuită din ADN şi proteine, care fixează coloranţii bazici şi din care sînt formaţi cromozomii.

CROMATOFOR - (gr. chroma = culoare; pherein = a purta)
Plastide din talul plantelor inferioare de forma şi dimensiuni foarte variate colorate diferit (verde, roşu, brun, galben, etc.) în funcţie de pigmentul pe care-l conţin (clorofila, ficocianina, ficoeritrină, ficoxantină). După formă ei poate fi; reniform; spiralat, stelat, sferic, oval, cu aspectul de placă, de cilindru sfîrşit, reticulat etc. (Pl. IV).

CROMATOLIZA - (gr. cromatină = cromatină; lysis = dizolvare).
Degenerarea şi dispariţia cromatinei nucleare în timpul involuţiei celulare.

CROMOPLASMA - (gr. chroma = culoare; plasma - formaţiune)
Zona de citoplasmă colorată a bacteriilor şi algelor albastre.

CROMOCENTRU - (gr. chroma = culoare ; kentron = centru)
Regiunea cromozomială heterocromatică.

CROMOFILE - (gr. chroma = culoare; phillein = a iubi)
Proprietatea unor structuri citohistologice de a fixa intens unele substanţe colorate.

CROMOFOB - (gr. chroma = culoare; phoos = teamă)
Celulă sau ţesut care se colorează greu sau nu se colorează.

CROMOGEN - (gr. chroma = culoare; genesis = naştere)
1. Care generează pigmenţi; 2. Substanţă care formează prin oxidare compuşi coloraţi.

CROMOMERE - (gr. chroma = culoare; meros = parte)
1. Serie de granule cromozomiale, aşezate liber în cromonemă, vizibile în profaza meiotică; 2. granule prezente în cromozomi politeni (Pl. VII, 3).

CROMONEMA - (gr. chroma = culoare; nema = filament)
1. Filament cromozomial lung şi spiralat observat în profaza mitotică; 2. lanţ de A. D. N. în bacterii şi virusuri.

CROMOPLASTE - (gr. chroma = culoare; plastos = format)
Plastide divers colorate (brun, portocaliu, roşu) în funcţie de pigmenţii pe care îi conţin (xanthofila, carotina fucoxantina, ficoeritrina).

CROMOPROTEINA - (gr. chroma = culoare; speira = spiră)
Substanţă organică complexă colorată rezultată din combinarea unei proteine cu un pigment.

CROMOSPIRE - (gr. chroma = culoare; speira = spiră)
Filamente spiralate cromatice care apar în nucleu în timpul diviziunii haplomitotice. (Pl. VII, 3).

CROMOTIP
Partea genotipului care este localizată în cromozomi

Scanned with OKEN Scanner

CROMOZOM - (gr. chroma = culoare; soma = corp) sin. coriomit.

Corpusculul celular constituit din ADN şi histone, care are rolul de a transmite informaţia genetică de la o generaţie la alta: c. accesoriu - cromozom supranumerar, nehomolog cu nici unul dintre cromozomii setului haploid, larg întîlnit la unele plante şi care uneori are efecte negative; c. acentric - cromozom lipsit de centromer; c. acrocentric - centromer situat aproape de una dintre extremităţi; c. compus cromozom format din mai multe unităţi cromotidiene; c. criptotetraploid - care prezintă în anafază două unităţi cromatidiene paralele; c. dicentrici - cromozom care prezintă doi centromeri; c. eucentric - cromozom cu un singur centromer; c. gigant - cromozom foarte mare care a luat naştere prin replicări repetate ale cromozomilor dintr-o celulă care nu se divide: c. heterobrachial - cromozom a cărei braţe are lungimi diferite; c. heteropicnotic - cromozom mai mic sau mai gros decît ceilalţi; c. holocinetic - cu centromer difuz; c. izobrachial - (sinmetacentric) cu braţe de lungime egală; c. limitat - cromozom prezentat numai în celule germinale; c. metacentric - sin. izobrachial; c. policentric - cu mai mulţi centromeri; c. poliradial - format din unirea a patru cromatide într-un singur punct; c. simplu - care conţine o singură unitate cromatidiană; c. surori - cromozomi în anafază cînd cele două cromatide s-au separat complet; c. telocentric care prezintă un centromer terminal; C. B - cromozom supranumerar la unele plante; C. M - cromozom mic; c. T. - cromozom cu neocentromer; c. X. - simbol prin care este desemnat cromozomul de sex atunci cînd sexul feminin este homogametic; c. Y. - simbol prin care este desemnat cromozomul de sex masculin atunci cînd sexul masculin este heteromagnetic; c. L. - simbol prin care este heterogametic; c. W. - simbol prin care este desemnat cromozomul de sex masculin, atunci cînd sexul homogametic este sexul masculin. (Pl. VII, 3).

CROSS - (eng. din vechea franceză cross = încrucişare).

1. Procesul de fuzionare a materialului genetic adus de cei doi gameţi; 2. descendent rezultat din părinţi cu origini diferite.

CROSS-BREEDING - (eng. Cross = breeding).

Încrucişarea între indivizi apropiaţi sau îndepărtaţi din punct de vedere genetic.

CROSS-OVER - (gr. cross = încrucişare; eng. over = peste).

Cromatidă care a rezultat din crossing - over; C. O. somatic - schimb de fragmente între cromozomii homologi în cursul diviziunilor mitotice.

CROSSING-OVER - (engl. crossing-over = încrucişare, schimb).

Schimbul de material genetic între cromozomii homologi în timpul meiozei.

CRUCIFERE

Familie de plante superioare (Angiospermae) din ordinul Rhoeadales care cuprinde plante ierbacee anuale, bianuale sau perene, rar subfrutescente. Frunze simple sau compuse alterne fără stipele. Flori hermafrodite, actinomorfe cu înveliş floral dublu, dispuse în raceme ori corimbe. Sepale patru, petale patru lung-ungulate. Stamine şase dintre care patru mai lungi şi două mai scurte, la bază cu glande nectarifere. Gineceul bicarpelar cu un ovar superior. Fruct siliculă sau silicvă. Dintre speciile cele mai importante amintim: Lepidium draba L., Biscutella levigata L. Thlaspi perfoliatum L., Alliaria offeinalis, Andrz, Sinapis arvensis L. Brassica rapa L. Crambe maritima L., Barbarea Vulgaris R. Br. Rorippa pyrenaica (L.) Rchb. Dentaria glandulosa W. etK. Cardamine pratensis L. Draba verna L. Arabis turrita L. Alyssum hirsutum M. B. Berteroa incana (L.) DC.

CRYPTONEMIALES

Ordin de plante inferioare (Talofite) din Cl. Florideae care cuprinde alge roşii (Rhodophyta) cu talul articulat impregnat cu carbonat de calciu formînd roci fitogene. Sînt majoritatea diplobionte cu predominarea fazei diploide în ciclul evolutiv, iar reducerea cromatică (R !) are loc în tetrasporangi la formarea tetrasporilor. Dintre genurile mai importante amintim: Dudresnaia Corallina, Lithothamnion.

CUCULAT - (lat. cucullus = glugă)

1. Organ al plantei în formă de glugă sau capişon; 2. petalele sau sepalele unei flori cu aspect de capişon; 3. lobi talini ai unor licheni cu aspect de glugă; 4. caliptra unor specii de briofite cu aspect de glugă.

CUCURBITACEAE

Familie de plante superioare (Angiospermae) din ordinul Cucurbitales care cuprinde plante ierbacee sau frutescente, monoice sau dioice, cu tulpini sarmentoase, adeseori agăţătoare. Frunze alterne, lipsite de stipele, de obicei prevăzute cu cîrcei. Flori unisexuate, actinomorfe, pentamere sau tetraciclice, dispuse în cime sau solitar. Caliciu cinci dinţat. Corola gamopetală cinci fidată. Florile mascule cu cinci stamine, unite două cîte două, a 5-a rămînînd liberă. Florile femele cu gineceu tri-carperal. Ovar inferior. Fruct bacă, voluminoasă, cărnoasă. Dintre speciile cele mai importante amintim: Bryonia dioica Jacq., Ecballium elaterium (L.) Cucumis melo L.

Scanned with OKEN Scanner

CULM - (lat. culmus = pai)
Paiul care reprezintă tulpina Gramineelor şi Cyperaceelor, care este articulată, goală la interior sau plină cu un ţesut spongios.

CULTRIFORM - (gr. cultrix = cuţit)
Organ în formă de cuţit.

CULTIVARE (lat. cultura = cultura pămîntului)
1. Procesul de creştere a plantelor sub îngrijirea omului; 2. creşterea în laborator într-un mediu de cultură artificial a celulelor, fragmentelor de organe sau a unor microorganisme.

CUNEAT - (lat. cuneatus = ic, pană). sin. cuneiform.
1. Organ al plantei cu aspectul unei pene; 2. frunză cu vîrful lăţit dintr-odată şi treptat ascuţit spre bază.

CUPA - (lat. cupa = butoi, cupă)
Porţiunea terminală a podeţionilor de la Cladonia major lăţită şi lărgită sub forma de pîlnie. (Pl. LXIV, 3, 4).

CUPRESSACEAE
Familie de plante superioare (Gimnosperme) din ordinul Coniferales care cuprinde arbori şi arbuşti răşinoşi dioici sau monoici. Frunze solzoase, aciculare, persistente. Flori unisexuate mici, terminale sau axilare, cele mascule cu filamente scurte avînd antere de forma scuturilor, cu 3-6 saci polinici, cele femele alcătuite din două sau numeroase carpele opuse sau verticilate, fiecare cu 1-20 ovule. Prin dezvoltarea florii femele se formează un strobil (con mic) înconjurat de solzi pieloşi, lemnoşi sau cărnoşi, îmbricaţi sau valvaţi. Dintre speciile mai importante amintim: Thuja orientalis L., Chamaecyparis lawsoniana (Murr) Parl. Juniperus communis L., J. sibirica Lodd.

CUPTOR DE CALCINAT ELECTRIC
Pentru obţinerea cenuşii din plantele calcinate se foloseşte acest aparat (Pl. LXXXVI, 8)

CUPULA - (lat. cupula = cupă mică)
1. Cupa care înveleşte parţial sau total fructul de la stejar, fag şi alun; 2. coşuleţul cu propagule de la muşchi. (ex. Marchantia polymorpha). (Pl. XXIX, 3, C).

CURBA LUI GAUSS LAPLACE - (denumită astfel în cinstea matematicienilor Gauss şi Laplace). sin. curba normală.
Reprezentarea grafică a distribuţiei normale.

CURVISERIAL - (lat. curvus = curbat ; series = şir)
Organele unor plante dispuse după o linie curbă aşa cum sînt aşezate frunzele de pe tulpini.

CUSCUTACEAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) din ordinul Tubiflorales care cuprinde plante parazite, lipsite de clorofilă cu tulpina filiformă, lipsită de frunze, purtătoare de haustori. Flori dispuse în cime sau glomerule. Flori actinomorfe, pentamere. Caliciu cu 4-5 sepale. Corola gamopetală, companulată urceolată sau tubuloasă, 4-5 laciniată. Stamine 4-5 la bază cu scvame. Fruct capsulă. Dintre speciile cele mai importante amintim: Cuscuta monogyna Vahl C. europaea L. C., basarabica Buia

CUSPIDAT - (lat. cuspidare = a ascuţi)
Terminat într-un vîrf ascuţit (Pl. XVIII, L. A)

CUTICULA - (lat. cutis = piele)
Stratul de cutină care se dispune pe membranele externe ale celulelor epidermice conferind acestora o mai mare rezistenţă la acţiunea agenţilor fizici, chimici şi biologici (Pl. II-5).

CUTINA - (lat. cutis = piele)
Substanţă organică apropiată de celuloza prezentă în membranele externe ale celulelor epidermice, conferind acestora o mai mare rezistenţă la acţiunea agenţilor fizici, chimici şi biologici.

CUTINIZARE - (lat. cutis = piele)
Modificarea secundară a membranei celulare care constă în impregnarea membranei externă cu cutină (Pl. II, 5)

CUTIS - (lat. cutis = piele)
Exoderma pluristratificată.

CUTLERIALES
Ordin de alge brune din filmul Phaeophyta care cuprind specii marine şi oceanice care prezintă două generaţii morfologic distincte deseori cu predominarea gametofitului. Cuprinde fam.

Cutleriaceae cu genul Cutleria, a cărui gametofit este în formă de lamă ramificată dichotomic, lung de circa 20 cm cu indivizi masculini şi femeli separaţi, iar sporofitul are formă de lamă mică.

CVASICLIMAX

Stadiu stabil de dezvoltare a vegetaţiei, structural apropiat de climax, dar care nu corespunde pe deplin climatului.

CYANOPHYTA

Filum de plante inferioare (Talofite) care cuprinde algele albastre. Plante unicelulare mici care trăiesc mai adesea grupate în colonii filamentoase sau de forma şiragurilor de mărgele. Fiecare celulă este înconjurată de o membrană pectică, subţire capabilă să se gelifice în contact cu apa, înconjurînd întreaga colonie de o substanţă gelatinoasă. In interiorul celulei, citoplasma este diferenţiată în două zone distincte, unul intern numit centroplasmă. In citoplasmă se află granulele de cromatică care formează nucleul difuz. In cromatoplasmă se află pigmenţi asimilatori clorofilă, carotina ficoeritrină şi ficocianina.. Nutriţia acestor alge este autotrofă. Inmulţirea se realizează prin diviziunea directă a celulelor, prin heterochişti şi hormogoane. Aceste alge trăiesc în apă, în sol sau la suprafaţă acestuia, pe plantele acvatice. (Pl. L. 1).

CYCADALES

Ordin de plante superioare din filmul Gimnosperme care cuprinde plante cu port asemănător palmierilor dar şi cu ferigile arborescente. Frunzele lor sînt mari, penat divizate, dispuse spiralat. Tulpina acestor plante este columnară, umflată sau tuberculiformă. Structura anatomică a tulpinii este asemănătoare cu a coniferelor, ele prezintă fascicole colaterale aşezate concentric, iar vasele lemnoase sînt reprezentate prin traheide cu punctuaţii areolate. Florile sînt unisexuate dioice grupate în vîrful tulpinii. Florile masculine cu formă de conuri, formate din numeroase stamine solziforme. Florile femele sînt formate din frunze transformate, la care lobii dinspre vîrf sînt stabili şi se aseamănă cu cei de la frunzele asimilatoare, iar 5-8 lubi laterali de la bază sînt transformaţi în ovule. Cicadalele au apărut la sfîrşitul Paleozoicului iar în prezent ele sînt răspîndite în regiunile tropicale reprezentate prin peste 100 de specii. Cel mai cunoscut gen este Cycas cu 16 specii răspîndit în Asia, Africa, Australia, (Pl. LXXIV, 3, A, B).

CYPERACEAE

Familie de plante superioare (Angiosperme) din ordinul Cyperales care cuprinde plante ierbacee vivace , mai rar anuale. Tulpina triunghiulară, bimuchiată, plină rar goală. Frunze liniare graminiforme, dispuse în trei serii (tristice) sesile cu nervuri paralele, cu vagina nedespicată; lamina adeseori lipseşte. Flori unisexuate sau hermafrodite, dispuse în spiculeţe solitare sau grupate în spice. Invelişul floral lipseşte sau este înlocuit prin bractee, sete sau peri uneori bracteele concresc formînd un sac: utricula. Stamine 2-3, ovar 1, unilocular şi uni-ovat cu 2-3 stigmate. Fruct cariopsă. Dintre speciile mai importante amintim: Cyperus flavescens L., Bulboschoenus maritimus (L) Palta; Scirpus silvaticus L. Schaenoplectus tabernoemontani (Gamel.) Palla. Heleocharis palustris (L.) Roem et Schult. Carex vulpina L. C. leoporina, L., C. distans L., etc.

Cypripedium calceolus L. (Papucul doamnei)

Plantă ocrotită, monumet al naturii din fam. Orchideae care creşte în umbra pădurilor de fag sau în locurile mai însorite, calcaroase, Pe tulpina aeriană se dezvoltă 4-5 frunze late cu nervuri arcuite, proeminente, iar în vîrful său se clatină o singură floare, de o frumuseţe neasemuită. Buza de jos a florii (labelum) e ca un balonaş umflat, galben ca lămîia, care înăuntru prezintă puncte şi linii purpurii, şi este înconjurată de patru petale roşii. Frumuseţea şi parfumul florii, ca şi longevitatea perioadei de înflorire au dus la dispariţia acestei plante din multe regiuni ale ţării, fiind una din florile cele mai căutate de turişti. Ea supravieţuieşte azi numai în cîteva masive calcaroase: Bucegi, Ceahlău, Făgăraş, Retezat. (Pl. LXXVIII, 1).

D

DACIC (E)

Specii de plante superioare care au centru de răspîndire pe teritoriul Ardealului, mai ales în Carpaţii răsăriteni şi meridionali (prescurtat Dac).

DACO-BALCANIC - sin. daco-moesiac.
Specii de plante superioare care au arealul de răspîndire în Carpaţii răsăriteni, meridionali şi Balcani. (prescurtat DB).

DACO-ENDEMIC - sin. daco-balcanic-endemic.
Plante superioare endemice care au arealul de răspîndire în Carpaţii răsăriteni şi meridionali. (prescurtat D. End.)

D'ALEMBERT J.
Botanis din sectorul al XVIII-lea care colaborează la Marea enciclopedie unde s-a ocupat cu problemele de botanică. In acelaşi timp mai scrie o lucrare în două volume "Ilustration des genes" în care descrie 200 de genuri ilustrate în 900 de tabele. In introducerea acestei lucrări J.B. Lamark, formulează unele principii ale sistemului natural al plantelor.

Daphne blagayana Frey (Iederă albă)
Plantă ce creşte pe povîrnişurile pietroase, pe grohotişurile de calcare, în lumina pădurilor de foioase şi de răşinoase din etajul montan şi subalpin. Planta ne apare ca un mic arbust pînă la 30 cm înălţime, cu tulpini simple, slab ramificate nepăroase, netede şi lucitoare brun-roşcate pînă la brun-purpurii pe care se găsesc frunzele pieloase sempervirescente, dar şi frumoasele flori albe-gălbui parfumate, aglomerate într-un capitul uneori cît pumnul. Fructele sînt nişte bace cărnoase zemoase, de culoare alb-gălbuie străvezie. (Pl. LXXVIII. 2).

Daphne cneorum L. (Tulichină mică)
Arbust pitic din fam. Thymelaeaceae, slab ramificat cu frunzele pieloase, veşnic verzi, îngust lauceolate, cu un mucron scurt. Infloreşte imediat după topirea zăpezii şi atrage atenţia uşor prin florile sale trandafirii, asemănătoare cu ale liliacului, cu parfum dulce de migdale. O întîlnim în locuri pietroase şi păduri. (Pl. LXXIX. 2)

DARWIN CHARLES - (1809-1882)
Marele naturialist englez care a emis pentru prima dată teoria evoluţionistă a vieţuitoarelor, explicată în lucrarea sa monumetală "Originea speciilor" (1859).

DARWINISM - (de la biologul englez Charles Darwin)
1. .Concepţie evoluţionară apărută pentru prima dată în cartea sa "Originea speciilor", care arată că speciile actuale de plante şi animale provin din transformarea treptată a altor specii care au trăit în trecutul istoric al pămîntului; 2. teorie conform căreia factorii cei mai importanţi ai evoluţiei sînt mutaţiile şi selecţia naturală.

DEACTIVARE - (lat. de = fără; actum - de la agere = a acţiona).
Procesul de transformare a unei substanţe active într-una inactivă.

DE BARY - (1831-1888)
Algolog de renume mondial care lămureşte nu numai structura, dar şi procesele de înmulţire sexuală şi asexuată ale algelor.

DECANDRE - (gr. deka = zece; aner = bărbat)
Floare cu androceul format din 10 stamine.

DECAPLOID - (gr. deka = zece; aploos = odată; eidos = formă).
Organismul vegetal care prezintă 10 seturi de cromozomi (2 n=10 x).

DECARBOXILARE
Reacţia chimică de eliminare a bioxidului de carbon dintr-un acid organic

DECARBOXILAZA
Enzimă care catalizează reacţiile chimice în urma cărora radicalii carboxilici sînt desprinşi din cetoacizi şi aminoacizi.

DECEMJUGATE - (lat. decem = zece; jugare = a x împerechea).
Frunză penat compusă din zece perechi de foliole.

DECEMPARTITE - (lat. decem = zece; partire = a diviza, a împărţi).
Frunză divizată în zece lobi.

DECIDUE - (lat. decido = a cădea).
1. Organe efemere, care se detaşează înainte de vreme de pe plantă mamă; 2. cu frunze căzătoare.

DECIDURILIGNOASA - (lat. decido = a cădea; ligneus = lemn).
Fitocenoze de arbori şi arbuşti cu frunze căzătoare.

DECLINATE - (lat. de = fără; clinare = a se îndoi).
Organe ale plantelor curbate într-o parte (ex. filamentele staminale de la castan, ş.a.)

Scanned with OKEN Scanner

DECONJUGARE - (lat. de = departe de; conjugare = a se alătura).
Separarea cromozomilor către sfîrşitul profazei I-a meiotice.

DECONTAMINARE - (lat. de = fără; contaminare = a pune în contact).
Indepărtarea unui factor contaminat.

DECORTICAT - (lat. decorticare = cojire).
1. Fără cortex; 2. Cariopsă fără palei şi glume.

DECUMBENT - (lat. decumbo, ere = a se culca jos)
1. Tulpinile tîrîtoare (stolonifere) care au un vîrf ascendent; 2. faţa superioară a frunzişoarelor de la briofite care acoperă în parte frunzuliţa imediat inferioară a cărei margine este astfel ascunsă.

DECURENT - (lat. de = din, de pe; currere = a curge).
Frunze sesile a căror limb concreşte pe o anumită porţiune cu tulpina care devine aripată (Pl. XIX, 4, C.

DECUSAT - (lat. decussare = a încrucişa)
1. Frunze opuse la care perechile succesive sînt dispuse în cruce. (Pl. XX, 3)

DEDIFERENTIERE - (lat. de = fără; differre = a se deosebi).
Pierderea parţială de către o celulă sau un ţesut, a trăsăturilor caracteristice, apărute în cursul ontogenezei.

DEFICIENTA - (lat. deficiens = lipsă)
Pierderea unei părţi terminale din cromozom conţinînd una sau mai multe gene.

DEFICIT HIDRIC
Scăderea cantităţii normale de umiditate din sol sau aer.

DEFINIT - (lat. definire = a mărgini, a limita)
1. Organ ce prezintă o creştere limitată; 2. Cu număr consistent de elemente.

DEFINITIV - (lat. definire = a limita).
1. Organ complet dezvoltat; 2. Tesut care şi-a pierdut capacitatea de a se divide.

DEFOLIAT - (lat. defoliare = a pierde frunzele)
Plante la care frunzele au căzut sau au fost distruse de anumiţi agenţi fizici sau biologici.

DEGENERAT - (lat. degener = inferior)
1. Organism la care unele structuri sau funcţii au fost alterate sau chiar distruse sub acţiunea unor factori externi sau datorită unei adaptări stricte la un anumit mod de viaţă; 2. cu evoluţie regresivă.

DEHIDROGENARE
Reacţia chimică prin care se elimină hidrogenul dintr-o moleculă organică.

DEHISCENT - (lat. dehiscere = a se desface)
Fruct, sporange sau anteră care se deschide la maturitate (Pl. XLVII, 1)

DELETIUNE - (lat. delere = a pierde) sin. deficienţă
Pierderea de material cromozomial, de regulă un fragment terminal sau intercalar.

DELITESCENTA - (lat. delitescere = a sta ascuns)
Perioada de incubaţie a unui parazit.

DELOMORFIC - (gr. delos = evident; morphe = formă)
Care are o anumită formă şi configuraţie constantă.

DELTOID - (gr. delta = literă grecească)
Limbul unor frunze care au forma literei greceşti

DEMECOLICINA
Alcaloid extras din Brînduşa de toamnă (Colchicum autumale), care blochează mitoza în metafază.

DEMERS - (lat. demergere = a scufunda)
Plantă, sau organ al plantei care se dezvoltă sub apă.

DEMINERALIZARE
Scăderea sau pierderea constituenţilor minerali din organisme.

DEMOCRIT - (460 - 370 î.e.n.)
Filozof materialist al antichităţii pe care-l preocupă problema înmulţirii, dezvoltării şi eredităţii organismelor, de transmitere a caracterelor de la părinţi la descendenţi. Dintre lucrările

Scanned with OKEN Scanner

dedicate ştiinţelor biologice amintim : "Despre natura omului", "Cauze privitoare la fiinţele vii", "Cauza privitoare la seminţe, plante şi fructe".

DEMUTATIE - (lat. de = fără; mutatio = schimbare)
Refacerea covorului vegetal

DENDRIT - (gr. dendron = arbore)
Metodă grafică de stabilire obiectivă a apartanenţei unui număr de fitocenoze la o asociaţie, pe bază asemănării lor floristice (stabilită prin coeficientul de asemănare Sörensen $QS = \frac{2c}{a+b}$, unde a = numărul de specii dintr-un releveu, b = număr de specii din alt releveu, c = număr de specii comune celor două releveuri).

DENDROCRONOLOGIE (gr. dendron = arbore; chronos = tip, logos = ştiinţă).
Stiinţa care se ocupă cu determinarea vîrstei plantelor lemnoase pe baza studiului inelelor anuale formate prin creşterea în grosime a rădăcinii şi tulpinii.

DENDROID - (gr. dendron = arbore; eidos = formă)
De forma unui arbore sau arbust (ex. specia de briofit Climacium dendroides).

DENDROLOGIA - (gr. dendron = arbore; logos = ştiinţă).
Ramura botanicii care se ocupă cu studiul plantelor lemnoase (arbori şi arbuşti).

DENITRIFICARE - (lat. de = fără; nitron = azot).
Procesul biologic de reducere a cantităţii de azot din sol, prin transformarea nitraţiilor în amoniac şi azot molecular.

DENITRIFICANTE - (lat. de = fără ; nitron = azot; facere = a face).
Bacterii capabile prin acţiunea lor, să reducă compuşii azotului pînă la azot molecular.

DENS - (lat densus = dens)
Flori şi frunze numeroase, înghesuite.

DENSITATE - (lat. densus = dens).
1. Numărul indivizilor unei specii raportată la unitatea de suprafaţă; 2. Desimea speciilor într-o fitocenoză ce se referă la distanţa la care se află indivizii unei specii unul faţă de altul, depinzînd de tipul formelor biologice, precum şi de modul de repartiţie a speciilor pe teren (uniform sau neregulate). Pentru calcularea densităţii se utilizează următoarea formulă : $d = \frac{n}{s}$ de unde : N = numărul de indivizi; s = unitatea de arie.

DENTICULAT - (lat. dens, dentis = dinte)
Frunze cu dinţi foarte fini, izolaţi. (Pl. XVIII, 5, B)

DENUCLEAT - (lat. de = fără; nucleus = nucleu)
Celulă fără nucleu.

DENZECTORI - (lat. densus = dens).
Specii dominante care nu formează nici desişuri, nici nu dau aspectul comunităţii, (nu sînt nici conectori nici patulectori). (Bîkov)

DEPARAFINAREA SECTIUNILOR
Indepărtarea parafinei din jurul secţiunilor microscopice prin încălzirea lamelor la flacăra unei spirtiere şi apoi clarificarea lor prin introducerea lor într-un vas cu xilol.

DEPARATIZARE - (lat. de = fără; parasitus = parazit)
Procedeele şi mijloacele folosite pentru distrugerea ectoparaziţilor de pe corpul plantelor sau animalelor.

DEPIGMENTARE - (lat. de = fără; pingere = a colora)
Procesul de decolare a celulelor ţesuturilor sau organelor datorită dispariţiei pigmenţilor sau inhibării sintezei acestora.

DEPLANTOR
Instrument botanic cu aspectul unei mici lopeţi, folosit pe teren pentru extragerea din sol a plantelor superioare, fixate printr-un sistem radicular foarte bine dezvoltat (Pl. LXXXIV, 8).

DEPRESIUNE - (lat. de = fără; reprimere = a apăsa)
Sistarea sau scăderea activităţii aporepresorului în absenţa produsului final care determină creşterea sintezei enzimatice.

DEPRESIUNEA ENDOGAMIEI
Fenomen opus heterozisului, caracterizat printr-o pierdere a vigorii.

DEPRESOR - (lat. deprimare = a face să coboare).
Factor inhibitor al unui proces fiziologic.

Scanned with OKEN Scanner

DEPURATIE - (lat. de = din: purus = curat)
Eliminarea din organismelor plantelor a produşilor inutilizabili.

DERMATOFITE - (gr. derma = piele; phyton = plantă)
Microorganisme (bacterii şi ciuperci) care trăiesc pe suprafaţa corpului plantelor, animalelor şi omului.

DERMATOGEN - (gr. derma = piele; gena = naştere)
Foiţa embrionară, histogenă, formată dintr-un strat de celule meristematice situată în vîrful vegetativ al rădăcinii, care va genera rizoderma (Pl. X, 1)

DERMATOMICOZE - (gr. dermo = piele; mykes = ciupercă; ozis = condiţie).
Boli produse de ciupercile parazite, omului şi animalelor.

DERMATOPLAST - (gr. derma = piele; plastos = formaţiune).
Tip de celulă vegetală care prezintă o membrană celulară bine dezvoltată care înconjoară protoplastul.

DERMATOZOMI - (gr. dermo = piele; zoom = formaţiune).
Corpusculi care apar în celulele vegetale în timpul anafazei situaţi pe fibrele fusului nuclear în regiunea ecuatorială care vor fuziona, constituind un perete subţire, transversal numit fragmoplast.

DERMIS - (gr. derma = piele)
Invelişul extern care protejează ascofructele şi bazidiofructele, format din epidermă şi hipodermă.

DERMOTROPISM - (gr. dermo - piele; tropos = întoarcere).
Proprietatea pe care o au unii agenţi microbieni de a se fixa pe tegument sau muccase.

DESENSIBILIZARE - (fr. desensiliser = a desensibiliza)
Pierderea sau scăderea sensibilităţii unui organism faţă de un agent cu ajutorul unor factori specifici.

DESERTICOL - (lat. desertus = pustiu; colere = a locui)
Organism vegetal care trăieşte în regiuni secetoase, aride.

DESEXUALIZARE - (lat. de = fără; sexul = sex).
Absenţa diferenţierii sexuale între indivizi sau pierderea potenţialului sexual al unor indivizi.

DESHIDRATARE - (lat. des = fără; gr. hydor = apă).
1. Reducerea apei din ţesuturi; 2. etapă principală în obţinerea preparatelor microscopice care constă în eliminarea apei din ţesuturi cu ajutorul alcoolului etilic în concentraţii crescînde şi succesive.

DESINAPSA - (lat. de = fără; gr. synapsis = unire)
Separarea anormală a cromozomilor perechi în cursul meiozii datorită absenţei chiasmelor.

DESMIDIACEAE
Familie de alge verzi din Ord. Conjugales care cuprinde specii acvatice ce trăiesc în lacuri, mlaştini, turbării şi pîrîiaşe Aceste alge cu talul unicelular în formă de fus încovoiat ca o semilună, acoperit cu două valve care se unesc şi se îmbucă la mijloc una cu alta. Nucleul se află la mijloc, iar de o parte şi de alta a lui se află doi cromatofori de forma unei lamele.

DESMIMITOZA - (lat. de = fără; gr. desmios = legare)
Replicarea cromozomială cu fuziune parţială.

DESMOGEN - (gr. desmos = legătură; genos = descendent)
Tesut formativ sau de origine a cărui celule se divid permanent (Pl. X, 1).

DESMOGLICOGEN
Glicogen prezent în ţesutul interstiţial sub formă combinată cu o proteină.

DESMOLAZA
Enzimă cu acţiune de oxido-reducere.

DESMOZOM - (gr. desmos = legătură; soma = corpuscul). sin. plasmodesmă.
Formaţiune inframicroscopică care alcătuieşte o punte intracelulară. (Pl. III, 2).

DETERMINAT - (lat. determinare = a limita).
1. Capacitatea unui ţesut embrionar de a se dezvolta în acelaşi sens; 2. Cu creştere sau dezvoltare limitată.

Scanned with OKEN Scanner

DETERMINARE - (lat. determinare = a determina).
Recunoaşterea sau identificarea unui taxon sau cenotaxon pe baza caracterelor morfo-anatomice, ecologice şi serologice; d. celulară - orientarea celulelor nediferenţiate spre o anumită structură şi funcţie; d. genetică - reglarea sau controlul genetic asupra unor caractere morfologice sau procese metabolice; d. sexuală - factorii care orientează zigorul spre un sex sau altul.

DEUTEROGAMIE - (gr. denteros = secundar; gamos = gamet)
Fecundaţie secundară, realizată de unele celule asexuate.

DEUTEROTOCHIE - (gr. deuteres = secundar; tokos = naştere).
Inmulţirea partenogenetică din care rezultă indivizi de ambele sexe.

DEXIOTROPIC - (gr. dexios = dreapta ; trope = curbare, întoarcere).
1. Răsucirea sau curbarea unor plante sau organele acestora de la stînga spre dreapta.

DEXTRINA - (lat. dexter = dreaptă).
Substanţă de natură glucidică care provine din hidroliza parţială a amidonului.

DEXTRORS - (lat. dexter = dreaptă; vertere = a răsuci)
Organ al plantei (ex. tulpină) care se răsuceşte prin creştere de la stînga spre dreapta.

DEVITALIZARE - (lat. de = fără; vitalis = vital)
Diminuarea sau pierderea structurilor şi funcţiilor vitale a unui organism.

DEZAMIDAZA
Enzimă care catalizează procesul de dezamidizare a unei amide.

DEZOXINUCLEOSID
Gruparea organică care conţine dezoxiriboză şi o bază purinică sau pirimidinică.

DEZOXIRIBONUCLEOTID
Compus organic care intră în compoziţia A. D. N. -ului alcătuit dintr-o bază purinică sau pirimidinică, dezoxiriboză şi o grupare fosforică.

DEZVOLTARE
Totalitatea modificărilor care au loc odată cu fecundaţia şi care se termină atunci cînd organismul a atins perioada adultă.

DIACHENA - (gr. dis = două; chainein = a se deschide)
Fruct format din două achene (ex. la Umbelliferae)

DIACHINEZA - (gr. dyas = doi; kinesis = mişcare).
Ultimul stadiu al profazei I meiotice caracterizate prin condensarea, spiralizarea şi dispersarea cromozomilor perechi în plasma nucleară. (Pl. IX, 4).

DIADA - (gr. dyas = doi)
Formaţiune de două celule haploide rezultate în urma diviziunii heterotipice în cadrul meiozei.

DIADELF - (gr. dis = două; adelphos = confrate, tovarăş)
Androcen la care staminele dintr-o floare concresc prin filamentele lor formînd două fascicole separate (ex. la mazăre). (Pl. XXXVII, 4, E, F).

DIAFOTOTROPISM - (gr. dia = prin; phos = lumină; trope = răsucire).
Tendinţa unor organe vegetale de a creşte într-o poziţie perpendiculară faţă de direcţia razelor luminoase.

DIAGEOTROPISM - (gr. dia = prin; geo = pămînt; trope = răsucire).
Tendinţa unor organe ale plantelor de a lua o poziţie perpendiculară faţă de forţa de gravitaţie a pămîntului.

DIAGNOZA - (gr. diagnosis = a distruge).
Descrierea generală, morfo-anatomică, ecologică şi biologică a unui taxon vegetal.

DIAGRAMA FLORALA - (gr. dia = prin; grama = scrie)
Desenul schematic care reprezintă proiecţia în plan orizontal a unei secţiuni transversale făcute prin baza unei flori sau printr-un boboc (Pl. XL, 4).

DIAGRAMA POLINICA
Reprezentarea grafică a răspîndirii pe verticală a bobiţelor de polen în anumite strate de turbă cu o anumită vechime.

DIALIPETAL - (gr. dis = despărţit; lyein = liber; petală).
Corola cu petalele libere. (Pl. XXXVI, 3).

Scanned with OKEN Scanner

DIALISEPAL - (gr. dia = despărţit; lyeia = liber).
Caliciu cu sepalele libere.

DIALISTEL - (gr. dia = despărţit ; lyein = liber; stele = stîlp de comunicaţie)
Tulpina care prezintă mai multe steluri sau cilindri centrale mai mult sau mai puţin separaţi fiecare reprezentînd un fascicol libero-lemnos înconjurat de un endoderm propriu.

DIANDRU - (gr. dis = două; aner = bărbat).
Androcen format din două stamine cu filamente libere

DIARH - (gr. dis = două; arche = origine).
Cilindru central al rădăcinii care prezintă două fascicole lemnoase şi două liberiene, izolate şi alterne.

DIASCHISTIC - (gr. dia = două; schistos = despicare)
Filamentul cromozomial care se divide de două ori, odată transversal şi apoi longitudinal în timpul diviziunii meiotice.

DIASPOR - (gr. dia = doi; spora = sămînţă).
Propagele, spori, gameţi sau alţi germeni vegetativi, asexuaţi sau sexuaţi care se desprind de planta mamă şi au capacitatea de a genera noi indivizi.

DIASTAZA - (gr. diastanei = a separa)
Enzimă care acţionează asupra amidonului transformîndu-l în zaharuri.

DIASTER - (gr. dis = doi; aster = stea).
Stadiul diviziunii mitotice prezent la sfîrşitul anafazei şi începutul telofazei în care cromozomii sînt grupaţi la polii fusului nuclear sub forma unei stele.

DIASTROFA - (gr. din = prin mijloc; strophein = a aşeza).
Dispunerea cloroplastelor de-a lungul pereţilor transversali ai celulelor cînd lumina este difuză. (Pl. IV, 4, B)

DIATOMEE - (gr. dia = prin mijloc; temnein = a tăia)
Alge unicelulare şi coloniale de culoare brună a căror corp este protejat de două valve (epi şi hipovolvă) impregnate cu bioxid de siliciu care trăiesc în apele marine , dulci sau în sol. (Pl. LV).

DIATOMINA - (gr. dia = două ; temnein = a tăia).
Substanţa prezentă în rocile biogene formate prin depunerea învelişului extern silicios al diatomeelor pe fundul lacurilor, bălţilor sau a altor bazine acvatice.

DIBIONT - (gr. dis = două; bios = viaţă)
Plante care în ciclul lor evolutiv prezintă gametofitul şi sporofitul separate, care duc o viaţă independentă unul de celălalt, unul din taluri formează gameţi (gametofitul n) şi celălalt formează sporii (sporofitul 2 n) la nivelul căreia are loc reducerea cromatică (R !) (ex. Cladophora; Dichtyota dichotoma, etc.) (Pl. XLII).

DICARIOTIC - (gr. dis = de două ori; karyon = nucleu)
1. Cu doi nuclei; 2. miceliul secundar şi terţiar format din hife cu celule binucleate prezent la ciupercile superioare (Ascomycetes şi Basidiomycetes) (Pl. XLIII, 1, 2.).

DICENTRIC - (gr. dis = doi; kentron = centru)
Cromozom cu doi centromeri rezultaţi în urma unor anomalii cromozomiale.

DICHASIU - (gr. dichazein = a se divide în două) sin. cimă bipară.
Tip de inflorescenţă cimoasă la care axul principal se termină cu o floare, de sub care pornesc două ramuri opuse de la acelaşi nivel cu aspectul unei ramificaţii dichotomice (Pl. XL, 3, E)

DICHLAMIDEIC - (gr. dis = două; chlamys = înveliş) sin. periant.
Învelişul floral dublu, format din caliciu şi corolă (Pl. XXXVI, 1)

DICHOGAMIE - (gr. dicha = două ; games = unire)
Florile hermafrodite la care staminele şi carpelele nu ajung în acelaşi timp la maturitate; flori dichogame proteroandre staminele ajung la maturitate înaintea pistilului; flori dichogame proterogine - gineceul ajunge la maturitate înaintea staminelor.

DICLIN - (gr. di = despărţit; kline = format, fixat)
Organisme la care organele sexuale masculine şi feminine se diferenţiază pe indivizi separaţi (ex. ciupercile la care anteridiile se formează pe altă tufă, decît aceea pe care se diferenţiază oogonul).

DICOTILEDONEAE - (gr. di = două; kotyledon = cupă goală).
Plantele Angiosperme la care embrionul este format din două cotiledoane.

Scanned with OKEN Scanner

DICOTOMIE - (gr. dicha = despărţit în două; temnein = a tăia). sin. bifurcat.
Tip de ramificaţie în care un organ se ramifică în două ramuri secundare egale cu acestea, se divid din nou prin vîrful lor, ş.a.m.d.; d. anizotomă (simpoidală) - ramurile rezultate din bifurcarea vîrfului vegetativ sînt inegale; d. izotomă - ramurile rezultate din bifurcarea vîrfului vegetativ sînt egale (Pl. XIV, 1; XV, 3).

DICROMOFILIE - (gr. di = două; chroma = culoare; philein = a iubi).
Proprietatea pe care o posedă o celulă sau un ţesut de a se colora atît cu un acid cît şi cu o bază.

DICTIOKINEZA - (gr. diktyon = reţea; kinesis = mişcare).
Diviziunea aparatului Golgi în cursul cariokinezei.

DICTIOSPORANGE - (gr. diktyon = reţea; sporos = sămînţă; anggeion = vas).
Sporange în interiorul cărula rămîn membranele sporilor sub aspectul unei reţele după ce ei au fost eliberaţi din sporange.

DICTIOSPORI - (gr. diktyon = reţea; sporos = sămînţă)
Spori pluricelulari cu aspect reticulat formaţi în dictiosporangi.

DICTIOSTEL - (gr. diktyon = reţea; stele = stîlp, coloană).
Tip de sifonostel a cărui cilindri de lemn şi liber prezintă multe întreruperi datorită teşirii vaselor care merg spre frunze şi ramuri fapt cei dă aspectul unei reţele cu ochiuri largi (Pl. XVII, 1, D).

DICTIOZOM - (gr. diktyon = reţea; soma = corp).
Element constituent al apartamentului Golgi, format din 5-10 canalicule care spre capete diferenţiază vezicule (Pl. V, 5).

DICTYOTALES
Ordin de alge brune din filmul Phaeophyta care cuprinde alge marine cu talul de dimensiuni mijlocii, cu alternanţă de generaţii, avînd indivizii gametofitului şi sporofitului asemănători (izomorfe). Specia caracteristică este : Dictyota dichotoma . (Pl. LVII, 1)

DIDINAM - (gr. di = două; dynamis = vigoare; energie)
Androcen format din patru stamine dintre care două cu filamente mai scurte şi două mai lungi. (Pl. XXXVII, 3, A)

DIDIPLOID - (gr. di = dublu ; ploos = filament)
Celulă, ţesut, organ sau organism vegetal rezultat din fuzionarea a doi nuclei diploizi.

DIEMBRIONIE - (gr. dis = două; embryon = embrion)
Procesul de diviziune în două părţi a unui ou (zigot), fiecare parte diferenţiind un embrion.

DIFERENTIERE - (lat differe = a se deosebi)
1. Dobîndirea de funcţii sau caractere noi în cursul evoluţiei; 2. modalitatea prin care dintr-un zigot iau naştere celulele, ţesuturile, organele unui organism. d. sexuală - diferenţierea spre un sex sau altul, în funcţie de determinismul genetic; d. dependentă - tip de diferenţiere care nu poate avea loc decît în prezenţa unui inductor.

DIFIGENIC - (gr. diphies = formă dublă; genesthai = a fi produs). Organism vegetal care are două posibilităţi de dezvoltare.

DIFILETIC - (gr. dis = două; phylein = neam, origine)
1. Organism rezultat pe două căi de evoluţie; 2. cu dublă origine.

DIFUZIUNE - (lat. diffusio = a pătrunde).
Procesul fizic de pătrundere a moleculelor sau atomilor unor substanţe în masa altei substanţe.

DIGAMETIC - (gr. dis = de două ori ; gametes = gameţi, soţi)
Organisme vegetale şi animale care produc două feluri de gameţi, unii masculini şi alţii feminini.

DIGENEZA - (gr. di = două; genesis = generaţie)
Inmulţirea alternativă, asexuală şi sexuală.

DIGENIC - (gr. dis = dublu ; genesthai = a fi produs) sin. dimer.
Caracter controlat genetic de două gene independente situate în loci şi pe cromozomi diferiţi.

DIGENOMIC - (gr. dis = dublu; genesthai = a fi produs).
Organism care prezintă gameţi cu două seturi de cromozomi.

Scanned with OKEN Scanner

DIGIN - (gr. di = două ; gyne = femeie)
Gineceu format din două carpele libere.

DIGINIE - (gr. di = două; gyne = femeie).
Organisme cu două seturi cromozomiale materne.

DIGITIPARTITE - (lat. digitus = deget; partire = a împărţi)
Frunze lobate a căror lobi sînt dispuşi radiar, asemănător degetelor de la mînă.

DIGITIPINATE - (lat. digitus = deget; pinna = pană)
Frunze digital lobate sau palmat compuse la care lobii şi respectiv foliolele sînt la rîndul lor penat lobate partite, fidate sau sectate.

DIGONIC - (gr. dis = două; gone = sămînţă)
Organisme vegetale şi animale care au atît organe sexuale masculine şi feminine.

DIHAPLOID - (gr. dis = doi; haploos = jumătate)
Haplopoliploid rezultat dintr-un tetraploid

DIHETEROZIGOT - (gr. dis = doi; heteos = diferit; zygosis = echilibrare).
Individ care este heterozigot la două perechi de gene (alele).

DIHIBRID - (gr. dis = doi; hibrida = metiş. corcitură).
Organism vegetal rezultat din încrucişarea a doi genitori care se deosebesc prin două caractere.

DILUVIU
Perioada glacială

DIMER - (gr. dis = două; meros = parte).
Organismul format din două părţi sau două elemente distincte.

DIMIDATE - (gr. dimidius = jumătate).
Organe sau organisme care se dezolvă numai pe jumătate.

DIMORFIC - (gr. dis = două; morphe = formă)
Organism care prezintă două aspecte morfologice diferite.

DIMORFISM - (gr. dis = două; morphe = formă)
Forme deosebite sub care se prezintă indivizii unei specii sau prezenţa la acelaşi individ a unui organ în formă dublă, ex. flori sau frunze de două tipuri pe aceiaşi plantă, stamine de lungimi diferite.

DINAMICA - (gr. dynamis = forţă)
Evoluţia în timp a unei anumite biocenoze sau a unei populaţii de pe un anumit teritoriu sau biotop.

DINAMICA POPULATIEI
Schimbarea efectivului, a două situaţii, a distribuţiei claselor de vîrstă, natalităţii şi mortalităţii.

DINAMOGENEZA - (gr. dynamis = forţă; genesis = naştere).
Procesul fiziologic care produce energie.

DINOFLAGELATE - (gr. dis = două; flagelum = flagel)
Flagelate care prezintă doi flageli (ex. Peridinium, Ceratium) (Pl. L, 4, A, B, C, D, E).

DINOMIC - (gr. dis = două; nomos = district, zonă).
Organisme vegetale şi animale care sînt răspîndite numai în două zone biogeografice.

DIOIC - (gr. dis = două; oikos = casă)
Organism vegetal sau animal, unisexuat la care organele masculine şi feminine se diferenţiază pe indivizi separaţi.

DIORAMA - (gr. dia = prin; horama = vedere)
Mod de prezentare a unui mediu natural sau a unui biotop (stepă, pădure, baltă, mare etc.) folosit în muzee pentru expunerea animalelor şi plantelor naturalizate.

DIOSCORACEAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) din Cl. Monocotiledonee, Ord. Lilliflorales care cuprinde plante dioice vivace cu tulpini uscătoare glabre. Frunze întregi, profund corelate, peţiolate. Flori unisexuate cu perigon 6, foliat, galbene-verzui. Stamine 6. Ovar inferior. Fruct bacă.

DIPLANETIC - (gr. dis. = doi; planetikos = hoinar)
Organism care prezintă două faze mobile în ciclul său de dezvoltare.

Scanned with OKEN Scanner

DIGIN - (gr. di = două ; gyne = femeie)
Gineceu format din două carpele libere.

DIGINIE - (gr. di = două; gyne = femeie).
Organisme cu două seturi cromozomiale materne.

DIGITIPARTITE - (lat. digitus = deget; partire = a împărți)
Frunze lobate a căror lobi sînt dispuși radiar, asemănător degetelor de la mînă.

DIGITIPINATE - (lat. digitus = deget; pinna = pană)
Frunze digital lobate sau palmat compuse la care lobii și respectiv foliolele sînt la rîndul lor penat lobate partite, fidate sau sectate.

DIGONIC - (gr. dis = două; gone = sămînță)
Organisme vegetale și animale care au atît organe sexuale masculine și feminine.

DIHAPLOID - (gr. dis = doi; haploos = jumătate)
Haplopoliploid rezultat dintr-un tetraploid

DIHETEROZIGOT - (gr. dis = doi; heteos = diferit; zygosis = echilibrare).
Individ care este heterozigot la două perechi de gene (altele).

DIHIBRID - (gr. dis = doi; hibrida = metiș. corcitură).
Organism vegetal rezultat din încrucișarea a doi genitori care se deosebesc prin două caractere.

DILUVIU
Perioada glacială

DIMER - (gr. dis = două; meros = parte).
Organismul format din două părți sau două elemente distincte.

DIMIDATE - (gr. dimidius = jumătate).
Organe sau organisme care se dezolvă numai pe jumătate.

DIMORFIC - (gr. dis = două; morphe = formă)
Organism care prezintă două aspecte morfologice diferite.

DIMORFISM - (gr. dis = două; morphe = formă)
Forme deosebite sub care se prezintă indivizii unei specii sau prezența la același individ a unui organ în formă dublă, ex. flori sau frunze de două tipuri pe aceiași plantă, stamine de lungimi diferite.

DINAMICA - (gr. dynamis = forță)
Evoluția în timp a unei anumite biocenoze sau a unei populații de pe un anumit teritoriu sau biotop.

DINAMICA POPULATIEI
Schimbarea efectivului, a două situații, a distribuției claselor de vîrstă, natalității și mortalității.

DINAMOGENEZA - (gr. dynamis = forță; genesis = naștere).
Procesul fiziologic care produce energie.

DINOFLAGELATE - (gr. dis = două; flagelum = flagel)
Flagelate care prezintă doi flageli (ex. Peridinium, Ceratium) (Pl. L, 4, A, B, C, D, E).

DINOMIC - (gr. dis = două; nomos = district, zonă).
Organisme vegetale și animale care sînt răspîndite numai în două zone biogeografice.

DIOIC - (gr. dis = două; oikos = casă)
Organism vegetal sau animal, unisexuat la care organele masculine și feminine se diferențiază pe indivizi separați.

DIORAMA - (gr. dia = prin; horama = vedere)
Mod de prezentare a unui mediu natural sau a unui biotop (stepă, pădure, baltă, mare etc.) folosit în muzee pentru expunerea animalelor și plantelor naturalizate.

DIOSCORACEAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) din Cl. Monocotiledonee, Ord. Lilliflorales care cuprinde plante dioice vivace cu tulpini uscătoare glabre. Frunze întregi, profund corelate, pețiolate. Flori unisexuate cu perigon 6, foliat, galbene-verzui. Stamine 6. Ovar inferior. Fruct bacă.

DIPLANETIC - (gr. dis. = doi; planetikos = hoinar)
Organism care prezintă două faze mobile în ciclul său de dezvoltare.

Scanned with OKEN Scanner

DIPLO - (gr. diploos = dublu
Prefix cu sensul de dublu

DIPLOBIONT - (gr. diplos = dublu; bios = viaţă)
Organism care este reprezentat numai de faza diploidă a ciclului evolutiv, cea haploidă fiind redusă numai la gameţi (ex. alga brună Fucus) - (Pl. LVII, 2)

DIPLOBIVALENT - (gr. dis = două; ploos = filament; lat. bis = de două ori; valere = fixare)
Diferenţiat din doi diplocromozomi.

DIPLOCARION - (gr. dis = de două ori; ploos = filament; karyon = nucleu)
Nucleul care prezintă un număr tetraploid de cromozomi.

DIPLOCIT - (gr. diplos = dublu; kitos = cavitate)
Celulă care prezintă două seturi haploide de cromozomi.

DIPLOCROMOZOM - (gr. diploos = dublu; chroma = culoare; soma = corp)
Organismul care în cursul unei singure diviziuni celulare s-a reduplicat de două ori, prezentînd patru cromatide.

DIPLOFAZA - (gr. diploos = dublu; phasis = fază)
Fază din cursul diviziunii celulare în care numărul de cromozomi este diploid.

DIPLOFITE - (gr. diploos = dublu; phyton = plantă)
Organisme vegetale diplobionte.

DIPLOID - (gr. diploos = dublu; eidos = formă)
Organism care prezintă un număr dublu de cromozomi.

DIPLOIDIZARE - (gr. dis = doi ; ploos = filament; eidos = forma)
Fenomenul de dublare al numărului de cromozomi în cazul celulelor haploide.

DIPLONEM - (gr. diploos = dublu; nema = filament)
A patra fază a profazei meiotice în care are loc duplicarea cromozomială. (Pl. IX, 4)

DIPLONT - (gr. diploos = dublu; on = viaţă)
Organism format din celule somatice diploide.

DIPLOPERISTOM - (gr. diploos = dublu; peri = în jur stoma = gură)
Peristom format din două cercuri concentrice de dinţişori (exo şi endoperistomiu). (Pl. LXV, 6, D).

DIPLOSTEMON - (gr. diploos = dublu; stemen = aţă).
Androceul format din stamine dispuse pe două cercuri concentrice care alternează cu elementele periantului. (Pl. XXXVII).

DIPLOSTIHE - (gr. diploos = dublu; stichos = rînd)
Organe vegetale şi animale dispuse pe două rînduri.

DIPLOSTROMATIC - (gr. diploos = dublu; stroma = corp).
Corpul fructifer al ciupercilor superioare (Ascomycetes şi Basidiomycetes) format din ectostromă şi endostromă.

DIPLOTEN - (gr. diploos = dublu; tainia = bandă)
Stadiul profazei în care cromozomii bivalenţi se divid longitudinal apoi se separă şi se îndepărtează unul de altul rămînînd prinşi între ei prin chiasme. (Pl. IV, 4).

DIPLOFAZA - (gr. diploos = dublu; osis = condiţie)
Procesul de dublare a numărului de cromozomi în urma actului de fecundaţie.

DIPLOZOM - (gr. diploos = dublu; soma = corp).
Pereche de centrioli găsiţi în unele celule.

DIPSACACEAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) care cuprinde plante ierboase şi frutescente, cu frunze opuse lipsite de stipele. Inflorescenţa un calatidiu. Receptaculul nud sau acoperit cu scvame la subţioara cărora sînt situate florile hermafrodite şi zigomorfe. Caliciul pe tipul 5, gamosepal, uneori transformat în peri. Corola gamopetală, 4-5 fidată, zigomorfă, uşor bilabiată. Stamine 4, rar mai multe sau mai puţine. Ovar inferior. Fruct acheniform cu peri.

DISAMARA - (gr. dis = doi; lat. samara = sămînţă de ulm).
Fruct compus din două samare (ex. fructul de la Acer-Arţar) (Pl. XLVI, 5, D)

DISC - (lat. discus = disc)
1. Receptaculul sau partea terminală a inflorescenţei de la Compositae, lăţit sub formă

de disc sau farfurie; 2. partea superioară a apoteciei de la licheni; 3. organul de fixare de la unele alge verzi, brune, roşii sau de la licheni. (Pl. XL, 1, F)

DISCIFLORE - (lat. discus = disc; flos = floare)
Plantele la care receptaculul floral are forma unui disc.

DISCLIMAX - (gr. dis = doi; clima = climat) sin. paraclimax.
1. Comunitatea stabilă condiţionată de influenţa de lungă durată a omului; 2. comunitate stabilă formată din specii exotice bine adaptate; 3. comunitate primară, stabilă ce a depăşit climaxul regional potenţial (Tüxen).

DISCOMYCETALES - (lat. discus = disc; mykes = ciupercă)
Ordin de ciuperci din Cl. Ascomycete care prezintă corpul de fructificaţie deschis în formă de cupă sau disc numit apoteciu. (ex. Peziza).

DISEMINARE - (lat. diseminare = a împrăştia)
Procesul de răspîndire a germenilor vegetativi şi asexuaţi (propagule, spori) precum şi a seminţelor şi fructelor prin intermediul diferiţilor agenţi externi (vînt, apă, animale şi om).

DISEMINUL - (lat. disseminare = a împrăştia)
Germen capabil de a forma un nou individ (ex. sporii, fructele şi seminţele).

DISFUNCTIE - (lat. dis = fără; functio = muncă, activitate)
Procesul de tulburare a proceselor fiziologice care are loc într-un organ, aparat sau sistem.

DISGENEZIE - (gr. dis = fără; genesis = naştere)
Procesul de tulburare care se petrece în dezvoltarea unui organism vegetal.

DISILENT - (lat. dissilire = a exploda, a plesni)
Organele unor plante care se deschid brusc, explosiv. (ex. fructul de la Echalium) - (Pl. XL. VII, 3)

DISJUNCT - (lat. disjunctus = separat)
1. Organe ale plantelor împărţite în mai multe regiuni sau segmente prin strangulaţii; 2. element fitogeografic ce caracterizează speciile cu areale geografice separate.

DISJUNCTIE - (lat. disjunctus = separat)
1. Scindarea longitudinală a cromozomilor în migrarea cromatidelor separate spre cei doi poli ai celulei; 2. separarea cromozomilor homologi în prima diviziune meiotică şi orientarea lor către cei doi poli ai fusului acromatic, reprezentînd esenţa fenomenului de segregare a caracterelor la formele hibride.

DISOCIERE - (lat. dissociere = a desface, a separa)
Tip special de translocaţie într-un cromozom metacentric lung şi un cromozom scurt din care rezultă doi cromozomi submetacentrici.

DISOMATIC - (gr. dis = de două ori; soma = corp)
Celulă somatică cu număr dublu de cromozomi, faţă de starea normală.

DISOMI - (gr. dis = doi; soma = corp)
Perechi normale de cromozomi homologi cunoscuţi sub denumirea de bivalenţi.

DISOMIC - (gr. dis = de două ori; soma = corp)
Individ care prezintă în celulele somatice doi cromozomi homologi.

DISPERIOADA - (gr. dis = de două ori; periodous = perioadă)
Perioada nefavorabilă ciclurilor fotoperiodice care are influenţă negativă asupra fenomenului de florogeneză.

DISPERM - (gr. dis = două; sperma = sămînţă)
Fructe care prezintă două seminţe

DISPERMIE - (gr. dis = două; sperma = germen)
Proces de fecundaţie la care ia parte un gamet feminin şi doi gameţi masculini.

DISTAL - (lat. distare = a fi departe)
Situat mai departe faţă de un punct de referinţă.

DISTANTA - (lat, distanţia = distanţă)
Spaţiul dintre două puncte; d. centromerică distanţa dintre un anumit locus şi centromer; d. diferenţială - distanţa dintre centomer şi prima chiasmă pe lungimea cromozomului ; d. genetică - distanţa în unităţi Morgan dintre genele înlănţuite (linkage); d. interstiţială - distanţa dintre chiasmate; d. telomerică reziduală - distanţa dintre un telomer şi prima chiasmă.

Scanned with OKEN Scanner

DISTENSIE - (lat. distensio = alungire)
Capacitatea pe care o au unele organe vegetale sau structuri de a se alungi sub acţiunea unei forţe.

DISTIH - (gr. distichos = cu două rînduri)
Organe alterne dispuse pe două rînduri sau serii opuse, de o parte şi de alta a unui ax. (Pl. XXX, 3, A).

DISTRIBUTIE - (lat. distributus = divizat)
1. Aria de răspîndire a unui taxon sau cenotaxon în diferite zone biogeografice; 2. modul de aşezare a exemplarelor unei specii, într-o fitocenoză; distribuţie grupată - indivizii formează grupe în fitocenoză; distribuţie întîmplătoare - indivizii sînt dispuşi la întîmplare la distanţe mari între ei; distribuţie uniformă - indivizii sînt dispuşi uniform, la distanţe egale în fitogenoză. (Pl. LXXX).

DISTRICT FLORISTIC
Unitatea de raionare floristică subordonată provinciei floristice.

DISTRICT GEOBOTANIC
Unitatea de raionare geobotanică subordonată provinciei geobotanice.

DIURN - (lat. diurnus = zi)
1. Bioritm ce prezintă o perioadă de o zi; 2. floare care se deschide numai la lumină.

DIVARICAT - (lat. divaricatus = a se spinteca)
Orientate sau dispuse în direcţii diferite, mai mult sau mai puţin perpendiculare.

DIVERGENTA - (lat. divergere = a se îndepărta)
Unghiul format în regiunea centrală a tulpinii de două frunze consecutive.

DIVIZAREA INVELISULUI VEGETAL
Stabilirea unităţilor din care este format învelişul vegetal.

DIVIZIUNE - (lat. dividere = a împărţi)
1. Insuşirea fundamentală a materiei vii prin care se asigură, înmulţirea, perpetuarea şi unitatea organismelor; 2. grupe de unităţi sistematice; 3. partea componentă a unui organ sau organism.

DIVIZIUNEA CELULARA
Procesul de înmulţire a celulelor întîlnit atît la organismele unicelulare cît şi la cele pluricelulare; d. directă (amitoză) - în cadrul acestei diviziuni nucleul celulei mamă se alungeşte, se gîtuie la mijloc, concomitent cu celula şi în cele din urmă rezultă două celule fiice (ex. la algele verzi inferioare); d. indirectă (mitoză sau cariocineză) - tipul normal de înmulţire a tuturor celulelor de la plantele superioare şi inferioare. Ea este de două feluri : A cariocineză tipică (div ecvaţională, mitoza) - diviziune prezentă la toate celulele plantelor superioare, cu excepţia celulelor - mame ale aporilor şi gameţilor; modificările celulare sînt grupate în 4 faze; profaza, metafaza, anafaza, telofaza. In urma acestei diviziuni dintr-o celulă diploidă rezultată două celule diploide.

Variante de cariocineză: 1. înmugurirea, 2. formarea liberă a celulelor; 3. endomitoza, 4. statmocineza. B. Cariocineza allotipică (meioza, div. reducţională) se întîlneşte numai la celulele mame ale sporilor şi mai rar ale gameţilor. In cursul acestei diviziuni numărul cromozomilor se reduce la jumătate- Din cele două diviziuni succesive care constituie meioza, numai prima este reducţională, iar cea de a doua este ecvaţională (Pl. IX).

DIXEN - (gr. di = două ; xenos = gazdă)
Parazit care în ciclul său evolutiv se dezvoltă în două gazde.

DIZAHARIDE
Substanţe organice care conţin două molecule de monozaharide.

DIZIGOTI - (gr. dis = de două ori; zygotos = zigot, ou)
Germenii care au luat naştere din fecundarea independentă a două ovule de către doi spermatozoizi.

DNA LIGAZA
Enzimă care contribuie la unirea filamentelor rupte de ADN.

DNA - POLIMERAZA
Enzima care catalizează sinteza ADN-ului

DOLICOBLAST - (gr. dolichos = lung; blastos = mugure).
Ramura scurtă, purtătoare de frunze şi flori.

Scanned with OKEN Scanner

DOLICOSTILA - (gr. dolichos = lung = stylos = coloană).
Floarea la care stilul este mai lung decît staminele (Pl. XXXVIII, 2, B)

DOLINE
Lacuri sodice formate în rocile sărate.

DOLIOFORM - (lat. dolium = butoi; forma = formă)
De forma unui butoi cu extremităţile înguste şi partea mediană îngroşată.

DOMATIUM - (gr. domation = căsuţă)
Organe vegetale sau cavităţi ale acestora în care trăiesc viermi sau insecte.

DOMINANT - (lat. dominare = a domina)
1. Genă care se manifestă fenotipic în stare heterizigotă; dominant dublu - caracter controlat de două gene dominante; dominant letal - mutaţie genică care antrenează în stare heterozigotă moartea timpurie, a purtătorului în perioada embrionară; 2. taxonul cu cel mai mare număr de indivizi dintr-o fitocenoză.

DOMINANTA - (lat. dominare = a domina)
1. Capacitatea unei gene de a se manifesta; d. conţionată - genă a cărei acţiune este modificată de altă genă sau de mediu; d. duplex - genă dominantă la care efectele fenotipice şi enzimative sînt aceleaşi atît în stare heterozigotă cît şi homozigotă; d. efectivă - dominantă, la care efectele fenotipice sînt aceleaşi în stare homozigotă şi heterozigotă, dar nivelul enzimic este mai scăzut în stare heterozigotă; d. extinsă - tip de dominaţie al cărei efect maxim apare în doză dublă; d. incompletă - tip de dominanţă - cînd efectele produse în stare heterozigotă sînt mai slabe (de regulă intermediare) decît în stare homozigotă; d. instabilă - care se manifestă variat în diferite regiuni sau zone; d. întîrziată care se manifestă întotdeauna indiferent de condiţiile ce apar; d. neregulată - care prezintă penetranţă imcompletă; d. succesivă - transformarea periodică prin mutaţii a unei gene succesive în gena dominantă şi invers. 2. Element de caracterizare cantitativă a rolului speciilor în comunitate şi exprimă capacitatea unei specii de a realiza acoperirea sau masa cea mai mare (în volum sau greutate) într-o fitocenoză.
Cea mai folosită scară în aprecierea dominaţiei este cea indicată de BRAUN BLANQUET.
Scara are următoarele 5 trepte:
1. acoperire, slabă, mai puţin de 1/10 din suprafaţa probei
2. acoperire de la 1/10 la 1/4 din suprafaţa probei
3. acoperire de la 1/4 la 1/2 din suprafaţa probei
4. acoperire de la 1/2 la 3/4 din suprafaţa probei
5. acoperire de la 3/4 la 4/4 din suprafaţa probei.

DOMINATIA APLICATA -
Fenomen larg răspîndit în lumea vegetală, care constă în inhibiţia corelativă a mugurilor axilari şi a ramurilor laterale sub influenţa mugurelui terminal, funcţie pe care o exercită prin intermediul unor fitohormoni (auxine, gibereline, citokinine). Murgurii apicali dirijează de asemeni orientarea şi dezvoltarea rizomilor stolonilor şi frunzelor. Acest proces al dominaţiei apicale este influenţat la rîndul său de o serie de factori externi: intensitatea luminii, temperatura, nutriţia minerală, aerisirea solului.

DOMINUGENE - (lat. domonator = conducător)
Gene particulare care pot modifica expresia fenotipică a unor gene dominante şi care facultativ pot avea şi acţiune proprie.

DONOR - (lat. donare = a ceda, a da)
Bacterie care prin conjugarea transferă o parte din materialul său genetic, bacteriei acceptoare cu care s-a unit.

DORMIND - (lat. dormire = a dormi)
Care duce o viaţă latentă, sau se găseşte într-o stare de repaus asigurînd trecerea plantelor peste anumite perioade nefavorabile de viaţă. (ex. muguri dorminzi)

DOZAJ GENETIC
1. Frecvenţa unei gene date într-un genotip; 2. frecvenţa unei gene într-o populaţie; 3. frecvenţa unei gene într-o celulă.

DRAJON
Lăstari aerieni formaţi din muguri adventivi diferenţiaţi pe rădăcinile unor plante.

DRAJONARE
Sistemul de înmulţire şi regenerare a plantei prin drajoni se numeşte drajonare.

DREPANIUM - (gr. drepare = seceră)
Inflorescenţă cimoasă helicoidală la care florile se dezvoltă în acelaşi plan şi în acelaşi sens. (Pl. XL, 3, A)

Scanned with OKEN Scanner

DRIFT - (engl. drift = curent)
Modificarea întîmplătoare a frecvenţei genelor în populaţiile mici.

DRIMOFITE - (gr. drymos = crîng ; phyton = plantă)
Plante lemnoase cu port mic, arbori şi arbuşti.

DROSERACEAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) care cuprinde plante mici care trăiesc în turbăriile montane, în sfagnete. Specia cea mai caracteristică este Drosera rotundifolia (Roua cerului), plantă înaltă pînă la 20 cm, cu frunzele dispuse bazal în rozetă, specializate în prinderea şi distrugerea insectelor, ceea ce denotă adaptările la viaţa carnivoră.
Prezintă flori mici albe, pentamere.

DRUPA - (gr. druppa = măsline)
Tip de fruct cărnos, unicarpelar şi monosperm cu exocarpal pielos, mezocarpul cărnos şi endocarpul sclereficat. (Pl. XLVI, 1, 2).

DUBLA INCRUCISARE
Incrucişarea între doi hibrizi, fiecare rezultă la rîndul său din încrucişarea a două forme diferite.

DUBLU HELIX - (gr. helix = spirală) sin. duplex.
Spirală dublă alcătuită din două catene de ADN complementare legate prin legături de hidrogen între bazele lor azotate.

DUCES - (lat. ducere = a conduce)
Zona centrală a tulpiniţei de la briofite (muşchi superiori) care are rol în circulaţia sevei brute şi elaborate.

DULCICOL - (lat. dulcis = dulce; colere = a locuit)
Mediul apelor dulci unde trăiesc unele specii de plante

DUPLEX - (lat. duplex = dublu)
Organism care are două gene dominante pentru acelaşi caracter.

DUPLICATIA - (lat. duplicare = a dubla)
Repetarea în acelaşi cromozom a unui număr de gene, datorită în general crossingoverului inegal între doi cromozomi homologi; d. în tandem - cînd duplicarea se face în ordinea normală a genelor; d. în tandem inversată - cînd dublarea genelor se face în ordine inversă a aşezării lor în cromozomi.

DURAMEN - (lat. durare = a fi tare)
Regiunea centrală a tulpinilor de la arbori formată din ţesut lemnos tare, puternic lignificat de o culoare închisă.

DURIFRUTICETA - (lat. dure = dur, tare; fruticetum = tufiş, crîng)
Fitocenoze de arbuşti cu frunze dure.

DURIHERBOSA - (lat. dure = dur, tare, herba = iarbă)
Fitocenoze de ierburi cu frunze aspre.

DURILIGNOSA - (lat. dure = dur, tare; ligneus = de lemn)
Fitocenoze de arbori şi arbuşti cu frunze aspre.

DURISILVAE - (lat. dure = dur, tare; silva = pădure)
Păduri alcătuite din arbori cu frunze aspre.

E

EBRACTEATE - (lat. ex = fără; bractea = foiţă)
Flori lipsite de bractee sau bracteole.

ECARINAT - (lat. ex = fără; carina = corabie)
Organ al plantei care nu prezintă carină sau creastă asemănătoare unei carine.

Scanned with OKEN Scanner

ECEZA - (gr. ecesis = liber)
Ocuparea de către plante a unui spaţiu liber.

ECHILIBRU - (lat. aequilibrium = echilibru)
Procesul de stabilitate a unui corp sub acţiunea unor forţe care se anulează reciproc; e. genetic procesul prin care frecvenţa alelelor rămîne nemodificată de la o generaţie la alta într-o populaţie: e. hidric - nivelul optim al cantităţii de apă din organism necesar desfăşurării normale a funcţiilor fiziologice.

ECHINAT - (gr. echinos = ţepi, spini)
Organ al plantei prevăzut cu spini, ţepi sau ghimpi.

ECHITANTA
Foliaţie la care frunzele cele mai externe acoperă pe cele mai interne (Pl. XX, 4, G, H).

ECHIVALENT DETRIMENTAL
Grup de gene recesive care în stare homozigotă au efecte nocive

ECHIVALENT LETAL
Genă care în stare homozigotă determină moartea organismului.

ECHIVALENTA - (lat. aequus = egal; valere = a avea valoare).
Sisteme care prezintă o aceiaşi valoare.

ECIDIE - (lat. aecidium = cupă)
Formaţiune care are aspectul unei cupe, prezentă pe faţa inferioară a frunzelor de dracilă, în care se formează ecidiosporii. (Pl. XXVIII, 1, A).

ECIDIOCLIMAT - (lat. aecidium = cupă; gr. klima = climă).
Climatul unui spaţiu foarte mic, în jurul unei plante.

ECIDIOSOR - (lat. aecidium = cupă; gr. sporos = spor, sămînţă).
Grup de ecidiospori.

ECIDIOSPOR - (lat. aecidium = cupă; gr. sporos = sămînţă).
Spor binucleat format în ecidii. (Pl. XXVIII, 1, B)

ECLIPSA - (gr. ekleipo = a înceta)
Faza acidului viral, în care virusul nu mai poate fi aproape de loc depistat în celula gazdă.

ECO - (gr. echo = sunet repetat)
Prefix folosit cu sensul de repetare.

ECOBIOTIC - (gr. oikos = casă; biosis = mod de viaţă)
Organism adaptat la un mod specific de viaţă.

ECOCLIMAT - (gr. oikos = casă; klima = climă)
Climatul unui anumit mediu.

ECOCLIN - (gr. oikos = casă; klinein = a aluneca)
Gradient morfologic sau fiziologic corelat cu un gradient ecologic.

ECOFENE - (gr. oikos = casă; phainein = a apare)
Organisme vegetale care prezintă genotipuri asemănătoare dar cu fenotipuri deosebite.

ECOFENOTIP - (gr. oikos = casă; phainein = a apare; typos = model)
Modificare fenotipică determinată de mediul înconjurător.

ECOGENEZA - (gr. oikos = casă; genesis = naştere)
1. Stabilirea unor relaţii între vieţuitoare şi mediu în cursul evoluţiei. 2. procesul de formare a condiţiilor ecologice.

ECOID - (gr. oikos = casă)
Ansamblul tuturor factorilor ecologici.

ECOLOGIA - (gr. oikos = casă; logos = ştiinţă)
Ştiinţa care se ocupă cu studiul relaţiilor dintre organisme şi mediul înconjurător biotic şi abiotic; e. marină - partea ecologiei care studiază ecosistemele mărilor şi oceanelor; e. plantelor - parte a ecologiei care se ocupă cu studiul relaţiilor dintre organismele vegetale şi mediul înconjurător.

ECOMORFA - (gr. oikos = casă ; morphé = formă)
Categorie de plante cu comportament identic faţă de un anumit factor ecologic (Belgard).

Scanned with OKEN Scanner

ECOMORFOZE - (gr. oikos = casă; morphé = formă)
Modificarea unor caractere morfologice ale plantelor sub influenţa factorilor mediului înconjurător.

ECORTICAT - (lat. e = fără; cortex = scoarţă)
1. Lipsit de cortex sau regiune corticală; 2. licheni la care nu se diferenţiază un cortex şi la care medula este în contact direct cu exteriorul.

ECOSISTEM - (gr. oikos = casă; systema = sistem)
Complexul alcătuit din plante, animale şi mediul fizic înconjurător.

ECOSPECIE - (gr. oikos = casă; lat. species = specie).
Specie care se deosebeşte de alte specii ale aceluiaşi gen prin nişa ecologică ocupată şi prin aspectul ei morfologic.

ECOSTATE - (lat. e = fără; costa = coastă, nervură)
Organ al plantei lipsit de coaste sau ridicături.

ECOTIP - (gr. oikos = casă; typos = tip)
1. Ansamblu de populaţii diferenţiate de alte populaţii din aceeaşi specie, prin trăsăturile lor ecologice şi genetice; 2. subunitatea ecologică a speciei cuprinzînd populaţii cu cerinţe ecologice aparte, deosebite de restul populaţiilor speciei.

ECOTON - (gr. oikos = casă; tonos = tensiune)
1. Regiune geografică care face trecerea între două comunităţi de plante; 2. comunitate de tranziţie între două cenoze diferite.

ECOTOP - (gr. oikos = casă; topos = loc) sin. staţiune.
1. Formă particulară a habitalului din interiorul unei regiuni; 2. ansamblul format din climatop şi edatop.

ECTAL - (gr. extos = exterior) sin. margine talină.
1. Situat la suprafaţa unui organ; 2. învelişul talin al apoteciei.

ECTENDOTROFIC - (gr. ektos = în afară; endon = în interior; trophe = hrană).
Organism vegetal care trăieşte atît la exteriorul cît şi în interiorul substratului.

ECTO-ECT - (gr. ektos = exterior, extrem)
Prefix folosit cu sensul de afară, în afară.

ECTOCARP - (gr. ektos = în afară; karpos = fruct)
1. Corp de fructificaţie care apare la exteriorul substratului; 2. corp de fructificaţie rezultat din straturile externe ale aparatului vegetativ; 3. zona externă a fructelor cărnoase.

ECTOCROIC - (gr. ektos = în afară; chros = culoare)
Pigmenţi situaţi pe suprafaţa celulelor sau hifelor.

ECTOFITE - (gr. ektos = în afară, exterior, phyton = plantă).
Plante care trăiesc pe suprafaţa corpului altor organisme.

ECTOFLOIC - (gr. ektos = în afară; phloios = scoarţă) sin. hadrocentric.
Fascicol libero - lemnos concentric cu ţesutul lemnos înconjurat de liber.

ECTOFLOIODIC - (gr. ektos = în afară; phloios = scoarţă).
Organism vegetal care trăieşte pe scoarţa arborilor şi arbuştilor.

ECTOGEN - (gr. ektos = în afară; genesthai = a se naşte).
Organisme vegetale care parazitează pe suprafaţa corpului gazdei.

ECTOGENIC - (gr. ektos = în afară; gennaein = a produce).
Caracter determinant de condiţiile mediului ambiant.

ECTOPARAZIT - (gr. ektos = în afară; parasitos = parazit).
Parazit de natură vegetală care trăieşte pe suprafaţa corpului gazdei.

ECTOPLASMA - (gr. ektos = în afară; plasma = formaţiune).
Pelicula plasmatică externă, hialină, lipsită de incluziuni şi semipermeabilă ce căptuşeşte membrana celulară. (Pl. I).

ECTOSFERA - (gr. ektos = în afară; sphaira = sferă)
Zona exterioară a centrozomului.

ECTOSTROMA - (gr. ektos = în afară; stroma = strat)
Tesut format din hife miceliene, generator de conidii, format pe suprafaţa organelor parazite.

Scanned with OKEN Scanner

ECTOTROFIC - (gr. ektos = exterior, în afară; trophein = a hrăni).
Organisme vegetale saprofite sau parazite care trăiesc pe suprafaţa altor organisme animale sau vegetale.

ECTOTROPIC - (gr. ektos = în afară; tropein = a răsuci).
Organ al plantei curbat în afară.

ECTRO - (gr. ektros = care nu-şi atinge scopul)
Prefix folosit cu sensul de ' lipsă.

ECTROGEN - (gr. ektros = lipsă; gennaein = a produce)
Factor teratogen.

ECVI - (lat. ecqui = egal.
Prefix folosit cu sensul de egal.

ECVIFACIALA - (lat. ecqui = egal; facies = faţă)
Frunză cu aceiaşi structură pe ambele feţe.

EDAFIC - (gr. edaphos = sol)
1. Organismul vegetal care trăieşte în sol; 2. factorii fizici, chimici sau biotici existenţi în sol.

EDAFOFITE - (gr. edaphos = sol; phyton = plantă)
1. Forma microscopică a solului; 2. plante înrădăcinate în sol.

EDAFOLOGIE - (gr. edaphos = sol; logos = ştiinţă)
Stiinţa care se ocupă cu stadiul complex al solului.

EDAFON - (gr. edaphos = sol).
Totalitatea plantelor şi animalelor din sol.

EDATOP - (gr. edaphos = sol) sin. edafotop.
Ansamblul omogen de factori ecologici specifici solului unei comunităţi de organisme vii.

EDIFICATOARE - (lat. aedificare = a edifica)
Specie dominantă şi fidelă din cadrul unui individ de asociaţie.

EFARMONIC - (gr. epi = peste; hormos = potrivit)
Organism vegetal perfect adaptat la condiţiile de mediu.

EFARMOZA - (gr. epi = peste; hormos = potrivit).
Procesul adaptării organismelor vegetale la noi condiţii de mediu.

EFEBIC - (gr. aphebos = matur, adult)
Stadiul de maturitate al unui individ sau a unei specii.

EFECT - (lat. effectus = efect)
Rezultatul unei acţiuni.

EFECTOR - (lat. effector = a efectua)
1. Intermediarul prin care acţionează un organism sau o celulă; 2. factor care intervine în procesele enzimatice cu excepţia enzimei şi a substratului.

EFEDRINA
Amină extrasă din planta Ephedra distachya L. cu acţiune vascoconstrictorie.

EFEMER - (gr. ephemeros = zilnic)
1. Organe ale plantelor cu viaţă foarte scurtă; 2. organe trecătoare.

EFIGURAT - (lat. ex. = în afară; figurare = a forma)
Cu formă determinată, permanentă.

EFOLIATIE - (lat. ex. = fără de; folium = frunză)
Schimbarea periodică a frunzelor.

EFUZ - (lat. effusus = cu răspîndire în afară)
Cu dezvoltare sau structură laxă.

EGRETA
Gruparea de perişori, la extremitatea unor fructe.

EHRENBERG G. (1791 - 1870)
Biolog care s-a ocupat cu stadiul unui număr mare de specii de plante şi animale microscopice monocelulare şi a creat ştiinţa protistologiei.

Scanned with OKEN Scanner

ELAEAGNACEAE

Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Rosales - care cuprinde arbori sau arbuşti adeseori spinoşi, uneori dioici sau poligami. Frunze alterne sau opuse întregi acoperite cu peri stelaţi. Flori actinomorfe, hermafrodite sau unisexuate, dispuse în raceme sau fascicule. Perigon cu 2-4 foliole valvate. Stamine 4-8 inserate pe receptacul, lipsite de filamente. Ovar sesil unicelular, stil şi stigmat simplu. Fructul o drupă falsă. Dintre speciile mai importante amintim: Hippophaë rhamnoides L., şi Eleagmus angustifolia L.

ELAIOCITE - (gr. elaion = ulei; kytos = celulă, cavitate).
Celule grase bogate în lipide, depuse sub formă de picături (Pl. VI, 3).

ELAIOPLASTE - (gr. elaion = ulei; plastos = formaţiune) sin elaiosoni.
Tip de leucoplaste, cu rol în formarea şi depunerea uleiurilor, sub formă de picături.

ELAIOPLANCTON - (gr. elaion = ulei; plankton = plutitor).
Organisme celulare coloniale, planctonice bogate în uleiuri cu ajutorul cărora plutesc la suprafaţă.

ELASTICITATE - (gr. elastes = care se întinde)
Proprietatea întregii materii vii de a se deforma şi de a revine la forma iniţială îndată ce încetează acţiunea forţelor externe, deformante.

ELASTOMERIE - (gr. elasto = care se întinde; metron = măsură)
Măsurarea elasticităţii celulelor, ţesuturilor şi organelor vii.

ELATERE - (gr. elater = a mîna, a plimba)
1. Filamente membroase şi hidroscopice prezente în sporange sau fixate de suprafaţa sporului cu rol în răspîndirea sporilor pe timp secetos; 2. filament al capilitiului sporangilor de la Myxomycetes; 3. filamentele membranoase prinse de sporul de la Equisetum - rezultate prin destrămarea episporului pe două linii spirale; 4. filamente membanoase prezente în capsula de la majoritatea speciilor de briofite din Cl. Hepatice (Pl. LIX, 4, F, LXXI, 3I, F).

ELATEROFOR - (gr. elater = a mîna ; pherein = a purta)
1. Prevăzut cu elatere; 2. ţesut generator de elatere.

ELATINACEAE

Familie de plante superioare din Ord. Parietales care cuprinde plante ierboase anuale, amfibii. Tulpini simple sau ramificate. Frunze simple. opuse rar verticilate. Flori actinomorfe bisexuate, hipogine, solitare sau dispuse în glomerule. Caliciul 2-5 partit sau cu 5 (3) sepale libere. Petale 2-5 libere. Stamine 2-5 sau numeroase libere. Fruct capsulă. Dintre speciile mai importante amintim : Elatine alinasttrum L., E. hexandra DC. etc.

EL-BEITAR

Botanist arab care în secolul al XIII-lea publică lucrarea "Corpus medicamentorum" unde descrie numeroase plante şi utilizările lor medicale.

ELECTROSOM - (gr. electikos = a alege; soma = corp)
Condriosom care intervine în elaborarea şi fixarea constituenţilor chimici ai protoplasmei.

ELECTRO- (gr. elektron = chihlimbar)
Prefix folosit pentru termenul de electricitate.

ELECTROBIOLOGIE - (gr. elektron = chihlimbar; bios = viaţă; logos = ştiinţă).
Ştiinţa care studiază apariţia şi importanţa electricităţii în organismele vii.

ELECTROCATALIZA - (gr. elektron = chihlimbar; katalysis = descompunere)
Accelerarea proceselor fizico-chimice din organismele vii cu ajutorul curentului electric.

ELECTROFIZIOLOGIE - (gr. elektron = chihlimbar; physis = natură; logos = ştiinţă)
Ramura fiziologiei care se ocupă cu studiul fenomenelor electrice asociate cu procesele fiziologice.

ELECTROFOREZA - (gr. elektron = chihlimbar; pherein = a purta).
Deplasarea diferenţială către anod sau catod, a particulelor încărcate electric dintr-o soluţie tampon prin care trece un curent electric.

ELECTROOSMOZA - (gr. elektron = chihlimbar; osmos = impuls. + ozã).
Trecerea unui lichid prin pereţii membranelor semipermeabile sub acţiunea unui cîmp electric.

ELECTROSTIMULARE - (gr. elektron = chihlimbar; stimulare = a stimula)
Stimularea celulelor şi ţesuturilor vii cu ajutorul curentului electric.

Scanned with OKEN Scanner

ELECTROTAXIE - (gr. elektron = chihlimbar; taxis = aranjare)
Proprietatea unor organisme vii de a fi atrase sau îndepărtate de o sursă de curent electric.

ELECTROTROPISM - (gr. elektron = chihlimbar; trope = curbare, răsucire).
Procesul de curbare a organelor vegetale sub acţiunea curentului electric.

ELEMENT - (lat. elementum = element)
1. Parte dintr-un întreg; 2. mediul natural al unui organism; 3. e fitogeografic - speciile de plante care au acelaşi areal sau al căror areal coincide mai mult sau mai puţin. Acestea sînt: adventive (Adv.) - specii de diferite origini cu areal nedeterminat şi variabil ale căror seminţe au fost aduse la noi o dată cu introducerea unor plante de cultură sau prin circulaţia diferitelor mărfuri importante ex. Juncus tenuis Willd. Melissa officinalis L., Veronica persica Poir., alpino-carpatice (Alp.-carp) - specii de plante răspîndite în Alpi şi Carpaţi, alpino-carpato-balcanice (Alp.-carp.-balc) - specii răspîndite în Alţi, Carpaţi şi Balcani; alpine europene -(Alp.-eur) - specii răspîndite în munţii înalţi din Europa; atlantice (Atl.-) - specii care au patria în regiunile Europei de Vest; atlantice - central europe - (Atl.-centr.eur) - specii de plante cu centrul de răspîndire în regiunile atlantice, vest-europene, trecînd şi în Europa centrală, ele lipsind din regiunile mediteraneene, ex. Potentila verna L., Ophrys insectifera L., atlantice-mediteraniene (Atl. medit.) - specii cu centrul de răspîndire în regiunile atlantice vest-europene şi cele mediteraniene - ex. Taxus baccata L., Hedera helix; atlantice - mediteraniene - central europene (Atl. medit. centr. eur) balcanice (Balc.) - specii de plante care au centrul de răspîndire în Peninsula Balcanică; boreale (Bor.) - specii care cresc în regiunile nordice de tundre, la noi s-au înceţăţenit în epoca glaciară, iar astăzi se menţin ca relicte în picete şi sfagnete; Carpato-balcanice sau dacice (Carp.-balc) - specii răspîndite în Carpaţi şi Balcani; Carpato-balcano-anatolice (carp.-balc.-anat.): specii de plante răspîndite în Carpaţi, Balcani şi munţii din Asia Mică. ex. Syringa vulgaris L., Arenaria rotundifolia M.B., Bruckenthalia spiculifolia (Salisb,) Rchb.; Carpato - balcano - caucazo - anatolice - (Carp.-balc.cauc.anat.) - specii răspîndite în Carpaţi, Balcani Caucaz şi munţii din Asia Mică. ex. Telekia speciosa (Schreb.) Baumeg. Phleum montanum C. Koch; Carpato-balcano-caucazicce (Carp.-balc.-cauc.) - specii răspîndite în Carpaţi, Balcani şi Caucaz; carpato-balcano-sudetice (Carp.-balc.-sudet.) specii răspîndite în Carpaţi, Balcani şi Sudeţi, ec. Salix silesiaca Willd, Campanula napuligera Schur., Hieracium erythrocarpum Peter; carpato-panonice (Carp.-pan) - specii răspîndite în Balcani şi regiunea panonică ex. Veronica orchidaea Cr., Centaurea nigrescens Willd.; Carpato-sudetice (Carp,- sudet) - specii răspîndite în Carpaţi şi Sudeţi, ex. Euphrasia tatrae Wettst. Campanula kladniana (Schur) Witas; Central - europene (Eur. centr) - specii cu centrul de răspîndire în Europa centrală circumpolare (Circ.) - specii răspîndite în zona temperată şi boreală din întreaga emisferă nordică; circumpolare - alpine (circ. alp.) - specii răspîndite în munţii înalţi din Europa, Asia si America de Nord, care lipsesc în regiunile arctice - ex. Anemone narcissiflora L.,; circumpolare -arcticalpine (Circ.-arct-alp.) - specii răspîndite în regiunile arctice şi subarctice precum şi în munţii înalţi din Europa, Asia şi America de Nord; circumpolare arctic - alpine - euroamericane. (Circ.arct.alp.-euram.) - specii răspîndite în regiunile arctice şi subarctice, cît şi în munţii înalţi din Europa şi America de Nord, lipsesc în munţii din Asia Centrală; circumpolare boreale (Circ.bor) - specii răspîndite în regiunile arctice sau subarctice din Europa, Asia şi America de Nord, în Europa se află sporadic din regiunile inferioare pînă în zona alpină, adeseori prin turbării - ex. Comarum palustre L., Carex chordorrhiza Ehrh., Woodsia pulchella Bertol., cosmopolite (Cosm) - specii răspîndite pe tot globul; eurasiatice (Euras.) - specii larg răspîndite în Europa şi Asia; eurasiatice alpine (Euras.alp). - specii răspîndite în munţii înalţi din Europa şi Asia, lipsesc în regiunile arctice - ex. Saxifraga moschata Wulf., Leontopodium alpinum (L.) Cass.; eurasiatice arctic - alpine (Euras.-arct.-alp.) specii răspîndite în regiunile arctice şi în munţii înalţi din Europa şi Asia ex. Pinus cembra L., Astragalus alpinus L., Pinguicula alpina L.; eurasiatice arctic - alpine - europene (Euras. arct.-alp.-eur.) - specii răspîndite în regiunile arctice din Europa şi Asia, precum şi în munţii înalţi din Europa, lipsesc în munţii înalţi din Asia centrală; eurasiatice boreale (Euras. bor.) - specii cu centrul de răspîndire în regiunile arctice şi subarctice din Europa şi Asia; în Europa temperată sporadice din regiunile inferioare pînă în zona alpină, ex. Angelica archangelica L. Crepis sibirica L., eurasiatice continentale - (Euras.cont) - specii răspîndite în regiunile continentale din Asia şi Europa de E., nu ajung pînă în Europa de V; eurasiatice continentale siberiene (Euras.cont.sib.) - specii cu centrul de răspîndire în Siberia şi care se găseşte sporadic şi în Europa de E, ex. Ligularia glauca (L) O.Hoffm.; europene (Eur) - specii răspîndite în toată Europa; europene continentale (Eur.cont.) - specii răspîndite în regiunile continentale din Europa, ex. Alyssum alyssoides L. Seseli annum L.; endemisme carpatice (End. Carp.) - specii băştinaşe în întreg lanţul carpatic, ele pot fi :

- endemisme carpatice generale pentru toţi Carpaţii;
- endemisme pentru toţi Carpaţii din România;
- endemisme pentru Carpaţii orientali şi meridionali;
- endemisme pentru Carpaţii meridionali;

Scanned with OKEN Scanner

- endemisme locale ;
mediteraniene (Med.) - specii cu centrul de răspîndire în regiunile mediteraniene; moessiace - (Moes.) - specii floristice din Moesia, reprezentînd specii băştinaşe din regiunea de răsărit a Balcanilor, care de aici s-au răspîndit la noi; panonice (Pan.) - specii băştinaşe în partea internă a arcului Carpaţilor şi în regiunea de şes dintre Dunăre şi Tisa; pontice (Pont.) - specii răspîndite în regiunile din jurul Mării Negre, ex. Minuartia setacea (Thuill.) Hay., Lysimachia punctata L., Inula ensifolia L.; pontice - mediteraniene (Pont.-medit.) - specii răspîndite în jurul Mării Negre şi în regiunile mediteraniene; 4) e. genetic - reprezintă categoria speciilor care au acelaşi areal. 5. e istoric - reprezintă categoria speciilor care au pătruns într-o regiune în aceiaşi epocă istorică.

ELEUTEROFILE - (gr. eleutheros = liber; phyllon = frunză) sin. dialisepal şi dialitepal. Flori care au sepalele, petalele (sau tepalele) libere, necunoscute.

ELIMINARE - (lat. eliminare - a scoate din)
A scăpa sau a pierde ceva; e. cromozomială - pierderea unui fragment cromozomial în timpul meiozei; e. genetică eliminarea mutaţiilor genetice sau cromozomiale care au consecinţe nefavorabile.

ELIPTIC - (gr. elipticus = elipsă)
Organ al plantei de forma unei elipse (ex. frunzele)

ELITA - (fr. élite = ceea ce este mai bun)
Plantă izolată care întruneşte în cea mai mare măsură complexul de caractere şi însuşiri care corespund obiectivelor de ameliorare fixate.

ELONGAT
Organ al plantei alungit.

ELUVIAL - (lat. ex. = în afară; luere = a spăla)
Stratul superficial al solului reprezentat de orizontul A.

EMARGINAT - (lat. ex. = afară; marginare = margine)
Frunză sau alt organ al plantei cu vîrful uşor scobit. (Pl. XVIII, E).

EMBRIO - (gr. embryon = embrion)
Prefix folosit cu sensul de embrion

EMBRIOFITA - (gr. embryon = făt; phyton = plantă)
Grup de plante la care în cursul dezvoltării lor ontogenice formează un embrion

EMBRIOFORE - (gr. embryon = făt. pherein = a naşte, a purta). Organismele vegetale generatoare şi purtătoare de embrion.

EMBRIOGENEZA - (gr. embryon = făt; genesis = descendenţă).
Procesul de formare şi dezvoltare a embrionului.

EMBRIOGRAFIE - (gr. embryon = făt; graphein = a scrie).
Descrierea embrionului.

EMBRIOLOGIE - (gr. embryon = embrion ; logos = ştiinţă).
Stiinţa care se ocupă cu studiul apariţiei şi dezvoltării embrionului; e. comparată - studiul embrionilor la diferite grupe pe plante şi animale; e. experimentală - studiul formării şi dezvoltării embrionului în condiţii experimentale.

EMBRION - (gr. embryon = făt)
Stadiu al dezvoltării ontogenetice care începe cu diviziunea zgotului şi formarea primelor organe.

EMBRIONOMIE - (gr. embryon = făt; nomos = lege, ştiinţă).
Stiinţa care se ocupă cu clasificarea embrionilor.

EMEROFITE - (gr. emmerein = statornic; phyton = plantă).
Plante acvatice fixate.

EMERGENTE - (lat. emergere = a ieşi în sus)
1. Formaţiuni solzoase sau ţepoase care apar din ţesutul epidermal sau subepidermal, constituind frunze de tip primitiv care apar în dezvoltarea filogenetică a plantelor; 2. organe de apărare (spinii), de agăţare (hamei) sau digestive.

EMERS - (lat. ex. = în afară; mergers = a cufunda)
Plante acvatice la care unele organe se dezvoltă la suprafaţa apei.

EMERSIHERBOSA - (lat. ex. = în afară; mergere = a cufunda; herba = iarbă).
Cenoze de plante acvatice care ies din apă.

EMPETRACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Ericales care cuprinde arbuşti pitici sempervirescenţi, dioici. Frunze alterne, întregi fără stipele. Flori dispuse la subţioara frunzelor. Sepale trei petale. 3. Ovar superior şase-nouă locular. Stil 1 foarte scurt. cu şase-nouă stigmate stelare. Fruct drupaceu. Dintre speciile cele mai importante amintim pe Empetrum nigrum L.

EMULSIE - (lat. emulsio, de la emulgere = a mulge)
Dispersia unui lichid insolubil într-un alt lichid dispersat.

ENANTIOBIOZA - (gr. enantios = opoziţie, opus; bios = viaţă)
Relaţii antagonice care se stabilesc între două sau mai multe organisme vegetale sau animale.

ENANTIOMORFIC (gr. enantios = opoziţie, opus; morphe = formă).
Organism vegetal care prezintă o formă sau o simetrie diferite de cea tipică.

ENCHYLEMA - (gr. en = în; chylos = must, zeamă) sin. celular.
Substanţa fluidă a protoplasmei.

ENDARH - (gr. endon = în interior; arche = origine, sursă).
Fascicole lemnoase care au o dezvoltare centrifugă formate spre interior de protoxilem iar spre periferia organului din metaxilem.

ENDEMIC - (gr. endemos = localnic, indigen).
1. Plantă cu un areal redus de răspîndire, prezentă numai într-o anumită regiune naturală a globului, fiind cantonată numai în centrul său genetic, fără a se extinde; 2. element fitogeografic prescurtat cu End.

ENDEMISME ALE CARPATILOR (End. Carp.).
Specii băştinaşe în întreg lanţul Carpatic.

ENDO - (gr. endon = înăuntru)
Prefix folosit cu sensul de înăuntru, în interior.

ENDOBIOT - (gr. endon = înăuntru; biotikos = viaţă)
Organisme care trăiesc parazite sau simbiotice în interiorul altor organisme.

ENDOCARP - (gr. endon = înăuntru; karpos = fruct)
Regiunea internă a fructului care delimitează cavitatea în care se găsesc seminţele (Pl. XLVI, 1, B).

ENDOCHITON - (gr. endon = înăuntru, în interior; chiton = învelişi)
Stratul intern al peretelui oogonial întîlnit la unele alge brune.

ENDOCHROIC - (gr. endon = în interior; chros = culoare).
Cu pigmenţii situaţi în interiorul celulei sau hifei.

ENDODERM - (gr. endon = înăuntru; derma = piele)
Ultimul strat al scoarţei, care formează un ţesut primar de apărare al cilindrului central uneori cu rol de depozitare (Pl. XN, 7).

ENDOENZIMA
Enzimă intracelulară.

ENDOFIL - (gr. endon = înăuntru; phyllon = frunză)
Organism parazit în interiorul frunzelor.

ENDOFITE - (gr. endon = înăuntru; phyton = plantă)
Organisme vegetale care trăiesc în interiorul altor organisme (ca parazite, saprofite sau simbionte).

ENDOGAMIE - (gr. endon = înăuntru; gamos = căsătorie)
1. Fuzionarea a doi gameţi imobili care vin în contact prin intermediul unor tuburi sau canale (de conjugare); 2. unirea a doi gameţi formaţi în acelaşi gametange fără ca aceştia să fie eliberaţi în afară.

ENDOGEN - (gr. endon = înăuntru; genes = care produce).
Produs în interiorul organismului.

ENDOGENOT - (gr. endon = înăuntru; genes = care produce).
ADN-ul propriu unei celule bacteriene care primeşte prin transducţie un fragment de ADN exogen.

ENDOGONIDIE - (gr. endon = interior; gones = sămînță, germen).
Colonia fiică de la alga verde colonială Volvox, rezultată prin diviziunea repetată a unei celule mari, prezentă în interiorul celulei mame (Pl. XXIII, 1).

ENDOLITIC - (gr. endon = înăuntru; lithos = piatră)
Organism care trăiește în interiorul stîncilor, așa cum sînt unele alge.

ENDOLITOFITE - (gr. endon = înăuntru; lithos = piatră; phyton = plantă).
Grupe de alge, ciuperci și licheni care trăiesc deobicei în interiorul stîncilor.

ENDOLIZINA - (gr. endon = interior; lisis = a topi, a distruge).
Substanță care lizează bacteriile intercelulare.

ENDOMER - (gr. endon = înăuntru; meros = parte)
Celulele țesutului meristematic care generează endodermul.

ENDOMITOZA - (gr. endon = în interior; mitos = filament).
Replicarea suplimentară a cromozomilor într-un nucleu care nu se divide.

ENDONUCLEOLUS - (gr. endon = în interior; lat. nucleolus = sîmbure).
Regiunea necolorabilă dintr-un nucleu.

ENDOPARAZIT - (gr. endon = în interior; parasitos = parazit).
Parazit vegetal care se dezvoltă în interiorul gazdei.

ENDOPEPTIDAZA
Complexul enzimatic care catalizează hidroliza peptidelor.

ENDOPLASMA - (gr. endon = în interior; plasma = formațiune). sin. tonoplasma.
1. Pelicula plasmatică internă din jurul vacuolelor, lipsită de incluziuni și semipermeabilă, ce separă conținutul vacuolar de citoplasmă și reglează schimbul de substanțe din acestea; 2. membrana vacuolară.

ENDOPLEURA - (gr. endon = în interior; pleura = parte.
Stratul intern al tegumentului seminal.

ENDOPOLIPLOIDIE - (gr. endon = în interior; polys = mulți; ploos = filament; eidos = formă).
Poliploidie rezultată în urma procesului de endomitoză.

ENDOREDUPLICATIE - (gr. endon = interior; lat. re = iarăși; duplicare = a repeta).
Dublarea numărului de cromozomi fără separarea cromotidelor.

ENDORIZA - (gr. endon = în interior; rhiza = rădăcină).
Radicula învelită în coleoriză.

ENDOSCOPIC - (gr. endon = în interior; skopein = a privi)
Embrion răsturnat cu partea anterioară orientată spre baza arheogonului.

ENDOSMOZA - (gr. endon = în interior; osmos = impuls).
Dispersia substanțelor fluide prin membranele semipermeabile ale celulei datorită forței osmotice.

ENDOSPERM - (gr. endon = în interior; sperma = sămînță).
Țesutul nutritiv din embrion în primele sale stadii de dezvoltare; e. primar - format înaintea fecundației, rezultat din diviziunea repetată a macrosporului, care este haploid și prezent în ovulul Gimnospermelor; e. secundar - prezent în sămînța plantelor Angiosperme, care este triploid și rezultă după fecundația zigotului accesoriu (nucleul central al sacului embrionar). (Pl. XXXV, 4 XLV, 2).

ENDOSPOR - (gr. endon = în interior; sporos = sămînță, spor).
Formă de rezistență, întîlnită la unele bacterii, alge, ciuperci. (Pl. XLIX, 2).

ENDOTECA - (gr. endon = în interior; theke = cutie) sin hipoteca .
Valva inferioară a Diatomeelor. (Pl. LV, 2)

ENDOTECIUM - (gr. endon = în interior; theke = cutie)
Țesutul sporogen, al capsulei de la briofite și al anterei staminale.

ENDOTOXINA - (gr. endon = în interior; toxikon = otravă).
Toxină de natură glucido-lipido-polipeptidică, existentă în celulele microbiene care este eliminată în mediul extern odată cu distrugerea celulei bacteriene.

ENDOTROFIC - (gr. endon = în interior; trophe = mîncare, nutriție).
Organism vegetal care trăiește și se nutrește în interiorul altor organisme.

ENDOZOOCHORIE - (gr. endon = în interior; zoon = animal; chora = locuinţă).
Răspîndirea plantelor (sporilor, seminţelor, fructelor ş.a.) prin intermediul animalelor care le poartă în interiorul unor organe sau ţesuturi.

ENDOZOOFITE - (gr. endon = înăuntru; zoon = animal; phyton = plantă)
Plante parazite în interiorul unor grupe de animale.

ENDOXILOFITE - (gr. endon = înăuntru; xylon = lemn; phyton = plantă)
Organisme vegetale parazite în lemn.

ENEAPLOID - (gr. ennea = nouă; ploos = filament)
Organism vegetal a cărei celule somatice au nouă seturi de cromozomi

ENERGETIC - (gr. energein = a fi activ)
Procesul catabolic care are drept rezultat eliberarea de energie.

ENERGIE - (gr. energia = activitate)
1. Proprietatea unui sistem de a efectua un lucru mecanic; 2. In biologie; rezultatul activităţii celulelor vii (metabolism energetic, modificări ale formei, mişcarea); 3. rezultatul unor procese biochimice, utilizată în cursul vieţii celulelor vii în reproducere, pentru sintezele proprii-lor constituienţi şi adaptări la mediu.

ENHALID - (gr. en = în prezenţa; hals = sare)
Organisme vegetale care trăiesc în apele sărate.

ENSIFORM - (lat ensis = sabie; forma = formă)
1. In formă de sabie; 2. frunze cu o lăţime uniformă cu aspect de sabie.

ENTOMO - (gr. entomon = insectă)
Prefix folosit cu sensul de insectă

ENTOMOCROIC - (gr. entomon = insectă; chorein = a disemina)
Spori seminţe şi fructe diseminate prin intermediul insectelor.

ENTOMOFAG - (gr. entomon = insectă; phagein = a mînca) sin. insectivore.
Plante şi animale care se hrănesc cu insecte.

ENTOMOFILE - (gr. entomon = insectă; philein = a iubi) sin. entomogame.
Plante la care polenizarea se realizează cu ajutorul insectelor.

ENTOMOFITE - (gr. entomon = insectă; phyton = plantă)
Bacterii şi ciuperci parazite pe insecte.

ENTROPIE - (gr. entropos = confuzie)
Noţiune prin care se defineşte gradul de dezorganizare din cadrul sistemelor biologice închise.

ENUCLEATE - (lat. e = în afară de ; nucleus = sîmbure).
Celule lipsite de un nucleu bine diferenţiat din punct de vedere morfo-anatomic (ex. la bacterii şi algele albastre) el fiind reprezentat de zonă centrală formată din granule de cromotină. (Pl. XLIX, L, 1).

ENZIMA - (gr. en = în; zymă = ferment)
Proteină constituită din unul sau mai multe lanţuri peptidice şi care i-au parte în reacţiile chimice specifice.

ENZIMOLOGIE - (gr. en = în ; zymă = ferment; logos = ştiinţă)
Partea biochimiei care se ocupă cu studiul structurii şi proprietăţilor enzimelor.

EOCLIMAX - (gr. eu = adevărat; klima = climă)
Climaxul iniţial, virgin.

EOLIAN - (lat. aedus = vînt)
Tot ce aparţine sau este determinat de curenţii atmosferei sau mişcarea aerului.

EOZINOFIL - (gr. eos = devreme; philein = a iubi) sin. oxifil.
Structuri histologice care au o mare afinitate faţă de eosină, colorîndu-se rapid în roşu.

EOZOIC - (gr. eos = devreme; zoe = viaţă)
Care se referă la apariţia vieţii

EPACME - (gr. epi = sus; akme = primul)
Stadiul final al evoluţiei unui grup de organisme ce reprezintă capete de evoluţie.

EPANTHE - (gr. epi = pe sus; anthos = floare)
Ciuperci care se dezvoltă în florile plantelor superioare.

Scanned with OKEN Scanner

EPHEDRACEAE

Familie de plante superioare (Gimnosperme) din ord. Gnetales care cuprinde arbuşti cu frunze mici în formă de solzi. Florile sînt unisexuate, cele mascule dispuse în amenţi, cu 2-8 stamine fiecare şi cu un perigon tubulos pielos, iar cele femele 1-2 într-un verticil, Bacă falsă roşie. Dintre speciile mai importante amintim pe: Ephaedra distachya L. (Pl. LXXV, 2)

EPI - (gr. epi = pe)
Prefix folosit cu sensul de: peste, pe, deasupra.

EPIBAZIDIE - (gr. epi = pe; basio=bază)
Partea terminală a fragmobaziditei care generează sterigmele şi bazidiosporii (Pl. XXVII, 5)

EPIBENTOS - (gr. epi = pe sus; benthos = depresiune).
Flora şi fauna de pe fundul mărilor şi oceanelor cuprinsă între ţărm şi 200 m.

EPIBIOT - (gr. epi = pe; bios = viaţă)
1. Organism care trăieşte pe suprafaţa altor organisme; 2. altoiul.

EPIBIOTIC - (gr. epi = pe sus; bionai = a supravieţui)
Specii de plante endemice care supravieţuiesc în anumite locuri, constituind relicte floristice.

EPIBLAST - (gr. epi = sus; blastos = mugure)
Cotiledonul rudimentar de la Monocotyledoneae.

EPICARP - (gr. epi = pe; karpos = fruct) sin. exocarp.
Stratul extern al pericarpului. (Pl. XLVI, 1, B)

EPICORMIC - (gr. epi = pe, kormos = trunchi)
Organ al plantei rezultat dintr-un mugure dormind.

EPICOTILA - (gr. epi = pe; kotyle = vază)
Regiunea din tulpina unei plantule, cuprinsă între cotiledoane şi primele frunze asimilatoare.

EPIDERMA - (gr. epi = deasupra; derma = piele)
Tesutul primar de apărare format dintr-un singur strat de celule strîns unite cu membranele externe cutinizate lignificate sau mineralizate care acoperă organele aeriene a plantelor superioare (tulpina, frunza, floarea, fructul). (Pl. X, 2, XVI, 7).

EPIFILE - (gr. epi = pe; phyllon = frunză)
Organism care trăieşte pe suprafaţa frunzelor plantelor superioare.

EPIFIT - (gr. epi = deasupra; phyton = plantă)
Organismul vegetal care trăieşte pe suprafaţa altor plante.

EPIFLOIODIC - (gr. epi = deasupra ; phloios = scoarţă)
Organisme vegetale care trăiesc pe suprafaţa scoarţei arborilor şi arbuştilor.

EPIGAION
Vegetaţia (ierburi, arbuşti şi arbori) şi animalelele de pe sol.

EPIGAMIE - (gr. epi = deasupra ; gamos = căsătorie).
Fenomenul atracţiei reciproce dintre două celule sexuale (gameţi) de sex opus.

EPIGEE - (gr. epi = pe; geo = pămînt; gloc pămîntesc).
1. Organisme care trăiesc pe suprafaţa solului; 2. tip de germinaţie în care cotiledoanele embrionului ies deasupra solului se înverzesc şi îndeplinesc o perioadă funcţia de asimilaţie.

EPIGENETICA - (gr. epi = peste; genesis = naştere.
Studiul proceselor prin care genele îşi realizează efectele fenotipice.

EPIGIN - (gr. epi = pe; gyne = femeie)
1. Floare la care ovarul este situat în receptaculul concav sau urceolat (cu poziţie infer) iar celelalte elemente florale se înseră deasupra ovarului; 2. anteridia situată deasupra oogonului sau generată de peretele acestuia. (Pl. XXXVII, 7, C).

EPILIMNION - (gr. epi = deasupra; linne = lac)
Organism care trăieşte la suprafaţa apei sau în straturile superficiale.

EPILITIC - (gr. epi = pe; lithos = stîncă, piatră).
Organismele vegetale care creşte pe suprafaţa stîncilor sau a pietrelor.

EPINASTIE - (gr. epi = pe; deasupra; nastos = dens, solid).
Creşterea mai rapidă a suprafeţei superioare a unui organ decît a celei inferioare şi ca urmare acesta se răsuceşte sau se curbează în jos.

EPIPATOMIC - (gr. epi = pe, deasupra, pathos = litieră)
Stratul vegetal situat deasupra litierei sau deasupra celui muscinal tericol.

EPIPETAL - (gr. epi = pe; petalon = petală)
1. Androceu a cărui stamine sînt situate în faţa petalelor sau comcrescute prin filamentele lor cu petalele; 2. organisme ce trăiesc pe suprafaţa petalelor.

EPIPLANCTON - (gr. epi = pe, deasupra; plangtos = hoinar).
Organismele planctonice care formează planctonul marin dintre suprafaţa şi adîncimea de 200 m.

EPIPLASMA - (gr. epi = pe; plasma = formaţiune)
Rest de citoplasmă care nu a fost utilizată la formarea sporilor.

EPIRIZE - (gr. epi = pe; rhiza = rădăcina)
Organisme care trăiesc pe rădăcinile plantelor.

EPISPERM - (gr. epi = pe; sperma = sămînţă)
Invelişul extern al tegumentului seminal.

EPISPOR - (gr. epi = pe; sporos = sămînţă). sin. exina.
1 Invelişul extern al sporului; 2. stratul extern, subţire, rezistent şi adesea ornamentat al peretelui sporului. (Pl. XXXVII, 6).

EPISTAZIE - (gr. epi = deasupra; statis = poziţie.
Fenomen de interacţiune între gene nealelice cu efect, fenotipic diferit datorită căruia una din gene (epistatică) împiedică manifestarea alelei dominante a celeilalte gene (hipostatică).

EPISTOMATICE - (gr. epi = pe; stoma = gură)
Frunze natante care prezintă stomate numai pe faţa superioară.

EPISTROFIE - (gr. epistrophe = a se mişca în jur)
Dispunerea cloroplastelor de-a lungul membranelor celulare, în cazul unei lumini difuze.

EPITALINE - (gr. epi = pe; thallos = ramură) sin. epifite taline.
Plante care trăiesc pe talul plantelor inferioare.

EPITECA - (gr. epi = pe; theke = cupă)
Valva superioară a scheletului extern de la Diatomee. (Pl. LV, 2).

EPITECIUM - (gr. epi = pe; theke = cupă).
Stratul extern superior, al apoteciului cu rol protector al teciului, format din capetele îngroşate ale parafizelor (Pl. LXIII, 3, 4).

EPITEM - (gr. epi = deasupra; tithenai = a pune)
1. Tesutul parenchimatic care umple camera substomatică a stomatelor acvifore; 2. ţesut format din celule specializate, cu membrane subţiri şi spaţii intercelulare ce intră în structura hidatodelor şi al glandelor nectarifere, cu rol în secretarea apei şi respectiv al nectarului.

EPIXIL - (gr. epi = pe; xylon = lemn)
Organismele vegetale care trăiesc ca saprofite pe trunchiurile şi ramurile moarte ale arborilor şi arbuştilor.

EPIZOM - (gr. epi = în plus; soma = corp)
Structură genetică neesenţială pentru celulă care conţine ADN şi care este capabilă să existe şi să reduplice în celula bacteriană, fie ca unitate autonomă, fie ca unitate integrată în genoforul ("cromozomul") bacterian.

EPIZOOCHORE - (gr. epi = pe; zoon = animal; chora = locuinţă).
Plante a căror spori, fructe, seminţe sînt diseminate cu ajutorul animalelor care le transportă pe suprafaţa corpului lor.

EPILOZA - (gr. epi = deasupra; oule = cicatrice)
Cicatrizarea unei răni la plante.

EQUICELULAR - (lat. aegus = egal; cellula = cavitate, gol).
Tesut format din celule izodiametrice.

EQUIFACIAL - (lat. aegus = egal; facies = faţă)
Frunze care prezintă o creştere verticală, pe ambele feţe identice din punct de vedere morfo-anatomic.

EQUITANT - (lat. equitare = a pluti)
Organe ale plantei care se acoperă parţial unul pe altul.

Scanned with OKEN Scanner

EQUISETACEAE

Familie de plante cormofite (Pteridofite) din Ord. Equisetales care cuprinde plante cu rizomi şi tuberculi, care prezintă două feluri de tulpini: unele sterile cu culoare verde şi altele fertile de culoare brună. Acestea sînt formate din noduri şi internoduri, brăzdate cu coaste. Epiderma impregnată cu siliciu. Frunze mărunte, scvamiforme, verticilate în jurul nodurilor şi concrescute într-o teacă. Sporangii în formă de saci dispuşi cîte 5-12 pe sporofile peltate care formează spice terminale, Protal verde, dioic. Dintre speciile cele mai importante amintim pe : Equisetum palustre L., E. arvense Lam. E. maximum Lam., E. silvaticum L.

ERECT - (lat. erectus = înălţat în sus)
Organ vegetal, drept, vertical, ridicat în sus.

EREDITAR - (lat. hereditar = ereditate)
Caractere moştenite de la părinţi.

EREDITATE - (lat. hereditar = ereditate)
Transmiterea caracterelor eretare (informaţiei genetice) de la părinţi la urmaşi; e. amestecată - teorie conform căreia hibrizii moştenesc amestecat caracterele paterne şi materne ; e. citoplasmatică - transmiterea caracterelor prin formaţiuni citoplasmatice; e. epinucleică - modificări fenotipice determinată de factorii extranucleari; e. hologină - transmisă exclusiv pe linie feminină; e. lineară - transmiterea prin transducţie a ADN-ului exogen încorporat, de genomul bacterian uneia dintre cele două celule fiice (genetica bacteriană) e. mendeliană - totalitatea caracterelor condiţionate de genele cromozomiale şi care se transmit în conformitate cu legile mendeliane.

EREMOFITE - (gr. eremos = deşert ; phyton = plantă)
Plante care cresc în deşerturi.

ERGASTOPLASMA - (gr. ergaster = a lucra, a munci; plasma = formaţiune).
Structura intracitoplasmatică şi inframicroscopică care se prezintă sub două aspecte : e. vizibilă la microscopul optic - sub formă de lamele paralele între ele sau dispuse concentric numite parazomi; e. observată la microscopul electronic - formată din fragmente de reticul endoplasmatic pe care se găsesc microzomii sau corpusculii lui Palade.

ERGO - (gr. ergon = lucru, muncă)
Prefix folosit cu sensul de activitate, muncă.

ERGONA - (gr. ergon = lucru, muncă)
Substanţă de natură biologică cu acţiune asemănătoare cu a hormonilor, vitaminelor şi enzimelor.

ERGOSIS - (gr. ergon = lucru, osis = condiţie)
Mecanismul de modificare fenotipică a genelor dar nu şi structurală.

ERGOT - (fr. argot = pinten)
Sclerotul de la ciuperca parazită Claviceps purperea (Cornul Secarei) care conţine numeroşi alcaloizi (Pl. XXIV, 1)

ERGOTAMINA
Alcaloid extras din cornul secarei cu acţiune vasoconstrictorie.

ERGOTOXINA
Complex de trei alcaloizi (ergocristină, ergocriptină şi ergocormină) extrasi din cornul secarei.

ERICACEAE

Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Ericales care cuprinde arbuşti şi subarbuşti cu frunze întregi, caduce sau sempervirescente, opuse, alterne sau verticilate, uneori aciculare sau scvamiforme, fără stipile. Flori hermafrodite, actinomorfe, rar zigomorfe, dispuse în raceme, spice sau solitare. Sepale 4-5 la bază concrescute. Coroia gamopetală, urceolată, campanulată sau cilindrică, rar cu petale libere. Stamine cinci-zece sau numeroase, dispuse pe marginea receptaculului. Ovar 1 superior sau inferior cu două-cinci loculi. Stil şi stigmat. 1. Fruct capsulă, drupă sau bacă. Dintre speciile mai importante amintim pe : Rhododendron kotschyi Simk., Loiseleuria procumbeus (L.) Devs., Andromeda polifolia L., Arctostaphylos uva - ursi (L.) Spa. Vaccinium vitis idaea L., V. uliginosum L. V. myrtillus L., Calluna vulgaris (L.) Hull. Bruckenthalia spiculifolia (Salisb.) Rachb.

ERICIFRUTICETA
Tufărişuri cu frunze ericoide.

ERICILIGNOSA
Cenoze de arbuşti cu frunze ericoide.

ERIOFIL - (gr. erion = lînă; phyllon = frunză)
Plante la care frunzele sînt păroase cu aspectul bumbacului

ERITRINA - (gr. erythros = roşu)
Pigment roşu specific algelor roşii prezent şi în talul unor licheni.

ERITROFIL - (gr. erythros = roşu; philein = a iubi)
1. Structură citohistologică care prezintă o mare afinitate faţă de coloranţii roşi; 2. pigmentul roşu prezent în frunzele şi talurile unor alge.

EROSE -(lat. erodere = a fi uzat în afară)
Frunze sau colonii bacteriene cu marginile neregulat crestate.

ERUCIFORM - (lat. eruca = omidă; forma = formă)
Organ de forma unei omizi, aşa cum sînt sporii de la unii licheni.

ERUMPENT - (lat. erumpere = a se rupe)
Sfărîmat, rupt.

ESTATMOCHINEZA - (gr. statos = regulă; kinesis = mişcare).
Mitoză anormală produsă de un agent oarecare.

ESQUAMATE (lat. ex = în afară; squana = solzi)
Organe vegetale care nu prezintă solzi, scvame sau foliole scvamoase.

ESTER
Compus format din combinarea unui acid organic cu un alcool.

ESTERAZE
Enzime care participă la hidroliza esterilor carboxifici.

ESTIMATIE - (lat. aestimatio = apreciere)
Aprecierea cantitativă, aproximativă obţinută din calculul statistic.

ESTIPULATE - (lat. ex. în afară; stipula = tulpină)
Frunze sau flori lipsite de peţiol sau peduncul.

ESTIVAL - (lat. aestivus = de vară)
Plante care înfloresc sau îşi desfăşoară întreg ciclul vital în perioada de vară.

ESTIVATIE - (lat. aestivare = a aranja)
Modul de dispoziţie a frunzelor în mugure.

ESTUARINE . (lat. aestuarium = estuar)
Organismele vegetale care trăiesc în estuarele mărilor şi oceanelor.

ETEOGENEZA - (gr. etheos = tînăr; genesis = naştere)
1. Procesul de reproducere a unui organism dintr-un gamet masculin. 2. partenogeneză din care i-au naştere numai masculi.

ETIOLARE - (fr. étioler = a îngălbeni).
Fenomen fiziologic pe care-l suferă plantele verzi ţinute la întuneric şi care fenologic se manifestă prin : îngălbenirea organelor verzi, deoarece nu mai are loc sinteza clorofilei; tulpina se alungeşte foarte mult (în special axa hipocotilă) şi este foarte subţire, frunzele rămîn rudimentare iar parenchimurile corticale se dezvoltă mai mult în detrimentul celor mecanice.

ETIOLIN - (fr. étioler = a se albi)
Pigment galben prezent în cloroplastele plantelor crescute la întuneric.

ETNOBOTANICA - (gr. ethnos = naţiune; botane = plantă, iarbă).
1. Ramura botanicii care se ocupă de culegerea de denumiri româneşti şi din alte limbi a plantelor ce cresc spontan, subspontan sau frecvent cultivate; 2. nomenclatura populară botanică.

ETOLOGIE - (gr. ethos = obicei; logos = ştiinţă)
Stiinţa cauzalităţii care studiază habitusul unui organism în retaţie cu habitatul.

ETOMER - (gr. ethos = obicei; meros = parte)
Organismul vegetal cu un număr normal de cromozomi.

EU - (gr. eu = bun)
Prefix folosit cu sensul de bine, perfect.

EUALELE - (gr. eu = bun; allelon = un altul)
Gene care produc efecte fenotipice diferite, dar care sînt rezultatul unor modificări survenite într-un acelaşi loc al moleculei de ADN, astfel că recombinările între ele sînt imposibile.

Scanned with OKEN Scanner

EUBACTERIALES
Ordin de bacterii din filumul Bacteriophyta care cuprinde bacterii monocelulare, cu celula globuloasă sau în formă de bastonaş, trăind de regulă izolate sau în colonii.

EUCARIOTE - (gr. eu = bine; karyon = nucleu)
Organisme vegetale care prezintă un nucleu bine diferenţiat

EUCARPIC - (gr. eu = adevărat; karpos = fruct)
Organismele vegetale inferioare (Talofite) la care corpurile de fructificaţie se diferenţiază numai într-o parte a corpului lor.

EUCROIC - (gr. eu = bine, adevărat; chros = culoare)
Organ al plantei care prezintă o culoare sau pigmentare normală.

EUCROMATINA - (gr. eu = bun; chroma = culoare)
1. Regiunile cromozomiale care devin invizibile în telofază; 2. Acea parte a cromatinei care se colorează intens în metafază.

EUCROMATINOSOMA - (gr. eu = bine; chroma = culoare; soma = corp).
Cromozom eucromatic.

EUFORIC - (gr. eu = bine; phos = lumină)
Stratul de apă cuprins între suprafaţa şi limita la care pătrund razele luminoase (80 - 100 m).

EUGAMIC - (gr. eu = bine; gamos = căsătorie)
Organismul matur pe care s-au format gameţii.

EUGAMIE - (gr. eu = bine; gamos = căsătorie)
Fecundaţia normală, tipică.

EUGONIC - (gr. eu = bine ; gonos = a produce) sin. prolific.
Organism care se înmulţeşte, sau creşte foarte repede.

EUHALINE - (gr. eu = bine; halinos = sare)
Organisme care trăiesc în apele sărate.

EUHETEROZIS - (gr. eu = bine, adevărat; engl. stimulus = of heterozygosis = stimulare prin heterozigotie).
Vigoare menţinută într-o populaţie naturală cu polenizare străină, datorită interacţiunilor favorabile între gene izolate şi complexe de gene.

EUMITOZA - (gr. eu = bine; mitosis = filament)
Desfăşurarea procesului de mitoză normal.

EUMORFIC - (gr. eu = bine; morphe = formă)
Organism cu dezvoltare somatică normală.

EUPHORBIACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Euphorbiales (Tricoceae) care cuprinde plante ierbacee anuale, bianuale sau perene, mai rar suculente sau arbuşti, care secretă latex, monoice sau dioice. Frunze alterne sau opuse cu sau fără stipele. Inflorescenţa umbelă sau spic. Fiecare inflorescenţă elementară este un ciaţiu. Ciaţiul este un involucru campanulat, în formă de pahar, format din concreşterea a 4-5 foliole, pe margini cu 4-5 glande (nectarii) eliptice sau semilunare. Axa ciatiului se termină cu o singură floare femelă, ce iese din ciaţiu pe un pedicel încovoiat. Ovarul trilocular se desface la maturitate în trei părţi conţinînd fiecare cîte o sămînţă. In timpul formării seminţei, tegumentul extern dă naştere la o anexă numită caruncul. Dintre speciile cele mai importante amintim : Mercurialis perennis L., Euphorhia cyparissias L., E. amygdaloides etc.

EUPLANCTON - (gr. eu = bine ; plagktos = hoinar)
Planctonul bazinelor acvatice deschise.

EUPLOID - (gr. eu = bine; haploos = jumătate; eidos = formă)
Organism care prezintă un număr multiplu de seturi cromozomiale haploide.

EUPOTAMIC - (gr. eu = bine; potamos = rîu) sin. potamoplancton. Organismele vegetale care trăiesc atît în rîuri cît şi în bazinele acvatice.

EURASIATICE - (Euras).
Specii de plante cu centrul genetic în regiunile temperate şi reci din Europa şi Asia.

EURIBARIC - (gr. eurys = lat, larg; baros = greutate).
Organism capabil de a suporta diferenţe mari de altitudine şi presiune.

Scanned with OKEN Scanner

EURIBIONTE - (gr. euris = larg; bios = viaţă)
Speciile care manifestă reacţia de euribioză,

EURIBIOZA - (grec. euris = larg; bios = viaţă).
Reacţia de maximă rezistenţă a speciei faţă de variaţiile factorilor de mediu toleranţă largă, suportarea unor variaţii largi ale acestora fără pierdera poziţiei a nişei ecologice ocupate în ecosistem.

EURICROIC - (gr. eurys = larg; chorein = a separa)
Organism vegetal cu o largă răspîndire geografică.

EURIHALINE - (gr. eurys = larg; halinos = sare)
Organisme vegetale marine adaptate la mediul acvatic care pot suporta un grad mare de salinitate.

EURIHIGRIC - (gr. eurys = larg; hygros = umed)
Organism vegetal care poate suporta mari variaţii ale umidităţii atmosferice.

EURIECE
Specii prezente în biocenoze variate.

EURIPERIOADA - (gr. eurys = larg; periodos = perioadă)
Fotoperioadă favorabilă care induce formarea florilor, iar numărul euriperioadelor necesare pentru inducerea florogenezei variază de la specie la specie.

EURITERM - (gr. eurys = larg; therme = căldură)
Organism vegetal capabil să se dezvolte în medii cu oscilaţii mari de temperatură.

EURITOPE - (grec. euris = larg; topos = loc, regiune).
Specii prezente în variate habitaturi.

EURITOPIC - (gr. eurys = larg; topos = loc)
Organism vegetal cu un areal foarte extins.

EUROPENE - (Eur.).
Specii de plante cu centrul de răspîndire în Europa.

EUSINCARP - (gr. eu = adevărat; sin = împreună; karpos = fruct)
Gineceul la care suprafeţele sudate ale carpelelor se întind pînă în centrul ovarului, împărţind cavitatea acestuia în atîtea loji cîte carpele îi compun.

EUSPORANGIATE - (gr. eu = adevărat; sporos = sămînţă; anggeion = vas)
Ferigi aparţinînd clasei Filicine la care sporangii se formează prin diviziunea mai multor celule epidermale, iar peretele sporangial este pluristratificat.

EUSTEL - (gr. eu = adevărat; stele = stîlp)
Tip evoluat de stel unde ţesutul conducător este grupat în fascicole libero - lemnoase colaterale sau bicolaterale, înglobate într-un parenchim medular (Pl. XVII, 1, E, 2, g).

EUTAL - (gr. eu = adevărat; thallos = lăstar)
1. Tal adevărat; 2. talul briofitelor inferioare cu formă lamelară, cu simetrie şi structură dorsiventrală. (Pl. LXVI).

EUTEROFITE (gr. eu = adevărat; terra = pămînt; phyton = plantă)
Plante anuale cu flori.

EUTROFIC - (gr. eu = adevărat; trophe = nutriţie)
Organism vegetal cu o nutriţie tipică, adecvată.

EUTROFIE - (gr. eu = adevărat; trophe = hrană)
Organism vegetal a cărei funcţii de nutriţie şi dezvoltare sînt normale.

EUTROPIC - (gr. eu = bine; tropikos = a se răsuci) sin. dextrors.
Organ sau organism vegetal cu fototropism negativ.

EVOLUTA - (lat. evolvere = a se desface)
Organ vegetal răsucit spre partea dorsală.

EVOLUTIE - (gr. lat. evolvere = a se desfăşura)
Procesul istoric care a avut loc în lumea vegetală şi animală ce a determinat o progresiune continuă de la simplu la complex, de la inferior la superior a organismelor vii.

EVOLUTIONISM - (lat. evolvere = a se desfăşura)
Teoria darwinistă şi a adepţilor săi care explică procesul evoluţiei organismelor vii.

EVOLUTIN - (lat. evolvere = a se desfăşura)
Proces care generează sau influenţează evoluţia

EXALBUMINATE - (lat. ex. = în afară, fără; albumen = albuş de ou).
Seminţe fără endosperm, acesta fiind imediat după formare consumat de embrion şi depus în cotiledoane (Pl. XLV, 2, B).

EXANULATE - (lat. ex. = în afară; annulus = inel)
Sporangi fără inel de dehiscenţă.

EXARH - (lat. ex. = în afară; gr. arche = început, origine)
Fascicole lemnoase, cu dezvoltare centripetă, cu protoxilemul spre exterior şi metaxilemul spre interior.

EXCIPUL - (lat. excipula = recipient)
Invelişul extern al apoteciei de la Lecanoraceae (licheni) de aceiaşi culoare şi consistenţă cu structura talului ce proemineaza în afară, avînd un contur circular văzut apical.

EXCITABILITATE - (lat. excitare = a provoca)
Proprietatea organismelor vii de a răspunde la acţiunea diferiţilor stimuli, prin reacţii specifice.

EXCITATIE - (lat. excitare = a provoca)
Factorul stimulativ al materiei vii.

EXCURENT - (lat. ex. = în afară; currere = a curge)
1. Organ cu vîrful ascuţit; 2. tulpina principală neramificată.

EXCURVAT - (lat. ex = în afară; curvare = a se curba)
Elementele morfologice şi structurale curbate în afară în raport cu axul central al organului căreia îi aparţine.

EXFOLIAT - (lat. ex = în afară; folium = frunză)
1. Plante la care frunzele sau formaţiunile foliale au căzut; 2. podeţionii lichenilor lipsiţi de scvame foliare sau cortex.

EXICATA - (gr. exsiccare = a usca)
Colecţie de plante uscate recoltate de pe un anumit teritoriu, inserate într-un herbar, iar multe dintre exemplare sînt trimise la marile herbare din ţară, Europa sau în alte continente. (ex. Flora Romaniae Exsiccata F.R.E. editată la Cluj de Prof. dr. Al. Borza).

EXINA - (lat. exter = partea din afară) sin. exospor.
Membrana externă, groasă, cutinizată şi adesea ornamentală a granulului de polen. (Pl. XXXVII, 6).

EXO - (gr. exo = în afară)
Prefix folosit în termenii compuşi cu sensul de afară, la exterior.

EXOASCALES
Ordin de ciuperci din Cl. Ascomycetes care cuprinde specii parazite pe plantele superioare. Ele nu produc nici un fel de fructificaţii, ascele se dezvoltă periferic sub cuticula gazdei. Hifele se fragmentează dînd naştere la clamidospori care vor da naştere ascelor. Ascosporii germinînd formează colonii de conidii asemănătoare drojdiilor, care copulează diferenţiind un zigot care formează un miceliu dicariotic. Cariogamia are loc înainte de formarea ascei. Dintre speciile mai importante amintim pe : Taphrina cerasi, T. pruni, T. epiphylla.

EXOBIOTIC - (gr. exo = în afară; biotikos = viaţă) sin. ectobiotic, epibiotic.
Organism vegetal care se dezvoltă pe suprafaţa substratului.

EXOCARP - (gr. exo = în afară; karpos = fruct) sin. epicarp, extocarp.
Strat extern, protector al pericarpului. (Pl. XLVI, 1, B).

EXOCRIN - (gr. exo = în afară; krinein = a secreta).
Secreţia externă a unor glande secretorii de la plante.

EXODERM - (gr. exo = în afară; lat. dermis = piele) sin. cutis.
Tesut primar de apărare specific rădăcinii, rezultat din suberificarea uneia sau mai multor strate de celule externe ale scoarţei.

EXOENZIMA - (gr. exo = în afară; en = în; zymă = ferment).
Enzimă care acţionează în afara celulei care a produs-o.

EXOGAMIC - (gr. exo = în afară; gamos = unire)
Organismul vegetal care formează gameţi liberi mobili.

Scanned with OKEN Scanner

EXOGAMIE - (gr. exo = în afară; gamos = căsătorie) sin. izogamie, heterogamie.
Procesul de fuzionare a gameţilor în afara organismului (în mediu ambiant).

EXOGEN - (gr. exo = în afară; genes = care produce)
Generat sau condiţionat de factorii externi.

EXOGENOT - (gr. exo = în afară; genes = produs)
Materialul genetic introdus prin procesul de transducţie într-o celulă bacteriană, devenind homolog cu cromozomul gazdă.

EXOPEPTIDAZA
Complex enzimatic care catalizează hidroliza extracelulară a peptidelor.

EXOPLASMA - (gr. exo = în afară; plasma = formaţiune) sin. ectoplasmă, plasmalemă.
Zona periferică a citoplasmei.

EXOSMOZA - (gr. exo = în afară; osmos = emulsie)
Trecerea unui fluid printr-o membrană de la interior spre exterior.

EXOTICE - (gr. exotiko = străin)
Plante aduse de om din alte regiuni climatice ale globului şi cultivate în locuri diferite de cele de origină.

EXOTOXINA - (gr. exo = în afară; toxikon = otravă)
Substanţă de natură proteică elaborată de microorganisme care este eliminată în mediul înconjurător cu acţiune toxică specifică asupra organismelor superioare.

EXSERT - (lat. exerere = a se întinde)
1. Organe vegetale mai proeminente decît organele ce le înconjoară; 2. staminele care au filamente mai lungi decît petalele.

EXTRAZONAL - (lat. extra = afară din ; zona = zonă)
Fenomen geografic zonal ce apare în condiţii speciale într-o altă zonă decît cea proprie.

EXTRAXILAR - (lat. extra = afară din; axilla = subsuoară)
Muguri sau ramuri care apar şi se dezvoltă în axila frunzelor.

EXTRORS - (lat. extrorsum = în afară)
1. Anterele staminale deschise în afară; 2. curbat în afară faţă de axul central.

F

FABRICE
Tip de relaţii biologice între indivizii unei biocenoze în care indivizii unei specii utilizează indivizii altor speciii pentru construirea cuiburilor, capcanelor, vizuinilor.

FACIATIE - (gr. faciation = o parte)
O parte din asociaţie în care unele dintre speciile ei obişnuite sînt înlocuite prin altele, aspectul general rămânînd neschimbat. (Clements).

FACIES - (lat. facies = faţă)
1. Aspectul unei asociaţii dintr-o anumită perioadă de dezvoltare, determinat de o specie dominantă; 2. subunitate a asociaţiei caracterizată prin dominarea locală a unor specii (Braun-Blanquet); 3. aspecte litologice şi paleontologice a unui depozit sedimentar.

FACILITATE (lat. facilitas = uşurinţă)
Acţiunea unui factor ce determină apariţia unui fenomen.

FACTOR (lat. factor = a acţiona)
Element cauzal care participă la obţinerea unui efect; f. de acumulare - raportul dintre numărul general recesive deja prezentate în populaţie şi numărul de noi mutaţii care apar în fiecare generaţie; f. aditiv - genă care întăreşte efectul altei gene nealele; f. biotic - factor care contribuie la menţinerea vieţii; f. climatic - factor atmosferic care acţionează asupra organismelor

Scanned with OKEN Scanner

vii (temperatura, precipitaţiile, lumina, curenţi atmosferici etc.); f. cromogen - totalitatea genelor care determină pigmentarea unui organism; f. determinant - factorul principal; f. ecologic; - toţi factorii care au o acţiune directă asupra sistemelor biologice (fizici, chimici, biotici); f. edafic - (sin. f. pedologic) - factorul care reprezintă rolul solului în dezvoltarea plantelor; f. de fertilitate - episom prezent în citoplasma bacteriană masculină sau în cromozom şi care poate fi transferată rpin conjugare celulele feminine; f. hidric - rolul apei în dezvoltarea organismelor vegetale; f. indirect - condiţiile de mediu sau fizico- geografice care au rol important în dezvoltarea organismelor vegetale; f. mendelian - care se transmite conform legilor mendeliene; f. termic - influenţa temperaturii asupra organismelor vegetale.

FACULTATIV - (lat. facultas = întîmplător)
Particularitatea fiziologică şi bio-ecologică care o posedă unele organisme de a se hrăni şi în alt mod decît cel normal sau de a trăi şi în alte staţiuni cu un climat oarecum schimbate decît cele ale biotopului tipic.

FAG - (gr. phagein = a mînca)
Agentul fizic, chimic sau biologic care distruge unele organisme.

FAGACEAE

Familie de plante superioare (Angiospermae) din Ord. Fagales care cuprinde arbori monoici cu frunzele alterne mai mult sau mai puţin peţiolate. Stipele caduce. Flori unisexuate, cele masculine adunate în amenţi cilindrici, cele feminine solitare cîte 2-3 (5). Perigon simplu cu 4-8 lacinii. Stamine 4-16. Ovar inferior cu 3 stile. Fructele sînt achene învelite parţial sau complet cu 1- sau 2-3 într-un involucru fructifer. Dintre speciile mai importante amintim pe: Fagus silvatica L., Castanea sativa Mill., Quercus cerris L., Q frainetto Ten., Q robur L., Q. paetraea (Matt.) Liebl.

FAGO - (gr. phagein = a mînca)
Termen folosit în sensul de consum, ingestie, mîncare.

FACILIFORM - (lat. falx = coasă; gr. tome = a tăia) sin. falcat.
Organ al plantei de forma unei secere.

FAMILIE - (lat familie = familie)
1. Grup de indivizi care provin dintr-un strămoş comun 2. unitate taxonomică mai mică decît ordinul şi mai mare decît genul.

FANEROFITE - (gr. phaneros = vizibil, evident: phyton = plantă).
Formă biologică sau de viaţă în care sînt cuprinşi arborii şi arbuştii la care mugurii dorminzi sînt dispuşi pe tulpină la o înălţime mai mare de 25-30 cm. de la suprafaţa selului. (prescurtat Ph); f. macro - forma biologică în care sînt cuprinşi arborii (PhM). f. micro - forma biologică în care sînt cuprinşi arbuştii (Phm); f. mono - forma biologică în care sînt cuprinşi subarbuştii (Phn); f. herbacea - fanerofite cu tulpini ierboase; f. scadenţia fanerofite liane; f. scaposa - fanerofite scapoase ; f. succulentă - fanerofite cu tulpini suculente.

FANEROGAME - (gr. phaneros = vizibil; gamos = unire) sin spermatofite.
Plante cu flori.

FURINOS (FARINACEU) - (lat. farina = făină)
1. Făinos, prăfos; 2. organ al plantei acoperit cu o pulbere fină prăfoasă sau microgranuloasă.

FARMACODINAMIC - (gr. pharmakon - medicament; dynamis = putere, energie)
Stiinţa care se ocupă cu studiul medicamentelor şi a modului de acţiune al acestora.

FARMACOLOGIE - (gr. pharmakon = medicament ; logos = ştiinţă).
Ramura biologiei care se ocupă cu studiul complex al medicamentelor.

FASTIGIAT - (lat fastigiare = cu vîrful ascuţit)
1. Cu ramurile îndreptate în sus paralele cu trunchiul: 2. penduculii florali care pornesc de la diferite niveluri şi ajung aproximativ la acelaşi nivel.

FAVEOLA - (lat. faveolus = fagure de miere mic)
Adîncitură poligonală delimitată pe suprafaţa unui organ.

FAVEOLATE - (lat. faveolus = fagure de miere)
Plante pe a căror organe se găsesc numeroase gropiţe delimitate de o margine proeminentă.

FATU ANASTASIE - (1816 - 1886)
Botanist de profesie medic, profesor la Universitatea din Iaşi, care a publicat primul curs românesc de botanică generală, intitular "Elemente de botanică" (1880), curs care cuprinde alături de fiziologie, taxonomie, geografie, botanică, histologie şi organografie vegetală. A pus

Scanned with OKEN Scanner

bazele şi a înfiinţat Grădina botanică din Iaşi, iar în perioada 1872 - 1885 a fost ales preşedinte al Societăţii de medici şi naturalişti din Iaşi.

FECUND - (lat. fecunde - roditor, fertil)
1. Organism vegetal producător de zigoţi sau corpuri de fructificaţie; 2. celula sexuală capabilă de a se uni cu altă celulă sexuală de sex opus. 3. organism vegetal capabil de a forma celule reproducătoare asexuate (spori) sau sexuate (gameţi).

FECUNDATIE - (lat. fecundus = roditor)
Procesul fiziologic complex prin care se realizează contopirea a două celule sau organe sexuale, amestecarea caracterelor paterne cu cele materne, refacerea garniturii cromozomiale-diploide, formarea zigotului; f. dublă - fecundarea simultană atît a oosferei cît şi a nucleului central a sacului embrionar de la Angiosperme; f. externă - copularea gameţilor are loc în mediul extern; f. internă copularea gameţilor are loc în interiorul gametangelui sau organismului matern; f. simplă fecundarea oosferei de către nucleul spermatic (G_1), de la Gimnosperme (Pl. XXXIII).

FEDERATIE (gr. federation = totalitate)
Totalitatea asociaţiilor care au unul din straturi format dintr-un anumit grup de specii dominante (Du Rietz)

FEDERION - (gr. federion = a clasifica)
Unitate de clasificare sinuzială care cuprinde mai multe asocisoane.

FELODERM - (gr. phellos = plută; derma = piele)
Tesut parenchimatic secundar generat de felogen prezent în structura scoarţei la rădăcini şi tulpini (Pl. XIV, 8)

FEN - (gr. phaeino = apariţie)
Caracter

FENESTRATE - (lat. fenestra = fereastră)
Organ prevăzut cu numeroase perforaţii circulare.

FENOCOPIE - (gr. phainomenon = ceea ce apare; lat. copia = imitare exactă)
Modificarea care imită fenotipul caracteristic manifestării unei mutaţii.

FENOFAZA - (gr. phaeno = apariţie; phasis = fază)
Fază de dezvoltare a plantelor în timpul sezonului de vegetaţie (înmugurire, înfrunzire, înflorire, etc).

FENOGRAMA - (gr. phaeno = apariţie ;. gamos = căsătorie) sin. faberogamă.
Plantă cu flori

FENOGENETIC - (gr. phaeni = apariţie; genesthai = a fi produs) sin. genetica dezvoltării.
Ramura geneticii care studiază de obicei mutaţiile care tulbură dezvoltarea organismului pentru a înţelege cum acţionează normal genele.

FENOGENEZA - (gr. phaeno = apariţie; genesis = naştere)
Procesul apariţiei şi dezvoltării caracterelor fenotipice ca rezultat al interacţiunii ereditate - mediu.

FENOLOGIA - (gr. phaeno = apariţia, logos = ştiinţă).
Ramura ecologiei care studiază modificările periodice ce apar în viaţa unui organism ca : inflorirea, reproducerea, migraţia, în strînsă corelaţie cu factorii genetici şi climatici.

FENON - (gr. phaeno = apariţie)
Organisme vegetale incluse în aceeaşi unitate taxonomică.

FENOTIP - (gr. phaeno = apariţie; typos = model)
1. Totalitatea caracterelor exterioare a unui individ; 2. Subunitate a speciei cuprinzînd populaţii diferenţiate prin particularităţile fenologice.

FENOTIPIC - (gr. phaeno = a apare ; typos = imagine)
Totalitatea modificărilor morfo - anatomice, fiziologice şi biologice care apar în structură şi comportamentul unui organism ca rezultat al interacţiunii cu factorii mediului ambiant.

FEOFIL - (gr. phaios = întunecat; phyllon = frunză)
Pigment brun, caracteristic algelor brune, format din amestec de pigmenţi (fucoxantină, xantofilă, carotină şi clorofilă).

FEOPLAST - (gr. phaios = întunecat; plastos = formaţiune)
Cromatoforul algelor brune.

FERMENTATIE - (lat. fermentatic = formaţiune)
Totalitatea modificărilor chimice pe care le suferă un compus organic complex sub influenţa unui format.

FERTILITATE - (lat. fertilis = fertil)
1. Capacitatea reproductivă a unui individ; 2. fertilitatea solului.

FEROPROTEINE
Proteine care prezintă fier în gruparea lor prostetică

FERUGINOASE - (lat. ferruginus = ruginit)
Bacterii autotrofe care au proprietatea de a reduce compuşii fierului, punînd în libertate o anumită cantitate de energie pe care o folosesc pentru sinteza substanţelor organice proprii.

FIALIDE - (gr. phiale = cupa, castron; eidos = formă) sin. sterigme.
Excrescenţa purtătoare de spori, prezente pe condiofori şi bazidii. (Pl. XXVII, 3)

FIBRE - (lat. fibra = fibră)
Celulele prozenchimatice fuziforme: f. de colenchim - elemente constitutive ale colenchimului ; f. lemnoase - (libriforme) - celule alungite, fuziforme, moarte cu rol mecanic, prezent în lemnul tuturor speciilor; f. liberiene- elemente de susţinere a ţesutului liberian formate din celule prozenchimatice lungi; f. de sclerenchim - celule foarte lungi de regulă ascuţite la capete.

FICOBILINELE - (gr. phykos = algă marină; lat. bilis = pigment)
Pigmenţii proteici, suplimentari caracteristici algelor albastre şi roşii (ficoeritrina de culoare roşie violetă şi ficocianina - de culoare albastră).

FILOCALINA - (gr. phylon = frunză; kalein = a forma)
Hormon organoformator cu rol în reglarea genezei frunzelor.

FICOCIANINA - (gr. phykos = algă; cyaneos = albastră)
Pigment dominant şi caracteristic algelor albastre, de culoare albastră sau verde-albăstrui.

FICOCRILIN - (gr. phykos = algă; chrysos = auriu)
Pigment accesoriu al algelor aurii.

FICOCRON - (gr. phykos = algă; chroma = culoare)
Pigment albastru, înrudit cu ficocianina, întîlnit la algele albastre.

FICOERITRINA - (gr. phykos = algă; eritros = roşu)
Pigment dominant şi caracteristic algelor roşii.

FICOLOGIE - (gr. phykos = algă; logos = discurs)
Ramură a botanicii sistematice, care se ocupă cu studiul morfo-anatomic, fiziologic, ecologic, biologic şi genetic al algelor.

FIDAT - (lat. findere = a despica)
Organ al plantei divizat cel mult pînă la jumătate din lăţimea organului (ex. frunze fidate) (Pl. XVIII, 6 B)

FIDELITATE - (lat. fidelis = constant, durabil)
1. Legătura mai mult sau mai puţin strînsă a unor specii cu o anumită asociaţie; 2. însuşirea fitocenotică a speciilor exprimată prin gradul lor de legătură cu anumite comunităţi (Braun - Blanquet); 3. proces de măsură utilizat în statistica matematică.

FILAMENT STAMINAL - (lat. filum = filament)
Partea componentă a staminei prin care antera se prinde de receptacul. (Pl. XXXVII, 1).

FILARE - (gr. phyllon = frunză)
Bracteele involucrale ale calatidiului.

FILAXIE - (gr. phylaxis = apărare)
Apărarea şi protecţia organismelor vegetale împotriva infecţiilor provocate de anumiţi agenţi patogeni.

FILEMRIOGENIE - (gr. phylon = rasă; embyon = ambrion)
Relaţia care există între ontogenie şi filogenie.

FILETIC - (gr. phylon = rudă, familie)
1. Organism care aparţine unui filum sau încrengătură; 2. Organism care derivă din alt organism.

FILEU PLANCTONIC
Fileu utilizat pentru recoltarea organismelor planctonice (Pl. LXXXV, 1).

Scanned with OKEN Scanner

FILICAULINA - (lat. filum = filament; caulis = trunchi, tulpină).
Plante cu tulpinile foarte subţiri.

FILICINAE
Clasă de ferigi (Pteridofite) care cuprinde specii cu un aparat vegetativ format dintr-un rizom, din care porneşte la suprafaţă frunzele mari penat - sectate. Sporangii se formează pe dosul, pe marginile sau pe segmentele frunzelor obişnuite numite trofofile sau frunze diferenţiate special, numite sporofile, unde sînt grupaţi în sori. Sporangii poartă un inel de dehiscentă. Protalele sînt lamelare, sînt tuberiforme, verzi şi trăiesc pe pămînt. Ele se împart în două subclase : Eusporangiatae şi Leptosporangiatae. (Pl. LXXII).

FILOCENOGENEZA - (gr. phylon = rudă; koinos = comunicate; genesis = descendent).
Dezvoltarea istorică a tipurilor de vegetaţie (Soceava)

FILOCLADII - (gr. phyllon = frunză; klados = ramură)
1. Ramuri scurte şi lăţite asemănătoare frunzelor cu rol de fotosinteză; 2. excrescenţe scurte, cilindrice, dispuse radiar prezente pe podeţionii unor Cladoniaceal (Pl. XVI, 1).

FILODII - (gr. phyllon = frunză; eidos = formă)
Organe metamorfozate cu forma şi funcţia unei frunze.

FILOGENETIC - (gr. phyllon = frunză; genesis = descendent).
Tesut sau mugure generator de frunze.

FILOFORE - (gr. phyllophoros = purtînd frunze)
Purtătoare sau producătoare de frunze.

FILOGENEZA - (gr. phylon = rudă; genesis = descendent)
Istoria dezvoltării speciilor.

FILOID - (gr. phyllon = frunză ; eidos = formă) sin. filom.
Partea terminală a talului superior organizat asemănător frunzelor de la plantele superioare, de la unele alge verzi, brune şi roşii (Pl. L. VI. 2, 3, 4).

FILOMORFOZA - (gr. phyllon = frunză; morphosis = formă)
1. Metamorfozarea unor organe ale plantei luînd forma unor frunze; 2. procesul variaţiei formei şi culorii frunzelor în diferite sezoane ale anului.

FILOPODIUM - (gr. phyllon = frunză ; pous = picior)
1. Peţiolul frunzei; 2. tulpină falsă rezultată din sudarea tecilor frunzelor (Pl. XVIII, 1).

FILOSPERME - (gr. phyllon = frunză; spermă = sămînţă)
Plantele la care seminţele se formează pe frunze, puţin deosebite de cele normale.

FILOSPORE - (gr. phyllon = frunză; sporos = sămînţă)
Ferigi (Pteridofite) la care sporofitele sînt asemănătoare cu frunzele (Pl. LXXI, 1, 2).

FILOTACTIC (gr. phyllon = frunză; taktikos = aranjat)
1. Regiunea unei tulpini cuprinsă între două frunze situate la două noduri vecine; 2. unghiul de divergenţă, format de aceste frunze.

FILOTAXIE - (gr. phyllon = frunză; taxis = aranjare)
Studiul dispoziţiei frunzelor pe tulpină şi ramuri)

FILUM - (gr. phylon = neam, trib)
Unitatea taxonomică a regnului vegetal care cuprinde una sau mai multe clase de plante, constituite după acelaşi plan general de organizare.

FIMBRIAT - (lat. fimbria = fibră, aţă)
Organ al plantei adînc şi foarte fin divizat

FIRM - (lat. firmus = solid , tare)
Termen utilizat cu sensul de solid, tare, rezistent

FISTULOS - (lat. fistula = ţeavă)
Organ gol la interior (ex. frunzele de ceapă (Allium cepa) (Pl. XVIII, 2, 0).

FITO-FIT - (gr. phyrin = plantă)
Prefix folosit cu sensul de plantă, în legătură cu plantele.

FITOBENTOS - (gr. phyton = plată; benthos = adîncul mării)
Totalitatea organismelor vegetale care trăiesc pe fundul bazinelor acvatice.

FITOBIOLOGIE - (gr. phyton = plantă; bios = viaţă; logos = ştiinţă)
Ramură a biologiei care studiază dezvoltarea istorică a luminii vegetale.

Scanned with OKEN Scanner

FITOBIOTIC - (gr. phyton = plantă; bios = viaţă)
Animale care trăiesc cu saprofite în interiorul plantelor.

FITOCENOLOGIE - (gr. phyton = plantă; koinos = comunitate).
Vezi fitosociologie.

FITOCENOZA - (gr. phyton = plantă; koinos = comunitate).
1. Grupare de plante caracterizată printr-o anumită compoziţie floristică şi care populează un anumit biotop; 2. gruparea de plante omogenă prin compoziţie şi structură, situată pe o suprafaţă determinată, ce se caracterizează prin omogenitatea raporturilor atît între plante cît şi între acestea şi mediu (Sukaceva).

FITOCHIMIE - (gr. phyton = plantă; chemeia = transformare).
Ramura biochimiei care se ocupă cu studiul chimic al plantelor.

FITOCLIMAT - (gr. phyton = plantă; klima = climă)
Climat specific unei comunităţi de plante.

FITOCROM - (gr. phyton = plantă; chroma = culoare)
Substanţă organică colorată care intră în compoziţia cromatoforilor de la alge.

FITOEDAFON - (gr. phyton = plantă; edapho = sol)
Microflora din sol.

FITOFAGE - (gr. phyton = plantă; phagein = a mînca)
Organisme vii a căror hrană este de natură vegetală.

FITOFIZIOLOGIE - (gr. phyton = plantă; physis = natură; logos = ştiinţă) sin. fiziologia plantelor, fiziologie vegetală.
Stiinţa care studiază principalele procese fiziologice care au loc în corpul plantelor.

FITOGEN - (gr. phyton = plantă; genesthai = a produce)
Produs de plante.

FITOGENETICA - (gr. phyton = plantă; genesis = naştere)
Genetica vegetală.

FITOGENEZA - (gr. phyton = plantă; genesis = descendent)
Evoluţia istorică şi procesul de dezvoltare ontogenetică a plantelor.

FITOGEOGRAFIE - (gr. phyton = plantă; geo- pămînt; graphein = a scrie)
Studiul distribuirii în timp şi în spaţiu a unităţilor sistematice de plante pe suprafaţa globului pămîntesc în strînsă corelaţie cu condiţiile mediului înconjurător; f. ecologică - ramura fitogeografiei mediului înconjurător); f. ecologică - ramura fitogeografiei care studiază cauzele ecologice ale răspîndirii plantelor; f. floristică - ramura fitogeografiei care studiază răspîndirea actuală a plantelor; f. istorică - ramura fitogeografiei care studiază răspîndirea plantelor în perioadele geologice.

FITOHORMONI - (gr. phyton = plantă; hormaein = a excita)
Hormonii vegetali, secretaţi de ţesuturile plantelor, cu rol în dirijarea accelerarea sau înhibarea unor procese fiziologice.

FITOID - (gr. phyton = plantă; eidos = formă).
1. Cu aspectul unei plante; 2. individ dintr-o colonie de plante.

FITOLIT - (gr. phyton = plantă; lithos = stincă)
Cristale minerale prezente în celulele vegetale.

FITOLOGIE - (gr. phyton = plantă; logos = ştiinţă) sin. Botanică.
Stiinţa care studiază plantele şi care cuprinde: Morfologia, Sistematica, Fiziologia, Ecologia, Geobotanica, Genetica.

FITOM - (gr. phyton = planta)
Grupare de plante care constituie o unitate ecologică.

FITOMER - (gr. phyton = plantă; meros = parte)
Unitate morfo-anatomică şi fiziologică în structura unui organism vegetal.

FITONCIDE - (gr. phyton = plantă)
Substanţe colorate de plante cu acţiune nocivă asupra microorganismelor patogene.

FITONOMIE - (gr. phyton = plantă; nomes = lege)
Ramura botanicii care studiază originea şi dezvoltarea plantelor

FITOPALEONTOLOGIE - (gr. phyton = plantă)
Stiinţa care studiază, apariţia, dezvoltarea şi răspîndirea plantelor în diferite perioade geologice.

Scanned with OKEN Scanner

FITOPARAZITI - (gr. phyton = plantă; para = alături; sitor = mîncare).
Paraziţi de origine vegetală.

FITOPATOLOGIE - (gr. phyton = plantă; pathos = boală; logos = ştiinţă)
Ramura biologiei care studiază bolile plantelor generate de plantele parazite, agenţii care le provoacă prevenirea şi combaterea lor.

FITOPLANCTON - (gr. phyton = plantă; plangkton = hoinar)
Totalitatea organismelor vegetale care trăiesc libere în stratele superficiale ale bazinelor acvatice.

FITOSOCIOLOGIA - (gr. phyton = plantă; lat. socius = asociat; gr. logos = discurs).
sin. fitocenolgia.
Ramura botanicii care studiază ecologia, corologia şi genetica asociaţiilor de plante.

FITOTIP - (gr. phyton = plantă; typos = tipar)
Individ, tip al unei specii de plante.

FITOTOMIE - (gr. phyton = plantă; tome = a tăia, a secţiona)
Ramura morfologiei care studiază anatomia plantelor.

FITOTOXINE - (gr. phyton = plantă; toxikon = otravă)
Substanţe nocive, toxice elaborate de plante.

FITOTROFIC - (gr. phyton = plantă; trophein = a nutri) sin. autotrof.
Organisme vegetale cu nutriţie autotrofă.

FIXARE - (lat. fixum = a fixa)
1. Condiţia ca într-o populaţie oarecare toate genele de pe un locus să fie aceleaşi.

FIXAREA
Operaţia care urmăreşte să oprească instantaneu procesele vitale ale unui ţesut sau complex de ţesuturi vegetale omorînd celulele fără însă a determina apariţia de structuri secundare sau artefacte.

FIXATORI
Substanţe folosite pentru fixarea ţesuturilor vegetale. Cei mai utilizaţi fixatori sînt:
acidul osmic - unul din cei mai buni fixatori celulari, utilizat în soluţii apoase, slab alcaline - 2%;
alcoolul acetic proporţiile în care se amestecă cele două substanţe variază, dar cele mai cunoscute amestecuri sînt următoarele:

A. Alcool etilic absolut..... 3 părţi (75%).
alcool acetic glacial..... 1 parte (25%)
B. alcool etilic 70%..... 4 părţi (80%)
acid acetic glacial..... 1 parte (20%)

Timp de fixare 12-15 ore (uneori materialul este perfect fixat chiar numai 15-20 minute); alcool etilic absolut - fixător foarte penetrant cu acţiune aproape instantanee provocînd o coagulare rapidă a tuturor elementelor vii celulare. In cazul în care nu avea la dispoziţia alcool etilic absolut îl putem prepara în felul următor: se calcinează sulfatul de cupru, amestecînd continuu pînă cînd se obţine un praf alb - cretes. Praful se distribuie în sticle cu dop rodat, iar peste el se toarnă alcool 95-96%. Praful de sulfat de cupru astfel deshidratat absoarbe apa din alcool şi astfel obţinem alcoolul absolut ce poate fi utilizat imediat după limpezire; fixatorul Allen este format din:

acid cromic ..... 1 g.
acid acetic ..... 1 ml.
uree..... 0,5 g.
apă distilată..... 100 ml.

Fixează diverse ţesuturi vegetale. Timp de fixare 24 ore după care materialul se spală cu apă curentă 6-12 ore fixatorul Altman; - cunoscut în literatura de specialitate cu trei variante:

A. acid osmic 2%..... 1 parte (50%)
bicromat de potasiu 5%..... 1 parte (50%)
B. acid osmic 2%..... 1 parte (20%)
bicromat de potasiu 3%..... 4 părţi (80%)
C. acid osmic..... 2 g.
bicromat de potasiu..... 5 g.
apă distilată..... 100 ml.

Toate sînt utilizate pentru studiul mitocondriilor şi al citoplasmei; fixatorul Benda - este format din :

acid osmic 2%..... 12 ml.
acid cromic 1%..... 25 ml.
acid acetic glacial..... 6 picături

Este o soluţie instabilă de lumină de aceea se recomandă a fi păstrată în sticle brune

la întuneric. Timp de fixare 24 ore, după care materialul se spală în apă curentă cel puţin 3-4 ore; fixatorul Bouin - are următoarea compoziţie:

soluţie saturată de acid picric	30 m. vol.
formol 40%	10 vol.
acid acetic galcial	2 vol.

Se prepară în momentul folosirii sau se poate prepara mai înainte o soluţie formată din:

formol 40%	1 parte
apă distilată	3 părţi
acid picric	pînă la saturaţie

iar în momentul folosirii se mai adaugă 5% acid acetic glacial. Este un fixator foarte penetrabil şi este recomandabil pentru toate lucrările de histologie generală şi citologie. Nu necesită spălări speciale a materialului fixat, ci este suficientă o trecere de 2-3 ori a pieselor prin alcool de 90%; fixatorul Bour-Hollande - fixator universal cu rezultate remarcabile, după care se poate aplica orice coloraţie. Are următoarea compoziţie:

apă distilată	100 ml.
acetat neutru de cupru	2,5 g.
acid picric	4,0 g
formol 40%	10,00 ml.
acid acetic glacial	1,5 ml.

Preparare: într-un mojar se dizolvă în cei 100 ml apă distilată acetatul de cupru, după care se adaugă treptat, acidul picric. După dizolvarea acestuia se filtrează, iar filtrantului i se adaugă formol şi acid acetic. Se foloseşte la fixarea proteinelor şi a lipidelor din ţesuturile vegetale: fixatorul Bouin - Maire (Picroformolul Duboseq - Brasil) se prepară alegînd una din următoarele două soluţii :

	A	B
acid picric	1 g	1 g
acid acetic glacial	1 ml.	15 ml.
formol 40%	20 ml.	60 ml.
alcool 70%	70 ml.	150 ml.

Se prepară mai întîi soluţia de acid picric în alcool şi numai în momentul folosirii se adaugă şi celelalte substanţe. Materialul se lasă în fixator 24 ore după care se spală în alcool 70% iar apoi în alcool absolut (sau 96%) pînă cînd dispare coloraţia galbenă. In continuare materialul se spală cca 30 minute în apă curgătoare şi apoi se trece la deshidratare şi împarafinare. Se foloseşte pentru studiul nucleului în stare de repaos şi de diviziune; fixătorul Buller - are următoarea compoziţie:

formol 40%	5 ml.
acid acetic glacial	5 ml.
alcool de 50%	90 ml.

Este utilizat în special în micologia pentru punerea în evidenţă a nucleilor. Timp de fixare 8 ore, după care se spală de cîteva ori în alcool 50%, apoi se trece printr-o serie de alcooli din ce în ce mai slabi, iar în final se spală de cîteva ori în apă distilată; fixătorul Carnoy - se prepară în două moduri:

	A	B
acid acetic glacial	1 parte	1 parte
alcool etilic absolut	3 părţi	1 parte
fixatorul Champy - format din :		
bicromat de potasiu 3%		7 părţi
acid cromic 1%		7 părţi
acid osmic 2%		4 părţi

Soluţiile se prepară separat şi se amestecă în proporţiile indicate. Dă rezultate bune pentru colorarea citoplasmei dar numai în cazul fixării unor piese mici din cauza slabei sale puteri de pătrundere: fixător Fleming tare (metoda Lagarde) - este format din două soluţii (A şi B) preparat separat din următoarea reţetă:

Soluţia A	acid cromic 1 %	11 ml.
	acid acetic glacial	1 ml.
	apă distilată	4 ml.
Soluţia B	acid osmic	2 g.
	acid cromic	100 ml.

Soluţiile se prepară şi se păstrează separat amestecîndu-se (în proporţii egale 1/1) numai în momentul utilizării). Amestecul concentrat al lui Fleming mai poate fi preparat şi din amestecarea la un loc a substanţelor:

acid cromic 1%	15 vol.
acid osmic 2%	4 vol.
acid acetic glacial	1 vol.

Amestec instabil ce trebuie păstrat în sticle brune la întuneric. Durata de fiecare este de 24-48 ore după care materialul se spală cca 12 ore în apă curentă. Este un fixător utilizat în special,

Scanned with OKEN Scanner

în micologie (studiul Phycomycetelor); formolul - reprezintă o soluţie de 30-40% formaaldehidă, în apă, întrebuinţat la conservarea pieselor de muzeu, precum şi la prepararea unor factori; fixator Karpecenko - este o variantă a fixatorului Navaşin, format din două soluţii (A şi B) preparate şi păstrate separat ce au următoarele compoziţii:

Soluţia A	acid cromic	1 g
	acid acetic glacial	10 ml
	apă distilată	90 ml.
Soluţia B	formol 40%	10 ml.
	apă distilată	40 ml.

Aceste două soluţii (A şi B) se amestecă în proporţii egale numai înainte de utilizare.

Durata fixării este de 24-48 ore, după care materialul se spală în apă rece curentă 6-12 ore. Dacă secţiunile nu se vor colora satisfăcător ele se vor spăla într-o soluţie de acid cromic 3% şi acid acetic 1,5% timp de 15-60 de minute, după care se spală din nou în apă curentă circa 30 de minute înainte de colorare. Este un lichid foarte penetrant ce produce o fixare excelentă, prezentînd marele avantaj de a nu produce deformări ţesuturilor şi celulelor. Este unul dintre cei mai buni fixători pentru studiile cariologice : fixatorul Landowsky - are următoarea compoziţie:

A	alcool etilic 95%	10 părţi
	acid acetic crist	0,5 părţi
	formol conc	3 părţi
	apă distilată	20 părţi
B	alcool etilic 95%	15 părţi
	acid acetic crist	1 parte
	formol conc	5 părţi
	apă distilată	30 părţi

Folosit ca fixator pentru conţinutul celular; fixatorul Maximo are următoarea compoziţie:

soluţie Müller	100 ml.
biclorură de mercur	5 g.
acid acetic glacial	5 ml.
formol de 40%	10 ml.
acid osmic 1%	10 ml.

Soluţia Müller se prepară separat şi este formată din :

sulfit de sodiu	1 g.
bicromat de potasiu	2,5 g.
apă distilată	100 g.

Timp de fixare 24 de ore. Se recomandă pentru studiile citologice detaliate: fixator Meves - se compune din :

acid osmic 2%	10 g.
acid cromic 1%	50 ml.;

fixator Morel - Dalons - are următoarea compoziţie :

alcool etilic abs	100 părţi
acid acetic glacial	10 părţi
formol 40%	10 părţi

Obiectele se fixează 30 minute pînă la 1 oră, după care se spală cu alcool absolut şi apoi se includ. Reactivul umbflă nucleul şi permite aproape toate coloraţiilr; fixatorul Navaşin - care are următoarea compoziţie:

acid cromic soluţia apoasă 1%	10 ml.
acid acetic glacial	1 ml.
aldehidă formică (formol) 40%	4 ml.

Fixator pe bază de crom, foarte instabil din care cauză se recomandă să fie proaspăt preparat, iar păstrarea lui este garantată pînă la 90 zile numai în sticle brune. Durata fixării 6-24 de ore, după care materialul se spală 6-12 ore în apă curentă; fixator Naraşin - Braun are următoarea compoziţie. Este un amestec de două soluţii A + B în proporţii de 1:1

	acid cromic	2 g
Soluţia A	acid acetic glacial	20 cc
	apă distilată	130 cc
Soluţia B	aldehidă formică	37 cc
	apă distilată	113 cc

Soluţiile A şi B se păstrează în sticle de culoare brună, ele se amestecă, în momentul folosirii în proporţie de 1:1. Obiectele se ţin în fixator 24 de ore, după care se spală în apă curgătoare de robinet, 24 ore, Este folosit în cariologie, embriologie; fixatorul Regaud - care are următoarea compoziţie:

Scanned with OKEN Scanner

bicromat de potasiu 3%..... 40 ml. (80%)
formol 40%..... 10 ml. (20%)

Se prepară cu puţin înainte de întrebuinţare şi dau rezultate excelente după o fixare de 4 zile la întuneric urmată de o postcromisatie de 8 zile într-o soluţie de bricromat de potasiu 3%.

Soluţia cromo-acetică - se obţine prin amestecarea substanţelor:

soluţia apoasă de acid cromic 1%..... 70 ml (70%)
acid acetic 1%..... 30 ml (30%)

Materialul se fixează după 24 de ore, după care se poate trece direct în seria de alcooli pentru deshidratare şi împarafinare. Sublimatul acetic - fixator utilizat de asemenea în micologia în studiul citologic al Phycomycetelor avînd următoarea compoziţie:

biclorură de mercur..... 2 g
acid acetic glacial..... 2 ml.
apă distilată..... 100 ml.

După fixare care durează 12-24 ore, materialul se pretează la o colorare cu hematoxilină - ferică; fixator Zencker fixator citoplasmatic care are următoarea compoziţie:

biclorură de mercur ..... 5 g.
bicromat de potasiu..... 2,5 g.
sulfat de sodiu..... 1 g.
apă distilată..... 100 ml.
acid acetic glacial..... 5 ml.

Timp de fixare 24 de ore, după care se face o spălare prelungită în apă pentru a elimina bicromatul de potasiu şi apoi cu alcool iodat pentru a elibera sublimatul

FIZIOLOGIA PLANTELOR - (gr. phyis = funcţie; logos = ştiinţă)
Ramura fiziologiei care se ocupă cu studiul principalelor funcţii ce au loc în corpul plantelor (transpiraţia, respiraţia, fotosinteza, mişcările plantelor etc.)

FLABELIFORM - (lat. flabellum = evantai; forma = forma)
Organe ale plantelor dispuse sau ramificate într-un plan descriind prin capetele lor un semicerc.

FLABELINERVATE - (lat. flabelum = evantai; nervus = nerv)
Frunze ale cărei nervuri se desfac în formă de evantai.

FLACID - (lat. flacidus = aplecat)
Tulpina cu creştere iniţial verticală care ulterior devine nutantă.

FLAGEL - (lat. flagellum = bici)
Organit celular locomotor prezent la unele plante, unicelulare sau coloniale acvatice, mobile (Pl. L 2,3,4)

FLAGELATE
Grup de plante inferioare (Talofite) unicelulare, răspîndinte în apele dulci stagnante sau prin apele marine, Celula lor are o organizare complicată, posedă totdeauna un nucleu distinct, bine diferenţiat, vacuole pulsatile şi unul sau doi flageli pentru mişcare. Acest grup este foarte heterogen din care derivă algele şi ciupercile iar pe de altă parte o punte de legătură cu regnul animal. Dintre speciile mai importante amintim: Euglena viridis, Ceratium sp. Peridinium sp. (Pl. 1, 2,3,4)

FLAVESCENT - (lat. flavescere = a se îngălbeni)
Organe de plante care au o culoare galbenă.

FLAVINOCHINAZA
Enzimă care are rol în catalizarea riboflavinei în prezenţa A T P-ului.

FLAVINOENZIME
Substanţe care participă la procesele de oxido-reducere care permit fixarea hidrogenului de oxigenul activ.

FLAVOSANTIN - (lat. flavus= galben; gr. xanthos = galben).
Substanţă colorată galben-portocalie prezentă în unele petale ce au această culoare.

FLEXUOS - (lat. fluxus = înconvoiere, curbare)
1. Organ elastic care se înconvoaie fără a se rupe; 2. frunze cu marginile ondulate.

FLOARE - (gr. anthos = floare)
Floarea este un microblast ale cărui frunze metamorfozate s-au adaptat la funcţia de reproducere, întîlnită la plantele fanerogame; fl. actinomorfă cu simetrie radiară; fl. de la Angiosperme - este formată din peduncul, receptacul, caliciu (K) colora (C), androcen (A) gineceu

Scanned with OKEN Scanner

(G); fl. bărbăteşti - cele care prezintă numai organele bărbăteşti (staminele sau microsporafile); fl. ciclice - acele flori care au toate elementele dispuse în verticil; fl. dialipetale - flori cu petalele libere; fl. dialisepale - flori cu sepalele libere; fl. dimere - flori care au cîte două elemente într-un ciclu; fl. dioice - plantele cu flori unisexuate dispuse pe indivizi diferiţi; fl. epigine flori la care ovarul este inferior complet scufundat şi concrescut cu receptaculul iar elementele florale se înseră pe vîrful acestuia; fl. femeieşti - cele care prezintă numai organele femeieşti (gineceul sau macrosporofile); fl. gamo petală - floare cu petalele concrescute; fl. gamosepală floare cu petalele concrescute; fl. de la Gimnospere - sînt grupate în inflorescenţe sau conuri; inflorescenţa ♂ este forma din mai multe conuri fiecare con reprezentînd o floare formată dintr-un ax al conului pe care sînt aşezate în spirală un număr mare de microsporofile sau stamine. La baza conului se află o bractee. Inflorescenţa ♀ = conul format dintr-un ax al conului în jurul căruia se dispun în spirală macrosporafilele formate dintr-un solz carpelar ce susţine două ovule ce prezintă la bază o bractee; fl. hemiciclice - flori cu învelişurile florale dispuse în verticil, iar sporofilele aşezate în spirală; fl. hermafrodite - flori care prezintă atît organele reproducătoare bărbăteşti (staminele) cît şi cele femeieşti (gineceul); fl. heterostile - flori aparţinînd aceleaşi specii cu două sau chiar trei feluri de stiluri, lungi şi scurte (brevi şi longistile - ex-Primula officinalis); fl. hexamere - flori care au şase elemente în fiecare ciclu; fl. hipogine - flori la care ovarul este superior, situat în vîrful receptaculului, iar toate celelalte elemente florale se înseră mai jos decît baza ovarului; fl. homostile - flori apartinînd aceleaşi specii care au stiluri egal de lungi; fl. monociclice flori cu un singur ciclu, formate numai din stamine sau numai din carpele; fl. monoice - flori unisexuate; fl. pentamere - flori care au cinci elemente în fiecare ciclu; fl. perigine flori cu ovarul superior, situat într-o scorbitură a receptaculului cu care nu concreşte iar restul elementelor florale se inseră pe marginile libere ale cupei pe care o formează recepaculul; fl. poligameelantele care poartă pe acelaşi individ atît flori unisexuate cît şi hermafrodite; fl. polimere - flori care au numeroase elemente într-un ciclu; fl. proterandre - flori dichogame la care staminele ajung la maturitate înaintea pistilului; fl. proterogine - fl. dichogame la care gineceul ajunge la maturitate înaintea staminelor; fl. spirciclice - la care toate elementele sînt aşezate după o spirală; fl. tetramere - flori cu patru elemente într-un ciclu; fl. trimere - flori cu trei elemente într-un ciclu; fl. trioice - plantele la care unii indivizi poartă numai flori bărbăteşti, alţii numai flori femeieşti şi alţii flori hermafrodite; fl. unisexuate - florile care au numai un fel de organe sexuale (sau stamine sau ginaceu); fl. zigomorfe - flori cu simetrie bilaterală (Pl. XXXVI, XXXVII, XXXVIII, XXXIX).

FLOCUS - (lat. floccus = lînă de oaie)

1. Peri moi, situaţi pe suprafaţa unor organe ale plantelor superioare; 2. filamente mătăsoase subţiri de la unele alge; 3. hifele miceliene ale unor ciuperci.

FLOEMUL - (gr. phloios = scoarţă) sin. liberul plantelor.

Totalitatea vaselor liberiene, împreună cu celulele anexe, parenchimul liberian şi fibrele libe.iene mecanice care formează liberul plantelor.

FLOIODIC - (gr. phloios = scoarţa internă; eidos = formă).

1. Asemănător scoartei; 2. organisme vegetale care trăiesc pe scoarta copacilor.

FLORA - (de la lat. Flora = zeiţa florilor şi a grădinilor la romani)

Totalitatea organismelor vegetale dintr-o anumită regiune sau biotop, sau caracteristic unei perioade geologice.

FLORES - FLOS - (lat. flores - flos = floare)

Termen folosit cu sensul de floare

FLORIGENEZA - (lat. flos = floare; gingnere = a produce)

Proces morfo - anatomic şi fiziologic de geneză şi dezvoltarea florilor. Fenomenul este condiţionat de o serie de factori interni (fitohormoni, florigeni, substanţe organice, enzime) şi externi (lumina, temperatura, umiditatea aerului).

FLOSCULUS - (lat. flosculus = floare mică)

Floare mică dintr-o inflorescenţă de la Compositae

FLORESCENTA - (lat. florescere = a fi în fiecare, a înflori).

Apariţia unui număr extraordinar de mare de indivizi ale unei sau mai multor specii de alge la suprafaţa apei într-o perioadă a anului.

FLUORESCENTA - (lat. flurescere = a înflori)

Proprietatea caracteristică a unor substanţe de a absorbi radiaţiile luminoase sau ultraviolete şi de a le emite apoi transformîndu-le în radiaţii cu lungime de undă mai mare, fapt care ele apar sub două culori în funcţie de modul cum sînt privite prin transparenţă sau reflexie (ex. enzima fluoresceina, clorofila ş.a.)

FLORICULTURA - (lat. flos = floare; cultus = cultură)

Ramura agronomiei care se ocupă cu studiul plantelor ornamentale.

Scanned with OKEN Scanner

FLORIGEN - FLORIGENIC - (lat. flos = floare, gingnere = a produce)
Hormon vegetal care stimulează deschiderea şi maturizarea florilor.

FLOROGLUCINA
Colorant specific al membranelor ligneficate, pe care le colorează în roşu vişiniu. Se obţin după următoarea reţetă:
Floroglucină..... 2 g.
se dizolvă în
Alcool etilic 96 - 100 %..... 100 cc

Floroglucina astfel pregătită, înainte de a se pune peste secţiuni se amestecă cu acid clorhidric, în părţi egale 1: 1 sau peste secţiuni se pun 1-2 picături de acid clorhidric..

FLUITANT - (lat. fluitare = a pluti).
Organism sau organ vegetal care trăiesc sau plutesc în stratele superficiale ale apei.

FLUVIATIL - (lat. fluviatilis = de fluviu, de rîu)
Organism vegetal care trăieşte în apele curgătoare (izvoare, pîrîuri, rîuri, fluvii).

FLUVIOMARIN - (lat. fluvius = rîu; mare = mare)
Organism care trăieşte atît în apele rîurilor cît şi a mărilor.

FLUVIOTERESTRIAL - (lat. fluvius = fluviu; terra = pămînt).
Organismele vegetale care trăiesc atît în apa rîurilor şi pe terasele acestora.

FOLADOFITE - (gr. pholos = a se ascunde; phyton-plantă)
Plante ombrofile care trăiesc în văi şi păduri umbroase.

FOLICULA - (lat. folliculus = sac mic)
Fruct uscat, unilocular, provenit dintr-o singură carpelă, dehiscent la maturitate. (Pl. XL, VII, 1 A).

FOLIOLE - (lat. folium = foaie, frunză)
Lobii frunzelor compuse. (Pl. XIX, 2).

FORAMEN - (lat. forammen = deschizătură)
Deschizătură de dimensiuni mici.

FORMATIUM - (gr. pherein = a purta; anthos = floare)
Partea terminală lăţită sub forma unui disc a axului floral de la Compositae pe care sînt dispuse florile sesile.

FORICE - (lat. fore = a purta)
Forme de legături care se stabilesc între indivizii unei biocenoze şi care constau în răspîndirea unei specii prin intermediul altcia (ex. polenizarea cu ajutorul insectelor, diseminarea fructelor şi seminţelor cu ajutorul păsărilor şi mamiferelor).

FORMA - (lat. forma = forma)
1. Starea în care se găsesc organismele într-un anumit moment; 2. unitate taxonomică infraspecifică.

FORMA BIOLOGICA - SIN. Formă de viaţă, Bioformă.
Vezi bioformă.

FORMATIE - (lat. forma = formă)
1. Gruparea de plante cu aceaşi înfăţişare de pe un teritoriu întins cu condiţii climatice uniforme, aşa cum sînt: tundra stepa, pădurile de foioase, etc; 2. unitate de clasificare a vegetaţiei cuprinzînd totalitatea asociaţiilor ce au aceleaşi dominante (şi codominante) în stratul principal (sens admis de şcoala geobotanică şi în parte de cea anglo - americană).

FORMATIV - (lat. forma = a forma) sin. ţesut meristematic embrionar sau de origine.
Tesut format din celule tinere care au proprietatea de a se divide, iar prin diferenţiere şi specializare generează ţesuturile adulte (Pl. X, 1)

FORMION - (lat. forma = a forma)
Unitate de clasificare a vegetaţiei cuprinzînd mai multe federioane (Du Rietz)

FORMULA FLORALA
Redarea prin semne convenţionale litere şi cifre a organizării florale. Semnele utilizate în formule sînt următoarele: ⊕ sau ✳ = floare actinomorfă; •|• sau ⊦|⊣ = floare zigomorfă; +(plus) = semnul care leagă verticilele de acelaşi fel; 0 = indică lipsa unui verticil; ∞ (infinit) înseamnă foarte multe elemente într-un verticil; cifra pusă în paranteză mică (5) arată că elementele respective sînt concrescute; paranteza mare [C(5) A(5)] arată că două verticile diferite sînt unite; cifra care arată numărul carpelelor dacă e subliniată, înseamnă că floarea are un ovar superior (3); dacă linia este deasupra cifrei ($\bar{3}$) înseamnă că floarea are ovar inferior, iar

Scanned with OKEN Scanner

dacă este la mijloc (3) - ovarul este semi - infer. Semnul ♂ = floare bărbătească, ♀ = floare femeiască şi ☿ hermafrodit, elementele unei formule florale sînt; K = caliciu, C = corola, P = perigon, A = androceu, G = gineceu.

Exemple de formule florale:

Tulipa P3 + 3 A3 + 3 G(3)

Tris. sp. P3+3 A3 +O G (3)

Viola K5 C5 A5 G(3)

Primula K5 C(5) Ao + 5 G (5)

FOSFAT

Derivatul oxiacizilor fosforului cu rol în metabolismul intermediar, în special în procesele energetice.

FOSFATAZA

Enzimă care catalizează procesele de hidroliză a esterilor fosforici organici; avînd ca rezultat eliberarea fosforului anorganic.

FOSFOLIPIDE

Esteri proveniţi dintr-un alcool cu un acid gras ce conţin în molecula lor un acid fosforic şi o bază azotată.

FOSFOPROTEINE

Compuşi protidici care conţin fosfor

FOSFORESCENT - (gr. phosphoros = producător de lumină) sin. biofotogen, bioluminiscent.

Organism vegetal capabil de a emite lumină.

FOSFORILARE

Procesul de adăugare a unei grupări fosforice la un compus organic.

FOSFORILAZA

Enzimă care participă la catalizarea proceselor de sinteză şi degradare a polimerilor glucozei.

FOSIL - (lat. fossilis = scos din groapă)

Resturi sau urme ale organismelor vegetale care au trăit în epocile geologice trecute.

FOTIC - (gr. photos = lumină)

Stratul de apă străbătut de razele solare.

FOTO - (gr. phos, photos = lumină)

Prefix folosit cu sensul de luminos

FOTOCHIMIC - (gr. phos = lumină; chemeia = a transforma.)

Reacţia chimică şi biochimică declanşată de acţiunea luminii.

FOTOBIOLOGIA - (gr. photos = lumină; bios = viaţă. logos - ştiinţă)

Ramura biologiei care studiază efectele favorabile sau nocive ale luminii asupra organismelor.

FOTODINAMICA - (gr. photos = lumină: dynamis = forţă, putere)

Studiul efectului stimulator al luminii asupra proceselor fiziologice ale organismului

FOTOFAZA - (gr. photos = lumină; phainein = a apare)

Stadiul de lumină al fotosintezei în care are loc desfacerea moleculei de apă în O_2 şi H, cu ajutorul energiei luminoase absorbită, fixată şi transformată de pigmenţii clorofilieni.

FOTOFILA - (gr. photos = lumină; philos = a iubi)

Planta care creşte şi se dezvoltă în locuri însorite.

FOTOGEN - (gr. photos = lumină; genos = a produce) sin. bioluminiscent, fosforescent.

Organism sau substanţă care are proprietatea de a emite radiaţii luminoase.

FOTOGENEZA - (gr. photos = lumină; genesis = a genera)

Proprietatea de a produce lumină.

FOTOLIZA - (gr. photos = lumină; lysis = dezvoltare)

Descompunerea substanţelor chimice cu ajutorul luminii.

FOTOMORFOZE - (gr. phos = lumină; morphosis = formă)

Totalitatea modificărilor morfo-anatomice induse plantelor de influenţa luminii (mono sau policromatice).

dacă este la mijloc (3) - ovarul este semi - infer. Semnul ♂ = floare bărbătească, ♀ = floare femeiască şi ☿ hermafrodit, elementele unei formule florale sînt; K = caliciu, C = corola, P = perigon, A = androceu, G = gineceu.

Exemple de formule florale:

Tulipa P3 + 3 A3 + 3 G(3)

Tris. sp. P3+3 A3 +O G (3)

Viola K5 C5 A5 G(3)

Primula K5 C(5) Ao + 5 G (5)

FOSFAT
Derivatul oxiacizilor fosforului cu rol în metabolismul intermediar, în special în procesele energetice.

FOSFATAZA
Enzimă care catalizează procesele de hidroliză a esterilor fosforici organici; avînd ca rezultat eliberarea fosforului anorganic.

FOSFOLIPIDE
Esteri proveniţi dintr-un alcool cu un acid gras ce conţin în molecula lor un acid fosforic şi o bază azotată.

FOSFOPROTEINE
Compuşi protidici care conţin fosfor

FOSFORESCENT - (gr. phosphoros = producător de lumină) sin. biofotogen, bioluminiscent.
Organism vegetal capabil de a emite lumină.

FOSFORILARE
Procesul de adăugare a unei grupări fosforice la un compus organic.

FOSFORILAZA
Enzimă care participă la catalizarea proceselor de sinteză şi degradare a polimerilor glucozei.

FOSIL - (lat. fossilis = scos din groapă)
Resturi sau urme ale organismelor vegetale care au trăit în epocile geologice trecute.

FOTIC - (gr. photos = lumină)
Stratul de apă străbătut de razele solare.

FOTO - (gr. phos, photos = lumină)
Prefix folosit cu sensul de luminos

FOTOCHIMIC - (gr. phos = lumină; chemeia = a transforma.)
Reacţia chimică şi biochimică declanşată de acţiunea luminii.

FOTOBIOLOGIA - (gr. photos = lumină; bios = viaţă. logos - ştiinţă)
Ramura biologiei care studiază efectele favorabile sau nocive ale luminii asupra organismelor.

FOTODINAMICA - (gr. photos = lumină: dynamis = forţă, putere)
Studiul efectului stimulator al luminii asupra proceselor fiziologice ale organismului

FOTOFAZA - (gr. photos = lumină; phainein = a apare)
Stadiul de lumină al fotosintezei în care are loc desfacerea moleculei de apă în O_2 şi H, cu ajutorul energiei luminoase absorbită, fixată şi transformată de pigmenţii clorofilieni.

FOTOFILA - (gr. photos = lumină; philos = a iubi)
Planta care creşte şi se dezvoltă în locuri însorite.

FOTOGEN - (gr. photos = lumină; genos = a produce) sin. bioluminiscent, fosforescent.
Organism sau substanţă care are proprietatea de a emite radiaţii luminoase.

FOTOGENEZA - (gr. photos = lumină; genesis = a genera)
Proprietatea de a produce lumină.

FOTOLIZA - (gr. photos = lumină; lysis = dezvoltare)
Descompunerea substanţelor chimice cu ajutorul luminii.

FOTOMORFOZE - (gr. phos = lumină; morphosis = formă)
Totalitatea modificărilor morfo-anatomice induse plantelor de influenţa luminii (mono sau policromatice).

FOTOPERIODISMUL - (gr. photos = lumină; periodos = perioadă)
Ansamblul reacţiilor organismelor vii faţă de durata relativă a zilelor şi nopţilor. Numeroase procese fiziologice (repaosul mugurilor, căderea frunzelor, anteza, formarea bulbilor, şi a tuberculilor ş.a.) sînt dependente de fotoperiodism.

FOTOSINTETIC - (gr. photos = lumină; synthesis = a pune împreună)
Substanţele organice sintetizate din substanţele minerale cu ajutorul luminii în cadrul procesului de fotosinteză.

FOTOSINTEZA- (gr. photos = lumină; synthesis = a pune împreună)
Principalul proces fiziologic care se desfăşoară în plantele verzi cu ajutorul luminii şi al clorofilei, sintetizînd substanţe organice complexe din substanţele minerale.

FOTOTACTISM - (gr. photos = lumină; taxis = ordine)
Proprietatea pe care o au unele organisme vegetale mobile de a se apropia (fototactism pozitiv) sau de a se îndepărta de o sursă luminoasă (fototactism negativ).

FOTOTROF - (gr. photos = lumină; trophe = nutriţie)
Organism vegetal la care are loc procesul de fotosinteză.

FOTOTROPISM - (gr. photos = lumină; tropos = întoarcere).
Curbarea sau răsucirea organelor plantelor ca răspuns la acţiunea unilaterală a luminii.

FRAGMOBASIDIE - (gr. phragma = a despărţi; basis = bază)
Bazidie septată în cinci celule: una hipobozidială şi patru epibazidiale (Pl. XXVII, 5).

FRAGMOPLAST- (gr. phragma = a împrejmui; plastos = formaţiune)
Membrana care apare la sfîrşitul telofazei în regiunea centrală a fusului de diviziune, separînd celula mamă în cele două celule fiice şi care ulterior devine lamela mijlocie (Pl. IX. 3)

FRAGMOSPOR (gr. phragma = a împrejmui; sporos = sămînţă)
Spor septat pluricelular

FRANKENIACEAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) din Ord. Parietales care cuprinde plante semilemnoase sau ierbacee, anuale sau perene cu frunze mici obovate sau liniare şi cu stipele membranoase. Flori hermafrodite radiare dispuse în verticale. Sepale 4-5 (7) Petale 4-5 (-7), libere, rozee. Stamine 4-6 numeroase. Ovar superior. Fruct capsulă. Dintre speciile mai importante amintim: Frankenia pulverulenta L., F. hispida DC

FRATRIE - (gr. phratrie = înfrăţire-unire)
Unitate de clasificare a vegetaţiei cuprinzînd cîteva clase de formaţii avînd aceeaşi origină (Soceava).

FREATOFITE - (gr. phreatia = cisternă; phyton = plantă)
Plante din regiunile secetoase cu rădăcini foarte lungi care ajung pînă la pînza de apă freatică.

FRECVENTA CENOTICA
1. Dispersiunea şi gradul de omogenitate al repartizării indivizilor unei specii în unitatea de suprafaţă analizată: 2. element de caracterizare cantitativă a rolului speciilor în comunitate şi se determină obişnuit prin metoda Raunkiaer, înregistrîndu-se toate speciile într-un număr de 50-100 suprafeţe circulare (obişnuit de 0,1 m^2) - aşa numite cercuri Runkiaer, alese la întîmplare într-o comunitate şi stabilindu-se în cîte din suprafeţe se află o specie dată.

FRECVENTA GENICA
Frecvenţa fiecărei alele dintr-o populaţie

FRECVENTA MUTATILOR
Frecvenţa anumitor tipuri de mutaţii într-o populaţie bacteriană.

FRENATOR - (lat. fraenum = frîu)
Factor citoplasmatic de natură proteică care inhibă specific capacitatea de funcţionare a unei gene structurale sau a unui grup de gene.

FRIGORI-DESERTA
Tip de vegetaţie din pustiurile cu climat rece

FRITILARIA MELEAGRES L - (laleaua pestriţă, biblică)
Plantă din familia Liliaceae, monument al naturii care prezintă în pămînt un bulb format din frunze cărnoase acoperite pe dinafară de frunzişoare brune. Tulpina este plăpîndă cu frunze liniar - alungite, aşezate alternativ. In vîrful tulpinii se găseşte o singură floare de culoare, roză, violetă, sau roşie, brazdate cu nervuri brune şi cu pete ce au forma unei "table de şah" sau a penajului de biblică (Pl. LXXVI. 3).

Scanned with OKEN Scanner

FRONDA - (lat, frons = ramură frunzoasă)
1. Organ de forma unei frunze; 2. lob talin foliaceu de la unele alge şi licheni . 3 - frunza de la unele ferigi şi palmieri.

FRONDOS - (lat. frondosus = frunzos)
1. Prevăzut cu ramuri foliacei sau cu numeroase fronde; 2. tal foliaceu.

FRONS - (lat. frons = frunză, foaie).
Tal dichotomic ramificat, cu ramurile lăţite, de formă şi structură asemănătoare frunzelor.

FRUCT - (lat. fructus = fruct) sin. pericarp.
Organ caracteristic Angiospermelor, rezultat din ovar şi care închide în interiorul seminţelor. Clasificarea fructelor: 1) fructe simple cărnoase; baca, drupa - 2) fructe simple uscate: a. indehiscente: nuca, achena, samara, cariopsa, păstaia îndeshiscentă: b. dehiscente: folicula, păstaia, silicva, capsula: 3) Fructe multiple: polidrupe, poliachene, achene, schizocarpice, diachene, poliachene, disamare, polifolicule, 4) fructe compuse; 5) fructe false: Diseminarea fructelor: 1) fructe autochore: fructe allochore a. anemochore: b. zoochore c. hidrochore. (Pl. XLVI, XLVII, XLVIII).

FRUCTIFER - (lat. fructus = fruct; ferre = a naşte, a purta).
Plantă producătoare sau purtătoare de fructe sau organe de fructificaţie: 2. arbori cultivaţi cu fructe sau seminţe comestibile.

FRUCTIFICATIE - (lat. fructus = fruct; facere = a face)
Totalitatea modificărilor ce se produc în floare după fructificaţie.

FRUCTOZA - (lat. fructus = fruct)
Monozaharid sintetizat în plante şi depozitat de regulă în fructe.

FRUNZA - (gr. phyllon = frunza)
Organul principal al plantelor cormofite care îndeplineşte funcţia de fotosinteză, transpiraţie şi respiraţie: fr. aciculară frunza de forma unui ac (ex. la conifere) : fr. acuminată - frunză cu vîrf fin şi alungit cu un ac : fr. agăţătoare - frunze transformate în cîrcei cu rol de agăţare a plantei de un suport fr. alterne - dispunerea frunzelor pe tulpină de-a lungul unei spirale, cîte o frunză la un nod : fr. amplexicaule frunze care înconjoară parţial tulpina sau ramura: fr. ascuţită frunze cu vîrful ascuţit (ex. la Salix) - fr. asimetrică cu cele două jumătăţi ale limbului neegale (ex. la Ulm) fr. astomatice - frunze fără stomate nu sînt frunzele submerse de la Elodea - fr. auriculară - frunze care prezintă la baza limbului expansiuni foliare în formă de urechiuşe (ex la Nicotiana tabacum): fr. bifaciale - frunze cu poziţie orizontală în spaţiu, ceea ce face ca faţa lor superioară să fie bătută direct de razele solare în timp ce faţa inferioară este umbrită: fr. bipenaticompusă - fr. frunze la care şi foliolele prezinta incizii : fr. bistomatice - frunze cu stomate pe ambele feţe: fr. capcane - frunzele plantelor carnivore adaptate la prinsul insectelor, transformate în urne, sisteme de capcane (ex. Nepenthes, Urticularia, Dionea). fr. catafile - frunze inferioare care apar în ordinea succesiunii după cotiledoane şi iau naştere din segmentul inferior al primordiilor foliare şi au mărimi mai reduse decît frunzele tipice: fr. caulinare - frunze de pe tulpină separate prin internodii : fr. circulară - frunze cu limbrul de formă circulară (ex. la Populus): fr. cordată - frunză cu baza limbului în formă de inimă (ex. la Viola): fr. concrescute la bază - frunze opuse care îşi unesc baza limbului (ex. la Lonicera caprifolium): fr. cordiformă - frunză cu limbul de forma unei inimi (ex. la Tilia cordată): fr. crenată - frunze care prezintă pe marginea limbului dinţi rotunjiţi (ex. la Glechoma) - fr. cuneată - frunze a cărei bază a limbului are forma de pană: fr. decurente - frunte care îşi prelungesc în jos pe tulpină baza limbului sub forma unei aripi care se întinde pe o porţiune a internodului situat dedesubtul frunzei : fr. decusate frunzele unui nod sînt aşezate într-un plan perpendicular pe cel al frunzelor nodului superior sau inferior : fr- dinţată - frunze ale căror margini prezintă dinţişori dispuşi aproape perpendicular pe limb (ex. la Corylus avellana) : fr. ecvifaciale - frunze pe ambele feţe colorate la fel, deoarece au parenchim palisadic sub ambele epiderme: fr. eliptică - frunză a cărui limb are forma eliptică (ex. la Fagus silvatica) : fr. emarginată frunză cu vîrful ştirbit (ex. Abies alba): fr. ensiformă - frunză în formă de sabie (ex. la Iris) fr. epistomatice - frunze cu stomate numai pe faţa superioară (ex. la Nymphaea) fr. fistuloasă - fr. cilindrică goală în interior (ex. la Allium cepa) - fr. glabre - frunze lipsite de peri: fr. glutinoase - frunze cu peri glanduloşi, lipicioase (ex. Salvia glutinoasa); fr. hastată - frunza cu forma unui vîrf de lance (ex. la Rumex): fr. hipsofile - ultimele organe de origină foliară care apar pe tulpină în epoca înfloririi şi sînt situate sus în regiunea florilor (ex. bracteele de la inflorescenţa de Tilia, spata de la Araceae, cupa fructelor, de stejar); fr. hirte - frunze cu peri şi scurţi (ex. la Viola hirta) fr. hirsută - frunze cu peri lungi, rigizi, dar nu pungenţi (ex. la Arabis hirsuta): fr. holociclice - frunze care trăiesc un an întreg, fiind înlocuite iarna cu alte noi (ex. Pirola uniflora. Asarum europeum): fr. imparipenat compusă - frunză compusă, penată terminată cu o foliolă (ex. la Robinia) - fr. întreagă - cu limbul întreg şi marginea netedă, continuă; fr. lante - frunze care

poartă peri lungi, moi şi albi (ex. Digitalis lanata. Verbascum lanatum) : fr. liniară - frunză alungită (ex. la Poa): fr. metafile - frunze care apar mai tîrziu la planta matură: fr. monocicl ice - frunze care cad după fiecare perioadă de vegetaţie (ex. arborii foioşi) : fr. mucronată - frunza cu nervuza mediană prelungită într-un fir scurt (ex. la Vicia) : fr. nomofile - frunze mijlocii normale cu forme caracteristice pentru anumite specii de plante; fr. obcordat - frunză cu vîrful ca o inimă cu baza în sus (ex. la Oxalis acetosela): fr. opuse - două frunze dispuse faţă în faţă: fr. ovală - frunză cu limbul oval (ex. la Pirus): fr. palmat compusă - frunze cu un număr nepereche de foliole dispuse ca degetele unei mîini (ex. trifoi, soia, lupin etc): fr. palmatifide - frunze la care sinusurile ajung pînă la mijlocul laminei: fr. palmatilobate - frunze a căror lobi sînt dispuşi simetric în raport cu centrul; fr. palmatinerve - frunze cu nervuri laterale dispuse în mod palmat (ex. la Acer) fr. palmatiparite - frunze palmate a căror sinusuri depăşesc jumătatea laminei; fr. palmatisectate frunze palmate a căror sinusuri ajung pînă la baza nervurilor dispuse palmat; fr. palmatisinuată - frunze palmate la care inciziile nu trec de o treime din lăţimea limbului; fr. paripenat compuse - frunze compuse cu un număr par de foliole fr. penat compuse - frunze cu foliolele dispuse de o parte şi de alta a rahisului; fr. penatifide - frunze a căror incisiuni penate ajung pînă în mijlocul jumătăţii luminei; fr. penatilobate - frunze a căror lobi sînt dispuşi de o parte şi de alta a axului ca barbele unei pene; fr. penatinerve - nervaţiune de tip penat, la care dintr-o nervură principală mai groasă se desprind o serie de nervuri laterale mai subţiri; fr. penatisectate - frunze a căror incisiuni penate ating nervura principală; fr. perfoliate - frunzele care înconjoară complet tulpina la baza limbului, aşa încît frunza pare perforată de tulpină (ex. Thlaspi perfoliatum) fr. piloase: fr. pleriociclice - frunzele care trăiesc cel puţin două perioade de vegetaţie sau chiar mai mult; fr. protectoare - frunze transformate în spini; fr. protofile - frunzele care apar cele dintîi la plantulă; fr. pubescene - frunze acoperite cu peri mulţi scurţi şi moi ca un puf (ex. Beta pubscens) fr. reduse frunze transformate în solzi, prezente pe rizomi tuberculi sau pe tulinile aeriene la plantele de sărătură (ex. Salicornia herbaceea); fr. reniformă - frunză a cărui limb are formă de rinichi (ex. la Asarum europaeum); fr. romboidală - frunză a cărui limb are forma de romb (ex. la Betula); fr. rotundă frunză cu baza limbului rotundă; fr. rucinată - frunză a cărei lobi sînt orientaţi spre baza ei (ex. la Taraxacum officinale); fr. sagitată - frunză a cărui limb are forma de săgeată (ex. Sagitaria); fr. serată - frunze cu marginea fierăstruită cu dinţii orientaţi înainte fr. sinuată - frunze a căror margine este ondulată; fr. spinoase - frunze a căror vîrf se termină cu un ac; fr. subulate - frunze ascuţite a căror vîrf se termină cu un ac; fr. subulate - frunze ascuţite ca un ac (ex. la Juniperus); fr. triunghiulară - frunză a cărui limb are o formă triunghiulară; fr. trunchiată - frunze cu vîrful teşit, aplatizat (ex. la Coronila): fr. univerve - frunze cu o singură nervură: fr. verticilate - frunze dispuse cîte trei sau mai multe la un loc (Pl. XVIII, XIX, XX, XXI, XXII).

FRUTESCENT - (lat. frutex = arbust)
1. Plante cu tulpina puternică, rigidă, incomplet lignificată; 2. asemănătoare unui arbust.

FRUTICULOS - (lat. frutex = arbust)
1. De forma unui arbust sau tufe mici; 2. tal erect cu lobi rigizi cilindrici sau bandiformi, puternic ramificaţi avînd aspectul unei tufe minuscule.

FUCALES
Ordin de alge bune cu talul bine dezvoltat şi ramificat dihotomic reprezentînd sporofitul care produce direct gameţi, din generaţia sexuată gametofitică este foarte redusă. Inmulţirea asexuată lipseşte, reproducerea se face prin oogamie. Dintre speciile importante amintim: Fucus vesiculosus şi Cystoseria barbata, care trăieşte şi în Marea Neagră (Pl. L VI, 4)

FUCOSTEROL
Sterol natural existent într-o serie de grupe vegetale în special la alge şi levuri.

FUCOXANTINA - (gr. phykos = algă; xantos = galben)
Pigment caracteristic algelor brune.

FUMARIACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperma) care se caracterizează prin flori zigomorfe grupate cu raceme şi cu un număr de stamine reduse (2-6) Dintre speciile mai importante amintim : Corydalis cava (L). Sohwer,C. solida (L) Schw. Fumaria officinalis L. Dicentra spectabilis (L) lem.

FUNGI - (lat. fungus = ciupercă) sin. Mycophyta.
Filum de talofite în care sînt încadrate toate ciupercile. (Pl. LIX, LX, LXI LXII)

FUNGICIDE - (lat. fungus = ciupercă; caldere = a omorî)
Substanţe întrebuinţate pentru combaterea ciupercilor dăunătoare.

FUNGICOLE - (lat. fungus = ciupercă; colere = a locui)
Organismele vegetale şi animale care trăiesc ca saprofite sau parazite pe ciuperci.

FUNGISTATIC - (lat. fungus = ciupercă; gr. statikos = determinînd oprirea)
Agent chimic, fizic sau fiziologic care inhibă dezvoltarea ciupercilor.

FUNGIVOR - (lat. fungus = ciupercă; vorare = a mînca)
Organism vegetal sau animal care se hrăneşte cu ciuperci.

FUNICUL - (lat. funiculus = cordon)
Cordonul prin care ovulul se prinde de peretele ovarului iar ulterior sămînţa de pericarp. (Pl. XXXVIII, 8).

FURCAT - (lat. furca = furcă)
Organ al plantei ramificat prin vîrf în două ramuri sau lobi aproximativ egale şi divergente.

FUSIFORM - (lat. fusus = fus).
Celule sau organe ale plantelor cu aspectul unui fus (ex. fibrele lemnoase, liberiene).

FUS NUCLEAR - (lat. fusus = fus; nucleus = nucleu) sin. fus cromatic.
Formaţiune care apare în timpul diviziunii celulare, avînd aspectul unui fus, formată din mai multe filamente fibrilare, proteice, contractile pe care se înseră şi migrează cromozomii spre cei doi poli ai celulei (Pl. IX, 3, 4)

FUXINA
Se foloseşte în soluţie apoasă sau alcoolică (0,5 - 1%) la 100 cc apă distilată. Colorează citoplasma, celuloza, cristalele albumonoide şi plastidile în diferite nuanţe de roşu.

FUZIUNE CENTRICA
Unirea a doi cromozomi acrocentrici şi formarea unui cromozom metacentric.

G

G - Simbol al gineceului într-o formulă floral.

GABLIT J.K. - (1752 - 1821)
Botanist rus care a făcut numeroase călătorii ştiinţifice cercetînd îndeosebi Crimeia, descriind 521 specii, clasificîndu-le după necesităţile practice: 1) pomi şi arbuşti fructiferi: 2) arbori decorativi; 3) flori de grădină 4) plante alimentare: 5) plante cultivate de cîmp: 6) arbori şi arbuşti de pădure.

GALACTOKINAZA - (gr. galacto = lapte)
Enzimă care catalizează procesul de fosfosilare a galactozei.

GALACTOVALDENAZA
Complexul enzimatic care catalizează reacţia de transformare reversibilă a galactozei în glucoză.

GALACTOZAMINA
Derivat monozaharidic al galactozei.

GALACTOZA
Monozaharid al glucozei

GALE - (lat. galla = gogoaşă).
Excrescenţe ce apar pe plante datorită unor ciuperci parazite sau insecte fitofage. (Pl. XXII, 3).

GALEA - (lat. galea = cască, coif)
Element component al învelişului floral, de forma unui coif care rezultă din tepala superioară ce adăposteşte două petale nectarifere.

GAMA - (gr. game = gamă)
Scară de evaluare a unor valori sau rezultate.

Scanned with OKEN Scanner

GAMET - (gr. gametes = soţi)
Celulă sexuată sau germinală cu un număr haploid de cromozomi. (Pl. XXXII, XXXIII, XXXIV).

GAMETANGE - (gr. gametes = soţ; anggeion = vas).
Organul sexual al plantelor în care se formează gameţii. (Pl. XXXII, 3, 4, 5, 6, XXXIII).

GAMETANGIOGAMIE - (gr. gametes = soţ, unire; anggeion = vas) sin. gametangie.
Fuzionarea conţinutului a doi gametangi de sexe diferite fără diferenţierea de gameţi (Pl. XXXIV, 1, 2)

GAMETIC - (gr. gametes = soţ)
1. Despre mutaţiile apărute în cursul procesului de gametogeneză: 2. numărul de cromozomi haploid specific speciei.

GAMETOCITE - (gr. gametes = soţ; kystis = mugur): sin. gametogoniur
Celulă generatoare de gameţi.

GAMETOCHINETIC - (gr. gametes = soţ; kinein = a se mişca)
Agent fizic, chimic sau biologic care stimulează formarea şi maturizarea gameţilor.

GAMETOCHIST - (gr. gametes = soţ; kystis = mugure).
Formaţiune rezultată din contopirea a doi gameţi de sex diferit prevăzută cu un perete chistic comun.

GAMETOFIL - (gr. gametes = soţ; phyllon = frunză).
1. Frunza metamorfozată producătoare şi purtătoare de gameţi sau spori; 2. microsporofilă şi macrosporafilă; 3. stamină sau carpelă. (Pl. XXX. 3; XXXVII).

GAMETOFIT - (gr. gametes = soţ; phyton = plantă) sin. gamobium.
Generaţia sexuată, haploidă producătoare şi purtătoare de spori, din ciclul evolutiv al unei plante care începe cu sporul şi se termină cu formarea gameţilor. (Pl. XLI, XLII, XLIII, XLIV).

GAMETOFOR - (gr. gametes = vlăstar; pherein = a purta)
Ramuri, hife sau celule pe care se formează gametangii.

GAMETOGENEZA - (gr. gametes = soţ; genesis = naştere)
Procesul de formarea gameţilor.

GAMETOID - (gr. gametes = soţ; eidos = formă).
Celulă asemănătoare cu structură şi funcţie cu un gamet.

GAMETOPATIE - (gr. gametes = soţ; pathos = afecţiune)
Procesul de tulburare genetică a gameţilor.

GAMETOTAL - (gr. gametos = vlăstar, mugure; thalos = ramură tînără).
Tal producător şi purtător de gameţi.

GAMODESMIC - (gr. gamos = unire; desma = legătură).
Cu fascicolele conducătoare lemnoase şi liberiene fusionate, separate numai printr-un ţesut conectival.

GAMOFAZA - (gr. gamos = unire; căsătorie; phasis = fază)
Generaţia gametofitică, sexuată şi haploidă din cadrul ciclului evolutiv al unei plante care începe cu diviziunea reducţională (R !), formarea sporilor şi se încheie cu fecundaţia (formarea zigotului).

GAMOFILA - (gr. gamos = unire; phyllon = frunză) sin. monofilă.
1. Floare la care elementele învelişului floral sînt unite sau concrescute; 2. flori gamopetale şi gamosepale (Pl. XXXVI, 4).

GAMOGENEZA - (gr. gamos = unire; genesis = naştere) sin. gamogonie, reproducere sexuată.
Reproducerea unui organism vegetal prin contopirea gameţilor.

GAMOGENETIC - (gr. gamos = unire; genesis = naştere)
Organism rezultat în urma unui proces de sexualitate (fecundaţie).

GAMONE - (gr. gamos = unire, căsătorie).
Substanţe secretate de gameţii feminini, care acţionează asupra celor masculini orientîndu-le mişcarea.

GAMOPETALE - (gr. gamos = unire; petalon = petală).
Flori ale căror petale sînt concrescute (Pl. XXXVI, 4, 5,)

GAMOSEPALE - (gr. gamos = unire; fr. sepale = sepală) sin. monosepală.
Flori cu sepalele concrescute

GAMOTACTISM - (gr. gamos = unire; takos = deplasare)
Acţiunea de atragere reciprocă a gameţilor.

GAMOTROPISM - (gr. gamos = unire; trope = răsucire).
Curbarea anteridiei sau răsucirea ramurilor anteridiale în jurul oogonului ca rezultat al atracţiei manifestate de gametangele feminin.

GAP - (eng. gap = interval)
Regiunea cromozomială necolorabilă.

GARTNER KARL FRIEDRICH - (1772 - 1850)
Botanist care îşi aduce contribuţia la lămurirea morfologiei, organelor reproducătoare şi desfăşurarea proceselor de fecundaţie.

GASTEROMYCETALES
Ordin de ciuperci superioare cu corpul fructifer în formă de stomac, care închide himenul ce este învelit la exterior de 1-2 peridii, una internă şi alta externă care la maturitate se deschide permiţînd eliberarea sporilor ex. Scleroderma, Lycoperdon, Geastrum, Bovista Cyathus.

GASTEROSPORI - (gr. gaster = stomac; sporos = sămînţă)
Spori sferici cu peretele subţire caracteristici ciupercilor din Ord. Gasteromycetales.

GEITOMOGAMIE - (gr. geiton = aproape: gamos = unire)
Tip de polenizare directă în care polemul de pe staminele unei flori este transportat pe gineceul altei flori de pe aceeaşi plantă.

GELATINA - (lat. gelare = a îngheţa)
Substanţa pectică, mucilaginoasă, hialină şi transparentă ce se extrage din unele animale.

GELATINA GLICERINATA
Amestec folosit în obţinerea preparatelor microscopice durabile, care are următoarea compoziţie:

gelatină incoloră..... 5 g
o parte se înmoaie 2-3 ore
în :
apă distilată..... 30 ore
(6 părţi) apoi se adaugă:
glicerină pură..... 35 cc
(7 părţi) şi
acid cristalizat sau
Timol..... 1 cristal

GELATINOS - (lat. gelare = a îngheţa)
1. cu formă asemănătoare gelatinei înmuiate; 2. organism inclus sau înconjurat de o teacă gelatinoasă sau mucilaginoasă.

GELIFICARE - (lat. gerare = a îngheţa)
Modificare a membranei celulare care constă într-o hipersecreţie de substanţe pectice de către protoplaste care se depun în membrane, se umflă cu apă şi se transformă în mucilagii sau gume.

GELURILE - (lat. gerare = a îngheţa)
Sisteme coloidale avînd particole dispersate legate între ele mai strîns sau mai lax, avînd elasticitate şi rigiditate.

GEME - (lat. gemma = mugur, boboc)
Fragmente de hife miceliene, detaşabile de hifa mamă, bogate în conţinut plasmatic şi substanţe de rezervă, ce servesc ca organe de rezistenţă şi înmulţire, muguri sau proliferări caduce capabile de a genera noi organe sau organisme.

GEMIFORM - (lat. gemma = mugure; forma = formă)
De forma unui mugure sau geme.

GEMINATE - (lat. gemini = gemeni, îndoit)
1. Organe vegetale care cresc şi sînt dispuse în perechi; 2. taxoni ai aceluiaşi gen sau specii ce se deosebesc numai prin arealul de răspîndire geografică.

GEMINIFLORE - (lat. gemini = îndoit; flos = floare)
Plante la care florile sînt dispuse în perechi.

Scanned with OKEN Scanner

GAMOSEPALE - (gr. gamos = unire; fr. sepale = sepală) sin. monosepală.
Flori cu sepalele concrescute

GAMOTACTISM - (gr. gamos = unire; takos = deplasare)
Acţiunea de atragere reciprocă a gameţilor.

GAMOTROPISM - (gr. gamos = unire; trope = răsucire).
Curbarea anteridiei sau răsucirea ramurilor anteridiale în jurul oogonului ca rezultat al atracţiei manifestate de gametangele feminin.

GAP - (eng. gap = interval)
Regiunea cromozomială necolorabilă.

GARTNER KARL FRIEDRICH - (1772 - 1850)
Botanist care îşi aduce contribuţia la lămurirea morfologiei, organelor reproducătoare şi desfăşurarea proceselor de fecundaţie.

GASTEROMYCETALES
Ordin de ciuperci superioare cu corpul fructifer în formă de stomac, care închide himenul ce este învelit la exterior de 1-2 peridii, una internă şi alta externă care la maturitate se deschide permiţînd eliberarea sporilor ex. Scleroderma, Lycoperdon, Geastrum, Bovista Cyathus.

GASTEROSPORI - (gr. gaster = stomac; sporos = sămînţă)
Spori sferici cu peretele subţire caracteristici ciupercilor din Ord. Gasteromycetales.

GEITOMOGAMIE - (gr. geiton = aproape: gamos = unire)
Tip de polenizare directă în care polemul de pe staminele unei flori este transportat pe gineceul altei flori de pe aceeaşi plantă.

GELATINA - (lat. gelare = a îngheţa)
Substanţa pectică, mucilaginoasă, hialină şi transparentă ce se extrage din unele animale.

GELATINA GLICERINATA
Amestec folosit în obţinerea preparatelor microscopice durabile, care are următoarea compoziţie:

gelatină incoloră..... 5 g
o parte se înmoaie 2-3 ore
în :
apă distilată..... 30 ore
(6 părţi) apoi se adaugă:
glicerină pură..... 35 cc
(7 părţi) şi
acid cristalizat sau
Timol..... 1 cristal

GELATINOS - (lat. gelare = a îngheţa)
1. cu formă asemănătoare gelatinei înmuiate; 2. organism inclus sau înconjurat de o teacă gelatinoasă sau mucilaginoasă.

GELIFICARE - (lat. gerare = a îngheţa)
Modificare a membranei celulare care constă într-o hipersecreţie de substanţe pectice de către protoplaste care se depun în membrane, se umflă cu apă şi se transformă în mucilagii sau gume.

GELURILE - (lat. gerare = a îngheţa)
Sisteme coloidale avînd particole dispersate legate între ele mai strîns sau mai lax, avînd elasticitate şi rigiditate.

GEME - (lat. gemma = mugur, boboc)
Fragmente de hife miceliene, detaşabile de hifa mamă, bogate în conţinut plasmatic şi substanţe de rezervă, ce servesc ca organe de rezistenţă şi înmulţire, muguri sau proliferări caduce capabile de a genera noi organe sau organisme.

GEMIFORM - (lat. gemma = mugure; forma = formă)
De forma unui mugure sau geme.

GEMINATE - (lat. gemini = gemeni, îndoit)
1. Organe vegetale care cresc şi sînt dispuse în perechi; 2. taxoni ai aceluiaşi gen sau specii ce se deosebesc numai prin arealul de răspîndire geografică.

GEMINIFLORE - (lat. gemini = îndoit; flos = floare)
Plante la care florile sînt dispuse în perechi.

GEMIPARA - (lat. gemma = mugur ; parere = a produce)
Plantă care se înmulţeşte prin muguri, geme sau alţi germeni vegetativi.

GEN - (lat. genus = rasă, fel)
Unitatea taxonomică mai mare ca specia.

GENA - (gr. genos = urmaş)
Fragment din lanţul de ADN, considerat ca o unitate funcţională specifică ce poate fi divizată prin mutaţie şi recombinare; g. ambivalentă cu acţiuni şi efecte avantajoase şi dezavantajoase; g. antimorfă - care prin mutaţie au un efect opus genei sălbatice; g. duplicate - situate în cromozomi diferiţi dar cu efecte identice; g. epistatică care împiedică o genă nealelă să-şi manifeste efectele; g. hipermorfă - cu efecte mai puternice decît ale alelei sălbatice; g. hipomorfă cu efecte mai scăzute decît ale alelei sălbatice; g. hipostatică - ale cărei efecte sînt blocate de o genă nealelă; g. instabilă - care suferă frecvent mutaţii; g. letale - gametice - care determină sterilitatea cuplurilor; g. neamorfe - ale căror efect negativ este direct proporţional cu doza; g. operator - component al unui genic care controlează funcţia genei structurale; g. de recombinare - care controlează recombinare; g. reglatoare - subunitate genică care controlează rata de sinteză a proteinelor condiţionate de cistroni; g. represoare - care specifică un tip particular de moleculă proteică ce intervine în mecanismul de reglare al genei operatoare; g. structurală - subunitate a unui locus genetic care specifică sinteza unui lanţ polipeptidic caracteristic; g. supergene loci strîns legaţi care acţionează ca o singură genă; g. temporale - care controlează succesiunea şi momentul cînd încep să funcţioneze genele structurale şi reglatoare.

GENEALOGIC - (gr. genea = generaţie; logos = legătură)
1. Legătura filetică intre diferite grupe de plante; 2. arbore genealogic.

GENECOLOGIA - (gr. genos = descendent; oikos = locuinţă).
Stiinţa care studiază relaţiile ce există între genetica şi ecologia unui organism sau unei populaţii.

GENERATIE - (lat. genetic = reproducere).
Partea din dezvoltarea ontogenetică a unui organism care începe cu un anumit tip de celule reproducătoare şi se termină cu formarea altui tip de celule reproducătoare (ex. de la spor la zigot)

GENERATIVA - (lat. generare = a da viaţă).
1. Formaţiunile morfo - anatomice capabile de a genera celule, ţesuturi, organe sau organisme; 2. celulă a granului de polen cu rol de reproducere (Pl. XXXVII, 6).

GENERIC - (lat. genus = neam)
1. Caracter comun tuturor speciilor unui gen; 2. care aparţine genului.

GENERITIP - (lat. genus = neam; typus = tipar)
1. Specia tipică a unui gen; 2. specia care întruneşte caracterele generale cele mai reprezentative ale genului căruia îi aparţine.

GENETIC - (gr. gennetikos = naştere)
1. Determinat sau condiţionat de gene. 2. care aparţine geneticii.

GENETICA - (gr. gennetikos = naştere)
Stiinţa care se ocupă cu studiul eredităţii; g. vegetală (fitogenetica) care se ocupă cu studiul eredităţii la plante.

GENEZA - (gr. genesus = naştere)
Procesul de diferenţiere şi dezvoltare a unei celule, ţesut sau organism; 2. ontogeneza unui individ.

GENEZIOTOLOGIE - (gr. genesis = naştere; logos = ştiinţă).
Stiinţa care se ocupă cu studiul complex al înmulţirii şi reproducerii la organismele vii.

GENIC - (gr. genos = naştere).
1. specie sau caracter aparţinînd unui gen; 2. complexul de mecanisme care asigură manifestarea fenotipică a unei gene.

GENICULAT - (lat. geniculum = genunchi)
Organ al plantei brusc îndoit în formă de genunchi.

GENOFOR -
Cromozomul virusurilor şi al procariotelor.

GENOGRUP - (gr. genos = urmaş; genesthai = a fi produs)
Populaţie care se deosebeşte de altă populaţie prin secvenţa unei sau mai multor gene.

Scanned with OKEN Scanner

GENOHOLOTIP - (gr. genos = urmaş; holos = tot; typos = model)
Specia caracteristică genului.

GENOM - (gr. genos = urmaş)
Material genetic acumulat în genele unui set de cromozomi: g. fagic - materialul genetic din unicul cromozom al bacteriofagului; g. pluricromozomial - genom cu mai mult de un cromozom

GENOMERA - (gr. genos = origine; meros = parte)
1. Subunitate a genei; 2. genă accesorie.

GENONOMIE - (gr. genesthai = a fi produs)
Ramură a sistematicii care studiază problemele genetice ale organismelor.

GENOSOM - (gr. genos = urmaş; soma = corp)
Termen utilizat pentru locus.

GENOSPECIE - (gr. genos = urmaş; lat-species = specie)
Specie a cărei indivizi au aceiaşi structură genetică.

GENOTIP - (gr. genos = urmaş; typos = model)
Structura genetică a unui organism.

GENOTIPIC - (gr. genos = urmaş; typos = model).
Care aparţine genotipului.

GENOVARIATIE - (gr. genos = urmaş; lat. variatio = schimbare.
Mutaţie genică.

GENTIANACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Contortae care cuprinde plante ierbacee, perene, de uscat rar acvatice, sau de mocirle. Frunze întregi sau trifoliate alterne sau opuse fără stipele, adesea conţin substanţe amare. Flori hermafrodite actinomorfe dispuse solitar sau în cime. Caliciul persistent cu 4-8 sepale concrescute rar libere. Corola gamopetală caducă, 4-8 fidată. Stamine 4-8 dispuse pe partea internă a tubului corolei. Gineceul bicarpelar cu ovar 1-2 locular. Stigmate două libere sau concrescute. Fruct capsular. Dintre speciile mai importante amintim pe: Centaurium umbellatum Gilib., Gertiana lutea L. m G. ciliata L. Menyanthes trifoliata L.

GEO - (gr. ge = pămînt)
Prefix folosit în sensul de glob pămîntesc.

GEOBIOLOGIE - (gr. ge = pămînt; bios = viaţă; logos = ştiinţă)
Stiinţa care se ocupă cu studiul raporturilor ce există între apariţia şi evoluţia vieţii şi evoluţia pămîntului.

GEOBIONT - (gr. ge = pămînt ; bion = a trăi)
Organism vegetal care trăieşte permanent în sol.

GEOBLAST - (gr. ge = pămînt; blastos = mugure)
Tip de germinaţie a seminţei la care cotiledonul rămîne în pămînt.

GEOBOTANICA - (gr. ge = pămînt; botane = iarbă)
Stiinţa care studiază răspîndirea plantelor pe suprafaţa pămîntului.

GEOCARPIC - (gr. ge = pămînt; karpos = fruct)
Plantele la care fructele sau corpurile de fnuctificaţie se formează sau se matureză la suprafaţa solului.

GEOCHIMIA - (gr. ge = pămînt; chemeia = chimie)
Ramura chimiei care se ocupă cu studii complexe asupra proceselor chimice ce au loc în scoarţa pămîntului.

GEOCRIPTOFITE - (gr. ge = pămînt; kryptos = ascuns; phyton = plantă)
Plante care se înmulţesc prin muguri subterani.

GEOFITE - (gr. ge = pămînt; phyton = plantă.
Formă biologică în care sînt încadrate plantele cu rizomi, bulbi şi tuberculi, care trec peste perioadele nefavorabile prin muguri subterani şi care nu apar la suprafaţă decît în momentul germinării; 2. plante terestre.

GEOLOGIE - (gr. ge = pămînt; logos = ştiinţă)
Stiinţa care se ocupă cu genoza evoluţiei şi structura scoarţei pămîntului.

GEOMAL - (gr. ge = pămînt; malos = a se îndrepta oriental)
1. Dezvoltarea orizontală a organelor plantelor ca rezultat al acţiunii forţei de gravitaţie; 2. plante cu organe tîrîtoare.

GEONASTIC - (gr. ge = pământ; nastor = apăsare)
Curbarea sau răsucirea organelor spre pământ.

GEOTIP - (gr. ge = pământ; typos = model)
Populaţia rară cu caractere particulare, rezultate ale selecţiei în anumite condiţii de mediu.

GEOTROPISM - (gr. ge = pământ; tropos = întoarcere)
Orientarea organelor plantelor în raport cu direcţia forţei de gravitaţie a pământului ; g. negativ - proprietatea organelor plantelor de a se dezvolta în sens invers forţei de gravitaţie (ex. tulpina); g. pozitiv - proprietatea unor organe vegetale (rădăcină) de a se dezvolta în direcţia forţei de gravitaţie a pământului.

GERANIACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Geraniales care cuprinde plante ierboase anuale sau perene, cu tulpini articulate la noduri adesea umflate. Frunze alterne, întregi digitat ori penat-lobate, fidate sau sectate prevăzute cu stipele. Florile dispuse în umbele sau cime false actinomorfe, hermafrodite. Sepale 5, petale 5, libere. Stamine 5-15, dicilice, cele externe adesea mai scurte şi sterile, adesea la bază unite. Gineceul cu 3-5 carpele unite. După fecundare axa floral se prelungeşte. formînd un cioc alungit. Fructul capsulă lungă cu 5 foliculi. Dintre speciile mai importante amintim pe : Geranium phaeum L., G. sanguineum L., C. pratense L., G. robertianum L., Erodium ciconium (Jus). Ait. E. cicutarium (L.) L'Herit.

GERMARIUM - (lat. germen-mugure)
1. Ovarul; 2. porţiunea distală a unei ovariole.

GERMEN - (lat. germen =mugure)
Organe sau celule (seminţe , spori, zigoţi, geme, hormogoane etc.) care au capacitatea de a genera un nou individ : g. microbian - termen folosit pentru denumirea microorganismelor.

GERMINAL - (lat. germen = mugur).
Care are capacitatea de a genera un nou ţesut, organ sau organism.

GERMINATORUL LINHARD
Recipiente care permit cultivarea seminţelor într-un spaţiu saturat cu vapori de apă. El este format dintr-un vas de sticlă sau din pământ ars smălţuit în care seminţele se aşează pe hîrtia de filtru susţinută de un disc de sticlă şi alimentară cu apă de pe fundul recipientului cu ajutorul unui fitil.

GERMINATIE (lat. germen = sămînţă)
1. Procesul de trecere a embrionului de la starea de viaţă activă, urmată de eliberarea sa din sămînţă; 2. diviziunea celulelor reproducătoare şi a organelor de rezistenţă a plantelor: 3. primele stadii ale dezvoltării.

GERMICID - (lat. germen = sămînţă, germen; caedere = a ucide).
Agent fizic, chimic sau biologic care are capacitatea de a ucide germenii.

GESNER CONRAD (1516-1565)
Naturalist elveţian, care a fost primul ce a acordat atenţie florilor şi fructelor în descrierea şi clasificarea plantelor.

GHIORGHI JOHANN (1729 - 1802)
Etnograf şi naturalist care a studiat amănunţit flora, fauna, clima şi geografia lacului Baical şi al ţinuturilor înconjurătoare.

GIBERELINA - (Gibberesella = un gen de ciuperci)
Acid organic vegetal, prezent în ciuperca Gibberella fuzikuroi şi florile plantelor, care constituie un factor complimentar al auxinelor care stimulează înflorirea şi creşterea plantelor.

GIMNATE - (gr. gymnos = fără înveliş; anthos = floare) sin. achlamydeic.
Flori fără înveliş floral.

GIMNOCARPIC - (gr. gymnos = gol; karpos = fruct)
1. Fructe nude lipsite de peri, ţepi sau spini; 2. licheni la care corpul de fructificaţie este un apoteciu cu stratul himenial deschis.

GIMNODINIACEAE
Dinoflagelate care cuprinde forme nude fără carapace (ex. Gimnodinum; Glenodonium).

GIMNOPLAST - (gr. gymnos = golaş; plastos = formaţie). sin. gimnocit.
1. Celulă lipsită de membrană celulară; 2 plasmodiu (Pl. I, 4)

Scanned with OKEN Scanner

GIMNOSPERM - (gr. gymnos = golaş; sperma = sămînţă)
Plantă care aparţine filmului Gymnosperme (Pl. LXXIV, LXXV, LXXVI)

GIMNOSPOR - (gr. gymnos = golaş; sporos = sămînţă)
Spor neînvelit într-o membrană protectoare.

GIN, GINECO, GIND (gr. gyne, gynaikos = femeie)
Prefix folosit în termenii compuşi care se referă la femeie, la sexul feminin.

GINANDRA - (gr. gyne = femeie; oner = bărbat)
Floarea la care staminele sînt concrescute cu pistilul.

GINANDROFOR - (gr. gyne = femeie: aner = bărbat : pherein a purta).
Prelungirea axului floral pe care sînt prinse atît staminele cît şi carpelele.

GINECEU - (gr. gyne = femeie; oikos = casă)
Organ caracteristic Angiospermelor, reprezentat prin totalitatea carpelelor dintr-o floare; g. apocarp - gineceu policarpelar cu carpelele libere; g. bicarpelar - gineceu format din două carpele; g. cenocarp - gineceu policarpelar cu carpelele concrescute; g. eusincarp - gineceu cenocarp la care suprafeţe sudate ale carpelelor se întind pînă la centrul ovarului împărţind cavitatea acestuia în atîtea loji cîte carpele îl compun; g. infer (Ḡ) - cînd elementele florii înserate pe receptacul deasupra ovarului; g. lisicarp - gineceu cu o singură lojă; g. monocarpelar - gineceu format dintr-o singură carpelă; g. paracarp - gineceu a cărui carpele sînt concrescute prin marginile lor aşa încît ovarul său rămîne unilocular; g. pentacarpelar - gineceu format din cinci carpele; g. policarpelar - gineceu format din numeroase carpele; g. semiinfer (G)- elementele florii înserate pe receptacul în partea de mijloc a ovarului; g. super (G) - cînd elementele florii sînt înserate pe receptacul sub ovar; g. tricarpelar - gineceu format din trei carpele (Pl. XXXVII, 7, 8, XXXVIII. XXXIX).

GINKGOACEAE
Familie de plante superioare (Gymnospermae) din Ordinul Ginkgoales care cuprinde plante lemnoase de 30 m. înălţime, dioice. Frunze căzătoare, pieloase, în formă de evantai sau aproape semilunare, la mijloc spintecate în doi lobi, lung peţiolate. Florile mascule solitare, amentiforme, cele femele cu două ovule dintre care numai unul se dezvoltă, formînd sămînţa ovoidă, cu înveliş cărnos gălbui (Pl. LXXV, 3).

GINOFOR - (gr. gyne = femeie; pherein = a purta)
Penduncul rezultat din alungirea ultimului internodiu al axului floral care poartă gineceul, în unele flori ridicîndu-se în sus.

GINANDROSPOR - (gr. gyne = femeie ; aner = bărbat; sporos = sămînţă)
Spor masculin format în vecinătatea oogonului.

GINANTERE - (gr. gyne = femeie; anthos = floare)
Cu staminele transformate în pistil.

GINOTIP - (gr. gyne = femeie; typos = model)
Tip feminim caracteristic al speciei.

GINOBAZINC - (gr. gyne = femeie basis = bază)
1. Gineceu cu stilul aparent generat de baza gineceului; 2. situat în baza ovarului sau a organului sexual feminim.

GINODIOICA - (gr. gyne = femeie; dis = două; oikos = casă)
Plante care produc numai flori feminine sau hermafrodite.

GINOGONIDIE - (gr. gyne = femeie ; gonidion = sămînţă mică)
Gametul feminin în urma unor repetate diviziuni partogenetice.

GINOMONOICA - (gr. gyne = femeie; monos = singur); cikos = casă)
Plante care formează atît flori hermafrodite cît şi unisexuate feminine, pe acelaşi individ.

GINOSTEGIUM - (gr. gyne = femeie; stege = acoperiş)
Formaţiunea anatomică ce înveleşte şi protejează gineceul.

GINOSTENIUM - (gr. gyne = femeie, stemon = încovoiat).
Formaţiune columniformă, prezentă în flori de la Orhidee. rezultată prin concreşterea cu stilul gineceului.

GLABRU - (lat. glabru = fără păr)
1. Lipsit complet de peri; 2. cu suprafaţa netedă.

GLACIAL - (lat. glacies = gheaţă)
Perioadă caracterizată printr-o răcire a climei, apariţia de noi gheţari şi extinderea celor vechi.

GLANDA - (lat. glandula = ghindă mică)
Masă de ţesut glandular a cărei secreţie este eliminată la exterior sau într-o cavitate; g. digestive - formaţiuni secretoase prezente la plantele carnivore sau insectivore care produc fermenţi proteolitici capabili să hidrolizeze carnea insectelor captate cu ajutorul capcanelor; g. nectarifere - producţii epidermale a căror produs de secreţie este nectarul ; g. secretoare - celule secretoare aranjate sub formă de cupă pe un picioriş (Pl. XII)

GLANDULOS - (lat. glandula = ghindă mică)
1. Organ acoperit cu peri glanduloşi; 2. peri ce poartă în vîrf cîte una sau mai multe celule glandulare.

GLAUC - (lat. glaucus = verde, albăstrui)
1. Brumat; 2. alb - albastri sau verde - albăstrui; 3. lipsit de peri; 4. acoperit cu o pulbere albicioasă sau albăstruie.

GLEBA - (lat. gleba = bulgăre)
Tesutul pseudoparenchimatos din interiorul corpurilor de fructificaţie de la Gasteromycetes, generator al stratului himenial, protejat la exterior de peridie.

GLEIZARE
Procesul de formare al orizontului gleic în soluri aflate sub influenţa apei freatice stagnante.

GLICERIDE
Lipide ternare provenite din esterificarea acizilor graşi cu glicerol, formînd substanţe grase de rezervă.

GLICERINA
Lichid siropos, dulce, higroscopic, solubil în apă, în alcool în eter, folosit ca mediu de montare a secţiunilor după următoarea reţetă:
glicerină pură..... 3 părţi
apă distilată..... 1 parte

GLICEROFOSFAT
Esterul monofosfat al glicerinei, rezultat din sinteza grăsimilor şi catabolizarea hidraţilor de carbon.

GLICOFITE - (gr. glykys = dulce; phyton = plantă)
Grup ecologic de plante care nu pot trăi pe soluri sărăturate.

GLICOGENEZA - (gr. glicogen = glicogen ; genesis = naştere)
Formarea glicogenului pe baza glucozei fosforilate.

GLICOGEN (gr. glykys = dulce)
Substanţă organică hidrocarbonată ternară, ce constituie un polimer al glucozei, prezent la plante ca substanţă de rezervă.

GLICOGENE - (gr. glykys = dulce; genesis = origine)
Totalitatea proceselor biochimice ce au loc în organismele vii şi care duc la transformarea glucozei în glicogen.

GLICOGENOLIZA - (gr. glykys = dulce; lysis = distrucţie)
Transformarea glicogenului în glucoză prin procesul de hidroliză.

GLICOLIPIDE
Derivaţi glucidici ai lipidelor.

GLICOLIZA - (gr. glykys = dulce ; lysis = distrugere)
Procesul de degradare anaerobă şi aerobă a glucozei.

GLICONEOGENEZA - (gr. glykys = dulce ; neos = nou; gennau = a produce)
Formarea glucozei din proteine sau grăsimi.

GLICOPROTEIDE
Proteide a căror grupare proteică este un glucid.

GLICOZIDAZE
Enzime care hidrolizează glicozidele şi oligozaharidele.

GLOBULARIACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ordinul Tubiflorales care cuprinde plante

Scanned with OKEN Scanner

ierbacee, cu frunze întregi, alterne coriacee, persistente, adesea dispuse în rozetă, lipsite de stipele. Flori hermafrodite, neregulate. Caliciul cu 5 diviziuni inegale remanescent. Corola gamopetală, albastră, bilabiată labiul inferior mai mare, trilobat. Stamine lung exerte, înserate în gîtul corolei. Gineceul cu ovar superior uni ovular cu 1 stil şi stigam bifidat. Fruct achenă. Dintre speciile mai importante amintim pe: Globalaria Villkomii Nym.

GLOCHIAT - (gr. glochis ascuţit ca o săgeată) sin. glochidiat.
Acoperit cu peri recurbaţi la extremitatea lor superioară.

GLOMERUL - (lat. glomus = mingie)
Inflorescenţă formată din flori sesile şi înghesuite formînd o grămăjoară; 2. fruct compus rezultat din sudarea mai multor fructe simple.

GLOMERULAT - (lat. glomus = ghem)
Flori, fructe înghesuite mai multe la un loc.

GLOSATE - (gr. glossa = limbă)
Organe ale plantelor care au forma de limbă.

GLUCIDE
Carboxidraţi

GLUCOZA
Monozaharid a cărei moleculă este formată din şase atomi de carbon şi o funcţie aldehidică.

GLUME - (lat. gluma = teacă)
1. Frunzuliţe metamorfozate divers colorate, membranoase, scorţoase de la baza spiculeţului de la Graminee, cu rol protector al florilor; 2. bractei membroase de la baza altor flori (Pl. XXXIX, 6).

GLUMACEU - (lat. gluma = teacă).
Organ solziform, membranos, uscat, asemănător unei glume.

GLUTEN - (lat. gluten = clei)
Substanţă proteică prezentă în cariopsele unor cereale.

GLUTINOS - (lat. gluten = clei, lipici)
Organe ale plantelor cu suprafaţa, vîscoasă din care cauză este şi lipicioasă.

GNESIOGAMIE - (gr. gnesion = legal; gamos = unire)
Unirea indivizilor din aceeaşi specie.

GNETALES
Ordin de plante superioare (Gymnospermae) care cuprinde plante evolutive caracterizate prin prezenţa în lemnul secundar a vaselor perfecte, pe lîngă traheide şi prin unul sau două integumente în jurul ovulului, dintre care cel intern este prelungit printr-un tub în formă de pîlnie. Carpelele înconjoară ovulul ca un sac, considerat ca un ovar primitiv. Acest ordin are trei genuri Ephedra, Welwitschia şi Gnetum (Pl. LXXV, 2, LXXVI, 3).

GOETHE WOLFGANG JOHANN - (1749-1832)
Goethe nu a fost numai un peot genial, dar şi un pasionat naturalist, ocupîndu-se cu studii de zoologie, anatomie, geologie şi botanică. Cea mai importantă lucrare din domeniul botanicii este: "Metamorfaza plantelor".

GOMONTIELLACEAE
Familie de alge albastre din Ord. Hormogonales care cuprinde specia Gomontiella subtubulosa care a fost descoperită nouă pentru ştiinţă de marele fiziolog român Em. Teodorescu, pe stîncăriile de calcar numite Căusu - Mic de lîngă satul Agighiol din regiunea Tulcea. Marele algolog sovietic A. A. Elenkin a creat o familie aparte pentru această specie.

GONIDIAL - (gr. gone = generaţie)
Zonă anatomică din structura talului lichenic în care se găsesc dispuse algele (Pl. LXVII, 3, 4).

GONIDIE - (gr. gone = sămînţă)
1. Celulă algală care intră în structura talului lichenic. 2. celule reproducătoare asexuate, imobile formate pe gametofitul unor plante.

GONIDIFER - (gr. gone = sămînţă; ferre = a purta) sin. gonidiogen.
Producător şi purtător de gonidii.

GONIDIFIL - (gr. gone = sămînţă; phyllon = frunză)
Formaţiune frunzoasă a talului gametofitic producătoare şi purtătoare de gonidii.

GONIDIOFOR - (gr. gone = sămînță ; pherein = purtător, a purta)
Hifă aeriană, ascendentă, purtătoare de gonidii.

GONIMOBLAST - (gr. gonimos = producător; blastos = mugur).
Filamente pluricelulare, haploide, sau diploide producătoare de carpospori, rezultate din germinarea carpagonului fecundat.

GONIMOLOB - (gr. gonimos = producător; lobos = lob)
Grup de carposporangi formați pe un filament gonimoblastic.

GONOCORE - (gr. gonos = urmaș; chorismus = separare)
Organisme unisexuate dioice.

GONOCORIC - (gr. gonos = urmaș; chorismus = separare)
Existența într-o populație a două sexe bine individualizate la masculi și femele, fiecare elaborînd în gonade gameți specifici.

GONOGENEZA - (gr. gone = sămînță; genesis = a naște)
Totalitatea proceselor care duc la formarea și maturizarea organelor sexuale.

GOREANINOV F. (1796 - 1865)
Botanist rus care a formulat ideea omologiei între ciclul de dezvoltare a criptogamelor și fanerogamelor.

GRAD DE ACOPERIRE
Suprafața proiectivă acoperită de exemplarele unei specii într-un releveu.

GRAM
Coloratia diferențială a bacteriilor pe baza cărora sînt împărțite în gram negative și gram pozitive, după cum reținsau nu violetul de gențiană.

GRAMINEAE
Familia de plante superioare (Angiosperme) din ordinul Glumiflorae care cuprinde plante anuale, bianuale sau vivace cu tulpină cilindrică articulată, goală. Frunze alterne, sesile, formate dintr-o lamină îngustă, de obicei liniară, cu nervuri paralele și dintr-o vagină despicată sau nedespicată, înfășurînd tulpina pe o mare întindere. La linia de întîlnire a vaginii cu lamina, în partea internă se găsește ligula. Flori mai adesea hermafrodite, mai rar unisexuate, așezate în spiculețe compuse din una sau mai multe flori. Spiculețele sînt așezate într-o scobitură a axei spicului numită articul. Florile spiculețului, stau pe o ramură. Ramura care compune spiculețul are următoarele părți: la bază două frunzișoare mici numite glume: florile spiculețului au cîte două foițe numite palee (supericară) este mai mică iar cea externă (inferioară) este mai mare și înconjoară pe cea internă. Paleele închid sau înconjoară ovarul prevăzut cu două stigmate plumoase. Staminele de obicei 3 (rar 2 sau 6). Fructul este o cariopsă, uneori concrescută cu paleele. Dintre genurile principale amintim: Elymus, Hordeum, Aegilops, Lolium, Secale, Agropyron, Triticum, Cynodon, Echinochloa, Andropogon, Digitaria, Melica, Anthoxanthum, Alopecurus, Sesleria, Koeleria, Cynosurus, Setaria, Zea, Stipa, Poa, Agrostis, Holcus, Arena, Phragmites, Dactylis, Briza, Gliceria, Bromus etc.

GRAMINOFORE - (lat. gramen = iarbă; folium = frunză)
Plante cu frunze alungite sesile cu nervațiune paralelă (ex. fam. Gramineae)

GRANA - (lat. granum, grana = grăuncior).
Grăuncioare verzi în stroma unei cloroplaste observat la microscopul electronic (Pl. IV, 3)

GRANULE (lat. granum = grăunțe)
Particule intracelulare colorate selectiv care reprezintă acțiunea secretorie a celulei.

GRANULOPLASMA - (lat. granum = grăunțe; gr. plasma = formațiune) sin. endoplasmă.
Zona internă a citoplasmei în care sînt înglobate, nucleul, incluziunile și ceilalți constituenți celulari.

GRAUNCIOR DE ALEURONA
Substanță de rezervă proteică care ia naștere în semințele multor plante prin deshidratarea vacuolelor (Pl. VI, 4).

GRECESCU DIMITRIE - (1841 - 1910)
Profesor de botanică medicală la facultatea de medicină din București, a fost un mare explorator al florei țării noastre. In anul 1898 apare lucrarea sa de căpetenie "Conspectul florei României" care cuprinde enumerarea a 2450 de specii și 550 de varietăți, cu indicarea precisă a răspîndirii lor geografice și a condițiilor de vegetație. Cartea a fost premiată de Academie cu premiul "Adamachi".

Scanned with OKEN Scanner

GREUTATE VOLUMETRICA
Greutatea unei unităţi de volum (iarbă, de sol)

GRINTESCU ION (1874 - 1963)
Profesor de botanică şi fiziologie vegetală din Cluj şi Bucureşti s-a ocupat şi publicat studii de algologie , morfologie vegetală şi floristică. Dintre lucrările sale didactice şi ştiinţifice recunoscute pe plan naţional şi mondial amintim: "Cursul de Botanică generală", Cercetări experimentale asupra morfologiei şi fiziologiei lui Scenedesmus acutus; "Contribuţie la studiul Protococcacelor şi este colaborator la Flora Republicii Socialiste România", începută în anul 1949.

GRUPA DE CLASE
Unitate de clasificare a vegetaţiei după Zürich-Monpellier care cuprinde mai multe clase, caracterizate prin specii vicariante şi genuri, familii comune (Braun-Blanquet)

GRUPA ECOLOGICA
Grupă de plante cu cerinţe ecologice asemănătoare.

GRUPA DE FORMATII
Unitate de clasificare a vegetaţiei utilizate de şcolile sovietice şi anglo-americană, cuprinzînd cîteva formaţii înrudite a căror specii dominante aparţin aceleaşi forme de viaţă.

GRUPA SOCIOLOGICA
Grupa de plante cu comportament sociologic asemănător.

GUANAZA
Enzimă prezentă în majoritatea celulelor vegetale, localizată în nucleu care catalizează hidroliza guaninei.

GUANIDINA
Bază organică cu rol important în sinteza unor aminoacizi.

GUANINA
Bază purinică prezentată în acizii nucleici, ADN şi ARN

GUANOZINA
Nucleozoid prezent în toate formele de acid rubonucleic care prin hidroliză pune în libertate guanina şi ribofuranoza.

GUSULEAC MIHAIL (1887-1960)
Profesor de botanică la Universitatea din Bucureşti, s-a ocupat şi publicat lucrări de prestigiu din domeniul sistematicii, filogeniei şi morfologiei vegetale. In cursul îndelungatelor sale cercetări s-a ocupat cu studiul monografic a genului Anchusa - a familiei Boraginaceae şi unele lucrări de morfologie, interpretate filogenetic, a fam. Caryophyllaceae a genului Astragalus. Ca experimentat sistematician devine unul dintre colaboratorii de seamă a Florei României unde prelucrează şapte familii şi 20 de genuri din alte familii printre care şi unele critice cum ar fi: Thymus şi Mentha. Publică pentru studenţii "Cursul de Talofite"

GUTATIE - (lat. gutta = picătură)
Eliminarea din corpul plantei cantităţi de apă sub formă lichidă.

GYMNOSPERMAE - (gr. gymnos = nud; sperma = sămînţă)
Filum de plante superioare la care ovulul şi sămînţa este nudă (neînchisă în ovar şi respectiv în fructe) (Pl. LXXIV, LXXV, LXXVI).

H

HAASE CHRISTOPHOR
Botanist din secolul al XVIII-lea care publică în anul 1735 lucrarea "Despre sexul plantelor" în care se ocupă cu studiul amănunţit al organelor sexuale de la plante.

HABITAT - (lat. habitace = a locui)
1. Locul sau staţiunea în care trăieşte un organism. 2. arealul topografic şi edafic al unui organism.

Scanned with OKEN Scanner

HABITUS - (lat. habitus = înfăţişare)
Conformaţia exterioară a individului.

HADROCENTRIC - (gr. hardos = gros; kentron = centru)
Tip de fascicol libero - lemnos concentric, cu ţesutul lemnos dispus central iar cel liberian spre exterior în jurul celui lemnos.

HADROM - (gr. hardos = gros)
Fascicol conducător lemnos format din vase lemnoase (trahei sau traheide) şi fibre lemnoase.

HALES STEPHAN - (1677 - 1761).
Fiziolog din secolul al XVIII-lea care în anul 1727 publică lucrarea intitulată "Vegetable Statics" (Statistica plantelor), consacrată studiului mişcării sevei în corpul plantei.

HALOBIOS - (gr. hals = sare; bios = viaţă)
Totalitatea organismelor vii care trăiesc în apele mărilor şi a oceanelor.

HALOFITE- (gr. hals = sare; philein = iubitor) sin., halomorf.
Plante care trăiesc în locurile sărături oase.

HALOMORFOZA - (gr. hals = sare; morphosis = formă)
Totalitatea modificărilor adaptative ca rezultat al vieţii unor organisme vegetale pe solurile sărături oase

HALOPANCTON - (gr. hals = sare; plangktos = a hoinări)
Planctonul mărilor şi oceanelor.

HALORAGACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ordinul Myrtales, care cuprinde plante acvatice submerse sau natante, perene rar anuale. Frunzele verticilate, opuse sau alterne, adesea penat-sectate, lipsite de stipele. Flori mici hermafrodite sau uni-sexuate. Sepale patru, petale patru, uneori lipsesc. Stamine 2-4. Ovar inferior. Fruct drupă ori capsulă. Dintre speciile mai importante amintim pe: Myriophyllum verticillatum L., M. spicatum L., Hippuris vulgaris L.

HALOXEN - (gr. hals = sare; xenos = oaspete).
Organism vegetal capabil de a trăi în ape cu o anumită concentraţie în săruri.

HAMATE - (lat. hamatus = cîrlig). sin. unicat.
Organ al plantei cu vîrful îndoit sub formă de cîrlig.

HAMULOS - (lat. hamatus = cîrlig).
Organ al plantei prevăzut cu spini recurbaţi în formă de cîrlig.

HAPLO - (gr. haplos = jumătate).
Prefix folosit cu sensul de "jumătate din", "singur".

HAPLOBIONT - (gr. haploos = jumătate; bionai = fiinţă) sin. haplont.
1. Cu nuclei somatici haploizi; 2. Faza haploidă din ciclul evolutiv a unui organism; 3. organisme la care întreg aparatul vegetativ este haploid, diploid fiind numai zigotul la germinarea căruia are loc diviziunea reducţională. (Pl. XLII, 1,A,3 A).

HAPLOCAULESCENT - (gr. haploos = simplu; lat. caulis = tulpină, trunchi).
1. Plantă cu o singură tulpină sau axă; 2. capabil de a produce seminţe pe axa principală.

HAPLOCIT - (gr. haploos = simplu; kytos = celulă)
Celulă cu un singur set haploid de cromozomi.

HAPLODIPOID - (gr. haploos = simplu; diploos = dublu; eidos = formă)
Organismul vegetal care prezintă jumătate din numărul de cromozomi diploid.

HAPLODIPLOBIONTE - (gr. haploos = simplu; diploos = dublu; bionai = a trăi).
Organismele vegetale la care ciclul evolutiv este constituit dintr-o alternanţă de generaţii, în cadrul căruia fazele haploide alternează cu cele diploide. (Pl. XLII, 1 B)

HAPLOFAZA - (gr. haploos = simplu; phasis = aspect) sin. fază haploidă.
1. Fază a ciclului evolutiv al unui organism care începe cu diviziunea reducţională şi se termină cu fecundaţia, reprezentată prin indivizi formaţi din celule haploide, generatori şi purtători de organe şi celule sexuale; 2. generaţia gametofitică sau sexuală. (Pl. XLI, XLII, XLIII).

HAPLOFIT - (gr. haploos = simplu; phyton = plantă).
Plantă haploidă sau o plantă în fază de gametofit.

HAPLOGENEZA - (gr. haploos = simplu; genesis = naştere)
Apariţia de noi taxoni prin mecanismele fundamentale ale evoluţiei.

HAPLOID - (gr. haploos = singur; eidos = formă)
Celule care prezintă jumătate din numărul diploid de cromozomi; h. dublu - cu două seturi haploide de cromozomi.

HAPLOIDIZARE - (gr. haploos = simplu)
Transformarea celulelor diploide în celule haploide.

HAPLONT - (gr. haploos = simplu)
Generaţia respectiv organismul cu număr simplu de cromozomi.

HAPLOPETALE - (gr. haploos = simplu; petalon = petale)
Flori cu petalele dispuse pe un singur ciclu.

HAPLOSTEMON - (gr. haploos = simplu; stemon = urzeală)
Androceu format dintr-un singur cerc de stamine.

HAPLOZA - (gr. haploos = simplu; phasis = fază)
Reducerea meiotică a numărului de cromozomi.

HAPLOZIGOT - (gr. haploos = simplu; zygon = jug)
Cu nucleu haploid de cromozomi.

HAPTENA - (gr. haptein = a prinde) sin. antigen incomplet.
Antigen de natură polizaharidică care are proprietatea de a da naştere unor anticorpi capabili să se combine cu aceştia.

HAPTOTROPIC - (gr. haptein = a prinde; trope = curbare).
Curbarea sau răsucirea organelor plantelor la contactul cu un stimul.

HAPTO - (gr. haptein = a prinde)
Prefix utilizat cu sensul de a prinde.

HAPTOFOR - (gr. haptein = a prinde; pherein = a purta)
Gruparea unui antigen sau anticorp cu anticorpul sau antigenul corespunzător sau cu receptorii celulari respectivi (termen introdus de Ehrlich).

HARTA CROMOZOMIALA
Stabilirea poziţiei genelor pe un cromozom oarecare

HASMOFITE
Plante care contribuie la degradarea fizică a rocilor

HASTATA - (lat. hasta = lance)
Frunză lanciformă sau triunghiulară cordată, cu doi lobi bazali divergenţi (Pl. XVIII, 2. i)

HAUSTOR (I) - (lat. haurine = a scoate, a soarbe)
1. Organ sugător; 2. organ al plantelor parazite, de forme şi dimensiuni variabile, care pătrunde în celulele sau ţesuturile plantelor parazitate şi au funcţia de absorbţie a substanţelor organice din celulele acestora.

HAUSTORIAL - (lat. haurine = a scoate)
1. Organ asemănător ca formă sau funcţie cu un haustor; 2. cotiledonul de la Graminee.

HARTI BOTANICE
Reprezentarea grafică a răspîndirii speciilor de plante şi a unităţilor de vegetaţie. Ele se împart în hărţi floristice şi hărţi geobotanice. (Pl. LXXXII, 3).

HECHISTOTERME - (gr. hekistos = cel mai puţin; therme = căldură).
Plante adaptate la frig care pot trăi în regiuni cu temperatura medie anuală sub $0^{o}C$ şi cu media lunii cele mai calde sub + $10^{o}C$, cu veri scurte şi ierni lungi şi geroase.

HELICOIDALA - (gr. helix = spirală; eidos = formă)
Tip de inflorescenţă cimoasă la care ramurile se dezvoltă succesiv în unghi drept în mai multe planuri, avînd o formă de spirală.

HELIO - (gr. helios = soare)
Prefix folosit în termeni cu sensul de soare.

HELIOFILE - (gr. helios = soare; philein = a iubi) sin. heliofit.
Plante care trăiesc în staţiuni puternic însorite.

Scanned with OKEN Scanner

HELIOFOBE - (gr. helios = soare; phobos = a se feri) sin. ombrofile, sciafile.
Plante care nu suportă lumina solară directă şi care trăiesc în staţiuni umbrite.

HELIOTROPISM - (gr. helios = soare; tropein = a alerga) sin heliotaxie, heliotactism.
Capacitatea unui organism de a fi atras (h. pozitiv) sau de a evita soarele (h. negativ)

HELOFITE - (gr. helios = baltă; phyton = plantă)
Plante care trăiesc în locuri mlăştinoase sau pe soluri saturate în apă.

HEMATOXILINA ERHLICH
Colorant nuclear, utilizat în tehnica microscopică care se obţine după următoarea reţetă:

hematoxilină ferică crist.	2 g
alcool etilic abs.	100 cc
acid acetic glacial	10 cc
glicerină pură	100 cc
apă distilată	100 cc
alaun de K	3 g

HEMATOXILINA HEIDENHEIN (Hematoxilina ferică)
Bun colorant al nucleului în interfază şi diviziune care se prepară după următoarea reţetă:

hematoxilină ferică crist.	0,5 g
apă distilată	100 cc
timol	1-2 crist.

HEMERANTE - (gr. hemera = zi; anthos = floare)
1. Plante la care florile se deschid ziua; 2. plante efemere.

HEMEROFITE - (gr. hemeros = cultivat; phyton = plantă)
Plante de cultură

HEMEROPERIOADA - (gr. hemeras = zi; periodos = perioadă)
Perioadă de zi sau faza de lumină a unui ciclu fotoperiodic; H. critică - valoarea minimă a duratei de iluminare zilnică care mai poate induce fenomenul de anteză.

HEMI - (gr. hemi = jumătate)
Profil cu sensul de jumătate.

HEMIBATIAL - (gr. hemi = jumătate; bathys = depresiune; bios = viaţă).
Organisme care trăiesc între zona litorală şi cea batială a mărilor şi oceanelor.

HEMICARION - (gr. hemi = jumătate; karyon = nucleu)
Nucleu cu număr haploid de cromozomi.

HEMICARIOTIC - (gr. hemi = jumătate; karyon = nucleu)
Celule cu nuclei haploizi.

HEMICELULAZA - (gr. hemi = jumătate; lat. cellula = celulă mică).
Enzimă ce produce hidroliza hemicelulozei.

HEMICELULOZA - (gr. hemi = jumătate; lat. cellula = celulă)
Polimer al glucozei cu o moleculă mai simplă decît a celulozei ce intră în compoziţia şi structura membranei celulare vegetale.

HEMICHINEZA - (gr. hemi = jumătate; kinesis = mişcare).
Distribuţia anormală a cromozomilor în anafază.

HEMICICLICE - (gr. hemi = jumătate; kyklos = cerc)
Flori la care elementele florale sînt dispuse ciclic (în cercuri concentrice), iar altele spirociclice (în spirală).

HEMICRIPTOFITE - (gr. hemi = jumătate; kryptos = ascuns; phyton = plantă)
Formă biologică în care sînt grupate plantele ierbacee sau uşor lignificate (ca şi unele talofite) ce trăiesc un singur sezon, după care partea aeriană piere, supravieţuind prin mugurii bazali de la suprafaţa pămîntului (prescurtat H).

HEMIEPIFITE - (gr. hemi = jumătate; epi = pe, deasupra; phyton = plantă).
Plante a căror seminţe germinează numai pe altă plantă care ulterior devine independentă.

HEMIGAMIE - (gr. hemi = jumătate; gamos = unire)
1. Fecundaţia incompletă, în cadrul căreia are loc numai plasmogamia şi nu şi cariogamia; 2. inducerea germinării gametului feminin sau a ovalului de către gametul masculin fără copulaţie.

Scanned with OKEN Scanner

HEMIPARAZIT - (gr. hemi = jumătate; para = aproape; sitos = hrană).
1. Plantă capabilă de a-şi sintetiza singură substanţele organice dar nu în cantitate suficientă, completîndu-şi necesarul pe baza unei nutriţii parazite; 2. plantă fototrofă care se hrăneşte cu substanţe minerale prin absorbţia acestora din corpul altor plante.

HEMIPLOID - (gr. hemi = jumătate; haploos = odată)
Organism care posedă numai jumătate din numărul de cromozomi haploizi.

HEMISAPROFIT - (gr. hemi = jumătate; sapros = putred; phyton = plantă)
Plantă autotrofă dar care se poate hrăni şi saprofitic, absorbind din substrat substanţele organice sintetizate.

HEMITROP - (gr. hemi = jumătate; trope = introducere)
Cu ovulul curbat pe jumătate.

HEMIZIGOT - (gr. hemi = jumătate; zygotos = împreunat) sin. haplozigot.
Genele organismelor haploide.

HEMIZIGOTIE - (gr. hemi = jumătate; zygotos = împreunat)
Condiţia în care numai o alelă dintr-o pereche este prezentă, caz întîlnit la ereditatea legată de sex sau în deleţii.

HEPATICAE
Clasă de briofite care cuprinde specii cu tal eutalic şi tal cormoid cu simetrie dorsiventrală şi radiară la care sporogonul străpunge peretele arhegonului şi sînt lipsite de opercul şi caliptră. Această clasă cuprinde trei ordine: Anthocerothales, Marchantiales şi Jungermaniales.

HEPTAGINE - (gr. hepta = şapte ; gyne = femeia)
Flori cu gineceul format din şapte carpele

HEPTANDRE (gr. hepta = şapte; aner = bărbat)
Flori cu androceul format din şapte stamine.

HEPTAPOLID - (gr. hepta = şapte ; haploos = simplu; eidos = formă)
Organism care prezintă şapte seturi haploide de cromozomi.

HEPTASTIH - (gr. hepta = şapte; stichos = rînduri)
Frunze alterne dispuse pe şapte rînduri.

HERBA - (lat. herba = iarbă)
1. Denumire în limba latină pentru plantele ierboase; 2. partea aeriană a unei plante ierbacee.

HERBACEU - (lat. herbaceus = verde ca iarba)
Plantă ierboasă sau verde ca iarba.

HERBAR - (lat. herba = iarbă) sin. exiccata.
Colecţie de plante uscate, păstrate ca material demonstrativ sau documentar.

HERCOGAME - (gr. herkos = obstacol; hamos = unire)
Organisme vegetale hermofrodite la care autofecundaţia este imposibilă.

HERCOGAMIE - (gr. herkos = obstacol; gamos = unire)
Condiţie care împiedică procesul de auto fecundare sau autopolenizare.

HERMAFRODIT - (de la Hermes - zeul comerţului şi Aphrodita - zeiţa iubirii la greci).
Organism vegetal care prezintă atît organe de reproducere masculine şi feminine.

HERMAFRODITISM - (gr. hermaphroditos = combinînd două sexe).
Proprietatea unui organism sau organ de a forma atît elemente sexuale masculine cît şi feminine.

HESPERIDA - (gr. Hesperides = nimfă păzitoare a merelor de aur date de Gaia) Fruct baciform de la lămîi şi portocal la care epicarpul şi mezocarpul formează o coajă groasă cărnoasă, galbenă, iar endocarpul este format din pereţi lungi suculenţi ce împarte cavitatea internă în mai multe loje.

HETERO - (gr. heteros = altul)
Prefix folosit cu sensul de diferit, altul.

HETEROALELE - (gr. heteros = altul; allelon = una dintre ele).
Alele determinate de mutaţii în seturi diferite.

HETEROANTICORP - (gr. heteros = altul; anti = contra; corpos = corp)
Anticorp corespunzător unui antigen provenit de la o specie diferită de cea a organismelor la care există anticorpul.

Scanned with OKEN Scanner

HETEROAUXINA - (gr. heteros = altul; auxein = a creşte)
Hormon apropiat auxinei care accelerează creşterea organelor plantelor, sintetizat de miceliile unor ciuperci şi pe cale artificială în laborator.

HETEROANDRE - (gr. heteros = altfel, diferit; aner = bărbat).
Flori la care staminele sînt diferite fie prin formă, fie prin lungimea filamentului.

HETEROAXIAL - (gr. heteros = altfel; axis = axă)
Plantă cu axele sau ramurile inegale.

HETEROBLAST - (gr. heteros = altfel ; blastos = germen)
Tesut care se dezvoltă sub o formă diferit de a ţesutului de origine.

HETEROBRACHIAL - (gr. heteros = altul; lat. brachium = braţ).
1. Cromozom cu centromer submetacentric, acrocentric sau telecentric; 2. Tulpină cu ramuri inegale.

HETEROCARION - (gr. heteros = altul; karyon = nucleu) sin. heterocariot
Celulă cu doi nuclei diferiţi genetic.

HETEROCARIOTE - (gr. heteros = diferit, karyon = nucleu)
1. Organisme sau celule cu două tipuri distincte de nuclei; 2. celule binucleate, rezultate în urma procesului de somatogamie de la unele Ascomycete superioare şi Basidiomycete. (Pl. XLIII, 1, 2)

HETEROCATALIZA
Amorsarea şi accelerarea unei reacţii chimice sub influenţa unei substanţe diferite de cele care intră direct în reacţie. Proces caracteristic sintezei ARN mesager, care are loc în prezenţa unei molecule din ADN, care serveşte ca matriţă.

HETEROCELULAR - (gr. heteros = diferit; lat. cellula = celulă)
Generat de celule cu origine diferite.

HETEROCHIST - (gr. heteros = diferit; koinos = vezică)
Celulă globuloasă mare, transparentă, prezentă la algele albastre filamentoase cu rol în procesul de înmulţire; h. bazal situat la baza filamentului ex. la Gloetrichia sp.; h. intercalar - situat pe traiectul filamentului, ex. la Nostoc sp., Anabaena flos - aquae .

HETEROCITON - (gr. heteros = altul; kytos = cavitate)
Miceliu hibrid care conţine citoplasme genetic diferite.

HETEROCONTE
Grupă de alge verzi din filumul Chlorophyta care cuprinde plante cu tal unicelulat sau cu tal pluricelular filamentos, cu pigmentaţia de culoare gălbuie. Cromatoforul este lipsit de pirenoizi. Zoosporii sînt heteroconţi cu doi flageli inegali. Dintre genurile mai importante amintim pe: Chloramaeba, Botrydium, Tribonema, Vaucheria. (Pl. XXXII, 3)

HETEROCROMATICA - (gr. heteros = diferit; chroma = culoare).
Regiune cromozomială colorată mai intens decît regiunile eucromatice.

HETEROCROMATINA - (gr. heteros = diferit).
1. Substanţă nucleo-proteică, formată din ADN, ARN şi histone ce intră în compoziţia cromatinei nucleare; 2. porţiuni din cromatină care se colorează mai intens.

HETEROCROMATISM - (gr. heteros = diferit; chroma = culoare)
Procesul de schimbare periodică a culorii frunzelor sau florilor.

HETEROCROMOZOM - (gr. heteros = diferit ; cromozom = cromozom)
Cromozom sexual.

HETEROCRONISM - (gr. heteros = diferit; chronos = timp)
Apariţia anormală a unor organe sau caractere înaintea altor organe sau caractere.

HETERODUPLEX - (gr. heteros = diferit; lat. duplex = dublu).
Formarea prin tautomerizare a unei molecule de ADN care conţine o pereche anormală de baze purinice şi pirimidinice (ex. adenină, citozină).

HETEROFILIE - (gr. heteros = diferit; philos = frunză)
Proprietatea unor plante de a forma pe aceeaşi tulpină sau pe aceleaşi ramuri frunze diferite ca formă şi dimensiuni.

HETEROGAME - (gr. heteros = diferit; gametes = germen)
1. Plante care produc două tipuri de gameţi sau două tipuri de flori; 2. plante cu polenizare indirectă.

HETEROGAMETANGIE - (gr. heteros = diferit; gametes = germen) sin. heterogametangiogamie.

Tip de fecundaţie întîlnit la plante în care are loc unirea a doi gametangi diferiţi ca formă şi mărime (Pl. XXXIV, 2)

HETEROGAMIE - (gr. heteros = diferit; gamos = urmaş) sin. anisogamie, heterogametogamie.

1. Unirea a doi gameţi diferiţi ca formă, mărime şi structură; 2. condiţia ca un organism să prezinte două forme de reproducere, sexuată şi partenogenetică (Pl. XXXII, 2)

HETEROGEN - (gr- heteros = diferit; genos = generare)

1. Format din mai multe elemente componente care sînt diferite din punct de vedere morfologic, anatomic, fiziologic şi genetic; 2. grup sistematic care include genuri sau specii cu origini diferite.

HETEROGENETIC - (gr. heteros = altul; geneain = a naşte).

1. Organism poliploid care poate conţine alele diferite pe acelaşi locus; 2. organisme cu origini diferite.

HETEROGENIE - (gr. heteros = diferit; genos = generare)

1. Formarea în cadrul unui ciclu evolutiv a două sau mai multe generaţii diferite din punct de vedere morfologic, anatomic, fiziologic şi cariologic; 2. caracter fenotipic determinat de gene diferite; 3. neasemănare genetică.

HETEROGENOT - (gr. heteros = diferit; genos = generare).

Celulă bacteriană care prezintă două feluri de ADN, unul propriu şi altul exogen adus prin transducţie.

HETEROGONIE - (gr. heteros = diferit: gonos = naştere) sin. halociclic.

1. Formarea a două sau trei tipuri de flori diferite din punct de vedere al structurii androceului; 2. reproducere alternativă partenogenetică şi sexuală.

HETEROIC - (gr. heteros = diferit; oikos = casă)

Parazit care în diferite stadii ale dezvoltării sale ontogenetice se dezvoltă pe două sau mai multe gazde.

HETEROIMUNITATE - (gr. heteros = diferit; lat. immunitas = imunitate). Imunitatea faţă de celulele altei specii.

HETEROLIZA - (gr. heteros = diferit; lysis = dizolvare)

Dizolvarea, distrugerea sau dezintegrarea celulelor sau acţiunea unor agenţi externi.

HETEROLIZINA

Lizină formată din introducerea de antigen de la altă specie care distruge celulele altei specii.

HETEROLOG - (gr. heteros = diferit; logos = relaţie)

1. Care provine din descendenţi diferiţi; 2. deosebit morfologic; 3. care aparţine unor specii diferite.

HETEROMER - (gr. heteros = diferit; meros = parte)

1. Format din mai multe părţi morfologice sau anatomice inegale; 2. tip de structură a talului lichenic la care gonidiile sînt dispuse într-un strat bine delimitat, imediat sub cortexul superior. (Pl. LXII).

HETEROMERICE - (gr. heteros = diferit ; meros = parte)

Gene care participă inegal la realizarea unui caracter.

HETEROMIXIE - (gr. heteros = diferit; mixis = amestec)

Unirea a doi nuclei cu origini diferite.

HETEROMORF - (gr. heteros = diferit; morphe = formă)

1. Organisme, organe sau celule vegetale diferite ca formă şi dimensiuni; 2. colonie formată din indivizi diferiţi ca formă şi funcţie; 3. generaţii ale unui ciclu evolutiv diferite ca formă şi grad de dezvoltare; 4. cromozomi homologi diferiţi morfologic (Pl. XLI, 3, 5).

HETEROMORFISM - (gr. heteros = diferit; morphe = formă)

Schimbarea periodică a formei.

HETEROPETALIC - (gr. heteros = diferit; petalon = petală)

Flori cu petale diferite ca formă, culoare sau mărime.

HETEROPICNOTIC - (gr. hetros = diferit, pyknos = dens)

Care manifestă heteropicnoză.

HETEROPICNOZA - (gr. heteros = diferit; pyknos = dens).
Fenomen caracteristic cromozomilor de sex manifestat printr-o condensare în cursul etapelor timpurii ale gametogenezei.

HETEROPLASMON - (gr. heteros = diferit; plasma = formă; on = care există).
Echivalentul extracromozomial al heterozigoților.

HETEROPLOID - (gr. heteros = diferit, altul; haploos = odată; eidos = formă).
Organism care prezintă o anomalie a numărului de cromozomi.

HETEROPLOIDIE - (gr. heteros = diferit; ploos = filament; eidos = formă).
Modificarea în plus sau în minus a numărului de cromozomi, caracteristic speciei.

HETEROPOLIMER - (gr. heteros = diferit, altul; polys = mulți; meros = parte).
Polimer compus din unități structurale diferite.

HETEROPROTEIDE - (gr. heteros = diferit; proteion = proteic)
Substanțe proteice care conțin în moleculele lor în afară de aminoacizi și alte substanțe, glucide, lipide, vitamine, etc.

HETEROSINAPSA - (gr. heteros = diferit; synapse = unire)
Sinapsa între cromozomi nehomologi.

HETEROSOM - (gr. heteros = diferit; soma = corp)
Cromosom de sex.

HETEROSPORANGIATE - (gr. heteros = diferit; sporos = sămînță)
Plante care diferențiază două tipuri diferite de sporangi micro și macrosporangi (Pl. LXXI, 2).

HETEROSPORE - (gr. heteros = diferit; sporos = sămînță)
Plante care formează două tipuri distincte de spori, micro și macrospori. (Pl. LXXI, 2)

HETEROSPORI - (gr. heteros = diferit; sporos = sămînță).
Spori diferențiați din punct de vedere morfologic și fiziologic, în micro și marcospori generați de gametofitul masculin și feminin. (Pl. LXXI, 2).

HETEROSTEMON - (gr. heteros = diferit; stemon = stamine).
Androceu format din stamine diferite ca formă și lungime. (Pl. XXXVII, 3)

HETEROSTILE - (gr. heteros = diferit; stylos = coloană).
Plante cu două tipuri de flori brevistile, adaptate la polenizarea încrucișată. (Pl. XXXVIII, 2).

HETEROTACTICA - (gr. heteros = diferit; taktos = a se reuni).
Inflorescență compusă în care se găsesc reunite mai multe tipuri de inflorescențe simple.

HETEROTALIC - (gr. heteros = diferit; thallos = lăstar)
1. Organism unisexuat dioic care prezintă două tipuri fiziologice de tal, masculin generator de organe și celule sexuale masculine și feminin generator de organe și celule sexuale feminine; 2. bacterie diferențiată sexual, care participă la fenomenul de conjugare (Pl. LXVI, 1).

HETEROTAXIE - (gr. heteros = diferit; taxis = aranjare)
Dispoziție diferită sau anormală a unor organe sau părți dintr-un organism.

HETEROTIPICA - (gr. heteros = diferit; typos = tip) sin. heterochinetic.
Prima etapă a diviziunii meiotice în cursul căreia are loc reducerea la jumătate a numărului de cromozomi în celulele fiice față de cel al celulei mame.

HETEROTOMIE - (gr. heteros = diferit; temnein = a tăia)
1. Ramificație sau segmentare inegală; 2. dezvoltarea inegală a elementelor învelișului floral.

HETEROTRIH - (gr. heteros = diferit; thrix = păr)
1. Organisme unicelulare care prezintă două tipuri de cili sau flageli; 2. tip de tal evoluat format dintr-o parte bazală (talpa) cu rol de fixare numită rizicom o parte erectă, scurtă numită caulom care se continuă cu o porțiune filiformă cu rol în asimilație numită filom (Pl. LN)

HETEROTOPIC - (gr. heteros = diferit; topos = loc)
Care apare în alt loc decît în cel normal.

HETEROTROF - (gr. heteros = diferit; trophe = hrană)
Organism care se nutrește cu substanțe organice sintetizate de alte organisme sau rezultate din degradarea acestora.

HETEROZIGOT - (gr. heteros = diferit; zygon = conjugat)
Organism diploid care pe un locus sau pe loci diferiți are alele deosebite.

Scanned with OKEN Scanner

HETEROZIGOTIE - (gr. heteros = diferit; zygon = jug)
Condiţia de a avea cel puţin o pereche de alele diferite.

HETEROZIS - (engl. stimulus of heterozygosis = stimulare prin heterozigoţie)
Fenomen de superioritate a organismelor hidride faţă de formele parentale, din punct de vedere al vigorii generale, al adaptibilităţii, capacităţii de producţie etc.

HEXAGENIC - (gr. hexa = şase; genneain = a naşte)
Organism poliploid care are şase alele pe cei şase loci specifici.

HEXAPLOID - (gr. hexa = şase; haploos = simplu; eidos = formă).
Cu şase seturi haploide de cromozomi.

HEXOKINAZA
Enzimă care catalizează fosfarilarea hexozelor în prezenţa ATP (adenozintrifosfatului).

HEXOZE - (gr. hex = şase + ză).
Monozaharide în compoziţia cărora intră şase atomi de carbon, ex. glucoza, fructoza.

HIALIN - (gr. hyalos = sticlă)
Transparent, incolor.

HIALO - (gr. hyalos = sticlă)
Element utilizat în sensul de translucid, asemănător cu sticla.

HIALOCISTE - (gr. hyalos = sticlă; cyatos = vezică) sin. celule, hialine, hidrocite.
Celule mari, în formă de burduf, moarte, având membranele cu îngroşări inelate sau spiralate, prezentînd din loc în loc pori servind la înmagazinare apei şi substanţelor minerale.

HIALOID - (gr. hylaos = sticlă; eidos = formă)
Transparent şi incolor.

HIALOPLASMA - (gr. hyalos = sticlă; plasma = formaţiune) sin. mezoplasma.
Substanţa fundamentală celulară lipsita de structură în care sînt înglobate toate incluziunile citoplasmatice.

HIBERNACUL - (lat. hibernaculum = locuinţe de iarnă)
Mugure caulinar metamorfozat şi caduc, care constituie organul de rezistenţă (de iernare) şi înmulţire a multor plante acvatice (Pl. XXV, 3).

HIBRID - (lat. hibrida = încrucişare)
Organism rezultat din încrucişarea a două organisme genetic diferite.

HIBRIDIZARE - (lat. hibrida = încrucişare)
Incrucişarea între indivizii genetic aparţinînd aceleaşi specii sau între indivizii din specii diferite.

HIBRIDIZARE CELULARA
Cultivarea în vitro a două celule diferite, care are drept rezultat fuzionarea şi formarea unor celule cu cariotip particular constituit din cromozomi de la ambele linii şi care rar manifestă astfel caracterele uneia sau alteia dintre linii.

HIDATODA - (gr. hydatos = apă; hodos = drum) sin. stomate acvifere.
Organ situat la periferia organelor aeriene prin care planta elimină în mod activ o parte din apa prezentă în corpul lor; h. activă - peri epidermici pluricelulari care absorb în exces din frunze şi o elimină afară sub formă lichidă; h. pasivă - una sau mai multe stomate acvifere sub care se află un ţesut special numit epitem în care se termină traheidele. (Pl. XII, 6, 7)

HIDATOFITE - (gr. hydatos = apă; phyton = plantă)
Plante scufundate în apă.

HIDRATARE - (gr, hydor = apă)
Creşterea cantităţii de apă din organismele vegetale.

HIDRATAREA SECTIUNILOR
Etapă principală în obţinerea preparatelor microscopice fixe care constă în trecerea succesivă a lamelor cu secţiuni printr-o serie de alcool etilic în concentraţii diferite, descrescînde înainte de colorare.

HIDRO - (gr. hydor = apă)
Prefix folosit în anumiţi termeni care se referă la apă, lichid.

HIDROBIOLOGIE - (gr. hydor = apă; bios = viaţă; logos = ştiinţă)
Ştiinţa care se ocupă cu studiul complex al organismelor acvatice.

HIDROCARBURI
Substanţele organice care conţin în molecula lor C şi H.

HIDROCORE - (gr. hydor = apă; chorein = a împrăştia)
Plante la care diseminarea seminţelor şi fructelor se realizează cu ajutorul apei. (Pl. XLVII, 5).

HIDROCORIE - (gr. hydor = apă; chorein = a împrăştia)
Diseminarea fructelor, seminţelor, sporilor sau a altor germeni cu ajutorul apei.

HIDROFILA - (gr. hydor = apă; philein = a iubi)
Plantă care trăieşte în staţiuni cu exces de apă.

HIDROFILIE - (gr. hydor = apă; phyton = plantă)
1. Plante acvatice, submerse, emerse, natante şi palustre; 2. formă de viaţă prescurtată HH.

HIDROFORE - (gr. hydor = apă; phobos = a respinge)
Plante care nu se pot dezvolta într-un mediu cu un grad ridicat de umezeală.

HIDROGENAZA
Enzimă care catalizează procesul de activare a hidrogenului molecular.

HIDROLAZE - (gr. hydor = apă; lyein = a desface)
Grup mare de enzime, fosfataze, dezaminaze, proteaze, etc., care scindează prin hidroliză legăturile formate prin pierderea unei molecule de apă.

HIDROMORFOZE - (gr. hydor = apă; morphosis = formă)
Totalitatea modificărilor organelor plantelor care cresc în apă.

HIDROMORFIC - (gr. hydor = apă; morphe = formă)
Organe ale plantelor acvatice adaptate la viaţa submersă.

HIDRONASTIE - (gr. hydor = apă; nastos = strîns)
Mişcarea de închidere sau deschidere a florilor, fructelor, frunzelor etc. ca răspuns la variaţia umidităţii aerului sau solului.

HIDROPEXIE - (gr. hydor = apă; pexis = fixare)
Proprietatea pe care o au unele substanţe, ţesuturi sau organe de a fixa apa.

HIDROSERIE - (gr. hydor = apă; seria = serie)
Serie ce duce de la comunităţi de apă sau de umiditate ridicată spre comunităţi mezofile.

HIDROTROPISM - (gr. hydro = apă; tropein = a se curba)
Orientarea sau curbarea organelor plantelor ca răspuns la acţiunea umidităţii aerului sau solului.

HIDROXILAZE
Enzime care catalizează legarea unui grup hidroxil, la un atom de carbon al unui mare număr de nuclei cromatici ciclici.

HIFE - (gr. hyphe = pîslă)
Filamente incolore, unicelulare, pluricelulare, simple sau ramificate care constitue elementele structurale ale aparatului vegetativ (micelice) de la ciuperci (Pl. LIX, 1)

HIGRIC - (gr. hygros = umed) sin. hidric.
Regimul de apă al plantelor

HIGRO - (gr. hygros = umed)
Prefix folosit cu sensul de umiditate, apă.

HIGROBIONTE - (gr. hygros = apă; bios = viaţă)
Plante acvatice sau din staţiuni umede.

HIDROCHASIE - (gr. hygros = umed; chasis = despărţire).
Formă de mişcare higroscopică a plantelor care constă în dehiscenţa fructelor pe timp umed.

HIGROFITE - (gr. hygros = umed; phyton = plantă)
Plante adaptate la umiditate ridicată în aer sau în sol.

HIGROGRAF
Aparat ecologic folosit pentru înregistrarea grafică a umidităţii atmosferice dintr-o anumită regiune sau dintr-un anumit biotop. (Pl. LXXXV, 5).

Scanned with OKEN Scanner

HIGROPETRICE - (gr. hygros = umed; petros = piatră)
Plante care trăiesc fixate pe pietre permanent umede sau acoperite cu apă.

HIL - (lat. hilum = liniuţă neagră la bob)
1. Locul de prindere a ovulului de funicul; 2. cicatricea sau adîncitura de pe suprafaţa seminţei care constituie locul prin care a fost prinsă de pericarp; 3. corpuşorul mic complet înglobat în stroma plastidei care este începutul grăunciorului de amidon.

HIMENIAL - (gr. himen = piele)
1. Element component al stratului himenial ; 2. stratul fertil format din asce cu ascospori la Ascomycetes şi Licheni sau bazidii cu bazidispori de la Basidiomycetes. (Pl. XXVII, 3).

HIMENIU - (gr. hymen = piele).
1. Partea centrală fertilă a apoteciilor şi periteciilor de la Ascomycetes şi Ascolichenes formată din asce cu ascospori şi parafize; 2. stratul fertil al bazidiofructelor format din bazidii cu bazidiospori, parafize şi cistidii. (Pl. LIX, 3).

HIMENOFORE - (gr. hymen = piele; pherein = a purta)
Ciuperci ce prezintă un strat himenial diferenţiat şi evident.

HIMERA - (lat. chimaera = monstru).
Organism neuniform genetic, care provine din fuziunea a doi zigoţi aşa cum sînt plantele formate din ţesuturi distincte, datorită mutaţiilor somatice, grefelor, mozaicurilor.

HIPER - (gr. hyper = deasupra, mai mult)
Prefix folosit cu sensul de peste, excesiv.

HIPERDIPLOID - (gr. hyper = peste; diploos = dublu; eidos = formă)
Organism cu un număr de cromozomi mai mare decît numărul diploid normal.

HIPERPARAZIT - (gr. hyper = peste; para = alături; sitos = mîncare)
Parazit care trăieşte pe alt parazit.

HIPERPLAZIE - (gr. hyper = peste; plasein = modelare)
Inmulţirea excesivă a celulelor urmată de mărimea dimensională a ţesutului sau organului respectiv.

HIPERPLOID - (gr. hyper = peste; haploos = o dată; eidos = formă)
Organism aneuploid care are unul sau mai mulţi cromozomi suplimentari faţă de genomul obişnuit.

HIPERTROFIE - (gr. hyper = peste; trophe = nutriţie)
Dezvoltarea exagerată a unui organ sau ţesut datorită exagerării activităţii sale adaptative.

HIPNOSPOR - (gr. hypnos = odihnă; sporos = sămînţă)
Spori de rezistenţă.

HIPO - (gr. hypo = sub, mai puţin)
Prefix folosit cu sensul de mai puţin, mai redus.

HIPOAXIAL - (gr. hypo = sub; lat. axis = axă)
Cu poziţie inferioară sau ventrală.

HIPOBAZAL - (gr. hypos = sub; basis = bază)
Celula bazală a zigotului din care se diferenţiază rizoizii talofitelor şi rădăcina cormofitelor.

HIPOBAZIDIE - (gr. hypos = sub; basis = bază)
Celulă bazată a promiceliului care va da naştere fragmobazidiei.

HIPOBIOT - (gr. hypos = sub; bios = viaţă)
Organism sau organ care se dezvoltă în întregime în interiorul substratului.

HIPOCOTIL - (gr. hypos = sub; kotyle = cotiledon)
Porţiunea din tulpină cuprinsă între colet şi cotiledoane. (Pl. XIII, 1)

HIPOCRATERIFORMA - (gr- hypos = sub; krater = concav; lat. forma = formă)
Corolă tubuloasă în partea inferioară dar care se lăţeşte brusc în partea superioară formînd un limb plan-concav (Pl. XXXVI, 4).

HIPOCROMATOZA - (gr. hypos = sub; chroma = culoare + ozâ)
Scăderea şi dispariţia cromatinei în celule.

HIPODERMA - (gr. hypos = sub; derma = piele)
1. Scoarţa subţire şi sclerificată a tulpinilor de porumb; 2. stratul de celule sclerificate situat sub epiderma frunzelor de la pin.

HIPODIPLOID - (gr. hypos = sub; di = două; ploos = filament).
Organism cu un număr de cromozomi mai mic decît numărul diploid specific.

HIPOFLOIODIC - (gr- hypos = sub; phloem = scoarţă)
Lichen sau ciupercă a căror tal se dezvoltă în întregime în scoarţa arborilor şi a arbuştilor.

HIPOGEE - (gr. hypos = sub; ge = pămînt)
1. Tip de germinaţie a seminţelor în care cotiledoanele rămîn sub pămînt; 2. ciupercă la care miceliul sau corpul de fructificaţie se dezvoltă în pămînt.

HIPOGINA - (gr. hypos = sub; gyne = femeie)
1. Floare cu gineceul super, iar elementele învelişului floral pornesc de la baza ovarului; 2. anteridie sesilă situată imediat sub baza oogonului. (Pl. XXXVII. 7).

HIPONASTIE - (gr. hypos = sub; nastos = solid)
Curbarea sau răsucirea unui organ aplatizat spre faţa superioară datorită unei creşteri mai rapide a feţei inferioare.

HIPOPLAZIE - (gr. hypos = sub; plassein = a forma)
Dezvoltarea incompletă a unui ţesut sau organ.

HIPOPLOID - (gr. hypo = sub; haploos = o dată; eidos = formă)
Organism aneuploid la care lipsesc unul sau mai mulţi cromozomi din genom.

HIPOSTAZIE - (gr. hypos = sub; stasis = a sta)
Inhibiţia acţiunii unei gene de o altă genă nealelă.

HIPOSTOMATICE - (gr. hypos = sub; stoma = gură)
Frunze la care stomatele sînt prezente numai pe epiderma interioară (sau dorsală).

HIPOTECA - (gr. hypos = sub; theke = cupă) sin. hipovalvă.
Valva inferioară a membranei silicificate a diatomeelor (Pl. LV, 2).

HIPOTECIU - (gr. hypos = sub; theke = cupă)
Peretele bazal al apoteciei şi periteciei format din hife ascogene îngroşate şi sudate (Pl. LXIII, 3-4).

HIPPOCASTANACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Geraniales care cuprinde arbori exotici, poligami, cu frunze opuse, digital compuse, lipsite de stipele. Flori hermafrodite, rar unisexuate, zigomorfe. Caliciul cinci dinţat. Petale patru-cinci. Stamine cinci-opt, adesea şapte. Ovar superior tri-locular, Stil. 1. Fruct capsulă spinoasă. Dintre speciile mai importante amintim: Aesculus hippocastanum L. Ae. carnea Hayne, Ae. octandra Marsch.

HIPSOFILE - (gr. hypsi = înalt; phyllon = frunză)
Frunze puternic metamorfozate, adaptate la funcţia de reproducere situate în părţile terminale ale tulpinelor şi ramurilor etc. (Pl. XXII, 4)

HIPSOMETRU
Aparat ecologic utilizat în măsurarea cantităţilor de precipitaţii căzute într-o anumită regiune sau zonă geografică (Pl. LXXXV, 4).

HIRSUT - (lat. hirsutus = păros)
Organ prevăzut cu peri lungi flexibili, drepţi, cu o poziţie perpendiculară pe organul de origine.

HIRT - (lat. hirsutus = păros)
Organ acoperit cu peri aspri.

HIPSID - (lat. hispidus = aspru)
Organ acoperit cu peri lungi, rigizi, deşi, ţepoşi.

HISTOCHIMIE - (gr. histos = ţesut; chemeia = chimie)
Ramura biologiei care utilizează atît tehnica histologică şi biochimică pentru studiul elementelor chimice intra şi extracelular.

HISTOGEN - (gr. histos = ţesut; genes = a genera)
1. Celule sau grupe de celule meristematice capabile de a genera prin diviziune noi ţesuturi; 2. unul din straturile de celule maristematice ale vîrfurilor organelor vegetative.

Scanned with OKEN Scanner

HISTOGENEZA - (gr. histos = ţesut; genesis = naştere)
Formarea şi dezvoltarea ţesuturilor.

HISTOLIZA - (gr. histos = ţesut; lysis = a dizolva)
Distrugerea ţesuturilor sub acţiunea unui agent extern sau intern

HISTOLOGIE -(gr. histos = ţesut; logos = ştiinţă)
Ramura biologiei care studiază structura microscopică a ţesuturilor.

HISTONOMIE - (gr. histos = ţesut; nomos = lege)
Studierea legilor de dezvoltare şi organizare a ţesuturilor organice.

HISTOTROPISM - (gr. histos = ţesut; tropos = întoarcere).
Afinitatea unor specii de paraziţi pentru anumite ţesuturi vii.

HODAL - (Hodes = zeul infernului)
Organism care trăieşte în mări şi oceane la adîncimi de peste 6000 m.

HOFMEISTER WILHELM - (1824 - 1877)
Botanist care descrie pentru prima dată alternanţa de generaţii (sexuală şi asexuată) la criptogame şi la fanerogame, omologîndu-le.

HOLARCTICA -(gr. holos = întreg; arktos = naştere).
Regiune biogeografică care se întinde din jurul polului Nord. pînă în apropierea paralelei 40° latitudine sudică şi care cuprinde Europa. Asia de Nord şi centrală, Nordul Africii pînă la Sahara, America de Nord pînă la Mexic şi Islanda.

HOLO - (gr. holos = întreg).
Prefix folosit cu sensul de întreg, totalitate.

HOLOBASIDIE - (gr. holos = întreg; basis = bază)
Basidie întreagă, neseptată (Pl. XXVII, 4)

HOLOBASIDIOMYCETES
Subclasă de ciuperci superioare care cuprinde specii cu basidia întreagă, nesegmentată şi corpurile fructifere bine diferenţiate.

HALOCARPIC - (gr. holos = întreg; karpos = fructificaţie).
Aparatul vegetativ se transformă într-un sporange sau gametange.

HOLOCENTRIC - (gr. holos = întreg; kentron = centru)
Cu centromer difuz.

HOLOCICLICE - (gr. holos = întreg; kyklos = ciclu)
Frunze care trăiesc un an întreg, fiind înlocuite iarna cu alte noi. ex. la Asarum europaeum.

HOLOENZIMA - (gr. holos = întreg; en = în; zyme = aluat)
Enzimă pentru a cărei funcţionare este necesară prezenţa, alături de o parte proteică, a unei coenzime.

HOLOFITE - (gr. holos = întreg; phyton = plantă)
Plante autotrofe, a căror viaţă nu este dependentă de a altor organisme.

HOLOGAMIE - (gr. holos = întreg_; gamos = căsătorie)
Situaţia în care nu există nici o deosebire între gameţi şi celulele somatice.

HOLOPARAZITE - (gr. holos = întreg; parasitos = parazit).
Parazit obligator al cărui ciclu evolutiv se desfăşoară în întregime pe o singură gazdă.

HOLOPLANCTON - (gr. holos = întreg; plagktos = hoinar)
Organisme planctonice la care ciclul evolutiv se desfăşoară în stratul superficial al bazinelor acvatice.

HOLOPROTEIDE - (gr. holos = întreg; proteus = proteid)
Proteide care prin hidroliză dau naştere la aminoacizi.

HOLOSAPROFIT - (gr. holos = întreg; sapros = putred; phyton = plantă)
Organism saprofit obligatoriu.

HOLOTOP - (gr. holos = întreg; typos = model)
Individul pe baza căruia s-a făcut descrierea speciei.

HOLOTRIH - (gr. holos = întreg; thrix = păr)
Organism care prezintă cili de aceiaşi mărime, diseminaţi pe toată suprafaţa corpului (ex. unele bacterii)

HOLOZIGOT - (gr. holos = întreg; zygotos = jug).
Zigot rezultat din unirea a doi gameţi şi care cuprinde cele două genoame.

HOMAXIAL - (gr. homos = unul; axon = ax)
Tulpină sau ramură cu axe egale.

HOMEO - HOMOEO - HOMOIO
Prefix folosit cu sensul de asemănător, uniform.

HOMEOMER - (gr. homos = asemănător; meros = parte)
Tip de structură a talului lichenic la care celulele algei sînt răspîndite uniform în întreaga grosime a talului. (Pl. LXIII, 1, 2).

HOMEOTIPICA - (gr. homoios = asemănător; typos = model)
A doua diviziune meiotică.

HOMOALELE - (gr. homos = acelaşi; allelon =una dintre ele).
Alele determinate de mutaţii apărute în acelaşi set.

HOMOBRAHIAL - (gr. homos = acelaşi; lat. brachium = braţ)
Pe acelaşi braţ cromozomial.

HOMOCARION (gr. homos = acelaşi; karyon = nucleu)
Celulă sau organism (ciuperci, micelii) cu nuclei haploizi identici genetic.

HOMOCARIOTIC - (gr. homos = aceleaşi; karyon = nucleu).
Organisme cu doi nuclei cu aceiaşi informaţie genetică.

HOMOCARPIC - (gr. homos = acelaşi; karpos = fruct)
Plante care formează numai un tip de fructe.

HOMOCELULAR - (gr. homos = acelaşi; cellula = cameră mică).
Tesut, organ sau organism din acelaşi tip de celule.

HOMOCENTRIC - (gr. homos = acelaşi; kentron = centru).
Care are un centru comun.

HOMOCLAMIDEIC - (gr. homos = acelaşi; chlamys = înveliş).
Floare la care învelişul floral este un perigon.

HOMOCROMIE - (gr- homos = acelaşi; chroma = culoare)
1. De aceeaşi culoare; 2. capacitatea unui organism de a avea o culoare şi formă asemănătoare mediului în care trăiesc.

HOMOFILE - (gr. homos = acelaşi ; phyllon = frunză)
Plante cu frunze uniforme.

HOMOGAME - (gr. homos = acelaşi; gamos = unire)
Flori hermafrodite la care gineceul şi androceul ajung în acelaşi timp la maturitate.

HOMOGAMETIC - (gr. homos = acelaşi; gamos = căsătorie)
Sex care dă naştere la gameţi cu un singur fel de cromozomi.

HOMOGEN - (gr. homos = acelaşi; genos = urmaş)
Organisme care au o structură genetică similară deoarece provin din strămoşi comuni.

HOMOGENIC - (gr. homos = acelaşi; genos = naştere).
1. Cu aceiaşi origine filogenetică sau ontogenetică; 2. organism poliploid care conţine aceiaşi alelă pe toţi locii specifici..

HOMOLOG - (gr. homologos = a se potrivi)
1. Organe cu aceiaşi origine şi structură, dar cu forme şi funcţii diferite; 2. cromozomi care prezintă aceiaşi succesiune a genelor, schimbînd materialul genetic în meioză.

HOMOLOGARE - (gr. homologia = potrivire)
Asemănarea sau compararea unor organisme, organe, structuri, etc.

HOMOMETRICE - (gr. homos = acelaşi; morphe = formă)
1. Indivizi, organe sau celule asemănătoare cel puţin din punct de vedere morfologic ; 2. colonie formată din acelaşi tip de indivizi.

HOMOPLASMON - (gr. homos = acelaşi; plasma = formă; on = care există)
Celulă în care unităţile ereditare extracromozomiale sînt similare.

HOMOSINAPSA - (gr. homos = acelaşi; synapsis = unire).
Sinapsa cromozomilor homologi.

Scanned with OKEN Scanner

HOMOSPORANGIATE - (gr. homos = acelaşi; sporos = sămînţă; angeion = vas). sin. izosporangiate, sporangi.
Plante care formează un singur fel de sporangi.

HOMOSOMAL - (gr. homos = acelaşi; soma = corp)
Rearanjarea structurală care are loc într-un singur cromozom.

HOMOSPORI - (gr. homos = acelaşi; sporos = sămînţă) sin. izospori.
Spori asemănători cu formă şi structură.

HOMOSTILE - (gr. homos = acelaşi; stylos = coloană)
Flori aparţinînd aceleiaşi specii cu stiluri egal de lungi.

HOMOTACTICA - (gr. homos = acelaşi; taktos = a reuni)
Inflorescenţă compusă în care se repetă acelaşi fel de inflorescenţe simple.

HOMOTALIC - (gr. homos = acelaşi; thallos = lăstar tînăr).
Tal nediferenţiat sexual, generator atît de organe sau celule sexuate masculine cît şi feminine.

HOMOTETICI - (gr homos = acelaşi; thatikos = potrivit ca formă).
Organisme sau organe care au aceiaşi formă

HOMOTIP - (gr. homos = acelaşi; typos = tip).
Partea dintr-un organism similară de la alte organisme.

HOMOZIGOT - (gr. homos = acelaşi; zygotos = jug)
Prezenţa a două gene identice pe un locus dat, pe cei doi cromozomi homologi.

HOMOZIGOTIE - (gr. homos = acelaşi; zygotos = jug)
Condiţia de a avea aceleaşi gene pe aceiaşi loci în cei doi cromozomi homologi.

HOOKE ROBERT - (1635 - 1703)
Pasionat cercetător care descoperă celula, şi descrie structura celulară a unor părţi de la anumite plante, cum ar fi tulpina de rapiţă, frunza de Drosera, frunza de ferigă etc. Descriind structura celulară a suberului, Hooke a fost primul care a dat şi denumirea de celulă.

HORMOCIST - (gr. homos = lanţ; kystis = vezică)
Hormogon cu peretele puternic îngroşat.

HORMOGON - (gr. homos = lanţ; gone = generator)
Grup de celule vii, bogate în substanţe de rezervă, protejate de o membrană groasă, care se desprind de planta mamă, îndeplinind funcţia de înmulţire şi rezistenţă, al algelor albastre (ex. Oscillatoria). (Pl. XXIII, 6).

HORMOGONALES
Ordin de alge albastre (filumul Cyanophyta) care cuprinde, forme filamentoase, simple unele cu ramificaţii false care se înmulţesc pe cale vegetativă prin hormogoane.

HORMON ANTOCALIN - sin. hormon de anteză sau florigen
Nume dat stimulului fotoperiodic ce se comportă ca o substanţă cu caracter hormonal care ia naştere în frunză şi acţionînd în cantităţi foarte mici asupra mugurilor vegetativi determină reacţia fiziologică de anteză.

HORMONI ORGANOFORMATORI - sin. caline.
Substanţe organice specifice (rizogene, cualigene, filogene, florigene) numite caline, ipotetice cu structură chimică încă necunoscută, care au rol important în reglarea complexului proces de organogeneză, alături de ceilalţi fitohormoni (auxine, gibelerine, citochinine). După F. W-Went în formarea tulpinelor are rol caulocalina, în formarea rădăcinilor rizocalina, iar în geneza frunzelor filocalina.

HUMBOLDT ALEXANDER - (1769 - 1859)
Vestit explorator care publică lucrări de fitogeografie, în care leagă vegetaţia diferitelor regiuni de condiţiile climatice şi fizico-geografice. Este primul care atrage atenţia asupra asociaţiilor vegetale.

HUMUS - (lat. humus = pămînt)
Complexul de substanţe organice rezultate din descompunerea resturilor vegetale şi animale din sol de către microorganismele anaerobe constituind factorul esenţial al fertilităţii solului.

HYDROCARYACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Myrtales care cuprinde plante acvatice, anuale. Frunzele submerse, liniare, opuse. Frunze natante trapezoidale. Peţiolii prevăzuţi cu umflături formate din ţesuturi acvifere. Flori solitare axilare, actinomorfe, hermafrodite

şi tetramere. Receptacul de forma unei cupe. Sepale transformare în spini. Petale patru mici albe. Stamine patru, întoarse. Fruct globulos, drupă mare cu 4 spini rezultaţi din transformarea sepalelor. Dintre speciile mai importante amintim : Trapa natans L.

HYDROCHARITACEAE

Familie de plante superioare (Angiosperme) din Cl. Monocotiledonee, Ord. Helobiae, care cuprinde plante acvatice sau de mlaştini perene, glabre submerse ori plutitoare dioice sau poligame. Cu frunze întregi. Flori unisexuate, actinomorfe, înainte de deschidere învelite într-un spat. Perigon şase foliat trei externe sepaloide, trei interne petaloide. Stamine două pînă la nouă sau chiar (-12). Gineceu şase carpelar. Fruct baciform. Dintre speciile mai importante amintim pe: Helodea canadensis Rich., Vallisneria spiralis L., Hydrocharis morsus-ranae L.,

HYDROPTERIDALES

Ordin de Pteridofite care cuprinde ferigi acvatice încadrate în două familii: Salviniaceae şi Marsiliaceae.

HYMENOMYCETALES

Ordin de ciuperci din Cl. Holobasidiomycetes care cuprinde ciuperci tipice cu picior şi pălărie care prezintă himeniul descoperit, prezent la suprafaţa unor formaţii, ţepi,tubuli, lamele, astfel încît basidiile sînt în legătură direct cu mediul, ex. Boletus edulis, Cantharellus cibarius, Armillaria mellea. Amanita caesarea etc.

HYPERICACEAE

Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Guttiferales care cuprinde plante ierbacee cu frunze opuse, rar alterne, simple nestipelate. Flori actinomorfe, hermafrodite, dispuse în dichazii. Sepale petale, cinci. Stamine numeroase reunite în trei-cinci fascicole. Gineceu trei-cinci carpelar. Ovar superior unu-cinci locular. Fruct capsulă. Dintre speciile importante amintim pe : Hypericum hirsutum L., H. perforatum L., H. maculatum Cr.

I

ICONOTIP (gr. eikon = imagine; typos = model)
Reprezentarea grafică a unui tip.

ICOSANDRU - (gr. eikosi = douăzeci; aner = bărbat)
Androceu format din 20 sau peste 20 de stamine.

ICOTIP - (gr. eikon = imagine; typos = tip) sin. icono-tip. Desenul sau fotografia unui individ reprezentativ al unui taxon folosit pentru identificarea altora.

IDENTIC - (lat. idem = acelaşi)
Organism care are o structură genetică cu totul asemănătoare cu a altui organism.

IDENTIFICARE - (fr. identifier = a identifica)
Recunoaşterea unui taxon pe baza caracterelor morfologice şi încadrarea lui într-o anumită unitate taxonomică.

IDIO - (gr. idios = propriu)
Prefix folosit cu sensul de propriu, particular, specific.

IDIOANDROSPORE - (gr. idios = distinct; aner = bărbat; sporos = sămînţă).
Plante inferioare la care organele sexuale se formează pe ramuri separate.

IDIOBIOLOGIE - (gr. idios = distinct, bios = viaţă; logos = ştiinţă).
Stiinţa care studiază raportul biologic care există într-un organism izolat şi restul populaţiei.

IDIOBLASTE - (gr. idios = distinct; blastos = mugure)
1. Celule lignificate de forme literei "T" cu rol mecanic prezente în frunzele de ceai; 2. celule vegetale în care sînt depozitate uleiuri, gume sau alte substanţe.

IDIOCROMATINA - (gr. idios = distinct; chroma = culoare)
Cromatină temporar inactivă prezentă în celulele germinale.

Scanned with OKEN Scanner

IDIOGRAMA - (gr. idios = distinct; gramma = desen)
Reprezentarea diagramei complementului cromozomial.

IDIOPLASMA - (gr. idios = distinct; plasma = formaţiune) sin. cromatină.
Partea generativă sau germinativă a celulei cu rol în transmiterea caracterelor ereditare.

IDIOSOMATIC - (gr. idios = particular; somatikos = corp)
Despre afecţiunile sau bolile care apar la plante care pot fi condiţionate uneori genetic alteori mezologic.

IDIOTIP - (gr. idios = distinct; typos = model)
Structura genetică a unui individ.

ILUVIAL - (lat. in = în; luere = a spăla)
Orizontul în care are loc acumularea sărurilor spălate din straturile superficiale şi suprafaţa solului.

IMATUR - (lat. immaturus = necopt)
1. Organism care a atins dezvoltarea deplină; 2. organism tînăr care nu a atins încă maturitatea.

IMBRICAT
Organe ce se acoperă cu marginile unul pe altul ca şindrilele unui acoperiş.

IMPAR - (lat, impar = nepereche)
Fără soţ sau neîmperecheat

IMPARIPENAT - (lat. impar = nepereche; pinna = pană)
Frunză penat compusă cu un număr impar de foliole (ex. la Robinia pseudacacia) (Pl. XIX, 2).

IMPERFECT - (lat. imperfectus = nefinisat) sin. incomplet.
1. Organism cu anumite caractere anormal dezvoltate; 2. ciclul evolutiv fără alternanţă de generaţii, numai cu alternanţă de faze nucleare.

IMPLANT - (lat. in = în; plantare = a planta)
Transplantul unui organ sau ţesut într-o altă parte a corpului.

IMPREGNARE - (lat. impregnare = a purta în interior)
Depunerea unor substanţe noi printre sau peste cele ale membranei primare, determinînd creşterea acesteia în grosime şi lungime.

IMPRESIUNE - (lat. impressio = întipărire, apăsare)
Urma lăsată în depozitele geologice de organismele vegetale fosile.

IMPURIFICARE - (lat. purificare = a curăţa)
Alterarea compoziţiei normale a unui mediu prin adăugarea unor substanţe străine care schimbă procesele biologice naturale ale mediului respectiv; i. aerului - răspîndirea în aer a unor substanţe nocive cu microorganisme, gaze, vapori toxici, pulberi, etc. ; i. apei - prezenţa în apele curgătoare a unor substanţe toxice sau reziduuri industriale.

IMUN - (lat. immunis = apărat)
Organism rezistent la acţiunea nocivă a diferiţilor agenţi infecţioşi.

IMUNITATE - (lat. immunis = apărat)
Capacitatea ereditară sau cîştigată a organismului de la rezistnţă la acţiunea agenţilor patogeni; i. activă - imunitate determinată de antigeni specifici formaţi în urma infecţiilor sau injectării produşilor bacterieni; i. pasivă - imunitate determinată de anticorpi care provin de la alt animal, sau de la alt organism; i. de specie - imunitate caracteristică speciei.

IMUNIZAT - (lat. immunis = liber)
Organism care are anticorpi capabili de a reacţiona specific cu anumite microorganisme sau produsele lor.

IMUNO - (lat. immunis = scutit, apărat)
Prefix utilizat cu sensul de apărare.

IMUNOANTICORP - (lat. immunis = apărat; anti = contra; corpus = corp).
Anticorp format în organism în urma imunizării naturale sau artificiale.

IMUNOCHIMIE - (lat. immunis = apărat; chemeia = chimie)
Disciplina biochimiei care studiază componentele celulare microbiene ale organismelor vii care are capacitatea de a participa la procesele de imunitate.

Scanned with OKEN Scanner

IMUNOGEN - (lat immunis = apărat; gennain = a produce)
Proprietate de a conferi imunitate.

IMUNOGLOBULINE
Proteine, care pot îndeplini funcţia de anticorp

IMUNOLOGIE - (lat. immunis = apărat; gr. logos = ştiinţă)
Stiinţa care studiază fenomenele de rezistenţă a organismelor la acţiunea diferiţilor agenţi patogeni.

IN - (lat. in = în, înăuntru)
Prefix folosit cu sensul de intern, în interior.

INACTIVARE - (lat. in = în; activare = activ)
Blocarea activităţii genelor mendeliene.

INANTERATE - (lat. in = nu; gr. antheros = floare) sin. staminodii.
Stamine sterile, lipsite de antere.

INBREEDINS - (engl. inbreeding = încrucişare)
Incrucişarea între organisme, plante sau animale.

INCIPIENT - (lat. incipere = a începe)
Organism care începe să se dezvolte, să se diferenţieze ca o specie.

INCLUDEREA IN PARAFINA
Includerea materialului biologic, constă în impregnarea lui cu o anumită substanţă care îi conferă proprietăţi noi, în ceea ce priveşte consistenţa, omogenitatea şi elasticitatea. In tehnica histologică se utilizează următoarele metode de includere: în parafină, în gelatină, în celoidină. Includerea în parafină cea mai utilizată în histologia vegetală cuprinde următoarele etape: deshidratarea, clarificarea, împarafinarea şi includerea propriu-zisă.

INCLUS - (lat. inclusionis = închidere)
1. Inchis sau înglobat în ceva; 2. flori la care staminele şi pistilele nu proemineză în afară corolei.

INCLUZIUNI CITOPLASMATICE
Particule materiale vii sau moarte prezente în citoplasmă.

INCOLINISM - (lat. incolere = a locui)
Formă de convieţuire a două organisme, în care unul foloseşte gazda numai ca adăpost.

INCRUCISARE
Imperecherea a două organisme de sex diferit.

INCRUSTATIE - (lat. incrustare = a încrusta)
Procesul de depozitare a sărurilor minerale la nivelul ţesuturilor vegetale.

INCUBATIE _ (lat. incubatio = incubare)
Perioada care se scurge din momentul infectării unui organism pînă la apariţia primelor simptome ale bolii.

INCUMBANT
Frunzuliţă inferioară a hepaticelor cormoide, care acoperă în parte pe cea superioară.

INDECIU - (lat. în = nu; decidere = a cădea jos)
Organ peristent care nu se desprinde la maturitate de planta mamă.

INDEFINIT - (lat. in = nu; definitus = definiţie)
1. Organ sau organism cu un număr nelimitat sau variabil de elemente componente; 2. organ cu ramificaţie monopodială cu creştere nelimitată în lungime prin mugurele său terminal.

INDEHISCENT - (lat. in = nu; dehiscere = a deschide)
1. Care nu se deschide la maturitate; 2. flori cleistogame şi fructe cleistocarpe. (Pl. XLVI, 1, 2).

INDICATORI - (lat. indicare = a indica)
Organism care indică un anumit complex mezologic; i. biologici - microorganisme care indică o activitate chimică-oarecare şi locul unde are loc; i. facultativi - care au amplutudine ecologică mare prezentînd o corelaţie evidentă numai faţă de anumiţi factori ai mediului de viaţă; i. negativi - cu corelaţie minimă faţă de factorii mediului înconjurător; i. obligatorii organisme strîns corelate cu anumite condiţii ecologice, prezenţa lor indicînd în mod cert existenţa anumitor condiţii de mediu.

Scanned with OKEN Scanner

INDICE DE ARIDITATE

Raportul dintre precipitaţii şi temperatură, care se calculează după formula lui De Martonne:

$$I.A. = \frac{P}{T + 10}$$

unde : P = precipitaţiile anuale
T = temperatura medie anuală

INDICE DE DIVERSITATE

Valoarea raportului dintre numărul total de specii şi a numărului total de indivizi din cadrul unei biocenoze.

INDICE MICROMETRIC

Raportul dintre diviziunile micrometrului ocular şi cele ale micrometrului obiectiv, şi se calculează după formula:

$$Im = \frac{ob \times 10}{oc}$$

unde : ob = numărul de diviziuni ale micrometrului obiectiv care se suprapun exact peste un anumit număr de diviziuni ale micrometrului ocular;
oc = numărul de diviziuni ale micrometrului ocular, care se suprapun exact peste un anumit număr de diviziuni din micrometrul obiectiv.

INDICELE PURITATII ATMOSFERICE

Numărul speciilor, frecvenţa şi abundenţa locală a fiecăreia şi sensibilitatea specifică la poluare reprezintă I. P. A. (indicele purităţii atmosferice) De Sloover, 1964: Formula care permite calcularea valorilor staţionale ale acestui indice, este :

$$I.P.A. = \frac{1}{10}\left(\sum_{n}^{1} Q \times f\right)$$

unde: n = numărul speciilor;
f = abundenţa fiecărei specii
Q = cortegiul mediului specific

INDIGENA - (lat. indigena = născut în ţară)

Plantă diseminată pe cale naturală şi aclimatizată într-o anumită regiune biogeografică, indiferent de centrul său genetic.

INDIVID - (lat. in = nu; dividuus = dividere)

Un singur organism.

INDIVID DE ASOCIATIE

Comunitate concretă dintr-o anumită asociaţie.

INDIVIDUALITATE - (lat. individuus = indivizibil)

Totalitatea caracterelor unui organism care îl separă de alte organisme şi fac din el un fenomen biologic unic.

INDUCTIE - (lat. inductio = a induce)

1. Totalitatea fenomenelor care duc la transcripţia genei; 2. influenţa pe care o exercită un ţesut oarecare asupra dezvoltării altui ţesut.

INDUCTOR - (lat. inducere = a introduce) sin. derepresor.

Substanţă chimică capabilă să anihileze efectul de represie exercitat de un represor asupra sintezei unei proteine ceea ce are ca rezultat inducerea sintezei proteinei respective.

INDUMENT - (lat. indumentum = îmbrăcăminte)

Stratul des de peri de pe suprafaţa unor frunze.

INDURESCENT - (lat. îndurescere = a se întări)

Organ sau ţesut compact, rezistent şi dur.

INDUPLICAT - (lat. in = în; duplex = dublu)

Frunze, petale sau sepale cu marginile curbate sau răsucite spre interior.

INDUVIATE - (lat. induere = a acoperi)

Acoperit cu frunze solzoase, membranoase.

INDUVIE - (lat. induere = a învelì)

1. Frunză redusă, solzoasă sau membranoasă; 2. frunze uscate persistente pe tulpină şi ramuri.

Scanned with OKEN Scanner

INDUZIATE - (lat. induere = a învelí)
1. Care prezintă un înveliş membranos; 2. Pteridofite care prezintă induziu.

INDUZIU - (lat. induere = a îmbrăca)
Membrană de origine epidermală, care acoperă şi protejează sorii de pe faţa inferioară a frunzelor de la unele ferigi. (Pl. LXX, 4).

INEQUILOBATE - (lat. in = nu; aequus = egal; lobus = lob).
Frunze cu lobi inegali.

INERM - (lat. inermis = ne înarmată)
Organ lipsit de spini sau ţepi.

INERT - (lat. iners = inactiv, fără putere).
1. Lipsit de activitate fiziologică; 2. regiunea cromozomială cu puţin material activ; 3. genă inactivă.

INFECTIE - (lat. inficere = a strica)
Interacţiunea care are loc între un agent patogen şi organismul vegetal în care a pătruns.

INFER - (lat. inferios = mai jos)
1. Prefix folosit cu sensul de inferior sau de mai jos; 2. gineceu cu ovarul cuprins în întregime în cavitatea receptaculară, iar învelişurile florale prinse deasupra lui (G).

INFESTARE - (lat. infestare = a strica)
Pătrunderea pe diferite căi în organismele vegetale a diferitelor specii de paraziţi.

INFLORESCENTA - (lat. inflorescere = a începe să înflorească).
Mai multe flori dispuse pe o axă comună; 1. monopodiale (racemoase, centripete) -axul principal creşte nelimitat în lungime prin mugurele său terminal iar florile se dezvoltă lateral, acropetal, şi centripet. Aparţin acestui tip următoarele inflorescente: 1. racemul - (ciorchina) axul principal poartă ramuri florifere situate la subsuoara unor bractee, care sînt mai scurte cu cît sînt situate mai aproape de vîrf (ex. la zambilă, lăcrămioare); 2. spicul - axa îngroşată cu flori sesile sau foarte scurte pedunculate înghesuite pe axul principal (ex. patlagină); 3. ament - spic cu flori unisexuate (ex. la salcie, alun, stejar); 4. spadixul - spic cu axa îngroşată, purtînd flori bărbăteşti şi femeieşti, iar întreaga inflorescenţă este învelită într-o bractee numită spată (ex. porumbul, rodul pămîntului, palmierii); 5. corimbul racem la care florile sînt situate la acelaşi nivel, deşi axele florale pornesc de la nivele diferite cele bazale mai lungi din vîrf mai scurte (ex. păr, cununiţă); 6. umbela inflorescenţa la care pedunculii florali pornesc din acelaşi loc şi ajung la acelaşi înălţime, iar bracteele se găsesc dispuse în verticil alcătuind involucrul (ex. ceapa, vişinul); 7. capitalul - inflorescenţă cu ax scurt şi globulos care poartă numeroase flori sesile sau scurt pedunculate, înconjurate de un involucru, care uneori poate lipsi (ex. muşeţelul); 8. calatidiul (antodiu) - axă turtită ca un disc sau ca o cupă, învelit la exterior de bractee şi purtînd flori sesile (ex. floarea soarelui, păpădia, cicoarea); i. simpodiale - (cimoase definite) - axul principal are o creştere limitată, deoarece mugurele terminal generează o floare. Ele se clasifică în trei categorii: 1. monocaziul (cimă unipară) - axul principal un simpodiu neramificat de pe care se desprind penduculii florali. Monocaziul se prezintă sub patru forme, şi anume : a. drepanium - pe penduculii florali dispuşi în acelaşi plan şi într-un singur sens (ex. la Juncus); b. rapidium - are penduculii florali dispuşi tot în acelaşi plan, dar în două sensuri diferite, unul la dreapta, altul la stînga (ex. Iris) ; c. bostrixul (cimă helicoidă) - cu penduculii florali dispuşi în mai multe planuri, după o linie helicoidală (ex. la gladiole); d. cincinul (cimă scorpioidă) - penduculii dispuşi în planuri diferite dar în acelaşi sens (ex. la Boraginaceae); 2. dicaziul (cima bipară) - dicotomie falsă la care axul principal se termină cu o floare. De la primul nod situat sub vîrf, pornesc două ramuri care se comportă la fel (ex. la Caryophyllaceae); 3. pleiocaziul - axul primar poartă sub floarea terminală, mai multe axe florifere de ordinul doi dispuse în verticil. (ex. la Euphorbia helioscopia); 1. compuse - inflorescenţe la care axul se ramifică de mai multe ori, florile fiind purtate de ramuri de ordinul II sau de un ordin mai înalt. Ele sînt de două feluri: a. homotactice - în care se repetă acelaşi fel de inflorescenţe simple - ex. spicul compus, (ex. Gramineele), racemul compus (viţa-de-vie), tirsa (ex. la liliac), paniculat (ex. ovăz), corimb compus (ex. scoruş, păducel); umbrelă compusă (ex. Umbelifere), capitul compus - (ex. floarea de colţ); b. heterotactice - cu combinaţii variate - ex. corimb cu calatidiu (ex. la coada şoricelului), panicul cu calatidiu (ex. la pelin), racem cu umbrelă (ex. la iederă), dicaziu cu monocaziu (ex. la tei), spic cu dicaziu (ex. carpen), ament cu dicazin (ex. la mesteacăn) (Pl. XL, 1, 2, 3).

INFORMATIE GENETICA
Informaţie pe care o conţine şi pe care o poate transmite nucleotidele dintr-o moleculă de acid nucleic.

INFERTIL - (lat. infertil = nefertil)
Steril, neproducător de gameţi.

Scanned with OKEN Scanner

INFRA - (lat. infra = sub)
Prefix utilizat cu sensul de sub, dedesubt.

INFRAMICROB - (gr. infra = sub; mikros = mic; bios = viaţă)
Grup de microorganisme care cuprinde virusurile, rickettsiile şi pararickettsiile.

INFRAMICROBIOLOGIE - (gr. inframikros = sub microbi; bios = viaţă; logos = ştiinţă)
Stiinţa care studiază inframicrobii

INFRASPECIFIC - (lat. infra = sub; species = formă particulară)
Taxon subordonat speciei ca: subspecia, varietatea, forma, linia, clona.

INFRAVIRUS - (lat. infra = sub; virus = agent patogen)
Acizi nucleici deveniţi autonomi şi presupuşi capabili să determine anumite afecţiuni (termen dat de St. Nicolau)

INFRUCTESCESCENT - (lat. in = în; fructus = fruct)
Fruct compus format dintr-o inflorescenţă sau prin concreştere şi dezvoltarea a mai multor fructe simple.

INFUNDIBULIFORM - (lat. infundibulum = pîlnie; forma = formă).
Organ conic cu o deschidere largă în formă de pîlnie, aşa cum este corola de unele plante superioare. (Pl. XXXVI, 4. C)

IN CROSS - (engl. în cross = încrucişare)
Incrucişarea între indivizii homozigoţi pentru mai multe gene.

INGENHOUSZ JEAN - (1730 - 1799)
Naturalist al secolului al XVIII-lea care s-a ocupat cu studiul diferitelor aspecte legate de funcţiile de respiraţie şi nutriţie la plante.

INHIBITOR - (lat. inhibare = a împiedica).
Substanţa care blochează funcţia unei enzime, sau suprimă o acţiune fiziologică.

INHIBITIE FOTOPERIODICA -
Incetinirea creşterii în anumite condiţii fotoperiodice (ex. scurtarea duratei de iluminare a plantelor de zi scurtă)

INITIALA - (lat. initium = început
Celulă prezentă în vîrfurile de creştere ale organelor vegetative, care constituie un rest al meristemului embrionar. (Pl. X, 1).

INITIATOR - (lat. initium = început)
Celulă prezentă în vîrfurile de creştere ale organelor vegetative, care constituie un rest al meristemului embrionar. (Pl. X, 1).

INITIATOR - (lat. initium = început)
Element genetic format de o genă structurală care activează replicatorul.

INNATE - (lat. in = în; gnatus = naştere) sin. bazifixate.
1. Organe fixate de suport numai prin baza lor; 2. stamine cu filamente sudate numai la baza lor.

INNOMINATE - (lat. in = nu; nomen = nume)
Care nu poartă un nume.

INOCITE - (gr. inos = fibre; citos = cavitate)
Celule prozenchimatice ale unui ţesut fibros

INOCULARE - (lat. inoculare = a inocula)
Introducerea unui agent patogen într-un organism vegetal pentru a favoriza multiplicarea şi activitatea sa.

INOZINA
Nucleotid format prin dezaminarea adenozinei.

INSECTIVORE - (lat. insectum = insectă; vorare = a mînca).
Plante care se hrănesc cu insecte (Pl. XXI, 2, 3, 4)

INSTALATIA WARBURG
Se utilizează în mod curent în fiziologie pentru determinarea fotosintezei, a respiraţiei şi a unor procese enzimatice care se desfăşoară cu producere sau consum de gaze. Instalaţia Warburg, se compune din două părţi principale: vasele de reacţie, împreună cu manometrele care se ataşează la ele şi partea mecanică. Vasele de reacţie şi manometrele reprezintă partea cea mai importantă a instalaţiei deoarece serveşte în mod direct la măsurarea cantităţilor de gaze

Scanned with OKEN Scanner

produse s-au consumate, pe cînd partea mecanică este alcătuită din dispozitive care are rolul de a menţine temperatura constantă şi agitarea vaselor de reacţie. (Pl. LXXXVII, 1)

INSTAMINATE - (lat. in = nu; stamen = filament)
Floare la care staminele nu se dezvoltă sau sînt avortate.

INTEGRIFOLIATE - (lat. integer = tot, întreg; folium = frunză).
Plante cu frunzele întregi.

INTEGUMENT - (lat. integumentum = înveliş, îmbrăcăminte)
Tesutul extern cu rol de protecţie a ovulului; i. extern situat la exterior; i. intern - situat în interior înconjurînd ovulul. (Pl. XXXVIII, 8).

INTER - (lat. inter = printre)
Prefix folosit cu sensul de printre sau între.

INTERACTIUNE - (lat. inter = între; actia = a acţiona)
Formă de legătură reciprocă dintre obiecte, fenomene sau organisme vii; i. complementară - mecanismul prin care două gene au efecte deosebite de efectele fiecăreia dintre ele; i. genetică - influenţa reciprocă a genelor alele.

INTERAXILAR - (lat. inter = între; axilla = subsuoară)
Situat între două ramuri sau în unghiul format de acestea.

INTERBAND - (lat. inter = între; engl. band = bandă)
Benzi intermediare între benzile cromozomilor politeni.

INTERBREDING - (lat. inter = între; engl. breed = a încrucişa).
Încrucişarea între organisme aparţinînd unor varietăţi deosebite.

INTERCALAR - (lat. intercalaris = a însera)
1. Situat între alte elemente; 2. zonă meristematică cuprinsă între ţesuturile adulte.

INTERCELULAR - (lat. inter = printre; cellula = cameră mică)
Situat între celule cum ar fi: spaţiile intercelulare, lamela mijlocie, ş.a.

INTERCENTRIC - (lat. inter = între; kentron = centru)
Situat între centromerii unui cromozom dicentric,

INTERCROOS - (lat. inter = între; engl. cross = încrucişare)
Încrucişarea între heterozigoţi pentru anumite gene.

INTERFAZA - (lat. inter = între, printre; gr. phasis = fază)
Faza de repaos aparent ce se interpune între două diviziuni succesive în care nucleul este omogen, reticulat sau granular.

INTERFECUNDITATE - (lat. inter = între; fecunditas = fecunditate).
Condiţia ca din încrucişarea între două specii apropiate să rezulte hibrizi fertili.

INTERFERENTA - (lat. inter = între; ferire = a lovi)
Mişcarea probabilităţii unui al doilea crossing - over în segmentele apropiate din cauza ivirii unui crossing-over într-un anumit loc al cromozomului.

INTERFERON
Substanţă antivirală produsă de celula gazdă sub acţiunea unui virus, a unui acid nucleic viral sau chiar de un acid nucleic normal.

INTERGENERIC - (lat. inter = între; genus = formă)
Relaţii filogenetice sau genetice ce se pot stabili între specii care aparţin la două genuri diferite.

INTERGLACIAL - (lat. inter = între; glacies = ghiaţă)
Epocă pleistocenă a perioadei quaternare, cuprinsă între glaciaţiuni.

INTERNODIU - (lat. inter = între; nodus = nod)
Porţiunea cuprinsă între două noduri. (Pl. XV, 7)

INTERSEMINAL - (lat. inter = între; semen = sămînţă)
Localizat în ovar printre ovule sau în fruct printre seminţe.

INTERSEXUAT - (lat. inter = între; sexus = sex)
Organism cu caractere sexuale masculine şi feminine.

INTERSPECIFIC - (lat. inter = între; species = specie)
1. Relaţii filogenetice sau biologice ce se stabilesc între indivizi care aparţin la specii diferite; 2. încrucişarea între două specii.

Scanned with OKEN Scanner

INTERXILAR - (lat. inter = între; gr. xylon = lemn)
Localizat între fasciculele lemnoase.

INTERZONAL - (lat. inter = între; zona = zonă)
Legătura stabilită între două zone geografice, biogeografice, climatice şi ecologice.

INTINA - (lat. intus = în interior)
Învelişul extern cutinizat şi rezistent al sporilor şi al granulelor de polen. (Pl. XXXVII, 6)

INTRA - (lat. intra = în interior)
Prefix folosit cu sensul de în interior, înăuntru.

INTRASPECIFIC - (lat. intra = în interior; species = specie).
1. În interiorul speciei; 2. relaţiile stabilite între indivizii aceleaşi specii.

INTRAXILAR - (lat. intra = în interior; gr. xylon = lemn)
Prezent în interiorul ţesutului conducător lemnos sau a xilemnului.

INTROGRESIUNE - (engl. introgression = hibridare)
Formarea de noi specii prin hibridare vegetativă şi back-cross.

INTRORS - (lat. introrsum = înăuntru)
1. Curbat spre axul central; 2. stamine ale căror antere se deschid spre gineceu.

INTUSUSCEPTIUNE - (lat. intus = în interior; suscipers = a primi)
Modul de creştere a membranei celulare (în lungime şi grosime) prin depunerea de micele noi printre cele vechi.

INVERSIUNE - (lat. invertere = a răsturna)
Anomalie cromozomială caracterizată prin rearanjarea inversă a unei secvenţe de gene.

IN VITRO - (lat. în vitro = în sticlă)
Termen utilizat în biologie pentru a explica unele procese şi reacţii ce se desfăşoară în afara unui organism viu.

IN VIVO - (lat. în vivo = în organismul viu)
Termen utilizat în biologie pentru a explica unele procese şi reacţii ce se desfăşoară într-un organism viu.

INVOLUCEL - (lat. involucrum = înveliş)
Totalitatea frunzuliţelor de la baza umbelei. (Pl. XL, 2)

INVOLUCRATE - (lat. involucrum = înveliş)
Plante care prezintă involucru.

INVOLUCRU - (lat. involucrum = înveliş)
Totalitatea frunzişoarelor de la baza unei umbrele, capitul şi calatidiu. (Pl. XL, 2)

INVOLUTA - (lat. involutus = învelit)
Frunză cu marginile limbului răsucite spre faţa superioară.

INVOLUTIE - (lat. involutus = rulat în sus)
1. Evoluţie regresivă; 2. totalitatea modificărilor pe care le suferă un organism sau organ şi care se manifestă prin reducerea dimensiunilor, reducerea activităţii vitale şi a capacităţii de readaptare.

IOD IN IODURA DE POTASIU (IIK)
Colorant specific pentru amidon pe care îl colorează în diferite nuanţe de albastru, violet pînă la roşu.

iodură de K.....	1 g sau 1 g
iod metalic crist.....	1 g sau 0,25 g
apă distilată.....	100 cc sau 100 cc

IRIDACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ordinul Liliflorales - care cuprinde plante perene cu rizom sau bulbo-tubercul, a căror frunze sînt lineare, lanceolate, adeseori ensiforme, alterne, adeseori numai radicale, biseriale. Flori solitare sau dispuse în cime evantaiforme. Perigon şase laciniat, la bază tubulos. Stamine trei, ovar inferior. Fructul o capsulă. Dintre speciile mai importante amintim: Crocus moesiacus Ker., C. vernus (L) Wulf, Iris pumila L., I. variegata L., Gladiolus imbricatus L.

INSOËTALES
Ordin de Pteridofite din Cl. Filicinae care cuprinde plante trăind pe fundul apelor cu frunzele dispuse în formă de rozetă. La noi în ţară a fost semnalat Isoëtes lacustris, dar n-a fost regăsit.

IZIDIE - (gr. ilis = plantă; idion = dim)
Germen vegetativ al lichenilor prezente pe suprafaţa talului sub forma unor excrescenţe corticate. (Pl. LXII, 6, 7)

IZO - (gr. isos = egal)
Prefix folosit cu sensul de egalitate sau asemănare.

IZOALELE - (gr. isos = egal; allelon = una din două)
Alele ale căror efecte nu pot fi deosebite de ale genei sălbatice decît în condiţii particulare-

IZOBILATERAL - (gr. isos = egal; bis =două)
Despre frunzele care au aceeaşi structură şi pe o parte şi pe alta.

IZOBRIONIC - (gr. isos = egal; bryein = a profila)
Embrion cu cotiledoane egale.

IZOCARPE - (gr. isos = egal; karpos = fruct)
Flori la care numărul carpelelor este egal cu cel al elementelor periantului.

IZOCIE- (gr. isos = egal)
Comunitate omoloagă dar deosebită prin compoziţie floristică.

IZOCROMIC - (gr. isos = egal; chroma = culoare) sin. izocromatic.
1. Uniform colorat; 2. de aceeaşi culoare.

IZOCROMOSOM - (gr- isos = egal; chroma = culoare; soma = corp).
Cromozom perfect metameric rezultat, dintr-o diviziune greşită a centromerului, care în loc să se divide longitudinal se divide transversal.

IZOCONT - (gr. isos = egal; kontos = cili).
Organism cu cili sau flageli de aceiaşi lungime . (Pl. XXVIII 3, B)

IZODIAMETRIC - (gr. isos = egal; dia = printre; metron = măsură).
Celule sferice ovale sau poliedrice cu lungimea, lăţimea şi înălţimea aproximativ egale.

IZOENZIME - (gr. isos = egal; en = în; zyme = ferment).
Enzime cu mai multe forme moleculare, în acelaşi organism.

IZOFILE - (gr. isos = egale; phylein = frunză)
Plante care formează un singur fel de frunze.

IZOGAME - (gr. isos = egal; gamos = unire)
Plante producătoare de izogameţi.

IZOGAMETANGI - (gr. isos = egal; gamos = unire)
Gametangele masculin este asemănător din punct de vedere morfologic cu cel feminin (Pl. XXXIV, 1).

IZOGAMETANGIOGAMIE - (gr. isos = egal; gametes = germen; angeion = vas; gamos = unire).
Procesul de unire a doi gametangi. (Pl. XXXIV, 1)

IZOGAMETI - (gr. isos = egal; gamos = unire; gametes = soţi).
Gametul masculin este identic din punct de vedere morfologic cu cel feminin, ambii fiind mobili. (Pl. XXXII, 1).

IZOGAMIE - (gr. isos = egal; gamos = unire) sin. izogametogamie.
Procesul de fecundaţie dintre doi izogameţi. (Pl. XXXII, 1).

IZOGEN - (gr. isos = egal; genus = gen)
Tesut care are aceiaşi origine embrionară ca şi alt ţesut.

IZOGENETIC - (gr. isos = egal; genos = urmaş)
Organisme care au aceiaşi origine genetică sau acelaşi genotip.

IZOGENIC - (gr. isos = egal; gennao = a da naştere)
Grup de indivizi care posedă acelaşi genotip indiferent dacă acesta este homo sau heterozigot.

IZOGENOMATIC - (gr. isos = egal; genos = urmaş)
Organism care are acelaşi cariotip, sau acelaşi genotip.

IZOGENOMIC - (gr. isos = egal; genos = urmaş)
Cu seturi cromozomiale asemănătoare.

Scanned with OKEN Scanner

IZOGENOTIP - (gr. isos = egal; genos = urmaş; typos = model).
Tip cu două nume genetice.

IZOIMUNIZARE - (gr. isos = egal; lat. immunis = apărare).
Imunizarea cu antigeni a unui organism din acelaşi specie.

IZOMERE - (gr. isos = egal; meros = parte)
1. Organ sau organism cu părţile constitutive egale; 2. floare la care ciclurile sînt formate din acelaşi număr de elemente.

IZOMERAZE
Enzime care pot transforma un izomer în altul.

IZOMORFE - (gr. isos = egal ; morphe = formă)
1. Organisme sau organe care se aseamănă din punct de vedere morfologic; 2. despre generaţiile unui ciclu ovolutiv care sînt asemănătoare din punct de vedere al habitusului, gradului de dezvoltare şi a duratei vieţii lor.

IZOPLOID - (gr. isos = egal; aploos = simplu)
Organism ale cărei celule somatice au un număr par de cromozomi.

IZOPOLIPLOID - (gr. isos = egal; polys = mulţi; aploos = simplu; eidos = formă).
Organism poliploid cu un număr par de seturi cromozomiale.

IZOSPORE - (gr. isos = egal; sporos = sămînţă)-
Plante care formează spori identici din punct de vedere morfologic (Pl. LXXI, 1, 3).

IZOSPORI - (gr. isos = egal; sporos = sămînţă)
Spori asemănători din punct de vedere morfologic. (Pl. LXXI, 1, 3).

IZOSTEMONE - (gr. isos = egal; stemon = filament)
Flori la care numărul staminelor este egal cu cel al petalelor sau sepalelor.

IZOSTIHE - (gr. isos = egal; stichos = şir)
Rădăcini caracterizate printr-un număr de ortostihuri egal cu cel al fasciculelor lemnoase. (ex. rădăcinile care au trei sau mai multe fascicole lemnoase).

IZOTIP - (gr. isos = egal; typos = tip)
Tipul unei specii de plante pentru două sau mai multe areale geografice.

IZOTOMIE - (gr. isos = egal; temnein = a trăi)
1. Tip de ramificaţie în două sau mai multe ramuri egale; 2. diviziunea sau segmentarea unui organ în părţi egale. (Pl. XV, 3).

IZOTONIC - (gr. isos = egal; tonos = ton).
Despre două soluţii care au aceeaşi concentraţie şi care prezintă o forţă osmotică egală.

I

INCHISTARE - (gr. en = în; kystos = vezică)
Procesul morfo-fiziologic complex în cadrul căruia se realizează reducerea activităţii vitale, acumularea substanţelor de rezervă şi învelirea într-o membrană groasă a celulei sau a organismului unicelular, ce-i conferă o deosebită rezistenţă faţă de condiţiile nefavorabile ale mediului înconjurător.

INFLORIRE - (lat. înflorescere = a începe să înflorească)
Totalitatea proceselor morfo-anatomice şi fiziologice care duc la deschiderea mugurilor florali, dezvoltarea elementelor florale şi maturarea elementelor reproducătoare.

INLOCUIREA GENICA
Inlocuirea unei gene într-un organism oarecare cu una din alelele sale.

INMULTIREA PLANTELOR
Punct culminant în viaţa oricărei plante, care duce la menţinerea şi perpetuarea speciei;

Scanned with OKEN Scanner

I. înmulţirea vegetativă - plante care se înmulţesc prin germenii vegetativi care se realizează prin : 1. diviziunea celulară simplă (amitoza sau sciziparietatea) - diviziunea simplă în care celula se împarte în două celule fiice prin strangularea nucleului celulei mame şi apoi a întregii celule (ex. la Bacterii, Cianoficee. Flagelate, Diatomee, Clorofitele inferioare); 2. înmugurirea - înmulţirea vegetativă întîlnită la ciuperca Saccharomyces cerevisiae (drojdia de bere); 3. fragmente pluricelulare - fragmentele de tal sau corm (ex. la Alge, Ciuperci. Licheni, Azolla, Salvinia, Lemna); 4. talidiile mici tuberculi ce sînt bogaţi în materii de rezervă care prin germinare formează noi taluri; ex. Chara baltica; 5. rizomorfele - filamente miceliene cu aspectul unor cordoane rezistente din care vor lua naştere noi taluri, ex. la Armillaria mellea; 6. hormogoanele - fragmente pluricelulare care se separă din colonia filamentoasă a algelor albastre, ex. Oscilatoria; 7. Scleroţi - organe de înmulţire vegetativă formate dintr-o scoarţă şi o parte internă colorat brum sau negru; ex. la Claviceps purpurea (cornul secarei); 8. macrocişti (chişti) formaţi în anumite condiţii la Mixomicete; 9. Sorediile - glomerule alcătuite dintr-un număr mic de alge în stare de diviziune legate împreună în formă de ghemuleţ de numeroase hife miceliene, ex. la licheni; 10. izidiile - excrescenţe columnare ce apar pe suprafaţa talului la licheni; 11. propagule- formaţiuni uni şi pluricelulare care iau naştere pe talul vegetativ care au rol în înmulţirea vegetativă la unele Rodofite şi Briofite; 12 muguri laterali tuberizaţi (tubercule şi bulbili) - muguri axiali şi bulbili situaţi la subţioara frunzelor de la plantele superioare; 13. hibernaculele - muguri de iarnă ce se formează pe numeroase plante acvatice ex. la Utricularia, Potomogeton; 14. Stoloni ramuri ale plantei mame care venind în contact cu solul fie natural sau artificial formează la nivelul unui mugure rădăcini adventive şi ulterior frunze, ex. la Fragaria vesca; 15. butaşi - porţiuni dintr-un anumit organ vegetativ care puse în condiţii prielnice va forma o nouă plantă ex. la Vitis silvestris, Pelargonium zonale etc.; 16. rizomi - tulpini subterane cu rol în înmulţirea vegetativă ex. la Primula officinalis (rizom ortotrop), la Iris, Oxalis (rizom plagiotrop); 17. tuberculi - microblaste îngroşate bogate în materii de rezervă ex. Solanum tuberosum (cartoful); 18. bulbo-tuberul - tubercul învelit în frunze, ex. la Colchicum, Gladiolus; 19. bulbul - tulpină subterană, la care substanţele de rezervă şi apa sînt acumulate în frunze, ei sînt tunicaţi la Allium cepa (ceapa) şi solzos la Lilium candidum; II - înmulţirea asexuată - tip de înmulţire care se realizează prin celule germinative specializate numiţi spori care după modul de formare se împart în: 1 exospori - care se formează la exterior, ex. conidiile, basidiosporii, picnosporii, ecidiosporii, urediosporii, teleutosporii şi 2. endospori - spori formaţi în interiorul unor cavităţi sau organe speciale numite sporangi. Endosporii după mărimea şi forma lor se împart: a izospori - spori care au aceiaşi mărime şi formă, ex. la unele plante inferioare (Talofite) şi la Pteridofitele izospore. După prezenţa sau absenţa cililor sau flagelilor ei se împart în: zoospori - spori prevăzuţi cu cili sau flageli ex. la Olpidium, Ulotrix, Tribonema; aplanospori - sînt spori nuzi, imobili care se formează într-o celulă a talului sau în organe specializate numite sporangi, ex. achineţi, aplanogonidii, palmelospori, heterochişti. chişti, auxospori, carpospori, tetraspori, clamidospori, ascospori, briospori, pteridospori; b. heterospori - spori diferenţiaţi ca mărime şi din punct de vedere sexual în microspori şi macrospori ex la Pteridofitele heterospore; III - înmulţirea sexuată (reproducerea) - procesul de formare a unei noi plante, plecînd de la contopirea celor două celule diferenţiate din punct de vedere sexual numite gameţi (gametul ♂ şi gametul ♀) ce se realizează în urma procesului de fecundaţie. Deosebim trei tipuri de înmulţire sexuată; 1. gametogamia (merogamia) - procesul sexual care constă în contopirea a doi gameţi diferenţiaţi din punct de vedere sexual. Ţinînd seama de anumite caractere ale gameţilor, forma, mărimea, mobilitatea sau imobilitatea acestora acest tip prezintă patru subtipuri; a. izogamia - cel mai simplu proces de înmulţire sexuată care constă în contopirea a doi gameţi asemănători din punct de vedere morfologic dar diferenţiaţi din punct de vedere fiziologic, ex. la Chlamydomonas; b. heterogamia (anizogamia) - înmulţirea asexuată caracterizată prin existenţa gameţilor inegali ca mărime, numiţi, heterogameţi, ex. la Chlamydomonas Brauni; c. ooagamia - procesul de înmulţire sexuată care se caracterizează prin imobilitatea gametului feminin (oosferă) lipsită de cili la care se deplasează gametul masculin (anterozoidul) ex. la algele verzi superioare, Rodofite, Briofite, Pteridofite; d. sifonogamie - oogamie de tip special caracteristică Spermatofitelor şi unor ciuperci (Saprolegniaceae) care se caracterizează prin diferenţierea unui tub polinic sau tub anteridial (la ciuperci) prin care se deplasează nucleii spermatici la oosferă în procesul de fecundaţie; 2. gametangiogamie - procesul de copulare care are loc între doi gametangi, în care gametangi, nu sînt individualizaţi, prezentînd o structură coenocitică, ea poate fi de două feluri; a. izogametangiogamie - cînd cei doi gametangi sînt egali, ex la Mucoraceae; b. heterogametangiogamie - cînd cei doi gametangi sînt inegali, unul reprezentînd microgametange (gametangele ♂) şi celălalt macrogametangele (gametangele ♀), ex. la Pyronena confluens; 3. Somatogamie - este procesul sexual caracteristic ciupercilor superioare dintre Ascomycetes şi Basidiomycetes, unde nu se mai diferenţiază gametangii pe miceliul primar haploid, iar copularea se efectuează între celulele vegetative a două bife tinere heterotalice (Tabelul nr. 1) (Pl. XXIII, XXIV, XXV, XXVI, XXVII, XXVIII, XXIX, XXX, XXXI, XXXII, XXXIV).

Tabelul 1

Tipurile de înmulţire la plante

I. INMULTIREA VEGETATIVA	
Talofite	**Cormofite**
Diviziunea celulară simplă Inmugurirea Fragmente pluricelulare Talidii Rizomorfe Hormogoane Scleroţi Macrocişti Soredii Izidii Propagule	Muguri laterali tuberizaţi Prin separarea ramurilor Hibernacule Stoloni Butaşi Lăstari radicali Rizom Tuberculi Bulbo-tuber Bulbi Altoirea

II. INMULTIREA ASEXUATA		
Exospori	**Endospori**	
	Izospori	Heterospori
Conidii	1. Zoospori	Microspori
Basidiospori	2. Aplanospori	Macrospori
Picnospori	Achineţi	
Ecidiospori	Aplanogonidii	
Uredospori	Palmelospori	
Teleutospori	Heterochişti	
	Chişti	
	Auxospori	
	Rodospori	
	Tetraspori	
	Clamidospori	
	Ascospori	
	Briospori	
	Pteridospori	

III. INMULTIREA SEXUATA = REPRODUCEREA		
Gametogamie	**Gametangiogamie**	**Somatogamie**
Izogamie Heterogamie Oogamie Sifonogamie	Izogametangiogamie Heterogamentagiogamie	

INRUDIRE GENETICA

Probabilitatea ca doi indivizi să aibe pe un locus luat la întîmplare, gene identice cu origine comună.

J

JANSEN ZACHRIAS

Slefuitor de lentile, care se pare că a construit microscopul cu două lentile.

JUGATE - (lat. jugum = jud)

Frunze penatcompuse cu foliolele dispuse în perechi

Scanned with OKEN Scanner

JUGLANDACEAE

Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ordinul Juglandales care cuprinde arbori mai rar arburoşi monoici Frunze împaripenat compuse. Flori unisexuate, apar o dată cu frunzele sau înaintea lor; cele masculine dispuse în amenţi penduli, nude sau cu periant neregulat cu 3-40 de stamine; cele femele solitare în raceme sau în spice terminale, pe lujeri, anuali, cu un perigon 3-5 lobat la bază, cu bractee şi două bracteole. Ovar inferior format din două carpele, unilocular sau incomplet, despărţit în 2-4 loji. Fruct drupă. Dintre speciile mai importante amintim: Juglans regia L. J. nigra L., Carya pecan Engl. Pterocarya fraxinifolia Spach.

JUGUM - (lat. jugum = jug; pereche)

Pereche de foliole a unei frunze penat compuse.

JUNCACEAE

Plante asemănătoare ierburilor, cu tulpini cilindrice sau comprimate, perene rar anuale. Frunze liniare, lanceolate sau cilindrice, întregi vaginate. Inflorescenţa cimă, capitulară, umbeliformă. Flori hermafrodite cu şase foliole verzi sau bruni; Stamine trei-şase. Ovar superior cu 1-3 stigmate. Fruct capsulă. Dintre speciile mai importante amintim: Juncus articulatus L. J. acutus L., J. effusus L. Luzula pilosa (L.) Wild., L. nemorosa (Poll.) E.Mey, L. campestris (L.) DC.

JUNCAGINACEAE

Plante de mlaştini şi locuri umede glabre, dioice. Frunze alterne, liniare, distiche. Flori unisexuate, dispuse în raceme. Perigon cu şase foliole, adesea la bază unite. Stamine şase. Gineceu cu trei-şase carpele.

JUNG JOACHIM - (1587 - 1657)

Cel mai mare botanist al secolului al XVII-lea unul dintre fondatorii morfologiei plantelor şi a sistematicii vegetale.

JUNGERMANIALES

Ordin de briofite din Cl. Hepaticae care cuprinde specii mai puţin evoluate cu talul eutalic, dichotomic ramificat ex. Metzgeria furcata, şi specii evoluate cu talul cormoid format dintr-o tulpiniţă pe care se află frunzişoarele dispuse alterne pe două rînduri laterale, dar uneori se mai află al treilea rînd de frunzişoare situate pe faţa inferioară numite amfigastre, ex. Madotheca platyphylla.

JUSSIEU BERNARD (1699 - 1777)

Sef de cultură şi demonstrator la grădina botanică din Paris care în anul 1759 întocmeşte un catalog de plante care curpinde peste 800 de genuri dispuse în 65 grupe. publicat în lucrarea "Genera plantorum" de nepotul său Antoine Laurent de Jussien.

JUVENIL - (lat. juvenilis = tînăr)

Tînăr, în curs de dezvoltare.

K

K - simbolul caliciului într-o formulă florală.

KINETINA - sin. citochinină ($C_{10}H_9N_5O$) - Produs de descompunere a ADN-ului, în 6-furfuril-amino-purina, extrasă din latexul de Cocos nucifera.

KINOPLASMA - (gr. kinun = a se mişca; plasma = formaţiune)

Citoplasmă cu o structură fibrilară (după Strasburger 1892).

KNIGZ THOMAS - ANDREW - (1754 - 1838)

Grădinar şi botanist englez care a observat şi descris fenomenul dominaţiei caracterelor, precum şi fenomenul de heterozis.

KOELREUTER JOSEPH - (1733 - 1806)

Botanist rus care se ocupă cu studiul sexelor la plante şi cu numeroase aspecte de embriologie vegetală. Lucrarea sa cea mai importantă este: "Comunicare preliminară asupra unor experienţe şi observaţii la sexul plantelor" (1761).

Scanned with OKEN Scanner

L

LABELUM - (lat. labellum = bază mică)
Tepala superioară de la Orhidee, metamorfozată şi torsionată cu 180°. (Pl. XXXIX, 7).

LABIAL - (lat. labium = buză)
Element morfo-anatomic asemănător cu o limbă.

LABIATAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Tubiflorales care cuprinde plante ierbacee, mai rar subfrutescente, adeseori aromatice cu tulpina de obicei patru unghiulară. Frunze de obicei opuse sau verticilate lipsite de stipele. Flori mai adesea reunite în mici pleiochazii axilare, opuse formînd verticiile false, dispuse în raceme, în capitule sau spice. Flori hermafrodite, neregulate. Caliciul persistent, campanulat sau tubulos, de obicei cinci, rar zece, dinţat, adeseori bilabiat, rare ori caliciul e divizat numai pe o latură. Corola cu tub cilindric sau infundibuliform, limbul bilabiat, rar unilabiat sau patru fidat. Stamine patru, dintre care două mai lungi şi două mai scurte, rar numai cu două stamine. Ovar superior, format din două carpele divizate fiecare în două loje false, uniloculare şi uniovulate. Fruct format din patru nuclee închise în caliciu. Dintre genurile mai importante amintim: Lycopus, Rosmarinus, Salvia, Lavandula, Mentha, Ajuga, Origanum, Thymus, Melissa, Melittis, etc.

LABIATE - (lat. labium = buză) sin. labiatiflore.
Flori la care corola sau caliciu formează în partea inferioară un tub, iar în partea superioară se desface în două buze (labii) suprapuse, dînd aspectul unei guri deschise.

LABILE - (lat. labilis = capabil de a trece).
1. Instabile; 2. care îşi modifică permanent forma.

LABILITATE - (lat. labilis = nestatornic)
Proprietatea materiei vii de a-şi modifica starea în care se găseşte datorită acţiunii diferiţilor factori.

LACERAT - (lat. lacerase = rupt)
Organ cu marginea sau vîrful crestat sau divizat neuniform.

LACINIAT - (lat. lacinia = fîşie)
Divizat în benzi lungi drepte cu aspect uniform şi regulat.

LACINIE - (lat. lacinia = fîşie)
Diviziunea îngustă a unei frunze, petale sau lob talin.

LACTAZA
Enzimă care hidrolizează lactoza în glucoză şi galactoză.

LACTESCENT - (lat. lactescere = a se preface în lapte) sin. lacticifere, latescent, laticifer.
1. Organ sau ţesut producător, de o secreţie lăptoasă numită latex. 2. organ sau ţesut prevăzut cu vase laticifere.

LACTO (lat. lac, lactis = lapte)
Prefix folosit cu sensul de lapte.

LACTOBACILUS - (gr. lac = lapte; bacillus = bastonaş)
Bacili imobili, gram pozitivi care elaborează enzime, care produc fermentaţia lactică, fermentează hidraţii de carbon, punînd în libertate acidul lactic.

LACTOFLAVIN - (lat. lac = lapte; flavius = galben) sin. Vitamina B_2, riboflavina.
Pigment vegetal dizolvat în sucul vacuolar cu rol important în respiraţia celulară.

LACTOZA
Substanţă organică compusă formată dintr-o moleculă de glucoză şi una de galactoză.

Scanned with OKEN Scanner

LACUNA - (lat. lacuna = groapă, cavitate)
1. Cavitatea prezentă în interiorul unui ţesut sau organ; 2. gropiţe prezente pe suprafaţa talului sau cormului la unele talofite sau cormofite.

LACUNAR - (lat. lacuna = groapă) sin. lacunus.
1. Tesut sau organ care prezintă lacune; 2. ţesut parenchimatic alcătuit din celule de forme şi dimensiuni variate, dispuse dezordonat formînd mari spaţii intercelulare; 3. ţesut parenchimatic prezent în structura frunzei (Pl. XXII, 1).

LACUNOSORUGOZE - (lat. lacuna = cavitate; rugosus = încreţit).
Fructe, seminţe sau alte formaţiuni morfo-anatomice cu suprafaţă încreţită sau prevăzută cu mici alveole.

LAGENIFORM - (lat. lagena = bidon, sticlă; forma = formă)
Organ care are forma unei butelii cu o porţiune bazală mai umflată care se continuă cu un gît lung şi îngust. (Pl. XXXII, 6).

LAMARCK JEAN - (1744 - 1829)
Marele naturalist francez care s-a ocupat cu studiul plantelor, colectîndu-le determinîndu-le după un sistem al cheilor dicotamice. Publică în 1778 trei volume din "Flora Franţei" şi este colaborator la "Marea enciclopedie" unde s-a ocupat tot de problemele de botanică. In anul 1785 publică lucrarea "Ilustration des genres" în care prezintă 2000 de genuri, ilustrate cu 900 de tabele în care introduce unele principii ale sistemului natural al plantelor.

LAMA
Bucată de sticlă dreptunghiulară lungă de 7-8 cm, lată de 2 cm şi groasă de 1 mm, transparentă cu marginile şlefuite, întrebuinţată la întocmirea colecţiilor de preparate microscopice.

LAMELA - (lat. lamella = foiţă de metal)
1. Formaţiune morfo-anatomică cu aspectul unei foiţe subţiri; 2. Formaţiune de sticlă subţire utilizată la acoperirea aecţiunilor şi preparatelor fixe; 1. mijlocie - lamă pectică situată între celule şi care realizează sudura dintre acestea

LAMIATIE
Socion în formă de strat, într-o asociaţie (Clements)

LAMIE
Socie în formă de strat într-o asocie. (Clements)

LAMINA - (lat. lamina = foaie) sin. limb.
Partea lăţită asimilatoare a frunzei.

LAMINARIALES
Ordin de alge brune din filumul Phaeophyta care cuprinde numeroase alge din mările Arctice şi Antarctice cu talul mare, fixat uneori gigantic care atinge 300 m lungime. Talul lor este diferenţiat în trei părţi distincte; Rizicom, caulom, filom. Dintre speciile mai importante amintim: Laminaria, Macrocystis.

LAMINARINA - (de la Laminaria = gen de algă brună)
Polizaharid (de tipul dextrinei) prezent ca substanţă de rezervă în celulele algelor brune.

LANAT - (lat. lana = lînă).
Organ prezentînd peri lungi, moi, creţi, deşi şi încîlciţi.

LANCEOLAT - (lat. lancea = lance)
Frunză sau vîrful frunzei care are forma unui vîrf de lance.

LANDA
Formaţie de arbuşti, subarbuşti, ierburi sempervirescente, din regiunile umede atlantice, pe soluri de regulă acide.

LANDSAF
Porţiune mai întinsă din suprafaţa terestră, caracterizată printr-un complex specific de biocenoze.

LANT METABOLIC
Succesiune de reacţii chimice, care determină sinteza sau degradarea unui metabolit.

LANT TROFIC
Succesiune de organisme din nivele trofice diferite, de-a lungul căreia materia organică şi energia circulă de la un nivel trofic inferior, către unul superior.

Scanned with OKEN Scanner

Larix decidua Mill. Var. polinica (Racib.) Osteuf. (Zadă, Larice sau Crin). Conifer, monument al naturii care creşte în M-ţii Lotrului, sau pe Poliţa cu Crini din Ceahlău. (Pl. LXXIX, 6)

LATENTA - (lat. latens = ascuns)
Modul de viaţă a unor organisme sau germeni, la care intensitatea funcţiilor vitale este foarte redusă, dar îşi revine la normal în momentul în care condiţiile mediului devin favorabile.

LATEX - (lat. latex = lichid)
Suc lăptos, alb gălbui sau roşietic bogat în grăsimi, cauciuc, gutapercă, răşine şi gume.

LATICIFERE - (lat. latex = fluid; ferre = a purta)
Vase cilindrice, simple sau articulare pline cu un suc lăptos numit latex; 1. nearticulate - formate dintr-o singură celulă gigantică care străbate întreaga plantă; 1. articulate - sînt pluricelulare, formate din celule vii dispuse cap la cap la care membranele transversale au dispărut sau numai s-au ciuruit. (Pl. XII, 10).

LATIFOLIATE - (lat. latus = lat; folium = frunză).
Plante cu frunze lăţite, dorsi-ventrale.

LAURACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Ranales care cuprinde arbori sau arbuşti cu frunzele întotdeauna verzi, lanceolate sau oblong - lanceolate, în partea superioară lucitoare, pe partea inferioară foarte mărunt punctate, odorate. Flori hermafrodite sau unisexuate mici, verzi sau albăstrui, odorate, dispuse în umbele mici care înfloresc primăvara de timpuriu. Perigon simplu, patru liat. Stamine zece-şasesprezece. Fruct bacă-albastră-negruie, ovală, mică. Dintre speciile cele mai importante amintim: Laurus nobilis L.

LAURILIGNOSA
Cenoze de arbori şi arbuşti, cu frunze asemănătoare dafinului.

LAURISILVAE
Păduri alcătuite din arbori, cu frunze asemănătoare dafinului.

LAURIFRUTICETA
Cenoze de arbuşti cu frunze asemănătoare dafinului.

LEEUWENHDEK VAN ANTONY - (1632 - 1723)
Mare microscopist al secolului al XVII-lea care în lucrarea sa principală "Arcana naturae ope microscopiorum detecta" (Tainele naturii descoperite cu ajutorul microscoapelor) cuprinde numeroase observaţii din cele mai diferite domenii printre care amintim: studiul unor ţesuturi vegetale, unele microorganisme etc. El pune bazele unei noi ştiinţe, ale histologiei.

LECITINE
Lipide fosforate lipsite de sulf, conţinînd azot.

LEGEA
l. lui Arber - caracterele dispărute filogenetic numai reapar; l. lui Dallo - evoluţia este ireversibilă; l. lui Gause - două specii nu pot ocupa îndefinit exact aceeaşi nişă ecologică, sau una dispare sau prin selecţie va apare o divergenţă; l. lui Haldane - frecvenţa crossing-overului este mai mică în sexul heterozigot; l. lui Hardy-Weinberg - frecvenţa genelor unei populaţii tinde să rămînă constantă, dacă populaţia este infinită dacă se încrucişează la întîmplare, dacă nu intervine selecţia naturală şi dacă nu apar mutaţiile; l. lui Haruden - numărul corpusculelor cromatiniene (Berr) la organismele diploide este egal cu numărul cromozomilor X; l. lui Haeckel legea filogenetică - ontogenia repetă filogenia; l. lui Robertson - numărul de cromozi al unei specii poate varia, dar numărul de braţe cromozomiale rămîne acelaşi; l. lui Rosa - legea reducerii progresive a variabilităţii - speciile care se nasc au un potenţial plastic mai mare decît al speciilor din care s-au desprins; l. lui Sturtevant - încrucişarea între doi cromozoni în meioză, poate avea loc oriunde dar cu cît două gene sînt mai îndepărtate cu atît frecvenţa recombinării este mai mare şi cu cît sînt mai apropiate cu atît frecvenţa este mai mică.

LEGUMEN - (lat. legumen = păstaie)
Fruct uscat, unicarpelar, multisperm, care se deschide la maturitate în două valve pe linia de sudură şi pe linia nervurii mediane. (Pl. XLVII, 1, C).

LEGUMINOASE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Leguminosales care cuprinde plante ierbacee anuale, bienale, sau perene, subarbuşti sau arbori cu tulpini erecte rar cătărătoare. Pe rădăcini prezintă nodozităţi rezultate din convieţuirea cu bacteriile. Frunze simple sau compuse, sesile sau peţiolate, prevăzute cu stipele. Flori hermafrodite bilateral simetrice rar actinomorfe dispuse în spice, raceme, umbele capitule sau solitare. Invelişul floral dublu. Caliciul cu patru-cinci foliole mai mult sau mai puţin concrescute. Petale cinci, una mai mare numită vexil (vexillum) două aripioare (allae), două unite împreună formînd luntriţa, carena. Stamine zece, dintre

care nouă unite formînd un jgheab şi una liberă. Ovar unul, superior. Fruct legumă (păstaie). Dintre speciile mai importante amintim: Arachis, Pisum, Lathyrus, Lens, Vicia, Onobrychis, Coronilla, Lupinus, Genista, Cytisus, Trifolium, Lotus, Glycine, Phaseolus, Melilotus, Cicer, etc.

LEIO - (gr. leio = moale)
Prefix folosit cu sensul de moale.

LEIOTRIH - (gr. leio = moale; thrix = păr)
Organe ale plantelor acoperite cu pori drepţi sau netezi, moi.

LEIOTROPIC - (lat. laios = stînga; trope = curbare)
Organ curbat răsucit sau înclinat spre stînga.

LEMA - (gr. lemma = coajă)
Denumirea dată glumelor, paleelor şi bracteelor de la unele flori.

LEMNACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Orchidales care cuprinde plante foarte mici, anuale, ierbacee, care plutesc de obicei la suprafaţa apei, cu rădăcini filiforme sau lipsite de rădăcini. Tulpina filiformă foarte mică. Frunze rudimentare sau lipsesc. Flori unisexuate dispuse monoic pe un spadix, se formează rar. Floarea masculă cu o stamină, cea femelă cu un ovar superior cu unu-şase ovule. Fruct cu seminţe puţine. Dintre speciile cele mai importante amintim: Lemna trisulca L., L. minor L., L. gibba L., Spirodela polyrhiza (L). Schleid. Wolffia arhiza (L) Wimm.

LENTIBULARIACEAE
Familia de plante superioare (Angiosperme) din ord. Tubiflorales care cuprinde plante ierbacee, perene acvatice, de mlaştină sau de stînci umede. Frunzele aeriene întregi, dispuse în rozete radicale, cele submerse multisectate, prevăzute cu vezicule aşezate în lungul ramurilor, lipsite de stipele. Flori hermafrodite, zigomorfe, dispuse în receme scurte sau solitare. Caliciul persistent cu două foliole sau două-cinci diviziuni. Corola gamopetală zigomorfă, cu labiul inferior pintenat. Stamine două. Ovar unul. Fruct capsulă. Dintre speciile mai importante amintim: Pinguicula vulgaris L., Utricularia vulgaris L

LENTICELA - (lat. lens = lentilă)
Formaţiune morfo-anatomică a ţesutului submers cu rol în schimbul de gaze şi vapori de apă evidente pe ramurile şi tulpinele plantelor cu creştere în grosime, care apar sub forma unor pete sau crăpături ovale, eliptice sau lineare. (Pl. XV,1 XVII,6)

LENTICULAR (lat. lens = barcă, lentilă)
Organ vegetal de forma unei lentile.

Leontopodium alpinum Cass. (Albumeală, floare de colţ, siminic, floarea reginei) Plantă superioară din fam. Compositae, monument al naturii cu tulpina subţire şi frunze liniare ce-şi poartă în vîrf flori mari, puţin mirositoare, grupate la un loc în florescenţe globuloase (capitule) şi înconjurate la bază cu frunze pîsloase. O întîlnim în M-ţii Bucegi, Ciucaş, Ceahlău (Pl. LXXVI, 2)

LEPIDOCARPON - (gr. lepis = solz; karpos = fruct)
Ferigă arborescentă fosilă, heterosporă asemănătoare cu Lepidodendron, care are o mare importanţă filogenetică deoarece la el apare pentru prima oară în evoluţia plantelor o formaţiune asemănătoare unei seminţe.

LEPIDODENDRON - (gr. lepis = solz; dendron = copac)
Ferigă arborescentă fosilă, cu frunze solzoase, dispuse în spirală, cu o mare dezvoltare în carbonifer (LXXIII, 2)

LEPIDOFITE - (gr. lepis = solzi; phyton = plantă)
Ferigi arborescente fosile, cu frunze mici solzoase.

LEPIDOID - (gr. lepis = solzi; eidos = formă) sin. solziform.
Care are aspectul unui solz.

LEPTO - LEPT - (gr. leptos = subţire)
Prefix folosit cu sensul de subţire, mic.

LEPTOCENTRIC - (gr. leptos = subţire; kentron = centru)
Fascicol libero-lemnos concentric cu liberul la interior.

LEPTOFILE - (gr. leptos = subţire; phyllon = frunze)
Plante cu frunze membranoase subţiri şi cu o suprafaţă redusă.

LEPTOM - (gr. leptos = subţire) sin. leptomestron.
Tesut conducător liberian în constituţia căruia intră vase liberiene, celule anexe, fibre liberiene şi parenchinul liberian.

LEPTONEMA - (gr. leptos = subţire; nema = filament)
Unul dintre filamentele cromozomiale subţiri, prezente în nucleu în timpul leptotenului meiotic.

LEPTOSPORANGIATE - (gr. leptos = subţire; sporos = sămînţă; anggeion = vas).
Ferigi la care sporangele provine dintr-o singură celulă iniţială epidermală şi are peretele unistratificat.

LEPTOTEN - (gr. leptos = subţire; tainia = bandă)
Primul stadiu al profazei meiotice în care cromatina se află sub formă de filamente foarte subţiri cu cromomere bine individualizate (Pl. IX, 4).

LEUCO - (gr. leukos = alb)
Prefix folosit cu sensul de alb.

LEUCOBLAST - (gr. leukos = alb; blastos = mugure)
Plastidă incoloră tînără.

LEUCOCARPE - (ge. leukos = alb; karpos = fruct)
Plante cu fruct cărnos, alb.

LEUCOPLAST - (gr. leukos = alb; plastos = formaţiune)
Plastidă incoloră care are rol în depozitarea substanţelor de rezervă (amilopaste) ca şi în formarea celorlalte tipuri de plastide (cloroplaste, cromoplaste) (Pl. VI, 2).

LEUCOZINA - (gr. leukos = alb)
Proteină existentă în compoziţia bobului de grîu.

LEVIGARE - (lat. levigare = a netezi, a înmuia)
Procesul fizico-chimic de spălare a sărurilor de pe suprafaţa solului sau din straturile superficiale şi transportarea lor în straturile din profunzime.

LEVO, LAEVO - (lat. laevus = stîng)
Prefix folosit cu sensul de stîngă, pe partea stîngă.

LEVULOZA - (lat. laevus = stînga)
Monozaharid vegetal.

LIANE - (fr. liane = a lega, a uni)
Plante lemnoase, cu tulpina subţire care au un ţesut mecanic slab dezvoltat, ce se ridică pe trunchiurile şi ramurile arborilor şi arbuştilor formînd în coroana acestora un frunzar foarte abundent (ex. iedera, carpenul de pădure).

LIBERIAN - (lat. liber = pieliţă subţire sub scoarţă)
Tesutul conducător care are rol în conducerea sevei elaborate în plantă (Pl. XI, 3)

LIBRIFORM - (lat. liber = sub scoarţă; forma = formă)
Fibre mecanice sclerenchimatice prezente în ţesutul conducător lemnos (Pl. XI, 5).

LICHEFIERE
Fenomenul dizolvării şi al dispariţiei fără urmă a membranelor celulare.

LICHENI (LICHENES) - (gr. leichen = întrajutorare)
Plante inferioare (Talofite) la care spartul vegetativ este un tal specific, fiind rezultatul simbiozei permanente dintr-o algă verde sau albastră autotrofă şi o ciupercă saprofită; l. corticoli - care trăiesc pe scoarţa copacilor; l. crustosi - care apar sub formă unei cruste compacte sau compartimentate pe suprafaţa substratului sau încrustat în aceasta; l. endofloiotici - care cresc în grosimea scoarţei; l. endolitici - care cresc chiar în masa stîncii; l. epifloiotici - care cresc pe suprafaţa scoarţei; l. epilitici - care cresc pe suprafaţa rocilor; l. foliacei - care au forma de lamă membranoasă, de foliole sau frunze întregi sau lobate uşor fixate de substrat; l. fruticuloşi - de forma unor tufe mici, verticale sau pendule mai mult sau mai puţin ramificate ; l. gelatinoşi - cu aspect subţire membranos şi foarte fiabil la uscăciune, gros, gelatinos în stare umedă; l. lignicoli - care trăiesc pe muşchi; l. tericoli care trăiesc pe sol. (Pl. IXIII, LXIV).

LICHENINA - (gr. leichen = întrajutorare)
Polizaharid specific lichenilor, prezent ca substanţă de rezervă în talul acestora.

LICHENOLOGIA - (gr. leichen = întrajutorare; logos = cuvîntare)
Ramura botanicii care se ocupă cu studiul complex al lichenilor.

LECOPINA
Pigment carotenoidic care conferă culoarea roşie tomatelor, măcieşelor şi altor fructe

LEPTONEMA - (gr. leptos = subţire; nema = filament)
Unul dintre filamentele cromozomiale subţiri, prezente în nucleu în timpul leptotenului meiotic.

LEPTOSPORANGIATE - (gr. leptos = subţire; sporos = sămînţă; anggeion = vas).
Ferigi la care sporangele provine dintr-o singură celulă iniţială epidermală şi are peretele unistratificat.

LEPTOTEN - (gr. leptos = subţire; tainia = bandă)
Primul stadiu al profazei meiotice în care cromatina se află sub formă de filamente foarte subţiri cu cromomere bine individualizate (Pl. IX, 4).

LEUCO - (gr. leukos = alb)
Prefix folosit cu sensul de alb.

LEUCOBLAST - (gr. leukos = alb; blastos = mugure)
Plastidă incoloră tînără.

LEUCOCARPE - (ge. leukos = alb; karpos = fruct)
Plante cu fruct cărnos, alb.

LEUCOPLAST - (gr. leukos = alb; plastos = formaţiune)
Plastidă incoloră care are rol în depozitarea substanţelor de rezervă (amilopaste) ca şi în formarea celorlalte tipuri de plastide (cloroplaste, cromoplaste) (Pl. VI, 2).

LEUCOZINA - (gr. leukos = alb)
Proteină existentă în compoziţia bobului de grîu.

LEVIGARE - (lat. levigare = a netezi, a înmuia)
Procesul fizico-chimic de spălare a sărurilor de pe suprafaţa solului sau din straturile superficiale şi transportarea lor în straturile din profunzime.

LEVO, LAEVO - (lat. laevus = stîng)
Prefix folosit cu sensul de stîngă, pe partea stîngă.

LEVULOZA - (lat. laevus = stînga)
Monozaharid vegetal.

LIANE - (fr. liane = a lega, a uni)
Plante lemnoase, cu tulpina subţire care au un ţesut mecanic slab dezvoltat, ce se ridică pe trunchiurile şi ramurile arborilor şi arbuştilor formînd în coroana acestora un frunzar foarte abundent (ex. iedera, carpenul de pădure).

LIBERIAN - (lat. liber = pieliţă subţire sub scoarţă)
Tesutul conducător care are rol în conducerea sevei elaborate în plantă (Pl. XI, 3)

LIBRIFORM - (lat. liber = sub scoarţă; forma = formă)
Fibre mecanice sclerenchimatice prezente în ţesutul conducător lemnos (Pl. XI, 5).

LICHEFIERE
Fenomenul dizolvării şi al dispariţiei fără urmă a membranelor celulare.

LICHENI (LICHENES) - (gr. leichen = întrajutorare)
Plante inferioare (Talofite) la care spartul vegetativ este un tal specific, fiind rezultatul simbiozei permanente dintr-o algă verde sau albastră autotrofă şi o ciupercă saprofită; l. corticoli - care trăiesc pe scoarţa copacilor; l. crustosi - care apar sub formă unei cruste compacte sau compartimentate pe suprafaţa substratului sau încrustat în aceasta; l. endofloiotici - care cresc în grosimea scoarţei; l. endolitici - care cresc chiar în masa stîncii; l. epifloiotici - care cresc pe suprafaţa scoarţei; l. epilitici - care cresc pe suprafaţa rocilor; l. foliacei - care au forma de lamă membranoasă, de foliole sau frunze întregi sau lobate uşor fixate de substrat; l. fruticuloşi - de forma unor tufe mici, verticale sau pendule mai mult sau mai puţin ramificate ; l. gelatinoşi - cu aspect subţire membranos şi foarte fiabil la uscăciune, gros, gelatinos în stare umedă; l. lignicoli - care trăiesc pe muşchi; l. tericoli care trăiesc pe sol. (Pl. IXIII, LXIV).

LICHENINA - (gr. leichen = întrajutorare)
Polizaharid specific lichenilor, prezent ca substanţă de rezervă în talul acestora.

LICHENOLOGIA - (gr. leichen = întrajutorare; logos = cuvîntare)
Ramura botanicii care se ocupă cu studiul complex al lichenilor.

LECOPINA
Pigment carotenoidic care conferă culoarea roşie tomatelor, măcieşelor şi altor fructe

LIGAZE -
Grup mare de enzime care catalizează reacţiile de sinteză a macromoleculelor organice (ex. polimerazele - care catalizează reacţiile de polimerizare).

LIGNEU - (lat. lignum = lemn)
Element constituent al ţesutului lemnos.

LIGNICOL - (lat. lignum = lemn; colere = a locui)
Organisme vegetale care trăiesc pe lemne şi putregaiuri.

LIGNIFICARE - (lat. lignum = lemn, facere = a face)
Procesul de impregnare cu lignină a membranei celulelor din ţesutul lemnos şi ale sclerenchimului care are drept consecinţă îngroşarea acestora şi uneori moartea celulei.

LIGNINA - (lat. lignum = lemn)
Substanţă scheletică rezistentă care intră în compoziţia membranelor celulare, ale ţesutului lemnos şi ale sclerenchimului.

LIGNIVORE - (lat. lignum = lemn; vorare = a mînca cu lăcomie)
Animalele care se grănesc cu ţesutul lemnos al plantelor moarte.

LIGNOSE - (lat. lignum = lemn)
Plante lemnoase (arbori, arbuşti, subarbuşti şi liane)

LIGULA - (lat. ligula = limbă)
1. Apendice membranos, prezent, la locul de sudură a tecii cu limbul foliat al frunzelor Gramineelor; 2. prelungirea laterală, plană în formă de limbă a tubului corolei florilor de la unele Compozee (Pl. XX, 2)

LILIACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Lilliflorales care cuprinde plante ierboase, vivace, rar arboraşi. Cele mai multe au tulpină subterană, bulb, tubercul sau mai rar rizom. Frunze întregi de obicei cu nervuri paralele, rar sînt scămoase sau pieloase. Flori hermafrodite rar unisexuate. Invelişul floral compus de obicei din şase foliole, rar patru-opt, la fel colorate, care poartă denumirea de perigon sau periant. Foliolele perigonului pot fi libere sau unite. Stamine şase, rar trei, patru sau nouă. Ovar unul, superior, de obicei cu trei camere (loje) şi cu numeroase ovule. Fructul la cele mai multe ori este o capsulă care se crapă în trei, mai rar este o bacă. Dintre genurile mai importante amintim: Ruscus, Asparagus, Majanthemum, Convallaria, Polyyonatum, Colchichum, Hyacinthus, Tulipa, Fritillaria, Lilium, Scila, Ornnithogalum.

LIMB - (lat. limbus = panglică) sin- lamină
Partea anterioară, lăţită a frunzei, a unei petale sau a corolei. (Pl. XVIII, 1)

LIMITAT DE SEX
Genă care se manifestă doar la un singur sex

LIMNETIC - (gr. limne = baltă)
Organismele vegetale care trăiesc în lacuri, bălţi sau locuri mlăştinoase.

LIMNOCRIPTOFITE - (gr. limne = baltă; kriptos = ascuns; phyton = plantă)
Plante superioare care cresc în lacuri, bălţi, mlaştini.

LIMNOFITE - (gr. limno = baltă; phyton = plantă) sin. limnofile.
Plante care trăiesc în lacuri şi bălţi.

LIMNOLOGIA - (gr. limne = baltă; logos = ştiinţă)
Stiinţa care se ocupă cu studiul biologic complex al organismelor din apele dulci.

LINACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Geraniales care cuprinde plante ierboase, rar subfrutescente, cu frunze întregi, alterne rar opuse. Flori actinomorfe, hermafrodite, dispuse în dichazii ori polichazi. Sepale patru - cinci, petale patru-cinci. Stamine patru-cinci adesea la bază concrescute. Gineceu cinci carpelar. Fruct capsulă. Dintre speciile mai importante amintim: Linum catharticum L., L. tenuiflolium L., L. hirsutum L.

LINIE - (lat. linea = linie)
l. celulară - populaţie de celule rezultată dintr-o singură cultură de celule; l. heteroploidă - în care mai puţin de 75% dintre celule au complement cromozomial normal; l. homonucleară - celule obţinute în vitro din ţesuturi de obicei normale cu o mică variaţie individuală al complementului individual; l. izocromală - linie de organisme cu cromozoni de origine identică; l. izogenică - toţi indivizii au acelaşi genotip.

LINKAGE - (engl. linkage = legătură)
Loci situaţii pe acelaşi cromozom şi care se transmit împreună dacă nu intervine fenomenul de crossing - over.

LINNE CHARLES - (1707 - 1778)
Marele botanist al secolului al XVIII-lea, care introduce pentru prima dată nomenclatura binală şi încadrează plantele în unităţile taxonomice: clase, ordine, genuri, specii şi varietăţi. Cele mai importante lucrări ale sale sînt: "Systema naturae" (1735), "Philosophia botanică" (1751), "Species plantorum" (1753).

LINNEAN - (C. Linné) - naturalist suedez
Care se referă la sistemul de clasificaţie a lui Linné.

LIPAZA - (gr. lipos = grăsime)
Enzimă care hidrolizează lipidele, prezentă la plante.

LIPIDE - (gr. lipos = grăsime)
Substanţe organice complexe componente ale materiei vii, constituite din acizi graşi şi derivaţi ai acestora.

LIPOCROM - (gr. lipos = grăsime; chroma = culoare)
Pigment vegetal solubil în picăturile uleioase, care colorează în roşu sau galben diferite organe ale plantelor.

LIPOLIZA - (gr. lipos = grăsime; lysis = distrugere)
Descompunerea lipidelor în acizi graşi şi glicerină.

LIPOPROTEINE
Compuşi organici macromoleculari rezultaţi din combinarea proteinelor cu a lipidelor.

LIPOSOLUBIL - (gr. lipos = grăsime; lat. salatum de la solvere = a pierde).
Solubil în grăsimi.

LIRELA - (lat. lira = brazdă, lură)
Apotecii lineare, ramificate.

LIRAT - (lat. lira = lură)
Frunză penat fidată, cu lobul terminal mult mai mare, avînd în ansamblu forma unei lire. (Pl. XIX, 1 B).

LISICARP - (gr. lysis = distrugere; karpos = fruct)
Gineceu care are o singură lojă în ovar. în centrul căreia se află o coroană care face impresia unei continuări în ovar a axului florii pe care se prind ovulele.

LISIGENA - (gr. lysis = distrugere; genesis = a produce). Lacună prezentă în unele ţesuturi formată prin dizolvarea celulelor.

LITOCARP - (gr. lithos = piatră; karpos = fruct)
Fructe fosile.

LITOFITE - (gr. lithos = piatră; phyton = plantă) sin. saxicole.
Plante care cresc pe stînci, roci sau bolovănişuri.

LITORAL - (lat. litus = ţărmul mării)
Zonă a bazinelor marine şi oceanice cuprinsă între ţărm şi circa 200 m. adîncime.

LITORIDOSERTA
Pustiuri sărate de pe ţărmul mării.

LITOXIL - (gr. lithos = stîncă; xylon = lemn)
Tesut lemnos fosilizat, păstrat în straturile geografice.

LIZA - (gr. lysis = dizolvare)
Distrugerea sau dezintegrarea unei anumite structuri celulare sau tisulare.

LIZIMETRU
Aparat folosit pentru determinarea scurgerii apei prin sol.

LIZOGENIC - (gr. lysis = distrugere; genesis = a produce).
Bacterie care a integrat în ADN-ul său, ADN-ul unui bacteriofug temperat.

LEZOGENIE - (gr. lysis = distrugere, genesis = a produce)
Relaţia dintre un virus temperat şi bacteria gazdă, fenomen prin care informaţia genetică a virusului este integrată de ADN-ul celulei gazdă.

Scanned with OKEN Scanner

LIZOZIM
Polipeptid bazic care lizează numeroase celule bacteriene.

LIZOZOMI - (gr. lysis = distrugere; soma=corpuscul).
Organele celulare observate cu microscopul electronic de forma unor particule granulare sau veziculare care conţin enzime (hidrolaze, fosfataze, proteaze, ribonucleze ş.a.) pe care le eliberează în citoplasmă prin distrugerea membranelor lor plasmatice.

LOB - (gr. lobus = lob)
Diviziunea regiunii marginale sau terminale a unui organ

LOBATA - (gr. lobos = lobi)
Diviziunile ajung pînă la 1/3 din jumătatea organului.

LOBATSECTATE - (gr. lobos = lob)
Diviziunile ajung pînă la jumătatea organului, în cazul frunzei la nervura mediană (Pl. XVIII, 6).

LOBELIUS MATHIAS - (1538 - 1616)
Botanist al secolului al XVI-lea care în lucrarea "Stirpium adversaria nova", a descris peste 2000 de plante din Tările de Jos. Clasificarea plantelor este făcută pe baza descrierii frunzelor.

LOBOCIT - (lat. lobus = lob; gr. kytos = celulă)
Celulă cu nucleu segmentat.

LOCIATIE
Variantă locală a unei asociaţii (Clements)

LOCIE
Comunitate serială ce corespunde lociaţiei (Clements)

LOCULICIDA - (lat. loculus = loc mic; caedere = a tăia)
Capsulă care se deschide în mai multe valve prin despicarea longitudinală pe linia nervurii mediane a carpelelor. (Pl. XLVI, 6).

LOCUS - (lat. locus = loc)
Locul ocupat de o genă pe o hartă cromozomială.

LODICULE - (lat. lodicula = a acoperi)
Frunzişoare solzoase cu aspect membranos situate la baza ovarului de la floarea Gramineelor cu rol în deschiderea florii care reprezintă resturi ale corolei.

LOMENTA - (lat. lomentum = făină de fasole)
Fruct uscat, îndehiscent, multisperm, care la maturitate se fragmentează transversal în mai multe articole.

LONGEVITATE - (lat. longus = lung; aevum = vîrstă)
Durata de viaţă a unui organism; 1. ecologică - durata medie de viaţă a indivizilor unei populaţii în anumite condiţii ecologice; 1. fiziologică - durata medie a vieţii indivizilor dintr-o anumită populaţie în condiţii optime de viaţă.

LONGISTILA - (lat. longus = lung; stylos = coloană)
Floarea la care stilul pistilului este lung iar staminele sînt înserate spre baza tubului corolei (Pl. XXXVII, 2).

LONICER ADAM - (1528 - 1586)
Naturalist din secolul al XVI-lea care publică în anul 1551 lucrarea sa "Naturalis Historiae opus novum", în care o bună parte din ea este ocupată de botanică.

LORANTHACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Santalales care cuprinde plante lemnoase, mici parazite pe diferiţi arbori. Tulpine verzi gălbui sau negricioase, di-tri-polichotomic ramificate cu ramuri noduroase, articulate. Frunze întregi, glabre, alterne sau opuse, sempervirescente sau caduce. Flori acthinomorfe, rar zigomorfe, hermafrodite, sau unisexuate. Axa florii femele îngroşată în formă de pahar excavat în care se află gineceul. Perigon cu patru foliole mici scvamiforme. Stamine patru-şase. Fructul o bacă falsă îmbrăcată într-o materie cleioasă. Dintre speciile mai importante amintim: Vîscum albul L., Loranthus europaeus Jacq.

LUJER
Lăstar anual.

LUMEN - (lat. lumen = cavitate)
1. Cavitatea unui organ; 2. cavitatea celulară.

LUMIAUXINA -
Substanţă cu rol înhibitor al procesului de creştere al plantelor, care rezultă din auxinele inactivate de efectul luminii.

LUPA
Instrument optic simplu, alcătuit dintr-o lentilă biconvexă cu ajutorul căruia obţinem o imagine dreaptă şi mărită cu ajutorul căreia observăm pe teren unele caractere morfologice a plantelor macroscopice. (Pl. LXXXIII, 4).

LUTAREA PREPARATELOR MICROSCOPICE
Aceasta se realizează cu ajutorul parafinei care în prealabil topită se aplică pe marginile lemelei, sau lutarea cu ajutorul lutului special care are următoarea compoziţie:
lanolină pură (sau ceară)..... 20 g
colofoniu (sacîz)..... 80 g
Ambele se aplică pe marginea lamelei cu ajutorul unei ananse de cupru.

LUTEU - (lat. lutues = galben)
Organ de culoare galbenă.

LUTESCENT - (lat. luteus = galben-oranj)
Organ al plantelor de culoare galbenă-roşiatică, ca şofranul.

LUXMETRU
Aparat ecologic folosit pentru determinarea intensităţii luminii (Pl. LXXXV, 2)

LYCOPODIACEAE
Familie de Pteridofite din Ord. Lycopodiales care prezintă plante cu rădăcini dichotomic ramificată. Tulpina numai în aparenţă dichotomic ramificată adesea culcată la pămînt, cu frunze mici întregi. Sporofilele rareori seamănă cu trofofilele, de obicei sînt mici, formînd un spic. Sporangii sînt uniformi, dispuşi solitar la baza sporofilelor. Protal mic monoic. Dintre speciile mai importante amintim : Lycopodium selago L., L. clavatum L., L. annotinum L. L. alpinum.

LYCOPODIINAE (LYCOPSIDA)
Clasă din filumul Pteridophyta, din care face parte, plante ierbacee, perene care sînt grupate în trei ordine: Lycopodiales, Selaginellales, Lepidodendrales.

LYTHRACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Myrtales care cuprinde plante ierbacee, anuale sau perene. Frunze alterne, decusate, mai rar verticilate, întregi lanceolate sau obovate, însoţite de stipele mici. Flori hermafrodite, actinomorfe, mai rar zigomorfe. Receptacul concav, companulat, ori cilindric tubulos. Caliciul cu patru-şase sepale, însoţite de un caliciu extern format tot din atîtea foliole externe. Petale patru-şase, uneori lipsesc. Stamine şase, ori numeroase. Ovar bicarpelar aşezat în receptacul. Fruct capsulă polispermă. Dintre speciile mai importante amintim: Peplis patrula L.. Lythrum salicaria L., L. virgatum L., L. hissopifolia L.

M

MACERATIE - (lat. macerare = a distruge)
Dezintegrarea ţesuturilor vegetale, datorită gelificării lamelei mijlocii, fenomen care are loc în momentul coacerii unor fructe cărnoase.

MACHIE - (gr. maquis = scund) sin. garigă.
Tufişuri scunde, cu frunze mici şi persistente adaptate ţinuturilor secetoase din jurul Mării Mediterane.

MACRO - (gr. makros = mare)
Prefix folosit cu sensul de mare, larg.

MACROBIOTIC - (gr. makros = mare; biotikos = plin de viaţă)
Organism care are o viaţă foarte lungă.

MACROBLAST - (gr. makros = mare; blastos = mugure) sin. dolicoblaste.
Ramură lungă, care prezintă o creştere anuală puternică, internodii distanţate şi de regulă nefoliate. (Pl. XV, 6).

MACROCARP - (gr. makros = mare; karpos = fruct)
Plantă cu fructe mari.

MACROCLIMA - (gr. makros = mare; klima = climă)
Climatul unei regiuni mai întinse.

MACROCONIDIE - (gr. makros = mare; konif = praf)
Conidie mare generată de zigot în urma germinării sale.

MACROCROMOZOMI - (gr. makros = mare; chroma = culoare; soma = corp)
Cromozom mare.

MACROELEMENTE - (gr. makros = mare; element = element)
Elemente de 0_2, C, H, N, Na, K, P, Ca, Si, S, Mg, Fe, Cl, Al, care participă la constituţia substanţei vii cu proporţii însemnate.

MACROEVOLUTIE - (gr. makros = mare; lat, evoloere = a se desfăşura).
1. Totalitatea fenomenelor care dus la apariţia speciilor şi genurilor; 2. procesul evolutiv care s-a desfăşurat de-a lungul erelor geologice.

MACROFILE - (gr. makros = mare; phyllon = frunze)
1. Plante cu frunze mari; 2. frunze mari.

MACROFITOBENTOS - (gr. makros = mare; phyton = plantă; benthos = adîncime)
Totalitatea plantelor superioare şi inferioare de talie mare care trăiesc pe fundul lacurilor, bălţilor, rîurilor şi a platformei litorale.

MACROGAMET - (gr. makros = mare; gamos = căsătorie) sin. megagamet.
1. Celulă reproducătoare feminină; 2. gametul feminin. (Pl. XXXII, 2).

MACROGAMETOCIT - (gr. makros = mare; gamos = căsătorie, unire; kytos = celulă).
Celulă generatoare a gametului feminin.

MACROGAMETOFIT - (gr. makros = mare; gametos = gamet; phyton = plantă) sin. megagametofit.
Gametofitul feminin pe care se diferenţiază gametangii şi gameţii feminini.

MACROGAMIE - (gr. makros = mare; gamos = căsătorie, unire) sin. hologamie.
1. Tip de fecundaţie în cadrul căruia se unesc doi indivizi unicelulari ai celeiaşi specii; 2. procesul de conjugare a doi macrogameţi.

MACROMICETE (MACROMYCETES) - (gr. makros = mare; mykos = ciupercă)
Ciuperci superioare (Ascomycetes şi Basidiomycetes) la care micelul genereză corpuri de fructuficaţie mari, care se numesc ascofructe şi bazidiofructe. (Pl. LXII).

MACROMUTATIE - (gr. makros = mare; lat. mutare = a se schimba)
Mutaţia simulată a unui mare număr de gene.

MACROPLANCTON - (gr. makros = mare; plangkton = a cutreiera) sin. megaplancton.
Organismele planctonice mari.

MACROPROTAL - (gr. makros = mare; talus = tal) sin. megaprotal.
1. Protalul feminin pe care se diferenţiază gametangii şi gameţii feminini ce constituie gametofitul feminin al plantelor superioare (Cormofite); 2. endospermul primar; 3. sacul embrionar. (Pl. XXXIII, 5 XXXVIII, 8).

MACRORELIEF
Forme de relief cu mari diferenţe altitudinale care se împart în trei regiuni; de cîmpie, deal şi montană.

MACROSCOPIC - (gr. makros = mare; skopein = a examina)
Organisme vegetale de dimensiuni mari care pot fi examinate direct cu ochiul liber.

MACROSOMI - (gr. makros = mare; soma = corp)
Sfere sau granule alveolare mari din protoplasmă.

MACROSOR - (gr. makros = mare; sporos = sămînţă)
Grup de macrosporangi sau gametangi feminici.

MACROSPOR - (gr. makros = mare; sporos = sămînţă)
1. Spor mare din punct de vedere morfologic cu potenţialitate feminină, care prin germinare diferenţiază gametofitul feminin; 2. celula mamă a endospermului primar de la Gimnosperme,

şi a sacului embrionar de la Angiosperme, una din cele patru celule formate în urma diviziunii reducţionale a celulei nucleare arhesporale. (Pl. XXXIII, 5, 6, XLIII, 5).

MACROSPORANGE - (gr. makros = mare; sporos = sămînţă; anggeion = vas). sin. megasporange.
1. Sporange feminin producător de macrospori; 2. ovulul de la Gimnosperme şi Angiosperme (Pl. XLIII, 5).

MACROSPORANGIOFOR - (gr. makros = mare; sporos = sămînţă; pherein = a purta). sin. megasporangiofor.
Organ purtător sau protector al unui macrosporange.

MACROSPOROCITA - (gr. makros = sămînţă; kytos = cavitate) sin. megasporocită.
Celulă nucleară diploidă, arhesporală care se divide reducţional şi formează patru macrospori dintre care numai una rămîne viabilă şi formează la Gimnosperme endosmermul primar, iar la Angiosperme sacul embrionar.

MACROSPOROFICA - (gr. makros = mare; phyllon = frunză) sin. megasporofilă.
1. Frunză metamorfozată generatoare şi purtătoare de macrosporangi; 2. carpele de la Spermatofite. (Pl. XLIII, 5).

MACROSPORAGENEZA - (gr. makros = mare; sporos = sămînţă; genesis = a genera) sin. megasporogeneză.
1. Totalitatea proceselor care duc la formarea şi maturizarea macrosporilor; 2. dezvoltarea endospermului primar de la Gimnosperme şi a sacului embrionar la Angiosperme. (Pl. XXXII, 5, 6).

MACROTERM - (gr. makros = mare; therme = căldură) sin. megatern, macrotermite.
Plantă tropicală şi intratropicală, adaptate la o temperatură medie anuală mai mare de + 20°C şi fără prea mari variaţii sezoniere.

MACROZOOSPORI - (gr. makros = mare; zoon = animal)
Spori mari, ciliaţi, mobili.

MACULA - (lat. macula = pată)
Porţiuni sau regiuni ale unui organ diferit colorate decît fondul general.

MAGNETOTROPISM - (gr. magnetis = magnet; trope = răsucire).
Curbarea organelor plantelor ca răspuns la acţiunea forţei magnetice.

MAGNOLIACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ordinul Ranales care cuprinde arbori sau arbuşti cu frunze simple, întregi, mari, rar lobate cu marginile întregi, peţiolate alterne însoţite de o pereche de stipele căzătoare. Flori hermafrodite, actinomorfe, mari salitare. Periant peteloid cu şase sau mai multe foliole libere, ocrotite de hipsofile protectoare sepaloide. Stamine numeroase libere, dispuse spirociclic la baza carpelelor. Carpele numeroase, totdeauna libere dispuse spirociclic în jurul receptacului coniform. Fruct capsular sau bacă. Dintre speciile mai importante amintim: Magnolia glauca L., M. acuminata L., M. obovata Thmb, M. tripetala L., Liriodendron tulipifera L.

MAJOR - (lat. maior = mai mare)
Nume dat special de plante cu habitusul mare.

MALPIGHI MARCELLO - (1628 - 1694)
Marele microscopist din secolul al XVII-lea care în lucrarea sa "Anatomia plantelor" publicată în anul 1871, se ocupă cu anatomia externă şi structura internă a diferitelor părţi ale plantelor. El este primul care se ocupă cu probleme de embriologie la plante, descriind amănunţit seminţele, embrionii şi germinarea la o serie de plante.

MALTAZA
Enzimă care hidrolizează maltoza în glucoză.

MALTOZA
Dizaharid reducător rezultat prin hidroliza amidonului, format din două molecule de glucoză.

MALVACEAE
Familia de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Malvales (Columniferales) care cuprinde plante ierboase, mai rar lemnoase. Frunze simple, adesea palmat - lobate, alterne, prevăzute cu stipele caduce. Flori actinomorfe, hermafrodite, solitare sau dispuse în inflorescenţe cimoase. Caliciu cu două-cinci sepale unite la bază. La unele mai există un caliciu extern, format din trei-nouă bractee libere sau unite. Petale cinci. Stamine numeroase unite prin filamentele lor într-un tub ce înconjoară pistilul. Ovar superior. Fruct compus sau capsulă. Dintre

Scanned with OKEN Scanner

speciile mai importante amintim : Abutilon theophrasti Medik, Kitaibelia vitifolia Wills. H. Hibiscus syriacus L., Althaea officinalis L. Malva silvestris L. M. neglecta Wallr.

MAMILATE - (lat. mamilla = mamelon)
Organe prevăzute cu mici protuberanţe sau excrescenţe negoase.

MANGROVE
Vegetaţie formală din arbori şi arbuşti cu rădăcini proptitoare şi respiratorii care cresc în locurile mlăştinoase de pe ţărmurile marine şi oceanice din regiunile tropicale.

MANOMETRIE - (gr. manos = puţin, dens; metron = măsură).
Metodă utilizată în biologie pentru măsurarea intensităţii proceselor fermentative, enzimatice, de respiraţie şi asimilaţie.

MANOZA
Monozaharid, izomer al fructozei format în plante.

MANUBRIUM - (lat. manubrium = mîner)
Celulă cilindrică din interiorul anteridiei de la unele plante inferioare (Characeae) (Pl. LII, 4).

MAPA BOTANICA
Aparat simplu contruit din două bucăţi de placaj de o anumită mărime prinse între ele cu chingi sau curele care permit strîngerea acestora după ce s-a aşezat între ele sugativă sau ziarele între care se transportă sau se presează plantele superioare, recoltate de pe teren (Pl. LXXXIV, 6).

MARCESCENT - (lat. marcescere = a vesteji, a se ofili)
1. Organ vegetal care se usucă pe plantă dar nu se desprinde de aceasta decît mult mai tîrziu; 2. despre elementele învelişului floral (caliciu, corolă) care persistă şi după procesul de polenizare.

MARKER - (engl. marker = a face semn)
Genă cu ajutorul căreia pot fi studiate şi alte gene.

MARGINAT - (lat. margo = margine)
Organ cu o margine proeminentă sau distinctă, datorită unei structuri aparte sau a unui colorit deosebit.

MARSILIACEAE
Familie de plante Cormofite din filumul Pteridophyta, Ord. Hydropteridales care cuprinde plante acvatice perene cu rizom tîrîtor. Frunze lung peţiolate, patru foliante sau filiforme. Sporocarpii pluricelulari, conţinînd mai mulţi sori fiecare cu macro şi microsporangi. Dintre speciile mai importante amintim : Marsilia quadrifolia L., Pilularia globulifera L.

MATRIX
Substanţa fundamentală dispusă în spirală în care sînt înglobate cromonemele şi cromomerele. (Pl. IV, 3)

MATROCLIN - (lat. mater = mamă; gr. klinin = a lega)
In care predomină caracterele materne.

MATUR - (lat. maturus = copt)
Stadiu al dezvoltării ontogenetice în care organismul este complet dezvoltat fiind capabil de a se reproduce.

MATURARE - (lat. maturare = a se coace)
1. Procesul de formare a gameţilor; 2. totalitatea proceselor pe care le suferă un organism pînă cînd devine matur.

MECANISM - (lat. mechanicus = mecanic)
Elementele funcţionale a unui sistem care îndeplineşte o anumită acţiune; m. izolator - procesul prin care membrii unei specii sînt împiedicaţi să se încrucişeze cu membrii altei specii.

MEDIA ARITMETICA - (lat. medius = care se găseşte la mijloc).
Valoarea mijlocie a unei distribuţii obţinută prin împărţirea sumei tuturor valorilor la numărul acestora.

MEDIE - (lat. medius = mijloc)
Formă combinată pentru a preciza poziţia în mijloc sau către mijloc a unui organ, sau organism.

MEDIAN - (lat. medius = mijloc)
Aşezat în mijlocul organismului.

Scanned with OKEN Scanner

MEDIATOR - (lat. mediator = intermediar)
Factor intermediar cu rol în transmiterea unui semnal sau a unei informaţii.

MEDIERE GENICA
Etapele biochimice intermediare prin care o genă îşi manifestă efectele.

MEDITERANEENE
Elemente floristice cu centrul genetic în regiunile litoralului Mării Mediteraneene, adică teritoriul floristic meditarecan. De aici radiază spre regiunile mai nordice, devenind adesea specii submediteraneene, Prescurtat Med.

MEDIU - (lat. medium = mijlociu)
Totalitatea factorilor abiotici şi biotici care caracterizează un anumit ţesut sau regiune geografică.

MEDULA - (lat. medulla = măduvă)
1. Tesut parenchimatic al cilindrului central; 2. strat format din hife laxe împletite, cuprins între stratul gonidial şi cortexul inferior al talului heteromer de la licheni. (Pl. LXIII, 3, 4).

MEGA MEG - (gr. megas = mare)
Prefix folosit cu sensul de mare, larg.

MEGACROMOZOM - (gr. megas = mare; chroma = culoare; soma = corp).
Cromozom de dimensiuni mari întîlnit la unele organisme vegetale.

MEGAFANEROFITE - (gr. megas = mare; phaneros = evident; phyton = plantă).
Forma biologică în care sînt încadraţi arborii ce depăşesc 30 m. înălţime.

MEGAZOOSPOR - (gr. megas = mare; zoon = animal; sporos = sămînţă)
Spor mare ciliat, plurinucleat prezent la unele alge.

MEGISTOTERME - (gr. megistas = mare; therme = căldură).
Plante care trăiesc în medii sau zone climatice cu temperatura ridicată şi puţin variabilă.

MEIOCIT - (gr. meion = mai mic; kytos = scorbitură)
Celulă în diviziune meiotică.

MEIOFILE - (gr. meion = mai mic; phylon = frunză)
Plante la care se observă o reducere a numărului de frunze asimilatoare sau a numărului elementelor învelişului floral.

MEIOGENIC - (gr. meion = mai mic; gene = urmaş)
Factor care favorizează procesul diviziunii meiotice.

MEIOSPOR - (gr. meion = mai mic; sporos = sămînţă)
Zoospor haploid rezultat în urma diviziunii reducţionale.

MEIOSTEMONA - (gr. meion = mai mic; stemon = filament).
Floare la care numărul staminelor este mai mic decît al elementelor învelişului floral.

MEIOTERM - (gr. meion = mai mic, ; therme = căldură)
Organismul vegetal care trăieşte în regiunile reci ale globului.

MEIOZA - (gr. meiosis = diminuare). sin. diviziune reducţională.
Diviziune celulară caracteristică sporilor, zigoţilor, în cursul căreia are loc reducerea numărului de cromozomi (Pl. IX, 4)

MEMFER - (lat. membrana = peliţă, piele subţire)
Plante cu glande nectarifere utilizate de albine pentru formarea mierei.

MEMBRANA - (lat. membrana = peliţă, piele subţire) sin. anvelopă celulară.
Învelişul extern al celulei cu rol în protecţia protoplasmului şi are rol de a reglementa schimbul de substanţe dintre celulă şi mediul ambiant : m. primară - produs primar al protoplasmei; m. secundară - membrană care se formează ulterior prin impregnarea membranei de substanţe ca: lignina, cutina, suberina, taninuri, săruri minerale, ceride ş.a. (Pl. II).

MENDELISM - de la Mendel.
Apariţia şi comportarea caracterelor ereditare în conformitate cu legile lui Mendel.

MENTOR
Portaltoi utilizat pentru introducerea unor caractere altoiului.

MEREZA
Denumirea sub care mai este cunoscut fenomenul de diviziune celulară propriu zisă, fără a include şi mărirea volumului celulelor fiice.

MERICARP - (gr. meros = parte; karpos = fruct)
Fructe care provin din ovare cenocarpe şi după fecundaţie fiecare lojă se transformă într-o achenă care se separă la maturitate de vecinele sale. (ex. diachenele Umbeliferelor, tetraachenele Labiatelor, poliachenele Malvaceelor).

MERISMATIC - (gr. merismas = porţiune)
Celule care se fragmentează în mai multe elemente.

MERISTEM - (gr. meristos = care se divide)
Tesut embrionar din celule nediferenţiate, nespecializate care au capacitatea de a se divide continuu; m. apicol - care este situat în vîrful organelor vegetative; m. embrionar care intră în constituţia embrionului şi provine din diviziunea zigotului. m. intercalar - care este situat la baza nodurilor tulpinale; m. lateral - care are o poziţie paralelă cu suprafaţa organului; m. primar - generat de meristemul primordial; m. secundar - care provine din ţesuturile adulte primare şi care îşi recapătă proprietatea de diviziune; m. tertiare - care sînt generate de ţesuturile adulte secundare prin recăpătarea funcţiei de diviziune a acestora (Pl. X, 1).

MERISTEMATIC - (gr. meristos = a se divide)
1. Organ format din meristeme: 2 care se divide.

MERISTOGEN - (gr. meristos = a se divide; genesis = naştere)
Care este generat de ţesutul meristematic.

MEROMIXIE - (gr. meros = parte; mixis = amestec)
1. Procesul din care rezultă un merozigot; 2. transferul unidirecţional al materialului genetic întîlnit la bacterii.

MEROPLANCTON - (gr. meros = parte; plangktos = înotător).
Organisme planctonice temporare, numai într-o anumită perioadă a anului sau într-o anumită fază a ontogenezei.

MEROSTATMOCHINEZA - (gr. meros = parte; stathmo = staţiona; kinesis = mişcare).
Mitoză anormală care duce la o anafază multipolară.

MEROZIGOT - (gr. meros = parte; zygon = pereche)
Zigot bacterian cu material cromozomial suplimentar, care este parţial diploid.

MESAJ GENETIC
Cantitatea de informaţie genetică prezentă într-o genă necesară formării unei secvenţe de aminoacizi într-un lanţ polipeptic.

MESOTENIACEAE
Familie de alge verzi (clorofite) dintre Conjugatae care cuprinde specii cu protoplasmul împărţit în două jumătăţi. Celulele sînt înconjurate de o substanţă mucilagioasă şi prezintă un cromatofor mare lobat cu poziţie axială. Zigotul la germinare se divide în patru germeni care toţi sînt viabili. Dintre genurile mai importante amintim: Mesotoenium şi Cilindrocistis.

MESTOM - (gr. mestos = coloană)
Fascicul conducător libero-lemnos.

META - (gr. meta = după)
Prefix folosit cu sensul de schimbare, transformare.

METABIOZA - (gr. meta = după; biosis = fel de viaţă)
Simbioză de tip particular în care unul dintre organisme este beneficiar şi celălalt nu.

METABOLISM - (gr. metabole = schimbare)
Proprietatea fundamentală a materiei vii prin care se realizează schimbul permanent de substanţe între organism şi mediul înconjurător (anabolism şi catabolism).

METACROMATIC - (gr. meta = după; chroma = culoare)
Substanţă care se colorează diferit decît culoarea reactivului cu care a fost tratată.

METACROMATINA - (gr. meta = după; chrome = culoare)
Substanţe care modifică culoarea colorantului.

METACROMIE - (gr. meta = după; chroma = culoare)
Proprietatea pe care o au unele organe sau organisme de a-şi schimba culoarea (ex. petalele unor flori).

METAFAZA - (gr. meta = după; phasis = fază)
Stadiu al diviziunii mitotice şi meiotice în care crozomii sînt înseraţi pe filamentele fusului de diviziune în regiunea centrală formînd placa ecuatorială (Pl. IX, 3,4,).

Scanned with OKEN Scanner

METAFITE - (gr. meta = după; phyton = plantă)
Plante pluricelulare.

METAFLOEM - (gr. meta = după; phloos = a descoji)
Tesutul liberian alcătuit din vase cu lemn mai mare, care se diferenţiază după încetarea creşterii în lungime a plantei.

METAGENEZA - (gr. meta = după; genesis = naştere)
Alternanţa de generaţii la plante.

METAGENETIC - (gr. meta = după; genesis = naştere)
Totalitatea factorilor ereditari şi mesologici care intervin în dezvoltarea individului.

METAMERIC - (gr. meta = după; meros = parte)
Organ sau organism vegetal format din mai multe articole aproximativ identice din punct de vedere morfo-anatomic.

METAMERISM - (gr. meta = după; meros = parte)
Condiţia ca un organism să fie constituit din mai multe segmente similare.

METAMORFOZA - (gr. meta = după; morphe = formă)
1. Modificarea formei şi structurii unui organ în cursul dezvoltării istorice a speciei căreia îi aparţine, ca rezultat al adaptării la mediul său de viaţă; 2. schimbările morfo-anatomice succesive pe care le suferă un organism în timpul dezvoltării ontogenetice.

METAPLASMA - (gr. meta = după; plasmă = formaţiune)
Incluziunile ergastrice formate în protoplasma celulară.

METASPORANGE - (gr. meta = după; sporos = sămînţă; anggeion = vas).
Tip de sporange care formează spori de rezistenţă.

METATACTIC - (gr. meta = după; taktikos = în ordine)
Alele care în funcţie de condiţiile de mediu au în stare heterozigotă un anumit efect şi alt efect în stare homozigotă.

METATROFIC - (gr. meta = după; trophe = nutriţie)
Organism heterotrof capabil de a utiliza atît compuşii organici ai carbonului cît şi cei ai azotului.

METAXENIE - (gr. meta = după; xenos = străin)
Influenţa fiziologică a polenului asupra ţesuturilor materne, şi în special asupra pereţilor ovarului.

METAXILEN - (gr. meta = după ; xylon = lemn)
Tesut lemnos format din vase cu lumen mare format după încetarea creşterii în lungime a rădăcinii şi tulpinii. (Pl. XIV, 7)

METEOROBIOLOGIE - (gr. meteoros = ridicat în aer; bios = viaţă; logos = ştiinţă).
Studiul influenţei factorilor atmosferici asupra organismelor vegetale şi animale.

MEZARCH - (gr. mesos = mijloc; arche = origine, început).
Tip de fascicol lemnos la care protoxilemul ocupă o poziţie centrală fiind înconjurat de metaxilem.

MEZOBENTOS - (gr. mesos = mijloc; benthos = abrupt, povîrniş).
Organisme care trăiesc pe fundul mărilor şi oceanelor la adîncimi cuprinse între 200 şi 1000 m.

MEZOCARP - (gr. mesos = mijloc; karpos = fruct)
Parte constituentă a pericarpului cuprinsă între exocarp şi endocarp. (Pl. XLVI, 1).

MEZOCOTIL - (gr. mesos = mijloc; kotyle = cupă)
Regiune a tulpiniţei embrionului de la Graminee cuprinsă între cotiledon şi coleptil.

MEZOFANEROFITE - (gr. mesos = mijloc; phaneros = evident; phyton = plante).
Formă biologică de plante în care sînt cuprinşi arborii de 8-30 m înălţime.

MEZOFIL - (gr. mesos = mijloc; phylon = frunză, foaie).
Parenchimul asimilator al frunzei mărginit de epiderma superioară şi inferioară diferenţiat într-un parenchim palisadic şi unul lacunos (Pl. XXII, 1).

MEZOFITE - (gr. mesos = mijloc; phyton = plantă) sin mezofile.
Plante care trăiesc în condiţii de mediu cu precipitaţii suficiente tot timpul anului. (ex. plantele din pajişti şi din pădurile de foioase.

MEZOFITIZARE - (gr. mesos - mijloc; phyton = plantă).
Procesul de evoluţie spre comunităţi cu plante de staţiuni moderat umede.

MEZOHIDROFITE - (gr. mesos = mijloc; hidor = apă; phyton = plantă).
Specii de staţiuni relativ umede (soluri reavăn jilave pînă la jilav-umede, stîncării umezite).

MEZOLOGIE - (gr. mesos = mijloc; logos = ştiinţă) sin. bionomie.
Ramura ecologiei care studiază relaţiile dintre organisme şi mediul lor de viaţă.

MEZOLOGIC - (gr. mesos = mijloc; logos = ştiinţă)
Condiţiile mediului înconjurător.

MEZO-OLIGOTERME - (gr. mesos = mijloc; oligos = puţin; therme = căldură).
Specii de staţiuni relativ reci nu prea puternic vîntuite, în etajul alpin inferior, de pe podişuri sau versanţi umbriţi, în etajul alpin superior numai pe versanţii însoriţi cu permanenta acoperire de zăpadă în iarnă.

MEZOPETALA - (gr. mesos = mijloc; petalon = petală).
Petala care prezintă o poziţie centrală sau mijlocie în cadrul corolei, aşa cum este labelumul de la Orhidee.

MEZOPLASMA - (gr. mesos = mijloc; plasma = formaţiune). sin. granuloplasma.
Zonă a citoplasmei cuprinsă între plasmalemă şi tonoplast, în care sînt înglobate toate incluziunile citoplastice.

MEZORELIEF
Relief cu variaţii altitudinale mici.

MEZOTERME - (gr. mesos = mijloc; therme = căldură)
1. Plante care trăiesc în regiuni cu temperatură medie între + 15°C şi 20°C în care anul este împărţit într-o perioadă caldă şi una mai puţin caldă (regiuni specifice lămîiului şi măslinului); 2. specii răspîndite în zona forestieră pe toate expoziţiile şi în etajul alpin inferior numai pe versanţii însoriţi.

MEZOXEROFITE - (gr. mesos = mijloc; xeros = uscat; phyton = plantă).
Specii de plante din staţiuni supuse temporar uscăciunii relative; versanţi puternic înclinaţi, bine însoriţi, pe stîncării sau soluri cu drenaj activ).

MICELE - (lat. mica = carticulă, moleculă)
Particule materiale formate din agregate de molecule organice care intră în structura materiei vii; m. celulozice micele fibrilare formate din numeroase molecule de celuloză şi care intră în structura membranei celulare; m. coloidale - micele formate din molecule proteice şi lipidice, încărcate electric, hidrofile, dispersate în lichidul citoplastic.

MICELIU - (gr. mykes = ciupercă)
Aparatul vegetativ caracteristic ciupercilor format din filamente tubuloase cenotice sau septate, pluricelulare numite hife (Pl. LIX, 1).

MICETISM - (gr. mykes = ciupercă)
Intoxicaţii produse de ciupercile otrăvitoare.

MICETOFAGE - (gr. mykes = ciupercă; phageion = a mînca).
Animale care se hrănesc cu ciuperci.

MICETOME - (gr. mykes = ciuperca ; bios = viaţă)
Flora micologică a unei regiuni geografice.

MICOCECIDIE - (gr. mykes = ciupercă; kekis = nucă de stejar)
Gală produsă de ciuperci parazite.

MICODERME - (gr. mykes = ciupercă; derma = piele)
Bacterii ectosaprofite care produc fermentaţii alcoolice.

MICOGENETIC - (gr. mykes = ciupercă; genesis=urmaş)
Stadiul genetic al ciupercilor.

MICOLIZA - (gr. mykes = ciupercă; lysis = dizolvare)
Distrugerea ciupercilor sub acţiunea unor agenţi externi.

MICOLOGIE - (gr. mykes = ciupercă; logos = ştiinţă)
Ramura botanicii care se ocupă cu studiul complex al ciupercilor.

MICOPREMNIE - (gr. mykes = ciuperca; premnon = tulpină)
Ciuperci filamentoase.

Scanned with OKEN Scanner

MICORIZA - (gr. mykes = ciupercă; rhyza = rădăcină)
Simbioza care se realizează între rădăcinile plantelor superioare şi ciupercile filamentoase.

MICOTEROFITE - (gr. mykes = ciupercă; lat. terra = pămînt; gr. phyton = plantă).
Ciuperci cu viaţă scurtă (ex. Coprinus).

MICOTROFE - (gr. mykes = ciupercă; trophe = nutriţie)
Plante care trăiesc în simbioză cu unele specii de ciuperci.

MICOZA - (gr. mykes = ciupercă + ză)
Boală produsă la plante şi animale de ciupercile parazite.

MICRO - (gr. mikros = mic)
Prefix folosit cu sensul de mic.

MICROAEROFIL - (gr. mikros = mic; aer = aer; philein = a iubi)
Microorganism capabil să se dezvolte în prezenţa unei cantităţi reduse de oxigen.

MICROB - (gr. mikros = mic; bios = viaţă)
Microorganism, virus sau alt agent patogen.

MICROBIOCENOZA - (gr. mikros = mic; bios = viaţă; koinos = comunicate).
Componenţa analitică a biocenozei cuprinzînd populaţiile de microorganisme.

MICROBIOLOGIE - (gr. mikros = mic; bios = viaţă; logos = ştiinţă).
Stiinţa care se ocupă cu studiul complex al microorganismelor care include bacteriologia, virusulogia; genetica microbiană, microbiologia solului.

MICROBLAST - (gr. mikros = mic; blastos = mugure)
Ramuri scurte cu intermodii înghesuite, producătoare de frunze şi flori.

MICROCIST - (gr. mikros = mic; kystit = vezică)
Spor de rezistenţă de la unele ciuperci.

MICROCLIMA - (gr. mikros = mic; klima = climă)
1. Clima unui anumit loc rezultat din interacţiunea macroclimei, biocenozei şi solului; 2. condiţiile micropedoclimatice.

MICROCLIMAT - (gr. mikros = mic; klima = climă)
1. Climatul unui teritoriu restrîns care are anumite particularităţi; 2. climatul unei unităţi staţionale sau a unei biocenoze determinate; 3. climatul stratului de aer din imediata vecinătate a solului şi în stratul de sol pătruns de rădăcini.

MICROELEMENT - (gr. mikros = mic; lat. elementum = element).
Elementul chimic ca fier, cupru, mangan, magneziu, zinc ş.a. care intră în compoziţia enzimelor, hormonilor şi vitaminelor cu rol catalitic în procesele fiziologice.

MICROEVOLUTIE - (gr. mikros = mic; phaneros = vizibil, evident; phyton = plantă).
Subformă biologică ce cuprinde arborii şi arbuştii care nu depăşesc 8 m. înălţime.

MICROFILE - (gr. mikros = mic; phyllon = frunză)
Frunze solzoase mici (ex. la Selaginella, Lycopodium (Pl. LXXI 1, 2).

MICROFITE - (gr. mikros = mic; phyton = plantă)
Plante inferioare, unicelulare, foarte mici, vizibile numai la microscop.

MICROFITOBENTOS - (gr. mikros = mic; phyton = plantă; benthos = fund).
Totalitatea organismelor vegetale, unicelulare coloniale şi pluricelulare, microscopice care trăiesc pe fundul rîurilor, lacurilor şi mărilor pînă la adîncimea de 200 m.

MICROFITOCENOZA - (gr. mikros = mic; phyton = plantă; koinos = comunitate).
Variante locale a fitocenozei cu compoziţie şi structură determinată, dar neputînd exista independent în afara fitocenozei (Iaroşenko)

MICROFITOLOGIE - (gr. mikros = mic; phyton = plantă; logos = ştiinţă).
Ramură a botanicii care studiază microorganismele vegetale.

MICROFOTOGRAFIE - (gr. mikros = mic; photos = lumina, graphein = a desena).
Reproducerea structurală prin fotografiere a structurilor citologice, histologice etc.

MICROGAMENT - (gr. mikros = mic; gametes = soţ)
Gametul masculin, anterozoid, nucleu spermatic, celule spermatice (Pl. XXXII, 2).

MICROGAMETOFIT - (gr. mikros = mic; gametes = soţ; phylon = plantă)
Gametofitul masculin, generator de gameţi masculini, de la speciile heterotalice.

MICROGAMETOGENEZA - (gr. mikros = mic; gametes = soţi; genesis = urmaş) sin. spermatogeneză.
Totalitatea proceselor care duc la formarea şi maturizarea gameţilor masculini.

MICROHABITAT - (gr. mikros = mic; lat. habitare = a locui)
Suprafaţa mică de teren cu condiţii ecologice particulare populată de o floră specifică diferită de cea a zonei învecinate.

MICROMETRU OBIECTIV
Lamă de sticlă asemănătoare ca mărime cu lamele port-obiect pentru efectuarea preparatelor în mijlocul căreia este gravată o scară lungă de 1 mm. divizată în loc de părţi egale. Pentru a număra mai uşor diviziunile, din 5 în 5, liniile sînt mai lungi şi din 10 în 10 şi mai lungi. Fiecare diviziune este egală cu o sutime de milimetru = 0,01 mm (Pl. LXXXVII).

MICROMETRUL OCULAR
Disc de sticlă în mijlocul căruia sînt gravate la distanţe egale, mai multe linii paralele care cuprind de obicei, o lungime de o jumătate de centimetru (5 mm) împărţită în 50 de părţi egale. Fiecare milimetru de pe acest disc este subîmpărţit în 10 părţi astfel că intervalul cuprins între două linii reprezintă o zecime de milimetru 0,1 mm (Pl. LXXXIII, 1).

MICROMICETE - (gr. mikros = mic).
Ciuperci parazite şi saprofite microscopice.

MICROMUTATII
Mutaţii care prezintă fenotipic schimbări care pot fi detectate numai în grup sau prin adoptarea de procedee biometrice.

MICRONUCLEU - (gr. mikros = mic; lat. nucleus = nucleu)
Nucleu mic.

MICROORGANISM - (gr. mikros = mic; organon = organism).
Organisme vegetale inferioare unicelulare foarte mici (microscopice) aşa cum sînt bacteriile, levurile.

MICROPIL - (gr. mikros = mic; pyle = orificiu)
Micul orificiu prezent pe suprafaţa ovulului la polul său apical, locul pe unde tubul polinic pătrunde în ovul. (Pl. XXXVIII, 8).

MICROPROTAL - (gr. mikros = mic; lat. pro = înainte; talus = tal).
1. Protalul masculin al cormofitelor heterospore, generat de microscop; 2. tubul polinic al Spermatofitelor.

MICROSCOPUL
Aparatul optic folosit în studiul citologic şi fiziologic al celulelor şi ţesuturilor vegetale precum şi a organismelor mici care nu le putem observa cu ochiul liber. Sînt cunoscute diferite tipuri de microscoape: microscopul optic, monocular, binocular, microscopul cu fond întunecat, microscopul cu contrast de fază, microscopul electronic, etc.

MICROSOR - (gr. mikros = mic: soros = cuib)
Grup de microsporangi.

MICROSPOROCITE - (gr. mikros = mic; sporos = sămînţă; kytos = celule).
Celule sporogene diploide ale microsporangilor care se divid reducţional şi dau naştere la microspor.

MICROSPOROFILA - (gr. mikros = mic; phillon = frunză).
1. Frunză metamorfozată generatoare şi purtătoare de microsporangi; 2. solzul staminal prezent în structura conului de la Gimnosperme; 3. stamina de la Angiosperme. (Pl. LXX, 3, XXXV, 1, XXXVII, 1).

MICROSPOROGENEZA - (gr. mikros = mic; sporos = sămînţă; genesis = urmaş)
1. Totalitatea proceselor care duc la individualizarea şi maturizarea microscoporilor; 2. Formarea granulul de polen.

MICROTERM - (gr. mikros = mic; therme = căldură)
Plantă care poate trăi la temperaturi medii cuprinse între 0-15°C cu veri calde şi ierni reci, cu zăpadă, (ex. bradul, pinul, fagul, ş.a.).

MICROTAXONOMIE - (gr. mikros = mic; taxis = aranjare; nomos = nume)
Clasificarea unităţilor taxonomice infraspecifice.

Scanned with OKEN Scanner

MICROTOMUL

Instrument cu ajutorul căruia se pot face secţiuni fine şi seriate. m. de mînă - se utilizează pentru secţionarea materialului ne inclus în parafină; m. de tip Minot - este prevăzut cu un cuţit mobil, iar portobiectul se mişcă în sus şi în jos, cu ajutorul unei roate cu manivelă; m. cu şină tip Schanze - la care portobiectul se ridică graţie unui mecanicm format dintr-o rotiţă gradată. (Pl. LXXXIV, 1,2).

MICROTOBULI - (gr. mikros = mic; tubulus = tub mic).

Organite celulare cu aspectul unor tubuşoare cu rol în rezistenţa celulei şi deplasarea cromozomilor spre cei doi poli ai celulei în anafază.

MICROZOMI - (gr. micros = mic; soma = corp)

Corpusculi sferici, extrem de mici cuprinşi între 0,05 - 0,3 μ care conţin foarte multe nucleo-proteide, ARN şi ei i-au parte la sinteza proteinelor. Ei se mai numesc sferozomi (Perner, 1952), miozomi (Höfler, (1957) sau ribozomi.

MICROZOOSPOR - (gr. mikros = mic; zoon = animal; sporos = sămînţă)

Spor mic, mobil al unor plante heterospore.

MINERALIZARE

Procesul de impregnare a membranei celulare a talului sau a diferitelor organe ale cormului cu săruri minerale.

MINIM TROFIC

Durata minimă de iluminare zilnică a plantelor verzi (care este de circa 8 ore), timp în care se sintetizează substanţele necesare desfăşurării proceselor de anteză.

MIRMECOHORE - (gr. myrmex = furnică; cherre = a da, a cultiva)

Plante a căror fructe şi seminţe sînt diseminate cu ajutorul furnicilor, deoarece ele prezintă pe suprafaţa lor ţesuturi cărnoase (aril, caruncul) căutate de furnici.

MIRMECOFILE - (gr. myrmex = furnică; philox = iubitor).

Plante polenizate cu ajutorul furnicilor.

MISCIBILA - (lat. miscere = a amesteca)

Orice substanţă care în contact cu alta se desface pînă la nivel molecular formînd un amestec omogen.

MISCAREA CITOPLASMATICA

Insuşirea citoplasmei vii de a se deplasa în celulă împreună cu toţi constituenţii datorită curenţilor citoplasmatici m. de circulaţie - mişcarea citoplasmei de-a lungul unor cordoane în toate direcţiile; m. de rotaţie - mişcarea citoplasmei împreună cu cloroplastele şi nucleul de jur împrejurul pereţilor celulari (Pl. III. 3).

MITOCONDRIE - (gr. mitos = filament; chondros = grăunţe, granule)

Constituent citoplasmatic de forma unui bastonaş de natură lipo-proteică, ce prezintă o membrană dublă cu numeroase creste interne sau tuburi, pe care sînt fixate enzimele celulare, cu rol în procesele de oxidoreducere. Ele sînt de două tipuri: tip crista cu creste şi tip tubulos cu tubuli (Pl. V, 1, 2, 3).

MITOGENETIC - (gr. mitos = filament; genesis = naştere)

Orice agent capabil să inducă diviziunea celulară mitotică.

MITON - (gr. mitos = filament)

Filament de reticul prezente în citoplasma unei celule sau în nucleoplasmă.

MITOSTATIC - (gr. mitos = filament; statikos = a opri, a sta)

Agent capabil să blocheze activitatea mitotică.

MITOTIC - (gr. mitos = filament)

1. Format în urma diviziunii mitotice; 2. proces legat de mitoză.

MITOZA - (gr. mitos = filament) sin. cariochineză tipică sau ecvaţională.

1. Tip de diviziune indirectă în urma căreia rezultă două celule fiice cu acelaşi număr de cromozomi cu cel al celulelor mame; 2. diviziunea specifică celulelor somatice (vegetative) (Pl. IX, 3).

MITOZOM - (gr. myxa = mucozitate; amoibe = schimbare).

Celulă amoeboidală haploidă din ciclul evolutiv al Mixomicetelor, formată din zoospori prin pierderea flageliilor (Pl. LIX, 4).

MIXAMIBOZIGOT - (gr. myxa = mucozitate; amoibe = schimbare)

Zigotul Mixomicetelor rezultat din fuzionarea a două mixamibe (Pl. LIX, 4).

Scanned with OKEN Scanner

MIXIE - (gr. mixis = amestec)
1. Contopirea gametului masculin cu cel feminin; 2. unirea citoplasmei cu a carioplasmei.

MIXOCROMOZOM - (gr. mixis = amestec; chroma= culoare; soma = corp)
Cromozom care prezintă regiuni eucromatice şi heterocromatice.

MIXOFLAGELAT - (gr. myxa = mucozitate; lat. flagellum = bici) sin. mixomonad.
Spor ciliat al Mixomicetelor rezultat din germinarea mixosporului (Pl. LIX, 4).

MIXOHIMERE - sin. hiperhimere
Ximere în care sînt amestecate la întîmplare celule normale şi celule mutante în toate straturile.

MIXOMYCETAE - (gr. myxa = mucus ;mykes = ciupercă).
Grup de plante inferioare încadrate în filumul Myxophyta, care cuprinde plante la care aparatul vegetativ este un plasmodiu. (Pl. LIX, 4).

MIXOPLASMA - (gr. mixis = amestec; plasma = formaţiune).
Plasma formată la sfîrşitul profazei cariochinetice prin contopirea citoplasmei cu cario-plasma.

MIXOPLOID - (gr. mixis = amestec; haploos = simplu)
Celulă sau organism cu mozaic cromozomial.

MIXOSPORI - (gr. mixis = amestec; sporos = sămînţă)
Spori haploizi ai Mixomycetelor. (Pl. LIX, 4).

MIXOTROF - (gr. mixis = amestec; trophein = nutriţie).
Organism care se nutreşte în două feluri, autotrof şi heterotrof sau saprofit şi parazit.

MLASTINA
Suprafaţă de teren care prezintă exces de umiditate, datorită pantei reduse sau a pînzei freatice situată aproape de suprafaţă, pe care creşte o vegetaţie hidrofilă: m. distrofe - mlaştină săracă în săruri minerale; m. eutrofe - mlaştini alimentare de izvoare subterane, bogate în substanţe nutritive în care vegetează rogozul, stuful, papura şi o serie de briofite; m. mezotrofe - mlaştini intermediare între cele eutrofe şi oligotrofe în ceea ce priveşte forma compoziţia chimică a apei şi a vegetaţiei; m. oligotrofe - mlaştini bombate sărace în substanţe minerale, alimentate în special din precipitaţii, iar vegetaţia caracteristică o formează muşchiul de turbă (Sphagnum) cu numeroasele sale specii.

MOBILIDESERTA
Formaţiuni vegetale instalate pe nisipurile mişcătoare din pustiuri.

MODIFICARE ADAPTATIVA
Modificarea pe care o suferă un organism într-un mediu dat şi care îi permite să se adapteze.

MODIFICATOR - (lat. modus = măsură; facere = a face).
Factor mezologic sau genetic care modifică expresia unei gene.

MODULATIE - (lat. modulatus = măsurat)
Fenomen prin care diferite porţiuni ale unei molecule de ARN mesager care codifică diferite lanţuri polipeptidice sînt supuse procesului de translaţie cu frecvenţă deosebită, dependentă de poziţia porţiunii respective în moleculă.

MODIFICATOR - (lat. modus = măsură; facere = a face).
Factor mezologic sau genetic care modifică expresia unei gene.

MOESIACE
Elemente floristice din Mesia, specii băştinaşe din regiunea de răsărit a Balcanilor, care de aici s-au răspândit şi la noi prescurtat Moes.

MOHL HUGO VON - (1811 - 1872)
Citolog din secolul al XVIII-lea care îşi consacră studiile cercetării celulelor vegetale.

MONADA - (gr. monas = unitate)
1. Organism unicelular flagelat sau ciliat; 2. unul din cele patru elemente care constituie o tetradă în meiază.

MONADELF - (gr. monas = unul; adelphos = frate)
Androceu cu staminele concrescute prin filamentele lor formînd un singur mănunchi (Pl. XXXVII, 4 C, D).

Scanned with OKEN Scanner

MONANDRA - (gr. monos = unul; andros = bărbat)
Floare cu o singură stamină.

MONARCH - (gr. monos = unul; arche = origine, sursă).
Stel primitiv în cadrul căreia se află un singur fascicol protoxilematic.

MONASTER - (gr. monos = singur; aster = stea)
Prezenţa unui singur aster.

MONILIFORM - (lat. monile = colier; forma = formă)
1. Organ al plantei cu aspectul unui şirag de mărgele sau strangulat din loc în loc la intervale egale.

MONO - (gr. monos = unul)
Prefix folosit cu senxul de unic, de unul singur.

MONOALEIC - (gr. monos=singur, allelon = unul din doi).
Organ poliploid care prezintă pe acelaşi locus aceleaşi tip de alelă.

MONOBIONTE - (gr. monos = singur; bios = viaţă)
Plante la care în ciclul lor evolutiv gametofitul şi sporofitul sînt permanent dependente una de cealaltă aşa cum sînt briofitele la care sporofitul este parazit pe gametifit) şi Spermatofitele, la care gametofitul redus este dependent şi parazit pe sporofit.

MONOBLEPHARIDACEAE
Familie de ciuperci din Ord. Oomycetales care cuprind forme saprofite adaptate mediului acvatic, formate din hife, ce se înmulţesc asexuat prin zoospori formaţi în zoosporagi, iar sexuat prin oogamie. Dintre specii amintim: Monoblepharis sphaerica, M. polymorpha.

MONOCARIOTE - (gr. monos = unul; karyon = sîmbure) sin. monoenergidă.
Celulă cu un singur nucleu.

MONOCARPELARE - (gr. monos= unul; karpos = fruct)
Floare la care gineceul este format dintr-o singură carpelă.

MONOCENTRIC - (gr. monos = unul; kentron = centru)
1. Formaţiune anatomică care prezintă un singur centru; 2. cromozom cu un singur centromer.

MONOCHASIU - (gr. monos = unul; chasis = diviziune) sin. cimă unipară.
Inflorescenţă cimoasă la care de sub floarea terminală se dezvoltă o singură ramură floriferă laterală.

MONOCHLAMIDEICE - (gr. monos = singur, unul; chlamys = înveliş).
Plante Angiosperme la care învelişul floral este simplu, fiind format numai dintr-un singur verticil de elemente.

MONOCICLICE - (gr. monos = unul; kiclos = ciclu)
1. Organisme vegetale cu un singur ciclu de dezvoltare; 2. organe vegetale dispuse pe un singur cerc; 3. plante care îşi desfăşoară întreg ciclul vital într-un singur an.

MONOCLIMAX - (gr. monos = unul; klima = climă)
Formaţie ipotetică stabilă, determinată de climat şi independentă de substrat, spre care tind toate seriile succesionale dintr-o regiune cu acelaşi microclimat (Phillips, Clements).

MONOCOTILEDONATE - (gr. monos = singur; kotyledon = cotiledon).
Clasă de Angiosperme la care embrionul prezintă un singur cotiledon, iar al doilea este redus.

MONOCONT - (gr monos = unul; kontos = cil, flagel)
Organism unicelulat, zoospor sau zoogamet prevăzut cu un singur cil sau flagel, (Pl. XXVIII, 3 A).

MONOECIC - (gr. monos = unul; cecic = gazdă)
Ciclul de dezvoltare a unui parazit care părăseşte gazda primară şi îşi desfăşoară tot ciclul pe gazda secundară.

MONOFILETIC - (gr. monos = unul; phyle = neam, rudă).
Organisme care descind dintr-un strămoş comun.

MONOGENERIC - (gr. monos = unul, lat. genus = rasă)
Unitate taxonomică constituită dintr-un singur gen.

MONOGENIC - (gr. monos = unul; genos = urmaş)
Caracter condiţionat de o singură genă.

Scanned with OKEN Scanner

MONOGENOMATIC - (gr. monos = unul; genneain = a naşte).
Organism care are un singur genom.

MONOGINE - (gr. monos = unul; gyne = femeie).
Floare cu un singur pistil.

MONOHIBRID - (gr. monos = unul,,singur; lat. hybrida = amestecat).
1. Un hibrid provenit din părinţi diferiţi printr-un singur caracter; 2. heterozigot într-o singură pereche de gene.

MONOICE - (gr. monos = unul; eikos = casă)
1. Plante cu flori unisexuate masculine şi feminine, situate pe acelaşi individ; 2. plantă cu organe unisexuate formate pe acelaşi individ.

MONOMORFIC - (gr. monos = unul; morphe = formă).
Organism care are un singur aspect morfologic.

MONONUCLEOTID - (gr. monos = unul; lat. nucleus = sîmbure).
Component structural al acizilor nucleici format dintr-o bază organică azotată purinică sau pirimidică, legată prin intermediul unei pentoze de acidul fosforic.

MONOPLANETIC - (gr. monos = unul; planetes = cutreeră).
Organism care prezintă un singur stadiu de mobilitate în ciclul său de viaţă.

MONOPLOID - (gr. monos = unul; ploos = filament)
Celulă care are în mod normal un singur set cromozomial haploid.

MONOPODIALA - (gr. monos = unul singur; pous = picior).
Tip de ramificaţie laterală a organelor plantelor, la care axul principal creşte nelimitat în lungime prin mugurele său terminal, iar ramurile apar lateral din mugurii axilari. (Pl. XL, 4)

MONOPODIU - (gr. monos = unul; pous = picior)
Organ care prezintă un singur ax principal.

MONOSOM - (gr. monos = unul; soma = corp)
Cromosom accesoriu.

MONOZAHARIDE
Zaharuri care pot fi descompuse în oze mai simple sub influenţa acizilor sau enzimelor.

MORACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ordinul Urticales, care cuprinde arbori sau arbuşti monoici sau dioici adeseori cu suc lăptos. Frunze simple întregi serate sau lobate, dispuse spiralat, cu stipele persistente sau căzătoare. Flori unisexuate, mici dispuse în amenţi, spice false, capitule închise în cavitatea unui receptacul. Perigon cu patru, rar două-şase lacini mai mult sau mai puţin unite sau libere. uneori la maturitate devine cărnoase şi concresc cu ovarul care poate fi inferior sau superior. Fructe achene sau drupe mici adesea reunite în fructe false, provenite din receptacul, perigon sau inflorescenţe. Dintre speciile mai importante amintim: Morus alba L., M. nigra L. Ficus carica L., F. elastica Rorb.

MORFOCLIMAX - (gr. morphe = formă; klima = climă)
Climax determinat de relief şi dezvoltarea reliefului.

MORFOGENEZA - (gr. morphe = formă; genesis = origine).
Totalitatea proceselor din cadrul ontogenezei unui organism care duc la formarea şi dezvoltarea organelor sau a unor structuri anatomice.

MORFOLOGIA PLANTELOR
Ramura botanicii care studiază forma, structura şi morfogeneza organismelor vegetale ca şi metamorfozările acestora ca rezultat al adaptării lor istorice la un anumit mod de viaţă.

MORFON - (gr. morphe = formă; on = fiinţă)
Individ complet dezvoltat.

MORFOTIP - (gr. morphe = formă; typos = tip, tipuri).
Forma tipică a unei specii cu un înalt grad de polimorfism.

MUCOPOLIZAHARIDE -
Substanţe organice, complexe macromoleculare, constituite din dizaharide şi acid uromic, care la bacterii intră în constituţia capsulei mucilaginoase oferindu-i proprietăţi antigenice.

MUCRON - (lat. mucro = vîrf ascuţit).
Prelungirea nervurii mediane din vîrful limbului foliar sub forma unui ac, scurt şi moale (Pl. XVII, 4, G)

MULL

Humus negru brun, format din descompunerea completă a rămăşiţelor organice în condiţiile de reacţie slabă acidă-neutră a solului.

MULTI - (lat. multus = mult)
Prefix folosit cu sensul de mult, mai mult.

MULTICAULE - (lat. multus = mult; gr. caulon = tulpină)
Plantă cu mai multe axe principale sau tulpini.

MULTIFACTORIAL - (lat. multus = mulţi; facere = a face)
Caracter condiţionat de mai multe gene aşa cum sînt caracterele morfologice obişnuite.

MULTIFID - (lat. multus = mult; fidus = tăiat)
Divizat de mai multe ori.

MULTIOVULAT - (lat. multus = mult; ovum = ou)
Gineceu cu mai multe ovule.

MULTIRAMOSE - (lat. multus = mult; ramus = ramură)
Plante puternic ramificate.

MULTISPERM - (lat. multus = mult; gr. sperma = sămînţă)
Fruct cu mai multe seminţe.

MULTIVALENT - (lat. multus = mult; valere = a fi puternic)
Formaţie meiotică constituită din cel puţin trei cromozomi.

MUNIT - (lat. muntus = întărit, protejat)
Organ vegetal acoperit şi protejat de peri sau spini.

MURAL - (lat. muralis = zid)
Organ format din mai multe celule dispuse precum cărămizile într-un zid.

MURICAT - (lat. murex = scoică de mare)
Organ răsucit, spiralizat.

MUSCICOL - (lat. mucus = muşchi; colere = a trăi)
Organism care trăieşte pe muşchi (Briofite).

MUTABIL - (lat. mutabilis = mutabil)
Genă care suferă frecvent mutaţii.

MUTAGEN - (lat. mutare = a schimba ; gr. genneain = a produce).
Factor care determină apariţia unei mutaţii.

MUTAGENEZA - (lat. mutare = a schimba; genesis = naştere)
Procesul de apariţie a mutaţiilor.

MUTANT - (lat. mutare = a se schimba)
1. Genă care a suferit o mutaţie. 2. individ care poartă o mutaţie exprimată fenotipic.

MUTATOR - (lat. mutare = a schimba)
Genă care măreşte rata de mutaţie a altor gene.

MUTAROTATIE - (lat. mutare = înlocui; rota = a roti)
Transformarea reciprocă parţială a enzimelor unei monozaharide (ex. transformarea izomerului în D-glucopiranoză şi invers în cazul în care ambii izomeri sînt într-o soluţie apoasă).

MUTATOR - (lat. mutare = a schimba)
Genă care măreşte rata de mutaţie a altor gene.

MUTATIE - (lat. mutatio = schimbare).
Modificare spontană sau indusă a materialului genetic, a genelor sau genomului şi care poate fi transmisă descendenţilor; m. avantajoasă - care oferă purtătorilor un avantaj selectiv; m. constitutivă - care are drept rezultat creşterea sintezei mai multor enzime apropiate funcţional; m. dominantă - care se manifestă fenotipic în stare heterozigotă; m. gametică - care apare la gameţi în timpul formării lor; m. indusă - care sînt rezultatul acţiunii unui factor mutagen; m. întîrziată - care se manifestă tîrziu în cursul ontogenezei; m. recesivă - care se manifestă fenotipic numai în stare homozigota; m. reglatoare - care au loc în gena reglatoare şi care tulbură cantitatea de proteine sintetizate; m. segmentară - modificarea unui segment din lanţul de ADN ; m. structurală - care are loc într-o genă structurală şi care are ca rezultat formarea unei proteine anormale.

MUTIC - (lat. mutilus = ciuntit)
Organ vegetal cu extremitatea rotunjită, trunchiată sau ascuţită dar mai este terminat într-un spin, ţep sau mucron.

MUTON - (lat. mutare = schimbător)
Cel mai mic segment de material genetic care poate suferi o mutaţie.

MUTUALISM - (lat. mutus = împrumut) sin. simbioză.
Asociaţie reciproc avantajoasă între doi indivizi din două specii diferite.

MYXOBACTERIALES
Ordin care cuprinde bacterii unicelulare care trăiesc grupate în colonii cuprinse într-o substanţă mucilaginoasă secretată de ele. Ele trăiesc pe pămînt şi pe gunoaie. Din acest ordin face parte specia Chondromyces apiculatus.

N

N - numărul haploid de cromozomi

NAGELI WILHWLM JARL - (1817-1891)
Botanist renumit de la sfîrşitul secolului al XIX-lea elev al lui De Condolle şi Schleiden care s-a ocupat cu studiul morfologiei plantelor. El descrie diviziunea granulelor de polen, stabileşte existenţa ţesutului meristematic în conul de creştere la plantele cu spori, a meristemului pluricelular la plantele cu seminţe şi cercetează morfologia ţesuturilor conducătoare, formarea şi creşterea rădăcinilor, înmulţirea criptogamelor.

NAJADACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ordinul Helobiae care cuprinde plante acvatice anuale, submerse monoice sau dioice, cu tulpini fragile. Frunze lat-lineare filiforme dinţate opuse sau verticilate. Flori unisexuate, solitare, cele mascule cu înveliş dublu, cele femele cu perigon simplu sau lipsite de înveliş floral. Fruct drupaceu, monosperm. Dintre speciile mai importante amintim pe: Nayas minor All., N. marina L.

NANOFANEROFITE - (gr. nanos = pitic; phaneros = evident; phyton = plantă).
Formă biologică a plantelor superioare în care sînt încadraţi arbuştii la care mugurii de regenerare se găsesc deasupra solului la înălţimea de 0,25-2 m.

NANOPLANCTON - (gr. nanos = pitic; plangktos = a hoinări).
Totalitatea organismelor microscopice planctonice.

Narcisus stellaris Haw. (Narcise sau coprine)
Plantă ierbacee din Fam. Amaryllidaceae care poartă în vîrf o singură floare formată din şase petale albe cu o mică rozetă galben-portocalie, provenită din răsfrîngerea petalelor în jurul staminelor. Este o plantă ocrotită, decretată monument al naturii răspîndită în Dumbrava Vadului pe o suprafaţă de 400 ha (Pl. LXXVI, 4).

NARDETE
Asociaţii vegetale în care specia dominantă este Nardus stricta (Tepoşica).

NASTIE - (gr. nastos = a strînge)
Mişcarea de închidere şi deschiderea frunzelor şi florilor sub influenţa unor factori ai mediului extern. Se cunosc mai multe tipuri de nastii: foto, chemo, termo, nicti şi seismonastii.

NATAL - (lat. nates = născut)
Locul de naştere sau de origine a unui organism.

NATANT - (lat. natare = a înota)
Organ sau organism nefixat care pluteşte la suprafaţa apei.

NATURA (lat. natura = natură)
Complexul abiogen şi biogen al pămîntului, privit ca o realitate obiectivă în plină mişcare şi transformare.

NATURALIZARE - (lat. natura = natură)
1. Mutarea unui organism vegetal într-un mediu nou, cu posibilitatea adaptării lui; 2. întocmirea colecţiilor de plante prin ierborizarea lor, sau fixarea lor în anumite lichide.

NAUDIN CHARLES - (1815-1894)
Genetician care cercetează problema hibridării. In urma acestor cercetări el arată că în prima generaţie hibridă (F_1), indivizii sînt uniformi şi că în generaţia a doua (F_2) se produce segregarea caracterelor.

NECROZA - (gr. necrosis = mortificare)
Moartea celulelor

NECTAR - (gr. nektar = nectar, miere)
Suc dulce, secretat de glandele nectarifere sau nectarii, format din apă în care sînt dizolvate: glucoza, zaharoza, fructoza şi o serie de săruri. Nectarul are un rol deosebit în polenizarea entomofită.

Scanned with OKEN Scanner

NECTARIFERE - (lat. nectar = nectar; ferre = a purta)
Organe producătoare de nectar.

NECTARII - (gr. nektar = nectar) sin.nectarine.
Glande sau ţesuturi care secretă nectar şi care sînt prezente de regulă în floare. La unele plante petalele sînt transformate în nectari aşa cum este cazul la Spînz (Helleborus purpurascens),

NECTARINIDE - (lat. nectar = nectar)
Păsări care se hrănesc cu nectarul florilor cu care prilej realizează şi procesul de polinizare (ex. Colibrii).

NECTON - (gr. nekton = înotător).
Totalitatea organismelor marine, libere, activ înotătoare.

NEDISJUNCŢIE - (engl. nondisjunction = neseparare).
Lipsa separării cromozomilor omologi în meioză determinînd ca unele celule fizice să primească ambii omologi, pe cînd altele nu primesc nici unul.

NEOECOLOGIE - (gr. neos = tînăr ; oikos = casă; logos = ştiinţă).
Ramura ecologiei care se ocupă cu studiul ecosistemelor actuale.

NEOENDEMISME - (gr. neos = tînăr; endemes = nativ).
Specii de plante sau fitocenoze recent formate cu arealul limitat numai la regiunea de origine.

NEOGENEZA - (gr. neos = nou, tînăr; genesis = naştere).
Procesul de diferenţiere a noi structuri şi ţesuturi.

NEOMORFISM - (gr. neos = nou; morphosis = schimbare).
Apariţia unor noi formaţiuni care modifică forma vechiului organ.

NEOMORFOZA - (gr. neos = nou; morphosis = schimbare).
Regenerarea ţesuturilor sau a organelor distruse.

NEMOROSE - (lat. nemorosus = păduros) sin. nemoricole.
Plante ierboase cu flori care trăiesc prin păduri.

NEONTOLOGIA - (gr. neos = nou; on = a fi; logos = ştiinţă).
Ramura embriologiei care se ocupă cu studiul ciclurilor de viaţă ale organismelor actuale.

NEOTROPICALĂ (gr. neos = nou; trope = răsucire).
Regiune fitogeografică ce cuprinde America de Sud şi Centrală, Mexicul şi Vestul Indiei.

NEOVIRUS - (gr. neos = nou; lat. virus = otravă).
Virus nou format prin acţiunea unui mutant viral.

NEOZOM - (gr. neos = nou; soma = corp).
Precursor al ribozomului.

NEOPIONIC - (gr. neos = nou; pios = copil).
Stadiul tînăr din dezvoltarea onotogenetică a unei specii.

NERITIC - (gr. nerites = scoică).
Organisme marine şi oceanice ce trăiesc libere în apa de deasupra platformei litorale.

NERITICĂ - (gr. nerites = scoică).
Zona litorală a bazinelor marine şi oceanice, pînă la adîncimea de 200 m, caracterizată printr-o floră bogată.

NERITOPELAGIC - (gr. nerites = scoică; pelagos = mare).
Organisme pelagice care trăiesc în apropierea ţărmului marin şi oceanic.

NERVAŢIUNE - (lat. nervus = nerv).
Modul de dispoziţie şi ramificaţie a nervurilor în limbul foliar; n.arcuată - nervurile pornesc din baza limbului foliar, se curbează spre exterior şi converg apoi toate spre vîrf; n. dichotomică - nervura principală şi cele laterale se ramifică în două prin vîrful lor; n.palmată - cînd din baza limbului foliar pornesc mai multe nervuri care diverg apoi ca degetele de la mîna deschisă; n.paralele - toate nervurile merg paralel cu marginea limbului foliar; n.penată - din nervura principală groasă se desprind o serie de nervuri laterale care se dispun de o parte şi de alta a acesteia ca barbele unei pene; n.reticulată - la care ultimele ramuri ale nervurilor laterale se anastomozează formînd o reţea fină; n.uninervă - cu o singură nervură (Pl.XXI,1).

NERVURA - (lat. nervus - nerv).
1. Ţesutul şi vasele care împînzesc frunza şi prin care circulă seva plantelor; n-laterală ramificaţie a nervurii principale care împarte limbul foliar în două.

NEUTRALISM - (lat. neuter = neutru).
Tip de relaţii biotice ce se stabilesc între indivizii a două specii care nu utilizează aceeaşi sursă de hrană.

NEUTROFIL - (lat. neuter = neutru; phylein = a iubi).
Organism care se dezvoltă în mod optim pe medii cu pH neutru.

NICHTHEMERAL - (gr. niktios = noapte; meros = parte).
Despre acele bioritmuri care se desfăşoară într-un mediu unde alternează ziua şi noaptea.

NICHTINANTE - (gr. niktios = noapte; anthos = floare).
Plantele la care florile se deschid la întuneric (noaptea) şi ziua se închid.

NICTINASTII - (gr. niktos = noapte; nastos = puternic).
Mişcarea de închidere şi deschidere a florilor ca rezultat al alternanţei între zi şi noapte.

NICTIPELAGIC - (gr. niktos = noapte; pelagos = mare).
Organism pelagic numai în timpul nopţii, ziua fiind bentonic.

NICTITROPISM - (gr. niktios = noapte; tropein = a se curba).
Mişcarea de închidere a frunzelor la întuneric.

Nigritella nigra (L) Rchb. (Sîngele voinicului).
Plantă ierbacee din Fam. Orchidaceae decretată monument al naturii.

Nigritella rubra (Wettst.) Richt. (Sîngele voinicului).
Plantă ierbacee din Fam. Orchidaceae cu florile sale purpuriu-rubinie, cu o inflorescenţă conică. Infloreşte în luna mai şi pînă în august. Florile sale emană un miros puternic de vanilie. Plantă ocrotită, decretată monument al naturii. (Pl. LXXVIII, 4).

NIŞĂ - (fr. niche = cuib).
Regiunea în care un organism sau o populaţie găseşte cele mai bune condiţii pentru a supravieţui şi reproduce; n. ecologică - poziţia speciei în reţeaua trofică, funcţia sa în ecosistem, locul ocupat în habitat; n. de habitat - locul ocupat de specie în spaţiul ecosistemului.

Nitraria schöberi L. (Gărdurăriţă).
Plantă arbustivă din Fam. Zygophyllaceae cu ramuri aproape albe, terminate în spini. Trăieşte în locuri sărături oase. Ea a fost găsită pentru prima dată la noi în ţară de D. Brîndză, la Vulcanii noroioşi, Pîclele (Jud. Buzău). Este o plantă ocrotită, decretată monument al naturii în rezervaţia sa de la Pîclele (Pl. LXXIX, 4).

NITROGIN - (gr. nitros = sodă).
Ingrăşămînt bacterian format din bacterii fixatoare de azot care trăiesc în simbioză cu rădăcinile leguminoaselor.

NITRATBACTERII - (gr. nitros = sodă; bakterion = bastonaş) sin. nitrobacterii.
Bacterii autotrofe care oxidează acidul azotos transformîndu-l în acid azotic, proces din care rezultă o anumită cantitate de energie, utilizată pentru sinteza substanţelor proprii.

NITRIFICARE - (gr. nitros = sodă, natrium; lat. facere = a face).
Proces de oxidare succesivă a amoniacului în acid azotos şi a acidului azotos în acid azotic; realizat de nitritbacterii şi nitratbacterii. Proces deosebit de important deoarece el duce la îmbogăţirea solului în azotaţi şi azotiţi.

NITRITBACTERII - (gr. nitros = natriu; bakterion = bastonaş).
Bacterii autotrofe (litotrofe) care oxidează amoniacul transformîndu-l în acid azotos, proces din care rezultă o anumită cantitate de energie pe care bacteriile o folosesc pentru sinteza substanţelor organice specifice.

NITROBACTERII - (gr. nitros = natrium, sodă; bakterion = bastonaş).
Denumire sub care sînt cunoscute atît nitritbacteriile cît şi nitratbacteriile.

NITROFILE - (gr. nitron = natrium, sodă; philein = a iubi).
Plante care trăiesc pe soluri bogate în azotiţi şi azotaţi cu mari carenţe faţă de azot.

NITROFITE - (gr. nitron = sodă; phyton = plantă).
Plante nitrofile.

NITROGENOFILE - (gr. nitros = sodă; philein = a iubi).
Bacterii şi ciuperci fixatoare de azot.

NOCIV - (lat. nocivus = vătămător).
Factor cu acţiune vătămătoare sau dăunătoare care determină tulburări fiziologice grave care poate determina moartea organismului.

Scanned with OKEN Scanner

NOCTURN - (lat. nox = noapte).
Care intră în activitate numai noaptea.

NOD - (lat. nodus = nod).
Regiunea mai îngroşată a tulpinii la nivelul căreia se dezvoltă frunzele şi mugurii axilari; n. filogenetic - grupele de organisme vegetale din care au luat naştere alte grupuri de plante mai evoluate. (ex. filumul Chlorophyta - algele verzi sau filumul Pteridophyta - ferigile).

NOMENCLATURA BINARĂ
Termen propus de Linné pentru desemnarea speciilor de plante şi animale, format din două nume: primul reprezintă genul iar al doilea specia, ex. Fagus silvatica.

NOMOFILE - (gr. nomos = lege; phyllon = frunză) sin. frunze mijlocii.
Frunze verzi, asimilatoare, caracteristice fiecărei specii de plante.

NOMOGENEZA - (gr. nomos = lege; genesis = naştere).
Concepţie conform căreia evoluţia îşi are propriile ei legi.

NON-CONJUGARE - (lat. non = nu; conjugare = a uni).
Neîmperecherea cromozomilor în meioză.

NON-DISJUNCŢIE - (lat. non = nu; disjunctio = separare).
Nesepararea cromozomilor sau a cromatidelor în cursul meiozei.

NOSTOCACEAE
Familie de alge albastre din filumul Cyanophyta care cuprinde specii coloniale de forma şiragurilor de mărgele sau de formă filamentoasă prezentînd din loc în loc heterochişti. Dintre specii amintim: Nostoc-commune, Anabaena azollae.

NUCA - (lat. nux = nucă).
Fruct uscat indehiscent, unisperm, cu pericarpul lemnos, dur. (Pl. XLVIII, 5).

NUCELA - (lat. nux = nucă).
Ţesut parenchimatic diploid al ovulului protejat la exterior de integumente şi care înconjoară endospermul primar la Gymnospermae şi sacul embrionar de la Angiosperme. (Pl. XXXVIII, 8).

NUCLEAR - (lat. nucleos = nucleu).
Determinat de activitatea nucleului.
NUCLEAZA - (lat. nucleus = nucleu).
Enzimă care catalizează desfacerea acizilor nucleici (ADN şi ARN) în dinucleotide şi mononucleotice.

NUCLEODESME - (lat. nucleus = sîmbure; gr. desmos = legătură).
Fibrile fine care leagă nucleul cu citoplasma.

NUCLEOID - (lat. nucleus = nucleu; gr. eidos = formă).
Nucleul sau echivalentul său la bacterii.

NUCLEOL - (lat. nucleus = nucleu)
Organit nuclear format din proteine şi ARN. (Pl. VII, 1).

NUCLEOPLASMA - (gr. nucleus = nucleu; plasma = formaţiune) sin. Cariolplasma.
Substanţa nucleară înconjurată de membrana nucleară. (Pl. VII, 1).

NUCLEOPROTEIDE - (lat. nucleus = nucleu; protos = primul).
Macromolecule organice formate din proteine (histone, proteine, globuline) şi acizi nucleici (ARN şi ADN), cu rol important în organizarea variatelor structuri vii celulare (ribozomi, dictiozomi, cromozomi).

NUCLEOTID - (lat. nucleus = nucleu).
Moleculă complexă constituită dintr-o bază azotată, un zahar şi un radical de acid fosforic - element component al acizilor nucleici.

NUCLEOZID - (lat. nucleus = nucleu).
Nucleotid fără fosfat.

NUCLEU - (lat. nucleus = nucleu).
Element constituient al celulei, prezent în citoplasmă, format din membrană plasmă nucleară (nucleoplasmă) şi unul sau mai mulţi nucleoli. El are un rol important în diviziunea celulară (centrul cinetic al celulei) şi transmiterea caracterelor ereditare (centrul genetic al celulei); n. cilindric - de forma unui cilindru; n. diploid - cu două seturi de cromozomi; n-filamentos - de forma unui filament; n. fuziform - de forma unui fus; n. secundar - nucleul diploid al sacului embrionar al ovulului de la Angiosperme; n. sferic - de forma unei sfere; n. semilunar -de forma unei semilune; n. spermatic - nucleu cu funcţie de gamet masculin al spermatofitelor format prin

diviziunea celulei spermatice (generativ); n.uriaș - nucleu de mărime mare; n.vegetativ- orice nuclei din celulele somatice, nucleu cu rol trofic din tubul polenic de la Angiosperme (Pl. VII, 1,2).

NUCULA - (lat. nucula = nucă mică)
Fruct uscat, indehiscent, monosperm, monocarpelar, cu sămînța neconcrescută de pericarp care este membranos sau ușor lignificat.

NUDICAULE - (lat. nudus = nud; calis = trunghi).
Plante la care tulpina și ramurile sînt nefoliate.

NUDIFLORE - (lat. nudus = nud; flos = floare).
Plante cu flori fără învelis floral, glande nectarifere sau peri.

NULISOMIE - (lat. nullus = nici unul; gr. soma = corp).
Absența unei perechi de cromozomi homologi.

NUTANT - (lat. nutare = a se înclina).
Organele vegetale cu creștere verticală dar cu vîrfuri aplecate în jos.

NUTRITIE - (lat. nutriare = a nutri).
Procesul fiziologic complex prin care organismele vii sintetizează substanțele organice specifice corpurilor lor și acumulează energie; n.autotrofă - nutriție specifică plantelor în cadrul căreia substanțele organice sînt sintetizate din substanțe minerale cu CO_2, H_2O, S, Fe; n.chimiotrofă - sinteza se face cu ajutorul energiei chimice; n.hetrotrofă - plante care se hrănesc fie saprofit, fie parazit; n.parazită - care se hrănesc cu substanțe organice pe care le iau din organismele vii; n.saprofită - care se hrănesc cu substanțe organice moarte.

NUTRITIV - (lat. nutrio = a nutri)
Sursa de hrană pentru diferite organisme vii.

NYARADY I.ERASMUS - (1881-1966).
Botanist român de renume mondial care a fost un mare florist, ecolog și geobotanist, cel care a făcut parte din colectivul editării florei încă din anul 1949. Dintre lucrările sale amintim: "Enumerarea plantelor vasculare din Cheile Turzii", "Monografia Cheilor Turzii", "Flora Clujului și a împrejurimilor sale", "Flora și vegetația Munților Retezat".

NYCTAGINACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ordinul Centrospermae care cuprinde plante ierboase cu rădăcini fuziforme sau tuberculiforme. Tulpini noduroase, ramificate. Frunze simple, întregi, cordat, ovate, acuminate, opuse pețiolate. Perigon simplu gamopetal, însoțit de un involucru persistent ce adesea limită florile și servește pentru răspîndirea fructelor. Dintre speciile mai importante amintim: Mirabilis jalapa L.

Nymphaea lotus L.var.thermalis (DC) Tuza. (Drețe).
Plantă relictă din Terțiar, prezentă într-un singur loc în Europa, lacul Pețea, de lîngă Oradea, declarată monument al naturii.

NYMOHAEACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) care cuprinde plante acvatice, perene, ierbacee, cu rizom gros, cărnos. Frunze radicale lung pețiolate, de obicei natante, cu lamina pieloasă, oval rotunjită, întreagă, rar crenulate, cordată. Flori mari, hermadrofite, albe, roze ,sau galbene. Sepale patru-cinci, petale.
Dispuse spirociclic, cele interne transformate treptat în staminodii. Stamine numeroase. Ovar unu, policarpelar. Fruct baciform. Dintre speciile mai importante amintim: Nymphaea alba L., N.candida Presl. N.lotus L. var.thermalis (D.C.) Tuzs, Nuphar luteum (L.) Sm.

O

OAZA
1. Suprafață redusă din deșerturi populată de o vegetație densă;
2. Porțiune de teren neacoperită cu gheață pe care vegetează o floră sărăcăcioasă din cuprinsul Antarctidei.

OBCONIC - (lat. ob = invers; conus = con).
De forma unui con inversat (ex.caliciul de la Primula obconica).

Scanned with OKEN Scanner

OBCORDAT - (gr. ob = invers; lat. cordus = inimă).
Organ vegetal în formă de inimă cu scobitura în vîrf. (Pl. XVIII, 4, F).

OBDIPLOSTEMON - (lat. ob = invers; gr. diploos = dublu; stemon = urzeală)
Androceu care prezintă două cicluri de stamine dintre care cel extern este opus petalelor.

OBIMBRICATE - (lat. ob = invers; imbrex = olane, ţigle).
Elementele unui organism sau organ ce se acoperă unele pe altele începînd de la bază spre vîrf.

OBLIGATE - (lat. obligus = obligat).
Organisme strict specializate la un anumit mod de nutriţie, respiraţie sau mediu de viaţă.

OBLONG
1. Organ vegetal alungit eliptic;
2. De trei-patru ori mai lung decît lat.

OBOVAT
Cu lăţimea mai mare deasupra mijlocului organului respectiv.

OBTUZ
Frunze cu vîrful rotunjit, bont neascuţit. (Pl. XVIII, XIX).

OBVOLUTE - (lat. obvolvere = a acoperi).
Organe ale plantei care se acoperă pe jumătate (ex. frunzele).

OCEANOLOGIE - (gr. okeanos = ocean; logos = ştiinţă).
Ştiinţa care se ocupă cu studiul complex al oceanului planetar (geneză, caractere morfologice, fizice, chimice şi biologice etc.).

OCHREE - (lat. ocrea = Jambieră).
Organ membranos de forma unui manşon rezultat din concreşterea stipelelor, prezent la nodurile tulpinii plantelor din familia Polygonaceelor.

OCROTIREA NATURII
Acţiunea organizată pe plan mondial care are scopul de a conserva şi păstra sub formă de rezervaţii ştiinţifice cele mai rare formaţiuni geologice, puncte fosilifere, păduri, regiuni peisagistice, plante şi animale.

OCTADA - (gr. okta = opt).
Grup de opt celule rezultate din diviziunea aceleiaşi celule.

OCTAGINE - (gr. okta = opt; gyne = femeie).
Flori ale căror gineceu este format din opt carpele libere.

OCTAMER - (gr. okta = opt; meros = parte).
Organ format din opt părţi sau segmente.

OCTANDRA - (gr. okta = opt; aner = bărbat).
Floare a cărui androceu este format din opt stamine cu filamentele libere.

OCTANT - (gr. oktos = opt).
Una din celulele rezultate după a treia diviziune a zigotului.

OCTO - (lat. octo, octa = opt).
Prefix folosit cu sensul de opt, sau de opt ori.

OCTOPETALA - (gr. okto = opt; petalon = frunză).
Corolă formată din opt petale libere.

OCTOPLOID - (lat. octo = opt; gr. aploos = odată; eidos = formă).
Organism cu opt seturi haploide de cromozomi.

OCTOSEPALE - (gr. okto = opt; fr. sepale = sepale).
Flori la care caliciul este format din opt sepale libere.

OCTOSPORE - (gr. okto = opt; sporos = sămînţă).
Asce sau alte tipuri de sporangi în sau pe care se diferenţiată opt spori (ex. la Ascomycetes).

OCTOSTICHE - (gr. okto = opt; stichos = rînduri, şir).
Organe ale plantelor dispuse pe opt rînduri longitudinale aşa cum sînt frunzele de pe unele tulpini.

OCULATIE - (lat. oculus = ochi).
Metodă de altoire, unde altoiul este un mugure ce se introduce în scoarţa portaltoiului.

Scanned with OKEN Scanner

OENOTHERACEAE - (ONAGRACEAE)
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Myrtales care cuprinde plante ierbacee, perene, rareori anuale, mai rar subfrutescente. Frunze simple, opuse sau alterne cu stipele mici. Flori hermafrodite actinomorfe sau uşor zigomorfe, adesea tetramere, solitare, axilare, dispuse în raceme sau spice. Sepale două-patru, sau lipsesc. Ovar inferior sau semiinferior cu două-patru loculi. Stil simplu, stigmat întreg globulos, trilobat sau tetralobat. Fruct capsulă. Dintre genurile mai importante amintim: Fuchsia L., Circaea L. Ludwigia L., Epilobium L. Chamaenerion Adams., Oenothera L., Clarkia Purch., Godetia Spack.

OIDII - (gr. oob = ou; dim. idion) sin. oidiospor.
1. Stadiul conidial din ciclul evolutiv al unei ciuperci parazite;
2. spor unicelular haploid, format prin fragmentarea bazipetala a oidioforilor.

OIDIOFOR (gr. oon = ou; dim. idion; pherein = a purta).
Hifă generatoare şi purtătoare de oidii.

OLEAGINOS - (lat. oleum = ulei).
Tesut bogat în substanţe grase.

OLEIFERE - (lat. oleum = ulei; ferre = a purta).
Despre plantele cu fructe sau seminţe bogate în ulei care se poate extrage pe cale industrială.

OLEOPLASTE - (lat. oleum = ulei; gr. plastos = format).
Leucoplaste care pot elabora mici granulaţii de lipide, întîlnite în talul mușchilor hepatici şi unele celule din petalele sau frunzele de stînjenel.

OLIGO - (gr. oligos = puţin).
Prefix folosit cu sensul de puţin.

OLIGOCANT - (gr. oligos = puţin; akantha = spin, ţep).
Organ vegetal care prezintă spini sporadici.

OLIGANDRA - (gr. oligos = puţin; aner = bărbat).
Floare cu androceul format din cîteva stamine.

OLIGOCARPE - (gr. oligos = puţin; karpos = fruct).
Flori al căror gineceu este format dintr-un număr mic de carpele.

OLIGOELEMENTE
Elemente chimice care se găsesc în cantităţi foarte reduse în organismele vii, care are un rol catalitic (ex. fierul, magneziul, cuprul, nichelul, manganul, aluminiul, plumbul, molibdenul etc.).

OLIGOFILETIC - (gr. oligos = puţin; phyle = trib).
Organisme vegetale care îşi au originea în cîteva forme primitive.

OLIGOGENE - (gr. oligos = puţin; genesthai = a fi produs).
Gene cu efecte fenotipice evidente.

OLIGOGENIC - (gr. oligos = putin; genesthau = a fi produs).
Caracter controlat de un număr redus de gene.

OLIGOMER - (gr. oligos = puţin; meros = parte).
1. Ciclul floral care are un număr mai mic de elemente constitutive decît celelalte);
2. format din puţine elemente structurale.

OLIGORHIZE - (gr. oligos = puţin; rhiza = rădăcină).
Plantele care posedă un număr relativ mic de rădăcini.

OLIGOSPERM - (gr. oligos = puţin; sperma = sămînţă).
Fruct care conţine puţine seminţe.

OLIGOSPORE - (gr. oligos = puţin; sporos = sămînţă).
Plante care produc un număr redus de spori sau granule de polen.

OLIGOSTEMON - (gr. oligos = puţin; stemon = filament).
Androceu format din puţine stamine.

OLIGOTERMIC - (gr. oligos = puţin; therme = căldură).
Organism care nu poate trăi decît în zone climatice sau biotipuri în care variaţiile termice sînt relativ mici.

OLIGOTOC - (gr. oligos = puţin; tokos = uriaş).
Plantă care generează puţini muguri sau numai cîteva ramuri.

Scanned with OKEN Scanner

OLIGOTROF - (gr. oligos = puţin; trophé = hrană).
1. Plante care cresc pe soluri sărace în substanţe nutritive;
2. lacuri sau mlaştini sărace în substanţe organice şi minerale.

OLIGOZAHARIDE -
Glucide relativ simple formate prin condensarea a două pînă la opt molecule de monozaharide. Cele mai importante oligozaharide sînt: maltoza, celobioza, lactoza şi zaharoza.

OMNICOLE - (lat. omnis = orice, tot; colere = a locui).
Plante cu mare amplitudine ecologică care se dezvoltă pe diferite substraturi ca: sol, stînci, scoarta arborilor, lemn putred (ex. lichenii şi briofitele).

OMOGENITATE
Insuşirea de a avea aceeaşi alcătuire în spaţiu sau timp.

OMOLOAGE - (gr. homologus = de acord, concordant).
Organe care au aceeaşi structură şi origine dar se deosebesc din punct de vedere morfologic şi funcţional.

OMOLOGIE - (gr. homologus = de acord).
Asemănarea anatomică şi genetică dintre două organe a doi indivizi îndepărtaţi filogenetic.

ONTOGENETIC - (gr. onthos = fiinţă; genesis = origine).
Legat de ontogeneza unui organism vegetal.

ONTOGENEZA - (gr. onthos = fiinţă; genesis = origine).
Totalitatea stadiilor prin care trece un individ în dezvoltarea sa începînd cu primele diviziuni ale zigotului şi pînă la moartea sa.

ONTOMORFOGENEZA - (gr. onthos = fiinţă; morphe = formă; gennaein = a produse).
Dezvoltarea ţesuturilor şi a organelor în cursul ontogenezei unui individ.

Oo - (gr. oon = ou).
Prefix folosit cu sensul de ou.

OOAPOGAMIE - (gr. oon = ou; ape = în afară; hamos = căsătorie).
Tip de partenogeneză în cadrul căreia noul organism derivă dintr-un gamet diploid sau dintr-o celulă somatică.

OOCARP - (oon = ou; karpos = fruct).
Zigotul de la unele grupe de ciuperci.

OOCHINET (gr. oon = ou; kinesis = care se mişcă).
Zigotul ciliat, mobil al unor plante inferioare.

OOFIT - (gr. oon = ou; phyte = plantă).
Gametofitul de la unele criptogame.

OOFOR - (gr. oon = ou; perein = a purta).
1. Organul generator şi purtător de ouă);
2. ovarul.

OOFORIDIUM - (gr. oon = ou; pherein = a purta).
Sporangele feminin al unor plante.

OOGAMIE - (gr. oon = ou; gamos = căsătorie).
Tip de fecundaţie în cadrul căreia se uneşte un gamet femel imobil (oosfera) cu unul masculin mobil (anterozoidul). Este întîlnită la unele alge verzi, alge brune, roşii, ciuperci briofite şi la ferigi. (Pl. XXXII, 3, 4, 6; XXXIII, 1, 2, 3, 4).

OOGENEZA - (gr. oon = ou; genesis = geneză, formare).
Formarea, dezvoltarea şi maturizarea gametului femel sau oului.

OOGON - (gr. oon = ou; gonos = a naşte).
Organul reproducător feminin de la unele plante inferioare (alge verzi, ciuperci). (Pl. XXXII, 3, 4, 5).

OOKINEZA - (gr. oon = ou; kinesis = mişcare).
Diviziunea mitotică a oului.

OOLOGIA - (gr. oon = ou; logos = ştiinţă).
Ramura embriologiei care se ocupă cu studiul complex al formării şi dezvoltării oului.

OOPLASMA - (gr. oon = ou; plasma = formaţiune).
Protoplasma zigotului sau a oului.

Scanned with OKEN Scanner

OOSFERA - (gr. oon = ou; spaira = sferă).
Gametul femel imobil prezent la plantele inferioare (ex. unele alge verzi, brune, roşii, ciuperci, briofite). (Pl. XXXII, 3, 4).

OOSPOR - (gr. oon = ou; sporos = sămînţă).
Zigotul de la unele plante inferioare care îndeplineşte rolul de înmulţire şi organ de rezistenţă. (Pl. XXXII, 4, 5).

OPERCUL - (lag. operculum = capac).
Formaţiune anatomică cu aspectul unui copăcel care acoperă unele asce şi capsula briofitelor care la maturitate se desprind favorizînd diseminarea sporilor. (Pl. LXV, 4).

OPERON- (lat. operari = a munci).
Unitatea funcţională alcătuită din seturile operator a unei sau mai multor gene.

OPHIOGLOSSACEAE
Familie de cormofite din filmul Pteridophyte care cuprinde plante cu rizom scurt şi rădăcini numeroase. Frunzele se reînnoiesc în fiecare an. Ele sînt formate din două segmente, unul steril inferior, filiform şi altul fertil superior în formă de spic sau panicul. Sporangi sesili, subglobuloşi, fără induziu şi fără inel. Dintre speciile mai importante amintim:Ophioglossum vulgatum L. Botrychium lunaria (L.) Sw.

OPTIM - (lat. optimum =cel mai bun).
Care este cel mai favorabil desfăşurării proceselor vitale ale organismelor vegetale o. ecologic - despre un habitat în care valoarea factorilor climatici edafici şi biotici este cea mai favorabilă vieţii unui organism sau existenţei unei cenoze; o. fiziologic - domeniul ecologic în care exemplarele unei specii prezintă dezvoltarea maximă în lipsa concurenţei (Walter).

ORBICULAR
Organ mai mult sau mai puţin rotund (ex. lamina frunzei de la Tropaeolum majus).

ORHIDACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ordinul Orchidales care cuprinde plante perene cu doi tuberculi, rar cu rizomi. Frunze întregi, biseriale, rar lipsesc. Flori hermafrodite, simetrice, labiate, dispuse în spice, raceme, panicule, rar solitare. Perigon format din trei-şase foliole. Foliola superioară alungită sub formă de labelul uneori şi pintenată. Stamine unul-doi unite cu gineceul, unu-cinci stamine, transformate în staminodii. Polenul dintr-o anteră aglutinat într-o masă denumită polinariu. Ovar unul inferior unilocular mulţi ovulat, adeseori răsucit. Fruct capsulă ori bacă. Seminţe mici fără endosperm. Dintre genurile cele mai importante amintim: Neottia Adans Cypripedium L., Anacamptis Rich. Orchis L. Gymnadenia R. Br. Nigritella Rich. Listera R. Br., Epipactis. Zinn., Cephalanthera Rich.

ORDIN - (lat. ordo = ordine, rînd).
1. Unitate taxonomică inferioară clasei care cuprinde una sau mai multe familii;
2. cenotaxon superior alianţei şi subordonat clasei.

OREOFITICA
Flora şi vegetaţia montană.

ORGAN VEGETAL - (gr. organon = organ).
Partea morfo-anatomică şi fiziologică a unui organism vegetal.

ORGANISM - (gr. organon =organ).
Fiinţa vie care are capacitatea de a creşte, a se dezvolta şi a se reproduce.

ORGANITE CELULARE - (gr. organon = organ; lat. cellula = cameră).
Elemente structurale vii ale celulei cu o compoziţie specifică şi care îndeplinesc o anumită funcţie în viaţa celulei.

ORGANOFILETIC - (gr. organon = organ; phile = trib, familie).
Care se referă la apariţia, diferenţierea şi evoluţia istorică a organelor vegetale.

ORGANOGEN - (gr. organon =organ; gennaein = a produce).
Element chimic care intră în compoziţia susbtanţelor organice.

ORGANOGENEZA - (gr. organon = organ; genesis = descendent).
Procesul de formare şi maturizare a organelor plantelor în cursul ontogenezei.

ORGANOGRAFIA - (gr. organon = organ; graphein = a descrie).
Ramura morfologiei vegetale care studiază morfo-anatomia organelor vegetale.

ORGANOPLASTIC - (gr. organon = organ; plassein = a forma).
Formaţiune morfo-anatomică care este capabilă de a genera un organ.

Scanned with OKEN Scanner

ORGANOTAXIE - (gr. organon = organ; taxis = a aranja).
Clasificarea organelor în funcţie de anumite criterii şi caractere.

ORGANOTROFIC - (gr. organon = organ; trophé = hrană).
Modul de nutriţie al organismelor vii.

ORIGINA - (lat. origo = origine).
Generat de un fenomen sau o serie de fenomene.

ORIZONT (gr. horizon = care uneşte).
Strat al solului cu o structură fizică şi o compoziţie chimică particulară; o.eluvial - (de spălare) - orizontul superficial al solului în care are loc mineralizarea substanţelor organice şi acumularea humusului; o.iluvial (de acumulare) - orizontul inferior în care are loc acumularea sărurilor minerale solubile spălate de la suprafaţa solului.

ORNITOFILE - (gr. ornis = pasăre; philein = a iubi).
Plante polenizate de păsări (ex. Colibrii).

OROBANCHACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Tubiflorales care cuprinde plante parazite pe rădăcinile altor plante, cu tulpină simplă, groasă, brună, cărnoasă, rozee, rar violacee, cu frunze reduse la solzi alterni. Flori hermafrodite neregulate. Caliciul persistent cu patru-şase diviziuni. Corola bilabială. Stamine patru didiname. Ovar superior. Fruct capsular. Dintre speciile importante amintim: Orobanche ramosa,., O.alba Steph. O.vulgaris Poir.

OROFITICA - (gr. oros = relief înalt; phyton = plantă).
Plantă sau fitocenoză specifică munţilor înalţi, fiind adaptată la condiţiile aspre ale marilor altitudini.

OROGRAFICI - (gr. oros = relief; graphein = a descrie, desena).
Despre factorii legaţi de relief.

ORTOFITE - (gr. orthos = drept; phyton = plantă).
1. Plante cu o dezvoltare normală;
2. Plante care în dezvoltarea lor ontogenetică parcurg toate etapele ciclului evolutiv.

ORTOPLOID - (gr. orthos = drept; haploos = formă, odată).
Poliploid cu un număr par de genoame.

ORTOSPERME - (gr. orthos = drept; sperma = sămînţă).
Plantele a căror seminţe au o poziţie dreaptă în fruct.

ORTOSTICH - (gr. orthos = drept; stichos = rînd, şir).
Linie care uneşte mugurii sau frunzele dispuse unele sub altele în lungul tulpinii.

ORTOTROP - (gr. orthos = drept; tropos = curbare).
Organe ale plantelor care prezintă o creştere verticală (ex. tulpina orotropă)(Pl.XXXIV,1A).

ORTOTROPISM - (gr. orthos = drept; tropos = curbare).
Tendinţa organelor plantelor de creştere paralelă în raport cu raza pămîntului sau cu direcţia de acţiune a unui stimul extern.

OSCULATE - (lat. osculare = de mijloc).
Taxonii care prezintă caractere intermediare.

OSMOMETRUL DUTROCHET
Aparat folosit pentru demonstrarea procesului de osmoză. El se compune dintr-un tub de sticlă în formă de pîine care prezintă la partea lărgită o membrană semipermeabilă. (Pl.LXXXVI,5,1).

OSMOMETRUL PHEFFER
Aparat folosit pentru demonstrarea procesului de osmoză. El se bazează pe formarea unei membrane semipermeabile de ferocianură de cupru în pereţii unui vas de lut poros sau de porţelan. (Pl. LXXXVI,6).

OSMOREGLARE - (gr. osmos = impus; reglare = a regla).
Reglarea presiunii osmotice (a lichidelor) din celulele sau ţesuturile organismelor vii.

OSMOZA - (gr. osmos = impus).
Trecerea unui lichid printr-o membrană permeabilă sau semipermeabilă.

OSTIOL - (lat. ostium = deschizătură).
1. Orificiul format de cele două celule stomatice prin care se realizează schimbul de gaze (CO_2, O_2) şi vaporii de apă din ţesuturile vegetale şi mediul extern; 2. orificiul prin care pe-riteciile, picnidiile şi conceptaculele comunică cu exteriorul. (Pl. X, 3).

OVAR - (lat. ovarium = ovar).
Partea bazală mai dilatată a pistilului (gineceului) care generează şi poartă în interiorul său ovulele şi care după fecundaţie se transformă în fruct. Este organul caracteristic Angiospermelor, rezultat în cursul evoluţiei prin sudarea carpelelor prin marginile lor; o. infer - total închis în receptacul; o. semiinfer - numai pe jumătate cuprins în receptacul; o. super prins de receptacul numai prin baza, sa, restul proieminează în afară. (Pl. XXXVII, 7).

OVARIAN - (lat. ovarium = ovar).
Care este în legătură cu ovarul plantelor.

OVAT
Cu lăţimea mai mare sub mijlocul organului respectiv.

OVIGERM - (lat. ovum = ou; germen = a genera).
Celula din care se va dezvolta un ou.

OVOID - (lat. ovum = ou).
Organ în formă de ou.

OVUL - (lat. ovum = ou).
Organ caracteristic Spermatofitelor omolog macrosporangelui de la Pteridofite ce constituie sediul unor procese fundamentale ale ciclului evolutiv şi anume: formarea macrosporului, a gametofitului feminin, a zigotului şi a embrionului, iar după fecundaţie se transformă în sămînţă; o. anatrop - îndoit în regiunea hilului aşa încît el devine răsturnat cu 180°, avînd una din laturi concrescută cu funicului; o. campilotrop - ovulul curbat în formă de rinichi datorită creşterii inegale a părţilor sale, aşa încît, micropilul, chalaza şi hilul se află dispuse aproximativ la acelaşi nivel; o. ortotrop - ovulul drept la care funiculul şi micropilul se află pe aceeaşi linie verticală. (Pl. XXXVIII, 8; XXXIX, 1).

OVULIFERE - (lat. ovum = ou; ferre = a purta).
Purtătoare de ovule.

OXALIDACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Gruinales care cuprinde plante ierboase cu frunze alterne, trifoliate, lung - peţiolate. Flori actinomorfe, hermafrodite. Sepale cinci, petale cinci, libere. Stamine zece, diciclice, cele interne adesea concrescute la bază, cele externe cu filamente mai scurte. Gineceu cinci-carpelar. Ovar superior cinci locular. Stile cinci libere. Fruct capsulă. Dintre speciile importante amintim: Oxalis acetosella L., O. stricta L., O. cornuculata L.

OXIBIOTIC - (gr. oxys = ascuţit; biotos = mod de viaţă).
Organism aerobiont.

OXIDOREDUCTAZE
Categorie de enzime care catalizează dehidrogenarea, oxidarea şi reducţia grupelor : =CH-OH; =CH-CH=; $=CH-NH_2$. Ele devin active numai în prezenţa unor coenzime sau a unui acceptor de oxigen.

OXIFILE - (gr. oxys = ascuţit; philein = a iubi).
Organismele care manifestă o mare afinitate faţă de mediile acide sau care trăiesc numai în prezenţa oxigenului liber.

OXIFITE - (gr. oxys = ascuţit; phyton = plantă).
1. Plante care trăiesc pe soluri acide; 2. calcifuge.

OSIFOBE - (gr. oxys = ascuţit; phobos = a fugi).
Plante care manifestă intoleranţă faţă de mediile acide.

OXILOFITE - (gr. oxylon = puţin; phyton = plantă).
Plante de mlaştini oligotrofe.

OXILUCIFERINA - (gr. oxys = ascuţit; lux = lumină; ferre = a purta).
Substanţele organice rezultate din descompunerea luciferinelor sub acţiunea luciferazelor în organismele bioluminiscente.

P

P
1. Simbolul perigonului într-o formulă florală; 2. generaţia parentală care dă naştere lui F_1

PACHINEMA - (gr. pachys = gros; nema = filament)
Filamentele cromozomiale din stadiul de pachiten a diviziunii meiotice.

PACHITEN - (gr. pachys = gros; tainia = legătură)
Stadiul al treilea din profaza heterotipică în cursul căreia are loc o puternică spiralizare a cromozomilor bivalenţi (Pl. IX, 4).

Paeonia romanica Brândză (Bujorul românesc)
Plantă din Fam. Ranunculaceae care creşte, spontan în regiunile sudice de cîmpie şi este decretată monument al naturii.

PALEI - (lat. palea = pleavă)
1. Frunze metamorfozate care intră în structura florii de la Graminee; 2. frunze membranoase, brune, prezente la baza frunzelor ferigilor (Pl. XXXIX, 6).

PALEO - (gr. palaais = vechi)
Prefix folosit cu sensul de vechi.

PALEOBIOLOGIE - (gr. palaois = vechi; bios = viaţă; logos = ştiinţă).
Stiinţa care studiază originea şi evoluţia organismelor vegetale şi animale de-a lungul perioadelor geologice.

PALEOBOTANICA - (gr. palaios = vechi; botane = iarbă)
Ramura paleontologiei care studiază apariţia dezvoltarea şi răspîndirea plantelor fosile.

PALEOCLIMA - (gr. palaios = vechi; klima = climă)
Clima globului terestru în cursul perioadelor geologice ale pămîntului.

PALEOCLIMATOLOGIE - (gr. palaios = vechi; klima = climă; logos = ştiinţă)
Ramură a paleontologiei care încearcă să stabilească prin metode indirecte evoluţia climei globului terestru în istoria pămîntului.

PALEODENDROLOGIA - (gr. palaios = vechi; dendron = arbore; logos = ştiinţă)
Ramura paleobotanicii care se ocupă cu studiul plantelor lemnoase fosile.

PALEOECOLOGIE - (gr. palaios = vechi; oikos = casă; logos = ştiinţă)
Ramura paleontologiei care studiază prin metode indirecte condiţiile ecologice ale organismelor vegetale şi animale.

PALEOENDEMICE (gr. palaios = vechi; endemos = natal)
Specii vechi care au supravieţuit modificărilor climatice ce au apărut în diferite perioade geologice ale căror areal de răspîndire s-a restrîns, încît astăzi sînt prezente doar în cîteva regiuni ale pămîntului.

PALEOFITOGRAFIE - (gr. palaios = vechi; phyton = plantă; graphein = a descrie)
Ramura paleontologiei care se ocupă cu studiul morfologiei plantelor fosile.

PALEOGENETIC (gr. palaios = vechi; genesis = naştere)
Organism vegetal apărut cu foarte mult timp în urmă.

PALEOGENETICA - (gr. palaios = vechi; genesis = urmaş)
Studiul genetic al fosilelor.

PALEOGEOGRAFIE - (gr. palaios = vechi; ge = pămînt; graphein = a descrie)
Stiinţa care studiază geografia în cursul istoriei pămîntului.

PALEONTOGRAFIE - (gr. palaios = vechi; graphein = a descrie)
Descrierea fosilelor.

PALEONTOLOGIA - (gr. palaios = vechi; on, ontos = fiinţă; logos = ştiinţă)
Ştiinţa care studiază fosilele şi ea cuprinde mai multe ramuri ca: paleobotanica, paleozoologia, micropaleontologia şi paleoecologia.

PALEOPALINOLOGIA - (gr. palaios = vechi; palynein = a însămînţa; logos = ştiinţă)
Ramură a palinologiei care studiază polenul conservat în straturile geologice ale pămîntului sau din turbării, încercînd să explice pe baza datelor furnizate de aceste studii, evoluţia florei şi vegetaţiei.

PALEOTROPICALA - (gr. palaios = vechi; tropikos = tropic)
Regiunea floristică care cuprinde subregiunile Indomalaeziană şi Polineziană.

PALINGENEZA - (gr. palin = din nou; genesis = naştere)
Procesul de reapariţie a unor caractere vechi în cursul embriogenezei.

PALINOLOGIE - (gr. palynein = a însăşîmţa; logos = ştiinţă)
Stiinţa care se ocupă cu studiul anatomiei, fiziologiei, diseminării şi germinării sporilor şi a bobiţelor de polen.

PALINOTAXONOMIA - (gr. palynein = a însămînţa; taxis = a aranja; nomos = lege)
Ramura palinologiei care se ocupă cu studiul problemelor de taxonomie şi filogenie ale plantelor cu ajutorul sporilor şi polenului.

PALISADA - (fr. palissade = uluci)
1. Grup de celule prismatice, alungite, dispuse paralel cu axul longitudinal; 2. colonie de bacili uniţi prin suprafaţa longitudinală.

PALASSY BERNARD (1510-1590)
Fabricator de porţelanuri din secolul al XVII-lea care arată importanţa îngrăşămintelor sub formă de gunoaie, excremente sau cenuşă pentru corpul plantelor.

PALMATCOMPUSE
Frunze compuse formate dintr-un număr nepereche de foliole dispuse de jur împrejurul axului central (rahisului) (PL. XIX, 3).

PALMATIFIDE - (lat. palmatus = palmat + fide)
Frunze simple palmatlobate la care incizile ating jumătate din lăţimea limbului (Pl. XVIII, 6 E).

PALMATILOBATE - (lat. palmatus = palmat; lobus = lob)
Frunze simple a căror lobi sînt dispuşi de jur împrejurul limbului.

PALMATIPARTIT - (lat. palmatus = palmat; partitus = a împărţi)
Frunze simple, palmat lobate, la care incizile trec de jumătatea limbului fără să atingă axa frunzei (Pl. XVII, 6, F).

PALMATISECTATE - (lat. palmatus = palmat; sectas = a secta)
Frunze simple, palmatlobate la care incizile ating nervura mediană (Pl. XVII, 6, G).

PALMATISINUATE - (lat. palmatus = palmat; sinus = sinuos)
Frunze simple palmatlobate la care incizile nu trec de o treime din lăţimea limbului.

PALUDICOL - (lat. paludis = mlaştină; coloere = a locui)
Organism care trăieşte în mlaştini.

PALUDOLOGIE - (lat. paludis = mlaştină; gr. logos = ştiinţă)
Stiinţa care studiază aspectele complexe, floristice, ecologice, chimice şi biocenotice a mlaştinilor.

PAMPAS
Formaţiune de stepă din America de Sud (Argentina, Uruguay) formate din ierburi înalte şi în special din Graminee.

PAN - (gr. pas = tot)
Prefix folosit cu sensul de : tot, toate.

PANALELE - (gr. pas = tot; allelon = unul dintre cei doi)
Totalitatea mutaţiilor care au loc pe un locul specific.

PANCLIMAX - (gr. pas = tot; klima = climă)
Ansamblu de două sau mai multe climaxuri înrudite asemănătoare prin macroclimat, bioforme, constituiente, dominante ce aparţin aceloraşi genuri precum şi prin geneza comună, din acelaşi climax terţiar sau mai vechi (Clements).

PANFORMATIE - (gr. pas = tot; formation = formaţie)
Ansamblul de cîteva formaţiuni stabile şi independente ale căror specii dominante din staturile principale aparţin la genuri sau familii diferite (Du Rietz).

PANFORMION - (gr. pas = tot; formation = formaţiune)
Unitate de clasificare sinuzială, cuprinzînd mai multe formioane, ale căror specii dominante aparţin la genuri sau familii diferite (Du Rietz).

PANFOTOMETRIC - (gr. pas = tot; phos = lumină; metron = măsură)
Organele vegetale care se orientează în aşa fel încît radiaţiile luminoase nu cad perpendicular pe suprafaţa lor.

PANICUL - (lat. panicula = spic compus)
Inflorescenţă racemoasă compusă formată dintr-un ax central pe care se dezvoltă inflorescenţele simple (glomerulele sau spiculeţele).

PANICULATE - (lat. panicula = spic compus)
Plantele la care florile sînt grupate în inflorescenţe numite panicul.

PANMIXIE - (gr. pan = tot; mixis = amestec)
1. Fenomen prin care fiecare femelă dintr-o populaţie are şanse egale de a fi fecundată de oricare din masculii din populaţie; 2. Fenomen de interîncrucişare în absenţa oricărui proces de selecţie.

PANSPOROBLAST - (gr. pas = tot; sporos = sămînţă; blastos = mugure)
Celulă complexă care cuprinde doi sporoblaşti înconjuraţi de o membrană învelitoare comună.

PANTROPIC - (gr. pas = tot; tropein = a răsuci)
1. Organ curbat sau răsucit în diferite direcţii; 2. virus care se poate instala şi dezvolta în mod egal în mai multe organe sau ţesuturi.

PANTROPICAL - (gr. pas = tot; tropicos = tropice)
Speciile sau fitocenozele care trăiesc în zona tropicală.

PANTU ZAHARIA - (1866-1934)
Marele botanist român care şi-a adus o mare contribuţie la studiul floristic al ţării noastre, publicînd numeroase monografii regionale ca "Flora Ceahlăului", "Flora Bucegilor", "Flora Dobrogei noi", "Flora Deltei Dunării", "Flora Bucureştiului şi a împrejurimilor sale".

PARAVERACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Rhoea dales care cuprinde plante ierboase anuale, bianuale sau perene, unele cu suc lăptos. Frunze întregi divizate sau compuse fără stipele. Flori hermafrodite, actinomorfe sau zigomorfe, dispuse în raceme, umbele sau solitar, cu înveliş floral dublu, sepale două libere sau concrescute caduce. Petale patru. Stamine două-patru sau numeroase chiar mai multe carpele. Ovar superior uni sau multiovular. Fruct capsulă, de formă variată. Seminţe mici. Dintre genurile mai importante amintim: Papaver L. Glaucium Adhs. Chelidonium L, Corydalis Vent., Fumaria L.

PAPILE
Mici proeminenţe situate pe suprafaţa organelor papiloase. (Pl. XII, 1).

PAPILIONACEAE - (lat. papilo = fluture)
Familia de Angiosperme, din Ord. Leguminoaselor a căror corolă are petalele inegal dezvoltate şi care desfăşută are aspectul unui fluture.

PAPUS - (lat. pappus = puf, fulgi)
Smoc de perişori situaţi pe stilul florilor de la unele Composite cu rol în răspîndirea fructelor şi seminţelor. (Pl. XLVI, 4, B).

PARA - (gr. para = alături; dincolo de)
Prefix folosit cu sensul de : alături, dincolo de ceva lîngă).

PARABIONT - (gr. para = alături; bios = viaţă; on = fiinţă)
Organismele care trăiesc în parabioză

PARABIOSFERA - (gr. para = alături; bios = viaţă; sphaira = sferă)
Partea de pe suprafaţa pămîntului pe care nu trăiesc decît forme vegetative, spori, bacterii.

PARABIOZA - (gr. para = alături; biosis = mod de viaţă)
Unirea experimentală a două organisme şi studierea efectelor pe care un organism îl are asupra celuilalt.

Scanned with OKEN Scanner

PANFORMATIE - (gr. pas = tot; formation = formaţie)
Ansamblul de cîteva formaţiuni stabile şi independente ale căror specii dominante din staturile principale aparţin la genuri sau familii diferite (Du Rietz).

PANFORMION - (gr. pas = tot; formation = formaţiune)
Unitate de clasificare sinuzială, cuprinzînd mai multe formioane, ale căror specii dominante aparţin la genuri sau familii diferite (Du Rietz).

PANFOTOMETRIC - (gr. pas = tot; phos = lumină; metron = măsură)
Organele vegetale care se orientează în aşa fel încît radiaţiile luminoase nu cad perpendicular pe suprafaţa lor.

PANICUL - (lat. panicula = spic compus)
Inflorescenţă racemoasă compusă formată dintr-un ax central pe care se dezvoltă inflorescenţele simple (glomerulele sau spiculeţele).

PANICULATE - (lat. panicula = spic compus)
Plantele la care florile sînt grupate în inflorescenţe numite panicul.

PANMIXIE - (gr. pan = tot; mixis = amestec)
1. Fenomen prin care fiecare femelă dintr-o populaţie are şanse egale de a fi fecundată de oricare din masculii din populaţie; 2. Fenomen de interîncrucişare în absenţa oricărui proces de selecţie.

PANSPOROBLAST - (gr. pas = tot; sporos = sămînţă; blastos = mugure)
Celulă complexă care cuprinde doi sporoblaşti înconjuraţi de o membrană învelitoare comună.

PANTROPIC - (gr. pas = tot; tropein = a răsuci)
1. Organ curbat sau răsucit în diferite direcţii; 2. virus care se poate instala şi dezvolta în mod egal în mai multe organe sau ţesuturi.

PANTROPICAL - (gr. pas = tot; tropicos = tropice)
Speciile sau fitocenozele care trăiesc în zona tropicală.

PANTU ZAHARIA - (1866-1934)
Marele botanist român care şi-a adus o mare contribuţie la studiul floristic al ţării noastre, publicînd numeroase monografii regionale ca "Flora Ceahlăului", "Flora Bucegilor", "Flora Dobrogei noi", "Flora Deltei Dunării", "Flora Bucureştiului şi a împrejurimilor sale".

PARAVERACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Rhoea dales care cuprinde plante ierboase anuale, bianuale sau perene, unele cu suc lăptos. Frunze întregi divizate sau compuse fără stipele. Flori hermafrodite, actinomorfe sau zigomorfe, dispuse în raceme, umbele sau solitar, cu înveliş floral dublu, sepale două libere sau concrescute caduce. Petale patru. Stamine două-patru sau numeroase chiar mai multe carpele. Ovar superior uni sau multiovular. Fruct capsulă, de formă variată. Seminţe mici. Dintre genurile mai importante amintim: Papaver L. Glaucium Adhs. Chelidonium L, Corydalis Vent., Fumaria L.

PAPILE
Mici proeminenţe situate pe suprafaţa organelor papiloase. (Pl. XII, 1).

PAPILIONACEAE - (lat. papilo = fluture)
Familia de Angiosperme, din Ord. Leguminoaselor a căror corolă are petalele inegal dezvoltate şi care desfăşută are aspectul unui fluture.

PAPUS - (lat. pappus = puf, fulgi)
Smoc de perişori situaţi pe stilul florilor de la unele Compozite cu rol în răspîndirea fructelor şi seminţelor. (Pl. XLVI, 4, B).

PARA - (gr. para = alături; dincolo de)
Prefix folosit cu sensul de : alături, dincolo de ceva lîngă).

PARABIONT - (gr. para = alături; bios = viaţă; on = fiinţă)
Organismele care trăiesc în parabioză

PARABIOSFERA - (gr. para = alături; bios = viaţă; sphaira = sferă)
Partea de pe suprafaţa pămîntului pe care nu trăiesc decît forme vegetative, spori, bacterii.

PARABIOZA - (gr. para = alături; biosis = mod de viaţă)
Unirea experimentală a două organisme şi studierea efectelor pe care un organism îl are asupra celuilalt.

Scanned with OKEN Scanner

PARACARP - (gr. para = alături; karpos = fruct)
Gineceu cenocarp la care carpelele concresc prin marginile lor, aşa încît ovarul rămîne unilocular.

PARACENTRIC - (gr. para = alături; kentron = centru)
Reazanjarea cromozomilor care are loc de aceeaşi parte a centromerului.

PARACIST - (gr. para = alături; kystis = vezică)
Anteridia de la Pyronema confluens (Pl. XXIX, 5).

PARACLIMAX - (gr. para = alături; klima = climă).
1. Comunitate stabilă condiţionată de influenţa de lungă durată a omului; 2. comunitatea stabilă formată din specii exotice bine adaptate; 3. comunitate primară, stabilă ce a depăşit climatul regional potenţial (Tüxen).

PARAFIZE - (gr. para = alături; physis = creştere)
1. Hife micelene, sterile, prezente în stratul himenial de la unele ciuperci superioare şi licheni; 2. peri pluricelulari prezenţi în jurul arhegoanelor şi anteridiilor de la briofitele superioare.

PARAGENETIC - (gr. para = alături; gennaein = a naşte)
Modificarea expresiei unei gene sau a oricărui fenomen care are loc în cromozom, dar care nu schimbă structura genei.

PARALELOTROPE - (gr. para= alături; trope = a întoarce)
Mişcări ale organelor plantelor superioare caracterizate prin orientarea acestora paralel cu direcţia excitantului.

PARAMER - (gr. para = alături; meros = parte)
Une din cele două părţi simetrice a unui organism sau organ cu simetrie bilaterală.

PARAMILON - (gr. para = alături; amylon = amidon)
Hidrat de carbon cu o structură chimică apropiată de cea a amidonului care reprezintă substanţa de rezervă a flagelatelor şi a algelor vii.

PARAMORF - (gr. para = alături; morphé = formă)
Taxon infraspecific cu acelaşi genom cu al speciei, dar cu unele particularităţi morfo-anatomice incluse de acţiunea factorilor mediului extern.

PARAMUTAGENICA - (gr. para = alături; lat. mutare = a schimba; gr. genesis =naştere)
Alelă care diminuă funcţia celeilalte alele.

PARAMUTATIE - (gr. para = alături; lat. mutare = a schimba)
Diminuarea funcţiei unei gene datorită activităţii alelei sale.

PARASIMBIOZĂ - (gr. para = alături, symbionai = a trăi cu)
Tip particular de simbioză în trei sau mai multe organisme.

PARASINAPSA - (gr. para = alături; synapsis = unire)
Unirea cromozomilor în cursul meiozei.

PARASINDEZA - (gr. para = lîngă; syndesai = a lega împreună)
1. Sindeză în care cromozomii omologi conjugă de-a lungul lor; 2. expresia citologică a aranjării corespunzătoare a celor mai mulţi loci din cromozomii omologi.

PARATECIU - (gr. para = alături; thekê = cutie)
Invelişul lateral al apoteciei care constituie o continuare a hipoteciului (Pl. LXIII, 3-4).

PARATIP - (gr. para = alături; typos = model)
1. Taxon descris pentru a doua oară, dat sub o altă denumire; 2. individ care prezintă aceleaşi caractere ca şi halotipul.

PARAZIT - (gr. para = alături; sitos = mîncare)
Organism vegetal a cărui existenţă depind de un alt organism gazdă; p.accidental - organism liber care numai în anumite condiţii trece la o viaţă parazitară; p.facultativ - organism saprofit care în unele circumstanţe trăieşte şi ca parazit; p.obligator - organism cu viaţă exclusiv parazită; p.temporar - organism parazit numai pentru o scurtă perioadă.

PARAZITISM - (gr. para = alături; sitos = mîncare)
Relaţiile biologice între două organisme, în care unul se nutreşte cu substanţele sintetizate de celulele sau ţesuturile celuilalt.

PARENCHIM - (gr.parenhyma = umplutură)
Ţesut vegetal fundamental format din celule izodiametrice; p.de absorbţie - ţesut care are rolul de a absorbi apa cu sărurile minerale dizolvate în ea situat în zona perişorilor absorbanţi

Scanned with OKEN Scanner

a rădăcinii; p.acvifer - ţesut cu rol de depozitare a apei, prezent la plantele din regiunile secetoare; p.aerifer - parenchim lacunos în care se depozitează aerul prezent la plantele acvatice; p.asimilator - ţesuturi care prezintă numeroase cloroplaste, prezente în frunză cu rol în fotosinteză; p. corticol - ţesut fundamental prezentat în structura rădăcinii şi tulpinii între rizoderma şi epiderma şi cilindrul central; p.de depozitare - ţesuturi adaptate la înmagazinarea substanţelor de rezervă (ex. rizomi, tuberculi, bulbi); p. lacunos - ţesut component al mezofilului frunzei cu rol în special în respiraţie şi transpiraţie; p.lemnos - ţesut care însoţeşte vasele lemnoase şi este format din celule vii, alungite, suprapuse în coloane lungi cu pereţi foarte puţin îngroşaţi şi cu punctuaţiuni simple; p.liberian - ţesut care însoţeşte vasele liberiene, alcătuit din celule alungite, suprapuse în serii longitudinale cu membrane celulozice, subţiri, cu rol de depozitare; p. medular - (măduvă)- ţesut fundamental viu care ocupă cilindrul central al rădăcinii şi tulpinii tinere; p.palisadic - parenchim format din celule dreptunghiulare, dispuse în palisadă bogate în cloroplaste cu rol esenţial în fotosinteză, p.senzitiv - ţesut prezent în umflăturile motoare de la baza peţiolurilor frunzelor de Mimosa pudica, o Papilonaceae care la o uşoară atingere îşi apleacă frunzele în jos; p.stelat - parenchim prezent în măduva de Juncus.

PARIPENATE - (lat. par = egal; pinne = pană)
Frunzele compuse formate dintr-un număr par de foliole (Pl. XIX, 2,B).

PARTENOAPOGAMIE - (gr. parthenos = virgin; apo = fără; gamos = unire)
Dezvoltarea partenogenetică a unui individ dintr-un germen diploid.

PARTENOCARPICE - (gr- parthenos = virgin; karpos = fruct)
1. Plante ale căror fructe se formează fără un proces de fecundaţie; 2. fructe sterile, lipsite de seminţe.

PARTENOGAMET - (gr- parthenos = virgin; gametos = soţ)
Gamet care participă în partenogeneză.

PARTENOGAMIE - (gr. parthenos = virgin; gamos = unire)
Procesul de fuzionare a doi nuclei sexuali formaţi în interiorul aceleiaşi celule.

PARTENOGENEZA - (gr. parthenos = virgin; genesis = naştere)
Dezvoltarea unui organism dintr-un gamet feminin nefecundat.

PARTENOGENON - (gr- parthenos = virgin; gonos = urmaş)
Organism rezultat în urma diviziunii partenogenetice.

PARTENOSPERME - (gr.parthenos = virgin; sperma = sămînţă)
Plante ale căror seminţe se formează din ovule nefecundate.

PARTENOSPOR - (gr. parthenos = virgin; sporos = sămînţă)
Spor format din diviziunea unui gamet nefecundat.

PARTIT - (lat. partitus = a împărţi)
Divizat pînă aproale de linia mediană.

PATENT
Organ aşezat în unghi mai mare de 45° faţă de axul principal

PATOMA
Litiera pădurilor împreună cu microflora şi microfauna sa.

PATROCLIN - (gr. pater = tată; klinein = a se înclina)
Organism care moşteneşte caracterele parterne

PATUL -(lat. patulus = deschis)
Caliciul larg deschis de la unele flori.

PATULECTORI - (lat. patulus = deschis)
Specii dominante ale căror indivizi nu alcătuiesc desişuri şi influenţa lor asupra mediului (Bîkov).

PAUCA ANA (1907 - 1963)
Renumită botanistă din ţara noastră care şi-a dăruit întreaga activitate studiului florei şi vegetaţiei din diferite regiuni ale ţării noastre. La terminarea studiilor în cadrul facultăţii de ştiinţe a Universităţii din Bucureşti, secţia Stiinţe naturale este numită preparator în anul 1931 şi apoi trece ierarhic prin gradele de asistent (1937), şef de lucrări (1944) şi conferenţiar (1953). In anul 1941 îşi susţine teza de doctorat cu subiectul "Studiul fitosociologic în Munţii Codru şi Muna" obţinînd calificativul foarte bine cu distincţie.

Majoritatea lucrărilor sale, sau în colaborare (40 de lucrări) se referă la studiu floristic, ecologic, fitogeografic şi fitosociologic a diferitelor regiuni ale ţării ca: Mţii Bucegi, Podişul Babadag, Mţii Făgăraş, Delta Dunării.

PAUCIFLORE - (lat. pauci = puţin; flos = floare)
Plantele sau inflorescenţele cu flori puţine.

PAULOSPOR - (gr. paula = repaos; sporos = sămînţă)
Spor de repaos sau rezistenţă.

PASTAIE
Fruct uscat dehiscent provenit dintr-un ovar unicarpelar, care se deschide prin două linii, una reprezentînd linia de sudură a carpelei, iar a doua linia nervurii mediane (la Papilionaceae) şi mai rar indehiscent la cîteva leguminoase (roşcov, arahide). (Pl. XLVII, 1, C).

PECTINICE- (gr. pektos = coagulat)
Substanţe organice, polizaharide, care intră în compoziţia ţesuturilor vegetale.

PEDALIFER - (gr. pedon = sol; pherein = a purta)
Tip de sol format în condiţiile unui climat umed, în al cărui orizont inferior are loc o acumulare masivă a sărurilor de fier şi aluminiu.

PEDAT - (gr. pous-podos = picior)
Cu o dispoziţie asemănătoare degetelor de la piciorul unei păsări.

PEDOCAL - (gr. pedon = sol)
Tip de sol format în regiunile cu climat secetos caracterizat printr-o puternică calcificare a orizonturilor.

PEDOCLIMAX - (gr. pedon = sol; klima = climă)
Stadiul mai mult sau mai puţin stabil de evoluţie a solului determinat de modificarea vegetaţiei în condiţii neschimbate de climat.

PEDOGAMIE - (gr. pais = copil; gamos = căsătorie)
Fuziunea a doi gameţi produşi de acelaşi organism, aşa cum se întîmplă la unele plante.

PEDOGENEZA - (gr. pedon = sol; genesis = naştere)
Procesul complex de formare a solului.

PEDOINDICATOR - (gr. pedon = sol; lat. indicare = a indica)
Plantele indicatoare care prin prezenţa lor într-o anumită staţiune indică alcătuirea geochimică a solului.

PEDOLOGIE - (gr. pedon = sol; logos = ştiinţă)
Ştiinţa care se ocupă cu studiul complex al solului din punct de vedere a genezei, evoluţiei, a proprietăţilor fizico-chimice precum şi a răspîndirii diferitelor tipuri de sol pe suprafaţa globului.

PEDOSFERA - (gr. pedon = sol; sphaira = sferă)
Învelişul solurilor.

PENDUNCUL - (lat. pendunculus = picior mic)
1. Codiţa florii solitare sau a unui fruct; 2. piciorul sporangelui de la unele plante inferioare şi a sporangelui de la briofite.

PELAGIC - (gr. pelagos = marea)
Organism marin care trăieşte liber în apele zonei oceanice dincolo de zona litorală.

PELAGICA - (gr. pelagos = marea)
Zona oceanică cuprinsă între 3000 şi 5000 m adîncime.

PELAGISM - (gr- pelagos = marea)
Totalitatea condiţiilor de viaţă caracteristice zonei pelagice.

PELAGOFITE - (gr. pelagos = marea; phyton = plantă)
Plante care trăiesc în mări şi oceane.

PELOFILE - (gr. pelos = argilă; philein = a iubi)
Plantele care trăiesc pe solurile argiloase (lutoase).

PELORIE - (gr. peloros = monstruos)
Schimbarea formei unui organ, aşa cum ar fi transformarea unei flori zigomorfe într-una actinomorfă.

PELTATA - (gr. pelte = scut)
Organ în formă de scut, aşa cum sînt sporofilele de la Equisetum, sau frunza de la Tropeolus majus, la care peţiolul se prinde la mijlocul limbului (Pl. XII, 8).

PELUCID - (lat. per = prin; lucidus = strălucitor)
Organ transparent.

Scanned with OKEN Scanner

PENAT COMPUS
Frunze compuse la care foliolele sînt dispuse de o parte şi de alta a rahisului; imparipenat compuse - cu un număr impar de foliole (ex. frunza de salcîm); paripenat compuse - cu un număr par de foliole (ex. frunze de mazăre) (Pl. XIX, 2).

PENATLOBATE - (lat. penna = pană; lobus = lob)
Frunze simple, a căror lobi sînt dispuşi de o parte şi de alta a axului ca barbele unei pene. (Pl. XVIII, 6, A).

PENATIFIDE - (lat. penna = pană; fidus = a diviza)
Frunze simple, penatlobate, la care incizile ating jumătate din lăţimea limbului (Pl. XVIII, 6, B).

PENATIPARTITE - (lat. penna = pană; partitus = a împărţi)
Frunze simple, penatlobate la care incizile trec de jumătatea limbului fără însă să atingă axa frunzei (Pl. XVIII, 6, C).

PENATISECTATE - (lat. penna = pană; sectatus = a divide)
Frunze simple penatlobate la care incizile ating nervura mediană. (Pl. XVIII, 6, D).

PENATSINUATE - (lat. penna = pană; sinus = sinus)
Frunze simple penatlobate la care incizile nu trec de o treime din lăţimea limbului.

PENDENT
Organ care atîrnă în jos.

PENECLIMAX
Comunitate stabilă, formată prin sărăcirea vegetaţiei iniţiale, sub acţiunea omului.

PENICILAT
Organ în formă de pensulă.

PENNATAE
Clasă de diatomee din filumul Diatomeae (Bacillariophyta) care sînt caracterizate prin forma carapacei alungită şi simetrică, fusiformă sau ovală care trăiesc în apele dulci, la fund sau printre alte plante acvatice. Prezintă rafă şi se înmulţesc asexuat prin auxosporalaţie. Diatomeele sînt forme diploide, la care reducerea cromatică are loc de obicei la formarea gameţilor. Dintre genurile mai importante amintim: Pinnularia, Navicula, Pleurosigma, Gomphonema, Cymbella, etc. (Pl. LV, 2, 3, 6, 7, 8).

PENSETE
Instrumente anatomice cu vîrful drept sau curbat, folosite pentru prinderea unor plante şi organe ale acestora, foarte mici, sau a unor secţiuni fine. (Pl.LXXXN, 3, E).

PENTACARPELAR - (gr. penta = cinci; karpos = fruct)
Gineceu format din cinci carpele .

PENTACOCE - (gr. penta = cinci; kokkos = sîmbure)
Fructe cu cinci seminţe.

PENTACICLICE (gr. penta = cinci; kyklos = cercuri)
Elementele florare dispuse pe cinci cercuri (cicluri).

PENTADELF - (gr. penta = cinci; adelphos = frate)
Florile care prezintă cinci carpele libere sau cinci pistile.

PENTAMER - (gr. penta = cinci; meros = parte)
Organ vegetal format sau divizat în cinci părţi sau elemente.

PENTANDRE - (gr. penta = cinci; aner = bărbat)
Flori a căror androceu este format din cinci stamine.

PENTAPETALA (gr. penta = cinci; petalon = frunză)
Corolă formată din cinci petale.

PENTAPLOID - (gr. penta = cinci; haplos = simplu; eidos = formă)
Organism cu cinci seturi de cromozomi.

PENTARCH - (gr. penta = cinci; arche = origine)
Cilindrul central format din cinci fascicole lemnoase şi cinci libertene, izolate şi alterne.

PENTASEPALE (gr. penta = cinci; fr. sepale = sepale)
Florile cu cinci sepale.

PENTASOMIC - (gr. penta = cinci; soma = corp)
Nucleii în care un cromozom este prezent de cinci ori.

PENTASTICHE - (gr. penta = cinci; stichos = rînd)
Organe vegetale dispuse pe cinci şiruri longitudinale.

PEPONIDA - (gr. pepon = pepene)
Fruct simplu cărnos (baciform) multisperm, la formarea căruia participă şi axul floral, care devine cărnos. (Pl. XLVI, 3,B).

PEPTIDAZE
Enzime care catalizează hidroliza peptidelor sau peptonelor în aminoacizi.

PEPTIDE
Substanţe chimice formate din aminoacizi în care grupul carboxil al uneia se leagă de grupul aminos al celuilalt..

PEPTONE
Polipeptide rezultate din hidroliza enzimatică a proteinelor.

PERENE - (lat. perenis = care durează tot anul)
1. Plantă care trăieşte mai mulţi ani; 2. plantă cu ciclul de viaţă mai lung de doi ani.

PERFOLIATE - (lat. per = de jur împrejur; folium = frunză)
Frunzele care înconjoară prin baza lor tulpina aşa încît aceasta pare a fi străpunsă.

PERI - (gr. peri = împrejur)
Prefix folosit cu sensul de: în jur, împrejurul.

PERIANT - (gr. peri = împrejur; anthos = floare)
1. Invelişul floral dublu, format din caliciu şi corolă, diferit colorat; 2. totalitatea frunzişoarelor de la baza arhegonului briofitelor (Pl. XXXVI,1).

PERIBLAST - (gr. peri = împrejurul; blastos = mugure)
Porţiunea din protoplasmă care înconjoară nucleul.

PERIBLEM - (gr. periblema = înveliş)
Zona mijlocie a meristemului primar din vîrful vegetativ al rădăcinii, care prin diviziune generează ţesuturile adulte primare ale scoarţei (Pl. X, 7).

PERICARP - (gr. peri = împrejur; karpos = fruct)
Peretele fructului în structura căruia se disting trei zone: epi, mezo şi endocarp. (Pl. XLVI, 1).

PERICICLU - (gr. peri = împrejur; kyklos = cerc)
Zona anatomică externă a cilindrului central, formată din unul sau mai multe straturi de celule parenchimatice sau sclerenchimatice (Pl. XIII, 7).

PERICHETIU - (gr. peri = împrejur; chaite = păr)
Membrana sau frunza protectoare a gametangilor de la Briofite.

PERICLINAT (gr. peri = împrejur; klinein = a se îndoi)
Planurile de diviziune celulară care au o poziţie paralelă faţă de suprafaţa organului.

PERIDERM (gr. peri = împrejur; derme = piele)
Scoarţa secundară, formată din suber, felogen şi feloderm şi care prin exfoliere formează ritidomul.

PERIDIE - (gr. peridion = a împrejmui cu ziduri)
Invelişul extern, protector al bazidiofructelor de la Gasteromycetes şi al peritecilor de la unele Ascomycetes.

PERIGINA - (gr. peri = împrejur; gyne = femeie)
Tip de floare la care gineceul este semiinfer, iar sepalele, petalele şi staminele se prind în jurul ovarului la nivelul porţiunii mediane a acestuia. (Pl. XXXVII, 7, B-B').

PERIGON - (gr. peri = împrejur; gone = sămînţă)
Inveliş floral format dintr-un singur fel de foliole numite tepale; p. dialitepal - perigon cu tepalele liber; p. gamotepal - perigon cu tepalele concrescute formînd un tub; p. petaloid - perigon format din tepale divers colorate asemănătoare petalelor; p. sepaloid - perigon format din tapele verzi asemănătoare sepalelor.

PERIODICITATE - (gr. periodos - circuit)
Repetarea la anumite perioade de timp a unui fenomen oarecare.

PERIFLOIC - (gr. peri = împrejur; phloios = scoarţă)
Fascicolul libero-lemnos cu lemnul situat central, înconjurat de liber.

PERIFITON- (gr. peri = împrejur; phyton = plantă)
Totalitatea organismelor vegetale şi animale inferioare care trăiesc fixate pe plantele superioare, acvatice.

PERIPLASMA - (gr. peri = împrejur; plasma = formaţiune)
Plasma oogonială situată în jurul oosferelor care n-a fost utilizată la formarea lor.

PERIPLASMODIU - (gr. peri = împrejur; plasma = formaţiune; eidos = formă)
Masa protoplasmatică cu numeroşi nuclei rezultată din dezorganizarea stratului tapet, situată în jurul ţesutului sporogen al anterelor.

PERISOPLOIDE - (gr. perissos = inegal; aploos = odată; eidos = formă)
Organism poliploid care prezintă un număr impar de seturi haploide.

PERISPERM - (gr. peri = împrejur; lat. sperma = sămînţă)
Ţesut nutritiv al seminţei rezultat din celulele nucelei şi care este situat în jurul albumenului.

PERISPOR - (gr. peri = împrejur; sporos = sămînţă)
Învelişul extern al sporului.

PERISPORANGIUM - (gr. peri = împrejur; sporos = sămînţă; anggeion = vas)
Membrana protectoare comună a unor sporangi aşa cum este induziul de la unele ferigi.

PERISPORIALES
Ordin de ciuperci din Cl. Ascomycetes care cuprinde specii a căror asce sînt grupate în peritecii globuloase, învelite cu o membrană subţire numită peridie şi prevăzute cu apendici caracteristici numiţi fulcre. Au un tal filamentos, format din micelii albe, subţiri, întinse pe frunzele şi tulpinile plantelor superioare. Bolile produse de aceste ciuperci parazite se numesc făinării. Dintre specii amintim: Microsphaera abbreviata care provoacă făinarea stejarului şi Sphaerotheca mors uval care provoacă făinarea agrişului.

PERISTOM - (gr. peri= împrejur; stoma = gură)
Totalitatea dinţişorilor care prezintă o anumită structură cu proprietăţi higroscopice, dispuşi pe marginea orificiului de deschidere a urnei care au rol important în diseminarea sporilor; p. dublu - cînd dinţişorii sînt dispuşi pe două cercuri concentrice; p. simplu - dispuşi pe un singur cerc. (Pl. LXV, 6).

PERISTROMIU - (gr. peri = împrejur; stroma = corp)
Membrana plastidei formată din două lame elementare, lipoproteice, separate de un aparat semitransparent.

PERITECIU -(gr. peri = împrejur; theke = cutie)
Ascocarp piriform care comunică cu exteriorul printr-un orificiu îngust numit ostiol, prezent la unele Ascomycete şi Pirenolicheni.

PERITRICHI - (gr. peri = împrejur; trichos = păr)
Organismele unicelulare care prezintă numeroşi cili pe toată suprafaţa celulei. (Pl. XLIX, 8E).

PERITROFIC - (gr. peri = împrejur; trophe = hrană)
Ciupercile care trăiesc în simbioză cu rădăcinile plantelor, dezvoltîndu-se pe suprafaţa acestora.

PERIXILIC - (gr. peri = împrejur; xylon = lemn)
Fascicolele libero-lemnoase la care lemnul înconjoară liberul, ocupînd o poziţie centrală.

PERSISTENT - (lat. persistere = a persista)
Care rămîne permanent aşa cum este caliciul unor flori care continuă să existe şi după procesul de polenizare.

PERSONAT - (lat. personatis = mascat)
Termen folosit pentru definirea corolei asimetrice formată din două labii apropiate.

PERTOFITE - (gr. perthai = a distruge; phyton = plantă)
Ciuperci parazite care mai întîi omoară ţesutul plantei gazdă şi numai după aceea îl utilizează drept hrană.

PETALE - (gr. petalon = frunză)
Elementele florale a căror totalitate formează corola, rezultate din metamorfozarea frunzelor. (Pl. XXXVI, 1).

PETALODII - (gr. petalon = frunză; eidos = formă)
Petalele rezultate din metamorfozarea altor elemente florale.

PETALOID - (gr. petalon = frunză; eidos = formă)
Perigonul format din tepale colorate asemănătoare petalelor.

PETIOL - (lat. petiolus = picior mic)
Codiţa unei frunze sau a unei foliole. (Pl. XVIII,1).

PETIOLULE - (lat. petiolus = picior mic)
Codiţa foliolelor unei frunze compuse.

PETROFITE - (gr. petros = stîncă, piatră; phyton = plantă)
Plante care se dezvoltă în interiorul pietrelor.

PEZIZACEAE
Familie de ciuperci din Cl. Ascomycetes şi Ord. Discomycetes care cuprinde specii caracterizate prin fructificaţii cărnoase în formă de cupă, lipsite de picior sau cu un picior scurt. In interiorul cupei se află himeniul format din asce şi parafize. Dintre specii amintim: Peziza aurantiaca, Pyronema confluens. (Pl.XXVII).

pH - Simbolul care indică concentraţia ionilor de hidrogen într-o soluţie; pH- acid - cuprins între 1-7; pH-bazic - mai mare ca 7; pH-neutru - = 7.

pH-metru
Aparat ecologic de teren folosit pentru determinarea pH-ului unui mediu oarecare.

PHACIDIACEAE
Familie de ciuperci din Cl. Ascomycetes şi Ord. Discomycetales care cuprinde specii ce ce caracterizează prin himeniul acoperit la început de un strat dur, care la maturitate crapă în formă stelată. Ciuperci parazite pe plante lemnoase.

PHRAGMOBASIDIOMYCETES
Subclasă de ciuperci din Cl. Basidiomycetes care cuprinde specii cu bazidia septată în Ord. Ustilaginales, Uredinales şi Auriculariales.

PHYCOMYCETES
Clasă de ciuperci din filumul Fungi care cuprinde specii cu miceliu format din hife lipsite de structură celulară. Aceste hife au formă de tuburi lungi cuprinzînd în interior protoplasma continuă şi numeroşi nuclei, dar nedespărţite prin pereţi transversali în celule. Ele se înmulţesc asexuat prin zoospori şi pe cale sexuată prin oogamie. Această clasă cuprinde două ordine: Oomycetes, Zygomycetes.

PHYTOLACCACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Centrosperme care cuprinde plante ierbacee, înalte, cu frunze întregi, fără stipele. Inflorescenţe racemoase. Flori hermafrodite sau unisexuate cu periant cinci partit colorat. Stamine şase sau numeroase. Gineceu multicarpelar. Fructe bace. Dintre speciile mai importante amintim: Phytolacca americana L., Ph.esculenta van Hontie.

PICNIDIE - (gr. pyknos = gros, dim.idion)
Sporange de forma unei butelii în care se formează picnosporii. (Pl. XXVII, 6).

PICNOSPORI - (gr. pyknos = gros; sporos = sămînţă)
Tip de spori ai ciupercilor, formaţi în picnidii. (Pl. XXVII, 6).

PICNOZA - (gr. pyknos = gros; osis = condiţie)
1. Contractarea accentuată a nucleului; 2. degenerarea celulei.

PICSIDA - (lat. pyxis = cutie)
Fruct simplu uscat pluricarpelar şi multisperm care se deschide la maturitate printr-un căpăcel. (Pl. XLVII,1G).

PIGMENT VEGETAL - (lat. pigmentum = pigment)
Substanţă specifică plantelor care dă o anumită culoare celulelor şi ţesuturilor; p.carotenoizi - pigmenţi derivaţi ai cartotenului prezenţi în plante (rădăcini de morcovi şi frunze), p.organici - pigmenţi prezenţi în materia organică ex. clorofilă.

PIGMENTARE - (lat. pingere = a picta)
Colorarea unei celule sau ţesut, ca urmare a sintezei pigmenţilor.

PIGMENTOGEN - (lat. pigmentum = pigment; gr. gennaein = a produce)
Celula sau organul care generează pigmenţi.

PIL - (lat. pilus = filament subţire)
Apendici prezenţi pe suprafaţa celor mai multe bacterii gram-negative prin intermediul cărora are loc transferul materialului genetic de la o celulă la alta.

Scanned with OKEN Scanner

PILIFERA - (lat. pilus = filament subţire; ferro = a purta)
Zona morfologică a rădăcinii în care rizoderma generează numeroşi perişori absorbanţi (Pl. XIV, 3).

PILORIZA - (lat. pileus = copac; rhiza = rădăcină)
Prima zonă morfologică a rădăcinii, de forma unui degetar cu rolul de a proteja vîrful vegetativ şi de a facilita pătrunderea rădăcinii în sol. (Pl. XIV, 3).

PINACEAE
Familie de plante superioare (Gimnosperme) din Ord. Coniferales care cuprinde arbori monoici, răşinoşi, drepţi cu coroana adesea piramidală. Frunze aciculare, persistente rar caduce (Larix). Florile mascule în formă de conuri amentiforme cu numeroase stamine (solzi staminali) care susţin doi saci polinici. Florile femele sînt grupate în conuri, formînd inflorescenţa, formate din numeroşi solzi carpelari ce poartă la bază două ovule şi mai tîrziu două seminţe. Dintre speciile mai importante amintim: Tsuga canadensis Carr., Pseudotsuga taxifolia (Lam) Britton, Abies alba Mill., A. concolor Lindl. et Gord. Picea excelsa Lam) Link. P. orientalis (poir) Ling., P. pungens Engelm. Larix decidua Mill. Pinus nigra Arm. P. strobus L., P. silvestris L., P. cembra L.

PINOCITOZA - (gr. pinein = a bea; kytos = celulă)
Capacitatea unor celule de a capta şi include în citoplasmă mici picături prezente în mediu înconjurător.

PINULE - (lat. pinna = pană)
Foliolele secundare a unei frunze bipenate.

PIPETE
Instrumente de sticlă, simple sau gradate folosite la spălarea secţiunilor de reactivi, fixatori sau coloranţi,

PIRIMIDINE
Baze organice găsite în cei doi acizi nucleici, ADN şi ARN exemplu: citozina, timina şi uracilul.

PIRENOCARPE - (gr. pyren = fruct pietros; karpos = fruct)
Ciuperci şi licheni a căror corp de fructificaţie este un periteciu.

PIRENOID - (gr. pyren = fruct pietros; eidos = format)
Corpuscul de natură proteică, prezent pe cromatoforul unor grupe de plante inferioare, care are rolul de a depozita substanţele de rezervă. (Pl. LI, 1).

PIRIDOXINA
Substanţă din grupa vitaminei B (B_6) sau adermină cu rol important în creşterea bacteriilor lactice şi a unor plante verzi. Ea funcţionează ca o coenzimă în complexul enzimatic de codecarboxilare.

PIROFITE
Plante rezistente la foc.

PIROLACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Bicornes care cuprinde plante ierbacee (rareori subarbuşti), cu frunze verzi, nestipelate; uneori saprofite. Flori hermafrodite cu simetrie radiară. Sepale patru-cinci concrescute la bază. Petale patru-cinci unite sau libere. Stamine opt-zece, libere. Ovar superior. Fruct capsulă ori bacă. Dintre speciile cele mai importante amintim Pirola rotundifolia L., P. minor L., P. secunda L., Monotropa hypopitis L., Chimaphylla umbellata (L.) Nutt.

PISTIL - (lat. pistillum = piuliţă)
Organul reproducător feminin al Angiospermelor format din ovar, stil şi stigmat. (Pl. XXXVII, 8).

PISTILIDIUM - (lat. pistillum = piuliţă; dim. idion)
Organul reproducător feminin al Briofitelor, Pteridofitelor şi Gymnospermelor.

PIVOTANTA - (gr. pivot = cui, ţăruş)
Tip morfologic de rădăcină, la care distingem o rădăcină principală puternic dezvoltată cu aspectul unui ţăruş de pe care pornesc numeroase rădăcini secundare reduse. (Pl. XIII, 2).

PLACA INCALZITOARE - (PLATINA SOFANTA)
Placă metalică din aramă sau alamă în formă de S, necesară în momentul includerii obiectelor în parafină sau gelatină glicerinată. Ea poate fi menţinută caldă cu ajutorul unei spirtiere sau bec bunsen, iar unele sînt electrice. (Pl. LXXXIV, 4).

Scanned with OKEN Scanner

PLACENTA - (lat. placenta = prăjitură)
Locul de prindere a ovulului de peretele ovarului şi respectiv al seminţei de pericarp.

PLACENTATIE - (lat. placenta = prăjitură)
Modul de dispoziţie al placentelor în cavitatea ovariană p.axilară - cînd ovulele se prind în unghiul format la centru prin sudarea carpelelor; p.centrală - cînd ovulele se prind pe o coloană centrală de ţesutul placentar; p.central bazilară - cînd ovulele se prind pe o coloană de ţesut placentar care proliferează din regiunea bazală a ovarului; p.parietală - cînd ovulele sînt fixate pe pereţii laterali ai ovarului şi este specifică ovulelor unilloculare; p.parietal-laminală - cînd ovulele se prind de mijlocul carpelei; p.parietal-marginală - cînd ovulele sînt fixate de marginile carpelei (Pl.XXXVIII, 6, 7).

PLAGIOTROP - (gr. pagios = oblic; trope = rotire)
Organ vegetal care are o poziţie oblică sau orizontală faţă de direacţia razei pămîntului.

PLAGIOTROPISM - (gr. plagios = oblic; trope = rotire)
Orientarea organelor plantelor într-o poziţie oblică sau orizontală în raport cu raza pămîntului.

PLANCTOFITE - (gr. plangktos = hoinar; phyton = plantă)
Forma biologică în care sînt încadrate plantele microscopice care plutesc în apă (hidroplantofite) şi în aerul atmosferic (aeroplanctofite).

PLANCTONUL - (gr. plangktos = hoinar)
Totalitatea organismelor vii unicelulare sau coloniale care plutesc la suprafaţa apei mărilor, oceanelor, bazinelor acvatice (cuprinde fitoplanctonul şi zooplanctonul).

PLANO - (lat. planus = turtit)
Prefix folosit cu sensul de : turtit; aplatizat)

PLANOGAMET - (gr. planos = hoinar; gametos = germen)
Gamet mobil care se mişcă activ într-un mediu lichid sau cu ajutorul cililor sau flagelilor.

PLANOSPORI - (gr. planos = hoinar; sporos = sămînţă) sin. zoospori.
Spori mobili, care se mişcă activ în mediul acvatic cu ajutorul cililor sau flagelilor. (Pl. XXVII, 3).

PLANOZIGOT - (gr. planos = hoinar; zygotos = pereche)
Zigot mobil ciliat sau flagelat prezent la unele plante inferioare.

PLANTAGINACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Tubiflorales care cuprinde ierbacee sau semifructescente cu tulpina scapiformă. Frunze sesile, nestipelate. Flori hermafrodite rar unisexuate. Caliciul persistent cu trei, patru sepale. Corola gamopetală, regulată, membranoasă patru fidată. Stamine patru egale. Gineceu cu un ovar liber. Fruct capsulă. Dintre speciile mai importante amintim: Litorella uniflora (L.) Aschers., Plantago indica L., P.lanceolata L., P.maritima L., P.media L., P.major L., P.cornuta Gouan.

PLANTE - (gr. phylon = planta)
Organismele vegetale vii care totalitatea lor formează regnul vegetal; p.acidofile - plante care cresc în mediul acid; p.acvatice - plante care cresc în apă; p.adventive - plante venite sau aduse de om din flora altor regiuni; pl.aerofite - plante cu muguri de regenerare aerieni; p.agăţătoare - plante care se susţin de un suport cu ajutorul cîrceilor; p.alimentare - plante folosite în alimentaţie; p.alohtone - plante originare din alte regiuni decît cea dată; p.alohore - plante ce se răspîndesc cu ajutorul agenţilor externi; pl.alpigene - plante de origină alpină; p.anemofile -plante polenizate prin vînt; p.anemohore - plante răspîndite de vînt; p.antitelehore - plante cu seminţe avînd adaptări pentru a împiedica transportul lor la distanţe mari; p.antropofile - plante ce vieţuiesc obişnuit pe lîngă aşezările omeneşti; p.antropohore - plante răspîndite de om; p.anuale - plante ale căror ciclu complet de dezvoltare se desfăşoară într-un an; p.arborescente - plante lemnoase; p.arbustive - arbuşti; p.arenicole - plante care trăiesc pe nisipul mobil; p.aromatice - plante ce conţin diferite substanţe mirositoare; p.arvicole - plante segetale; p.autohore - plante ce-şi răspîndesc seminţele prin mijloace proprii; p.autohtone - plante proprii regiunii date; p.autotrofe - plante capabile să sintetizeze substanţele organice din cele anorganice în prezenţa luminii şi a clorofilei; p.aurohore - plante ale căror seminţe se răspîndesc pe baza greutăţii proprii; p.bazifile - plante ce cresc de preferinţă pe soluri cu reacţie bazică (pH-7,2); p.bisanuale - plante al căror ciclu de dezvoltare are loc în doi ani; p.calcicole - plante ce cresc pe soluri calcaroase sau calcare; p.calcifile - vezi plante calcicole; p. calcifobe - plante ce cresc pe soluri lipsite de calcar; p.carnivore - plante care pe lîngă nutriţia autotrofă se mai hrănesc şi cu insecte sau alte microorganisme; p.cerealiere - cerealele cultivate; p.cespitoase - plante ce se dezvoltă în tufe; p.chinofile - plante de locuri cu zăpadă persistentă în timpul iernii; p.chinofobe - plantele care evită locurile cu înveliş de zăpadă persistent în timpul iernii; p.comestibile - plante folosite pentru alimentaţie;

Scanned with OKEN Scanner

p. cosmopolite - plante răspîndite pe tot globul; p. criofile - plante de locuri uscate şi reci; p. criptogame - plante inferioare care se înmulţesc asexuat prin spori; p. cultivate - plantele de cultură; p. decidue - plante cu frunze căzătoare; p. decorative - plante folosite pentru ornament; p. dicotiledonate - plante care prezintă două cotiledoane; p. efemere - plante anuale cu perioada de dezvoltare foarte scurtă; p. efemeroide - plante perene cu perioada de dezvoltare scurtă în decursul unui sezon de vegetaţie; p. endozoohore - plante a căror seminţe se răspîndesc cu ajutorul animalelor, trecînd prin aparatul digestiv; p. entomofile - plante polenizate de către insecte; p. epifite - plante fixate pe substrat pietros; p. epizoohore - plante a căror seminţe se răspîndesc cu ajutorul animalelor, fixîndu-se pe suprafaţa lor exterioară; p. eriohore - plante a căror seminţe se răspîndesc cu ajutorul animalelor, agăţate de lîna lor; p. euribionte - plante cu mare amplitudine ecologică; p. eurihore - plante ce suportă mari variaţii de temperatură; p. euritope - vezi euribionte; p. eutrofe - plante ce cresc pe soluri bogate în substanţe nutritive; p. exotice - plante introduse din alte regiuni; p. fanerogame - plante superioare producătoare de seminţe; p. fosile - plante dispărute ce se regăsesc numai în stare fosilă; p. furajere - plante ce servesc ca nutreţ pentru animale; p. halofile - plante care trăiesc pe soluri sărăturoase; p. hasmofile - plante de crăpături de stînci; p. heliofile - plante de lumină plină; p. helofile - plante de mlaştină avînd organele hibernate şi mugurii de regenerare în pămînt, sub apă, formă de viaţă (HH); p. heterotrofe - plante care nu sînt capabile să sintetizeze substanţa organică din substanţele anorganice, hrănindu-se cu substanţa organică produsă de alte organisme; p. hidrohore - plantele a căror seminţe sînt răspîndite cu ajutorul apei; p. hidrofile - plante de apă avînd organele hibernante şi mugurii de regenerare sub apă; p. homoihidrice - plante cu regim hidric mai mult sau mai puţin constant; p. ierboase - plante care indică anumiţi factori ecologici sau anumite gradaţii ale factorilor ecologici; p. industriale - plante din care se extrag anumite produse industriale (ulei, fibre); p. inferioare - plante a căror aparat vegetativ este un tal; p. insectivore - plante care se hrănesc cu insecte; p. fotofile - plante de lumină; p. lemnoase - plante cu tulpină formată în mare parte din ţesutul lemnos de susţinere; p. l. foioase - plante lemnoase la care suprafaţa limbului este cu mult mai mare decît grosimea sa; p. l. răşinoase - plante lemnoase cu frunze aciculare producătoare de răşini; p. medicinale - plante folosite pentru extragerea unor medicamente; p. megaterme - plante adaptate la temperaturi ridicate; p. melifere - plante care prezintă glanda secretoare de nectar, utilizate de insecte ca hrană, din care unele prepară mierea; p. mezofile - plante de staţiuni moderat umede; p. mezoterme - plante adaptate la temperaturi moderate; p. mezotrofe - plante adaptate la soluri cu conţinut moderat de substanţe nutritive; p. mezoxerofite - plante de staţiuni uscate spre moderat umede; p. microterme - plante adaptate la temperaturi scăzute; p. mirmecofile - plante polenizate de furnici; p. mirmecohore - plante a căror seminţe sînt răspîndite de furnici; p. monocarpice - plante ce înfloresc şi fructifică o singură dată în cursul ciclului lor de dezvoltare; p. monocotiledonate - plante a căror seminţe prezintă un singur cotiledon; p. multianuale - plante perene; p. neutrofile - plante adaptate la o reacţie neutră a solului; p. nitrofile - plante adaptate la soluri cu un conţinut ridicat de azot asimilabil; p. oligotrofe - plante adaptate la soluri cu conţinut scăzut de substanţe nutritive; p. ombrofile - plante plante adaptate la climat cu precipitaţii bogate; p. ornamentale - p. decorative; p. pasante - plante adventive ce dispar rapid (Walter); p. perene - plante a căror ciclu de dezvoltare durează mai mult de doi ani; p. pioniere - plante care vegetează pe o suprafaţă de teren înaintea altor plante; p. poikilohidrice - plante cu un regim de apă variabil; p. policarpice - plante ce înfloresc şi fructifică de mai multe ori în cursul ciclului de dezvoltare; p. precoce - plante ce înfloresc timpuriu; p. prostrate - plante cu tulpina culcată pe sol; p. psamofile - plante de nisipuri; p. relicte - plante dintr-o floră veche păstrate în condiţii speciale pe o mică parte din fostul lor areal; p. repente - plante tîrîtoare; p. ruderale - plante de locuri conţinînd substanţe organice în exces sau de grămezi de gunoi; p. rupicole - plante xerofile nesuculente, rigide cu un sclerenchim bine dezvoltate; p. segetale - plante spontane din culturi agricole şi silvice; p. sempervirente - plante cu frunza verde tot timpul anului; p. silicole - plante adaptate la substraturi şi soluri cu siliciu; p. sinantrope - plante ce cresc pe lîngă aşezările omeneşti; p. stenohore - plante cu areal geografic foarte restrîns; p. stenoterme - plante adaptate la o variaţie restrînsă de temperaturi; p. stenotope - plante cu un areal ecologic foarte restrîns; p. stenotrofe - plante adaptate la un anumit interval restrîns al conţinutului de substanţe nutritive din sol; p. stolonifere - plante cu stolon; p. submezofile (xeromezofile) - plante de staţiuni uscate spre moderat umede; p. suculente - plante xerofile cu frunze şi tulpini foarte cărnoase puternic hidratate (ex. Cactaceele); p. superioare - plante a căror aparat vegetativ este reprezentat printr-un corm; p. tardive - plante cu înflorire tîrzie; p. terestre - plante de uscat; p. termofile - plante de staţiuni calde; p. textile - plante cu fibre textile; p. tîrîtoare - plante cu tulpina ce se întinde pe sol (plante repente); p. ubiviste - plante cu răspîndire şi amplitudine ecologică foarte largă; p. urcătoare - plante care se urcă cu tulpina lor pe un suport; p. vasculare - plante care prezintă vase conducătoare; p. vivace - plante perene; p. volubile. - plante care se răsucesc în jurul unui suport; p. xerofile - plante de staţiuni uscate; p. xeromorfe - plante cu structuri morfologice protectoare împotriva secetei; p. xeroterme - plante de staţiuni uscate şi calde; p. zoohore - plante răspîndite de către animale.

PLANTULA - (lat. plantula = plantă mică)
Stadiu în dezvoltarea ontogenetică a unei plante superioare. (Pl. XIII, 1).

Scanned with OKEN Scanner

PLASMA- (gr. plasma = formaţiune)
Termen folosit pentru protoplasma celulară.

PLASMAGENA - (gr. plasma = formaţiune; genes = urmaş)
Unitatea genetică care se transferă autonom.

PLASMALEMA - (gr. plasma = formaţiune; lemna = piele)
Zona externă a citoplasmei, omogenă, lipsită de incluziuni şi semipermeabilă, care căptuşeşte de jur împrejur membrana celulară.

PLASMIDA - (gr. plasma = formaţiune) sin. genă.necrozomală, genă plasmatică.
1. Formaţiune citoplasmatică care intervine în transmiterea caracterelor ereditare; 2. unitatea ereditară a plasmotipului.

PLASMOCIT - (gr. plasma = formaţiune; kytos = celulă)
Celulă care are rolul de a sintetiza anticorpi.

PLASMODESME - (gr. plasma = formaţiune; desmos = legătură)
Punţi plasmatice care trec dintr-o celulă în alta prin punctuaţiuni, prin care se realizează continuitatea protoplasmei. (Pl. III, 2).

PLASMODIOCARP - (gr. plasma = formaţiune; eidos = formă; gamos = unire)
Fuzionarea a două plasmodii.

PLASMODIU - (gr. plasma = formaţiune; eidos = formă)
Formă de organizare a materiei vii, formată dintr-o masă plasmatică, a numeroşi nuclei, lipsită de o membrană, cu o formă permanent schimbătoare; p.agregat - plasmodiu rezultat din aglomerarea mai multor celule nude, care îşi păstrează însă individualitatea; p.fuzionat - plasmodiu tipic la care plasmele ambelor se amestecă aşa încît acestea îşi pierd individualitatea. (Pl. I, 4).

PLASMOGAMIE - (gr. plasma = formaţiune; gamos = unire)
Prima etapă a procesului de fecundaţie în care are loc fuzionarea plasmelor celulare sexuale.

PLASMOLIZA - (gr. plasma = formaţiune; lysis = topire)
Desprinderea citoplasmei de membrana celulară, ca urmare a deshidratării ridicate a acesteia, încît între membrană şi plasmalemă apar spaţii goale. (Pl. III, 4).

PLASMOMUTAŢII - (gr. plasma = formaţiune; lat.mutare = a schimba)
Mutaţii care apar în plasmon.

PLASMONEMA - (gr. plasma = formaţiune; nema = filament)
Totalitatea filamentelor plasmatice prin care citoplasma se leagă cu plastidele.

PLASMOSCHIZIS - (gr. plasma = formaţiune; schizis = rupere)
Ruperea citoplasmei.

PLASMOTOMIE - (gr. plasma = formaţiune; tome = a tăia)
Diviziunea plasmodiului.

PLAST (gr. plastos = format)
Orice organit citoplasmatic care se poate autoreplica.

PLASTICITATE - (fr. plasticité = plastic)
Proprietatea organismului de a răspunde în anumite limite mediului înconjurător; p.ecologică - capacitatea unei specii de a se adapta la noi condiţii de viaţă, de a ocupa noi nişe ecologice.

PLASTIDE - (gr. plastos = format; dim. idion)
Organite celulare de forme şi dimensiuni variabile divers colorate în funcţie de natura pigmentului pe care îl conţine, ce sînt specifice plantelor fototrofe; p. incolore - vezi leucoplaste; p. roşii-portocalii - vezi cromoplaste; p.verzi - vezi cloroplaste (Pl. IV).

PLASTIDOM - (gr. plastos = format; domes = cameră)
Totalitatea plastidelor dintr-o celulă.

PLASTOGENE - (gr. plastos = format; gennaein = a produce)
Gene citoplasmatice care controlează diferenţierea plastidelor.

PLASTOM - (gr. plastos = format)
Materialul genetic prezent în plastide care controlează diferenţierea plastidelor.

PLASTOMERE - (gr. plastos = format; meros = parte) sin. condriomere, citomere.
Conţinutul de plastide al citoplasmei.

PLASTOTIP - (gr. plastos = format; typos = model)
Totalitatea caracterelor condiţionate de mediu.

Scanned with OKEN Scanner

PLATI - (gr. platys = lat, larg)
Prefix folosit cu sensul de : lat, larg.

PLATILOBAT - (gr. platys = lat; lob = lob)
Organ cu lobi foarte mari.

PLATISPERME- (gr. platys = lat; sperma = sămînță)
Semințe turtite bilateral, simetrice.

PLECTENCHIM - (gr. plektos = răsucit; engchyma = infuzie)
Țesut fals prezent la ciupercile superioare și lichenî, format dintr-o împletire laxă a hifelor miceliene.

PLEIO - (gr. pleion = mai mult, mulți)
Prefix folosit cu sensul de: mai mulți.

PLEIOCHAZIU - (gr. pleion = mai mult; chasis = diviziune)
Inflorescență cimoasă la care de sub floarea terminală pornesc trei sau mai multe axe florale laterale. (Pl. XL, 3).

PLEIOCICLIC - (gr. pleion = mai mult; kyklos = cerc)
Organism care prezintă două sau mai multe perioade de activitate (ex. frunzele).

PLEIOCOTILE - (gr. pleion = mai mult; kotyle = cupă)
Plante a căror embrion posedă mai mult de două cotiledoane.

PLEIOGAMIE - (gr. pleion = mai mult; gamos = căsătorie)
Maturizarea succesivă, decalată în timp a polenului generat de florile aceleiași plante.

PLEIOFILE - (gr. pleion = mai mult; phylon = frunză)
1. Plante cu un număr de frunze mai mare decît cel caracteristic speciei; 2. frunze compuse cu un număr de foliole mai mare decît cel normal.

PLEIOMER - (gr. pleion = mai mult; meros = parte)
Organism vegetal care prezintă un număr mai mare de elemente structurale decît cel normal.

PLEIOMORFIC - (gr. pleion = mai mult; morphe = formă)
Organisme și organe vegetale care prezintă mai multe aspecte morfologice în cursul dezvoltării ontogenetice.

PLEIOTAXIE - (gr. pleion = mai mult; taxis = aranjare)
Organe vegetale dispuse pe mai multe rînduri sau cicluri.

PLEIOTROPISM - (gr. pleion = mai mult; trope = schimbare)
Capacitatea unei gene mutante de a condiționa apariția mai multor caractere; p. monocron- cînd se manifestă într-o singură etapă a dezvoltării; p. monopoetic - cînd afectează metabolismul unei singure substanțe; p. monotipic - cînd afectează un singur organ; p. politopic - cînd afectează mai multe organe; p. primar - cînd caracterele reprezintă rezultatul deficienței mai multor produse genice primare; p. secundar - cînd caracterele sînt rezultatul unei singure deficiențe enzimatice.

PLEROM - (gr. pleroma = umplutură)
Zona internă a meristemului primat din vîrful vegetativ al rădăcinii, care dă naștere cilindrului central. (Pl. X, 1).

PLESIOBIOTIC - (gr. plesios = aproape; biotikos = viață)
Organism vegetal care trăiește în vecinătatea altui organism.

PLESIMORFIC - (gr. plesios = aproape; morphe = formă)
Organism similar morfologic.

PLEURANTE - (gr. pleura = parte; anthos = floare)
Plantele la care florile se formează pe ramuri secundare laterale.

PLEUROCARPICE - (gr. pleura = parte; karpos = fruct)
Plantele la care fructele sau corpurile de fructificație se formează pe ramurile laterale.

PLEUROMITIC - (gr. pleuron = parte; mitos = filament)
Cromozom cu centromer difuz.

PLINIU CEL BATRIN - (23-79 e.n.
Marele naturalist antic care în lucrarea sa de bază "Historia naturalis" ce reprezintă o enciclopedie a științelor naturii descrie peste 1000 de specii de plante cuprinse în cărțile XII-a pînă la a XXVII-a.

Scanned with OKEN Scanner

PLOTOFITE - (gr. plotos = plutire; phyton = plantă)
Plante plutitoare.

PLUMBAGINACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Plumbaginales, care cuprinde plante ierboase, perene sau semifrutescente, cu frunze alterne întregi nestipelate. Flori hermafrodite, actinomorfe, dispuse în capitule sau raceme. Caliciul cinci dințat. Corola gamepetală, profund cinci fidată, uneori cu petale libere. Stamine cinci. Ovar unu. Stile unu-cinci, stigmate cinci. Fruct capsulă. Dintre speciile mai importante amintim: Plumbago-europaea L., Armeria elongata (Hoff) Koch. A.alpina (DC) Wild, Statice gmelini Wild, S.tatarica L.

PLUME - (lat. pluma = pană)
Perişori fini prezenţi pe stigmatele unor plante şi pe papusul unor compozee.

PLUMULA - (lat. plumula = pană mică)
Mugurașul embrionului de la Graminee.

PLURI (lat. plus = multe)
Prefix folosit cu sensul de: mulţi, multe.

PLURIARTICULAT - (lat. plus = multe; articulare = a articula)
Organism constituit din mai multe segmente.

PLURICARPELAR - (lat. plus = multe; gr. karpos = fruct)
Organism format din mai multe carpele libere sau concrescute.

PLURICELULAR - (lat. plus = mulţi; gr. cella = celulă)
Organisme sau organe formate din numeroase celule.

PLURIOVULAR - (lat. plus = multe; ovum = ou)
Ovar care conţine mai multe ovule.

PLURIVORE - (lat. plus = multe; vorare = a dezvolta)
Organisme vegetale care se dezvoltă pe mai multe substraturi sau care trăiesc pe mai multe gazde.

PLUVIIFRUTICETA - (lat. pluvia = ploaie; fructicetum = tufiş)
Cenotaxon în care sînt încadrate cenozele alcătuite din arbuşti, din zonele umede tropicale.

PLUVIILIGNOZA - (lat. pluvia = ploaie; lignosus = lemnos)
Unitate cenotaxonomică în care sînt încadrate cenozele arboricole şi arbustive tropicale.

PLUVIISILVE - (lat. pluvis = ploaie; sylva = pădure)
Cenotaxon în care sînt încadrate cenozele arboricole din zonele tropicale umede.

PLUVIOMETRU
Aparat ecologic folosit pentru măsurarea cantităţii de precipitaţii căzute într-o anumită regiune sau biotip. (Pl. LXXXV, 3).

PNEUMOTOFORI - (gr. pneuma = aer; pherein = a purta)
1. Vezicule pline cu aer prezente pe talurile unor plante inferioare care ajută la plutire sau menţinerea lor într-o poziţie verticală; 2. rădăcini metamorfozate cu creştere verticală, aeriană, cu rol în respiraţie, prezente la unele plante superioare care cresc în locuri mlăştinoase. (Pl. XIII, 4).

POD-PODO - (gr. pous = picior)
Prefix folosit cu sensul de: picior.

PODETION - (gr. pous = picior)
Formaţiune de forma unei trompete subulată cu creştere verticală, generată de talul primar al unor taxoni lichenici.

PODZOL - (rus. pod = sub; zola = cenuşă)
Sol caracteristic regiunilor cu climat umed şi temperat rezultat dintr-o puternică descompunere a materiilor organice de la suprafaţă, urmată de o spălare intensă a materialelor din orizontul superior şi de acumulare a oxizilor de fier şi aluminiu în orizontul inferior.

PODZOLIRE - (rus. pod = sub; zola = cenuşă)
Procesul fizico-chimic pe care-l suferă solul podzolic în climatul umed şi temperat care constă în spălarea elementelor din orizontul superior şi acumularea oxizilor de fier în orizontul inferior.

POL - (lat. plus = pol)
Cele două puncte extreme a unui ax longitudinal care trece printr-un organism sau organ.

Scanned with OKEN Scanner

POLAR - (lat. polus = pol)
Organismele sau cenozele a căror arie de răspîndire se încadrează în regiunea climatică polară.

POLARITATE - (lat. polus = pol)
Organe sau organisme care prezintă două extremităţi diferite din punct de vedere morfo-anatomic şi fiziologic.

POLARON - (lat. polus = pol)
Punctul cromozomial care marchează începutul unui crossing-oner.

POLEMONIACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Tubiflorales care cuprinde plante ierbacee, perene, mai rar lemnoase, cu frunze întregi sau compuse, alterne ori verticilate. Flori actinomorfe, hermafrodite, solitare sau dispuse în cime. Caliciul companulat cinci-fidat, persistent. Corola cu cinci petale unite. Stamine cinci inserate pe tubul corolei. Ovar superior doi-trei locular. Fruct capsulă. Dintre speciile cele mai importante amintim: Phlox paniculata L., Polemonium coeruleum L., Cobaea scandens Cav.

POLEN - (lat. pollen = făină de floare)
Sporul masculin sau microsporul Spermatofitelor, format în sacii polinici în urma diviziunii reducţionale care prin germinare va genera gametofitul masculin. (Pl. XXXVIII, 5, 6).

POLENIZARE - (lat. pollen = făină de floare)
Transportul granulului de polen de pe stamine pe ovul la Gimnosperme şi respectiv pe stigmat la Angiosperme; p. anemofilă - care se realizează cu ajutorul vîntului (ex. la Gimnosperme şi plantene amentifere); p. artificială - realizată de om; p. directă - cînd granulul de polen din staminele unei flori cade pe stigmatul aceleiaşi flori; p. entomofilă - realizată cu ajutorul insectelor; p. geitonogamă - cînd granulele de polen din staminele unei flori cad pe stigmatul altei flori de pe aceeaşi plantă; p. hidrofilă - realizată prin intermediul apei; p. indirectă - polenizare în cadrul căreia gineceul unei flori este fecundat cu polen de pe altă plantă; p. naturală - realizată de diferiţi agenţi externi ca vîntul, apa, animalele; p. ornitofilă - realizată cu ajutorul păsărilor (ex. Colibri); p. suplimentară - polenizare dublă naturală şi artificială, aplicată la plantele de cultură.

POLI - (gr. polys = mulţi)
Prefix folosit cu sensul de mulţi.

POLIACHENA - (gr. polys = mulţi; a = fără; chainein = a deschide)
Fruct multiplu, format din mai multe achene, rezultat dintr-un gineceu pluricarpelar şi apocarp. (Pl. XLVII, 2B, C, D).

POLIADELF - (gr. polys = mulţi; adelphos = frate)
Androceu la care staminele concresc prin filamentele lor, formînd trei sau mai multe fascicole. (Pl. XXXVII, 4, H).

POLIANDRE - (gr. polys = mulţi; aner = bărbat)
Flori cu androceul format din numeroase stamine.

POLIARHA - (gr. polys = mulţi; arches = început)
Rădăcinile care posedă în structura primară a cilindrului central numeroase fascicule lemnoase care alternează cu fascicolele liberiene.

POLIAUXOTROFIC - (gr. polys = mulţi; auxein = a creşte; trophe = hrană)
Organism care are nevoie de mai mulţi factori de creştere.

POLICARIOT - (gr. polys = mulţi; karyon = nucleu)
Celulă cu mai mulţi nuclei.

POLICARPELAR - (gr. polys = mulţi; karpos = fruct)
Gineceu format din numeroase carpele libere sau concrescute.

POLICARPICE - (gr. polys = mulţi; karpos = fruct)
Grup primitiv de Angiosperme în care sînt cuprinse familiile la care gineceul este în general policarpelar şi apocarp.

POLICENTRIC - (gr. polys = mulţi; kentron = centru)
1. Cromozom care prezintă mai mulţi centromeri; 2. populaţie formată în mai multe regiuni.

POLICLIMAX - (gr. polys = mulţi; klima = climă)
Ansamblul de climaxuri edafice aflate în acelaşi macroclimat.

POLICONTE - (gr. polys = mulţi; kontos = pert)
Organisme inferioare sau celule asexuate şi sexuate, care posedă mai mulţi cili sau flageli.

POLICORMIC - (gr. polys = mulţi ; kormos = trunchi)
Plantele lemnoase a căror tulpină se ramifică de la bază în mai multe axe egale şi paralele.

POLICOTILEDONATE - (gr. polys = mulţi; kotyledon = cupă)
Plante ale căror embrion posedă mai mult de două cotiledoane (ex. Pteridofitele şi majoritatea Gimnospermelor).

POLICROM - (gr. polys = mulţi; chroma = culoare)
Organism care prezintă mai multe culori.

POLIDRUPA - (gr. polys = mulţi; druppa = măslină)
Fruct multiplu, format din mai multe drupe, rezultat dintr-un gineceu policarpelar apocarp şi superior (ex. mure, zmeura). (Pl. XLVII,2,A).

POLIENERGIDA - (gr. polys = mulţi; energos = activitate)
1. Celulă cu mai mulţi nuclei; 2. nucleu cu mai mulţi centri.

POLIFAGE - (gr. polys = mulţi; phagein = a mînca)
Organisme care parazitează mai multe specii de plante sau animale sau care se pot dezvolta în diferite ţesuturi ale gazdei.

POLIFENIE - (gr. polys = mulţi; phainein = a pare)
Totalitatea caracterelor controlate de o singură genă pleiotropă.

POLIFILETIC - (gr. polys = mulţi; phylon = rasă)
Taxon care provine din mai multe populaţii deosebite.

POLIFILETISM - (gr. polys = mulţi; phylon = rasă)
Concepţie conform căreia speciile actuale provin din mai mulţi strămoşi.

POLIFOLICULA - (gr. polys = mulţi; lat. folliculus = înveliş de fruct)
Fruct multiplu format din mai multe folicule, rezultat dintr-un gineceu policarpelar şi apocarp. (Pl. XLVII2,I).

POLIGAMIE - (gr. polys = mulţi; gamos = unire)
Plante care formează pe acelaşi individ sau pe indivizi diferiţi, atît flori hermafrodite cît şi unisexuate.

POLIGENIC - (gr. polys = mulţi; genos = urmaş)
Caracter condiţionat de mai multe gene.

POLIGENIE - (gr. polys = mulţi; genos = urmaş)
Acţiunea mai multor gene nealele pentru realizarea unui caracter fenotipic.

POLIGENOMATIC - (gr. polys = mulţi; gennaein = a produce; oma = grup)
Organism care prezintă mai multe genoame.

POLIGINE - (gr. polys = mulţi; gyne = femeie)
Flori care posedă mai multe carpele libere, fiecare formînd pistile.

POLIHAPLOID - (gr. polys = mulţi; haploos = simplu)
Organism rezultat din două specii poliploide.

POLIHIBRID
1. Hibridul provenit din încrucişarea a doi părinţi homozigoţi, care diferă în mai multe perechi de gene; 2. organism heterozigot în mai multe perechi de alele.

POLIMER - (gr. polys = mulţi ; meros = parte)
Organ sau organism constituit din mai multe elemente distincte.

POLIMERAZA
Enzimă care catalizează reacţiile de polimerizare.

POLIMERIC - (gr. polys = mulţi; meros = parte)
Caracterele controlate de mai multe gene care îşi intensifică reciproc acţiunea.

POLIMORF - (gr. polys = mulţi; morphe = formă)
Despre organismele care au mai multe forme în cursul evoluţiei lor ontogenetice.

POLIMORFISM - (gr.,polys = multe; morphe = formă)
Proprietatea unor organisme de a se prezenta sub mai multe aspecte morfologice în cadrul aceluiaşi ciclu vital.

Scanned with OKEN Scanner

POLIMORFOCELULAR - (gr. polys = mulţi ; morphe = formă; celula = celulă)
Organism constituit din celule care prezintă forme variate.

POLINE - (lat. pollen = făină de floare)
Masă glomerulară formată din granule de polen rezultată prin aglutinarea polenului format într-un sac polinic.

POLINOID - (lat. pollen = făină de floare; gr. eidos = formă)
Nucleul spermatic al Gimnospermelor şi Angiospermelor format în timpul germinării granului de polen.

POLINUCLEOTID - (gr. polys = mulţi; nucleus = nucleu)
Secvenţă liniară formată din mai multe nucleotide.

POLIPEPTID - (gr. polys = multe; peptein = a digera) sin. lanţ polipeptidic.
Compus chimic care conţine doi sau mai mulţi aminoacizi legaţi între ei prin legături peptidice.

POLIPEPTIDAZA
Enzimă din grupul peptidazelor care participă la hidroliza polipeptidelor.

POLIPLANETIC - (gr. polys = mulţi; planetes = hoinar)
Spor care prezintă mai multe stadii mobile care alternează cu forme de viaţă imobile.

POLIPLOID - (gr. polys = mulţi; ploos = filament; eidos = formă)
Transformarea celulelor sau organismelor haploide sau diploide în celule sau organisme poliploide.

POLIPLOIDIZARE - (gr. polys = mulţi; ploos = filament; eidos = formă; gennaein=a produce)
Factorul care determină apariţia poliploidiei.

POLISEPAL - (gr. polys = mulţi; fr. sepale = sepale)
Caliciul format din mai multe sepale libere.

POLISOMIC - (gr. polys = mulţi; soma = corp)
Organism care are un număr suplimentar de cromozomi.

POLISPERM - (gr. polys = mulţi ; sperma = sămînţă)
Fruct cu seminţe numeroase.

POLISPERMIE - (gr. polys = mulţi; sperma = sămînţă)
Plante care formează numeroşi spori.

POLISPORE - (gr. polys = mulţi ; sporos = sămînţă)
Plante care formează numeroase seminţe sau spori.

POLISTELICA - (gr. polys = mulţi; stele = stîlp)
Structura primară a tulpinii de la unele ferigi, constituită din mai multe steluri sau cilindri centrali.

POLISTEMONE - (gr. polys = mulţi; stemon = filament)
Flori al căror androceu este format dintr-un număr mai mare decît numărul elementelor învelişului floral.

POLISTICHE - (gr. polys = mulţi; stichos = rînd, şir)
Organe vegetale dispuse pe mai multe şiruri longitudinale aşa cum sînt frunzele de pe unele tulpini.

POLITETIC - (gr. polys = mulţi)
Sistem de clasificare bazat pe analiza unui număr mare de caractere.

POLITIPIC - (gr. polys = mulţi; typos = model)
Taxon cu mai mulţi infrataxoni care ocupă, de obicei regiuni geografice deosebite.

POLITOM - (gr. polys = mulţi; tome = tăiat)
Organ divizat sau ramificat în trei sau mai multe părţi.

POLITOPIC - (gr. polys = mulţi; topos = loc)
Unităţile taxonomice care cuprind mai multe populaţii asemănătoare morfologic care trăiesc în regiuni geografice deosebite.

POLIZAHARIDE
Substanţe organice complexe macromoleculare cu structură filiformă sau ramificată, formate prin condensarea unui număr mare de molecule de monozaharide (glucoză, fructoză).

Scanned with OKEN Scanner

POLIZOM - (gr. polya = mulţi; soma = corp)
Complexe active ale sintezei proteinelor constituite din mai mulţi ribozomi uniţi printr-o moleculă de m ARN.

POLISPORI - (lat.,pollen = făină de floare; gr. sporos = sămînţă)
Granule de polen şi alte tipuri de sporI fosili.

POLUARE - (lat. polluere = a murdări)
Totalitatea efectelor negative produse de unele noxe ce activează asupra vieţii organismelor vii; p.aerului = noxe care sînt degajate în aer; p.apei - noxe devărsate în apele stagnate sau curgătoare.

POLYCROSS - (gr. polye = numeros, multe ; engl. cross = încrucişare)
Metodă de determinare a combinabilităţii generale la plantele alogame, care constă în însămînţarea mai multor genotipuri randomizat în mai multe repetiţii, astfel încît seminţele obţinute de la fiecare genotip în urma polenizării libere, să reprezinte o probă întîmplătoare reprezentativă din totalul încrucişărilor posibile.

POLYGALACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Gruinales care cuprinde plante ierboase, rar opuse, lipsite de stipele. Flori hermafrodite, zigomorfe, dispuse în raceme, mai rar la subsuoara frunzelor. Sepale cinci, inegale, dintre care trei externe foarte mici, iar două mari în formă de aripi. Petale trei-cinci, inegale concrescute cu filamentele staminelor într-un tub despicat, simulînd o corolă gamopetală subbilabială. Petala anterioară este mare, glugată. Stamine opt. Ovar superior. Fruct capsulă. Dintre speciile mai importante amintim: Polygala majos Jacq. P.vulgaris L., P.amara L., Chaemaebuxus alpestris Spach.

POLYGONACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Polygonales care cuprinde plante ierbacee, rar lemnoase, cu tulpina erectă, procumbentă, prostrată sau volubilă articulată. Frunze alterne întregi sau lobate. Stipele concrescute, formează o teacă (ochrea). Flori hermafrodite, rar unisexuate mici. Perigon mai mult sau mai puţin petaloid, persistent pînă la maturitatea fructului cu patru-cinci şase lacinii c oncrecute la bază. Stamine cinci-şase. Ovar superior cu două-trei carpele, cu stigmate pedicelate sau capitate. Fruct nucilă (achenă) doi-trei muchiată învelită în perigon. Dintre genurile mai importante amintim: Rhenem L., Rumex L., Oxyria Hill., Fagopyrum Gaern, Polygonum L.

POLYPODIACEAE
Familie de plante Cormofite din folumul Pteridopyta, Ord. Filicales, care cuprinde plante ierboase cu rizom. Tulpini orizontale sau erecte, subterane sau aeriene. Frunze la început convolute penat compuse sau întregi, cele fertile conforme cu cele sterile. Sporii grupaţi în sori de forme diferite pe faţa inferioară a frunzelor, induziaţi sau neinduziaţi, Protal verde, foliaceu, cordiform. Dintre genurile mai importante amintim: Cystopteris Bernh. Struthiopteris Hall., Dryopteris Adans. Phegopteris, Fée, Polystichum Roth et Scott., Asplenium L., Phyllitis Hill., Athryium Roth., Pteridium Scop., Polypodium L.

POLYPORACEAE
Familie de ciuperci din Ord. Hymenomycetales, Cl. Basidiomycetes a căror ţesut himenial este de tip tubulos. Exemplu: Fomes fomentarius, Polyporus betulinus, Trametes pini. (Pl. LXII).

PONTICE
Element fitogeografic care cuprinde speciile răspîndite în regiunile din jurul Mării Negre. (ex. Lysimachia punctata L., Inula ensifolia L., Centaurea micranthos Gmel. (Prescurtat Pont.).

PONTICE MEDITERANIENE
Element fitogeografic care cuprinde speciile răspîndite în jurul Mării Negre dar şi în regiunile mediteraniene. Prescurtat Pont. medit.

POPULATIE - (lat. populaţia = populaţie)
Ansamblul de organisme a unei specii oarecare care coexistă în aceeaşi arie geografică.

PORCIUS FLORIAN - (1816-1906)
Marele botanist român, năsăudean care a fost un mare explorator floristic al Munţilor Rodnei, a ţinutului Năsăudului şi a Carpaţilor Orientali. Cercetările lui Porcius au făcut ca multe din noutăţile precizate de el să fie revizuite critic şi să rămîne valide şi pînă azi, iar peste 30 de unităţi sistematice îi poartă numele de autor, ex.: Centaura carpatica, Pedicularis carpatica etc. sau altele noi numite de alţii în onoarea lui Porcius, ca: Festuca Porcii, Verbascum Porcii etc.

PORECT
Organ orientat drept înainte.

Scanned with OKEN Scanner

PORFIRINA - (gr. porphyra = purpuriu)
Substanţă organică complexă care se combină cu unele metale şi formează pigmenţi respiratori care intră în compoziţia clorofilei.

PORICIDA - (gr. poros = tub; lat. caedere = a tăia)
Capsulă care se deschide la maturitate printr-un aparat care lasă în urma sa o membrană prevăzută cu numeroşi pori din care sînt diseminate seminţele. (Pl. XLVII,1,H).

POROGAME - (gr. poros = canal; gamos = unire, căsătorit)
Plante care se înmulţesc prin porogamie.

POROGAMIE - (gr. poros = trecere; gamos = unire)
Tip de fecundaţie în cadrul căreia tubul polinic pătrunde în ovul prin micropil.

PORTALTOI - (lat. porartorius = de purtat; altoi = hrănitor)
Plantă înrădăcinată pe care se realizează altoirea.

PORTULACACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Centrosperme care cuprinde plante ierboase mici, anuale sau perene cu frunze întregi cel puţin în parte opuse. Flori hermafrodite, actinomorfe, solitare sau cime. Sepale una-două, rar trei-cinci, libere sau concrescute. Petale cinci, rar patru sau şase libere sau concrescute. Stamine trei-opt. Ovar unul, superior sau semi-inferior, unilocular, multiovulat. Fruct capsulă polispermă. Dintre speciile mai importante amintim: Portulaca grandiflora Hook., P. oleracea L.

POST - (lat. post = după)
Prefix folosit cu sensul de: după, posterior.

POSTCLIMAX - (lat. post = după; klima = climă)
Climax relictar, corespunzător unui climat mai cald şi mai umed păstrat în cuprinsul climaxului dat, datorită unor condiţii locale.

POSTEMBRIONAR - (lat. post = după; gr. embryon = embrion)
Procesele care au loc după terminarea stadiului embrionar.

POSTMITOTIC - (lat. post = după; gr. mitos = filament)
Fenomenele care au loc în celulă după terminarea mitozei.

POTAMETEA - (gr. potamos = rîu)
Clasă de asociaţii vegetale care cuprinde asociaţiile de plante plutitoare fixate.

POTAMOGETONACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Helobiae care cuprinde plante acvatice vivace, submerse sau natante cu frunze întregi, alterne, mai rar opuse ori verticilate. Flori actinomorfe, hermafrodite sau unisexuate, adesea fără înveliş floral sau cu perigon campanulat, dispuse în spice sau umbele. Stamine una-patru. Gineceu unul-patru carpelar. Fruct achemă nucula sau drupaceu. Dintre genurile cele mai importante amintim: Zostera L., Potamogeton L., Ruppia L.

POTAMOPLANCTON - (gr. potamos = rîu; plangktos = hoinar)
Planctonul apelor dulci.

POTENTIAL - (lat. potentiales = potenţial)
Proprietatea pe care o are un anumit sistem de a produce în anumite condiţii o anumită cantitate de energie; p. de acţiune - potenţialul electric care apare în urma excitaţiei materiei vii; p. bioecologic - capacitatea unei specii de a ocupa habitaturi şi nişe noi, de a rezista variaţiilor factorilor de mediu prin realizarea homeostaziei (Strungar); p. biotic - capacitatea unei populaţii de a se reproduce de a supravieţui şi de a spori numărul de indivizi; p. de membrană - polarizarea unei membrane celulare; p. reproductiv - capacitatea unui organism de a produce urmaşi, care la rîndul lor vor contribui la formarea unei noi generaţii.

POTOMETRUL FRANCIS DARWIN
Aparat folosit pentru determinarea gradului de deschidere a stomatelor şi este alcătuit dintr-un tub de sticlă, în formă de T cu braţul vertical mai lung şi gradat. Ramul orizontal al tubului se termină la un capăt cu un robinet, iar la celălalt capăt se adaptează un mic clopot cu diametrul de 0,5-1 cm care se aplică pe faţa superioară a unei frunze ne detaşată de plantă. Marginea clopotului se lipeşte cu o substanţă grasă pe suprafaţa frunzei de cercetat, iar braţul vertical şi gradat al potometrului se introduce într-un păhărel cu lichid colorat.

POTOMETRUL MANGIN
Aparatul folosit pentru determinarea intensităţii transpiraţiei, format dintr-un tub de sticlă în formă de U, avînd fixat la unul din capete un dop prin care trece ramura cu plantă, iar la celălalt, un tub de sticlă gradat.

Scanned with OKEN Scanner

POTOMETRUL PFEFFER

Aparat folosit pentru determinarea intensităţii transpiraţiei alcătuit dintr-un recipient în formă de U avînd una din ramuri subţire şi gradată, iar celalată largă; în ramura largă se introduce planta de experienţă prin intermediul unui dop de cauciuc.

POTOMETRUL VESQUE

Aparat folosit pentru determinarea intensităţii absorbţiei apei de către rădăcinile plantelor. Este format dintr-un recipient de sticlă cu gîtul mai larg, care se închide cu ajutorul unui dop de cauciuc prevăzut cu trei orificii. Primul orificiu este străbătut de un tub de sticlă în formă de T avînd una din ramuri gradată iar cealaltă prevăzută cu o pîlnie cu robinet. Al doilea orificiu serveşte la fixarea în dop a unui termometru iar în cel de al treilea se fixează tulpina plantei.

PRATOLOGIE - (lat. pratum = pajişte; gr. logos = ştiinţă)
Ştiinţa care studiază pajiştile.

PRE - (lat. prae = înainte)
Prefix folosit cu sensul de: înainte, anterior.

PREADAPTARE - (lat. prae = înainte; adaptare = a se adapta.
Posibilitatea unui organism de a se adapta la mediul înconjurător datorită unor mutaţii preexistente.

PRECLIMAX - (lat. prae = înainte; gr. klima = clima)
Stadiul de dezvoltare al vegetaţiei ce precede climaxul (Clements).

PREFLORATIE - (lat. prae = înainte; flos = floare)
Forma şi modul de prezentare a elementelor florale în mugurii florali.

PREFOLIATIE - (lat. prae = înainte; folium = frunză)
Modul cum se prezintă o frunză în mugure; p.circinată - frunză răsucită de la vîrf spre bază în formă de spirală; p.conduplicată - frunză îndoită pe linia nervurii mediane, faţa dorsală fiind în afară; p.convolută - răsucită în formă de sul de la o margine la alta; p.involută - frunză cu limbul plan în mugure; p.plicată - frunză cu limbul plisat pe linia nervurilor laterale (secundare); p.reclinată - cînd frunza este îndoită în aşa fel încît jumătatea ei superioară se suprapune pe cea inferioară; p.revolută - frunză cu jumătăţile răsucite spre faţa dorsală (exterior); p.zbîrcită - limbul foliar este în totalitate încreţit. (Pl. XX, 5).

PREGLACIAL - (lat. prae = înainte; glacialis = glacial)
Care a avut loc înainte de prima glaciaţie.

PREHENSIL - (lat. prehendere = a prinde)
Formaţiune morfo-anatomică care serveşte organismelor vii pentru fixarea de anumite suporturi.

PREREPRODUCTIV - (lat. prae = înainte; re = iar; producere = a produce)
Inainte de perioada reproductivă.

PRESA BOTANICA
Instrument folosit pe teren şi în laborator pentru presarea plantelor superioare. (Pl. LXXXIV, 7).

PRETERMOFAZA - (lat. prae = înainte; termes = temperatură; gr. phasis = fază)
Perioada din ciclul ontogenetic al unei plante, situat înainte de vernalizare.

PREZENTA
Existenţă unei specii într-o comunitate independent de alte caracteristici cenotice.

PRIMARA (lat. primus = primul)
Structura unui organ format numai din ţesuturi adulte primare formate de meristemele primare.

PRIMITIV - (lat. primitivus = cel dintîi, original)
Organismele care au dat naştere unor specii mai evoluate.

PRIMORDIU - (lat. primordium = origine)
Zona de origine a unui organ; p.mugural - excrescenţă prezentă pe conul vegetativ al tulpinii, în axila primordiului foliar şi care generează mugurii axilari; p.foliar - proeminenţă laterală care apare pe conul vegetativ al mugurelui din care se va dezvolta o frunză.

PRIMULACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Primulales care cuprinde plante ierbacee perene, rar anuale, cu frunze simple întregi, rar penat partite, ori penat compuse, opuse verticilate sau dispuse în rozete radicale, fără stipele. Flori hermafrodite, actinomorfe, rar zigomorfe dispuse în umbele, rar spice sau solitare. Sepale patru-cinci sau opt. Petale patru, cinci sau

opt, totdeauna unite. Stamine libere în număr egal cu petalele, mai rar unele sînt sterile. Ovar superior, rar inferior cu un stil şi stigmat. Fruct capsulă, polispermă sau pixidă. Dintre genurile mai importante amintim: Primula L., Androsace L., Cortusa L., Soldanella L., Hottonia L., Lysimachia L., Anagallis L., Cyclamen L.

PRINCIPIUL ACTIUNII
Natura si întinderea nişei sînt determinate de caracterele biologice ale speciei şi invers.

PRINCIPIUL LUI ALLEE
Principiul conform căreia atît subaglomerarea cît şi supraaglomerarea indivizilor în cadrul unei populaţii constituie un factor nociv.

PRINCIPIUL LUI GAUSE
Principiu conform căreia două specii cu proprietăţi ecologice similare nu pot coexista în aceeaşi nişă.

PRINCIPIUL EXCLUDERII
Dacă două specii ocupă aceeaşi regiune şi utilizează aceleaşi resurse, una trebuie să dispară.

PRISERE - (lat. primus = întîi; serere = a pune într-un şir)
Succesiunea vegetaţiei pe o suprafaţă de teren, care n-a mai fost populară.

PRO - (gr. pro = înainte, în faţă)
Prefix folosit cu sensul de: înainte, în faţă.

PROANGIOSPERME - (gr. pro = înainte; anggeion = vas; sperma = sămînţă)
Grup ipotetic de Angiosperme din care se presupune că ar fi derivat Angiospermele actuale.

PROBAND -(lat. probare = a proba) sin. propositus
Individul care constituie punctul de plecare al cercetărilor genetice.

PROCAMBIU - (gr. pro = înainte; cambium = schimbare)
Tesut meristematic primar care prin diviziune, diferenţiere şi specializare formează ţesutul conducător (lemnos şi liberian al plantelor); p. intrafascicular - zona celulară unistratificată situată între fascicolul lemnos şi cel liberian al tulpinii care după o perioadă de repaos îşi preia proprietatea de diviziune generînd astfel cambiul.

PROCARIOTE - (gr. pro = înainte; karyion = nucleu)
Organisme vii (virusuri, bacterii, alge albastre) cu nucleu slab diferenţiat reprezentat printr-o zonă cromatică granulară (nucleu difuz) (Pl. XLIX;L).

PROCLIMAX - (gr. pro = înainte; klima = climă)
Climax relictar corespunzător unui climat mai rece şi mai uscat, păstrat în cuprinsul climaxului dat, datorită unor condiţii locale.

PROCROMOZOMI - (pro = înainte; chroma = culoare; soma = corp)
Granule cromatice, evidente în interfază şi care sînt considerate ca primordii ale cromozomilor.

PROCUMBENT - (gr. pro = înainte; cumbens = culcat jos)
Organ vegetal culcat pe substrat avînd numai vîrful ridicat în sus.

PRODAN IULIU - (1875-1959)
Marele botanist român, profesor de botanică şi fitopatologie la Institutul Agronomic "Dr. Petru Groza" din Cluj, care prin munca neobosită şi plină de pasiune îşi aduce o contribuţie însemnată cu cunoaşterea florei României, publicînd numeroase monografii cum sînt: "Flora nisipurilor din România"(1925); "Flora Cîmpiei Ardelene" (1931); "Conspectul Florei Dogrobei"; "Fînete şi păşuni din Nordul Transilvaniei" (1948) şi colaborator de bază la monumentala operă botanică "Flora Republicii Socialiste România" publicată pentru studenţi şi cei începători în studiul plantelor "Flora mică ilustrată a României" în colaborare cu Al. Buia.

PRODUCATORI - (fr. producteur = a produce)
Grup trofic şi ecologic de organisme în care sînt încadrate plantele fotosintetizate care au capacitatea de a sintetiza substanţele organice din substanţe minerale şi de a acumula energie.

PRODUCTIVITATE - (fr. productivité = a produce)
1. Capacitatea unei biocenoze de a acumula substanţe organice şi energie potenţială în cadrul procesului de metabolism a tuturor indivizilor care intră în componenţa sa; 2. biomasa produsă de un sistem biologic (organism comunitate) în unitatea de timp, pe unitatea de suprafaţă.

PRODUCTIE - (fr. production = a produce)
Cantitatea de substanţă organică şi energie potenţială prezentată într-un anumit moment în biomasa tuturor indivizilor care formează o biocenoză.

PROEMBRION - (gr. pro = înainte; embryon = făt)
Stadiu al dezvoltării ontogenetice, rezultat din primele segmentări ale oului la Gimnosperme, stadiu de opt celula la Angiosperme, celula bazală rezultată după prima segmentare a zigotului principal.

PROFAG - (gr. pro = înainte; phagein = a mînca)
Bacteriofag integrat în genomul bacteriei şi care se înmulţeşte în acelaşi timp cu genomul gazdă.

PROFAZA - (gr. pro = înainte; phasis = fază)
Prima fază a diviziunii mitotice în care are loc formarea cromozomilor, dispariţia membranei centrozomului. In cadrul primei profaze meiotice s-au descris cinci etape (leptotenul, zigotemul, pachitenul, diplotemul şi diachineza) în cursul cărora în afara fenomenelor descrise mai sus are loc şi împerecherea cromozomilor homologi (formarea bivalenţilor). (Pl. IX, 3, 4).

PROFIL GEOBOTANIC
Reprezentarea grafică a unor secţiuni caracteristice ale covorului vegetal, redînd în mod real structura şi compoziţia covorului vegetal. (Pl. LXXXII, 2).

PROFIL DE SOL
Reprezentarea grafică pe verticală a structurii stratificate a solului. (Pl. LXXXII, 1).

PROFILE - (gr. pro = înainte; phyllon = frunză)
Bracteole situate la baza florilor de la speciile de plante superioare din familia Chenopodiaceae ş.a.

PROFOTOTROPISM - (gr. pro = înainte; phos = lumină; tropé = răsucire)
Fototropism pozitiv.

PROGAMET - (gr. pro = înainte; gamos = unire)
Celula care va genera un gamet.

PROGENETIC - (gr. pro = înainte; genesis = naştere)
Fenomen sau proces care are loc în momentul unirii gameţilor.

PROGENEZA - (gr. pro = înainte; genesis = naştere)
Complexul de factori ereditari şi ecologici care intervin în ontogeneză.

PROGENITOR - (lat. progenitor = strămoş)
Unul dintre membrii cuplului parental.

PROGEOTROPISM - (gr. pro = înainte; geo = pămînt; trope = curbare)
Curbarea organelor plantelor sub influenţa forţei de gravitaţie în direcţia sensului de acţiune al acesteia.

PROGRES BIOLOGIC
Oricare ameliorare biologică care permite sau facilitează alte procese embrionare (Huxley).

PROGRESIE SOCIOLOGICA
Principiul de ordonare în sistem a unităţilor de vegetaţie conturate pe baza speciilor caracteristice, potrivit gradului lor de organizare, începînd cu cele mai puţin organizate.

PROHIDROTROPISM - (gr. pro = înainte; hydos = apă; trope = curbare)
Hidrotropism pozitiv.

PROIOSPORIE - (gr. prios = devreme; sporos = sămînţă)
Formarea timpurie a sporilor.

PROLIFIC - (lat. prolificus = fertil)
Organism care prezintă mulţi urmaşi.

PROMERISTEM - (gr. pro = înainte; meristos = împărţire)
Tip de ţesut meristematic, rezultat din diviziunea celulelor iniţiale, situat în vîrful vegetativ al rădăcinii şi tulpinii.

PROMETAFAZA - (gr. pro = înainte; meta = după; phasis = fază)
Stadiul dintre profază şi metafază.

PROMICELIU - (gr. pro = înainte; mykes = ciupercă)
Hifă micelară scurtă rezultată în urma germinării clamidosporilor sau teleutosporilor şi care va diferenţia protobazidia.

Scanned with OKEN Scanner

PROMITOZA - (gr. pro = înainte; mitos = filament)
Mitoză de tip primitiv specifică celulelor cu nucleu neindividualizat, așa cum sînt bacteriile și algele albastre.

PROPAGULE - (lat. propagare = a înmulți)
Formațiuni pluricelulare filamentoase sau frunzoase, generate de talul unor alge roșii, al unor Briofite și de protalul Pteridofitelor cu rol în înmulțirea vegetativă (Pl. XXIV, 4, 5).

PROPLASTIDE - (gr. pro = înainte; plastos = formațiune)
Plastidele incomplet dezvoltate, prezente în celulele meristematice.

PROSPORIE - (gr. pro = înainte; sporos = sămînță)
Formarea sporilor sau a semințelor înainte de dezvoltarea completă a plantei.

PROSTRATA - (lat., prostratus = a arunca jos)
Plantă a cărei tulpină este în întregime culcată pe pămînt.

PROTAL - (lat. protos = primul; thallos = lăstar)
Generația gametofitică din cadrul ciclului evolutiv al Pteridofitelor, reprezentată printr-o lamă verde, membranoasă de formă variată, autotrofă sau heterotrofă, pe care se formează gametangii masculini și feminini. (Pl. XXXIII, 4).

PROTALIENE - (gr. pro = înainte; thallos = lăstar)
Celule moarte din granulul de polen al Gimnospermelor, considerate ca un rest al protalului de la Pteridofite.

PROTANDRE - (gr. protos = primul; aner = bărbat)
Plante la care organele sexuale masculine se maturizează înaintea celor feminine.

PROTEAZE - (gr. protein = primul)
Enzime care catalizează descompunerea substanțelor proteice.

PROTEINE – (gr. protos = primul)
Substanțe organice complexe în compoziția cărora intră C, H, O, H, S, P, ș.a. rezultate prin polimerizarea aminoacizilor și care constituie substanța fundamentală structurală și funcțională a celulelor vii.

PROTEOLITICE - (gr. proteion = primul; lysis = desfacere)
Enzime care catalizează descompunerea substanțelor proteice în alte substanțe cuaternare cu moleculă mai mică ca: polipeptide, peptone și aminoacizi.

PROTEOLIZA - (gr. proteion = primul; lysis = desfacere)
Descompunerea substanțelor proteice ca urmare a acțiunii enzimelor proteolitice.

PROTEOPLASTE - (gr. proteion = primul; plastos = format)
Leucoplaste capabile să elaboreze substanțe proteice care se depun în stroma lor (ex. celulele sacului embrionar de la crin).

PROTERANTE - (gr. proteros = primul; anthos = floare)
Plante care înfloresc înainte de înfrunzire.

PROTERO - (gr. proteros = timpuriu, înainte)
Prefix folosit cu sensul de: timpuriu, întinate de.

PROTEROANDRE - (gr. proteros = timpuriu; aner = bărbat)
Flori hermafrodite dichogene la care staminele se maturizează înainte gineceului.

PROTEROGINE - (gr. proteros = timpuriu; gyne = femeie)
Flori hermaofrodite, dichogame, la care gineceul se maturizează înaintea staminelor, împiedicîndu-se astfel autopolenizarea.

PROTEROTIP - (gr. proteros = timpuriu; typos = model)
Tipul primar sau originar al unui taxon.

PROTISTELE - (gr. protistos = primul)
Organisme primitive unicelulare și coloniale, care au constituit prima etapă a evoluției viețuitoarelor.

PROTISTOLOGIE - (gr. protistos = primul; logos = știință)
Știința care studiază protistele.

PROTO - (gr. protos = primul)
Prefix folosit cu sensul de primul.

PROTOBASIDIE - (gr. protos = primul; basidium = bază)
Fragmobazidia de la unele Basidiomicete parazite.

Scanned with OKEN Scanner

PROTOBIOLOGIA - (gr. protos = primul; bios = viaţă; logos = ştiinţă)
Ştiinţa care studiază formele de viaţă mai mici decît bacteriile.

PROTOBIONT - (gr.protos = primul; bionai = a trăi)
Organism primitiv unicelular sau colonial.

PROTOBLAST - (gr. protos = primul; blastos = mugure)
Celulă lipsită de membrană.

PROTOCARION - (gr. protos = primul; karyon = nucleu)
Nucleu primitiv, incomplet organizat, lipsit de membrană, format numai din granule de substanţă cromatică dispersată în regiunea centrală a plasmei celulare.

PROTOCOCCALES
Ordin de alge verzi din filumul Chlorophyte care cuprinde specii izolate sau coloniale, lipsite de flageli, sînt imobile ca urmare a adaptării lor la viaţa de uscat. Se înmulţesc prin diviziune, prin zoospori sau prin gameţi.

PROTOCORM - (gr. protos = primul; kormos = trunchi)
Aparatul vegetativ al Briofitelor superioare format din tulpiniţă, frunzişoare şi rizoizi. (Pl. LXVIII).

PROTODERMA - (gr. protos = primul; derma = piele)
Zona meristematică externă a vîrfului vegetativ al tulpinii care va genera epiderma şi formaţiunile acesteia.

PROTOFITE - (gr. protos = primul; phyton = plantă)
Organismele vegetale unicelulare sau coloniale care stau la baza evoluţiei regnului vegetal.

PROTOFLOEM - (gr. protos = primul; phloios = scoarţa copacului)
Primul ţesut liberian care apare în dezvoltarea ontogenetică a unei plante, situat spre periciclu şi format din vase liberiene cu lumenul îngust.

PROTONEMA - (gr. protos = primul; nema = filament)
Prima generaţie gametofitică din cadrul ciclului evolutiv al Briofitelor, formată din filamente verzi, ramificate, rezultate din germinarea sporului. (Pl. LXV, 2).

PROTOPLAST - (gr. protos = primul; plastos = format)
1. Protoplasma celulelor vegetale împreună cu incluziunile ergastrice; 2. bacteria lipsită de perete celular; 3. organism unicelular.

PROTOPLASTIDE - (gr. protos = primul; plastos = formaţiune)
Plastide de tip primitiv cu o structură simplă, prezente la algele albastre şi la unele bacterii autotrofe-fototrofe.

PROTOSPOR - (gr. protos = primul; sporos = sămînţă)
Spor din prima generaţie.

PROTOSPOROFIT - (gr. protos = primul; sporos = sămînţă; phyton = plantă)
Carposporofitul algelor roşii, rezultat din germinarea zigotului.

PROTOSTEL - (gr.protos = primul; stelle = coloană, stîlp)
Tip primitiv de cilindru central (stel) format dintr-un singur fascicol libero-lemnos concentric, hadro sau leptocentric. (Pl. XVII, 2, a).

PROTOTAL - (gr. protos = primul; thallos = lăstar)
Talul primar al lichenilor care va da naştere talului caracteristic.

PROTOTIP - (gr. protos = primul; typos = model)
Forma primitivă din care au evoluat mai multe specii.

PROTOTROFICE - (gr. protos = primul; trophe = hrană)
1. Microorganisme care nu pot descompune proteinele; 2. microorganisme care îşi asigură singure hrana necesară lor, fiind dependenţă de prezenţa anumitor substanţe (ex. sulfobacterii, ferobacterii).

PROTOXILEN - (gr. protos = primul; xylon = lemn)
Primul ţesut lemnos care apare în dezvoltarea ontogenetică a plantelor, format din vase lemnoase cu lumenul mic şi care în rădăcină este situat spre exterior iar în tulpină spre interior.

PROVINCIE FLORISTICA
Unitate de raionare floristică, subordonată regiunii.

PROVINCIE GEOBOTANICA
Unitate de raionare geobotanică subordonată zonei (subzonei).

Scanned with OKEN Scanner

PROXIMAL - (lat. proxima = cel mai apropiat)
Punctul situat cel mai aproape de centromer decît alt punct.

PROZENCHIM - (gr. pros = înainte; engchyma = amestec)
Țesut fals, rezultat din împletirea strînsă și sudarea hifelor micteliene și care în secțiune transversală apare sub forma unui țesut colenchimatic, format din celule cu lumenul îngust și membranele puternic îngroșate.

PROZENCHIMATICE - (gr. pros = înainte; engchyma = amestec)
Țesuturi formate din celule de cel puțin trei ori mai lungi decît late.

PRUINOS
Organ brumat acoperit cu un strat de ceară.

PSAMOFITE - (gr. psammos = nisip; phyton = plantă)
Plante care cresc pe locuri nisipoase (nisipuri mobile).

PSAMOREGOSOLURI - (gr. psammos = nisip; lat. rego = a conduce; solum= sol)
Soluri scheletice formate pe nisipuri.

PSAMOSERE- (gr. psammos = nisip; lat. serare = a pune într-un rînd)
Dinamica vegetației psamofile.

PSEUDO-PSEUD - (gr. pseudes = fals)
Prefix folosit cu sensul de: fals, care seamănă cu.

PSEUDOACHENA - (gr. pseudes = fals; a = fără; chainen = a se coase)
Fructul de la Compositae. (Pl. XLVI4, A, B, C).

PSEUDOALELE - (gr. pseudes = fals; lat. allelon = altul)
Gene care se comportă ca alelele în alelism, dar care pot fi separate prin crossing-over.

PSEUDOANEUPLOID - (gr. pseudes = fals; a = fără; eu = bine; ploos = filament; eidos = formă)
Celulă care prezintă un număr anormal de cromozomi datorită unei fragmentări sau fuziuni centrice.

PSEUDOANGIOCARPIC - (gr. pseudos = fals; angeion = vas; karpos = fruct)
Corp de fructificație la care stratul himenial este numai temporar în contact direct cu exteriorul.

PSEUDOAPOGAMIE- (gr. pseudes= fals; apo = fără; gamos = unire)
Tip de fecundație în cadrul căria fuzionează nuclei a două celule somatice haploide, așa cum se întîmplă la ciupercile superioare.

PSEUDOIZOCROMOZOM - (gr. pseudos = fals; isos = egal; chroma = culoare; soma = corp)
Cromozom rezultat în urma unei translocații între doi homologi și care are astfel cele două extremități homoloage.

PSEUDOPARENCHIM - (gr. pseudes = fals; para = lîngă; engchyma = amestec)
Țesut fals, asemănător unui parenchim prezent la unele talofite evoluate.

PSEUDOPERIANT - (gr. pseudes = fals; peri= în jur; antohos = floare)
Învelișul membranos al arhegonului de la Pteridofita (ferigi).

PSEUDOPLASMODIUM - (gr. pseudes = fals; plasma = formațiune; eidos = formă)
Ingrămădire de amoebe, nefuzionate care seamănă cu un plasmodiu de tip agregat.

PSEUDOPODIUM - (gr. pseudes = fals; pous = picios; eidos = formă)
Pedunculul care poartă în vîrful său capsula, rezultat din proliferarea tulpinițel la unele briofite.

PSEUDOPOLIPLOIDA - (gr. pseudes = fals; polys = mult; ploos = o dată; eidos = formă)
Celula aparent poliploidă datorită rupturilor transversale ale cromozomilor cu centromer difuz sau cu centromeri multipli.

PSEUDORAMOSE - (gr. pseudes = fals; lat. ramus = ramură)
Organisme sau organe fals ramificate așa cum este talul unor alge albastre.

PSEUDOSEPTUM - (gr. pseudes = fals; lat. septum = diviziune)
Peretele transversal incomplet sau perforat.

PSEUDOSPERM - (gr. pseudes = fals; sperma = sămînță
Semînță falsă.

PSEUDOZOARE - (gr. pseudes = fals; zoon = animal)
Despre plantele care seamănă cu animalele.

PSIHOMETRUL ASMANN
Aparat ecologic folosit pentru determinarea umidităţii atmosferice. El este format dintr-un cadru metalic ce prezintă în partea superioară o morişcă care se pune în funcţiune cu ajutorul unui arc care este întins de o cheie, apoi în părţile laterale două termometre unul uscar, celălalt umed, unul înregistrează temperatura aerului, celălalt umiditatea atmosferică. (Pl. LXXXV, 7).

PSIHROFITE - (gr. psychros = rece; phyton = plantă)
Plante care trăiesc în staţiuni reci.

PSILOFITINE - (gr. psilos = fără arbori; phyton = plantă)
Pteridofite fosile, apărute în Silurian, cu tulpina dichotomic ramificată, acoperită cu frunze mici solzoase şi cu sporangi în vîrful ramurilor. Ele au dispărut şi sînt reprezentate în flora actuală numai printr-un singur gen numit Psilotum.

PTERIDOPHYTA
Filum de plante superioare (Cormofite) în care sînt încadrate ferigile fosile şi actuale cunoscute sub denumirea de Criptogame vasculare.

PTERIDOLOGIE - (gr. pteris = ferigă; logos = ştiinţă)
Ramura botanicii care se ocupă cu studiul complex, morfologic, anatomic, taxonomic, ecologic şi genetic al ferigilor.

PTERIDOSPERME - (gr. pteris = ferigă; sperma = sămînţă)
Gimnosperme primitive, exclusiv fosile, cu maximă dezvoltare în Carboniferul superior şi Devonian, care au dispărut la sfîrşitul Permianului. Prin aspectul frunzelor mari, prin micro şi macrofitele puţin diferenţiate şi neorganizate într-o floare se aseamănă foarte mult cu unele ferigi constituind un grup de legătură între Pteridofitele evoluate şi Gimnospermele inferioare.

PTERIDOTEROFITE - (gr. pteris = ferigă; theros = vară; phyton = plantă)
Formă biologică ce cuprinde Pteriridofitele anuale cu perioada de vegetaţie iarna.

PTEROCARPE - (gr. pteron = aripă; karpos = fruct)
Plante cu fructe aripate, adaptate la diseminarea anemochoră.

PTEROSPERME - (gr. pteron = aripă;sperma = sămînţă)
Plante cu seminţe aripate, caracter care uşurează diseminarea cu ajutorul vîntului.

PUBESCENT - (lat pubescere = pufos)
Organ vegetal acoperit cu peri scurţi şi moi asemănători unui puf.

PULVIN - (lat. pulvinus = perină)
Umflătura de la baza peţiolului foliar, formată din ţesut parenchimatic, ale cărei celule îşi pot modifica foarte rapid turgencenţa sub influenţa unor factori externi, determinînd astfel închiderea sau deschiderea limbului foliar.

PUNCTUATIUNI - (lat. punctuns = punct)
Porţiunile neîngroşate ale membranei celulare, prin care se realizează legătura plasmatică dintre celule (Pl. II, 2, 3).

PURINE
Baze organice prezente în acizii nucleici ADN şi ARN reprezentate prin două baze: adenina şi guanina.

PUSILUM - (lat. pusillus = foarte mic)
Nume dat multor specii de plante cu habitusul mic.

PUTAMEN - (lat. putamen = coajă)
Endocarpul sclereficat, pietros al drupelor.

PUTREFACTIE - (lat. putrefacere = a putrezi)
Degradarea substanţelor proteice pînă la substanţe minerale, sub acţiunea unor bacterii fermentative.

Scanned with OKEN Scanner

R

RACEM - (lat. racemus = ciorchine)
Inflorescenţă monopodială cu flori pedunculate care pornesc de la nivele diferite şi ajung la nivele diferite; r. compus - inflorescenţă homotactice la care axul se ramifică de mai multe ori florile fiind purtate de ramurile de ordinul II. (Pl. XL, 1, A).

RACEMOASE - (lat. racemus = ciorchine)
Inflorescenţe la care axul principal are o creştere nelimitată în lungime iar florile se dezvoltă lateral, acropetal şi centripet (Pl. XL, 1).

RACHIS - (gr. rachis = coloană)
1. Axa principală a inflorescenţei monopodiale; 2. peţiolul principal al unei frunze compuse.

RADIAN SIMION STEFAN
Marele briolog român, profesor de botanică la facultatea de Biologie a Universităţii Bucureşti, care descoperă în anul 1903, hepatica nouă pentru ştiinţă denumită Bucegia romanică, găsită pe Valea Cerbului din Munţii Bucegi.

RADIATIFORM - (lat. radius = rază; forma = formă)
Capitolul cu flori tubuloase la mijloc şi ligulate pe margini.

RADICALE - (lat. radix = rădăcină)
Despre frunzele dezvoltate din baza tulpinii formînd o rozetă pe sol.

RADICANTE - (lat. radicari = a face rădăcini)
Despre tulpinile care au capacitatea de a forma rădăcini adventive.

RADICELE - (lat. radix = rădăcină)
Toate ramurile rădăcinii principale. (Pl. XIII, 1).

RADICICOLE - (lat. radix = rădăcină; colere = a locui)
Organisme vegetale şi animale care trăiesc pe sau în rădăcinile plantelor.

RADIANTE - (lat. radius = rază; gr. anthos = floare)
Flori de la periferia unei umbele care are petalele dinspre exterior mai mari decît cele dinspre interior.

RADIAR - (lat. radius = rază)
Organe sau formaţiuni vegetale care pornesc dintr-un punct comun şi se resfiră simetric în mai multe direcţii.

RADICIFLORE - (lat. radix = rădăcină; flos = floare)
Despre plantele la care florile sînt generate de baza tulpinii.

RADICULA - (lat. radix = rădăcină)
Rădăciniţa embrionului din care va rezulta rădăcina principală a plantei. (Pl. XIII, 1).

RADIERE ADAPTATIVA
Diversificarea unei specii primitive în alte specii fiecare reclamînd condiţii de viaţă distincte.

RADII - (lat. radius = rază)
Pediceli care poartă flori sau umbele.

RADIOBIOLOGIE - (lat. radius = rază; gr. bios = viaţă; logos = ştiinţă)
Stiinţa care studiază efectele radiaţiilor ionizante asupra celulelor şi a organismelor vii.

RADIOECOLOGIE - (lat. radius = rază; gr. oikos = casă; logos = ştiinţă)
Stiinţa care studiază efectele radiaţiilor naturale asupra populaţiilor vegetale.

RADIOELEMENT - (lat. radius = rază; elementum = element)
Element radioactiv.

Scanned with OKEN Scanner

RADIOEGENETICA - (fr. radiogénetique = radiogenetică)
Ştiinţa care studiază efectele radiaţiilor ionizante asupra celulelor germinale.

RADIOIZOTOPI - sin. izotopi radioactivi
r. biotropi - absorbiţi cu maximum de intensitate de organismele vii (P, Ce, Cd, Hg); r. echitropi - radioizotopi care se concentrează în mod egal în toate ecosistemele (Sr, Ru, Cp, Rb); r. hidrotropi - radioizotopi care sînt puternic absorbţiri de ecosistemele acvatice aşa încît aici ating maximum de concentraţie (Cr, Ge, S); r. pedotropi - radioizotopi care se acumulează în cantitate mare în sol unde ating maximum de concentraţie.

RADIOREZISTENTA - (lat. radius = rază; resistere = a rezista)
Proprietatea naturală pe care o posedă organismele, organele, ţesuturile sau celulele de a rezista la acţiunea radiaţiilor.

RADIOSENSIBILITATE - (lat. radius = rază; sensibilitus = sensibilitate)
Sensibilitatea celulelor ţesuturilor şi a organismelor la radiaţiile ionizante.

RAFA - (gr. rhaphé = brazdă)
1. Proeminenţa longitudinală de pe suprafaţa seminţelor rezultate din ovulele anatrope; 2. şanţul longitudinal de pe suprafaţa valvelor de la unele Diatomee. (Pl. LV, 2).

RAFIDE (gr. raphis = ac)
Cristale mici aciculare de oxalat de calciu prezente în unele celule vegetale (Pl. VI, 5).

RAION FLORISTIC
Unitate fundamentală de raionare floristică subordonată districtului floristic.

RAION GEOBOTANIC
Unitate fundamentală de raionare geobotanică subordonată districtului geobotanic.

RAIONARE
Împărţirea unei suprafeţe a globului terestru în mai multe zone în funcţie de anumite criterii; geografice, climatice, ecologice, floristice etc.; r. floristică - împărţirea unui teritoriu în porţiuni floristic omogene ce cuprinde următoarele unităţi de raionare; regn, regiune, provincia, district, raion; r. geobotanică - împărţirea unui teritoriu în porţiuni omogene din punct de vedere al vegetaţiei.

RAMAT - (lat. ramus = ramură)
Organ ramificat.

RAMIFLORE - (lat. ramus = ramură)
Plantele la care florile se formează pe ramurile principale.

RAMIPAR - (gr. ramus = ramură; parere = a forma)
Care generează ramuri.

RAMOS - (lat. ramosus = ramură)
Organ puternic ramificat.

RANDOMIZARE
Alegerea la întîmplare a suprafeţelor de cercetat.

RANKER
Sol format numai din orizontul cu humus (brut, situat direct pe roca parentală silicată.

RANUNCULACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Ranales care cuprinde plante ierbacee anuale sau perene, uneori arbuşti. Frunze divizate, rar întregi alterne mai rar opuse. Flori hermafrodite, actinomorfe, rar zigomorfe dispuse în inflorescenţe cimoase sau racemoase. Involiş floral simplu sau dublu pe tipul cinci-şase, pînă la douăzeci. Petalele uneori foarte mici, transformate în nectarine. Stamine numeroase. Ovare superioare numeroase. Fruct folicul, nucul sau bacă. Dintre genurile mai importante amintim: Paeonia L., Caltha L., Trollius L., Helleborus L., Nigella L., Aquilegia L., Delphinium L., Achonitum L., Hepatica Hill, Pulsatilla Adaus, Anemone L., Clematis L., Myosorus L., Ficaria Adaus, Ranunculus L.

RAPORT DE CODIFICARE - (engl. coding ratio)
Raportul între numărul de nucleotizi din ARN- mesager şi numărul aminoacizilor codificaţi de acesta. Acest raport este egal cu trei.

RAPORT NUCLEOPLASMATIC
Raportul existent între volumul nucleului şi volumul citoplasmei.

RATA MUTATIEI
1. Frecvenţa gameţilor, care au suferit o mutaţie într-o generaţie în genomul haploid;

Scanned with OKEN Scanner

2. o măsură a frecvenţei procentuale a mutaţiilor spontane, în interiorul unei generaţii.

RAZE MEDULARE

Porţiunile dintre fasciculele liberiene şi cele lemnoase care sînt formate din celule cu membrane celulozice sau chiar lignificate. (Pl. XIV,7).

RAJ JOHN - (1628-1703)

Marele botanist din secolul al XVII-lea care în lucrarea sa de botanică "Historia plantarum" în care sînt descrise circa 18 665 specii. El caută să folosească în clasificarea lor cît mai multe criterii, studiind cu atenţie: dispoziţia ramurilor, frunzelor, structura fructelor, florilor etc. J.Raj împarte plantele în două grupe mari: a) imperfecte - ciupercile, hepaticele, muşchii, lichenii, ferigile, algele; b) perfecte- ierburile şi arborii.

RADACINA - (lat. radix = rădăcină)

Organul principal al plantelor cormofite care creşte în pămînt, fiind adaptat la două funcţii specifice: fixarea plantei şi absorbţia apei cu substanţele minerale din sol; r.adventive - rădăcini care nu provin prin radicula embrionului, nici nu se dezvoltă pe rădăcina principală, ci apar pe alte organe ca: tulpină, rizom, bulb, frunze etc.; r.aeriene fixătoare - rădăcini adventive care apar pe tulpina volubilă cu care se fixează de suport unele liane; r.asimilatoare - rădăcini care preiau funcţia frunzei cu aspectul unor panglici late întîlnite la unele Orchidee epifite; r.contractile- reducerea mărimii unor rădăcini pînă la 50% din lungimea lor normală prin micşorarea celulelor scoarţei interne şi a încreţirii scoarţei externe; r.false - rădăcinile plantelor parazite şi semiparazite slab dezvoltate, ex. la Orobanche, Lathraea; r.fasciculate - sînt acelea la care rădăcina principală este slab dezvoltată, iar rădăcinile adventive sînt foarte subţiri şi foarte numeroase formînd mănunchiuri; r. înmagazinatoare de apă - rădăcini aeriene lipsite de peri sugători a căror rol este îndeplinit de velamen radicum, format din 2-12 straturi de celule poliedrice moarte cu membrană suberificată cu îngroşări spiralate sau reticulate şi cu perforaţii prin care absorb apa de ploaie; r. metamorfozate - care îndeplinesc alte funcţii decît cele speciale lor schimbîndu-şi forma şi structura; r. cu micorize - plante lipsite de peri absorbanţi pe rădăcini care trăiesc în simbioză cu rădăcinile, ale căror hife înconjoară ca o pîslă vîrful rădăcinilor; r.cu nodozităţi - rădăcini cu numeroase umflături sferice cauzate de bacteriile fixatoare de azot cu care plantele respective trăiesc în simbioză (ex.trifoiul, lucerna, lupinul); r.normale - sînt cele care se dezvoltă din radicula embrionului îndeplinind funcţiile lor specifice; r.pivotante - sînt acelea la care rădăcina principală atinge o mare dezvoltare fiind mult mai lungă şi mai groasă decît radicelele; r.proptitoare - rădăcini adventive aeriene care apar pe tulpină, atîrnă în jos şi după ce ating pămîntul se îngroaşă şi ramifică, sprijinind trunchiul arborelui ex. la Ficus; r.purtătoare de muguri - muguri adeventivi formaţi pe rădăcini din care iau naştere tulpini aeriene numite drajoni (ex. tei, plop, trandafir, măcriş); r.cu pneumatofori - rădăcini scurte aeriene care pornesc de pe rădăcinile normale numite pneumatofori care conţin în vîrful lor lenticele permiţînd schimbul de gaze dintre rădăcină şi mediul exterior; r.rămuroase - sînt acelea la care se dezvoltă rădăcina principală şi radicelele de ordinul întîi, care ajung la aceeaşi lungime şi grosime ca şi rădăcina principală; r.reduse - rădăcini slab dezvoltate întîlnite la unele plante acvatice; r.tuberizate - rădăcini care au rol de a înmagazina substanţele organice de rezervă; ramificaţia rădăcinii - r.dicotomică - vîrful rădăcinii principale se bifurcă de la început formînd două radicele egale, care ele se bifurcă din nou; r.monopodială - rădăcină cu o axă principală cu creştere continuă şi care dă naştere la ramuri laterale, de ordinul I, acestea dau naştere la ramuri de ordinul II ş.a.m.d.; regiunile morfologice externe; a) piloriza (caliptra) - ţesutul învelitor a vîrfului rădăcinii; b) vîrful rădăcinii - regiunea ocupată de celula sau celulele iniţiale care prin diviziuni dau meristemul primordial. c) regiunea netedă - zona de creştere în lungime a rădăcinii situată subterminal; d) regiunea piliferă - regiunea care prezintă numeroşi perişori absorbanţi cu rol în absorbţie; e) regiunea aspră - regiunea situată deasupra celei pilifere şi ea a rezultat din urmele vechilor perişori care au dispărut lăsînd mici cicatrice. (Pl. XIII, XIV).

RE - (lat. re = iarăşi)

Prefix folosit cu sensul de iarăşi, în urmă, contrar.

REACTIVUL MILLON - (azotat mercuros)

Este caracteristic reacţiilor proteice şi are următoarea compoziţie :

Mercur..... 1 g

Acid azotic conc. 9 cc

peste care se adaugă:

Apă .....10 cc

Din substanţele proteice o coloraţie roşie vie sau roşie roz. Se utilizează numai proaspăt.

REACTIVUL SCHIFF - (Fuxină bazică)

Soluţie apoasă de fuxină bazică care se prepară din următoarele substanţe:

Scanned with OKEN Scanner

Fuxină bazică ..... 1 g
Apă distilată ..... 100 cc
HCl normal ..... 20 cc
Metabisulfit de sodiu ..... 1 g
După o altă rețetă reactivul Schiff se prepară astfel:
Fuxină bazică, pulbere ..... 1 g
Apă distilată la 100°C..... 20 cc
HCl ..... 30 cc
Metabisulfit de K crist. ..... 3 g

REACTIVITATE - (fr. réactif = reacție)
Răspunsul dat de un organism, organ sau țesut la acțiunea unui stimul, mecanic, fizic, sau chimic.

REACTIE - (lat. re = din nou; agere = a face)
Răspunsul organismului la acțiunea unui factor.

REARANJARE
Modificările suferite de un cromozom care duce la o modificare a ordinei inițiale a genelor.

RECEPARE
Tăierea plantelor lemnoase tinere de la nivelul solului.

RECEPTACUL - (lat. receptaculum = rezervă)
1. Partea superioară lățită a pedunculului floral, pe care se prind sepalele, petalele, staminele și carpelele; 2. porțiunea mai îngroșată a frunzei de ferigă pe care se prind sporangii.

RECESIV - (lat. recessus = retras)
Genă care nu se manifestă fenotipic, decît în stare homozigotă.

RECIPIENT - (lat. recipere = a primi)
Bacteria care în procesul conjugării primește material genetic de la bacteria cu care s-a unit.

RECOMBINAT
Rezultat al recombinării genetice, inter sau intracromozomiale.

RECOMBINARE
Procesul de redistribuire a materialului genetic; r. asimetrică - procesul în care după o ruptură în doi cromozomi are loc fuzionarea unui cromozom centric cu altul tot centric sau a unui cromozom acentric tot cu unul acentric; r. mitotică - crossing - overul care are loc între cromozomii din celulele somatice; r. simetrică - cazul în care extremitățile rupte ale unui cromozom cu centromer se unește cu fragmentele acentrice rupte din alt cromozom.

RECON
Cea mai mică unitate genetică de recombinare.

REDONDANTA
Totalitatea formelor de legătură care se stabilesc între principalii acumulatori și transformatori de energie din cadrul unui ecosistem.

REDUCTAZE
Enzime care catalizează procesele de reducere care au loc la nivel celular.

REDUCTIE
1. Totalitatea proceselor care împiedică transcripția genei; 2. reducerea la jumătate a numărului de cromozomi în cursul diviziunii meiotice.

REDUPLICARE - (lat. reduplicativ = repetiție)
Dublarea unui număr oarecare de gene.

REDUPLICATE - (lat. re = din nou; duplicare = a mări)
Sepalele și petalele care au marginile îndoite în afară, în mugure.

REFLECT - (lat. reflectă = a întoarce înapoi)
Organe sau peri orientați spre bază.

REGENERARE - (lat. regeneratio = a regenera, a reface)
Refacerea unor țesuturi sau organe lezate sau distruse.

REGIUNE INERTA
Regiunea cromozomială lipsită de material genetic activ.

Scanned with OKEN Scanner

REGLARE - (fr. régler = a orîndui)
Totalitatea proceselor care se desfăşoară într-o celulă, organ sau organism, care caută să menţină o anumită valoare dată.

REGLARE A POPULATIEI
Reglarea numărului de indivizi din cadrul unei populaţii în limitele densităţii de supravieţuire, sub acţiunea combinantă a factorilor reglării,

REGN VEGETAL
Totalitatea grupelor de plante inferioare şi superioare, actuale şi fosile care au populat şi populează suprafaţa globului pămîntesc.

REGOSOL
Sol scheletic rezultat în urma eroziunii.

REGRESIE - (lat. regressio = întoarcere)
1. Reîntoarcerea unui individ la treptele inferioare a dezvoltării sale ontogenetice; 2. dezvoltarea regresivă a învelişului vegetal cu trecere de la unităţi structurate mai complexe la altele cu structură mai simplă.

REGULATA - (lat. regula = lege)
Flori la care toate elementele sînt la fel.

REGULOR - (lat. regula = lege)
Genă care intervine în diviziunea celulară mitotică şi meiotică.

REGULATORI AI CRESTERII
Denumire sub care sînt cunoscute substanţele (fitohormonii) care influenţează procesul de creştere al plantelor (ex. auxinele, giberelinele, citokininele şi acidul abscisic). Ele acţionează asupra proceselor morfogene şi reglează corelaţiile fiziologice dintre diferite organe ale plantelor.

RELATII
Totalitatea conexiunilor directe şi indirecte care se stabilesc între două sau mai multe fenomene; r.abiotice - relaţiile ce se stabilesc între organismele vii cu mediul fizic; r.biotice - totalitatea formelor de relaţii ce se stabilesc între organismele vii; r.genetice - gradul de înrudire genetică care există între doi părinţi.

RELEVEU
Aprecieri globale efectuate asupra speciilor cu coeficienţi fitocenologici notînd abundenţa şi dominarea după scara lui Braun-Blanquet care prezintă 6 indici de la + - 5 şi sociabilitatea cu indici de la 1 la 5.
Un releveu trebuie să cuprindă: nr.releveului, data, localitatea, staţiunea, altitudinea în m.s.m., expoziţia, înclinarea în °, suprafaţa în m^2, talia, stratificaţia, acoperirea generată în % pe straturi în %, apoi:
- specii caracteristice asociaţiei ..... etum
- specii caracteristice alianţei ..... nioni
- specii caracteristice ordinului ..... nitalia
- specii caracteristice clasei ..... ales

RELICT - (lat. relictus = părăsit, abandonat)
Organismele care au supravieţuit erei geologice în care au avut o dezvoltare normală.

RENIFORM
Organ vegetal în formă de rinichi (ex. frunză reniformă de la Asarum europeum - pochivnic) (Pl. XVIII,2,E).

REO - (gr. rheos = curent)
Prefix folosit cu sensul de curent de apă, curent electric sau curenţi atmosferici.

REOFIL - (gr. rheos = curent; philein = a trăi)
Organismul vegetal care trăieşte în curenţii sau torenţii apelor montane.

REOTACTIC - (gr. rheos = curent; taktos = a aranja)
Organismele vii care se deplasează spre curenţii de apă.

REOTAXIE - (gr. rheos = curent; taxis = ordine)
Deplasarea unui organism sau curbarea unui organ în sensul (r.pozitiv) sau în direcţia opusă (r.negaziv) curentului de apă în care trăieşte.

REOTROPISM - (gr. rheos = curent; tropein = a se întoarce)
Curbarea organelor plantelor fixate sub acţiunea curenţilor din apă sau a celor atmosferici.

REPAND - (lat. repandus = încovoiat, îndoit la vîrf)
Organe vegetale cu marginea ondulată.

REPENTA - (lat. repens = a se tîrî)
Planta cu tulpină întinsă pe suprafaţa substratului şi înrădăcinată din loc în loc.

REPETITIE - (lat. repetare = a repeta)
Repetarea unor gene adiacente, consecutiv unui crossing-over inegal.

REPLICARE - (lat. replicare = a copia)
1. Procesul de formare prin copiere complimentară de noi molecule folosind drept matriţă o serie de nucleotide preexistente; 2. multiplicarea bacteriofagilor în bacterie.

REPLICATOR - (lat. replicare = a copia)
Structura genetică care iniţiază duplicarea ADN-ului.

REPLICAZA
Enzimă care catalizează replicarea ARN-ului în virusuri.

REPLICON - (lat. replicatio = copiere)
Unitatea de replicare cromozomială.

REPLUM - (lat. replum = rama)
Perete fals format de ţesutul plancetar care separă cavitatea fructului în multe loji şi pe care sînt prinse seminţele. (Pl. XLVII,1,E,F.) .

REPRESIUNE - (lat. repressum = a apăsa înapoi)
Impiedicarea formării unui grup specific de un ARN care are drept rezultat reducerea sintezei unei enzime intermediare şi implicit blocarea formării unui produs final.

REPRODUCERE - (lat. re = iarăşi; producere = a produce)
Proprietatea majorităţii plantelor de a se înmulţi sexuat.

REPRESOR - (lat. repressus = oprit) sin. frenator
Substanţă (de natură proteică) sintetizată de celule şi capabilă ca, atunci cînd se găseşte în formă activă, să împiedice sinteza uneia sau mai multor proteine specifice, blocînd activitatea uneia sau mai multor gene.

RESEDACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Parietales care cuprinde plante ierboase, rar la bază lemnoase. Frunze alterne simple, întregi sau divizate cu stipele foarte mici, denticuliforme. Inflorescenţa racem sau spic terminală sau dispusă la subţioara frunzelor. Flori bilateral simetrice (zigomorfe). Sepale două-opt. Petale neegale. Stamine trei-patruzeci. Ovar superior, doi-trei carpelar. Fruct capsulă. Dintre speciile cele mai importante amintim: Reseda lutea L., R.luteola L., R.odorata L.

RESTITUTIE - (lat. restitutio = a reîntregi)
Unirea în ordinea iniţială a fragmentelor cromozomiale rupte.

RETICUL ENDOPLASMATIC
Constituient citoplasmatic format din tubuşoare şi cisterne, foarte ramificat care face legătura dintre membrana nucleară externă şi membrana celulară. (Pl.I,2).

RETICULAT - (lat. reticulum = reţea)
Formaţiune vegetală sau organ care prezintă aspectul unei reţele (ex. nervaţiunea de la unele frunze sau vasele lemnoase). (Pl.XXI,1,A).

RETROGRESIUNE - (lat. retrogressus = degenerare)
Procesul de pierdere a unor structuri superioare existente în unele organisme.

RETROGRESIVE - (lat. retrogressus = regenerare)
Despre caracterele primitive din punct de vedere filogenetic care apar la un tip evoluat.

RETROINHIBITIE - (lat. retro = înapoi ; inhibere = a împiedica) sin. inhibiţie prin feedback.
Blocarea activităţii catalitice a unei enzime în urma interacţiunii cu produsul final al reacţiei catalizate de aceasta.

RETROMORFOZA - (lat. retro = mers înapoi; gr. morphe = formă)
Tip particular de dezvoltare a organismelor animale şi vegetale, în cursul căreia apar fenomene de degenerare.

RETRORS - (lat. retro = mers înapoi)
Organ îndoit sau îndreptat înapoi.

Scanned with OKEN Scanner

RETROSERATE - (lat. retro = mers înapoi; serra = ferăstrău)
Frunze serate cu dinţi orientaţi înapoi, spre baza limbului foliar.

RETUS - (lat. retusus = optuz, trunchiat)
Vîrful frunzei, trunchiat şi uşor emarginat.

RETEA TROFICA
Complexul de conexiuni trofice şi lanţuri trofice care acceptă şi cedează energie şi substanţă, avînd entropia relativ constantă şi o cantitate determinată de energie liberă (Stugren).

REUNIUNE - (lat. re = iarăşi; unire = a uni)
Unirea fragmentelor cromozomiale rupte în alt mod decît cel iniţial.

REVIVISCENTA - (lat. re = iarăşi, din nou; vivo = viaţă)
Proprietatea unor organisme de a reveni la viaţa normală după ce o perioadă de timp s-au aflat într-o stare de ambioză (ex. bacteriile).

REVOLUTIA - (lat. revolvere = a se învîrti în jur)
Frunza cu marginile limbului răsucite spre faţa dorsală.

REVOLUTIE GENETICA
Modificarea simultană şi rapida a frecvenţei genelor în populaţii periferice şi izolate.

REZERVATIE NATURALA BOTANICA
Suprafaţa de teren care cuprinde păduri, sărături, pajişti montane, dune, mlaştini sau chiar lacuri în care vegetează plante rare, endemisme sau relicte glaciare, decretate monumente ale naturii (ex. Parcul Naţional Retezat, Codrul Secular Slătioara, Munţii Bucegi, Munţii Rarău, Cheile Turzii, Mlaştina Lăptici, Lucina-Găina, Sîncrăieni-Ciuc, lacul Peţea-Oradea) etc.

REZERVOR GENETIC
Totalitatea genelor unei populaţii care se reproduc sexuat.

REZISTENTA MEDIULUI
Acţiune inhibitoare a factorilor fizici ai mediului asupra efectivului populaţiei şi a longevităţii fiziologice a indivizilor.

REXIGEN - (gr. rhexis = a rupe; genes = naştere)
Organ format prin rupere sau dezagregare.

REXILIZA - (gr. rhexis = a rupe; lysis = dizolvare)
Formarea unor cavităţi, canale sau orificii prin ruperea şi dizolvarea celulelor.

RHAMNACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) care cuprinde arbori sau arboraşi cu frunze simple, întregi, alterne sau opuse, cu stipele caduce şi transformate în spini. Flori hermafrodite rar unisexuate, actinomorfe. Axa florală transformată într-un receptacul plan sau de forma unui pahar, pe marginea căruia stă învelişul floral. Sepale patru-cinci. Petale patru-cinci, uneori lipsesc. Stamine patru-cinci. Ovar inferior tri-locular. Fruct drupă sau capsulă. Dintre speciile cele mai importante amintim Paliurus spina christi Mill. Rhamnus cathartica L., Rh. frangula L.

RHIZOBIACEAE
Familie de bacterii din Ord. Eubacteriales care cuprinde specii cu celula alungită, prevăzută cu un cil (uneori 2-4). Ele provoacă tumori în organele în care trăiesc, ex. Rhizobium leguminosarum.

Rhododendron kotschyi Simi. (Smîrdan, Bujor de munte).
Arbust cu frunze eliptice, pîsloase şi persistente care face parte din Fam. Ericaceae. Prezintă flori micuţe ca nişte cupe de culoare roşie, bătînd în liliachiu, răspîndind un miros de vişin. Este o plantă decretată monument al naturii, în special pentru Valea Prahovei şi Munţii Bucegi. (Pl. LXXIX, 3).

Rhynia major
Pteridofită fosilă la care apare pentru prima dată un corm incomplet format dintr-o tulpină plagiotropă de pe care porneau numeroase tulpini ortotrope, ramificate, dicotomic, lipsită de frunze şi rădăcini. In vîrful ramurilor prezintă sporangi, iar în loc de rădăcini, rizoizi. (Pl. LXXIII, 1, B).

RIBOKINAZA
Enzimă care catalizează fosforilarea ribozei cu ajutorul ATP-ului.

RIBONUCLEAZA
Enzimă care hidrolizează acidul ribonucleic.

RIBOVIRUS
Virus al cărui material genetic este constituit din acid ribonucleic (ARN).

RIBOZA
Monozaharid care este component al nucleotidelor acidului ribonucleic (ARN).

RIBOZOM
Organit citoplasmatic situat, dispus în jurul reticulului endoplasmatic, constituit din două subunităţi, fiecare conţinînd un număr variat de molecule de un ARN cu rol important în sinteza substanţelor proteice.

RIPIDIUM - (gr. rhipis = evantai; dim. idion)
Tip de inflorescenţă cimoasă, unipară în formă de evantai, la care ramurile se dezvoltă în acelaşi plan dar în sensuri diferite. (Pl. XL, 3, B).

RITIDOM - (gr. thytis = încreţitură; domos = strat)
Scoarţa secundară, crăpată sau exfoliată, formată din suber, felogen şi feloderm, care uneori în constituţia sa intră şi ţesutul liberian.

RITM BIOLOGIC
Desfăşurarea repetată a două sau mai multe fenomene biologice care revin periodic în mod alternativ.

RITMURI
Ritmicitatea proceselor biologice care se desfăşoară în corpul plantelor; R. circadiene - ritmicitatea proceselor biologice în decurs de 21-28 ore (de circa o zi). In aceste cicluri zilnice se disting două perioade, fiecare de circa 12 ore: perioada fotofilă şi perioada fotofobă; R. endogene - ritmicitatea proceselor biologice la plante determinate de stimuli interni; R. exogene - ritmicitatea proceselor biologice condiţionate de variaţia cantitativă şi calitativă a unor factori ai mediului extern (lumina, temperatura).

RIVULARIACEAE
Familie de alge albastre (filumul Cyanophyta) caracterizată prin forme filamentoase la bază îngroşate şi deseori cu heterochişti, iar la celălalt capăt subţiindu-se într-un filament subţire ca un fir de păr, ex. Rivularia sau Gleotrichia. (Pl. 1, c).

RIZINE - (gr. rhiza = rădăcină)
Formaţiuni prin care talul lichenic se fixează de substrat. (Pl. LXIII, 3-4).

RIZOCARPE - (gr. rhiza = rădăcină; karpos = fruct)
Plante ierboase, numai cu rădăcinile perene.

RIZOCALINA - (gr. rhiza = rădăcină; kalain = a forma)
Hormon organoformator cu rol în geneza rădăcinii. Este sintetizată în frunze, circulă bazipetal şi se acumulează în punctele bazale ale tulpinii unde are loc formarea noilor rădăcini.

RIZODERMA - (gr. rhiza = rădăcină; derma = piele)
Prima zonă anatomică a rădăcinii rezultată din dermatogen şi formată din stratul extern de celule, generatoare de perişori absorbanţi. (Pl. XIV, 6).

RIZOFAGE - (gr. rhiza = rădăcină; phagein = a mînca)
Animale care se hrănesc cu rădăcinile plantelor.

RIZOFORE - (gr. rhiza = rădăcină; pharein = a purta)
Organisme prevăzute cu rădăcini.

RIZOGENEZA - (gr. rhiza = rădăcină; genesis = a forma, a produce)
Totalitatea proceselor morfogenetice care duc la formarea şi dezvoltarea sistemului radicular al plantelor.

RIZOGENIC - (gr. rhiza = rădăcină; genos = a produce)
1. Producător de rădăcini; 2. factor care stimulează formarea de noi rădăcini.

RIZOIZI - (gr. rhiza = rădăcină; eidos = formă)
1. Filamente unicelulare sau pluricelulare, simple sau ramificate ce se diferenţiază în partea inferioară a tulpiniţei de la Briofite, sau a talului în general, avînd rol fixator şi mai puţin absorbant; 2. organ analog rădăcinii. (Pl. LXVI, LXVII).

RIZOM - (gr. rhizoma = rădăcină)
Tulpină subterană, metamorfozată, tuberizată cu rol în depozitarea substanţelor de rezervă şi înmulţire vegetativă. El constituie totodată un organ de rezistenţă care asigură perenitatea geofitelor. (Pl. XVI, 2).

Scanned with OKEN Scanner

RIZOMITRA - (gr. rhiza = rădăcină)
Țesut de forma unui degetar care apără vîrful vegetativ al rădăcinii plantelor acvatice. (Pl. XVI, 6).

RIZOMORFE - (gr. rhiza = rădăcină; morphé = formă)
Cordoane miceliene, asemănătoare rădăcinilor, formate prin împletirea strînsă şi sudarea hifelor de la unele ciuperci superioare. (Pl. XXIII, 5).

RIZOPLAST - (gr. rhiza = rădăcină; plastos = formaţiune)
Filamente fibrilare care conectează bleforoplastul cu nucleul de la unele flagelate.

RIZOSFERE - (gr. rhiza = rădăcină; sphaira = minge)
Orizontul superficial al solului în care se dezvoltă sistemul radicular al plantelor.

r.RNA - (ribosomal (ARN)
Acidul ribonucleic, component al ribosomilor.

RNA NUCLEOTID TRANSFERAZA
Enzimă care catalizează sinteza ARN-ului mesager pe matriţa de ADN.

ROCI BIOGENE
Roci organice formate prin activitatea organismelor vii sau prin acumularea organismelor moarte.

RODOFIL - (gr. rhodon = roşu; phyllon = frunză)
Pigment roşu prezent în plastidele algelor roşii.

RODOPLAST - (gr. rhodon = roşu; plastos = formaţiune)
Cromatoforul algelor roşii la care clorofila este mascată de pigmentul dominant şi caracteristic ficoeritrina.

RODORET
Tufăriş format din specia Rhododendron kotschyi

RODOSPORI - (gr. rhodon = roşu; sporos = sămînţă)
Spori halpoizi sau diploizi formaţi pe filamentele carposporogene de la algele roşii (Pl. XXIX, 3).

RODOXANTIN - (gr. rhodon = roşu; xanthos = galben)
Pigment carotenoid prezent în arilul matur de la tisă. (Taxus baccata).

ROSACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Rosales, care cuprinde arbori, arbuşti, subarbuşti sau plante ierbacee, perene sau anuale. Tulpini uneori cu aculei. Frunze simple sau compuse, alterne sau opuse, însoţite de stipele caduce. Flori actinomorfe, hermafrodite, rar unisexuate, solitare sau dispuse în raceme spice, corimbe sau cime. Axa florală adesea umflată în formă de disc, con sau ulcior, denumită hepanthium. Sepale cinci libere, uneori cu încă cinci sepale externe. Petale cinci libere. Stamine numeroase (rar 1-5) dispuse toate pe marginea superioară a receptaculului. Ovar superior, seminfer sau inferior, unu-cinci sau multicarpelar. Fruct fals, foliculă, drupă şi numeroase nucule. Dintre genurile mai importante amintim: Spirea L., Cotoneaster Medik, Cydonia Mill., Pirus L., Malus Mill, Sorbus L., Crataegus L., Rubus L., Fragaria L., Potentilla L., Geum L., Filipendula L., Alchemila, Agrimonia L., Sanguisorba L., Rosa L., Amygdalus L., Persica Mill, Prunus L., Padus Much.

ROSTRU - (lat. rostrum = cioc)
Organ sau formaţiune vegetală alungită cu aspectul unui cioc.

ROSU DE CONGO SI CRIZOIDINA
(Reactivul general)

Sol.I. Crizoidină ..... 0,10 g.
Alcool de 96% ..... 10 cc
sau
Crizoidină ..... 0,5 g
Apă distilată ..... 100 cc

Sol.II. Roşu de Congo ..... 3 g
Apă distilată ..... 100 cc
Amoniac ..... 5 cc
sau
Roşu de Congo ..... 5 g
Apă distilată ..... 100 cc
Amoniac ..... 5 cc

Soluţiile I şi II făcute separat se amestecă, se lasă în repaus 2-3 zile, după care se filtrează. Se păstrează în sticle brune.

ROSU DE EOSINA

Se foloseşte în soluţie apoasă, după următoarea reţetă:

Roşu de Eosină ..... 0,05 g

Apă distilată ..... 100 cc.

Este un colorant protoplasmatic. Secţiunile se ţin în acest reactiv 10-12 minute după care se spală, se dehitratează şi apoi se montează.

ROSU RUTENIU

Se foloseşte pentru colorarea pectinei în roşu intens.

Se prepară după următoarea reţetă:

Roşu de Ruteniu ..... 0,5 g

Apă distilată ..... 100 cc

Se prepară în cantităţi mici şi se păstrează în sticle brune.

ROTAT - (lat. rota = roată)

Organ sau formaţiune vegetală cu aspectul unei roţi.

RUBIACEAE

Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Rubiales care cuprinde plante ierboase, frutescente rar lemnoase, cu tulpina adesea patrunghiulară. Frunze întregi, în aparenţă verticilate sau alterne prevăzute cu stipele. Flori hermafrodite, rar unisexuate actinomorfe, pentamere, dispuse în spice, cime ori umbele. Caliciul cu patru-trei sepale dentiforme. Corola gamopetală trei-şase fidată caducă, rotată, companulată sau înfudibuliformă. Stamine patru-şase. Ovar unu inferior. Fruct capsulă, bacă ori drupă. Dintre speciile cele mai importante amintim: Scherarida arvensis L., Crucianella oxyloba Janka, Asperula odorata L., A. arvensis L., A. cynanchica L., Galium aparine L., G. vernum Scop. G. rubioides L.

RUDERARE - (lat. rudus = rămăşiţe)

Plante care cresc în staţiuni mult influenţate de om şi animale, în gunoaie, dărîmături, marginea drumurilor.

RUDIMENT - (lat. rudimentum = redus)

Organ insuficient dezvoltat

RUNCINATE - (lat. runcina = plan, neted)

Frunze neregulat laciniate cu lobi îndreptaţi spre baza frunzei. (Pl. XIX, 1, A).

RUPESTRE - (lat. rupes = roci, stîncă)

Plante care cresc pe stîncării, în locuri abrupte.

RUPICOLE - (lat. rupes = stîncă; colere = a locui)

Plante care cresc pe stînci sau bolovănişuri.

RUPIDESERTA - (lat. rupes = stîncă; desertus = pustiu)

Vegetaţia pustiurilor stîncoase.

RUPTURA CROMATICA

Separarea unui fragment din una din cele două cromotide.

RUPTURA CROMOZOMIALA

Separarea unui fragment oarecare de restul cromozomilor; r. heterosomală - ruptură care are loc la mai mulţi cromozomi; r. homosomală - ruptură într-un singur cromozom; r. pericentrică - ruptură care are loc de ambele părţi ale centromerului; r. paracentrică - ruptura care are loc numai într-o singură parte a centromerului.

Ruscus aculeatus L. - (Ghimpele)

Plantă din Fam. Liliaceae care prezintă un trunchi subteran gros, cu rezerve de hrană; partea sa aeriană este ramificată şi are rămurele lăţite şi lungite la vîrf; întocmai ca un ghimpe. Pe mijlocul acestor ramuri frunzoase ca la unii cactuşi, cresc frunze micuţe şi solzoase la subsuoara cărora răsare o floricică verzuie la fel ca cea a crinului. Această plantă este decretată monument al naturii împreună cu specia Ruscus hypoglossum din Banat şi Oltenia. Ruscus aculeatus este răspîndit în pădurile de stejar din Dobrogea, Muntenia, Oltenia şi Bihor. (Pl. LXXIX, 5).

RUTACEAE

Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Geraniales, care cuprinde plante ierboase sau lemnoase cu miros penetrant.

Frunze întregi simple sau compuse, alterne sau opuse, nestipelate-glandulos punctate. Flori actino-morfe, hermafrodite, rar unisexuate, dispuse în raceme, corimbe sau umbele. Sepale şi petale, patru-cinci. Ovar superior două-cinci locular, două-cinci stile.

Fruct capsulă, bacă sau drupă.

Dintre speciile mai importante amintim: Ruta graveolens L., Dictamus albus L., Citrus limon Brum.

S

SABULINE - (lat. sabulum = pietriş)
Plante care cresc pe nisipuri grosiere sau pietrişuri.

SAC EMBRIONAR
Partea cea mai importantă a ovulului, care se dezvoltă dintr-o celulă a nucelei, care este situat sub micropil, în care se află şapte celule: două sinergide şi oosfera spre micropil; trei antipode la polul opus micropilului şi nucleul secundar al sacului embrionar situat în centrul sacului embrionar (Pl. XXXVIII, 8).

SACI POLINICI
Parte componentă a unei stamine de la Gymnosperme, care sînt în număr de doi şi de la Angyosperme, care sînt în număr de patru, numiţi şi microsporangii, plini cu celule mame ale microsporilor, care prin diviziune reducţională, vor produce fiecare cîte patru microspori, numiţi grăuncioare de polen. (Pl. XXXV, 1, D; XXXVII, 2).

SACULETE - (lat. saccus = sac)
Organe sau glande prevăzute cu mici saculi.

SAFRANINA
Colorant folosit pentru cromatina nucleară, pe care o colorează în roşu rubiniu. Se utilizează în soluţie apoasă sau alcoolică astfel:

Safranină	1 g
Apă distilată	100 cc
sau se dizolvă la cald:	
Safranină G. extra	10 g
Apă distilată	145 cc
Alcool 95%	155 cc

Această soluţie este folosită mult timp după unii fiind chiar mai bună prin păstrarea ei. Pentru colorare se amestecă 20 cc soluţie mamă cu 50 cc alcool de 5%, secţiunile se ţin în această soluţie 24 ore, apoi se spală rapid în apă distilată, după care se diferenţiază cu alcool absolut acidulat 1% cu HCl.

SAGERET AUGUSTIN (1763-1851)
Cultivator de plante, agronom, pomicultor din Franţa, care a obţinut numeroşi hibrizi de pomi şi arbuşti fructiferi. El formulează ceea ce va deveni a treia din aşa numitele legi ale lui Mendel, adică legea independenţei caracterelor moştenite; de asemenea, descrie apariţia caracterelor intermediare şi vorbeşte despre caracterele recesive.

SAGITATA - (lat. sagitta = săgeată)
Frunze cu limbul în formă de săgeată (Pl. XVIII, 2, H).

SALICACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Salicales, care cuprinde arbori sau arbuşti cu frunze alterne, întregi rar lobate, stipelate. Flori unisexuate, dispuse dioic, rar monoic, nude (golaşe), la bază cu bractee, aşezate în amenţi, apar înainte de înfrunzire sau odată cu frunzele. Stamine două sau numeroase. Gineceu cu ovar superior, unilocular cu două-patru stigmate, adesea bilobate. Fruct capsulă ce se desface în două-patru valve. Seminţe numeroase, mici, prevăzute cu peri lungi argintii. Dintre speciile mai importante amintim: Populus tremula L., Populas alba L., Populas nigra L., Salix alba L., Salix fragilis L., Salix pentandra L., Salix cinerea L.

SALSUGINE - (lat. salsuge = sărătură)
Plantele care cresc pe locuri sărături.

SALVINIACEAE
Familie de plante cormofite din filumul Pteridophyta, care cuprinde specii acvatice natante, lipsite de rădăcini adevărate. Frunze scurt pedicelate, dispuse cîte trei în vertical, dintre care două eliptice natante păroase şi una submersă-filiformă (Salvinia), sau sînt sesile, dispuse

imbricat (Azolla). Sporocarpii uniloculari, dispuşi cîte doi sau mai mulţi la subsuoara frunzelor. Dintre speciile cele mai importante amintim: Salvinia nataus L., All.Azolla carolintana Willd., Azolla filiculoida Lam.

SAMARA - (lat. samara = sămînţă de ulm)
Fruct uscat, indehiscent, unilocular şi monosperm la care perlantul formează expansiuni membranoase care au rol în diseminarea anemocoră (ex. la arţar, frasin, ulm). (Pl.XLVI,5).

SANTALACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Santalales, care cuprinde plante ierboase, sau subarbuşti, adesea semiparaziţi. Frunze verzi, întregi alterne, lipsite de bractei. Flori mici hermafrodite, dispuse în raceme, panicule sau corimbiforme. Perigon petaloid patru-cinci laciniat. Stamine patru-cinci. Ovar inferior trei-şase carpelar cu un disc la bază. Fruc drupă sau nuculă. Dintre speciile mai importante amintim: Comandra elegans (Roch.), Rchb., Thesium manosum Haynl., Thesium alpinum L., Thesium navarum Schrk., ş.a.

SAPINDACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Anacardiales, care cuprinde plante lemnoase arborescente şi liane din regiunile tropicale, caracterizate prin flori zigomorfe şi unisexuate, cu discuri nectarifere de formă inelară între stamine şi corolă. Dintre speciile mai importante amintim: Koelreuteria paniculata Lax.

SAPROBIONTE (gr. sapros = putred; bion = trăind)
Organismele care au o nutriţie saprofitică sau saprozoică.

SAPROCARPE - (gr. sapros = carne; karpos = fruct)
Fruct cărnos care prezintă ţesuturi moi şi suculente, în care se depozitează substanţele nutritive.

SAPROFAGE - (gr. sapros = putred; phagein = a mînca)
Organismele care se hrănesc cu substanţe organice moarte, intrate în descompunere.

SAPROFITE - (gr. sapros = putred; phyton = plantă)
Plante care trăiesc şi se nutresc cu substanţe organice moarte, intrate în descompunere ex.: bacteriile).

SAPROFITISM - (gr. sapros = putred; phyton = plantă)
Modul de nutriţie a organismelor saprobionte.

SAPROGENIC - (gr. sapros = putred; genes = producînd)
1. Microorganism saprofag- care determină mineralizarea substanţelor organice; 2. substanţă rezultată în urma procesului de putrefacţie.

SAPROLEGINIACEAE
Familie de ciuperci din Cl. Phycomycetes, Ord. Oomycetes, care cuprinde specii de ciuperci ce trăiesc în mediul acvatic, adaptate la viaţa saprofitică pe resturi de plante, pe cadavre de insecte sau pe alte animale mici, pe care apare o areolă de păienjeniş alb. Se înmulţesc asexuat, prin zoospori biciliaţi, iar sexuat - prin sifonogamie. Dintre speciile mai importante amintim: Saprolegnia ferax, Achlya conspicua, ş.a.

SARCODERM - (gr. sarx = carne; derme = piele)
Stratul cărnos existent între sămînţă şi învelişul extern

SARCOFAGE - (gr. sarx = carne; phagein = a mînca)
Organisme saprobionte care trăiesc pe carne.

SARMENTACEE - (lat. sarmentum = ramuri tinere)
Plante cu tulpini subţiri întinse pe substrat şi prevăzute cu organe agăţătoare în formă de crampoane sau ventuze (ex. Hedera helix-Iedera).

SATELIT - (gr. satelles = satelit)
Mică regiune cromozomică separată de restul cromozomului printr-o construcţie secundară.

SAVANA - (sp. Sabana = savană)
Formaţiune vegetală formată din ierburi înalte şi arbori izolaţi sau în pîlcuri, caracteristică pentru zonele subecuatoriale.

SAXICOLE - (lat. saxum = stîncă; colere = a locui)
Plante care trăiesc pe stînci sau roci.

SAXIFRAGACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Rosales care cuprinde: arbuşti, semiarbuşti, plante erbacee vivace, rar anuale. Frunze întregi sau partite, alterne sau opuse, de

obicei lipsite de stipele. Flori hermafrodite, rar unisexuate, actinomorfe, dispuse în raceme, panicule, rar solitare. Sepalele cinci, rar patru, mai mult sau mai puţin unite la bază. Petale cinci, rar patru, libere, uneori lipsesc. Stamine cinci-zece, adesea în număr dublu faţă de petale, carpele două-cinci unite, rar libere, ovar superior sau inferior unul-doi sau multilocular. Fruct capsulă polispermă, rar bacă. Dintre speciile mai importante amintim: Saxifraga luteoviridis, Sch.et Ky, Saxifraga aizoides L., Saxifraga cuneifolia L., Bergenia crasifolia (L) Fritsch, Chrysosplenium alternofolium L., Parnassia palustris L, Hydrangea opuloides (Lam.) C.Koch, Ribes grossularia L., Ribes rubrum L., ş.a.

SAMINTA

Organ al plantelor superioare Gimnosperme şi Angiosperme, provenită din ovul în urma fecundaţiei. (Pl. XLV).

SAVULESCU TRAIAN - (1889-1963)

Marele botanist român, care a pus bazele studiilor micologice din România. In lunga şi prodigioasa sa activitate s-a ocupat de studiul complex al principalelor boli ale plantelor, cunoaşterea biologiei lor şi a principalelor metode de combatere. In anul 1920 este numit profesor la Catedra de botanică sistematică şi patologie vegetală a Scolii superioare de agricultură de la Herăstrău, iar în anul 1929, organizează secţia de fitopatologie a Institutului de Cercetări Agronomice a României. Traian Săvulescu înfiinţează şi Herbarium Mycologicum Romanicum care prezintă un ierbar critic de ciuperci, apărut periodic sub formă de centurii în numeroase exemplare, trimiţîndu-se în schimb la peste 60 de institute de specialitate din lume. Din anul 1948 trece definitiv la Facultatea de Biologie a Universităţii Bucureşti, unde creează un laborator de fitopatologie şi o nouă secţie de specializare "Protecţia plantelor" pentru studenţii biologi. Intre anii 1948-1959 este ales şi apoi reales de două ori Preşedinte al Academiei Republicii Populare Române.

Dintre lucrările sale de renume naţional şi mondial amintim: "Monografia Uredinalelor din R.P.P.", apărută în două volume în Ed.Academiei (1953), "Ustilaginalele din Republica Populară Română" apărută tot în două volume (1957), "Tratat de fitopatologie" în colaborare cu Olga Săvulescu.

SCABRU - (lat. scaber = aspru)

Organul vegetal care prezintă pe suprafaţa sa mici asperităţi sau peri scurţi şi rigizi, fiind aspru la pipăit.

SCADENTE - (lat. scandere = a se urca)

Plante care se agaţă la diferite suporturi cu ajutorul cîrceilor sau ventuzelor adezive.

SCALARIFORME - (lat.scala = scară; forma = formă)

Vasele lemnoase la care lignina se depune pe pereţii laterali,sub formă de benzi transversale, la intervale egale, avînd aspectul unei scări. (Pl. XI,1).

SCANSORIAL - (lat. scandere = a se agăţa)

Organul vegetal care s-a metamorfozat şi adaptat la funcţia de agăţare (ex.: peri, discuri adezive, cîrcei, crampoane).

SCAP - (gr. scapos = peţiol, penduncul)

Tulpină floriferă, formată dintr-un singur internod şi nefoliată, care poartă în vîrful său o floare sau o inflorescenţă (ex. tulpina aeriană de la păpădie).

SCAPIFORM - (gr. scapos = peţiol)

Care prezintă forma unui scap.

SCARA CARTOGRAFICA

Raportul între distanţele de pe hartă şi cele reale de pe teren.

SCARI DE APRECIERE A ABUNDENTEI

a. Scara lui BRAUN-BLANQUET - (1928, 1951)
   1. indivizi foarte rari;
   2. indivizi rari;
   3. indivizi puţin numeroşi;
   4. indivizi numeroşi;
   5. indivizi foarte numeroşi

b. Scara lui DRUDE:
   soc (socialis) - număr foarte mare de indivizi care formează fondul;
   cop^3 (copiosus)- indivizi numeroşi, dar părţile terestre nu se mai interpătrund;
   cop^2 - indivizi numeroşi;
   cop^1 - indivizi destul de numeroşi;
   s_p(sparsus) - indivizi dispersaţi sporadic;
   sol (solitarius) - număr foarte redus de indivizi solitari.

SCARI DE APRECIERE A DOMINATIEI

a. Scara HULT-SERNANDER:
   1. plantele acoperă mai puţin de 1/16 din suprafaţa de probă;
   2. plantele acoperă de la 1/16 pînă la 1/8 din întreaga suprafaţă de probă;
   3. plantele acoperă de la 1/8 pînă la 1/4 din întreaga suprafaţă de probă;
   4. plantele acoperă de la 1/4 pînă la 1/2 din întreaga suprafaţă de probă;
   5. plantele acoperă de la 1/2 pînă la 1/1 din suprafaţa de probă.

b. Scara lui BRAUN-BLANQUET:
   1. acoperirea slabă mai puţin de 1/2 din suprafaţa de probă;
   2. acoperirea de la 1/20 la 1/4 din suprafaţa de probă;
   3. acoperirea de la 1/4 la 1/2 din suprafaţa de probă;
   4. acoperirea de la 1/2 la 3/4 din suprafaţa de probă;
   5. acoperirea de la 3/4 la 4/4 din suprafaţa de probă.

SCARA DE APRECIERE COMBINATA (abundenţă-dominanţă)
Scara lui BRAUN-BLANQUET:

r - indivizi foarte rari cu valoare de acoperire foarte mică (1-5 indivizi);
1 - indivizi numeroşi, dar cu suprafaţă de acoperire mică;
2 - indivizi foarte numeroşi acoperind cel puţin 1/20 din suprafaţa de probă;
3 - indivizii acoperă de la 1/4 pînă la 1/2 din suprafaţa de probă, numărul indivizilor este indiferent;
4 - indivizii acoperă de la 1/2 la 1/3 din suprafaţa de probă, numărul indivizilor este indiferent;
5 - indivizii acoperă mai mult decît 3/4 din suprafaţa de probă, numărul indivizilor este indiferent.

SCARA DE APRECIERE A FRECVENTEI
Scara lui RAUNKIAER:

I - 1 - 20%;
II - 21 - 40%;
III - 41 - 60%;
IV - 61 - 80%;
V - 81 -100%.

SCARA DE APRECIERE A SOCIABILITATII
Scara lui BRAUN-BLANQUET:

1 - indivizii izolaţi;
2 - indivizi în grupe mici;
3 - indivizi grupaţi în pîlcuri;
4 - indivizi care formează mici colonii;
5 - indivizi care formează colonii compacte şi extinse.

SCARIOS - (fr. scarieus = membranos)
Organul vegetal, membranos, tare, semitransparent, care nu este niciodată verde.

SCHIAFITE - (gr. skia = umbră; phyton = plantă) sin. sciafite, sciafile
Plante care trăiesc în staţiuni umbroase.

SCHIZO - (gr. schizein = a despărţi)
Prefix folosit cu sensul de despărţit, separat.

SCHIZOCARP - (gr. schizein = a împărţi; karpos = fruct)
Fruct uscat, bi sau pluricelular sincarp, care la maturitate se desfac în mai multe fructe uniseminale şi unicarpelare (ex. : carcerul, lamenta, disamara etc.)

SCHIZOGEN - (gr. schizein = a împărţi; genesis = naştere)
Procesul de formare a spaţiilor lacunare dintre celulele parenchimului lacunar şi a pungilor secretoase, prin îndepărtarea celulelor.

SCHIZOGENEZA - (gr. schizein= împărţi; genesis = naştere)
Tip primitiv de multiplicare celulară, care constă în diviziunea directă longitudinală a celulelor de la bacterii şi algele albastre.

SCHIZOGONIE - (gr. schizein = a împărţi; gonos = urmaş)
Inmulţire prin sciziparietate.

SCHIZOLISOGENE - (gr. schizein = a împărţi; lysis = dizolvare)
Procesul de formare a spaţiilor intercelulare, buzunarelor şi canalelor secretoase glandulare, rezultate prin despicarea lamelei mijlocii şi resorbţia unor grupe de celule.

Scanned with OKEN Scanner

SCHIZOLIZA - (gr. schizein = a împărți)
Procesul de fragmentare a hifelor miceliene sau a talului filamentos de la unele alge prin clivarea lamelei mijlocii.

SCHIZOSTEL - (gr. schizein = a împărți; stele = stîlp)
Fasciculul vascular format prin fragmentarea pleromului.

SCHLEIDEN MATHIAS - (1804 - 1881)
Marele citolog materialist care consideră celula vegetală ca o unitate vie elementară a plantelor. El descrie amănunțit diferite tipuri de celule și unii componenți celulari ca: membrana celulară, granulele de clorofilă, amidonul, pigmenții, cristalele etc. El are o părere originală asupra diviziunii celulare arătînd că celulele apar în interiorul celulei vechi, din substanța fluidă fără structură, numită citoblastem. Impreună cu Theodor Schwann, emite în anii 1838-1839 teoria celulară.

SCHWANN THEODOR - (1810-1882)
Marele citolog al secolului al XIX-lea care stabilește tezele principale ale teoriei celulare arătînd că: plantele și animalele sînt unitare prin structura lor, formarea celulelor stă la baza creșterii plantelor și animalelor, iar organismul reprezintă suma celulelor ce intră în alcătuirea lui. Toate aceste teze sînt trecute în lucrarea sa publicată în anul 1839, intitulată: "Cercetări microscopice cu privire la asemănarea în structura și creșterea animalelor și plantelor". Impreună cu Mathias Schleiden enunță teoria celulară în anii 1838-1839.

SCHIAFILE - (lat. skia = umbră; phyllein = a iubi) sin. sciafite, sciafile.
Plante care nu pot suporta lumina prea puternică, trăind în lungul văilor pe versanții nordici sau la umbra altor plante; 2 plante de umbră.

SCIFE - (lat. scyphus = cupă)
1. Corola de la Narcisus stellaris; 2. podeții dilatați în formă de pîlnii în partea terminală de la unii licheni.

SCIFIFORM - (lat. scyphus = cupă; forma = formă)
Organele vegetale care au forma de cupă sau pîlnie (ex. podetienii de la lichenii sau florile de la Campanule, narcise, ș.a.).

SCIZIPARIETATE - (lat. scissio = clivare; parere = a da naștere)
Tipul cel mai primitiv de diviziune celulară, care constă în clivarea longitudinală simultană a tuturor elementelor celulare (ex.: la bacterii și algele albastre unde nu există un nucleu bine individualizat).

SCLER, SCLERO - (gr. skleros = tare, dur)
Prefix folosit cu sensul de tare, dur.

SCLEREIDE - (gr. skleros = tare; eidos = formă)
Celule mecanice izodiametrice, cu membranele puternic lignificate și mineralizate, care intră în constituția sclerenchimului scleros. (Pl. XI, 6, 7).

SCLERENCHIM - (gr. skleros = tare; engchyma = amestec)
Țesutul mecanic de susținre al plantelor format din celule moarte cu membranele puternic și uniform lignificate; s-fibros - sclerenchim format din celule fuziforme numite fibre sclerenchimatice; s-scleros - sclerenchim format din celule scurte, izodiametrice numite sclereide (Pl. XI, 5).

SCLEROBLASTE - (gr. skleros = tare; blastos = mugure)
Sclereide libere cu membrana puțin lignificată.

SCLEROCARP - (gr. skleros = tare; karpos = fruct)
Endocarpul scleros și pietros al drupelor.

SCLEROCAULE - (gr. skleros = tare; kaulos = tulpină)
Plante cu tulpină tare, rezistentă care prezintă în structura sa un țesut sclenenchimatic bine dezvoltat.

SCLEROFILA - (gr. skleros = tare; phyllon = frunză)
Frunze tari, rezistente, care posedă țesuturi mecanice bine dezvoltate.

SCLEROFITE - (gr. skleros = tare; phyton = plantă)
Plante xerofile nesuculente, care pot avea frunze pieloase rigide sau cu suprafață redusă și țesuturi sclerenchimatice bine dezvoltate.

SCLEROID - (gr. skleros = tare; eidos = formă)
Organe vegetale, tari, dure, rezistente (ex. sîmburii de la caise, piersici etc.)

SCLEROGENIC - (gr. skleros = tare; genes = producînd)
Țesutul vegetal care produce lignină cu care se impregnează țesutul mecanic sclerenchimatic și vasele lemnoase.

SCLEROT - (gr. skleros = tare)
Organul de înmulțire și rezistență al unor Ascomicete parazite format din ovarul deformat (Pl. XXIV, 1).

SCLEROTESTA - (gr. skleros = tare; lat. testa = cochilie)
Stratul puternic lignificat al testei seminale.

SCOARTA - (sin. parenchim cortical)
Zona anatomică a rădăcinii și tulpinii, generată de periblem și delimitată de rizodermă, respectiv epidermă și periciclu la exterior. (Pl. XIV, 6, 7; XVII, 5).

SCOBINATE - (lat. scobina = răzătoare)
Plante aspre la pipăit.

SCOLECOSPOR - (gr. skolex = vierme; sporos = sămînță)
Spor alungit, filamentos sau viermiform.

SCOPULATE - (lat. scopula = mătură)
Plante care au aspectul unor tufe.

SCORBICULAT - (lat. scrobis = groapă)
Organ vegetal prevăzut cu mici puncte sau depresiuni.

SCORPIOIDA - (gr. skorpios = scorpion; eidos = formă)
Dispunerea frunzelor sau florilor în formă de melc.

SCROPHULARIACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Tubiflorales, care cuprinde plante ierbacee, rar lemnoase autotrofe, mai rar semiparazite sau parazite, uneori saprofite. Frunze întregi sau compuse, opuse verticilate sau alterne, fără spitele. Flori hermafrodite, actinomorfe, zigomorfe ori neregulat dispuse în spice, raceme, cime, mai rar axilare ori solitare. Caliciul cu patru-cinci sepate unite, persistent. Corola gamopetală, rar dialipetală, caducă, campanulată, rotată ori neregulată. Stamine patru, dintre care două mai lungi și două mai scurte, rar două sau cinci. Gineceul bicarpelar cu ovar superior. Fruct capsulă ori bacă. Dintre genurile mai importante amintim: Verbascum L., Cymbalaria Hill, Kickxia Dum., Linaria Mill, Gratiola L., Scrophularia L., Veronica L., Digitalis L., Euphrasia L., Orthantha Kern, Odontites Gilib.

SCOTOFAZA - (gr. skotos = întuneric; phasis = fază)
Faza de întuneric a fotosintezei, în care au loc reacțiile de întuneric, ATP și NADPH; furnizează energia necesară declanșării reacțiilor ciclului lui Calvin, care are drept consecință fixarea CO_2 și transformarea lui în hidrați de carbon.

SCOTOPERIOADA - (gr. skotos = întuneric; periodos = perioadă) sin. nictiperioadă
Perioadă de noapte sau faza de întuneric a unui ciclu fotoperiodic; s. critică - durata minimă a perioadei de întuneric (a nopții), care mai poate încă induce fenomenul de florogeneză.

SCUT - (lat. scutum = scut) sin. platoșe
Una din cele opt celule exterioare ale anteridei de la Characeae.

SCUTELUM - (lat. scutellum = scut mic)
Cotiledonul dezvoltat al Gramineelor cu rol de absorbție a substanțelor nutritive din endospermul seminal.

SCVAMA - (lat. squama = solz)
Frunză redusă, solziformă, de regulă brună, prezentă pe diferite organe vegetale.

SCVAMOS - (lat. squama = solz)
Organ vegetal acoperit cu scvame.

SCVAROS - (lat. squarrosus =aspru)
Organe vegetale (tulpini, ramuri) aspre acoperite cu frunze rigide sau excrescențe scvamoase.

SECRETIE - (lat. secretic = separare)
Substanțe vîscoase sau fluide elaborate de celule izolate sau glande, reținute în celulă sau eliminate la exterior.

SECTATA - (lat. sectare = a tăia)
Frunze adînc lobate, incizurile ajungînd pînă la nervura mediană (Pl. XVIII, 6, D).

Scanned with OKEN Scanner

SECUNDIFLORE - (lat. secundus = al doilea; flos = floare)
Plante la care florile se diferenţiază numai pe o parte a tulpinii sau ramurilor.

SEGETALE
Plante spontane (buruieni) care cresc prin culturi, răspîndite şi de om odată cu plantele cultivate.

SEGMENT - (lat. segmentum = parte, bucată)
Fragment dintr-un organism, organ sau organit celular.

SEGMENTAT - (lat. segmentum = parte, bucată)
1. Organ vegetal divizat în două sau mai multe părţi; 2. zigot divizat în două sau mai multe celule.

SEGREGARE - (lat. segregare = a separa)
Procesul de separare a cromozomilor şi a alelelor în cursul meiozei; s.adiacentă - tip special de segregare a cromozomilor, caracterizat prin migrarea centromerilor ne homologi spre acelaşi pol; s.alternată - tip special de segregaţie a cromozimilor cu translocaţii caracterizat printr-o trecere alternativă a cetromerilor în acelaşi pol; s.preferenţială - segregare neîntîmplătoare a cromozomilor şi alelelor în procesul de meioză,

SEIROSPORI - (gr. seira = şir; sporos = sămînţă)
Spori dispuşi în şiruri catenare, aşa cum se întîmplă la unele ciuperci şi alge roşii.

SEISMONASTIE - (gr. seismos = cutremur de pămînt; nastal = urgent închis)
Nastii determinate de stimuli mecanici (ex. trepidaţiile, cutremurele, atingerea organului).

SEISMOTAXIE - (gr. seismos = curemut de pămînt; taxis = aranjare)
Reacţia pozitivă sau negativă a organismelor faţă de acţiunea unor agenţi mecanici (lovire, vibraţii, cutremure).

SEJUGATA - (lat. sex = şase; jugum = pereche)
Frunze cu şase perechi de foliole.

SELAGINELLACEAE
Familie de plante cormofite din filum Pteridophita, Ord. Lycopodiales, care cuprinde plante mici, perene, cu înfăţişarea briofitelor (muşchi). Tulpini repente, ramificate, cu frunze mici, uninerve. Sporangii de două feluri: macrosporangii cu trei-patru lobi rotunzi şi numai cu trei-patru macrospori tetraedrici, microscopangii globuloşi sau în formă de rinichi cu numeroşi microspori mici, situaţi în axilele bracteelor, puţin deosebite de frunze. Protalele sînt mici şi rămîn închise în spori. Dintre speciile cele mai importante amintim: Selaginella helvetica (L), Link, Selaginella selaginodes (L.) Link.

SELENOID - (gr. selene = lună; eidos = formă)
Organ asemănător unei semilune.

SELENOTROPISM - (gr. selene = lună; trope = răsucire)
Curbarea unilaterală a organelor plantelor ca răspuns la acţiunea razelor lunare.

SELVA
Pădure umedă tropicală, periodic inundată.

SEMANTIDE - (gr. semantikos = semnificativ) sin. molecule semantofore.
Nume dat oricărei molecule care deţine informaţie genetică; s.primare - A.D.N., s.terţiare - enzimale.

SEMIAMPLEXICAULA - (lat. semi = jumătate; amplecti = a îmbrăţişa; caulis = tulpina)
Frunzele sesile care înconjoară numai parţial tulpina sau ramurile.

SEMIANATROPE - (lat. semi = jumătate; ans = în sus; trope = curbare)
Ovule răsucite numai pe jumătate (cu 90°).

SEMIBIVALENT - (lat. semi = jumătate; bis = două)
Orice formaţiune constituită din două cromatide, care în anafaza post reducţională, se mişcă spre unul dintre polii celulei.

SEMICARIOTIP - (lat. semi = jumătate; gr. karyon = nucleu)
Complementul cromozomial prezent într-un gamet.

SEMICIRCULAR - (lat. semi = jumătate; circulis = cerc)
Organ vegetal de forma unui semicerc.

SEMIDESERT - (lat. semi = jumătate; desert = deşert)
Teritoriu sărac în precipitaţii cu vegetaţie xerofilă discontinuă.

SEMIDOMINANT - (lat. semi = jumătate; dominare = a domina)
Genă letală homozigotă, care în stare heterozigotă produce o diminuare a viabilităţii.

SEMIHOMOLOG - (lat. semi = jumătate; homologos = de la homos = acelaşi; logos = cuvînt)
Genoamele sau cromozomii hibrizilor interspecifici parţial homologi.

SEMILETAL - (lat. semi = jumătate; letalis = mortal)
1. Factorul genă letal care în anumite condiţii de mediu permite supravieţuirea purtătorilor în alte condiţii de mediu; 2. factor care determină moartea a 50% dintre purtători.

SEMILIGNEU - (lat. semi = jumătate; ligneus = lemnos)
Organ vegetal numai parţial lignificat.

SEMINAL - (lat. semen = sămînţă)
Parte care aparţine sămînţei.

SEMINIFER - (lat. semen = sămînţă; ferre = a purta)
Organ producător şi purtător de seminţe).

SEMINOLOGIA - (lat. semen = sămînţă; logos = ştiinţă)
Ramura botanicii care se ocupă cu studiul complex, morfo-anatomic, morfogenetic şi fiziologic al seminţelor.

SEMIUNDE - (lat. semi = jumătate; nudus = gol)
Ovulele sau seminţele care numai parţial sînt închise în fruct sau ovar.

SEMIPARAZIT - (lat. semi = jumătate; parasitos = care mănîncă alături de altul)
Organismul vegetal care se nutreşte numai parţial cu substanţele pe care le obţine din gazde (ex. vîscul). (Pl. XVIII, 8).

SEMIPERMEABILE - (lat. semi = jumătate; per = prin; meare = a trece)
Membranele care permit trecerea prin ele a substabţelor dizolvate cu moleculă mică.

SEMIPERMEABILITATE - (lat. semi = jumătate; permeabilis = prin care trece apa)
Proprietatea pe care o au membranele vii prin care se realizează difuzia substanţelor dizolvate cu moleculă mică.

SEMISAPROFITE - (lat. semi = jumătate; sapros = alterat; phyton = plantă)
Plante autotrofe sau parazite care se nutresc parţial şi cu substanţe organice moarte.

SEMISPECIE - (lat. semi = jumătate; species = formă particulară)
Specie corespunzătoare altei specii de care se deosebeşte numai prin corologie şi arealele de răspîndire.

SEMITRANSLOCATIE - (lat. semi = jumătate; trans = prin; localis = de la locul ; loc)
Translocaţie care are loc în cursul dublelor rupturi ale cromozomilor nehomologi, între un fragment şi capătul cromozomului nehomolog.

SEMPERVIRESCENTE - (lat. semper = totdeauna; virescere = a fi verde)
Plante cu frunze verzi persistente.

SENEBIER JEAN - (1748-1809)
Marele biolog elveţian din secolul al VIII-lea care s-a ocupat cu studiul principalelor procese fiziologice din corpul plantelor. In lucrarea sa intitulată "Fiziologia plantelor" (1791) el aduce multe precizări în înţlegerea procesului de fotosinteză. El se ocupă cu fiziologia celor mai diferite organe, dar îndeosebi cu rolul frunzelor. Arată legătura funcţională între diferite părţi ale plantelor şi explică conducerea sevei brute prin tulpină şi prelucrarea ei la nivelul frunzelor unde se elaborează hrana întregii plante. Pe lîngă aceasta, el mai arată şi explică funcţia respiratorie şi de transpiraţie a plantelor care se realizează la nivelul frunzelor.

SENSIBILITATE
Insuşirea fundamentală a materiei vii de a înregistra orice modificare bruscă sau excitaţie provenită din mediul extern şi de a reacţiona brusc, numită iritabilitate.

SEPALE - (fr. sepale = sepale)
Frunze metamorfozate, de obicei verzi, cu rol în protecţia androceului şi gineceului care formează învelişul floral extern numit caliciu. (Pl. XXXVI, 1).

SEPALODII - (fr. sepale = sepale; gr. eidos = formă)
Sepale rezultate din metamorfozarea altor elemente florale.

SEPALOID - (fr. sepale = sepale; gr. eidos = formă)
Perigon format din tepale verzi, asemănătoare sepalelor.

Scanned with OKEN Scanner

SEPTATE - (lat. septum = gard)
Organe divizate în mai multe părţi prin pereţi transversali sau format din mai multe celule.

SEPTE - (lat. septum = gard)
Pereţi transversali care împart un organ în mai multe compartimente.

SEPTENPARTITE - (lat. septem = şapte; pars = părţi)
Frunze divizate în şapte lobi.

SEPTENAT - (lat. septem = şapte fiecare)
Frunze cu şapte foliole.

SEPTICID - (lat. septum = diviziune; caedere = a tăia)
Fruct care se deschide la maturitate în două sau mai multe valve prin ruperea carpelelor pe linia lor de sudură (ex. capsula). (Pl. XLVI, 6).

SEPTUM - (lat. septum = împărţire, separare)
1. Perete care împarte o cavitate în două compartimente; 2. membrane transversale a unei hife miceliene.

SERATA - (lat. serra = ferăstrău)
Frunză cu marginea limbului dinţată, cu dinţii ascuţiţi şi aplecaţi înainte spre vîrf (Pl. XVIII, 5, C).

SERATIFORM - (lat. serra = ferăstrău; forma = formă)
Organ vegetal care are aspectul unei lame de ferăstrău.

SERCLIMAX
Stadiul serial apropiat de climax, dar a cărui dezvoltare este oprită, de influenţa unui factor extern natural.

SERICEU
Organ vegetal acoperit cu peri moi, mătăsoşi.
1. Ansamblu de comunităţi vegetale ce se succed pe acelaşi teritoriu dezvoltîndu-se spre climax; 2. unitate de clasificare cuprinzînd toate tipurile de pădure ce au condiţii ecologice asemănătoare, dar compoziţii specifice diferite (Sukacev).

SERULATA - (lat. serrula = ferăstrău mic)
Frunte cu marginea limbului fin dinţată.

SERULA
Serie dinamică de microasociaţii epifite (Clements).

SESILA - (lat. sessilis = aşezat)
Organele vegetale ca frunzele, florile sau fructele lipsite de un peţiol sau pedunculul (Pl. XIX, 4).

SETA - (lat. seta, saeta = păr aspru)
1. Păr vegetal ţepos; 2. partea componentă a sporangonului de la Briofite care susţin capsula (Pl. LXV, 4).

SETACEU - (lat. seta; saeta = păr aspru)
Organ vegetal acoperit cu peri ţepoşi, rigizi.

SETIFER - (lat. seta = păr aspru)
Frunze acoperite de peri lungi ţepoşi.

SETIFORM - (lat. seta = păr aspru; forma = formă)
Organ vegetal de forma unei sete.

SETOS - (lat. seta = păr aspru)
Cu peri lungi, groşi, rigizi.

SEVA
Complexul de substanţe minerale şi organice care circulă în stare de soluţie prin vasele lemnoase şi liberiene ale plantelor: s.brută - soluţie minerală care circulă prin vasele lemnoase; s.elaborată - soluţie de substanţe organice care circulă prin vasele liberiene.

SEXIFID - (lat.sex = şase; findere = a despica)
Caliciul sau corola unei flori divizată în şase lobi.

SEXUALE - (lat. sexus = sex)
Celule sau organe care participă în procesul de reproducere (gameţi, gametangi, stamine, carpele).

SEXUATA - (lat. sexus = sex)
Inmulţirea care se realizează prin gameţi sau gamentangi.

SFACELATE - (gr. sphakelos = cangrenă)
Stadiul conidial din dezvoltarea unor ciuperci, producînd sclerotul sau ergotul.

SFACELIA - (gr. sphakelos = cangrenă)
Stadiul conidial din dezvoltarea unei ciuperci care formează scleroţi sau ergoţi.

SFAGNICOLE - (gr. sphagnos = turbărie; lat. colere = a locui)
Organismele vegetale care trăiesc în turbării.

SFERITE - (gr. sphaira = glob) sin. sferocristale
Cristale sferice de oxalat de calciu, prezente în celule vegetale.

SFEROID - (gr. sphaira = glob; eidos = formă)
Organ vegetal, globulos, elipsoidal sau cilindric.

SFEROZOMI - (gr. sphaira = sferic; soma = corpuscul)
Particule citplasmatice de forma unor mici vezicule cu diametru de 0,5-1,0 μ , avînd o membrană plasmatică simplă şi o stromă proteică cu structură granulară. Ei provin prin strangularea porţiunilor terminale ale reticulului endoplasmatic. In ei se găsesc enzime liposintetice şi lipide, Sînt consideraţi precursorii picăturilor de olei din celulă.

SHIFT - (anglo-saxon: scifton = a împărţi)
Fragment cromozomial rezultat dintr-o dublă ruptură în acelaşi loc decît cel iniţial.

SIBLEAC
Tufărişuri formate din arbuşti decidui, în regiunea submediteraneană.

SIFONALES
Ordin de alge verzi (Chlorophytae), caracterizate printr-un tal tubulos, lipsit de structură celulară, în care se află protoplasma şi numeroşi nuclei, membrana îl înconjoară numai pe dinafară, iar în interior este continuu. Se înmulţesc asexuat prin zoospori şi sexuat prin oogamie. Dintre specii amintim: Vaucheria sessilis, Caulerpa sp.

SIFONOCLADIUM - (gr. siphon = tub; kladion = ramură)
Tip de tal format din celule plurinucleate, prezent la unele alge verzi (ex. Cladophora) (Pl. LII, 5).

SIFONOGAME - (gr. siphon = tub; gamos = căsătorie)
Plante la care procesul de fecundaţie se realizează prin sifonogamie.

SIFONOGAMIE - (gr. siphon = tub; gamos = căsătorie)
Tip de gametogamie în cadrul căreia are loc fuzionarea a doi gameţi imobili, cel masculin (nucleul spermatic) este condus pînă la cel feminin printr-un tub polinic sau fertilizator (ex.: la Saprolegniaceae şi Spermatofite) (Pl. XXXIV, 3).

SIFONOMICETE - (gr. siphon = tub; mykes = ciupercă)
Ciuperci inferioare (Phycomycetes) la care miceliul este format din hife tubuloase plurinucleate.

SIFONOPLAST - (gr. siphon = tub; plastos = formaţiune)
Plantele inferioare a căror tal este format din filamente tubuloase plurinucleate.

SIFONOSTEL - (gr. siphon = tub; stele = stîlp)
Tip primitiv de stel format dintr-un fascicol libero-lemnos concentric în mijlocul căruia apare un parenchim medular care se poate resorbi formînd un gol medular. (Pl. XVII, 1, C).

SILICICOLE - (lat. silex = cremene; colere = a locui)
Plante care trăiesc pe soluri silicioase.

SILICULA - (lat. silicula = păstaie mică)
Fruct uscat bicarpelar bilocular şi multisperm la care lungimea nu depăşeşte prea mult lăţimea, iar seminţele sînt înserate pe marginea unui sept fals sau replum (ex.: fam. Cruciferae) (Pl. XLVII, 1, E, 7).

SILICVA - (lat. siliqua = păstaie)
Fruct uscat bicarpelar, bilocular şi multisperm, mai mult lung decît lat, prevăzut la mijloc cu un perete despărţitor (replum) (ex.: fam. Cruciferae) (Pl. XLVII, 1, D).

SILICVIFORM - (lat. siliqua = păstaie; forma = formă)
Fruct asemănător unei silicve de care se deosebeşte prin absenţa replumului.

SILVESTRE - (lat. silvestris = pădure)
Plante care trăiesc în păduri.

SILVICOLE - (lat. silvicola = care trăieşte în păduri)
Plante sau formaţiuni vegetale care intră în compoziţia pădurilor sau trăiesc în păduri.

SILVICULTURA - (lat. silvicola = trăieşte în pădure; cultus = lucrat)
Ramura botanicii care se ocupă cu studiul complex al plantelor lemnoase şi ierboase care intră în constituţia variatelor tipuri de păduri.

SILVOLOGIE - (lat. silva = pădure; logos = ştiinţă)
Stiinţa despre pădure ca fenomen natural.

SILVOSTEPA - (lat. silva = pădure; stepe = stepă)
Formaţiune vegetală de tranzit în care elementele floristice ale stepei se amestecă cu elementele pădurii de cîmpie.

SILVOTUNDRA - (lat. silva = pădure; rus. tundra = tundră)
Zona de trecere între tundră şi taiga, a cărei vegetaţie este formată dintr-un mozaic de comunităţi de tundră şi taiga.

SIMARUBACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Geraniales, care cuprinde arbori cu frunze alterne foarte mari, imparipenate, fără stipele. Flori unisexuate, rar hermafrodite, dispuse în panicule. Stamine zece, ovare trei-cinci, fiecare unilocular, monosperm. Fructe uscate aripate. Dintre specii amintim: Ailanthus altissima (Mill). Swingle.

SIMBIONT - (gr. syn = împreună; byonnai = a trăi) sin. simbiotrof.
Organismele vegetale care trăiesc în simbioză cu alte organisme.

SIMBIOZA - (gr. symbioses = a trăi împreună)
Convieţuirea reciproc avantajoasă a două sau mai multe organisme (plante, animale) ale căror necesităţi ecologice, fiziologice, se completează (ex. : lichenii, micorizele etc.).

SIMBLOSPOR - (gr. simblos = stuf ; sporos = sămînţă)
Grup de spori sau zoospori.

SIMETRIC - (gr. syn = împreună; metron = parte)
Organul sau organismul format din două sau mai multe părţi morfo-anatomice, asemănătoare, dispuse în jurul unui ax central dorsi-ventral sau antero-posterior.

SIMETRIE - (gr. syn = împreună; metron = măsură)
Proprietatea unui organ sau organism de a putea fi împărţit în două sau mai multe părţi identice din punct de vedere morfologic; s. bilaterală - cînd un organ prezintă două părţi egale de o parte şi de alta a unui ax antero-posterior; s. radiară - cînd organul sau organismul se poate împărţi în cel puţin trei planuri de simetrie; s. zigomorfă - organe asimetrice prin care nu se poate duce nici un plan de simetrie.

SIMFIGENEZA - (gr. symphein = a creşte împreună; genesis = naştere)
Dezvoltarea unui organ prin concreşterea sau sudarea în cursul ontogenezei a două sau mai multor organe.

SIMILARITATE
Asemănarea floristică a două releveuri, stabilită pe baza prezenţei aceloraşi specii în ambele releveuri. Ea se calculează în diferite moduri, exprimîndu-se prin diverşi coeficienţi: coeficientul de comunitate se calculează după formula lui Jaccard $\frac{(c)}{(a+b+c)}$, coeficientul de similaritate se calculează după formula lui Sörensen $\frac{(2\ c)}{(a+b)}$, coeficientul de înrudire se calculează după formula lui Kulczinski.

SIMPATRIE - (gr. syn = împreună; patra = patrie)
Grup de specii, genuri, familii sau populaţii, care ocupă acelaşi areal, fără să se încrucişeze şi care au evoluţii separate.

SIMPLAST - (gr. syn = împreună; plastos = formaţiune)
Filament talin plurinucleat.

SIMPLEX - (lat. simplex = simplu)
Organism vegetal tetraploid care are o singură alelă dominantă pentru un caracter.

SIMPODIALA - (gr. syn = împreună; pous = picior)
Tip de ramificaţie laterală la care axul principal are o creştere limitată deoarece mugurele vegetativ se termină cu o floare, creşterea în lungime fiind reluată de mugurele subterminal (Pl. XV, 5, 9).

SIMPODIU - (gr. syn = împreună; pous = picior)
Axul central al unei plante format prin ramificaţie simpodială.

SINACMA - (gr. syn = împreună; akme = primul)
Florile hermafrodite la care staminele şi pistilele se maturează în acelaşi timp.

SINANGIUM - (gr. syn = împreună; anggeion = vas)
Grup de sporangi concrescuţi prin pereţii lor.

SINANDRE - (gr. syn = împreună; aner = bărbat)
Grup sistematic de Angiosperme în care sînt încadrate familiile de plante la care androceul este sinanter.

SINANTE - (gr. syn = împreună; anthos = floare)
Plantele a căror flori sînt grupate la un loc sau la care florile şi frunzele apar simultan.

SINANTER - (gr. syn = împreună; anthos = floare)
Androceul la care staminele concresc prin anterele lor, formînd un tub prin care trece stilul pistilului. (ex.: la Compositae).

SINAPSA - (gr. synapsis = contact)
Procesul de împerechere a cromozomilor homologi în meioză; s.procentrică - sinapsă care începe la nivelul centromerului; s.prototerminală - sinapsă care începe la extremitatea cromozomilor.

SINATROSPERME - (gr. synaptos = unire; sperma = sămînţă)
Plantele la care seminţele germinează pe planta mamă.

SINCARION - (gr. syn = împreună; karyon = nucleu)
Nucleul diploid al zigotului rezultat din fuzionarea nucleilor haploizi ai gameţilor.

SINCARIOFITE - (gr. syn = împreună; karyon = nucleu; phyton = plantă)
Plante diploide rezultate din germinarea zigoţilor.

SINCARP - (gr. syn = împreună; karpos = fruct)
Gineceu cu carpelele concrescute prin marginile lor (parasincarp) sau printr-o porţiune din lungimea acestora (eusincarp) (Pl. XXXVII, 8, B, C).

SINCARPIE - (gr.syn = împreună; karpos = fruct)
Procesul de concreştere a carpelelor.

SINCITIU - (gr. syn = împreună; cytos = cavitate, celulă)
Celule plurinucleate sau cenocite, rezultate din unirea mai multor celule uninucleate, membranele despărţitoare dintre ele dispar şi în final se ajunge tot la o masă de protoplasmă cu mai mulţi nuclei.

SINCOROLOGIE - (gr. syn = împreună; choros = loc; logos = ştiinţă)
Studiul distribuţiei geografice a comunităţilor de plante şi animale şi a factorilor care o determină.

SINCONIUM - (gr. syn = împreună; konos = con)
Cavitatea axului inflorescenţei de la smochină.

SINDEZA - (gr. syndesis = legat, împreună)
Imperecherea cromozomilor homologi în profaza meiotică.

SINDESIMITOZA - (gr. syndesis = a lega; mithos = filament)
Replicarea cromozomială urmată de fuziunea completă.

SINDINAMICA - (gr. syn = împreună; dynamis = forţă)
Ştiinţa care se ocupă cu studiul modificării în timp a comunităţilor vegetale.

SINDIPLOID - (gr. syn = împreună; ploos = filament)
Diploid rezultat din nesepararea cromozomilor în cursul meiozei.

SINECOLOGIE - (gr. syn = împreună; eikos = casă de locuit; logos = ştiinţă)
Ramura ecologiei care se ocupă cu studiul complex al factorilor ecologici care influenţează comunităţile naturale de plante.

SINEMA - (gr. syn = împreună; nema = filament)
1. Fascicol de hife miceliene strîns unite între ele; 2. coloană rezultată prin concreşterea mai multor conidiofori sau a filamentelor staminale.

SINERGIDE - (gr. synergos = colaborator)
Cele două celule haploide prezente în sacul embrionar al ovulului de la Angiosperme, situate la polul micropilar de o parte şi de alta a oosferei (Pl. XXXVIII, 8).

SINGAMIE - (gr. syn = împreună; gamos = unire)
Fuzionarea gameţilor în cadrul procesului de gametogamie, proces în urma căruia se restabileşte garnitura diploidă caracteristică speciei.

SINGENEIC - (gr. syn = împreună; genesis = origine)
Individ care prezintă o structură genetică asemănătoare cu a altui individ.

SINGENETIC - (gr. syn = împreună; genesis = urmaş)
Taxoni care au derivat dintr-un strămoş comun.

SINHAPLOID - (gr. syn = împreună; haploos = jumătate)
Nucleu rezultat din unirea a două sau mai multe nuclee haploide.

SINMORFOLOGIC - (gr. syn = împreună; morpho = format; logos = ştiinţă)
Ştiinţa care studiază structura comunităţilor vegetale.

SINOCHREATE - (gr. syn = împreună; lat. ocrea = jambier)
Plantele la care stipelele concresc, formînd o teacă membranoasă în jurul tulpinii, numită ochree.

SINOICE - (gr. syn = împreună; oikos = casă)
1. Plante la care atît anteridia şi oogonul sau arhegonul se dezvoltă pe aceeaşi ramură; 2. plante cu flori hermafrodite; 3. plante care au flori masculine şi feminine în aceeaşi inflorescenţă (calatidiu).

SINPETALE - (gr. syn = împreună; petalon = frunză)
1. Flori care au petalele concrescute; 2. grup sistematic de plante încadrate în Angiosperme, la care corola este gamopetală (Pl. XXXVI, 4, 5).

SINSEPALE - (gr. syn = împreună; fr. sepale = sepală) sin. gamosepal.
Plante la care caliciul este format din sepale concrescute.

SINSPERME - (gr. syn = împreună; sperma = sămînţă)
Plantele la care seminţele concresc în timpul dezvoltării ontogenetice.

SINTELOM - (gr. syn = împreună; telos = capăt)
Telom care a rezultat din concreşterea mai multor axe sporangiale primare.

SINUATA - (lat. sinus = curbă)
Frunză cu marginea lobată, la care incizurile ajung pînă la circa o treime din grosimea jumătăţii limbului foliar.

SINUS - (lat. sinus = golf)
1. Tăietură în lamina unei frunze formînd un unghi de diferite mărimi şi forme; 2. o mică cavitate prezentă într-un organ.

SINUZIE - (gr. sinousia = a trăi împreună)
Partea structurală a comunităţilor de viaţă ce cuprinde organisme aparţinînd la aceeaşi bioformă şi avînd cerinţe ecologice asemănătoare.

SINZOOSPOR - (gr. syn = împreună; zoon = animal; sporos = sămînţă)
1. Grupări de mai mulţi zoospori, care nu se pot desface (ex. : la Vaucheia sessilis); 2. zoosporul pluriciliat de la unele alge rezultat prin fuzionarea mai multor zoospori (Pl. XXVIII, 5).

SIROPUL APATHY
Amestec în părţi egale de cristale de zahăr, gumă arabică şi apă distilată. Se prepară astfel: Se pune guma arabică într-un săculeţ de tifon şi se cufundă în apă distilată. Se lasă să se dizolve la baia de apă. In cealaltă cantitate de apă se dizolvă zahărul. Cele două lichide se amestecă bine pînă la perfecta omogenizare. Se adaugă un cc de formol sau cîteva cristale de timol pentru a împiedica dezvoltarea bacteriilor şi fermentarea.

SIROPUL KASARINOFF
Se foloseşte cu aceleaşi rezultate ca şi siropul Apathy. El este alcătuit din:

gumă arabică	50 g
zahăr cristal	20 g
apă distilată	50 cc
formol cu cîteva cristale de timol	0,5 cc

Se dizolvă la 55°C şi se filtrează la cald.

SISTEM - (gr. systema = sistem)
Ansamblu de elemente aflate în interacţiune.

Scanned with OKEN Scanner

SISTEME DE CLASIFICARE A PLANTELOR

a) Sistemele artificiale - sisteme elaborate de: K. Gesner (1516-1585); M. Lobelius (1538-1616); A. Cesalpino (1519-1603); R. Marison (1620-1683); J. Ray (1628-1705); A. Q. Rivinus Clusius (1526-1609); J. P. de Tournefort (1656-1708); G. Linnae (1707-1778). Aceste sisteme foloseau în clasificarea plantelor un singur caracter morfologic sau anatomic.

b) Sistemele naturale - Sisteme superioare celor artificiale, care folosesc în clasificarea plantelor un complex de caractere morfologice, anatomice, ecologice etc. Acestea au fost elaborate de: A. L. Jussien, A. P. de Candolles, A. Eronquiart, S. Endlichers, J. Lindley, A. Braun, A. W. Eichler, A. Engler, R. von Wettstein. Sistemele acestor mari botanişti vor fi descrise în continuare.

1. Sistemul lui ANTOINE LAURENT JUSSIEN - (1789)

Acest sistem cuprinde trei diviziuni care au fost alcătuite după numărul cotiledoanelor (I- fără cotiledoane; II- cu un cotiledon; III- cu două cotiledoane).

A treia diviziune cuprinde ca subdiviziuni: Apetalele, Gamopetalele şi Dialipetalele, precum şi Diclinele, adesea grupe Apetale. Diviziunile II şi III sînt mai departe subîmpărţite în clase, după raportul poziţiei staminelor şi a corolei, însumînd 100 de familii.

Acest sistem pe scurt arată astfel:

I. ACOTYLEDONES
- Fungi
- Algae
- Hepaticae
- Musci
- Filices
- Najades

II. MONOCOTYLEDONES
Cl. Monohypogynae
Cl. Monoperigynae
Cl. Monoepigynae

III. DICOTYLEDONES
A. Monoclinae
a) Apetalae
Cl. Epistaminae
Cl. Peristaminae
Cl. Hypostaminae
b) Monopetalae
Cl. Hypocorolleae
Cl. Pericorolleae
Cl. Epicorolleae synantherae
Cl. Epicorolleae chorisantherae
c) Polypetale
Cl. Epipetalae
Cl. Hypopetalae
Cl. Peripetalae

2. Sistemul lui ALPHONSE DE CANDOLLES - (1819)

Acest sistem cuprinde două diviziuni: prima cuprinzînd Phanerogamele, plante cu flori şi seminţe şi embrioni care formează rădăcina, tulpina şi frunzele. Această parte conţine două clase pe care le distingem şi astăzi: Dicotyledoneae - cu două cotiledoane, cu nervurile frunzelor penate şi Monocotyledonae - cu un cotiledon şi nervurile paralele.

A doua diviziune este reprezentată de Cryptogamae.

Acest sistem pe scurt arată astfel:

Div. Phanerogamae (Vasculares) :
Cl. Dicotyledoneae (Exogenae)

1. Subcl. Thalamiflorae
Fam. Ranunculaceae
Fam. Magnoliaceae
Fam. Nymphaeceae
Fam. Berberidaceae
Fam. Papaveraceae
Fam. Cruciferae
Fam. Violaceae
Fam. Caryophylaceae
Fam. Guttiferae
Fam. Geraniaceae
Fam. Rutaceae

2. Subcl. Caliciflorae
Fam. Rhamnaceae
Fam. Leguminoase
Fam. Rosaceae
Fam. Curcubitaceae
Fam. Saxifragaceae
Fam. Umbelliferae
Fam. Rubiaceae
Fam. Compositae
Fam. Ericaceae

Scanned with OKEN Scanner

3. Subcl. Corolliflorae
Fam. Primulaceae
Fam. Oleaceae
Fam. Apocynaceae
Fam. Gentianaceae
Fam. Convolvulaceae
Fam. Boraginaceae
Fam. Labiatae
Fam. Solanaceae
Fam. Scrophulariaceae

4. Subcl. Monochlamydeae
Fam. Plumbaginaceae
Fam. Plantaginaceae
Fam. Chenopodiaceae
Fam. Euphorbiaceae
Fam. Resedaceae
Fam. Urticaceae
Fam. Smentaceae
Fam. Cassuarinaceae

Cl. Monocotyledoneae (Endogenae)
Fam. Alismataceae
Fam. Lemnaceae
Fam. Orchidaceae
Fam. Iridaceae
Fam. Amarylidaceae
Fam. Liliaceae
Fam. Juncaceae
Fam. Palmae
Fam. Thyaceae
Fam. Araceae
Fam. Cyperaceae
Fam. Gramineae

Div. Cryptogamae (Celullares)
Cl. Aetheogamae (Semisasculare)
Fam. Characeae
Fam. Equisetaceae
Fam. Filicaceae
Fam. Marsiliaceae
Fam. Lycopodiaceae
Fam. Musci
Fam. Hepaticae

Cl. Amphigamae (Celullares)
Fam. Lichenes
Fam. Fungi
Fam. Algae

3. Sistemul lui J. LINDLEY - (1833)

Clasa I - Exogene
Subcl. I - Polypetalae

Cohors I - Albuminosae
Nixus 1. Ranales
Nixus 2. Anonales
Nixus 3. Umbelalles
Nixus 4. Grosales
Nixus 5. Pittosporales

Cohors II - Gynobasicae
Nixus 1. Rutales
Nixus 2. Geraniales
Nixus 3. Coriales
Nixus 4. Florkeales

Cohors III - Epigynae
Nixus 1. Guttales
Nixus 2. Theales
Nixus 3. Acerales
Nixus 4. Cistales
Nixus 5. Berberales

Cohors IV - Syncarpae
Nixus 1. Malvales
Nixus 2. Meliales
Nixus 3. Rhamnales
Nixus 4. Euphorbiales
Nixus 5. Silenales

Cohors V - Apocarpe
Nixus 1. Rosales
Nixus 2. Saxales
Nixus 3. Ficoidales
Nixus 4. Crassales
Nixus 5. Balsamales

Scanned with OKEN Scanner

Subcl. II - Incompletae

Cohors I - Tubiferae
Nixus 1. Serutales
Nixus 2. Dahnales
Nixus 3. Proteales
Nixus 4. Laureales
Nixus 5. Penaeales

Cohors II - Curvembrie
Nixus 1. Chenopodales
Nixus 2. Polygonales
Nixus 3. Peticales
Nixus 4. Sclerales
Nixus 5. Cocculales

Cohors III - Rectembriae
Nixus 1. Amenthales
Nixus 2. Urticales
Nixus 3. Casuarales
Nixus 4. Ulmales
Nixus 5. Datiscales

Cohors IV - Columniflorae
Nixus 1. Nepenthales
Nixus 2. Aristolochiales

Subcl. III - Monopetales

Cohors I - Polycarpe
Nixus 1. Brexiales
Nixus 2. Ericales
Nixus 3. Primulales
Nixus 4. Nolanales
Nixus 5. Volvales

Cohors II - Epyginae
Nixus 1. Campanales
Nixus 2. Goodenales
Nixus 3. Cinchonales
Nixus 4. Capriales
Nixus 5. Stellales

Cohors III - Dicarpae
Nixus 1. Centianales
Nixus 2. Oleales
Nixus 3. Loganiales
Nixus 4. Echiales
Nixus 5. Solanales

Cohors IV - Personatae
Nixus 1. Labiales
Nixus 2. Bignoniales
Nixus 3. Scrophulariales
Nixus 4. Acanthales
Nixus 5. Lentibales

Cohors V - Aggregatae
Nixus 1. Asterales
Nixus 2. Dipsales
Nixus 3. Brunoniales
Nixus 4. Plantales
Nixus 5. Plumbales

Clasa II - Gymnospermae

Clasa III - Endogenae
Cohors I - Epigynae
Nixus 1. Anomales
Nixus 2. Narcissales
Nixus 3. Irialeș
Nixus 4. Bromeliales
Nixus 5. Hydrales

Cohors II - Gynandrae

Cohors III - Hypogynae
Nixus 1. Palmales
Nixus 2. Libiales
Nixus 3. Commelales
Nixus 4. Alismales
Nixus 5. Juncales

Cohors IV - Imperfectae
Nixus 1. Pandales
Nixus 2. Arales
Nixus 3. Typhales
Nixus 4. Smilales
Nixus 5. Fluviales

Cohors V - Glumaceae

Clasa IV - Rhizanzheae

Clasa V - Esexuales
Nixus 1. Filicales
Nixus 2. Lycopodiales
Nixus 3. Muscales
Nixus 4. Charales
Nixus 5. Fungales

4. Sistemul lui S. ENDLICHERS - (1836)

Acest sistem clasifică plantele pentru prima dată după organele vegetative. Regnul vegetal este împărțit în cele două grupe mari Thallophyta și Cormophyta, care se mențin mai mult timp, fiind abandonată de Engler și Wettstein.

Insă astăzi, această împărțire revine din nou la dreptul și importanța ei.

Acest sistem arată în mare astfel:

Scanned with OKEN Scanner

Tallophyta
Protophyta
Cl. Algae
Cl. Lichenes
Hysterophyta
Cl. Fungi

Cormophyta
Acrobrya
a. Anophyta
Cl. Hepaticae
Cl. Musci
b. Protophyta
Cl. Calamarinae
Cl. Filices
Cl. Hydropterides
Cl. Selagines
Cl. Zamiae
c. Hysterophyta
Cl. Rizantheae
d. Amphybrya
Cl. Glumaceae
Cl. Euarioblastae
Cl. Heliobae
Cl. Coronariae
Cl. Arthorhizae
Cl. Ensatae
Cl. Cynandrae
Cl. Scitaminae
Cl. Fluviales
Cl. Spadiciflorae
Cl. Principes
e. Acramphibia
Gymnospermae
Cl. Coniferae
Apetalae
Cl. Piperitae
Cl. Aquaticae
Cl. Juliflorae
Cl. Oleraceae
Cl. Thymelaceae
Cl. Serpentariae
Gamopetalae
Cl. Plumbagines
Cl. Campanulinae
Cl. Caprifoliaceae
Cl. Contortae
Cl. Nuculiferae
Cl. Tubiflorae
Cl. Personatae
Cl. Petulanthe

Dialipetalae
Cl. Diaconthae
Cl. Corniculatae
Cl. Polycarpicae
Cl. Rhoeadales
Cl. Nelumbia
Cl. Parietales
Cl. Peponiferae
Cl. Opuntia
Cl. Caryophyllinae
Cl. Columniferae
Cl. Guttiferae
Cl. Hesperides
Cl. Acera
Cl. Polygalinae
Cl. Frangulaceae
Cl. Therebenthinae
Cl. Gruinales
Cl. Calyciflores
Cl. Myrtiflorae
Cl. Rosiflorae
Cl. Leguminoase

5. Sistemul lui A. BRONGUIART - (1843)

A. Cryptogamae - plante cu spori
Amphygenae
Algae
Fungi
Lichenes

Acrogenae
Musci
Pteridophytae
Characeae

B. Phanerogamae - plante cu flori
Monocotyledoneae
Perispermeae
Aperispermeae
Dicotyledoneae
Gamopetalae
Dialipetalae
Gymnospermae

6. Sistemul lui A. BRAUN - (1864)
I. Bryophyta - plante cu embrion
1. Thalodea - Algae; Licheni, Ciuperci
2. Thallophyllodes - Characeae, Musci

Scanned with OKEN Scanner

II. Cormophyta - plante cu trunchi
1. Phyllopterides - Ferigi, Equisetaceae
2. Maschalopteris - Lycopodiaceae
3. Hydropteridales - Ferigi de apă
III. Anthophyta - plante cu flori
A. Gymnosperme - cu semințe deschise
1. Frondosae - Cycadaceae
2. Acerosa - Coniferae
B. Angiosperme - cu semințe închise
1. Monocotyledoneae
2. Dicotyledoneae
a. Apetale
b. Sympetale
c. Elentheropetale

7. Sistemul lui A.W.EICHLER - (1883)
A. Cryptogamen
Diviziunea I - Tallophyta
I. Cl. Algae
a. Grupa Cyanophyceae
b. Grupa Diatomeae
c. Grupa Chlorophyceae
Seria I - Conjugatae
Seria II - Zoosporeae
Seria III - Characeae
d. Grupa Phaeophyceae
e. Grupa Rhodophyceae
II. Cl. Fungi
a. Grupa Schizomycetes
b. Grupa Eumycetes
Seria I - Phycomycetes
Seria II - Ustilagineae
Seria III - Aecidiomycetes
Seria IV - Ascomycetes
Seria V - Basidiomycetes
c. Grupa Lichenes

Diviziunea II - Bryophytae
a. Grupa Hepaticae
b. Grupa Lycopodineae

Diviziunea III - Pteridophyta
a. Cl. Equisetinae
b. Cl. Musci
c. Cl. Filicinae

B. Phanerogamae
Diviziunea I - Gymnospermae
a. Cl. Monocotyleae
Seria I - Liliflioreae
Seria II - Euantioblastae
Seria III - Spadiciflorae
Seria IV - Glumiflorae
Seria V - Scitamineae
Seria VI - Gynandrae
Seria VII - Helobiae

b. Cl. Dycotyleae
1. Subcl. Choripetales
Seria I - Amenthaceae
Seria VIII - Columniferae
Seria IX - Gruinales
Seria X - Terebinthales
Seria XI - Aesculinae
Seria XII - Trangulinae
Seria XIII - Tricoceae
Seria XIV - Umbelliflorae
Seria XV - Saxifragaginae
Seria XVI - Opuntinae
Seria XVII - Passiflorinae
Seria XVIII - Myrtiflorae
Seria XIX - Thymeline

Seria XX - Rosiflorae
Seria XXI - Leguminoase
2. Subcl. Sympetalae
Seria I - Bicornae
Seria II - Primulinae
Seria III - Diaspyrinae
Seria IV - Contortae
Seria V - Tubiflorae
Seria VI - Labiatiflorae
Seria VII - Campanulinae
Seria VIII - Rubiinae
Seria IX - Aggregatae

Scanned with OKEN Scanner

Seria II - Usticinae
Seria III - Polygoninae
Seria IV - Centrospermae
Seria V - Polycarpicae
Seria VI - Rhöedinae
Seria VII - Cistiflorae

7. Sistemul lui R.von WETTSTEIN - (1935)

Filum. Schizophyta
Ord. Schizophyceae
Ord. Schizomycetes
Filum. Monadophyta
Filum. Myxophyta
Filum. Conjugatophyta
Filum. Baccillarophyta

Filum. Pha[illegible]phyta
Filum. Rhodophyta
Cl. Bangieae
Cl. . Florideae
Filum. Euthallophyta
Cl. Chlorophyceae
Cl. Fungi - Incl. Lichenes
Filum. Cormophyta
Diviziunea Archegoniatae
Subdiv. Bryophyta
Cl. Musci
Cl. Hepaticae
Subdiv. Pteridophyta
Cl. Psilophyta
Cl. Lycopodiales
Cl. Psilotales
Cl. Articulates
Cl. Filicinae
Diviziunea Anthophyta
Subdiv. Gymnospermeae
Cl. Pteridospermae
Cl. Cycadeae
Cl. Bennettitales
Cl. Cordaitales
Cl. Gingkoales
Cl. Coniferae
Cl. Gnetinae
Subdiv. Angiospermae
Cl. Dycotyledoneae
Subcl. Choripetalae
Subcl. Monochlanydeae
Subcl. Dialypetalae
Subcl. Sympetalae
Cl. Monocotyledoneae

8. Sistemul lui A.ENGLER - (1936)

Diviziunea I - Schizophyta
1. . Cl. Schizomycetes
2. Cl. Schizophyceae
Diviziunea II - Myxomycetae
1. Cl. Aerasiales
2. Cl. Plasmodiophorales
3. Cl. Myxogasteres
a. Seria Ectosporae
b. Seria Endosporae
Diviziunea III - Flagellatae
1. Seria Pantostomatinales
2. Seria Distomatinales
3. Seria Protomastiginales
4. Seria Chrysomonadales
5. Seria Cryptomanadales
6. Seria Chloromonadales
7. Seria Euglenales
Diviziunea IV - Dinoflagellatae
Silicoflagellatae
Diviziunea V - Bacillariophyta
Diviziunea VI - Conjugatae
Diviziunea VII - Chlorophyceae
1. Cl. Protococcales
2. Cl. Coniferales
3. Cl. Siphonocladales
4. Cl. Siphonales
Diviziunea VIII - Charophyta

Scanned with OKEN Scanner

Diviziunea IX - Phaeophyceae
1. Seria Phaeosporeae
2. Seria Cyclosporeae
3. Seria Dictyotales

Diviziunea X - Rhodophyceae
I. - Cl. Bangiales
II. - Cl. Florideae
1. Seria Nemalionales
2. Seria Gigartinales
3. Seria Rhodomeniales
4. Seria Cryptonemiales

Diviziunea XI - Eumycetes (Fungi)
I. Cl. Phycomycetes
1. Seria Zygomycetes
2. Seria Zoomycetes
II. Cl. Sphenophyllales
III. Cl. Equisetales
1. Seria Equisetales
2. Seria Calamariales
IV. Cl. Lycopodiales
1. Seria Lycopodiales eligulatae
2. Seria Lycopodiales ligulatae
a. Subseria Sellaginelinae
b. Subseria Lepidophytinae
V. Cl. Psilotales
VI. Cl. Isoëtales
VII. Cl. Cycadofilices

Diviziunea XIII. Embryophyta Siphonogama

A. Subdiviziunea Gymnospermae
1. Cl. Cordaitales
2. Cl. Bennettittales
3. Cl. Cycadales
4. Cl. Gingkgoales
5. Cl. Coniferae
6. Cl. Gnetales

B. Subdiviziunea Angiospermae
1. Cl. Monocotyledoneae
1. Seria Pandanales
2. Seria Helobiae
3. Seria Trimidales
4. Seria Glumiflorae
5. Seria Principes
6. Seria Sinanthae
7. Seria Spatiflorae
8. Seria Farinosae
9. Seria Liliiflorae
10. Seria Scitamineae
11. Seria Microspermae

2. Cl. Dicotyledoneae
I. Subcl. Archichlamydeae
1. Seria Verticillatae
2. Seria Piperales
3. Seria Salicales
4. Seria Garryales
5. Seria Myricales
6. Seria Balanopsidales
7. Seria Leitneriales
8. Seria Juglandales
9. Seria Batidales
10. Seria Julianales
11. Seria Fagales
12. Seria Urticales
13. Seria Proteales
14. Seria Santalales
15. Seria Aristolochiales
16. Seria Polygonales
17. Seria Centropermae
18. Seria Ranales
19. Seria Rhoeadales
20. Seria Sarraceniales
21. Seria Rosales
22. Seria Pandanales
23. Seria Geraniales
24. Seria Sapindales
25. Seria Rhamnales
26. Seria Malvales
27. Seria Plantaginales
28. Seria Tubiflorae
29. Seria Myrtiflorae
30. Seria Umbelliflorae

II. Subcl. Metachlamydeae sau Sympetale
1. Seria Ericales
2. Seria Primulales
3. Seria Plumbaginales
4. Seria Ebenales
5. Seria Contortae
6. Seria Tubiflorae
7. Seria Plantaginales
8. Seria Rubiales
9. Seria Cucurbitales
10. Seria Campanulatae

Scanned with OKEN Scanner

Din anul 1940 şi pînă în prezent s-au elaborat numeroase sisteme de clasificare a plantelor, unele referindu-se la întreg regimul vegetal, altele referitoare la anumite unităţi mai mari sau mai mici, ca de exemplu: ZIMMERMANN-1930; PASCHER-1931 (Algae); WETTSTEIN-1933-1935; EAMES-1936 (Pteridophyta şi Angiospermae); PULLE-1937 (Angiosperme); SMITH-1838 (Algae, Fungi, Bryophyta); TIPPO-1942; EMBERGER-1944 (integral); SWINGLE-1946 (Gymnospermae şi Angiospermae); ARNOLD-1947 (Pteridophyta pînă la Angiospermae); LAM-1948 (Bryophyta pînă la Angiospermae); SMITH-1951 (Algae); ROTHMALER-1951; TAHTAJAN-1953 (Bryophyta pînă la Angiosperme) ş.a., iar majoritatea referindu-se numai la sistemul Angiospermelor.

Dintre sistemele cele mai importante asupra Angiospermelor amintim pe cele întocmite de următorii autori: SKOTTSBER (Stockholm, 1940) care împarte Angiospermele în cele două clase: Cl. I- Dicotyledoneae cu subcl. Choripetale (cu 42 ordine) şi subcl. Sympetalae (cu 11 ordine) şi Cl. II - Monocotyledoneae (cu 4 ordine); PULLE (Utrecht, 1952), care grupează Angiospermele în : Cl. Monocotyledoneae (cu 12 ordine) şi Cl. Dicotyledoneae cu 14 serii; SOO (Budapesta, 1961), care consideră Angiospermele ca filum Angiospermophyta cu Cl. Dicotyledoneae avînd 4 serii (A, B, C, D) şi un număr de 41 ordine şi Cl. Monocotyledoneae cu două serii (E, F) şi 10-11 ordine; NOVAK (Praga, 1954), grupează Angiospermele în Dicotyledoneae care cuprind 56 ordine şi între Monocotyledoneae care cuprind 12 ordine; BENSON (Boston, 1957) consideră Angiospermele drept clasă (Cl. Angiospermae) la care se deosebeşte Subcl. Dicotyledoneae cu 56 ordine şi Subcl. Monocotyledoneae cu 13 ordine; HUTCHINSON (Oxford, 1959) - grupează Angiospermele în Cl.I Dicotyledoneae cu 82 ordine, împărţite în două diviziuni: I. Linignose (54 ordine) şi II. Herbaceae (28 ordine) şi Cl. Monocotyledoneae (29 ordine) în trei diviziuni: I- Calyciferae (12 ordine), II- Corolliferae (14 ordine) şi III - Glumiflorae (3 ordine), în total 111 ordine; TAKHTAJAN (Jena, 1959) încadrează Angiospermele în Subcl. Dicotyledoneae şi le împarte în 13 supraordine: Polycarpicae, Amentiflorae, Centrospermae, Cistiflorae, Heteromerae, Columniflorae, Rosiflorae, Myrtiflorae, Pinnatae, Umbelliferae, Disciflorae, Tubiflorae, Campanulatae şi subcl. Monocotyledoneae cu 5 supraordine: Heliobae, Lilliflorae, Junciflorae, Farinosae, Spadiciflorae.

Sistemul actual cel mai utilizat în clasificarea regnului vegetal este cel folosit de A. ENGLER în ediţia a 12-a a "Syllabusului", vol. I şi II (1964).

I. Fil. Bacteriophyta
- Cl. Schizomycetes
  1. Ord. Eubacteriales
  2. Ord. Actynomycetales
  3. Ord. Chlamydobacteriales
  4. Ord. Carynophanales
  5. Ord. Myxobacteriales
  6. Ord. Spirochaetales

Anexă: Rickettsialles
Cysticetales

II. Fil. Cyanophyta
- Cl. Cyanophyceae
  1. Ord. Chroococcales
  2. Ord. Pleurocapsales
  3. Ord. Chamaesiphonales
  4. Ord. Hormogonales

III. Fil. Glaucophyta
- Cl. Glaucophyceae

IV. Fil. Myxophyta
- 1. Cl. Acrasieae
- 2. Cl. Myxomycetes
  - a. Subcl. Exosporeae
  - b. Subcl. Endosporeae

V. Fil. Euglenophyta
- Ord. Euglenales

VI. Fil. Pyrophyta
- 1. Cl. Cryptophyceae
- 2. Cl. Chloromonadophyceae
- 3. Cl. Desmokontae
- 4. Cl. Dinophyceae

VII. Fil. Chrysophyta
- 1. Cl. Heterokontae
- 2. Cl. Chrysophyceae
- 3. Cl. Bacillariophyceae

VIII. Fil. Chlorophyta
- 1. Ord. Chlorochytridiales
- 2. Ord. Volvocales
- 3. Ord. Chorococcales
- 4. Ord. Ulotrichales
- 5. Ord. Chaetophorales
- 6. Ord. Cladophorales
- 7. Ord. Oedogoniales
- 8. Ord. Conjugatae
- 9. Ord. Siphonales

IX. Fil. Charophyte
- Ord. Charales

Scanned with OKEN Scanner

X. Fil. Charophyta
1. Cl. Isogeneratae
1. Ord. Ectocarpales
2. Ord. Cutlerlales
3. Ord. Dictyotales
2. Cl. Heterogeneratae
a. Subcl. Haplostichidae
b. Subcl. Polystichidae
Ord. Laminariales
3. Cl. Cyclosporeae
Ord. Fucales

XI. Fil. Rodophyta
1. Cl. Bangiophyceae
2. Cl. Florideae
1. Ord. Nemalionales
2. Ord. Gelidiales
3. Ord. Gigartinales
4. Ord. Ceramiales
5. Ord. Cryptonemiales

XII. Fil. Fungi
1. Cl. Archimycetes
2. Cl. Phycomycetes
1. Ord. Ooomycetalles
2. Ord. Zygomycetales
3. Cl. Ascomycetes
1. Ord. Protoascales
2. Ord. Plectascales
3. Ord. Perisporiales
4. Ord. Hypocreales
5. Ord. Sphaeriales
6. Ord. Helotiales
7. Ord. Pezizales
8. Ord. Tuberales
9. Ord. Exoascales
4. Cl. Basidiomycetes
Subcl. Holobasidiomycetes
1. Ord. Hymenomycetales
2. Ord. Lycoperdiales
Subcl. Phragmobasidiomycetes
1. Ord. Tremellales
2. Ord. Auriculariales
3. Ord. Uredinales
4. Ord. Ustiliginales
Anexă: Fungi imperfecţi

XIII. Fil. Lichenes
1. Cl. Phycolichenes
2. Cl. Ascolichenes
3. Cl. Basidiolichenes
Anexă: Lichenes imperfecţi

XIV. Fil. Bryophyta
1. Cl. Hepaticae
1. Ord. Anthocerotales
2. Ord. Marchantiales
3. Ord. Jungerminiales
2. Cl. Musci
1. Subcl. Sphagnidae
Ord. Sphagnales
2. Subcl. Andreaeidae
Ord. Andreaeales
3. Subcl. Brydae
Ord. Bryales
4. Subcl. Buxbaumiidae
5. Subcl. Polytrichidae

XV. Fil. Pteridophyta
1. Cl. Psilophytopsida
2. Cl. Lycopsida
3. Cl. Psilopsida
4. Articulatae
5. Cl. Filices
1. Subcl. Primofilices
2. Subcl. Eusporangiatae
3. Subcl. Osmudidae
4. Subcl. Leptosporangiatae

XVI. Fil. Gymnospermae
1. Cl. Cycadopsida
1. Ord. Pteridospermae
2. Ord. Caytoniales
3. Ord. Cicadales
4. Ord. Nilssoniales
5. Ord. Bennettitales
6. Ord. Pentoxylales
7. Ord. Ginkgoales
2. Cl. Coniferopsida
8. Ord. Cordaitales
9. Ord. Coniferae
3. Cl. Taxopsida
10. Ord. Taxales
4. Cl. Chlamydospermae
11. Ord. Gnetales

XVII. Fil. Angiospermae
A. Cl. Dicotyledoneae
Subcl. Archichlamydeae
Ord. Casuarinales
Ord. Junglandales
Ord. Balanopales
Ord. Leitneriales
Ord. Salicales
Ord. Fagales
Ord. Urticales
Ord. Proteales
Ord. Santalales
Ord. Balonophorales
Ord. Medusandrales
Ord. Polygonales
Ord. Centrospermae
Ord. Cactales
Ord. Magnoliales
Ord. Ranunculales
Ord. Piperales
Ord. Aristolochiales
Ord. Guttiferales

Scanned with OKEN Scanner

Ord. Sarraceniales
Ord. Papaverales
Ord. Rosales
Ord. Podostemales
Ord. Rutales
Ord. Julianiales
Ord. Rhamnales
Ord. Thymelaeales
Ord. Cucurbitales
Ord. Umbelliflorae
Ord. Batales
Ord. Hydrostachyales
Ord. Geraniales
Ord. Sapindales
Ord. Celastrales
Ord. Malvales
Ord. Violales
Ord. Myrtiflorae

Subcl. Sympetale

Ord. Diapensiales
Ord. Primulales
Ord. Ebenales
Ord. Gentianales
Ord. Plantaginales
Ord. Campanulales
Ord. Ericales
Ord. Plumbaginales
Ord. Oleales
Ord. Tubiflorae
Ord. Dipsacales

B. Cl. Monocotyledoneae

Ord. Heliobae
Ord. Liliiflorae
Ord. Bromeliales
Ord. Graminales
Ord. Synanthe
Ord. Pandonales
Ord. Scitamineae
Ord. Triuridales
Ord. Juncales
Ord. Commelinales
Ord. Principes
Ord. Spathiflorae
Ord. Cyperales
Ord. Microspermae

SISTEME FILOGENETICE A REGNULUI VEGETAL

a. Ale întregului regn vegetal: N.A. Bush (1924), Harder (1949, Smith (1955), Fott (1959) Mez (1962), I. Morariu (1966, 1972); b. ale unor grupe sistematice: Alge verzi (G.M. Smith-1955, B. Fott-1959, Tr. I. Stefureac-1968); Ciuperci (Gäumann-1959); Briofite (J. Augier-1966); Angiosperme (H. Hallier-1912, Ch. E. Bessey-1915, Khr. Gobi-1916, B. M. Kozo-Poliansky-1922, N.I. Kuznețov-1922, 1936, J. Hutchinson-1926, 1944, 1960, I.H. Schaffner-1934, B. Keller-1935, R. Wettstein-1935, Pulle-1938, 1952, Barkley-1939, 1949, N.A. Bush-1940, 1959, R.J. Pool-1941, A.L. Takhtajan-1942, 1959, A.A. Grossheim-1945, 1949, Lam-1948, 1961, Soó-1949, 1953, 1961, 1963, 1966, Gundersen-1950, L.I. Kursanov-1951, L.A. Kuprianova-1954, Novak-1954, 1961, A. Croinquist-1957, Benson-1957, Zimmermann-1959, Emberger-1960 ş.a. (Pl. LXXXVIII-XCIX).

SISTEM RADICULAR

Totalitatea rădăcinilor şi ramificaţia acestora de la o specie de plantă.

SISTEMATICA PLANTELOR - Sin. taxonomie

Ramura botanicii care se ocupă cu încadrarea speciilor de plante în diferite unităţi taxonomice supraspecifice (familii, ordine, clase, filumuri etc.) ţinînd seama de un complex de caractere şi legăturile lor filogenetice cu alte grupe de plante mai inferioare sau mai evoluate.

SISTROFE - (gr. systrophe = adunare)

Granule de amidon adunate la un loc din cloroplastele plantelor.

SIT

Unitatea cea mai mică a unei gene care poate suferi o mutaţie şi care reprezintă un nucleotid.

SITOLOGIE - (gr. sitos = hrană; logos = ştiinţă)

Stiinţa care studiază sursele de hrană, nutriţia şi regimul alimentar al organismelor vii.

SITOTROPISM - (gr. sitos = hrană; trope = curbare)

Curbarea organelor plantelor în direcţia sursei de hrană.

SOBOL - (lat. sobolos = urmaş, lăstar)

Partea bazală, subterană a unei tulpini care generează noi tulpini aeriene.

SOCIABILITATE - (lat. sociare = a se asocia)

Modul de grupare a indivizilor unei specii în cadrul unei habitat, ea se apreciază obişnuit folosind o scară cu cinci trepte (Braun-Blanquet).

SOCIATIE - (lat. sociare = a nu se asocia)

Unitate elementară a vegetaţiei folosită de la şcoala scandinavă, cuprinzînd o comunitate omogenă dominată de o anumită specie.

SOCIE - (lat. sociare = a se asocia)

Unitate serială corespunzătoare secton-ului formată dintr-o comunitate în dezvoltare (Weawer, Clements).

SOCION - (lat. sociare = a se asocia)
Unitate de rangul cel mai mic din asociaţie, corespunzătoare cu sinuzia (Weaver, Clements).

SOLANACEAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) din Ord. Tubiflorales care cuprinde plante ierboase, rar lemnoase, cu frunze întregi sau compuse, alterne, rar opuse. Flori hermafrodite, actinomorfe, rar zigomorfe, dispuse în cime, raceme, care pot fi axilare sau solitare. Caliciul gamosepal, persistent, patru-cinci sau şase divizat. Corola caducă, gamopetală, campanulată, infundibuliformă, rotată cu patru,cinci sau şase lobi. Stamine patru-cinci sau şase dispuse pe tubul corolei. Ovar superior, unu-patru locular. Fruct capsulă ori bacă. Dintre genurile mai importante amintim: Lycium L., Hyoscyamus L., Scopolia Jacq., Physalis L., Solanum L., Capsicum L., Datura L., Nicotiana L., Petunia Juss.

SOLARIZATIE - (lat. solar = solar)
Scăderea sau inhibarea intensităţii procesului de fotosinteză, datorită intensităţii prea mari a luminii sau a unei iluminări prelungite.

SOLITAR - (lat. solitarius = unic)
1. Orice celulă, organ sau organism izolat; 2. o floare singură pe o tulpină.

SOLUL
Stratul afînat şi structurat de la suprafaţa scoarţei terestre format prin acţiunea combinată a factorilor abiotici şi biotici de eroziunea rocilor şi de descompunerea resturilor organice; s. azonale soluri tinere cu o evoluţie rapidă, fie progresivă sau regresivă, caracteristice luncilor inundate şi plantelor erodate; s. interzonale - prezente pe teritorii restrînse, formate sub influenţa unor factori locali; s. pedalifer - soluri caracteristice regiunilor umede, în care are loc o acumulare a oxizilor de fier şi aluminiu; s. zonal - sol, caracteristic unor zone climatice sau biogeografice.

SOLUTIE IODO-IODURATA
Colorant specific pentru amidon, pe care îl colorează în diferite nuanţe de albastru violet pînă la roşu.

Iodură de K	1 g sau 1 g
Iod. metalic crist.	1 g sau 0,25 g
Apă distilată	100 cc sau 100 cc

Se dizolvă iodură de K într-un cm^3 de apă; în aceasta se dizolvă şi iodul metalic. După completa dizolvare, se adaugă apă pînă la 100 cc. Se păstrează în sticle brune, la întuneric.

SOLUTIE DE LEVULOZA
Se foloseşte ca mediu de montare a secţiunilor cu rezultate satisfăcătoare, asemănătoare glicerinei. Singurul inconvenient, constă în aceea că poate să cristalizeze, ducînd la denaturarea preparatului. De aceea, se recomandă numai la efectuarea preparatelor proaspete. Se obţine astfel:

levuloză (fructoză)	30 g
apă	150 cc
timol	1 cristal

SOLZI
Formaţiuni foliare sau tulpinale, pergamentoase, îndeplinind funcţia de protecţie a părţilor interne, tinere şi fragede: Gymnosperme; s. glandulari - formaţiuni foliare reduse de forma unui disc sau cupă, a căror produs de secreţie este eliminat la exterior; s. staminali - solzii care susţin sacii polinici din conul masculin al Gymnospermelor.

SOMA - (gr. soma = corp)
Organismul cu toate structurile şi funcţiile sale în afara celulelor reproducătoare.

SOMATIC - (gr. soma = corp)
1. Care aparţine somei sau părţii vegetative; 2. organism cu un număr diploid de cromozomi.

SOMATOGAMIA - (gr. soma = corp; gamos = unire)
Tip de fecundaţie caracteristică Ascomycetelor superioare şi Basidiomycetelor, în cadrul căreia fuzionează două celule somatice (vegetative), care au funcţia de gameţi (Pl. XXXIV, 4).

SOMATOGENETIC - (gr. soma = corp; genesis = naştere)
Tulburare care apare la un organism datorită unei mutaţii în celulele somatice.

SOMATOGENIC - (gr. soma = corp; gennaein = a produce)
Organism şi organ generat de celulele somatice.

SOMATOGENIE - (gr. soma = corp; genesthai = a fi produs)
Apariţia unor caractere somatice sub influenţa condiţiilor ecologice.

SOMATOPLASMA - (gr. soma = corp; plasma = formatiune)
Plasma celulelor somatice.

Scanned with OKEN Scanner

SOMATOTIP - (gr. soma = corp; typos = model)
Complexul de caractere somatice individuale.

SOMATOTROFIC - (gr. soma = corp; trophein = a creşte)
Hormoni vegetali (auxine) care stimulează procesele de nutriţie şi creştere.

SOMATIE - (gr. soma = corp)
Mutaţie genică sau cromozomială care are loc în celulele somatice.

SOR - (gr. soros = grămadă)
Grup de sporangi cu spori, acoperit sau neacoperit de o induzie, prezenţi pe partea inferioară a frunzelor de la Pteridophytele superioare (Pl. LXX, 4).

SORALE - (gr. soros = grămadă)
Grupări de soredii (Pl. LXIII, 6, B).

SOREDIAT - (gr. soros = grămadă)
Talul lichenic care prezintă pe suprafaţa sa soredii.

SOREDII - (gr. soros = grămadă)
Organe de înmulţire vegetativă a lichenilor formate din grupe de alge (gonidii) şi hife miceliene, care apar pe suprafaţa talului sub forma unui praf divers colorat (Pl. LXIII, 6, B).

SORIFERE - (gr. soros = grămadă; lat. ferre = a purta)
Frunzele Pteridophytelor (ferigilor), producătoare şi purtătoare de sori.

SOROCARP - (gr. soros = grămadă; karpos = fruct)
Corpul de fructificaţie caracteristic unor Pterifophyte evoluate; care adăposteşte în interiorul său micro şi macrosporangii (Pl. LXXII, 4, B).

SPADIX - (lat. spadix = ramură de palmier)
Inflorescenţă racemoasă cu rahisul gros, cărnos pe care se prind florile sesile, învelită într-o frunză numită spată (ex. : la Arum maculatum = rodul pământului). (Pl. XL, 1, C).

SPARGANIACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Helobiae, care cuprinde plante ierboase perene, ce cresc în ape sau în mlaştini. Frunze liniare, dispuse în două serii. Flori unisexuate, dispuse în capitule globuloase. Perigon membranos, alcătuit din trei-şase foliole. Stamine trei-şase. Fruct drupă. Dintre specii amintim: Sparganium simplex Huds., Sparganium erectum L.

SPARSIU
Organ vegetal prevăzut cu peri puţin rari.

SPATA - (anglo-saxon. spaetan = a străpunge)
1. Frunză modificată (hipsofilă), cu rol în protejarea spadixului; 2. una din frunzele care învelesc ştiuletele de la porumb (Pl. XL, 1, C).

SPATULAT - (lat. spatula = lingură)
Organ care se îngustează spre bază, iar la vîrf este rotunjit, asemenea unei lopeţi (ex.: frunzele, petalele).

SPECIATIE - (lat. specie = specie)
Formarea unei specii.

SPECIE - (lat. specie = specie)
1. Unitate sistematică fundamentală, inferioară genului şi superioară subspeciei; 2. unităţi de vieţuitoare cu descendenţă comună, avînd particularităţi morfologice, fiziologice, biochimice şi ecologice, cu o stabilitate relativ ridicată şi mai slab variabile în decursul unui şir de generaţii; s. accidentale - specii ce apar puţin frecvent într-o comunitate vegetală (în mai puţin de 10% din releveuri); s. alochtone - specii ce nu provin din regiune dată; s. autohtone - specii originare din regiunea dată; s. caracteristice - specii ce se întîlnesc exclusiv, selectiv sau preferant într-o anumită asociaţie sau unitate ierarhic superioară (alianţă, ordin, clasă), constituind elemente respective (şcoala Zürich-Montpellier); s. c. absolute - specii care în tot cuprinsul arealului lor au un grad mare de fidelitate (3-5) faţă de o singură unitate de vegetaţie; s. c. locale - specii a căror fidelitate faţă de anumite unităţi de vegetaţie se manifestă într-o regiune restrînsă; s. c. teritoriale - specii a căror fidelitate faţă de anumite unităţi de vegetaţie se manifestă într-o regiune destul de întinsă, fără a fi însă generală pentru întreg arealul lor; s. c. transgresive - specii care deşi îşi au optimul într-o anumită asociaţie, se pot întîlni adesea şi în asociaţiile înrudite; s. codominante - specii care în număr de două sau mai multe, domină într-o comunitate vegetală; s. conducătoare -specii ce caracterizează o comunitate, delimitată floristic (Gradmann); s. conectoare - specii dominante ce alcătuiesc un desiş compact; s. conservatoare - specii care stabilizează structura comunităţii (Braun-Blanquet-Favillard); s. constante - specii ce se întîlnesc cel puţin în 80% din suprafeţele cercetate ale unei asociaţii; s. constructoare - specii ce întăresc comunitatea dată; s. cosmopolite - specii cu

răspîndire şi amplitudine ecologică foarte largă; s.densectoare - specii dominante care nu sînt conectoare sau patulectoare (Bîkov); s.determinante - specii ce determină o comunitate vegetală (Ramenskii); s.destructoare - specii ce dezagregă reţeaua de interacţiuni a comunităţilor (Bîkov); s.diferenţiale - specii care, fără a fi caracteristice, apar numai în unele dintre fitocenozele unei asociaţii, permiţînd diferenţierea subasociaţiilor; s.dominante - specii care în număr de cel mult una alcătuiesc masa principală din diverse straturi ale comunităţilor; s.edificatoare - specii dominante în stratul superior al comunităţilor; s.edificatorofile - specii ce conviețuiesc în bune condiţii cu edificatorii (Sukacev, Poplavskaia); s.edificatorofobe - specii ce nu suportă influenţa edificatorilor (Sukacev, Poplavskaia); s.selective - specii ce se întîlnesc de regulă într-o anumită asociaţie, dar pot să apară sporadic şi în alte asociaţii (Bran-Blanquet); s.endemice - specii ale căror areal nu depăşeşte un anumit teritoriu dat; s.explorente - specii cu putere competitivă redusă, dar capabile de a ocupa foarte repede suprafeţe libere de alte plante; s.fidele - specii a căror prezenţă este legată aproape exclusiv de o anumită asociaţie, alianţă, ordin.clasă (Braun-Blanquet); s.indiferente - specii care se întîlnesc în mai multe asociaţii, fără a manifesta preferinţe faţă de una din ele; s.însoţitoare - grupă de specii cu rol cenotic important, ce alcătuieşte fondul constructiv principal al asociaţiilor, avînd însă un grad de fidelitate mai mic; s.întîmplătoare - grupă de specii cu rol cenotic redus, care apar întîmplător într-o asociaţie şi cuprinde o singură categorie - specii străine (Braun-Blanquet); s.patiente - specii care se menţin prin rezistenţa lor deosebită la condiţii extreme, aspre permanente sau temporare (Ramenskii); s.redominante - specii dominante în toate sau aproape toate asociaţiile unei formaţii (Clements); s.preferante - specii care se întîlnesc şi se dezvoltă bine în mai multe asociaţii, dar care-şi găsesc un optim de dezvoltare într-o anumită asociaţie (Bran-Blanquet); s.spontane - specii sălbatice; s.străine - specii introduse întîmplător într-o asociaţie din alte asociaţii sau relicte ale asociaţiilor premergătoare; s.subcodominante - specii codominante ale straturilor subordonate (Bîkov); s.subedificatoare - specii constructoare ale straturilor subordonate ale comunităţii, avînd influenţă apreciabilă asupra mediului (Sokolov); s.subordonate - specii din comunitate în afara dominantelor; s.subspontane - specii sălbăticite; s.vicariante - specii sistematice apropiate ce se întîlnesc în regiuni geografice sau în condiţii diferite; s.violente - specii care ocupă şi menţin un teritoriu prin energia de creştere şi plenitudinea utilizării resurselor mediului (Ramenskii).

SPECIFIC - (lat. species = formă particulară)
Caracterele care sînt proprii numai unei unităţi taxonomice şi care servesc drept criterii de recunoaştere.

SPECIFICATIE - (lat. species = aparitie; facere= a face)
Condiţia de a fi specific.

SPECTRUL BIOFORMELOR - sin. formelor de viaţă, biologic
Reprezentarea grafică şi procentuală a formelor de viaţă sau a elementelor biologice din flora unei regiuni studiate (Pl. LXXXI, 5).

SPECTRUL ECOLOGIC
Reprezentarea grafică şi procentuală a datelor ecologice referitoare la substrat, umiditate şi luminozitate (Pl. LXXX, 4).

SPECTRUL FITOGEOGRAFIC - sin.arealogic, corologic, floristic
Reprezentarea grafică şi procentuală a elementelor fitogeografice dintr-o regiune studiată floristic şi sociologic (Pl. LXXXI, 2).

SPERMATANGIUM - (gr. sperma = sămînţă; anggeion = vas)
Gametangele masculin de la algele roşii (Rhodophyta).

SPERMATIC - (gr. sperma = sămînţă)
Nucleul tubului polinic şi al gametangiilor masculini care îndeplinesc funcţia de gamet masculin.

SPERMATIFERE - (gr. sperma = sămînţă; lat. ferre = a purta)
Purtătoare de sămînţă.

SPERMATOCITA - (gr. sperma = sămînţă; kytos = cavitate)
Celulă a granulului de polen care se divide şi generează nucleii spermatici.

SPERMATOPHYTA - (gr. sperma = sămînţă; phyton = plantă)
Unitate taxonomică în care sînt încadrate Gymnospermele şi Angiospermele la care înmulţirea se realizează prin seminţe.

SPERMATOGENEZA - (gr. sperma = sămînţă; genesis = naştere)
Procesul de formare a gameţilor masculini.

SPERMATOZOID - (gr. sperma = sămînţă; zoon = animal)
Gametul masculin caracteristic animalelor, dar prezent la unele plante.

Scanned with OKEN Scanner

SPERMATIUM - (gr. sperma = sămînță)
1. Gametul masculin imobil, format în spermatangele de la algele roșii (Rhodophyta); 2. picnosporul de la unele Ascomycete.

SPERMOCARP - (gr. sperma = sămînță; karpos = fruct)
Oogonul fecundat.

SPERMOGONIUM - (gr. sperma = sămînță; genos = generare)
Cavitate piriformă a talului de la ciuperci și licheni în care se formează picnosporii și spermatiile.

SPHAERIALES
Ordin de ciuperci din Cl. Phycomycetes care cuprinde specii saprofite și parazite pe plantele superioare. Ele au peritecii acoperite de un înveliș pielos și prevăzute cu gît prin care se deschid. Numeroase specii paraziteată ramurile și frunzele arborilor sau ale plantelor ierbacee, provocînd uscarea lor. Pe frunzele foioaselor apar pete produse de reprezentanții genului Mycosphaerella.

SPHAGNALES
Ordin de Bryophite care cuprinde mușchii de mlaștină și de turbării foarte răspîndiți, reprezentați printr-un singur gen Sphagnum (cca. 350 specii). Gen cu tulpina cilindrică, acoperită cu frunze dispuse spiralat și foarte dese. Partea superioară a tulpinii crește anual în lungime, în timp ce partea inferioară moare și se turbifică. Frunzișoarele sînt lipsite de nervură și sînt formate dintr-un singur strat de celule, dar acestea sînt de două feluri: asimilatoare (clorocite) și hialine (hidrocite). Dintre speciile importante amintim: Sphaghum cymbrifolium, Sphagnum acutifolium, Sph. tenellum, Sph. wulfianum, Sph. girgensohnii, Sph. fuscum, Sph. fimbriatum (Pl. LXIII, 1).

SPHAGNUM - (gr. sphagnos = turbă)
Mușchiul de turbă.

SPIC - (lat. spica = spic)
Inflorescență racemoasă cu rahisul lung și rigid, pe care sînt dispuse florile sesile sau scurt penduculate; s. simplu - cînd pe axul principal se prind florile sesile; s. compus - cînd axul principal se ramifică, iar florile sesile sînt susținute de axele de ordinul I (Pl. XL, 1, B, 2, A).

SPICATE - (lat. spica = spic)
Plante purtătoare de spice.

SPICULET - (lat. spicula = spic mic)
Inflorescență simplă, formată dintr-un ax scurt, cu două glume și două sau mai multe flori sesile, fertile și sterile.

SPINIFERE - (lat. spinescere = a purta spini)
Organe vegetale purtătoare de spini sau ghimpi)

SPINULATE - (lat. spinula = spini mici)
Ramuri sau frunze acoperite cu spini mici.

SPIRAL - (lat. spira = spirală)
Dispunerea elementelor florale după o linie spirală.

SPIREM - (gr. speirema = ghem)
Aspectul cromozomilor în profaza mitotică.

SPIRILI - (lat. spirillum = încolăcire mică)
Bacterii filamentoase răsucite în spirală cu mai multe tupuri de spiră.

SPIRILLACEAE
Familie de bacterii din Fil. Bacteriophyta care cuprinde specii unicelulare cilindrice, curbate la mijloc sau răsucite și prevăzute cu unul sau mai mulți cili la un capăt. Dintre speciile mai importante amintim: Spirillum coma, Spirillum undula.

SPIROCHETI - (lat. spirillum = încolăcire mică)
Bacterie în formă de spirală ca și spirilii, dar sînt flexibile, ele avînd posibilitatea de a se strînge și de a se relaxa.

SPIROCICLIE - (gr. speira = răsucit; kyklos = cerc)
Dispunerea elementelor florale după o linie spirală.

SPONGIOS - (lat. spongia = burete)
Țesut sau organ vegetal, lax, moale, cu multe goluri, asemănător unui burete.

SPONGOFILE - (lat. sponggos = burete de mare; gr. phyllon = frunză)
Frunze cu mezofilul omogen format dintr-un parenchim aerifer (ex. frunzele de la plantele acvatice: Nymphaea, Ceratophyllum, etc.).

SPONTANE - (lat. spontaneus = de la sine)
Plante ce cresc liber în natură (sălbatic). Înfloresc şi fructifică fără intervenţia omului.

SPOR - (gr. sporos = sămînţă)
Celulă de înmulţire asexuată, haploidă, formată în sporangi (Pl. XLVIII, XXIa, XXX 7).

SPORADICE - (gr. sporadikos = rar)
1. Specii cu un areal geografic limitat la cîteva staţiuni.

SPORANGE - (gr. sporos = sămînţă ; anggeion = vas)
Organ asexuat în care se diferenţiază sporii (Pl. XXVII, XXVIII, XXX, XXXI).

SPORANGIAL - (gr. sporos = sămînţă; anggeion = vas)
Care aparţine sporangelui sau este în legătură cu sporangele.

SPORANGIFERE - (gr. sporos = sămînţă ; anggeion = vas)
Plante formatoare şi purtătoare de sporangi.

SPORANGIOCARP - (gr. sporos = sămînţă; anggeion = vas; karpos = fruct)
Formaţiune caracteristică unor grupe de plante inferioare care închide în interiorul său mai mulţi sporangi.

SPORANGIFOR - (gr. sporos = sămînţă; anggeion = vas; pherein = a purta)
Filament sau formaţiune talină producătoare şi purtătoare de sporangi.

SPORANGIOSPORI - (gr. sporos = sămînţă; anggeion = vas; sporos = sămînţă)
Aplanospori formaţi în sporangi.

SPORIDII - (gr. sporos = sămînţă)
1. Spori formaţi prin strangularea hifelor de la unele ciuperci; 2. bazidiosporii Uredinalelor.

SPOROCARP - (gr. sporos = sămînţă; karpos = fruct)
Corpul de fructificare de la unele Cryptogame, care diferenţiază şi închide în interiorul său sporangii cu spori.

SPOROCIST - (gr. sporos = sămînţă; kystis = vezică)
Spor închistat prezent la unele plante inferioare.

SPOROCITE - (gr. sporos = sămînţă; kytos = cavitate)
Celule ale ţesutului sporogen care va genera în urma diviziunii reducţionale sporii.

SPORODERMA - (gr. sporos = sămînţă; derma = piele, înveliş)
Învelişul exterior simplu sau diferit ornamental al sporilor,

SPORODOCHIUM - (gr. sporos = sămînţă; docheion = locatar)
O îngrămădire hemisferică de conidiofori.

SPORODUCT - (gr. sporos = sămînţă; lat. ducere = a conduce)
Organ special de la unele ciuperci, folosit pentru diseminarea sporilor.

SPOROFIDIUM - (gr. sporos = sămînţă; phydos = lăstar)
Sporangele unor talofite.

SPOROFILA - (gr. sporos = sămînţă; phyllon = frunză)
1. Frunză metamorfozată care poartă sporangii cu spori; 2. carpelele şi staminele Spermatophytelor (Pl. LXXI, 2).

SPOROFIT - (gr. sporos = sămînţă; phyton = plantă)
Generaţia asexuată, diploidă, producătoare de spori, care începe cu zigotul şi se termină cu diviziunea reducţională.

SPOROGEN - (gr. sporos = sămînţă; genos = a produce)
Ţesutul sporangial, producător de spori.

SPOROGENEZA - (gr. sporos = sămînţă; gennaein = a produce)
Procesul de formare şi maturare a sporilor.

SPOROGON - (gr. sporos = sămînţă; gonos = naştere)
Sporofitul briofitelor format din picior, setă şi capsulă, în care se diferenţiază sporii, haploizi (Pl. LXV, 4).

SPOROGONIE - (gr. sporos = sămînţă; gone = descendent)
Înmulţirea asexuată prin spori.

SPOROGRAMA - (gr. sporos = sămînţă; graphein = a desena)
Dispunerea sporilor pe o bucată de hîrtie, care însoţeşte ierbarele micologice.

Scanned with OKEN Scanner

SPOROPLASMA - (gr. sporos = sămînță; plasma = formațiune)
Protoplasma sporului.

SPRENGEL CHRISTIAN - (1750-1815)
Marele observator al naturii care în anul 1793 publică lucrarea importantă: "O taină dezvoltată a naturii", care se referă la studiul florilor, a nectarului, a polenizării încrucișate. In lucrare sînt descrise aproapr 500 specii de plante (însoțită de peste 1100 figuri), reprezentînd o demostrare a adaptării structurilor și biologiei florale față de polenizarea cu ajutorul insectelor. El aprofundează studiul dichogamiei la zeci de specii de plante.

STAGNICOLE - (lat. stagnum = apă stătătoare; colere = a locui)
Organismele vegetale care trăiesc în apele stagnante (bazine, bălți, lacuri).

STAMINA - (lat. stamen = fir tors)
Element component al androceului floral, format dintr-un filament staminal care susține antera formată din patru saci polinici (Pl. XXXVII, 1, 2).

STAMINODII - (lat. stamen = fir; gr. eratos = formă)
Stamine metamorfozate, la care au dispărut anterele.

STAPHYLEACEAE
Familie de plante superioare (Angiosperme) din Ord. Celastrales, care cuprinde arbori sau arbuști cu frunze opuse imparipenate sau trifoliate, cu stipele. Flori hermafrodite, actinomorfe, dispuse în inflorescențe terminale racemiforme, pendule. Sepale cinci-petaloide, caduce. Petale cinci albe. Stamine cinci, ovar unul superior. Fruct capsulă, globulos umflată, doi-trei loculară. Dintre specii amintim: Staphylea pinnata L., Staphilea trifolia.

STATISTICA - (lat. status = stat)
Ramura matematicii aplicate, ale cărei principii decurg din teoria probabilității și care se ocupă cu gruparea metodică și cu studiul seriilor de fapte sau date numerice.

STATMOCHINEZA - (gr. statmos = staționare; kinesis = mișcare)
Blocarea sau inhibarea diviziunii celulare, prin acțiunea unor factori externi.

STATISPORI - (gr. statos = imobil; sporos = sămînță)
Spori de rezistență.

STATIUNEA
1. Regiunea geografică sau un anumit loc cu complexul său de factori ecologici în care trăiește un organism vegetal; 2. porțiunea de teren omogenă din punct de vedere al condițiilor fizico-geografice și al factorilor ecologici, ocupată în general de aceeași comunitate de viață.

STAUROFILA - (gr. stauros = palisadă; phyllon = frunză)
Frunză cu structură ecvifacială la care parenchimul palisadic căptușește epiderma de pe ambele fețe, iar parenchimul ocupă o poziție centrală (ex.: frunza de la Iris).

STEFANOCONT
Zoospor sferic care prezintă la polul apical o coroniță de cili (ex. la alga verde Oedogonium) (Pl. XXVIII, 4).

STEGOCARPIC - (gr. stegein = a învelì; karpos = fruct)
Capsula de la Bryophite, care prezintă atît opercul, cît și peristomiu.

STEL - (gr. stele = stîlpi, coloană) sin. cilindru central
Totalitatea fasciculelor conducătoare liberiene și lemnoase din rădăcină sau libero-lemnoase din tulpină, ce sînt înconjurate la exterior de pericicliu. Tipuri de stel: a. PROTOSTEL - cel mai primitiv tip de stel, apărut la Psilofite (ex.: Rhynia), alcătuit dintr-o coloană centrală formată din lemn, înconjurată de un cilindru de liber; b. ACTINOSTELUL - tip de stel la care lemnul prezintă șanțuri și creste în secțiune, prezentînd un aspect stelat (ex.: la Asteroxylon); c. SIFONOSTEL - tip de stel care prezintă o coloană de măduvă parenchimatică, înconjurată de un cilindru de lemn, peste care se suprapune un alt cilindru de liber (ex.: Lycopodiaceae); d. DICTIOSTELUL - tip de stel la care lemnul și liberul prezintă multe întreruperi datorită ieșirii vaselor care merg spre frunze și ramuri (ex. fericile actuale); e. EUSTELUL - tip de stel fragmentat în fascicule libero-lemnoase dispuse într-un cerc, despărțite prin raze medulare și avînd în centru măduva (ex. Dicotyledoneale); f. ATACTOSTELUL - tip de stel care prezintă în tulpină numeroase fascicule libero-lemnoase, împrăștiate în mod neregulat într-un parenchim fundamental (ex.: la Monocotyledoneae) (Pl. XVII, 1, 2).

STELAT
In formă de stea.

STENECE
Specii prezente numai în anumite biocenoze sau într-o singură biocenoză.

Scanned with OKEN Scanner

STENO - (gr. stenos = limitat)
Prefix folosit cu sensul de aclimatizare sau adaptare la schimbările mediului.

STENOBATIC - (gr. stenos = limitat; bathys = adîncime)
Distribuţia pe verticală a organismelor vegetale acvatice în mări şi oceane.

STENOBENTIC - (gr. stenos = limitat; benthos= adîncurile mării)
Organismul vegetal care trăieşte numai în anumite zone bentale ale mărilor şi oceanelor.

STENOCORE - (gr. stenos = limitat; choros = loc)
Organisme vegetale cu un areal restrîns.

STENOFILE - (gr. stenos = limitat)
Frunze reduse rezultate în urma adaptării istorice a plantelor la anumite condiţii de viaţă.

STENOHIGRICE - (gr. stenos = limitat; hygros =umezeală)
Plante care nu rezistă la variaţii mari ale umidităţii atmosferice.

STENOIONICE - (gr. stenos = limitat; ionos = ioni)
Organisme vegetale care suportă variaţii limitate ale pH-ului apei sau a solului.

STENOTERMIC - (gr. stenos = limitat; therme = căldură)
Organismele vegetale care nu suportă variaţii mari ale temperaturii.

STENOTOPE - (gr. stenos = limitat; topos = loc)
Specii prezente numai în anumite habitaturi sau într-un singur habitat.

STENOTOPIC- (gr. stenos = limitat; topos = loc)
1. Organism vegetal cu o distribuţie geografică limitată; 2. organism vegetal adaptat la condiţii ecologice puţin variabile.

STENOTROPICE - (gr. stenos = limitat; trope = răsucire)
Organismele vegetale care nu pot suporta variaţii mari ale factorilor ecologici (temperatură, umiditate, luminozitate, etc.).

STEPA - (rus. step = stepa)
Formaţiuni de ierburi xerofile, prezente în regiunile cu climat temperat.

STEREOCHINEZA - (gr. stereos = solid; tare; kinesis = mişcare)
Deplasarea celulelor şi a organismelor vegetale mobile ca răspuns al contactului cu agenţii externi.

STEREOM - (gr. stereos = solid, tare)
Totalitatea ţesuturilor din corpul unei plante (colenchimuri, sclerenchimuri) care au rol de susţinere.

STERIDELE
Esterii unor monoalcooli ciclici numiţi steroli, cu acizii graşi obişnuiţi, cu proprietăţi de gliceride.

STERIGME - (gr. sterigma = suport)
Ramificaţiile scurte prezente pe conidiofori şi bazidii pe care se formează conidiile şi bazidiosporii (Pl. XXVII, 3).

STERIL - (lat. sterilis = sterp, neroditor)
Organul vegetal care nu diferenţiază spori sau gameţi şi ca atare nu se poate înmulţi; 2. sporange în care nu se diferenţiază sporii; 3. gametange în care nu se diferenţiază gameţii.

STIGMA - (gr. stigma = marcă, semn)
Organit celular de culoare roşie care are rol de a recepţiona razele luminoase (fotosensibili) prezent la flagelate, algele verzi inferioare şi la zoosporii algelor brune (Pl. LI, 1).

STIGMAT - (gr. stigma = marcă, semn)
Extremitatea stilului cu suprafaţa mărită şi acoperită total sau parţial cu papile care secretă un lichid vîscos, care va reţine polenul ajuns aici; s. bifid - divizat în două ramuri; s. filiform - stigmat puternic alungit; s. foliaceu - stigmat cu aspect de frunză (ex. : la stînjenel); s. papilos - stigmat prevăzut cu numeroase papile (ex. : la Gramineae); s. stelat - stigmat cu aspectul unui disc cu marginile divizate ca o stea (ex.: la mac). (Pl. XXXVIII, 3).

STIGMATICE - (gr. stigma = marcă, semn)
Celulele capac ale arhegonului.

STIL - (lat. stilus = coloană, stîlpi)
Partea intermediară, cilindrică a pistilului care face legătura între ovar şi stigmat;

s.egale - (homostile) - florile din aceeaşi specie care au stilurile egale; s.ginobazic - stil care porneşte chiar de la baza ovarului (ex.: la Boraginaceae, Labiate); s.inegale - (heterostile) - florile aceleiaşi specii care prezintă stiluri inegale ca mărime, unele lungi (longistile), altele scurte (brevistile) (ex.: la Primula officinalis); s.lateral - stil înserat pe ovar; s.terminal - stilul se află în continuarea ovarului (Pl.XXXVIII,1).

STILOPODIUM - (gr. stylos = stîlpi; pous = picior)
Umflătură conică situată în jurul bazei stilului divaricat de la Umbelifere.

STILOSPOR - (gr. stylos = stîlp; sporos = sămînţă)
Penduncuii purtători de sporl.

STIMUL - (lat. stimulus = imbold)
Orice factor fizic, chimic sau biologic care determină intensificarea proceselor fiziologice dintr-un organism.

STIMUL FOTOPERIODIC
Stimul de natură biochimică, care ia naştere în frunze, sub influenţa europerioadelor, de unde este translocat în vîrful vegetativ şi care induce transformarea acestuia în promordiu floral.

STIP - (lat. stipes = penduncul)
Tulpină columniferă, uniformă, în toată lungimea sa (ex.: la palmieri).

STIPELAT - (lat. stipes = penduncul)
Frunze care prezintă stipele.

STIPELE - (lat. stipes = penduncul)
Organe frunzoase sau membranoase, formate la baza peţiolului foliar (Pl.XX,1).

STIPITAT - (lat.stipes = penduncul)
Organ vegetal pedunculat.

STOLON - (lat. stolo = lăstar)
Ramură plagiotropă, formată din baza tulpinii, capabilă de a se înrădăcina şi de a da naştere la noi plante pe cale vegetativă (Pl.XXV, 4).

STOLONIFERE- (lat. stolo = lăstar; ferre = a purta)
Plante care prezintă stoloni.

STOMATE - (gr. stoma = gură)
Formaţiuni epidermice care au rolul de a regla schimbul de baze şi a vaporilor de apă dintre ţesuturile interne ale plantei şi mediul extern; s.criptopore - stomate formate sub nivelul epidermei în cripte; s.faneroptere - care se găsesc la nivelul epidermei; s.halteriforme - stomate cu celule îngroşate sub formă de haltere şi care au deschiderea longitudinală; s.reniforme - stomate formate din celule reniforme şi care se deschid transversal (Pl.X,3).

STOMIUN - (gr. stoma = gură)
Grup de celule cu peretele subţire din sporangele feriglior unde are loc ruperea peretelui sporangial.

STRAMINEU
De culoarea galbenă ca paiul.

STRAT
Unitate structurală a fitocenozelor, cuprinzînd populaţiile de plante ale căror părţi se găsesc aproximativ la aceeaşi înălţime; s.arborescent - stratul format de arbori; s.arbustiv - stratul format din arbuşti; s.ierbos - stratul format din plantele ierboase; s.muscinal - stratul format din Bryophite.

STRATIFICARE
Fenomenul de aşezare în straturi distincte a elementelor comunităţilor vegetale; s.aeriană- stratificarea părţilor aeriene a plantelor; s.subterană - stratificarea diferită a sistemelor radiculare în sol.

STRIAT - (lat.striatus = vărgat)
Organ vegetal prevăzut cu cute sau dungi fine.

STRICT - (lat. strictus = strîns)
Organ vegetal, tare, rigid.

STRIGOSE - (lat. striga = perie aspră)
Organe vegetale acoperite cu peri rigizi şi ţepoşi.

Scanned with OKEN Scanner

STROBIL - (gr. strobilos = con de pin)
1. Organ vegetal cu aspect de spic sau con, format dintr-o aglomerare de sporofite prinse pe porţiunea terminală a tulpinii la unele Pteridophyte (ferigi); 2. conul feminin de la Gymnosperme; 3. conul feminin de la unele Apetale (Alnus glutinosa = arinul) (Pl. LXXI. 3. LXXIV, 4, 5).

STROBILATE - (gr. strobilos = con de pin)
Plante care formează strobili sau conuri.

STROMA - (gr. stroma = strat)
1. Substanţa plasmatică fibrilară a plastidelor; 2. ţesutul parenchimatic care formează corpurile fructifere ale macromicetelor; 3. organ de rezistenţă ale unor ciuperci bogate în substanţe de rezervă (Pl. IV, 3).

STROMBULIFORM - (lat. strombus = spirală; forma = formă)
Organ vegetal răsucit în spirală.

STROFIOLA - (lat. strophiolum = coroniţă)
Excrescenţe cărnoase ale ţesutului seminal de la unele grupe de plante (Boraginaceae).

STRUMA - (lat. struma = tumoare)
Tumoare vegetală.

STUPOSE - (lat. stupa = cîlţi)
Organ vegetal acoperit cu peri fini.

SUBADUNCATE - (lat. sub = sub; aduncus = încovoiat)
Organ vegetal încovoiat.

SUBALPIN - (lat. sub = dedesubt; alpinus = zonă alpină)
Etaj de vegetaţie al zonei alpine, caracterizat prin prezenţa tufărişurilor de jnepeni, ienuperi, smîrdar, etc.

SUBAPICAL - (lat. sub = dedesubt; apex = vîrf)
Organ vegetal situat în vecinătatea vîrfului tulpinii, sau rădăcinii.

SUBARBORESCENT - (lat. sub = dedesubt; arborescens = arbore)
Arbust cu aspect de arbore.

SUBARBUSTI - (lat. sub = dedesubt; arbustus = copaci)
Plante cu tulpini lignificate numai la bază, partea superioară fiind ierboasă.

SUBASOCIATIE - (lat. sub = dedesubt; sociare = a se asocia)
In concepţia Scolii Zürich-Montpellier, reprezintă subunitate a asociaţiei, cuprinzînd comunităţi ce se abat de la tipul asociaţiei, dar nu posedă specii de recunoaştere proprii, ci aşa numite specii diferenţiale, ce nu se întîlnesc sau se întîlnesc rar în comunităţile tipice ale asociaţiei.

SUBATLANTIC
1. Specii ce se întîlnesc în regiunile din centrul Europei, în care se mai resimte influenţa climatului oceanic; 2. ultima perioadă a postglaciarului, umedă şi răcoroasă.

SUBAXILAR - (lat. sub = dedesubt; axila = subţioară)
Organ vegetal care se dezvoltă în vecinătatea bazei frunzei.

SUBCELULAR - (lat. sub = dedesubt; cellula = celulă)
Mai mic decît celula.

SUBCLIMAX
Stadiul nestabil de dezvoltare a vegetaţiei, apropiat de climax.

SUBCUTICULAR - (lat. sub = dedesubt; cuticula = cuticulă)
Situat sub cuticulă.

SUBDIOICA - (lat. sub = dedesubt; gr. dis = două; oikos = casă)
Specie dioică, la care apar din cînd în cînd în oarecare măsură şi plante hermafrodite şi plante monoice (ex. : spanacul).

SUBER - (lat. suber = plută)
Tesut secundar de apărare a rădăcinilor şi tulpinilor format din celule tabulare moarte, suberificate, dispuse în şiruri radiare care este generat de felogen.

SUBERIFICARE - (lat. suber = plută; facere = a face)
Modificarea secundară a membranei celulei vegetale, care constă în impregnarea acesteia în suberină.

Scanned with OKEN Scanner

SUBERINA - (lat. suber = plută)
Substanţă lipidică, ceroasă, care intră în constituţia membranelor celulare ce formează suberul, exoderma şi cutisul.

SUBEROS - (lat. subere = plută)
Tesut format din celule cu membranele suberificate.

SUBFAMILIE - (lat. sub = dedesubt; familia = familie)
Unitate taxonomică mai mică decît familia.

SUBFRUTESCENT - (lat. sub = dedesubt; fructicosus = arbust)
Plantă asemănătoare unui arbust.

SUBFRUTICOS - (lat. sub = dedesubt; fruticosus = arbore)
Organ vegetal parţial lignificat.

SUBGENICULAT - (lat. sub = dedesubt; geniculum = genunchi)
Organ vegetal, cîteodată îndoit, aplecat.

SUBGINOICA
Plantă feminină, care prezintă şi cîteva flori masculine.

SUBHAPLOID - (lat. sub = dedesubt; haplos = simplu)
Celulă cu un număr mai mic de cromozomi decît numărul haploid normal.

SUBHIMENIUM - (lat. sub = dedesubt; gr. hymen = membrană)
Stratul dens de hife, situat sub stratul himenal de la unele macromicete.

SUBMERSE - (lat. submersus = scufundat)
Plante care se dezvoltă complet sub apă; s.fixate - plante care sînt fixate cu sistemul radicular de fundul bazinelor acvatice; s.natante - plante care plutesc în grosimea apei.

SUBMEZOFITE - (lat. sub = dedesubt; gr. mesos = umed; phyton = plantă) sin.xeromezofite.
Plante de staţiuni moderat umede uscate.

SUBPALMATE - (lat. sub = dedesubt; palma = palma mîinii)
Frunze care sînt palmat sectate.

SUBPEDUNCULATE - (lat. sub = dedesubt; pedunculus = picior mic)
Frunze care au un peţiol redus.

SUBRAMOSE - (lat. sub = dedesubt; ramus = ramură)
Plante care sînt puţin ramificate.

SUBROTUNDE - (lat. sub = dedesubt)
Organe vegetale aproape rotunde.

SUBSESILE - (lat. sub = dedesubt; şedere= a sta)
Frunze aparent sesile, avînd un peţiol foarte scurt.

SUBSTRAT - (lat. sub = dedesubt; stratum = strat)
1. Habitalul unei plante.

SUBTRUNCATE - (lat. sub = dedesubt; truncatus = a trunchia)
Organe vegetale cu vîrful aproape drept, retezat.

SUBTIPIC - (lat. sub = dedesubt; typus = tipar)
Organism sau organ care prezintă unele caractere particulare puţin deosebite de ale tipului.

SUBULAT - (lat. subula = sulă)
Organ vegetal alungit, lăţit la bază şi mai îngustat spre vîrf.

SUBUNCINATE - (lat. sub = dedesubt; uncus = cîrlig)
Organe vegetale (frunze, ghimpi), cu vîrful uşor îndoit, sub formă de cîrlig.

SUCCIS - (lat. succisus = a tăia)
Frunză cu vîrful truncat, retezat.

SUBXEROFITE - (lat. sub = dedesubt; gr. xeros = uscat; phyton = plantă) sin. subxerofile, mezoxerofile, mezoxerofite.
Plante de staţiuni uscate, spre moderat umede.

SUBZONA
Subdiviziune a zonei, caracterizată printr-o gradaţie a macroclimatului, un subtip de sol propriu şi comunităţi de vegetaţie deosebite, aparţinînd însă la tipul de vegetaţie zonal.

Scanned with OKEN Scanner

SUC CELULAR - (lat. sucus = suc; cella = o cameră)
Citoplasma celulei.

SUCCESIUNE
1. Inlocuirea în timp a unei unităţi de vegetaţie prin alta; 2. modificarea reversibilă, în timp (sezonală şi multianuală), a aceleiaşi unităţi de vegetaţie; modificarea vegetaţiei în spaţiu; s.antropogenă - succesiune determinată de acţiunea omului; s.anuală - succesiune care are loc într-un an; s.autogenă - succesiune determinată de cauze interne, proprii fenomenului dat; s.biogenă- succesiune determinată de acţiunea organismelor; s.ciclică - succesiune ale cărei faze se repetă,cu revenire la stadiul iniţial; s.edafogenă - succesiune determinată de condiţiile de sol; s.endodinamică- vezi s.autogenă (Sukacev); s.exodinamică - vezi s.alogenă (Sukacev); s.pirogenă- succesiunea determinată de foc (incendii); s.primară- succesiune ce se desfăşoară pe substratul nou format, ce nu a mai fost acoperit niciodată cu vegetaţie; s.progresivă- succesiune ce conduce la climax.

SUCTIUNE - (lat. suctus = sugere)
Forţa cu care celulele vegetale absorb apa şi soluţiile nutritive din mediul ambiant.

SUDAN III
Se utilizează sub formă de soluţie alcoolică, după următoarele reţete:

Sudan III	0,2(0,3) g sau 0,1 g
Alcool etilic cald de 70-80%	100 cc sau 10 cc
Glicerină pură	0 sau 10 cc

Substanţele se amestecă de cîteva ori, după care se pun în termostat, la 60-65°, unde se ţin cîteva ore. După răcire, se filtrează, apoi soluţia se poate folosi la identificarea membranelor suberificate a răşinei, cutinei, grăsimilor; pe care le colorează în roşu. Se păstrează în flacoane închise de 1.2 ori.

SUGATORI - (lat. sugere = a suge)
Organe ale plantelor parazite şi semiparazite, cu ajutorul cărora absorb substanţele nutritive din corpul plantei gazdă.

SULCAT - (lat. sulcus = brazdă)
Organ vegetal brăzdat.

SULFAT DE ANILINA
Colorant care colorează lignina în galben .

SUPER - (lat. super = deasupra)
Gineceul care se află situat deasupra învelişurilor florale, al cărui ovar este cuprins în întregime în receptaculul urceolat.

SUPERFICIAL - (lat. super = deasupra; facies = faţă)
Tesut situat aproape de suprafaţa unui organ.

SUPERGENE - (lat. super = peste; gr. gignesthai = a fi produs)
Gene situate aproape unele de altele, de-a lungul aceluiaşi cromozom.

SUPERSPECII - (lat. super = deasupra; species = specie)
Specii apropiate, dar care ocupă zone geografice diferite.

SUPERVOLUTE - (lat. super = deasupra; volvere = a răsuci)
Aranjarea cutată, plisată şi circulară a frunzelor în mugure.

SUPRADOMINANTA - (lat. supra = deasupra; dominans = a domina)
Genă care în stare heterozigotă are efecte mai puternice decît în stare homozigotă.

SUPERRECESIV - (lat. supra = deasupra; recesus = acţiune)
Genă letală, care în stare heterozigotă măreşte viabilitatea purtătorilor mai mult decît alela normală în stare homozigotă.

SUPRESIUNE - (lat. sub = sub; presus = presă)
Reducerea sau nedezvoltarea unui ţesut sau organ.

SUPRESOR
Mutaţie care blochează efectele altei mutaţii.

SURCUL - (lat. surculus = lăstar)
Stolon înrădăcinat şi devenit independent.

SUSCEPT - (lat. susciflere = a suferi, a îndura)
Organism vegetal susceptibil de contaminare, cu un agent patogen.

SUSPENSOR
Sir de celule suprapuse care împinge în jos celula internă şi mai tîrziu, poate servi la hrănirea embrionului.

Scanned with OKEN Scanner

SIR DE VARIATIE

Mod de prezentare a datelor obţinute din măsurători biometrice la care valorile sînt grupate pe clase, specificîndu-se numărul cazurilor cuprinse între limitele fiecărei clase.

T

TACHI - (gr. tachys = repede)

Prefix folosit cu sensul de repede.

TACHIGENEZA - (gr. tachys = repede; genesis = naştere)

Dezvoltarea embrionară caracterizată prin reducerea unei faze din dezvoltarea ontogenetică a unui organism.

TACHISPORIE -(gr. tachys = repede; sporos = sămînţă)

Răspîndirea rapidă a seminţelor.

TACTISM - (gr. taktos = a aranja)

Tip de mişcare caracteristică celulelor (sporilor, gameţilor) şi organismelor libere mobile, care se deplasează în direcţia de acţiune a unui stimul extern; t.negativ - deplasarea se realizează în sens opus direcţiei de acţiune a factorului extern; t.pozitiv - deplasarea se face în sensul direcţiei din care acţionează stimulul extern.

TAFROFITE - (gr. taphros = şanţ; phyton = plantă)

Plante care cresc în şanţuri sau canale.

TAGMATA - (gr. tagma = corpuri)

1. Părţile morfo-anatomice a unui organism; 2. grupe de molecule.

TAIGAUA - (rus. taiga = întindere cu arbori)

Biocenoză arborescentă din zona temperată, formată îndeosebi din brad, molid, pin şi mesteacăn care cuprinde nordul Germaniei, o parte din Polonia, centrul şi nordul Uniunii Sovietice.

TAL - (gr. thallos = lăstar tînăr)

Aparatul vegetativ caracteristic plantelor inferioare (Talofite), lipsit de organe vegetative şi ţesuturi adevărate; t.apolar - tal lipsit de polaritate (ex. Chlorella); t.articulat - tal format din noduri şi internoduri (ex. Chara); t.colonial - tal format din numeroşi indivizi imobili sau mobili înglobaţi într-o masă mucilaginoasă (ex. Volvox, Pandorina, Gonium, Eudorina, ş.a.); t.cormoid - tal superior organizat cu poziţie erectă format din rizoizi, tulpiniţă şi frunzişoare întîlnit la unele Hepaticae şi la speci de Briofite din Cl. Musci; t.eutalic- tal turtit dorso-ventral, repent (plagiotrop) întîlnit la Hepaticele inferioare (ex. Marchantia polymorpha, Riccia, Ricciocarpus, Pellia, Conocephalus conicus, Metzgeria, Blasia, etc.); t.filamentos simplu- tal alcătuit dintr-o înlănţuire de celule care-şi păstrează individualitatea, putînd fiecare să aibă o viaţă independentă (ex. Ulotrix, Spirogya, Oscillatoria etc.); t.filamentos ramificat- tal ramificat în diverse forme; fie dichotomic, Cladoplora, fie aparent verticilat, Draparnaldia, verticilat - Chara; t.gigantic- tal care ajunge la mărimi foarte mari de 300 m. ex. Macrocystis pyrifera; t.heterotrich - tal superior organizat format dintr-o regiune bazată repentă cu rol de fixare şi o parte erectă (ortotropă) cu rol asimilator ex. la Stigeoclonium, Fritschiella tuberosa, Caulerpa ş.a.; t.imobil - tal fixat de substrat prin crampoane, ventuze, rizoizi; t.lamelar - tal cu o suprafaţă mare cu aspect foliaceu ex. Ulva, Porphyra, Prasiola ş,a,; t.masiv- tal cu mărimea şi suprafaţa mărită; t.microscopic - tal de mărimi reduse care pot fi observate numai la microscop; t.mobil- tal care se deplasează activ cu ajutorul cililor flagelilor sau cu rizopodele talurilor plasmodiale; t.ortotrop- tal care are o poziţie erectă; t.parenchimatos - tal caracteristic algelor cu tal foliaceu (ex. Ulva); t.plagiotrop- tal care are o simetrie dorso-ventrală, paralel cu substratul; t.pluricelular- tal format din numeroase celule; t.polarizat- tal care prezintă polaritate; t.sifonal- tal cu aspectul unui sifon ex. Botrydium, Dasycladus, Codium, Halimeda, Valonia, Vaucheria; t.unicelular (monocelular) - tal format dintr-o singură celulă. (Pl. LI, LII, LIII, LIV).

TALASOFITE - (gr. thalassa = mare; phyton = plantă)

Denumire taxonomică sub care mai sînt cunoscute algele marine.

TALASOPLANCTON - (gr. thalassa = mare; plangktos = hoinar)

Planctonul mărilor şi oceanelor.

TALIDII - (gr. thallos = lăstar tînăr)
Organe de înmulţire vegetativă care se formează pe părţile cauloidale sau pe cele rizoidale ale unui tal (ex. la Chara baltica) (Pl.XXIII, 4).

TALINE - (gr. thallos = lăstar tînăr)
Elemente sau părţi care aparţin talului.

TALODIBIONT - (gr. thallos = lăstar tînăr; dis = două; bios = viaţă)
Plantele inferioare (ex. algele verzi; algele brune, algele roşii) la care generaţia gametofitică (gametofitul) este independentă de generaţia sporofitică (sporofitul).

TALOFITE - (Thallophytae) - (gr. thallos = lăstar tînăr; phyton = plantă) sin. Criptogame avasculare.
Plante inferioare (bacterii, flagelate, mixomicete, alge, ciuperci, lichenі, briofite) a căruі aparat vegetativ este un tal. (Pl. XLIX, L, LI, LII, LIII, LIV, LV, LVI, LVII, LVII, LIX, LX, LXI, LXII, LXII, LXIV, LXIX).

TALOME - (gr. thallos = lăstar tînăr)
1. Ramuri ale talului; 2. structuri asemănătoare cu cele ale unui tal.

TALOMONOBIONT - (gr. thallos = lăstar tînăr; monos = singur, unul; bios = viaţă)
Plantele inferioare (ex. Briofitele) la care gametofitul este legat permanent de sporofit. (Pl. LXV, LXVI).

TALOSPORI - (gr. thalos = lăstar tînăr; sporos = sămînţă)
Spori formaţi prin fragmentarea bazi sau acropetală a hifelor miceliene.

TALOTEROFITE- (Thallotherophytae) - (gr. thallos = lăstar tînăr; terra = pămînt; phyton- plantă)
Forma biologică în care sînt încadrate mixomicetele, ciupercile, algele marine, planctonice şi ferigile anuale.

TAMARICACEAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) din Ord. Parietales care cuprinde arbuşti şi semiarbuşti cu frunze verticilate sau alterne, caduce sau cu frunzişoare mici scvamiforme. Flori hermafrodite rar unisexuate actinomorfe. Sepale patru-cinci; petale patru-cinci, stamine patru pînă la zece libere. Ovar superior bi-tri sau pentacarpelar. Fruct capsulă. Dintre specii amintim: Tamarix gallica L., Myricaria germanica (L.) Desv.

TANATOID - (gr. thanatos = moarte; eidos = formă)
Cu efect otrăvitor, mortal.

TANATOLOGIE - (gr. thanatos = moarte; logos = ştiinţă)
Stiinţa care studiază cauzele şi factorii ce determină moartea unui organism.

TANDEM - (lat. tandem = în fine)
Mai mulţi sateliţi cromozomiali separaţi prin constricţii transversale.

TAPETUM - (lat. tapetum = pătură)
Stratul de celule nutritive care căptuşeşte peretele sporangial de la Criptogame şi peretele sacilor polinici de la Angiosperme.

TARTAREU - (lat. tartarum = acid sărat)
Organ vegetal cu consistenţă sfărîmicioasă cu suprafaţă rugoasă de culoare albicioasă, vişinie.

TAXACEAE
Familie de plante superioare (Gimnospermae) din Ord. Coniferales care cuprinde arbori sau arbuşti dioici cu tulpina dreaptă, ascendentă sau culcată şi cu numeroase ramuri neregulate. Frunze liniare, plane, moi, persistente, dispuse în spirală, iar cele de pe lujeri dispuse lateral pe două rînduri, pe faţă verzi întunecate iar pe dos de un verde mai palid. Florile mascule cu şase pînă la patrusprezece stamine. Antere cu şase, opt saci polinici. Florile femele solitare. Sămînţa cu tegument lemnos acoperită incomplet de un aril. Dintre specii amintim: Taxus baccata L.

TAXOCEN - (gr. taxis = aranjare; koinos = în comun)
Asociaţie naturală apropiată ecologic şi taxonomic.

TAXOCENOLOGIA - (gr. taxis = aranjare; koinos = în comun; logos = ştiinţă)
Ramura taxonomiei care se ocupă cu clasificare grupărilor naturale de plante şi animale (fitocenoze şi zoocenoze).

TAXODIACEAE
Familie de plante superioare (Gymnospermae) din Ord. Coniferales care cuprinde arbori monoici cu frunze solzoase sau aciculare, spiralate, caduce toamna sau persistente. Flori mascule

Scanned with OKEN Scanner

solitare cu şase-opt stamine, cele femele solitare, terminale, în formă de conuri cu numeroase carpele. Seminţe cu trei muchii cîte două pe fiecare solz. Dintre specii amintim: Taxodium districhum (L.), L. C. Rich, Sequoia gigantea (Lindl.) Decaisne, Criptomeria japonica D. Don.

TAXON - (gr. taxis = aranjare)
Unităţile sistematice folosite în clarificarea regnului vegetal şi animal (filum, clasă, ordin, familie, gen, specie, subspecie, varietate, formă, linie, clonă ş.a.).

TAXONOMIE VEGETALA - (gr. taxis = aranjare; nanos = lege)
Ramura biologiei care studiază clasificarea plantelor după gradul lor de evoluţie, stabilind legăturile fitogenetice dintre diferitele grupe taxonomice şi legile evoluţiei lor; t. citologică - clasificarea plantelor în funcţie de numărul şi forma cromozomilor somatici; t. clasică - clasificarea plantelor după asemănările şi deosebirile morfologice, biochimice şi serologice; t. numerică - clasificarea făcută cu ajutorul matematicii pentru a stabili precis pe baza calculelor statistice asemănările şi deosebirile dintre taxoni.

Taxus baccata L. - Tisă
Arbore din Fam. Taxaceae, Ord. Coniferales, care popula în trecut pădurile noastre de foioase şi de răşinoase. Datorită lemnului său preţios, întrebuinţat în construcţii şi la producerea unor obiecte de artizanat, tisa a fost distrusă aproape în întregime, pentru care a fost decretată nonument al naturii.
Frumosul arbore are o tulpină dreaptă, ascendentă sau culcată, rareori ramificată, atingînd pînă la 15 m înălţime. Tisa poate fi întîlnită sporadic în tot arcul carpatic şi în Munţii Apuseni.

TEACA - (gr. thékê = teacă)
Porţiunea dilatată a peţiolului foliar şi a pedunculului floral cu ajutorul căreia, frunzele şi florile se prind de tulpini şi ramuri; t. amiliferă - stratul de celule endodermice în care se depozitează granule de amidon; t. fasciculară - teaca de ţesut mecanic (sclerenchimatic) în jurul fasciculelor libero-lemnoase ale tulpinii şi frunzelor; t. mucilaginoasă - stratul mucilaginos din jurul talului de la unele plante inferioare, rezultat prin gelificarea membranei celulare.

TECA - (gr. thékê = teacă)
1. Formaţiunea morfo-anatomică cu aspectul unei cutii care serveşte ca înveliş protector unor organisme; 2. cavitatea sporangială şi a anterei staminale.

TECASPORI - (gr. thékê = teacă; sporos = sămînţă) sin. endospori
Spori închişi într-un sporangiu (ex. ascosporii).

TECIUM - (gr. thékê = teacă)
Partea fertilă a unui apoteciu sau periteciu formată din asce cu ascopori şi parafize. (Pl. LXIII, 3-4).

TEGMEN - (lat. tegmen = înveliş)
Învelişul extern al tegumentului seminal al seminţelor biteguminate care este format din două sau mai multe straturi de celule parenchimatice.

TEGUMENT - (lat. tegumentum = care acoperă)
Învelişul protector al seminţei.

TELE - (gr. téle = distanţă)
Prefix folosit cu sensul de distanţă, îndepărtat.

TELEGENEZA - (gr. téle = distanţă; genesis = naştere)
Fecundaţie artificială.

TELEIANTE - (gr. téleios = complet; anthos = floare)
Flori hermafrodite.

TELEMORFOZA - (gr. téle = distanţă; morphosis = a forma)
Schimbarea formei unui organ sau organism sub influenţa unor stimuli care acţionează de la distanţă.

TELEUTOSORI - (gr. teleuté = completare; soros = grămadă)
Cuib de teleutospori maturi.

TELEUTOSPORI - (gr. teleute = completare; sporos = sămînţă)
Spori de rezistenţă bicelulari care se diferenţiază toamna pe micelul dicariotic al Uredinalelor, parazit pe cereale (Pl. XXVIII, 2).

TELEIOSTAGIU - (gr. telos = capăt; fr. étage = fază, stadiu)
Stadiul final din cadrul ciclului evolutiv al ciupercilor parazite producătoare de rugini (Uredinalele).

TELIPLASMA - (gr. thélys = femeie; plasma = formaţiune)
Protoplasma celulelor germinative feminine.

TELOCENTRIC - (gr. telos = capăt; kentron = centru) sin. telocromozom
Cromozom cu centromerul terminal.

TELECHINEZA - (gr. telos = capăt; kinesis = mişcare)
Stadiul final al cariochinezei în care cei doi nuclei fii sînt deja formaţi,

TELOCROMOMERE - (gr. telos = capăt; chroma = culoare; meros = parte)
Cromomere terminale.

TELOFAZA - (gr. telos = capăt; phasis = fază)
Ultima fază a cariochinezei în cursul căreia au loc: refacerea nucleilor fii (diploizi în mitoză şi haploizi în meioză şi citochineză) (Pl. IX, 3, 4).

TELOMI - (gr. telos = capăt)
Tulpini aeriene, dichotomic ramificate, lipsite de frunze care purtau terminal sporangi, fiind considerate forme primitive a cormului din care a luat naştere cormul complet al plantelor superioare actuale.

TELOMERE - (gr. telos = îndepărtat; meros = parte)
Gene situate la sfîrşitul braţelor cromozomiale care au rolul de a împiedica unirea cromozomilor normali sau unirea unui fragment prin capătul său rupt de un cromozom întreg.

TELOSINAPSA - (gr. telos = capăt; synapsis = contract)
Unirea cromozomilor cap la cap în cursul meiozei.

TELOSINDEZA - (gr. telos = capăt; syndesa = a lega)
Unirea prin capetele lor a jumătăţilor de cromozomi în meioză.

TELOTAXIE - (gr. telos = capăt; taxis = aranjare)
Deplasarea organismului pe direcţia de acţiune a stimulului.

TEODORESCU C. EMANOIL - (1866-1949)
Marele botanist român care a pus bazele fiziologiei vegetale şi a algologiei în ţara noastră, E. Teodorescu se dedică timp de aproape 8 ani studiului algelor din România, descoperind două genuri pentru ştiinţă (Gomontiella şi Dunaliella). In cadrul preocupărilor sale, privind creşterea şi mişcarea plantelor, dă o deosebită importanţă mişcării plantelor volubile, apoi dovedeşte că circummutaţia este o mişcare autonomă a plantelor. Datorită meritelor sale ştiinţifice şi didactice în anul 1909 a fost ales membru corespundent, iar în 1949 titular al Academiei Române. In anul 1935, a fost ales vicepreşedinte al Congresului internaţional botanic din Amsterdam. In anul 1939 a avut cinstea de a fi ales membru corespondent al Academiei de Stiinţe din Paris. In anul 1966 cu ocazia împlinirii a 100 de ani de la naşterea sa, a fost sărbătorit sub patronajul UNESCO, printre marile personalităţi culturale ale omenirii.

TEOFRAST - (370-283 î.e.n.)
Cel mai mare botanist al antichităţii care s-a impus prin studiile sale asupra plantelor. Lucrările sale de botanică constituie partea cea mai însemnată din întreaga sa operă. Se cunosc două cărţi de botanică rămase de la el: "Cauzele plantelor" şi "Cercetarea plantelor". In această ultimă lucrare se ocupă în esenţă de descrierea plantelor şi de ecologia lor. Ea cuprinde nouă cărţi cu următorul conţinut: Cartea I- părţile plantelor şi morfologia lor; Cartea II-a - îngrijirea copacilor de pădure; Cartea a III-a - plante din ţările străine şi bolile plantelor; Cartea V-a- pădurea şi utilizarea lemnului; Cartea VI-a - despre arbuşti şi despre zarzavaturi şi îngrijirea lor; Cartea a VIII-a - despre graminee, leguminoase şi agricultură; Cartea a IX-a- despre ierburile medicinale. Teofrast prin lucrările sale de morfologie şi sistematică a plantelor deschide un nou drum în biologia vegetală, fapt pentru care este denumit şi "părintele botanicii".

TEORIE - (gr. theorio = a considera)
t. axială (Bower 1908, 1935, Fritsch 1945) care consideră drept tip străbun pentru Pteridophyta, o plantă inferior organizată formată dintr-o axă fără rădăcină şi frunze, cu un fascicul simplu, primitiv şi un vîrf, vegetativ sau sporange terminal; t. celulară - (Schleiden 1838- plante, Schwann 1839- animale) - care arată că celula este unitatea fundamentală a vieţii şi după care creşterea şi dezvoltarea sînt consecinţa diviziunilor celulare; t. cladoficării (Sachs 1875, Arber 1930, 1941, 1950) care explică apariţia filogenetică a frunzelor prin turtirea capetelor ramurilor şi prin sudarea acestora, luînd aspectul unor frunze; t. cromozomială a ereditătii - (T. Morgan) conform căreia cromozomii reprezintă suportul material al ereditătii; t. enaţiunii - teorie care se referă la originea filogenetică a frunzelor conform căreia acestea au apărut prin cutarea epidermei tulpinilor nefoliate, cute numite emergente sau enaţiuni; t. euantică - (Hallier 1901, 1912, Arber şi Parkin 1907) care arată că floarea Angiospermelor rezultă din metamorfozarea conului unor Gimnosperme hermafrodite fosile de tipul Bennettitalelor; t. fitonului - (Gaudichaud 1841, Chauveaud 1921) - care arată că organul fundamental şi primar al plantelor superioare este frunza din care ulterior s-au

diferenţiat şi celelalte organe ale cormului; t.miceliară a ereditătii (K.W.Nägeli, 1884) - conform căreia organismul viu este alcătuit din două părţi distincte: idioplasma sau plasma ereditară şi trofoplasma sau plasma nutritivă; t.mutaţională a evoluţiei - (Hugo de Vries 1901) care arată că evoluţia este rezultatul mutaţiilor cu efecte mari; t.pangenelor (Hugo de Vries, 1889) - care arată că în nucleu sînt localizate nişte formaţiuni numite pangene care cuprind atît caracterele manifestate ale organismului cît şi pe cele latente; t.pericaulomului (Potonie 1903,1912) - care explică apariţia tulpinii cormului prin concreşterea porţiunii bazale a frunzelor cu tulpina primitivă rezultînd un pericaulom; t.plasmei germinative (A.Weismann, 1902) arată că organismele vii sînt constituite din germen sau plasmă germinativă, pe de o parte şi somă sau corp pe de altă parte; t.plastidulelor (E.Haeckel, 1876) - care arată că există în organisme, nişte molecule complexe, înzestrate cu "memorie" cu ajutorul cărora se asigură reproducerea organismelor asemănătoare cu ascendenţii; t.pseudantică - (Wettstein 1907, Janchen 1950 ş.a.) care arată că floarea Angiospermelor a luat naştere dintr-o inflorescenţă caracteristică unor Gimnosperme din Ord.Gnetales prin reducerea acesteia pînă la o floare; t.stelului - (Schaute, 1903; Zimmermann 1930 ş.a.) care foloseşte cele trei serii de steluri cu tipurile lor : a, Seria actinostelică cu: actinostel şi plectostel; b.seria polistelică cu: sifonostel (ectofloic şi amfifloic) şi polistel; c. seria eustelică cu: sifonostel, sifonoeustel, eustel, atactostel, în stabilirea valorii taxonomice şi filogenetice a grupelor de Cormofite; t.telomului (Zimmermann 1930) - care consideră ca organ vegetativ primar tulpina nefoliată din care ulterior sau dezvoltat rădăcinile, ramurile, frunzele de tip micro şi macrofilin.

TEPALE - (gr. tépale = petale)
Elemente ale învelişului florar simplu (perigon) uniform colorate.

TERATOLOGIE - (gr. teras = monstruozitate; logos = discurs)
Stiinţa care se ocupă cu studiul malformaţiilor şi cauzele care le provoacă la plante şi animale.

TERICOLE - (lat. terra = pămînt; colere = a locui)
Organismele vegetale care trăiesc în exclusivitate pe suprafaţa pămîntului.

TERIHERBOSA - (lat. terra = pămînt; herba = iarbă)
Cenotaxon în care sînt încadrate fitocenozele ierboase terestre.

TERITORIU - (lat. territorium = pămîntul unui ţinut)
Suprafaţa de teren ocupată de o biocenoză, biomtip sau biom.

TERMINAL - (lat. terminus = capăt)
Organ vegetal situat în vîrful sau extremitatea unui organism (ex. muguri, sporangi, gametangi).

TERMINALIZARE - (lat. terminus = sfîrşit)
Mişcarea chiasmei către extremităţile cromozomului.

TERMITOFILE - (lat. termes = vierme de pădure; phylein = a iubi)
Ciuperci care trăiesc în coloniile de termite.

TERMOCLEISTOGAMIE - (gr. therme = căldură; cleistos = închis; gamos = căsătorie)
Polenizarea discretă a unei flori care nu se deschide datorită temperaturii nefavorabile a mediului externe.

TERMOCLINA - (gr. therme = căldură; klime = pătură)
Stratul mijlociu de apă, dintr-un lac situat între epilimnion şi hipolimnion.

TERMODURIC - (gr. therme = căldură; lat. durus = dur)
Microorganisme care pot rezista la temperaturi ridicate.

TERMOFILACTIC - (gr. therme = căldură; phylaktikos = adecvat)
Organismul care poate suporta temperaturi ridicate ale mediului de viaţă, aşa cum sînt unele bacterii.

TERMOFILE - (gr. therme = căldură; philos = iubire)
Microorganisme care se dezvoltă optim la temperaturi mai mari de 40°C.

TERMOGENE - (gr. therme = căldură; gennaein = a produce)
Microorganisme fermentative care declanşează reacţiile de oxidare în urma cărora se degajă o cantitate mare de căldură.

TERMOGRAF
Aparat folosit pentru înregistrarea grafică a variaţiilor termice. (Pl. LXXXV,8).

TERMOMETRUL DE CAMERA
Aparat fixat pentru înregistrarea temperaturii din încăpere (Pl. LXXXVI,1).

Scanned with OKEN Scanner

TERMOMETRUL PRASTIE
Aparat folosit pentru înregistrarea temperaturii apei la diferite adîncimi (Pl. LXXXVI, 2).

TERMONASTIE - (gr. therme = căldură; nastos = presare)
Inchiderea sau deschiderea unor organe vegetale ca răspuns la variaţiile termice ale mediului ambiant.

TERMOPERIODICITATE - (gr. therme = căldură; periodos = perioadă)
Influenţa pe care o exercită asupra plantelor diferenţa de temperatură dintre zi şi noapte.

TERMOPERIODISM - (gr. therma = căldură; periodos = perioadă)
Efectul modificator (în sens pozitiv sau negativ) al temperaturii asupra fotoperiodismului.

TERMOSCOPIC - (gr. therme = căldură; skopein = vedere)
Organ senzitiv adaptat pentru recepţionarea variaţiilor termice ale mediului.

TERMOSTAT
Aparat izolat termic, în care temperatura interioară a aerului este menţinută constantă.

TERMOTAXIE - (gr. therme = căldură; lat. taxis = aranjare)
Reacţia organismelor vii ca răspuns la acţiunea stimulilor termici.

TERMOTROPISM - (gr. therme = căldură; trope = răsucire)
Curbarea organelor plantelor fixate pe direcţia de acţiune a unor stimuli termici (t.pozitiv) sau în direcţie opusă (t.negativ).

TERNATE - (lat. terni = cîte trei)
Frunze divizate în trei lobi sau cu trei foliole.

TERNATOPINATE -(lat. terni = cîte trei; pinna = pană)
Frunză penat compusă cu trei foliole.

TEROFILE - (gr. theros = vară; phyllon = frunză)
Plante cu frunze caduce cu perioada de vegetaţie vara.

TEROFITE - (gr. theros = vară; phyton = plantă)
Forma biologică în care sînt încadrate plantele anuale, care îşi parcurg întreg ciclul vital într-un singur sezon de vegetaţie şi care trec peste perioadele nefavorabile ale anului sub formă de seminţe sau spori (prescurtat T sau Th).

TERPENE - (gr. terebinthos = terebentina arborilor)
Hidrocarburi componente ale uleiurilor eterice vegetale.

TEST CROSS - (engl. test = încercare; cross = încrucişare) sin. încrucişare de verificare
Incrucişarea regresivă cu părintele recesiv pentru gena respectivă, sau o încrucişare a unui individ cu constituţie genetică necunoscută cu un soi recesiv pentru toate genele urmărite, pentru a determina dacă individul respectiv este homozigot sau heterozigot pentru aceste gene.

TESTA - (lat. testa = carapace)
Stratul extern, rezistent, format din celule sclerificate ale tegumentului seminal.

TESTUL CIS-TRANS - sin. testul complementarităţii
Metodă genetică folosită pentru determinarea alelismului funcţional adică pentru a afla dacă două mutaţii, localizate apropiat, afectează aceeaşi genă sau gene diferite. Metoda se bazează pe faptul că un organism care posedă două mutaţii diferite în poziţia trans (în cromozomi diferiţi) manifestă fenotip mutat dacă ambele mutaţii afectează aceeaşi genă, dar are fenotip normal dacă mutaţiile afectează gene diferite.

TESTUL X^2 - (chi-pătrat)
Metodă statistică folosită pentru verificarea corespondenţei între două distribuţii ale unui caracter alternativ.

TETRAACHENA - (gr. tetras = patru; a = fără; chainein = a deschide)
Fructul apocarpoid întîlnit la Labiate care la maturitate se desface în patru achene (Pl. XLVII, 2, F).

TETRACARPELAR - (gr. tetras = patru; karpos = fruct)
Gineceu format din patru carpele.

TETRACICLICE - (gr. tetras = patru; kyklos = cerc)
Flori cu elementele florale dispuse pe patru cercuri concentrice.

TETRACITE - (gr. tetras = patru; kytos = cavitate)
Celulele tetradei formate în urma diviziunii meiotice a celulei mamă.

Scanned with OKEN Scanner

TETRACOC - (gr. tetras = patru; kokkos = bob)
Colonie de bacterii formată din patru cocі.

TETRACOMOTE - (gr. tetras = patru; eng. cuting = tăieturi)
Tulpini sau ramuri care sînt divizate în patru.

TETRADA - (gr. tetras = patru)
1. Grup de patru celule asexuate (spori) haploide formate în urma diviziunii meiotice; 2. cele patru cromatide care formează un bivalent în meioză (Pl. IX, 4).

TETRADINAM - (gr. tetras = patru; dynamis = putere)
Androceu format din şase stamine dintre care patru au filamentele mai lungi şi două mai scurte (ex. la Crucifere) (Pl. XXXVII, 3, B).

TETRAGENIC - (gr. tetras = patru; gennaein = a fi produs)
1. Organism care prezintă patru gene diferite pe un locus specific; 2. caracter controlat de patru gene.

TETRAGINE - (gr. tetras = patru; gyne = femeie)
Flori cu gineceul format din patru carpele.

TETRAGONAL - (gr. tetras = patru; gonia = unghi)
Organ vegetal care în secţiune transversală prezintă patru muchii sau unghiuri (ex. tulpina de la Labiate).

TETRAMER - (gr. tetras = patru; meros = parte)
Organ vegetal constituit din patru părţi sau care se divide în patru.

TETRAMITE - (gr. tetras = patru; mitos = filament)
Grup de patru cromatide conjugate în cadrul primei profaze meiotice.

TETRANDRE - (gr. tetras = patru; aner = bărbat)
Flori cu androceul format din patru stamine.

TETRAPETALE - (gr. tetras = patru; petalon = frunză)
Flori a căror corolă este formată din patru petale libere.

TETRAPLOID - (gr. tetras = patru; ploos = filament; eidos = formă)
Celulă sau organism care prezintă patru seturi haploide de cromozomi.

TETRARH - (gr. tetras = patru; arche = element)
Rădăcină care prezintă în structura sa patru fascicole lemnoase.

TETRASOMIC - (gr. tetras = patru; soma = corp)
Celulă sau organism care prezintă de patru ori acelaşi cromozom şi nu de două ori cum întîlnim la organismele normale diploide.

TETRASPERM - (gr. tetras = patru; sperma = sămînţă)
Fruct care prezintă patru seminţe.

TETRASPORI - (gr. tetras = patru; sporos = sămînţă)
Spori imobili, formaţi în tetrasporange, pe tetrasporofitul algelor roşii diplobionte (Ceramium rubrum, Dasya elegans).

TETRASPORANGE - (gr. tetras = patru; sporos = sămînţă; anggeion = vas)
Sporange diferenţiat de tetrasporofitul algelor roşii diplobionte.

TETRASPOROFIT - (gr. tetras = patru; sporos = sămînţă; phyton = plantă)
A doua generaţie sporofitică, diploidă, generată de carposporii diploizi prezenţi la algele roşii diplobionte (Pl. XLII, 3, B).

TETRASTICH - (gr. tetras = patru; stichos = şir, rînd)
Organe vegetale (frunze, muguri) dispuse pe patru rînduri.

TETRATECAL - (gr. tetras = patru; theke = cutie)
Organ vegetal care prezintă patru cavităţi, loculi sau loji.

TEXTURA - (lat. textura = ţesătură)
1. Structura solului; 2. structura floristică a unei fitocenoze arboricole.

THYMELAEACEAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) din Ord. Rosales care cuprinde arbuşti, subarbuşti sau plante ierbacee anuale. Frunze simple sublanceolate sau liniare, lipsite de stipele. Flori hermafrodite, actinomorfe, rar, uşor zigomorfe, dispuse în spice, raceme, umbele, ori solitare. Axa florală formează un hepantium, pe marginea căruia sînt aşezate patru-şase sepale, aproape în întregime unite. Petalele lipsesc, sau sînt rudimentare. Stamine patru-cinci sau numeroase.

Scanned with OKEN Scanner

Gineceu uni-pentacarpelar, superior. Fruct capsulă ori nuculă. Dintre specii amintim: Thymelaea passerina (L.) Coss. et Germ., Daphne mezereum L., Daphne cneorum L., Daphne blagayana Frey.

TIAMINA
Substanţă din grupa vitaminei B (B_1) sau aneurina sintetizată în ţesuturile vegetale, cu rol esenţial în creşterea rădăcinilor plantelor.

TICHOCEN - (gr. tyche = întîmplare; koinos = în comun)
Plante din cadrul unei biocenoze care creşte rapid în variate condiţii ecologice.

TICHOLIMNETIC - (gr. tyche = întîmplare; limne = lac)
Organismele care o perioadă de timp sînt foarte fixate după care devin libere.

TICHOPLANCTON - (gr. tyche = întîmplare; plangktos = hoinar)
Organisme planctonice provenite din desprinderea organismelor fixate.

TICHOPOTAMIC - (gr. tyche = întîmplare; potamos = rîu, fluviu)
Organismele vegetale care trăiesc numai în apele stătătoare.

TIFOFITE - (gr. tiphos = boală; phyton = plantă)
Plante din bălţi şi lacuri.

TIGEL - (fr. tige = tulpină)
Axul central al embrionului format din radiculă şi plumelum.

TIGMOCHINEZA - (gr. thigema = atingere; kinesis = mişcare)
Răspunsul celulelor şi organismelor mobile la contactul cu anumiţi stimuli.

TIGMOMORFOZA - (gr. thigema = atingere; morphosis = formă)
Schimbarea formei şi structurii organelor vegetale sau apariţia unor structuri noi ca răspuns la contractul cu anumite corpuri.

TIGMOTROPISM - (gr. thigema = atingere; trope = răsucire)
Curbarea sau răsucirea organelor plantelor fixate ca răspuns la contactul mecanic cu anumite suporturi (ex. tulpinile plantelor volubile, cîrceii etc.)

TIJA - (fr. tigé = tulpina)
Axul central, tulpina sau oricare din ramurile unei plante.

TILE - (gr. thylakos = pungă)
Grupe de celule parenchimatice care pătrund în interiorul vaselor lemnoase prin punctuaţiunile acestora.

TILIACEAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) din Ord. Malvales (Columniferales) care cuprinde arbori, rar arboraşi cu frunze simple întregi, cu stipele caduce. Flori hermafrodite actinomorfe, dispuse în dichazii însoţite de hipsofile (bractee) cu care concresc. Sepale cinci, petale cinci, stamine numeroase, adesea cinci sau zece, libere. Ovar unu superior. Fruct capsular. Dintre specii amintim: Tilia tomentosa Much. Tilia platyphyllos Scopl., Tilia cordata Mill.

TIMINA
Baza pirimidinică găsită în ADN.

TINCTURA DE ALKANA
Alkana (pulbere de rădăcini) ..... 10 g
Alcool absolut ..... 30 cc
Se lasă pentru dizolvare o zi, după care se filtrează. Vasul cu soluţia filtrată se introduce într-o etuvă pentru grăbirea evaporării alcoolului. Rezidul este dizolvat în 5 cc acid acetic glacial. Se adaugă apoi 50 cc alcool etilic de 50% se lasă 24 ore după care se filtrează din nou. Secţiunile după tratare cu hipoclorit de K (apă de Javel), sau hipoclorit de Na (apă de Labaraque), se spală cu apă distilată şi se pun pe lamă într-o picătură de tinctură de Alkana. Dacă în timpul colorării secţiunilor se formează un precipitat se adaugă cîteva picături de alcool 5o%. După colorare, secţiunile se spală cu apă, alcool şi se montează.

TINCTURA DE IOD
Soluţie apoasă sau alcoolică de iod metalic.

TIJOFITE - (gr. this = grămadă de nisip; phyton = plantă)
Plante specifice dunelor de nisip.

TIOFILE - (gr. theion = sulf; philein = a iubi)
Bacteriile care preferă mediile bogate în hidrogen, sulfurat sau în alţi compuşi ai sulfului.

TIOGENIC - (gr. theion = sulf; gennaein = a produce)
Bacteriile sulfuroase care reduc compuşii sulfului pînă la sulful molecular.

TIP DE AREAL
Gruparea arealelor tuturor taxonilor vegetali care se încadrează în aceeaşi regiune geografică.

TIP DE COMUNITATE
Model abstract al unui ansamblu de comunităţi concrete asemănătoare prin compoziţie, structură şi staţiune.

TIP DE DEZVOLTARE A VEGETATIEI
Unitate dinamică abstractă a vegetaţiei în concepţia lui E.Aichinger.

TIP DE ETAJARE
Model abstract al unei succesiuni de etaje ce se repetă mai mult sau mai puţin în diferite masive muntoase.

TIP DE PADURE
Model abstract al unui ansamblu de comunităţi de pădure concrete, asemănătoare prin compoziţia stratului arborescent şi al altor straturi, faună, staţiune, raporturi ale plantelor cu mediu, procese de regenerare şi succesiuni (Sukacev).

TIP DE VEGETATIE
Gruparea tuturor formaţiunilor vegetale care au ca dominante specii ce aparţin aceleiaşi forme biologice.

TIPOLOGIE FORESTIERA
Ştiinţa tipurilor de pădure.

TIRSA - (gr. thyosos = vergea, baghetă)
1. Inflorescenţă mixtă cu axul principal racemos, iar axele laterale cimoase; 2. hifă laterală purtătoare de clamidosporI.

TOMENTOS - (lat. tomentum = umplutură)
Organul vegetal care este acoperit cu peri moi catifelaţi, morţi, care-i dau o culoare cenuşie albicioasă.

TOMENTUM - (lat. tomentum = umplutură)
Invelişul dens de peri moi de pe unele tulpini, ramuri, frunze etc.

TONOPLAST - (gr. tonos = întindere; plastos = formaţiune)
Peliculă plasmatică, lipsită de incluziuni şi semipermeabilă din jurul vacuolei, care constituie membrana vacuolară (V. 4).

TONOTAXIE - (gr. tonos = întindere; taxis = ordonare)
Deplasarea organismelor sau a celulelor mobile ca răspuns la schimbarea densităţii mediului de viaţă.

TOPONIMIE - (gr. topos = loc; onyma = nume)
Numirea locului sau a regiunii de origine a unui taxon sau cenotaxon.

TOPOTIP - (gr. topos = loc; typos = tipar)
Organism cu acelaşi habitat cu al tipului original.

TORNATE - (lat. tornare = tocit, bont)
Organe vegetale cu vîrfurile sau extremităţile rotunjite sau truncate (boante).

TORSIONAT - (lat. torquere = a suci, a învîrti)
Organ vegetal răsucit după o linie spirală.

TORTUOS - (lat. tortuosus = sucit)
Răsucit în spirală.

TORUS - (lat. torus = proeminenţă)
Ingroşarea membranei primare sub forma de lentilă biconvexă în dreptul deschiderii punctuaţiunii areolate. (Pl. II, 3).

TOTIPOTENT - (lat. totus = tot; potens = putere)
Celulele meristematice care se pot specializa generînd diferite ţesuturi adulte în funcţie de hormonii care acţionează.

TOURNEFORT PITTON - (1656-1708)
Pasionat explorator şi botanist care străbate Franţa, Spania, Grecia, Asia Mică, colecţionînd un bogat material botanic. Dintre lucrările sale, cea mai importantă este "Elements de

Scanned with OKEN Scanner

Botanique ou Methode pour reconnaitre les plantes" (1794) în care sînt descrise 10.146 de specii de plante, repartizate în 698 genuri şi acestea în 22 de clase. Tournefort urmăreşte în primul rînd să dea o caracterizare cît mai precisă şi completă a genurilor. Sistemul său de clasificare păstrează împărţirea veche a lui Teofrast în arbori, arbuşti, subarbuşti şi ierburi. Fiecare grup este subdivizat după caracterele corolei: simplă sau compusă, monopetală sau polipetală regulată sau neregulată etc.. Datorită folosirii în clasificare a acestui criteriu unilateral, întreg sistemul său capătă un caracter artificial.

TOXIC - (gr. taxikon = otravă)
Substanţă sau organ vegetal care cauzează otrăvirea şi ca urmare moartea celulelor sau organismelor vii.

TOXICOLOGIE - (gr. toxikon = otravă; logos = ştiinţă)
Stiinţa care studiază substanţele otrăvitoare, efectele lor asupra organismelor vii, prevenirea şi anihilarea acţiunilor lor nocive.

TOXIGEN - (gr. toxikon = otravă; genes = a produce)
Organ vegetal producător de toxine,

TOXINE - (gr. toxikon = otravă)
Substanţe produse de organismele vegetale care au acţiune otrăvitoare asupra organismelor vii.

TRABANT - (gr. trabant = satelit)
Segment cromozomial separat de restul cromozomului printr-o strangulare circulară.

TRABECULE - (lat. trabecula = grindă mică, traversă)
1. Grupe de celule sterile din structura peretelui sporangial de la Pteridofite; 2. lamele primare ale himenoforului de la Agaricaceae; 3. punţi celulare cu rol de susţinere a unor cavităţi.

TRAHEE - (lat. trachia = tub respirator)
Vase lemnoase evoluate, perfecte, la care pereţii transversali au dispărut (Pl.XI,1).

TRAHEIDE - (lat. trachia = tub respirator)
Celule prozenchimatice cu capetele oblice şi punctuaţiuni scalariforme sau areolate, componente ale vaselor lemnoase de tip primitiv caracteristice Pteridofitelor şi Gimnospermelor (Pl.XI,2,A).

TRAHEOFITE - (lat. trachia = tub respirator; gr. phyton = plantă)
Plante superioare care posedă un ţesut conducător bine dezvoltat (Pteridofitele, Gimnospermele şi Angiospermele).

TRAMA - (lat. trama = ţesătură)
Stratul plectenchimatic situat între cele două pături himeniale ale unei lamele de la Agaricaceae.

TRANSAPICAL - (lat. trans = trece prin; apex = vîrf)
Axa transversală şi plană a Diatomeelor.

TRANSCRIPTIE - (lat. transcriptio = a transfera)
Procesul prin care informaţia genetică codificată în ADN este transferată în ARN.

TRANSDUCTIE - (lat. transducere = a transfera)
Transferarea informaţiei genetice de la o celulă bacteriană donor la alta recipient, prin intermediul bacteriofagului; t. incompletă- materialul genetic transferat nu este nici integrat în genomul bacterian şi nici nu se replică; t. completă - materialul genetic transferat este integrat în genomul bacterian şi este transferat generaţiilor următoare; t. lespecifică - asocierea ADN-ului transferat cu ADN-ul bacterian se poate face în orice punct al genomului celulei gazdă; t. specializată- asocierea celor două ADN-uri se face numai în anumite puncte.

TRANSFERAZE
Grupe de enzime care catalizează transferul de grupări metil, carboxil, amine ş.a. de la o substanţă numită donor la alta numită acceptor.

TRANSGRESIUNE - (lat. transgressus = a trece dincolo)
Extinderea arealului biogeografic al unui taxon sau cenotaxon în teritorii geografice noi.

TRANSIENT - (lat. transire = a trece dincolo)
Organ vegetal trecător, efemer cu o durată scurtă de viaţă.

TRANSFER - (lat. transferare = a purta dincolo)
Transmiterea prin conjugare la bacterii a unor caractere genetice.

Scanned with OKEN Scanner

TRANSFER DE GENE

Metodă folosită pentru introducerea într-un genotip a unei anumite gene de la specia înrudită, prin provocarea cu ajutorul iradierii a unor translocaţii între cromozomii celor două specii.

TRANSFORMARE - (lat. transformare = a transforma)

1. Modificarea caracterelor unei suşe microbiene, cu ajutorul ADN-ului, extras din aceeaşi specie; 2. modificarea caracterelor genetice ale unui organism prin recombinare; t. intraspecifică - cînd ADN-ul provine din aceeaşi specie; t. interspecifică - cînd ADN-ul provine de la altă specie.

TRANSFORMAREA BACTERIILOR

Schimbarea ereditară a însuşirilor unei linii bacteriene sub influenţa extractului conţinînd ADN din altă linie bacteriană.

TRANSHETEROZIS - (lat. trans = dincolo de; engl. stimulus of heterozygosis = stimulare prin heterozigoţie)

Formă de heterozis în care hibridul depăşeşte nu numai formele parentale consangvinizate ci şi nivelul populaţiei cu fecundare străină din care au fost extrase.

TRANSLATIE - (lat. trans = trece prin; locul = loc)

Transferul informaţiei genetice din un ARN într-o secvenţă specifică de aminoacizi.

TRANSLOCATIE - (lat. trans = trece prin; locul = loc)

1. Schimbul de segmente între doi cromozomi; 2. schimbarea poziţiei unui fragment în acelaşi cromozom; t. alelosomală - schimbul de segmente între cromozomii homologi; t. heterosomală - schimbul de segmente între cromozomi heterologi; t. extraradială - schimbarea unui fragment cromozomial dintr-un braţ al unui cromozom şi celălalt braţ al aceluiaşi cromozom; t. intraradială - schimbarea poziţiei unui fragment cromozomial în acelaşi braţ, cromozomial; t. reciprocă - schimbul de segmente între doi cromozomi.

TRANSLOCATIA AUXINELOR

Transportul auxinelor în organele vegetale. După ultimele cercetări translocaţia s-ar face în ambele sensuri, atît la tulpină cît şi la rădăcină; la tulpină translocaţia bazipetală este de circa cinci ori mai intensă decît cea acropetală, pe cînd la rădăcină este invers. Migrarea moleculelor de auxină- după Went - este determinată de forţa electrică a grupărilor sale carboxilice.

TRANSMISIE CELULARA

Transmiterea directă la unele organisme inferioare a unor părţi ale celulei, de la ascendenţi la descendenţi.

TRANSMUTATIE - (lat. transmutare = a schimba)

Transformarea unei specii în alta în urma unei mutaţii.

TRANSPIRATIE

Procesul fiziologic de pierdere a apei sub forma de vapori din plante.

TRANSPOZITIE CROMOZOMIALA

Inserarea unui fragment cromozomial rezultat dintr-o dublă ruptură, în alt cromozom în care a avut loc o singură ruptură.

TRANSVERSAL - (lat. transversus = aşezat de-a curmezişul)

Planul perpendicular pe axul longitudinal.

TRANSVERSIE - (lat. transversus = aşezat de-a curmezişul)

Substituirea în lanţul de ADN a unei baze purinice cu una pirimidinică sau a unei baze pirimidinice cu una purinică.

TRANZITORIU - (lat. transitorius = care trece)

Organ vegetal trecător sau efemer, cu o durată scurtă de viaţă.

TRANZITIE

Tip de înlocuire a bazelor azotate din ADN, în care o bază purinică este înlocuită de o altă bază purinică sau o bază pirimidinică de o altă bază pirimidinică.

A	G		T	C
II	III	sau	II	III
T	C		A	G

TRAUMATISM - (gr. trauma = rană)

Lezarea anatomică şi funcţională a unui organism, organ sau celulă.

TRAUMATONASTIE - (gr. trauma = rană; nastos = presat)

Închiderea sau deschiderea organelor vegetale (flori, frunze) ca răspuns la acţiunea unor stimuli traumatici.

TRANSFER DE GENE

Metodă folosită pentru introducerea într-un genotip a unei anumite gene de la specia înrudită, prin provocarea cu ajutorul iradierii a unor translocaţii între cromozomii celor două specii.

TRANSFORMARE - (lat. transformare = a transforma)

1. Modificarea caracterelor unei suşe microbiene, cu ajutorul ADN-ului, extras din aceeaşi specie; 2. modificarea caracterelor genetice ale unui organism prin recombinare; t. intraspecifică - cînd ADN-ul provine din aceeaşi specie; t. interspecifică - cînd ADN-ul provine de la altă specie.

TRANSFORMAREA BACTERIILOR

Schimbarea ereditară a însuşirilor unei linii bacteriene sub influenţa extractului conţinînd ADN din altă linie bacteriană.

TRANSHETEROZIS - (lat. trans = dincolo de; engl. stimulus of heterozygosis = stimulare prin heterozigoţie)

Formă de heterozis în care hibridul depăşeşte nu numai formele parentale consangvinizate ci şi nivelul populaţiei cu fecundare străină din care au fost extrase.

TRANSLATIE - (lat. trans = trece prin; locul = loc)

Transferul informaţiei genetice din un ARN într-o secvenţă specifică de aminoacizi.

TRANSLOCATIE - (lat. trans = trece prin; locul = loc)

1. Schimbul de segmente între doi cromozomi; 2. schimbarea poziţiei unui fragment în acelaşi cromozom; t. alelosomală - schimbul de segmente între cromozomii homologi; t. heterosomală - schimbul de segmente între cromozomi heterologi; t. extraradială - schimbarea unui fragment cromozomial dintr-un braţ al unui cromozom şi celălalt braţ al aceluiaşi cromozom; t. intraradială - schimbarea poziţiei unui fragment cromozomial în acelaşi braţ, cromozomial; t. reciprocă - schimbul de segmente între doi cromozomi.

TRANSLOCATIA AUXINELOR

Transportul auxinelor în organele vegetale. După ultimele cercetări translocaţia s-ar face în ambele sensuri, atît la tulpină cît şi la rădăcină; la tulpină translocaţia bazipetală este de circa cinci ori mai intensă decît cea acropetală, pe cînd la rădăcină este invers. Migrarea moleculelor de auxină - după Went - este determinată de forţa electrică a grupărilor sale carboxilice.

TRANSMISIE CELULARA

Transmiterea directă la unele organisme inferioare a unor părţi ale celulei, de la ascendenţi la descendenţi.

TRANSMUTATIE - (lat. transmutare = a schimba)

Transformarea unei specii în alta în urma unei mutaţii.

TRANSPIRATIE

Procesul fiziologic de pierdere a apei sub forma de vapori din plante.

TRANSPOZITIE CROMOZOMIALA

Inserarea unui fragment cromozomial rezultat dintr-o dublă ruptură, în alt cromozom în care a avut loc o singură ruptură.

TRANSVERSAL - (lat. transversus = aşezat de-a curmezişul)

Planul perpendicular pe axul longitudinal.

TRANSVERSIE - (lat. transversus = aşezat de-a curmezişul)

Substituirea în lanţul de ADN a unei baze purinice cu una pirimidinică sau a unei baze pirimidinice cu una purinică.

TRANZITORIU - (lat. transitorius = care trece)

Organ vegetal trecător sau efemer, cu o durată scurtă de viaţă.

TRANZITIE

Tip de înlocuire a bazelor azotate din ADN, în care o bază purinică este înlocuită de o altă bază purinică sau o bază pirimidinică de o altă bază pirimidinică.

A	G		T	C
II	III	sau	II	III
T	C		A	G

TRAUMATISM - (gr. trauma = rană)

Lezarea anatomică şi funcţională a unui organism, organ sau celulă.

TRAUMATONASTIE - (gr. trauma = rană; nastos = presat)

Inchiderea sau deschiderea organelor vegetale (flori, frunze) ca răspuns la acţiunea unor stimuli traumatici.

Scanned with OKEN Scanner

TRAUMATOTROPISM - (gr. trauma = rană; trope = răsucire)
Curbarea organelor plantelor datorită rănirii lor.

TRIACANTINA
Citochinină nativă, izolată pentru prima dată de către R.H.Hall şi colaboratorii (1966) din ARN solubil de drojdie debere şi de către I.P.Hengelson şi N.J.Leonard (1966) din bacteria patogenă Corynebacterium fascians.

TRIADELF - (gr. tria = trei; adelphos = rudă)
Androceu a cărui stamine sînt concrescute prin filamentele lor, formînd trei mănunchiuri (Pl.XXXVII, 4, G).

TRIANDRE - (gr. tria = trei; aner = bărbat)
Flori cu androceul format din trei stamine.

TRIANGULARE - (lat. triangularis = cu trei colţuri)
Organe vegetale care au trei muchii longitudinale.

TRIANTE - (gr. tria = trei; anthos = floare)
Inflorescenţe care prezintă trei flori.

TRIARHA - (gr. tria = trei; arche = element)
Rădăcina care posedă în structura sa trei fascicole lemnoase şi trei liberiene.

TRIB - (lat. tribus = trib, familie)
Subdiviziune a familiei, diferenţiată de alte triburi prin unele mici caractere taxonomice şi care cuprinde genuri înrudite.

TRIBRACTEATE - (lat. tres = trei; bractea = foaie subţire)
Flori sau inflorescenţe cu trei bractei.

TRICARPELAR - (gr. tria = trei; karpos = fruct)
Gineceu format din trei carpele.

TRICENTRIC - (gr. tria = trei; kentron = centru)
Cromozom cu trei centromeri.

TRICHOBACTERIALES
Ordin de bacterii care cuprinde specii unicelulare grupate în forme filamentoase şi înconjurate de o teacă. Aproape toate sînt bacterii feruginoase.

TRICHOBLASTE - (gr. thrix = păr; blastos = mugure)
Celule ale epidermei vegetale generatoare de peri şi emergenţe.

TRICHOCARPE - (gr. thrix = păr; karpos = fruct)
Plantele care au fructele păroase.

TRICHOGIN - (gr. thrix = păr; gyne = femeie)
Prelungirea cilindrică a carpogonului şi ascogonului cu rol receptor al gametului masculin (Pl. XXXII, 6).

TRICHOMI - (gr. trichoma = păr)
Peri vegetali.

TRICHOTALICE - (gr. thrix = păr; thallos = lăstar tînăr)
Talofitele care au talul filamentos.

TRICHOTOM - (gr. tricha = de trei ori; tomos = tăieturi)
Organul vegetal divizat în trei ramuri.

TRICUSPID - (lat. tres = trei; cuspis = ascuţit)
Organ vegetal cu trei vîrfuri.

TRIDINAM - (gr. tria = trei; dynamis = forţă, putere)
Androceul format din şase stamine, dintre care trei au filamente mai lungi şi trei mai scurte.

TRIFID - (lat. trifidus = trifurcat)
Organ divizat în trei lobi.

TRIFOLIATE - (lat. tres = trei; folium = frunză)
Plante care posedă trei frunze.

TRIFOLIOLATE - (lat. tres = trei; folium = frunză mică)
Frunze compuse din trei foliole (Pl. LIX, 3, A).

Scanned with OKEN Scanner

TRIFURCAT – (lat. trifurcatus = trei furci)
Organ divizat prin vîrful său în trei ramuri sau lobi.

TRIGAME – (gr. tria = trei; gamos = căsătorie)
Plantele care posedă flori masculine, feminine şi hermafrodite pe acelaşi individ.

TRIGENIC – (gr. tria = trei; gennaein = a produce)
Caracter condiţionat de trei perechi de gene; 2. celula poliploidă care are trei alele diferite pentru un locus oarecare.

TRIGINE – (gr. tria = trei; gyne = femeie)
Flori care prezintă trei pistile.

TRIHIBRID – (gr. tri = trei; hybris = violenţă)
Hibridul provenit din încrucişarea a doi părinţi homozigoţi, care diferă în trei perechi de gene.

TRIJUGATE – (lat. tres = trei; jugum = pereche)
Frunze compuse care posedă trei perechi de foliole.

TRILOBATE – (gr. tria = trei; lobos = lob)
Frunze cu trei lobi.

TRILOCULAR – (lat. tres = trei; loculus = loc mic)
Gineceu sau fruct cu trei loji, loculi sau cavităţi. (Pl. XXXVIII, 5, C).

TRIMERE – (gr. tria = trei; meros = parte)
Flori care posedă pe fiecare ciclu cîte trei elemente.

TRIMONOICE – (gr. tria = trei; monos = singur; oikos = casă)
Plante care posedă flori masculine, feminine şi hermafrodite pe acelaşi individ.

TRINERVATA – (lat. tres = trei; nervus = nerv)
Frunză care posedă trei nervuri.

TRIOICE – (gr. tria = trei; oikos = casă)
Plante care formează flori masculine, feminine şi hermafrodite pe indivizi diferiţi.

TRIOVULATE – (lat. tres = trei; ovum = ou)
Plante care posedă în ovar trei ovule.

TRIPARTITE – (lat. tres = trei; partitus = împărţit)
Frunze divizate în trei lobi, incizurile nedepăşind linia mediană a jumătăţii limbului.

TRIPINATE – (lat. tres = trei; pinna = pană)
Frunze care sînt de trei ori penat divizate.

TRIPLOID – (gr. tri = trei; ploos = filament; eidos = formă)
Organism sau celulă cu trei seturi haploide de cromozomi.

TRIPLOSTICHE – (gr. triploos = trei; stichos = rînd)
Organe vegetale dispuse pe trei rînduri.

TRISEPTATE – (lat. tres = trei; septum = împărţire)
Organ vegetal divizat de trei pereţi transversali.

TRISERIAL – (lat. tres = trei; seriea = rînduri)
Organe aranjate pe trei rînduri sau cicluri.

TRISOMIC – (gr. tri = trei; soma = corp)
Celulă sau organism cu trei cromozomi omologi.

TRISPERM – (gr. tria = trei; sperma = sămînţă)
Fruct care are trei seminţe.

TRISTICHE – (gr. tria = trei; stichos = rînd, şir)
Frunze, muguri care sînt dispuse pe trei şiruri longitudinale pe tulpină.

TRIVALENT – (gr. tri = trei; lat. valere = a fi puternic)
Formaţie meiotică constituită din asocierea a trei cromozomi.

TROFIC – (gr. trophe = nutriţie)
Termen utilizat pentru a arăta modul de nutriţie al organismelor.

TROFICE – (gr. trophos = hrană)
Relaţiile de nutriţie ce se stabilesc între diferite organisme în cadrul unei biocenoze.

Scanned with OKEN Scanner

TRIFURCAT - (lat. trifurcatus = trei furci)
Organ divizat prin vîrful său în trei ramuri sau lobi.

TRIGAME - (gr. tria = trei; gamos = căsătorie)
Plantele care posedă flori masculine, feminine şi hermafrodite pe acelaşi individ.

TRIGENIC - (gr. tria = trei; gennaein = a produce)
Caracter condiţionat de trei perechi de gene; 2. celula poliploidă care are trei alele diferite pentru un locus oarecare.

TRIGINE - (gr. tria = trei; gyne = femeie)
Flori care prezintă trei pistile.

TRIHIBRID - (gr. tri = trei; hybris = violenţă)
Hibridul provenit din încrucişarea a doi părinţi homozigoţi, care diferă în trei perechi de gene.

TRIJUGATE - (lat. tres = trei; jugum = pereche)
Frunze compuse care posedă trei perechi de foliole.

TRILOBATE - (gr. tria = trei; lobos = lob)
Frunze cu trei lobi.

TRILOCULAR - (lat. tres = trei; loculus = loc mic)
Gineceu sau fruct cu trei loji, loculi sau cavităţi. (Pl. XXXVIII, 5, C).

TRIMERE - (gr. tria = trei; meros = parte)
Flori care posedă pe fiecare ciclu cîte trei elemente.

TRIMONOICE - (gr. tria = trei; monos = singur; oikos = casă)
Plante care posedă flori masculine, feminine şi hermafrodite pe acelaşi individ.

TRINERVATA - (lat. tres = trei; nervus = nerv)
Frunză care posedă trei nervuri.

TRIOICE - (gr. tria = trei; oikos = casă)
Plante care formează flori masculine, feminine şi hermafrodite pe indivizi diferiţi,

TRIOVULATE - (lat. tres = trei; ovum = ou)
Plante care posedă în ovar trei ovule.

TRIPARTITE - (lat. tres = trei; partitus = împărţit)
Frunze divizate în trei lobi, incizurile nedepăşind linia mediană a jumătăţii limbului.

TRIPINATE - (lat. tres = trei; pinna = pană)
Frunze care sînt de trei ori penat divizate.

TRIPLOID - (gr. tri = trei; ploos = filament; eidos = formă)
Organism sau celulă cu trei seturi haploide de cromozomi.

TRIPLOSTICHE - (gr. triploos = trei; stichos = rînd)
Organe vegetale dispuse pe trei rînduri.

TRISEPTATE - (lat. tres = trei; septum = împărţire)
Organ vegetal divizat de trei pereţi transversali.

TRISERIAL - (lat. tres = trei; seriea = rînduri)
Organe aranjate pe trei rînduri sau cicluri.

TRISOMIC - (gr. tri = trei; soma = corp)
Celulă sau organism cu trei cromozomi omologi.

TRISPERM - (gr. tria = trei; sperma = sămînţă)
Fruct care are trei seminţe.

TRISTICHE - (gr. tria = trei; stichos = rînd, şir)
Frunze, muguri care sînt dispuse pe trei şiruri longitudinale pe tulpină.

TRIVALENT - (gr. tri = trei; lat. valere = a fi puternic)
Formaţie meiotică constituită din asocierea a trei cromozomi.

TROFIC - (gr. trophe = nutriţie)
Termen utilizat pentru a arăta modul de nutriţie al organismelor.

TROFICE - (gr. trophos = hrană)
Relaţiile de nutriţie ce se stabilesc între diferite organisme în cadrul unei biocenoze.

Scanned with OKEN Scanner

TROFICITATE - (gr. trophos = hrană)
Eficienţa biologică a substanţelor nutritive din sol.

TROFOFILE - (gr. trophe = hrană; phylon = frunză)
Frunze verzi, sterile, cu rol asimilator prezent la Pteridofite.

TROFOPLASMA - (gr. trophe = formă; plasma = formaţiune)
Structura protoplasmatică care are rol în procesele nutritive ale celulei.

TROFOTROPISM - (gr. trophe = hrană; trope = răsucire)
Curbarea organelor plantelor în direcţia unei anumite surse nutritive.

Trollius europaeus L. - Bulboci de munte
Plantă ocrotită din Fam. Ranunculaceae (Pl. LXXVIII, 6).

TROPAEOLACEAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) din Ord. Gruinales care cuprinde plante ierboase cu frunze subrotunde, lung peţiolate, peltate, Flori zigomorfe cu sepale cinci colorate, dintre care una pintenată cu nectarine. Petale cinci subegale. Stamine opt, gineceu tricarpelar, sincarp. Fructul se deschide prin trei mericarpii. Dintre specii amintim: Tropaeolum majus L., Tropaeolum pentaphyllum Lamb.

TROPISME - (gr. trope = a răsuci)
Mişcări de orientare a organelor plantelor fixe în funcţie de direcţia şi sensul acţiunii unui excitant din mediul extern. După natura excitantului se disting următoarele tipuri de tropisme: geotropismul, fototropismul, chemotropismul, higrotropismul, aerotropismul, tigmotropismul, traumatotropismul, termotropismul, electrotropismul, termotropismul, reotropismul.

TROPISME - (gr. trope = răsucire)
Curbarea organelor vegetale pe direcţia de acţiune a unui stimul extern (lumină) temperatură, forţa de gravitaţie, curenţii de aer, sursa de lumină etc.).

TROPOFITE - (gr. trope = hrană; phyton = plantă)
1. Plante adaptate alternanţei unui anotimp umed cu un anotimp uscat; 2. plante care cresc în limitele zonei climatice tropicale .

TRUNCAT - (lat. truncatus = retezat, tăiat)
Organ vegetal cu extremitatea terminală brusc într-o linie dreaptă sau suprafaţa orizontală (Pl.XVIII, 4, D).

TUB POLINIC
Formaţiune tubulară formată după polenizare din celula vegetativă care creşte şi sparge exina polenului şi se îndreaptă spre oosferă.

TUBERCUL - (lat. tuberculum = umflătură mică)
Tulpină subterană metamorfozată, puternic îngroşată cu rol în depozitarea substanţelor nutritive, în înmulţirea vegetativă şi ca organ de rezistenţă. (Pl.XXVI, 1).

TUBERIZARE - (lat. tuber = umflătură)
Ingroşarea normală sau patologică a unui organ.

TUBEROS- (lat. tuber = umflătură)
Organ îngroşat, umflat.

TUBERULE - (lat. tuber = umflătură)
Muguri caulinari metamorfozaţi, caduci în care se depozitează substanţe nutritive care au rol în înmulţirea vegetativă a plantelor.

TUBULIFLORE - (lat. tubulus = tub mic; flos = floare)
Angiosperme evoluate cu corola gamopetală, de formă cilindrică sau de pîlnie.

TUBURI CIURUITE
Vase liberiene, formate din celule prozenchimatice vii dispuse cap la cap, la care membranele transversale s-au perforat, servind la circulaţia sevei elaborate prin corpul plantei. (Pl.XI, 3, A, B.).

TULPINA
Organul principal al cormului care are rolul de a susţine ramurile, frunzele, florile şi fructele şi de a conduce neîntrerupt seva brută de la rădăcină spre frunze şi seva elaborată de la frunze spre toate celelalte organe ale cormului; t. acvatice - tulpinile caracteristice plantelor acvatice natante sau submerse; t. aeriene - tulpinile care se formează şi se dezvoltă în mediul aerian, caracteristice plantelor aeriene; t. agăţătoare - tulpini care se agaţă de alte plante ortotrope cu peri agăţători (ex. Galium aparine), cu cîrcei (ex. mazărea - Pisum sativum, viţa de vie - Vitis vinifera) sau cu rădăcini adventive (ex. Hedera helix); t. asimilatoare - tulpini care au culoarea verde şi

îndeplinesc funcţia de fotosinteză (ex.plantele suculente (Cactaceae, Euphorbiaceae); t.de depozitare- tulpini în care se depozitează substanţele de rezervă; t.erecte (ortotrope) - tulpini care au o creştere dreaptă; t.lăţite (cladodiile) - tulpini verzi cu aspect de frunze care îndeplinesc funcţia de fotosinteză (ex. Genista sagittalis); t.plagiotrope - tulpini care cresc orizontal sau oblic, neavînd nici stereom suficient, nici organe pentru agăţat; t.reduse - plante cu tulpina slab evidenţiată datorită adaptării la modul de viaţă parazitar (ex. Cascuta) sau la unele plante acvatice (Lemna minor); t.subterane - tulpini metamorfozate (bulbi, tuberculi, rizomi), care se dezvoltă sub pămînt, adaptate la depozitarea substanţelor de rezervă, la înmulţirea vegetativă şi la rezistenţa împotriva condiţiilor nefavorabile ale mediului; t.virgate - cu aspectul unor nuiele verzi, fără frunze (ex. la pipirig) sau cu frunze reduse (ex.la coada calului), cilindrice sau striate pline sau goale care asimilează; t.volubile - tulpini care se rotesc în jurul altor plante (ex. hamei, volbură) (Pl.XV, XVI).

TUMEFIAT - (lat.tumescere = a se umfla)
Organ sau ţesut umflat.

TUNDRA - (rus. tundra = tundră)
Biocenoză a regiunilor polare şi alpine lipsită de vegetaţie lemnoasă, formată îndeosebi din licheni şi briofite.

TUNICA - (lat. tunica = învelitoare)
Invelitoare externă a meristemului primar din vîrful vegetativ al tulpinii care va genera epiderma, perii, emergenţele, iar uneori şi straturile externe ale scoarţei.

TURBINAT - (lat. turbo = învîrtire)
Organ vegetal răsucit în spirală, care are forma de con.

TURGESCENTA - (lat. turgescere = a se umfla)
Starea de maximă extensibilitate a membranei celulare datorită presiunii exercitate de lichidele din protoplast asupra sa.

TYPHACEAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) din Ord.Helobiae care cuprinde plante ierbacee cu rizom tîrîtor ce concresc în ape sau mlaştini. Frunze lineare ori lanceolate, biseriate cu stipele membranoase. Flori unisexuate dispuse monoic, compact în spadice; cele mascule în partea superioară, cele femele în partea inferioară. Invelişul floral reprezentat prin peri. Floarea masculă cu trei stamine, cea femelă uni-carpelară cu ovar pedicelat, unilocular. Fruct nucula păroasă. Dintre specii amintim: Typha minima Hoppe, Typha angustifolia L., Typha latifolia L.

T

TESUTURI - (gr. histos = ţesut)
Grupare de celule avînd aceeaşi formă, aceeaşi structură şi care îndeplinesc aceeaşi funcţie; t.de apărare - sînt ţesuturile definitive situate la exteriorul organelor plantelor superioare care au funcţia principală, apărarea acestora de variaţiile dăunătoare ale factorilor mediului exterior (epiderma şi ţesutul suberos); t.conducătoare - ţesuturi din celule foarte specializate, care asigură circulaţia sevei brute (ţesutul lemnos) de la rădăcină pînă la organele care asimilează şi circulaţia sevei elaborate de la frunze spre toate celelalte organe ale plantei (ţesutul liberian); t.fundamentale- (parenchimurile) - ţesuturi formate din celule parenchimatice cu pereţi subţiri celulozici cu rol de umplutură. Ele sînt puţin diferenţiate îndeplinind diferite funcţii: de absorbţie (parenchimurile de absorbţie), de asimilaţie (parenchimurile simlatoare), de depozitare (parenchimurile de depozitare); t.mecanice - ţesuturile care au rolul de a asigura o anumită rezistenţă plantelor (colenchimul şi sclerenchimul); t.de origine (meristemele) - ţesuturile cele mai tinere din corpul plantelor, ale căror celule se divid mereu, dînd naştere la alte celule formînd ţesuturile definitive ale plantei (meristemele primare, meristemele primordiale, meristeme secundare); t.secretoare -ţesuturi specializate în elaborarea unor substanţe chimice în cantităţi foarte mari, pe care apoi le elimină din celule sau le depun chiar în interiorul acestora (papile secretoare, peri secretori, glande digestive, nectarinele, buzunare secretoare, canale secretoare etc.); t.senzitive - ţesuturile care percep, acţiunea pe care o exercită asupra lor anumiţi factori din mediul exterior (excitanţi) şi răspunsul dat acestora prin mişcarea sau modificarea ritmului sau intensităţii funcţiilor vitale (punctuaţiuni senzitive, papile senzitive) (Pl.X, XI, XII).

U

UBICVISTE - (lat. ubiquaque = pretutindeni)
Plante cu areale foarte mari şi dispersate, avînd o mare capacitate de adaptare la condiţii variate de mediu.

ULIGINOS - (lat. uliginosus = mlăştinos)
Plantă care creşte în locuri mlăştinoase sau inundate periodic.

ULMACEAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) din Ord. Urticales care cuprinde arbori mai rar, arbuşti, monoici sau poligami, cu frunze întregi asimetrice. Flori mari hermafrodite sau unisexuate, apetale, caliciu cu trei, patru-cinci sau opt diviziuni mai mult sau mai puţin sudate sau aproape libere. Stamine în număr egal cu lacinitile caliciului sau de două ori mai multe. Ovar superior unilocular. Fruct, samară sau drupă. Dintre specii amintim: Ulmus levis Pall., Ulmus foliacea Silib., Ulmus montana Stokes, Celtis australis L.

ULOTRICHALES
Ordin de alge verzi (Clorofite) care cuprinde specii cu talul filamentos simplu sau ramificat. Creşterea în lungime se produce prin celula terminală care se divide transversal, alungind filamentul. Unele prezintă un tal lamelar. Se înmulţesc asexuat prin zoospori, iar sexuat prin izogamie şi heterogamie. Dintres specii amintim: Ulotrix zonata, Ulva lactuca.

ULTRA - (lat. ultra = dincolo de)
Prefix cu sensul de dincolo.

ULTRAMICROBI - (ultra = dincolo de; gr. mikros = mic; bios = viaţă)
Microorganisme patogene de dimensiuni foarte mici care nu pot fi văzute cu microscopul optic obişnuit.

UMBELA - (lat. umbella dim. de la umbra = umbră)
Inflorescenţă la care toate ramurile pornesc din vîrful tulpinii, a ramurilor au aceeaşi lungime şi ca urmare ajung la acelaşi nivel avînd forma unei umbrele (Pl. XL, 1, G).

UMBELATE - (lat. umbella = umbră)
Organe vegetale care au forma sau dispoziţia unei umbele.

UMBELLIFERAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) din Ord. Umbelliflorales care cuprinde plante ierbacee cu tulpini adesea fistuloase, noduroase în dreptul inserţiunii peţiolurilor. Frunze de obicei alterne, cu vagine bine dezvoltate, amplexicaule, penat sau palmat sectate, rar simple, lipsite de stipele. Flori dispuse în mici umbele (umbelule), reunite în umbele compuse, mai rar dispuse în umbele simple sau în capitule. Umbelele şi umbelulele însoţite în majoritatea cazurilor de un verticil de bractei numite involucru şi involucel. Flori actinomorfe, hermafrodite, cele de la periferie uneori mascule sau poligame. Caliciul cu cinci sepale, adeseori mici dentiforme. Corola cu cinci petale, întregi emarginate sau bilobate, cele de la periferie sînt adeseori mai mari decît cele interne, în acest caz corola e radiantă. Stamine cinci, ovar inferior cu două loji. Fruct diachenă, uscat format din două achene (mericarpe) monosperme, despărţindu-se de obicei la maturitate şi rămînînd suspendate cîtva timp la vîrful unei coloane centrale (columelă, corpofor). Achenele prezintă la exterior coaste şi valecule. Dintre genurile mai importante amintim: Bupleurum L., Cicuta L., Sanicula L., Astrantia L., Eryngium L., Apium L., Falcaria Bernh., Aeropodium L., Carum L., Pimpinella L., Sium L., Oenanthe L., Aethusa L., Seseli L., Levisticum Hill., Angelica, Ferulago Kokh., Peicedanum L., Anethum L., Pastinaca L., Heracleum L., Orlaya Hoffm., Daucus L., Torilis Adamy, Conium L., Bifora Hoffn.

UMBELULA - (lat. umbella = umbră)
Umbelă secundară sau terţiară simplă, dintr-o umbelă compusă (Pl. XL, 2, C).

UMBILIC - (lat. umbilicus = buric, cordon central)
Disc cu poziţie centrală prin care talul de la unele specii de licheni se prind de substrat.

Scanned with OKEN Scanner

UMBRATICOLE - (lat. umbraticola = care stă în loc umbrit)
Plante care trăiesc în staţiuni umbroase.

UMBROFILE - (lat. umbra = umbră; gr. phylon = a iubi)
Plantele care preferă staţiunile umbroase.

UNCINATE - (lat. uncus = cîrlig)
Organe vegetale care au vîrful îndoit sub formă de cîrlig.

UNGHI LIMITA GEOTROPIC
Unghiul cu valoare relativ constantă, format de ramurile şi radicelele de ordinul I cu rădăcina şi respectiv tulpina principală.

UNGUICULA - (lat. unguis = unghie)
Partea inferioară mai îngustată a petalei acoperită de caliciu.

UNI - (lat. unus = unu, una)
Prefix folosit cu sensul de unul, una.

UNIAXIAL - (lat. unus = unu; axis = axa)
Organ vegetal cu o singură axă, monoaxial.

UNICAPSULAR - (lat. unus = unu; capsula = cutie mică)
Plante inferioare sau superioare care au numai o capsulă.

UNICARPELAR - (lat. unus = unu; gr. karpos = fruct)
Gineceu format dintr-o singură carpelă.

UNICELULAR - (lat. unus = unu; cellula = celulă)
Organisme, organe sau germeni constituiţi dintr-o singură celulă (Pl. LI, 1).

UNICILIATE - (lat. unus = unu; cilium = geană)
Organisme sau germeni care posedă ca organ locomotor un cil sau un flagel (Pl. XLIX, 8, B).

UNICOSTATE - (lat. unus = unu; costa = coastă)
Tulpini, frunze, fructe sau seminţe care prezintă o singură proieminenţă longitudinală, de regulă cu poziţia mediană.

UNICUSPIDAT - (lat. unus = unu; cuspis = vîrf, colţ)
Organe vegetale care posedă un singur vîrf ascuţit sau colţ.

UNIFACIAL - (lat. unus = unu; facies = faţă)
Organe vegetale cu o singură faţă sau suprafaţă.

UNIFACTORIAL - (lat. unus = unu; facere = a face) sin. monogenic.
Caracter condiţionat de o singură genă.

UNIFLAGELATE - (lat. unus = unul; flagellum = bici)
Organisme sau germeni care posedă ca organ locomotor un singur flagel.

UNIFLORE - (lat. unus = unul; flos = floare)
Plante care formează o singură floare.

UNIFOLIATE - (lat. unus = unul; folium = frunză)
Plante cu o singură frunză.

UNIFORATE - (lat. unus = unul; foratus = gaură)
Organe vegetale (fructe, sporange) cu o singură deschidere,

UNIJUGATE - (lat. unus = unul; jugum = pereche)
Frunze penat compuse care sînt formate numai dintr-o pereche de foliole, celelalte sînt reduse sau se metamorfozează.

UNILABIATE - (lat. unus = unul; labium = buză)
Plante care posedă o singură buză sau labium.

UNILAMINATE - (lat. unus = unul; lamina = strat)
Organe şi ţesuturi care sînt formate numai dintr-un strat de celule.

UNILATERAL - (lat. unus = unul; latus = parte)
Organe vegetale aranjate sau dispuse numai pe o parte.

UNILOCULAR - (lat. unus = unul; locus = loc)
Ovar sau fruct care conţine o singură lojă sau cavitate.

UNINERVE - (lat. unus = unul; nervus = nerv)
Frunze care prezintă o singură nervură principală (ex. frunzele de pin, de Elodea etc.) (Pl. XVIII, 2, M).

Scanned with OKEN Scanner

UNINUCLEATE - (lat. unus = unul; nucleus = nucleu)
Celule care prezintă un singur nucleu.

UNIOVULAR - (lat. unus = unul; ovum = ou) sin. monozigot.
1. Organismul vegetal care provine din dezvoltarea unui singur zigot; 2. gineceu care posedă un singur ovul.

UNIPARA - (lat. unus = unul; parere = a naşte)
Inflorescenţă cimoasă la care de sub floarea terminală porneşte o singură axă florală laterală.

UNIPETALA - (lat. unus = unul; gr. petalon = frunză)
Floare cu corola gamopetală sau formată dintr-o singură petală.

UNIPOLAR - (lat. unus = unul; polus = pol)
Organism sau celulă care prezintă un singur pol.

UNIPOTENT - (lat. unus = unul; potens = putere)
Celule meristematice care nu se pot diferenţia decît numai într-un tip de celule cu o anumită formă şi funcţie.

UNISEPTATE - (lat. unus = unul; septum = despărţituri)
Fruct sau ovar care prezintă un singur sept sau perete despărţitor.

UNISERIAL - (lat. unus = unul; series = rînd)
Organe vegetale dispuse într-un singur şir sau serie.

UNISERATE - (lat. unus = unul; serra = ferăstrău)
Frunze simplu serate.

UNISERULATE - (lat. unus = unul; serra = ferăstrău)
Frunze simplu serulate.

UNISEXUATA - (lat. unus = unul; sexus = sex)
1. Organ sau organisme care produc un singur fel de gameţi: masculini sau feminini; 2. floare numai cu stamine sau numai cu carpele (Pl.XXXIX, 3, 5).

UNISTRATIFICAT - (lat. unus = unul; stratus = strat)
Organe sau ţesuturi formate dintr-un singur strat de celule.

UNITATE RIBOZOMALA - sin. monoribozom
Ribozom cu constanţa de sedimentare de 70 sau 80 S alcătuit prin asocierea a două subunităţi inegale.

UNITATI TAXONOMICE
In clasificarea plantelor sînt folosite următoarele unităţi taxonomice: a. Supraspecifice: filum (încrengătură) - (sufix phyta); Subfilum (subîncrengătură) - (sufix - phytina), clasă (sufix opsida, phyceae - la Algae, mycetes - la Fungi, lichenes - la Licheni; Subclasă (sufix - idae, phycidae - la Algae, mycetidae - la Fungi) serie sau grupă de ordine (sufix - iidae), ordin (sufix -fales), subordin (sufix - inales), grupă de familie - (sufix - ineales), familie - (sufix - aceae), subfamilia (sufix - cideae), trib - (sufix - eae), subtrib - (sufix - inae), gen, subgen, secţie, subsecţie, serie, specie, b. infraspecifice: subspecie, varietate, subvarietate, formă, linie, clonă.

UNIUNE
Unitatea sinuzială cea mai mică cuprinzînd aceleaşi forme de viaţă sau forme de viaţă asemănătoare (Du Rietz) şi care corespunde în general cu sinuzia.

UNIVALENT - (lat. unus = unul; valere = a fi puternic)
Cromozom singur, care nu se împerechează în cursul meiozei.

URACIL
Baza pirimidinică prezentă în acidul ribonucleic.

URCEOLAT - (lat. urceolus = urcior)
Caliciu, corola, receptacul sau apotecie care are formă de uzură sau potir.

UREDO - (lat. uredo = rugina)
Stadiu de vară al ciupercilor care produc rugini la plante.

UREDOSORI - (lat. uredo = rugina; gr. soros = grămadă)
Grup de uredospori.

UREDOSPORI - (lat. uredo = rugină; gr. sporos = sămînţă)
Spori de vară unicelulari şi binucleaţi care realizează infecţia secundară, terţiară a ciupercilor parazite încadrate în Ordinul Uredinales.

Scanned with OKEN Scanner

URNA - (lat. urna = oală, urnă)

1. Partea cilindrică a capsulei de la Briofite în care are loc formarea briosporilor; 2. peţiolul şi limbul modificat de la frunzele plantelor carnivire care formează capcane cilindrice cu aspectul unui coşuleţ (ex. Nepenthes, Utricularia) (Pl. LXV, 4, A, XXI, 2, 3).

URTICACEAE

Familie de plante superioare (Angiospermae) din Ord. Urticales care cuprinde plante ierbacee, anuale sau perene, lipsite de vase laticifere, scurt pubescente, adeseori cu peri urticanţi, foarte rar glabre, frunze simple, întregi alterne sau opuse, cu margini serate sau întregi. Monoice, dioice, poligame sau hermafrodite, cu flori dispuse la baza frunzelor mici glomerule capituliforme, umbele sau spice aparente. Involiş floral simplu cu patru-cinci, rar două-trei foliole libere sau unite la bază. Stamine patru-cinci. Gineceu cu ovar superior. Fruct uscat indehiscent. Dintre speciile mai importante amintim: Urtica urens L., Urtica dioica, Parietaria officinalis L., Parietaria ramiflora Much.

URTICANT (A) - (lat. urtica = urzică)

Celule, peri vegetali sau glandulari care secretă substanţe ce provoacă usturimi sau alergii organismelor animale.

USTILAGINALES

Ordin de ciuperci Cl. Basidiomycetes care cuprinde specii parazite pe plantele superioare, la care provoacă formarea tăciunelui. Dintre specii amintim: Ustilago maydis, Ustilago tritici.

UTRICULA - (lat. utriculus = mic săculeţ)

1. Vezică cu aer prezentă la plantele acvatice; 2. înveliş membranos al fructului de la Cyperaceae (ex. Carex) rezultat din concreşterea a două bractei.

V

VACCIN - (lat. vacationis = scutit)

Produs biologic, preparat în cantităţi industriale din germeni patogeni vii, morţi sau produsele acestora care inoculate în organismele vii are proprietatea de a induce formarea în organismul respectiv de anticorpi care asigură imunitatea faţă de agentul patogen respectiv.

VACUOLA - (lat. vacuus = gol)

Dilatarea canaliculelor reticulului endoplasmatic în care se acumulează produse ale procesului de metabolism care formează aşa numitul suc vacuolar (Pl. V, 4).

VACUOLARIZARE - (lat. vacuus = gol)

Formarea de noi vacuole sau creşterea în volum a celor existente.

VACUOM - (lat. vacuus = gol)

Totalitatea vacuolelor unei celule (Pl. V, 4).

VAGILE - (lat. vagus = hoinar)

Organisme vegetale sau celule libere care se pot deplasa într-un mediu dat.

VAGINA - (lat. vagina = teacă)

Teaca bine dezvoltată a frunzelor de la Graminee.

VAGINULA - (lat. vaginula = teacă mică)

Teacă prezentă la baza sporangelui de la unele Briofite, care constituie un rest al arhegonului.

VALECULA - (lat. vallis = vale, şanţ)

Depresiune sau şanţul cuprins între două coaste longitudinale (Pl. XV, 7).

VALECULATE - (lat. vallis = vale)

Tulpini ale plantelor prevăzute cu şanţuri sau despresiuni alungite.

VALERIANACEAE

Familie de plante superioare (Angiospermae) din Ord. Rubiales care cuprinde plante ierboase ori subfrutescente cu rădăcini uneori cărnoase, foarte odorate. Frunze simple întregi ori

Scanned with OKEN Scanner

penat-sectate, opuse lipsite de stipele. Flori hermafrodite dispuse în pleiochazii. Caliciul pentamer, concrescut cu ovarul. Corola gamopetală, tubulos înfundibuliformă, pentalobată, uneori pintenată la bază. Stamine una pînă la patru libere. Ovar inferior. Fruct nuciform. Dintre speciile mai importante amintim: Valerianella dentata (L.) Poll., Valerianella costata Stev., Valerianella eriocarpa Desv., Valeriana officinalis L., Valeriana simplicifolia Mik., Valeriana dioica L., Valeriana montana L.

VALOARE DE ACOPERIRE

Acoperirea medie procentuală a unei specii calculată pe baza tabelului sintetic al asociației.

VALVA - (lat. valva = canaturi)

1. Cele două piese silicioase care învelesc celula Diatomeelor; 2. diviziunea longitudinală a peretelui capsulei mature (Pl. LV, 2).

VARIABILITATE IN SPECIFICITATE

Manifestarea diferită a aceleiaşi gene sau aceluiaşi complex de gene la diferiţi indivizi ai aceleiaşi specii.

VARIANTA - (lat. variare = a schimba)

Cenotaxon subordonat fitoasociaţiei care se deosebeşte de asociaţia tipică prin prezenţa unor specii însoţitoare cu o corologie bine definită care nu au însă valoare de specii caracteristice sau de diferenţiere.

VARICELATE - (lat. varix = varice, dilatare)

Organe vegetale care prezintă pe suprafaţa lor cute sau încreţituri.

VARIETATE - (lat. variare = a schimba)

Taxon infraspecific, subordonat subspeciei care se deosebeşte de tipul speciei, prin unul sau cîteva caractere secundare.

VERNALINA

Substanţă chimică (hormonală sau metabolit) ce reprezintă un produs final şi termostabil al vernalizării. Acţiunea ei inductivă a fost dovedită numai pe cale biologică, prin vernalizarea plantelor nevernalizate altoite în apropierea vîrfului vegetativ al unei plante vernalizate. Vernalizarea are o acţiune inductivă interspecifică şi intergenerică.

VERNALIZAREA - (lat. vernalis = a sări, a sălta) sin. iarovizare

Procesul de înflorire a plantelor numai după ce au fost supuse o perioadă suficient de lungă acţiunii temperaturilor joase.

VAS - (lat. vas = vas)

Formaţiune anatomică tubulară prin care circulă un produs lichid: v.lemnos, vas capilar format din celule alungite moarte, dispuse cap la cap la care pereţii transversali au dispărut (trahei) sau persistă (traheide) prin care circulă seva brută în corpul plantelor; v.liberiene - vase capilare formate din celule prozenchimatice vii dispuse cap la cap la care membranele transversale s-au ciuruit şi prin ele circulă seva elaborată în corpul plantei. (Pl. XI, 1, 2, 3).

VASCULARE - (lat. vasculum = care prezintă vase)

Plante care posedă în structura lor ţesut conducător lemnos şi liberian (Pteridophytae, Gymnospermae, Angiospermae).

VECINALE - (lat. vicinus = vecin)

Plante care cresc pe lîngă drumuri în curţile gospodăreşti, preferînd staţiunile prăfuite.

VEGETAL - (lat. vegetare = a da viaţă)

Termen folosit în legătură cu plantele sau produşii acestora.

VEGETATIV - (lat. vegetare = a da viaţă)

1. Partea organismului vegetal care nu este implicată în procesul de reproducere; 2. organ al plantei (tulpină, ramuri, frunze) care au şi funcţia de înmulţire a speciei respective.

VEGETATIE - (lat. vegetare = a da viaţă)

Totalitatea grupărilor naturale de plante care populează o anumită regiune sau un anumit biotip între care există strînse corelaţii ecologice, existînd unele deosebiri privind gradul de evoluţie şi origine geografică a populaţiilor care intră în stratura sa; v.acidofilă - asociaţiile de plante care se formează pe un substrat acid; v.acvatică - asociaţiile de plante acvatice; v.azonală - fitocenoze care apar în mai multe zone de vegetaţie determinate fiind în primul rînd de condiţiile edafice şi hidrologice locale speciale şi în mai mică măsură de climatul zonal; v.bazifilă - asociaţiile de plante care se formează pe un substrat bazic; v.extrastratală - vegetaţie de liane, epifite; v.extrazonală - vegetaţie de liane, epifite; v.extrazonală - vegetaţie formată din fitocenoze caracteristice zonelor învecinate; v.de fisură - asociaţiile de plante formate în fisurile stîncilor; v.forestieră - asociaţii de plante din păduri; v.de grohotişuri - asociaţii de plante formate pe

grohotişuri; v.halofilă - asociaţiile vegetale care se formează pe terenurile sărături oase; v.hidrofilă- asociaţii vegetale acvatice; v.lerboasă - vegetaţie formată în exclusivitate din comunităţi de plante lerboase; v.intrazonală - vegetaţie formată din fitocenoze care se dezvoltă în interiorul unei zone de vegetaţie cu condiţii ecologice speciale; v.de izvoare - asociaţiile vegetale formate în apele izvoarelor montane; v.lemnoasă - vegetaţie care cuprinde fitocenoze în structura cărora intră arbori, arbuşti şi subarbuşti (plante lemnoase); v.litorală - asociaţiile vegetale formate în zona litorală a mărilor şi oceanelor; v.de mlaştină - asociaţiile de plante palustre; v.montană - asociaţiile vegetale din zonele montane a masivelor muntoase; v.potenţială - vegetaţie naturală ce s-ar forma în condiţiile actuale dacă ar lipsi acţiunea omului (Tüxen); v.ruderală - asociaţiile de plante formate pe marginea drumurilor, pe lîngă gospodării, locuri părăsite; v.segetală - asociaţiile de plante formate în culturile de cereale, plante industriale etc., v.xerofită - asociaţiile vegetale care populează regiuni uscate cu precipitaţii reduse; v.zonală - vegetaţie care cuprinde fitocenozele în structura cărora intră plantele care reflectă condiţiile macroclimatului zonei respective.

VELAMEN - (lat. velum = val acoperitor)
Tesut pluristratificat cu rol în absorbţia vaporilor de apă din atmosferă, prezent la exteriorul rădăcinilor Orchideelor epifite, rezultat din diviziunea celulelor epidermice.

VELUM - (lat. velum = val acoperitor)
Membrana protectoare a bazidiofructelor de la unele ciuperci; v.parţiale - membrană care se prinde de marginea pălăriei cu rol în protecţia stratului himenial; v.universale - membrană care acoperă întreg corpul de fructificaţie tînăr (Pl. LIX, 3).

VELUTINOS - (lat. velluto = catifelat)
Organ vegetal acoperit cu perişori scurţi, fini, mătăsoşi care dau organului un aspect catifelat.

VENOS - (lat. vena = venă, arteră)
Organ vegetal, prevăzut cu nervuri proeminente, reticulate.

VENTRALA - (lat. venter = burtă)
1. Faţa frunzei orientată spre tulpină; 2. faţa petalei, sepalei orientată spre centrul florii.

VENTRICOS - (lat. venter = burtă)
Organul vegetal care este mai dilatat spre unul din capete decît la mijloc)

VENTRO-DORSAL - (lat. venter = burtă; dorsum = spate)
Care se extinde de la partea ventrală pînă pe faţa dorsală.

VENTRO-LATERAL - (lat. venter = burtă; latus = parte, latură)
Care se dezvoltă pe partea ventrală şi laterală a unui organ.

VENULE - (lat. vena = venă)
Nervuri subţiri din structura frunzelor.

VERBENACEAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) din Ord. Tubiflorales care cuprinde plante ierbacee cu frunze opuse, lobate nestipelate. Flori hermafrodite mai mult sau mai puţin zigomorfe, dispuse în spice sau în panicule. Caliciul remanescent patru-cinci fidat. Corola infundibuliformă oblic cinci lobată, adesea bilabială. Stamine patru, dicline, înserate pe tubul corolei. Ovar superior patru-locular. Fructe nucule. Dintre speciile mai importante amintim: Verbena officinalis L., Vitex agnus castus L., Lantana hybrida Host.

VERDE DE IOD
Se foloseşte în soluţie apoasă, după următoarea reţetă :
Verde de iod ..... 1 g
Acid acetic glacial ..... 3 (4) cc
Apă distilată ..... 100 cc
Timol, cîteva cristale
Secţiunile se javelizează, se spală în apă acidulată, apoi se colorează cîteva secunde cu Verde de Iod, după care se trec în alcool de 90%, pentru oprirea coloraţiei şi îndepărtării excesului de colorant din ţesuturi.

VERMIFORM - (lat. vermis = vierme; forma = formă)
Organisme vegetale, celule care au o formă alungită asemănătoare unui vierme.

VERNAL - (lat. vernus = de primăvară)
Plante sau formaţiuni vegetale care îşi desfăşoară întreg ciclul vital în cursul primăverii.

VERNATIE - (lat. vernatic = a năpîrli)
Modul de aranjare a frunzelor în mugure.

Scanned with OKEN Scanner

VERSICOLOR - lat. versicolor = care-şi schimbă culoarea)
Organ sau organism care are proprietatea de a-şi schimba coloritul.

VERSIFORM - (lat. versare = a învîrti; forma = formă)
Organism sau organ care are proprietatea de a-şi schimba forma.

VERTICIL - (lat. verticillus = vîrtej mic)
Grupul de frunze, flori, muguri sau alte organe care se dezvoltă la acelaşi nod al tulpinii sau ramurii.

VERTICILATE - (lat. verticullus = vîrtej mic)
Organe vegetale frunze, muguri, flori care se dezvoltă cel puţin trei la acelaşi nod al tulpinii (Pl. XX, 3, C).

VERUCIFORM - (lat. verruca = rugos; forma = formă)
De forma unui neg.

VERUCOS - (lat. verruca = ridicătură, neg)
Organ vegetal acoperit cu proieminenţe mici, sferice, în formă de negi.

VESTIGIU - (lat. vestigium = urmă)
Organ rudimentar, care a fost însă funcţional într-o etapă filogenetică mai veche.

VEXIL - (lat. vexillum = steag)
Petala superioară mai bine dezvoltată a florii de la Leguminoase (Pl.XXXVI, 3).

VIABIL - (lat. vita = viaţă)
Organism care poate trăi.

VIABILITATE - (lat. vita = viaţă)
1. Capacitatea unui organism de a trăi; 2. longevitatea unui individ sau a unui grup de indivizi comparaţi cu longevitatea altui individ sau altui grup de indivizi în anumite condiţii ecologice.

VIBRION - (lat. vibrare = a se încreţi, a vibra)
Bacterie gram negativă de forma unei virgule cu un singur tur de spiră sau a unui bastonaş curbat.

VICARIANTE - (lat. vicarius = care ţine locul cuiva)
1. Specii sau varietăţi corespondente care se substituie reciproc ocupînd areale învecinate; 2. specii care au două-trei arii de răspîndire.

VILOS - (lat. villus = părul animalelor)
Organ vegetal acoperit cu peri lungi şi asemănători lînei.

VIOLACEAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) din Ord. Parietales care cuprinde plante ierbacee cu frunze alterne şi stipelate. Flori solitare zigomorfe, hermafrodite, rar unisexuate. Caliciul cu cinci sepale, corola cu cinci petale, dintre care cea inferioară cu o prelungire în formă de pinten. Stamine cinci cu filamente foarte scurte lăţite libere. Anterele îmbrăţişează ovarul. Ovar unilocular, ovule aşezate la mijlocul carpelelor. Stigmate în formă de rostru îndoit în jos, fie disciform sau cu un guler incomplet şi scurt rostrat, fie capitat, turtit, bilobat sau globulos urceolat. Fruct capsular, cu trei valve, multisperm. Dintre speciile mai importante amintim: Viola tricolor L. Viola arvensis Murr., Viola odorata L., Viola hirta L., Viola elatior Fries.

VIOLACEU - (lat. viola = vioreaua)
De culoarea viorelei.

VIOLET DE GENTIANA
Se foloseşte sub formă de soluţie apoasă. Violetul de Gentiană se poate dizolva şi în alcool etilic sau glicerină.

Violet de Gentiana	1 g
Apă distilată	100 cc

VIRESCENT - (lat. virescere = a fi verde)
Organ vegetal care are culoarea verde.

VIRGA - (lat. virgatus = vărgat)
1. Ramuri, tulpini, lungi şi subţiri; 2. vărgat, dungat cu mai multe culori.

VIROLOGIE - (lat. virus = venin; logos = ştiinţă)
Ştiinţa care studiază virusurile.

VIROZA - (lat. virus = venin)
Boală contagioasă produsă plantelor sau animalelor de virusuri.

Scanned with OKEN Scanner

VIRULENTA - (lat. virus = venin)
Capacitatea unui agent patogen de a se înmulţi în ţesuturile infectate.

VIRUS - (lat. virus = venin)
Organism cu dimensiuni mai mici decît al bacteriei, care nu se poate înmulţi decît intracelular.

VITACEAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) din Ord. Rhamnales care cuprinde plante lemnoase agăţătoare prin cîrcei sau rădăcini adventive (ventuze). Frunza palmat sau penat lobate ori întregi, cele inferioare opuse, restul alterne, adesea cu stipele. Flori hermafrodite sau unisexuate, actinomorfe, dispuse în racem compus. Caliciul mic cu patru, cinci dinţi, petale patru, cinci, unite la vîrf, cad împreună sub formă de căciulă desfăcîndu-se de la bază, Stamine patru, cinci, ovar unu, superior. Fruct bacă. Dintre specii amintim: Vitis silvestris Gmel., Parthenocissus quinquefolia (L.), Planch.

VITALITATE - (lat. vitalis = vital)
1. Capacitatea de a îndeplini principalele procese fiziologice necesare vieţii; 2. termen care indică vigoarea de creştere şi dezvoltare a populaţiilor în cadrul unei anumite fitocenoze.

VITICULTURA - (lat. vitis = viţă; cultus = cultură)
Ramura horticulturii care se ocupă cu studiul metodelor de cultură şi de ameliorare a variatelor soiuri ale viţei de vie.

VITRO - (lat. vitro = sticlă)
Procese care au loc în condiţii experimentale, în afara organismului.

VIVACE - (lat. vivacitas = viaţă lungă)
Plante ierbacee care trăiesc mai mulţi ani, trecînd peste perioadele nefavorabile de viaţă prin organele lor subterane.

VIVIPAR - (lat. vivus = viu; parere = a produce)
Plante care se înmulţesc prin muguri vegetativi sau bulbili care apar din muguri florali.

VIVO - (lat. vivo = viu)
Procesele care au loc în organismul viu.

VIRF VEGETATIV
Zonă morfo-anatomică a rădăcinii şi tulpinii constituită în exclusivitate din ţesut meristematic, protejată de piloriză la rădăcină şi catafile la tulpină.

VISCOZITATEA CITOPLASMEI
Proprietatea fizică a citoplasmei determinată de frecarea interioară a moleculelor şi rezistenţa la curgere care este de două ori pînă la 30 ori mai mare decît a apei.

VOLUBILA - (lat. volvere = a răsuci)
Plantă care se urcă pe suporturi răsucindu-se în spirală în jurul acestora.

X

X
Simbol pentru organismele diploide la care este prezent un singur cromozom de sex "X".

X^m
Cromozom de sex "X" de origine maternă.

X^p
Cromozom de sex "X" de origine paternă.

XANTINA - (gr. xanthos = galben)
Pigment galben prezent în petalele florilor de la unele plante.

XANTOCARPE - (gr. xanthos = galben; karpos = fruct)
Plante care au fructele sau corpurile de fructificaţie galbene.

Scanned with OKEN Scanner

XANTOFILA - (gr. xanthos = galben; phyllon = frunză)
Pigment galben din frunze.

XANTOFOR - (gr. xanthos = galben; pherein = a purta)
Cromotofor galben.

XANTOLEUCITE - (gr. xanthos = galben; leukos = alb)
Leucoplaste din plantele etiolate.

XANTOPLAST - (gr. xanthos = galben; plastos = formaţiune)
1. Plastide galbene; 2. Cromoplaste şi cromatofori de culoare galbenă.

XANTOSPERME - (gr. xanthos = galben; sperma = sămînţă)
Plante care au seminţe cu tegumentul galben.

XENO - (gr. xenos = străin)
Prefix folosit cu sensul de străin.

XENOGENERA - (gr. xeno = străin; genesis = naştere)
Apariţia de descendenţi care nu seamănă cu părinţii.

XENOLOGIE - (gr. xenos = străin; logos = ştiinţă)
Studiul relaţiilor dintre gazdă şi stadiile onotogenetice ale parazitului specific.

XERIC - (gr. xeros = uscat)
Organism sau organ care poate suporta timp îndelungat condiţiile de viaţă aride prezentînd în acest sens adaptări speciale.

XERO - (gr. xeros = uscat, uscăciune)
Prefix folosit cu sensul de uscat, arid, lipsit de umezeală, de precipitaţii.

XEROCHAZIE - (gr. xeros = uscat; chasis = separare)
Dehiscenţa, fructelor sporangilor şi a unor corpuri de fructificaţie indusă de ariditatea atmosferică.

XEROFILE - (gr. xeros = uscat; phílein = a iubi)
Plante care preferă staţiunile sau zonele uscate ale globului pămîntesc.

XEROFITE - (gr. xeros = uscat; phiton = plantă)
Plante care trăiesc în staţiuni secetoase, roci sau cu sol bogat în săruri şi acizi humici care reţin apa plantelor neputînd-o folosi. Pentru a putea supravieţui în astfel de condiţii ecologice xerofitele prezintă unele adaptări morfoanatomice şi fiziologice adecvate: x. nesuculente - (euxerofite, sclerofite) - xerofite cu ţesuturi apărătoare şi mecanice bine dezvoltate lipsite de parenchimuri acvifere; x. suculente - xerofite cu tulpini sau frunze cărnoase care prezintă ţesuturi acvifere bine dezvoltate în care se pot depozita însemnate cantităţi de apă pe care o pot folosi în perioadele secetoase.

XEROFOBE - (gr. xeros = uscat; phobos = teamă, frică)
Organisme care nu pot trăi în ţinuturi secetoase.

XEROHIGROBIONTE - (gr. xeros = uscat; higros = umed; bios = viaţă)
Plante care nu pot suporta vreme îndelungată lipsa apei.

XEROMORFE - (gr. xeros = uscat; morphé = formă)
1. Forma ecologică şi fiziologică în care sînt încadrate plantele adaptate la uscăciune; 2. structuri caracteristice xerofitelor.

XEROMORFOZE - (gr. xeros = uscat; morhpé = formă)
Adaptările morfo-anatomice şi fiziologice ale xerofitelor.

XEROSERIA - (gr. xeros = uscat; lat. serere = aşezat într-un rînd)
Succesiunea vegetaţiei în ţinuturile uscate spre un climax umed.

XEROSPORI - (gr. xeros = uscat; sporos = sămînţă)
Spori uscaţi diseminaţi pe timp secetos, peretele sporangial prezentînd în structura sa ţesuturi speciale.

XEROTERME - (gr. xeros = uscat; therme = căldură)
Plante care sînt adaptate la un climat uscat şi cald.

XIFOFILE - (gr. xiphos = sabie; phyllon = frunză)
Plante cu frunze ensiforme.

XILEM - (gr. xylon = lemn)
Totalitatea ţesuturilor care intră în structura unui fascicol conducător lemnos.

XILOCARP - (gr. xylon = lemn; karpos = fruct)
Fruct cu pericarpul lignificat.

XILOFAGE - (gr. xylon = lemn; phagein = a mînca)
Organisme vegetale care se hrănesc cu ţesutul lemnos al arborilor şi arbuştilor.

XILOFILE - (gr. xylon = lemn; philein = a iubi)
Organisme vegetale care trăiesc pe trunchiurile şi ramurile plantelor lemnoase moarte.

XILOFITE - (gr. xylon = lemn; phyton = plantă)
Plante lemnoase, arbori, arbuşti şi subarbuşti.

XILOGEN - (gr. xylon = lemn; genes = a produce)
Care generează ţesutul lemnos al plantelor.

XILOID - (xylon = lemn; eidos = formă)
Organ sau produs vegetal care are o structură consistentă sau duritate asemănătoare cu cea a ţesutului lemnos (ex. lignitul).

XILOLOGIE - (gr. xylon = lemn; logos = ştiinţă)
Ramura botanicii aplicate care studiază structura, geneza şi însuşirile lemnului.

XILOMA - (gr. xylon = lemn)
Tumoare lignificată, prezentă pe trunchiurile şi ramurile arborilor şi arbuştilor.

XILOSTROMA - (gr. xylon = lemn; stroma = strat)
Micelul ciupercilor xilofage dezvoltat în interiorul ţesutului lemnos.

XILOTOMIE - (gr. xylon = lemn; temnein = a tăia)
Secţionarea ţesutului lemnos al plantelor fosile şi actuale în vederea efectuării unor cercetări anatomo-microscopice.

Z

ZAVOI
Vegetaţie formată în special din arin, salcie, plop, din lunca rîurilor.

ZEATINA
Citochinină izolată sub formă cristalină din cariopsele de porumb de către D.S. Letham (1963). Din punct de vedere chimic este: 6 purina.

ZEAXANTIN - (gr. zea = porumb; xanthos = galben)
Pigment carotenoid (xantofilă sau luteină) prezent în porumb.

ZIGOFAZA - (gr. zygon = jug; phasis = aspect)
Diplofază din cadrul ciclului evolutiv al unui organism.

ZIGOGAMIE - (gr. zygon = jug; gamos = căsătorie)
Tip de fecundaţie la care participă doi izogameţi sau două organisme unicelulare.

ZIGOGENETIC - (gr. zygon = jug; genesis = origine)
Dezvoltarea zigotului într-un organism.

ZIGOMER - (gr. zygon = jug; meros = parte)
Genă sau regiune cromozomială care asigură împerecherea cromozomilor homologi în meioză.

ZIGOMITE - (gr. zygon = jug; mitos = filament)
Filamente talline cu patente sexuale diferite care participă la procesul de conjugare.

ZIGOMORFE - (gr. zygon = jug; morphe = formă) sin. monosimetrice.
Organele vegetale care prezintă un singur plan de simetrie prin care pot fi împărţite într-o jumătate dreaptă şi una stîngă (ex. floarea de la mazăre, viorea, gura leului etc. (Pl. XXXVI, 3).

Scanned with OKEN Scanner

ZIGONEMA - (gr. zygon = jug; nema = filament)
Filament cromozomial (cromozom) din timpul zigotenului,

ZIGOSPOR - (gr. zygon = jug; sporos = sămînță)
Zigot rezultat în urma fuzionării a doi gameți (la Conjugate) sau a doi izogametangi (la Zigomicetale) cu rol de înmulțire și rezistență.

ZIGOTAXIE - (gr. zygon = jug; taxis = aranjare)
1. Atracția reciprocă dintre celulele și organele sexuale masculine și feminine; 2. atracția dintre talurile de sex opus de la formele heterotalice.

ZIGOTEN - (gr. zygon = jug; tainia = bandă)
Al doilea stadiu al primei profaze meiotice în cursul căcuia cromozomii homologi se împerechează, unindu-se pe toată lungimea lor, formînd bivalenți. (Pl. IX, 4).

ZIGOTONUCLEU - (gr. zygon = jug; lat. nucleus = nucleu)
Nucleul diploid al zigotului rezultat prin fuzionarea nucleilor haploizi ai gameților.

ZIGOZIS - (gr. zygosis = împreunare)
Contopirea gameților, gametangilor și a altor celule cu funcție sexuală în cadrul procesului de fecundație.

ZIGOZOM - (gr. zygon = jug; soma = corp)
Cromozom rezultat din fuzionarea a doi cromozomi homologi.

ZIGOZOOSPOR - (gr. zygon = jug; zoon = animal; sporos = sămînță)
Zigot, ciliat, mobil.

ZIMAZA - (gr. zyme = drojdie de bere)
Enzimă sintetizată de drojdii și care elaborată în afară produce fermentația alcoolică a glucozei, fructozei și a altor monozaharide.

ZIMOGEN - (gr. zyme = drojdie de bere; genes = a produce)
Substanță care poate fi transformată într-o enzimă activă, proenzimă sau proferment.

ZIMOGENEZA - (gr. zyme = drojdie de bere; genesis = origine)
Totalitatea proceselor biochimice care duc la sinteza enzimelor.

ZIMOLIZA - (gr. zyme = drojdie de bere; lysis = dizolvare)
Descompunerea unei substanțe organice sub acțiunea catalitică a enzimelor specifice.

ZO, ZOO - (gr. zoon = animal)
Prefix folosit cu sensul de animal sau în legătură cu animalele.

ZOIDIOGAME - (gr. zoon = animal; idion = dim.; gamos = căsătorie)
Plante care au gameți masculini mobili, capabili de a se deplasa într-un mediu lichid.

ZOIDIOGAMIE - (gr. zoon = animal; idion = dim.; gamos = căsătorie)
Fecundație la care participă doi gameți mobili, sau mobil este numai gametul masculin (anterozoid) sau spermatozoid .

ZONALITATE - (gr. zone = a împrejmui, a închide)
Succesiunea de la ecuator spre poli a unor zone (teritorii) latitudinale caracterizate printr-o anumită climă, floră și faună.

ZONA BIOGEOGRAFICA
Totalitatea plantelor și animalelor care populează o zonă climatică, asociate în biocenoze legate de zona bioclimatică respectivă și adaptate la condițiile mediului geografic.

ZONA CLIMATICA
Suprafață a globului pămîntesc caracterizată prin existența unor elemente climatice comune pe toată întinderea sa.

ZONA GENERATOARE
Țesut meristematic secundar, unistratificat care prin diviziune, diferențiere și specializare celulară generează noi țesuturi vegetale; z.g. libero-lemnoasă (cambiul) care formează liberul secundar la exterior și lemnul secundar la interior; z.g. subero-felodermică (felogen) - care generează suberul la exterior și felodermul la interior. (Pl. XV, XVI).

ZONA LIMNETICA
Zona de adîncime a unui lac sau a unei bălți.

ZONA DE VEGETATIE
Teritoriul întins de pe suprafața pămîntului sub forma de fîșie alungită pe latitudine pe care se dezvoltă o vegetație de aceleași tipuri și cu aceeași structură.

Scanned with OKEN Scanner

ZOOCENOCIT - (gr. zoon = animal; koinos = comunitate; kytos = celulă)
Celulă (zigot, spor) plurinucleată, ciliată.

ZOOCHLORELE - (gr. zoon = animal; chloros = verde)
Alge verzi, unicelulare care trăiesc în simbioză cu diferite specii animale.

ZOOCORE - (gr. zoon = animal; chorein = răspîndire)
Plante care-şi răspîndesc fructele şi seminţele cu ajutorul animalelor prezentînd adaptări speciale. (Pl. XLVIII, 3, 4).

ZOOFILE - (gr. zoon = animal; phylein = a iubi)
Plante care sînt polenizate de diferite specii de animale încadrate în diferite grupe sistematice (cheirofile, malacofile, ornitofile).

ZOOFOBE - (gr. zoon = animal; phobos = frică, teamă)
Plante care prezintă unele adaptări morfo-anatomice (ghimpi, spini, peri, glandulari şi urticanţi), care le apără împotriva animalelor ierbivore.

ZOOGAMET - (gr. zoon = animal; gametes = germen)
Gamet ciliat, mobil sau planogamet.

ZOOGAMIE - (gr. zoon = animal; gamos = unire)
Fuzionarea a doi zoogameţi de sex opus.

ZOOGLEE - (gr. zoon = animal; gleia = clei, gumă)
Colonie de celule bacteriene cuprinse într-o masă mucilaginoasă rezultată prin gelificarea membranei pectice.

ZOOGONIDII - (gr. zoon = animal; gonos = urmaş; idion = din.)
Zoospori facultativi de la unele grupe de alge.

ZYGOPHYLLACEAE
Familie de plante superioare (Angiospermae) din Ord. Geraniales (Gruinales) care cuprinde plante ierboase, anuale sau perene, frutescente ori lemnoase, cu frunze opuse sau alterne, întregi sau penaţ-partite, stipelate. Flori hermafrodite, actinomorfe. Sepale şi petale patru şase. Stamine zece, cinsprezece, la bază adeseori apendiculate. Ovar superior, trei cinci locular. Fructul capsulă ori drupă. Dintre specii amintim: Tribulus terrestris L., Zygophyllum fabago L.

Scanned with OKEN Scanner

BIBLIOGRAFIE

1. ANDREI, M., RADULESCU D. - Caiet pentru tehnica preparării şi conservării materialului biologic. Univ. Bucureşti, 1972.
2. ANDRUS, F. C. - Plant Breeding Systems, Euphytica, 12, 2, 1963.
3. ANKERMANN, F. - Die Phylogenie der Monokotylen, Bot. Archiv., XIC, 1-2, 1927.
4. ANTONESCU C.S. - Biologia apelor. Ed. did. şi ped. 1964, Bucureşti.
5. ATANASIU, L. - Lichenii - Natura, nr. 1, 1971, Bucureşti.
6. AUBERACH, C., ROBSON, J.M. - Chemical production of mutations, Nature, Lond., 157, 1946.
7. AXELROD, D.I. - A theory of Angiospermes evolution, VI, 1, 1952.
8. AXELROD, D.I. - The evolution of flowering plants. Evolution after Darwin, I, 1960, Chicago.
9. BECQUEREL, P. - La théorie du télome basée sur les Rhynia n'est pas conforme à la constitution et à l'évolution des plantes vasculaires, VIII-me Congr. International de Bot., 1954, Paris.
10. BELDIE, Al. - Flora şi vegetaţia Munţilor Bucegi, Ed. Acad. R.S. România, 1967, Bucureşti.
11. BERKALOFF, A. - Biologie et physiologie cellulaire, Herman, 1968, Paris.
12. BESSEY, C.E. - The phylogeny and taxonomy of Angiospermes, Bot., Gaz., XXIV, 1897.
13. BESSEY, C.E. - The origin of the Anthophyta, Michigan, Aci. Sci,, Ann. Rep. XVII, 1916.
14. BONNER, J. - The molecular biology of development, Clarendon Press., Oxford, 1965.
15. BINET, P., BRUNEL, J.P. - Physiologie végétale, vol. II, Doin-Deren, Paris, 1968.
16. BORZA, Al. - Cunoştinţele noastre asupra filogeniei plantelor, Bul. Grăd. Bot. Cluj, 1925.
17. BORZA, A., BOSCAIU, N. - Introducere în studiul covorului vegetal, Ed. Acad. R.P.R., Bucureşti, 1965.
18. BOTNARIUC, N. - Din istoria biologiei generale. Ed. Ştiinţifică, Bucureşti, 1961.
19. BOTNARIUC, N. - Nivelele de organizare a materiei vii şi unele legi specifice lor în lumina materialismului dialectic "Revista de filozofie", 11, ne. 3, Bucureşti, 1963.
20. BOTNARIUC, N. - Principii de biologie generală. Ed. Acad., Bucureşti, 1967.
21. BOUREAU, E. - L'ontogénie vasculaire des plantes et la phylogenie des phanérogames. Rev. Scient., Ann., 86, fasc. II, 1948.
22. BRAUN-BLANQUET, J. - Pflanzensoziologie, Gründzüge der Vegetationskunde. Ed. 2, Wien, Springer Verlag, 1951.
23. BREMEKAMP, C.E. - Phylogenetic interpretation and genetic concept in taxonomy, Chron., Bot. 5, 1939.
24. BRESCH, C. - Klassiche und molekulare Genetik. Springer Verlag, Berlin-Heidelberg, New-York, 1965.
25. BUVAT, R. - La celule végétale, Hachette-Paris, 1969.
26. BUVAT, R. - Biologie cellulaire tl. Collection Paris, 1971.
27. CAMPBELL, D.H. - The phylogeny of the Angiosperms, Bull. Torrey. Bot. Club, 1955.
28. CHADEFAUD, M. et EMBERGER, L. - Traité de Botanique Systematique. T.I, II, Paris, 1960, T. I, II, Paris, 1960.
29. CIOBANU, I. - Morfologia plantelor. Ed. did, şi ped. Bucureşti, 1965.

Scanned with OKEN Scanner

67. HERSHEY, A., CHASE, M. - Independent functions of viral protein and nucleic acid in growth of bacteriophage, Jour. Gen. Physicl., 36, 1952.

68. HUTCHINSON, J. - The phylogeni of flowering plante, Pl. Sc., 1, 1959.

69. HUXLEY, J. - Evolution the modern synthesis, London, Harper, 1943.

70. IAROSENKO, P.D. - Geobotanica, Ed. Acad. R.P.R., Bucureşti, 1962, (trad. din limba rusă).

71. IONESCU VARO, M. - Biologia celulară, Ed. didact. şi ped., Bucureşti, 1971.

72. IONESCU, V., CRISTUREAN, I. - Recoltarea şi conservarea materialului botanic, Natura, nr. 6, Bucureşti, 1969.

73. IONESCU, Al., GAVRILA, L. - Tipuri morfologice de alge. St. şi cercet. de Biol. S. Bot., nr. 4, Ed. Acad. Bucureşti, 1970.

74. IUGA-RAICA, V. - Traian Săvulescu, Ed. Ştiinţifică, Bucureşti, 1972.

75. IVAN, D., DONITA, N. - Dicţionar de geobotanică, Com. de Bot. S.S.B. Bucureşti, 1970.

76. JACOB, F. - La logique du vivat. Ed. Gallimard, Paris, 1970.

77. KIHLMAN, B. - Factors affecting the production of chromosome abberations by chemicals, J. Biophys. and Biochem., Cytol. 2, 1956.

78. KING, R. - Genetics, II, Ed. Oxford University Press, 1965.

79. KORSCHINSKI, S. - Heterogenesis and Evolution, Flora, 89, 1901.

80. LAM, H.J. - Reflection on Engiosperm phylogeny, Proc., Konninkl. Nederl. Akad., Wet., Amsterd., C., 69, 3, 1961.

81. LUNGEANU, I. - Probleme de taxonomie vegetală. Natura, nr. 4, Bucureşti, 1971.

82. MAC KEY, J. - Physical and chemical mutagenesis in relation to ploidy level, Induced mutations and their utilization. Akademie-Verlag, Berlin.

83. MAGDEFRAU, K. - Vehetationsbilder der Vorzeit, Jena, VRB Fischer, Verlag, 1959.

84. MARGALEF, R. - Comunidades Naturales, Manguez, Publ. del Inst. Biol. Marina de la Universidad de Puerto Rico, 1962.

85. MATHEE, K. - Evolution in polygenic systems, Acaf. Naz. dei Lincei Estrata dal Quaderno nr. 47, Roma, 1960.

86. MEZ, C. - Die Theorien der Phylogenetik, Bot. Archiv., XVI, H., 1-6, 1926.

87. MOHAN, Gh. - Inmulţirea plantelor. In ajutorul profesorului de biologie. nr. 7, Bucureşti, 1971.

88. MOHR, H. - Lehrbuch der Pflanzenphysiologie, Springer-Verlag, Berlin, 1969.

89. MORARIU, I. - Botanica generală şi sistematică, cu noţiuni de geobotanică, Ed. II-a, Ed. Agro-Silvică, Bucureşti, 1965.

90. MORARIU, I., TODOR, I. - Botanica Sistematică, Ed. did. şi ped. Bucureşti, 1972.

91. MORAR, I., ANTOHI, S. - Introducere în genetica moleculară, Ed. II, Ed. Medicală, Bucureşti, 1966.

92. MORUZI, C., ANDREI, M. - Botanica generală (lucrări practice), Ed. did. ped. Bucureşti, 1967.

93. MORUZI, C., TOMA, N. - Privire generală asupra ciclurilor evolutive ale plantelor şi importanţa lor biologică. In ajutorul profesorului de Biologie, nr. 5, Bucureşti, 1970.

94. MORUZI, C., TOMA, N. - Licheni. Ed. didactică şi pedagogică, Bucureşti, 1971.

95. NICOLAU, E., SALACEANU, C. - Cibernetica, Ed. Ştiinţifică, Bucureşti, 1961.

96. NOUGAREDE, A. - Biologie végétale, I. Citologie Masson et Cie, Ed. Paris, 1969.

97. NOVICK, A. - Mutagens and antimutagens, Brookhaver Symp., Biol. 8, 1955.

98. NYARADY, E.I. - Flora şi vegetaţia Munţilor Retezat, Vd. Acad. R.P.R., Bucureşti, 1958.

99. ODUM, E.P. - Fundamentals of Ecology, Ed. 2, Philadelphia a London, W. Saunders Co., 1959.

100. ODUM, E.P. - Primary and Secondary Energy Flow in Relation to Ecosystem Structure. Proc. XVI Int. Congr. Zool, Washington, 4, 1963.

101. PAUCA, A. - Curs de geobotanică. Ed. did. şi ped. Bucureşti, 1963.

Scanned with OKEN Scanner

137. SWANSON, C.P., MERZ, T., YOUNG, W.Y. - Cytogenetics, Prentice Hall, Inc. Englewood Cliffs., New Jersey, 1967.

138. SENNIKOV, A.P. - Ekologhiia rastenii, Moskva, Izd. "Sovetskaia Nauka", 1950.

139. SENNIKOV, A.P. - Vvedenie v Gheobotaniku. Leningrad. Izd. Leningr Univ., 1964.

140. STEFUREAC, Tr.I. - Consideraţii noi asupra evoluţiei şi filogeniei algelor verzi şi valoarea acestora în sistemul general al plantelor. Anal. Univ. Buc., Anul XVIII. Bucureşti, 1969.

141. STEFUREAC, Tr.I. - Evoluţia plantelor oglindită în opere recente de botanică filogenetică. Ed. did. şi ped., Bucureşti, 1970.

142. TAKHTAJAN, A.L. - Die evolution der Angiospermen, 1959.

143. TARNAVSCHI, I.T., ANDREI, M. - Determinator de plante superioare. Ed. did. şi ped., Bucureşti, 1971.

144. TAYLOR, J.H. - Molecular Genetics, New York, Acad. Press, 1963.

145. TISCHLER, W. - Synökologie der Landtiere. Stuttgart, G. Fischer Verlag, 1955.

146. WETTSTEIN, R. - Phylogenie der Pflanzen. In Die Kultur der Gegenwart - II, T.IV., Ab. 4, 1914.

147. WETTSTEIN, R. - Probleme der botanischen Phylogenie. Fors. u. Fort., 7, 1, 1931.

148. WILLIAMS, W. - Genetical principles and plant breeding, Blackwell scientific publications, Oxford, 1964.

149. WILSON, C.L. - The telome theory. Bot. Rev., 19, 7, 1953.

150. WOODBURY, A. - Principles of General Ecology. New York a Toronto. The Blakiston, Co. In., 1954.

151. ZARNEA, G. - Microbiologie. Ed. did. şi ped., Bucureşti, 1963.

152. ZARNEA, G. - Microbiologie generală. Ed. did. şi ped. Bucureşti, 1970.

153. ZAVADSKII, K.M. - Teoria speciei. Ed. Ştiinţifică. Bucureşti, 1963.

154. ZIMMERMANN, W, - Die Telomotheorie. Biologie, 7. ahrg., 1938.

155. ZIMMERMANN, W. - Die Phylogenie der Pflanzen, 1vet. 2, Aufl., Jena, Stuttgart, 1939, 1959.

156. ZIMMERMANN, W. - Phylogenie des Archegoniaten - Redd. Rep. Spec. Nov. Reg. Veg., 58, 1-3, 1955.

157. ZIMMERMANN, W. - Phylogenie der Blüte-Phyton, 7, 1-3, 1957.

158. - Dicţionar enciclopedic român, vol. I-IV. Ed. Politică, Bucureşti, 1962.

159. - Flora R.P.R. şi R.S.R. - Vol. I-XII. Ed. Academiei.

Scanned with OKEN Scanner

PLANSE

Scanned with OKEN Scanner

CELULA

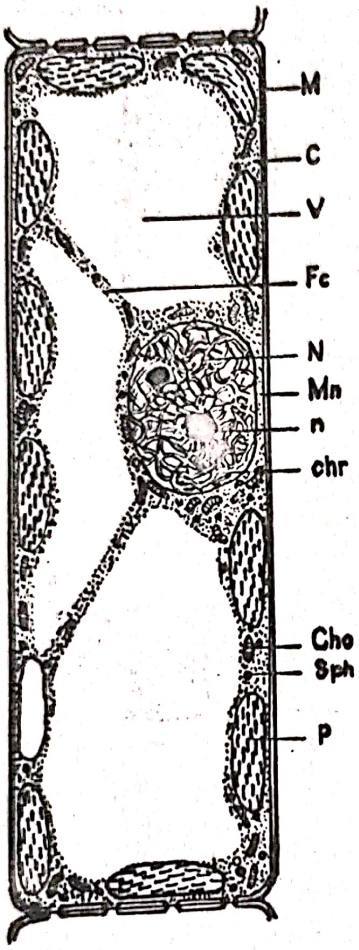
M
C
V
Fc
N
Mn
n
chr
Cho
Sph
P

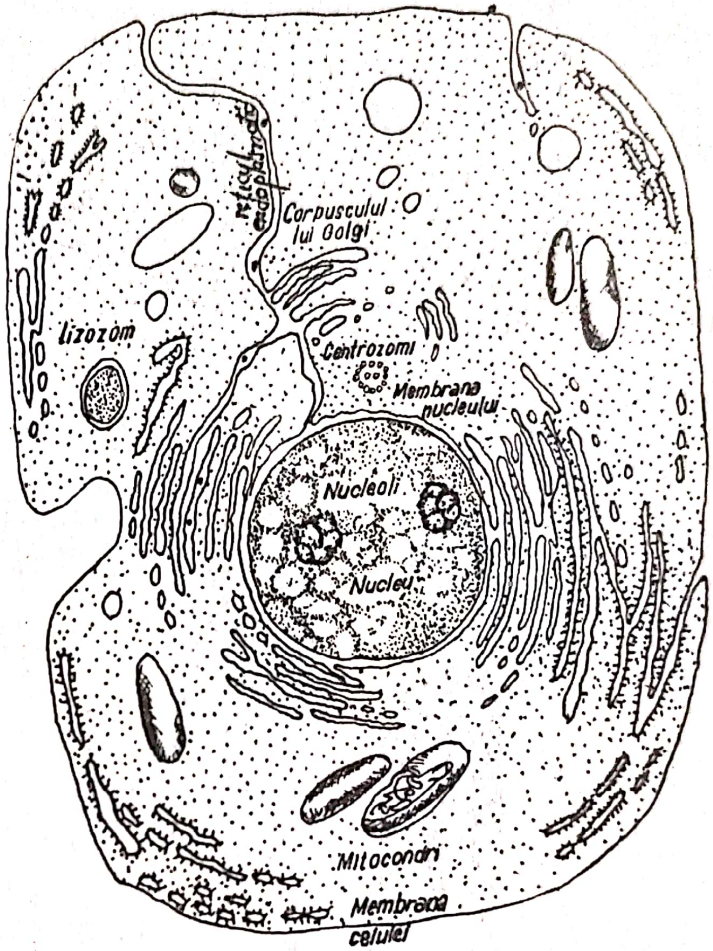
Reticul endoplasmic
Corpusculul lui Golgi
lizozom
Centrozomi
Membrana nucleului
Nucleoli
Nucleu
Mitocondri
Membrana celulei

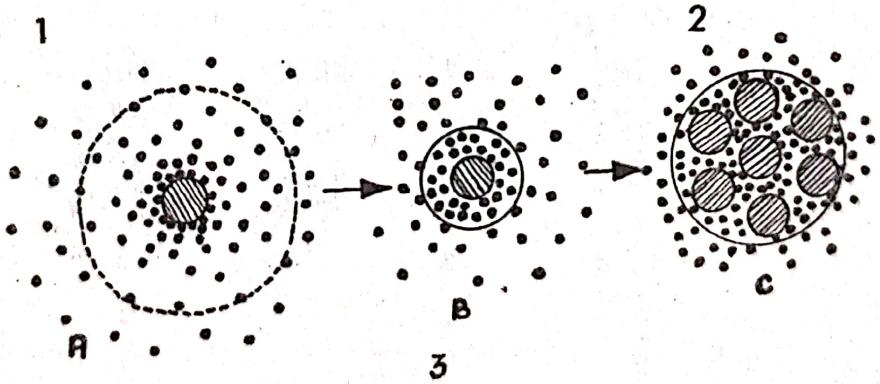
1
2
A
B
C

3

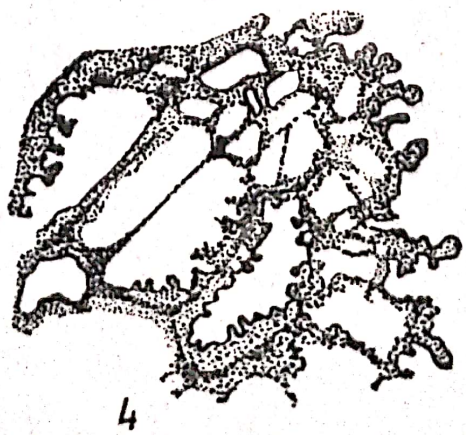

4

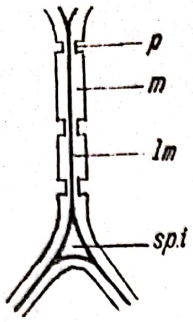

1

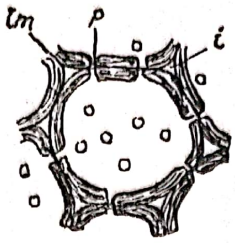

2

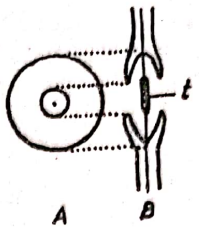

3

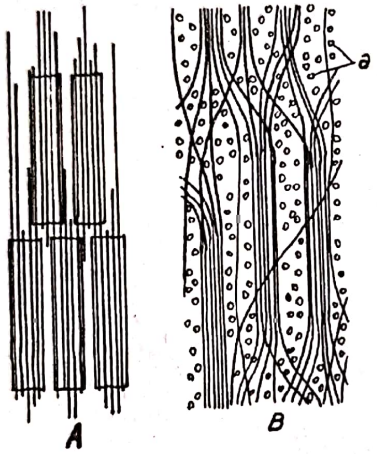

4

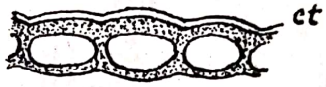

5

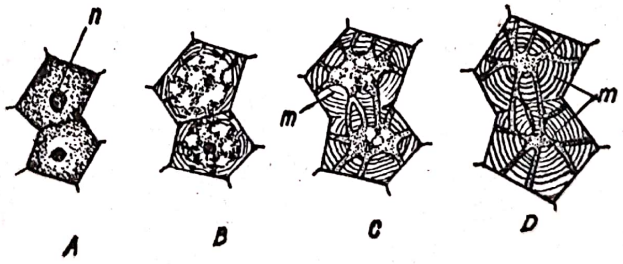

6

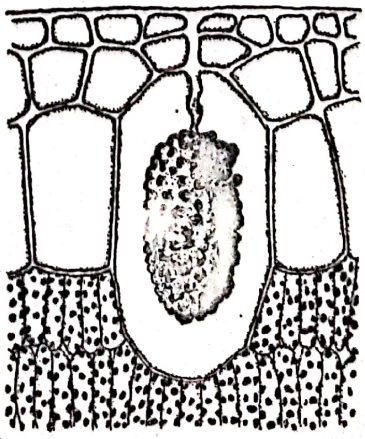

7

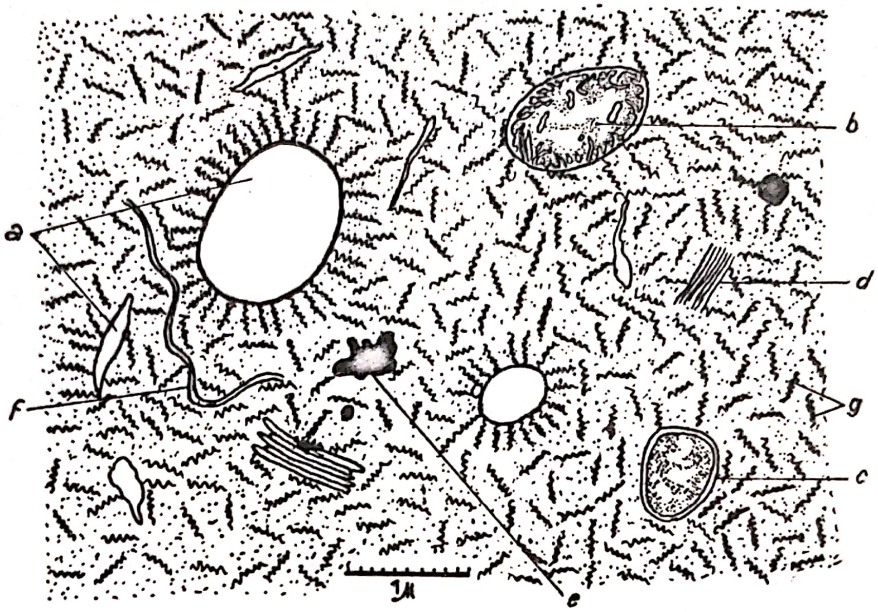

1

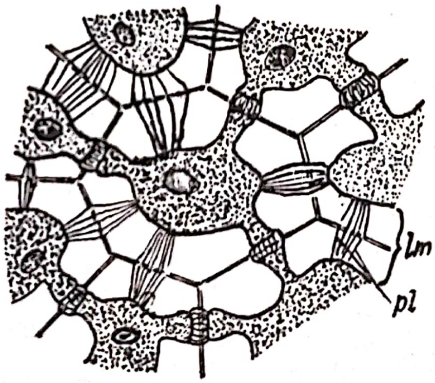

2

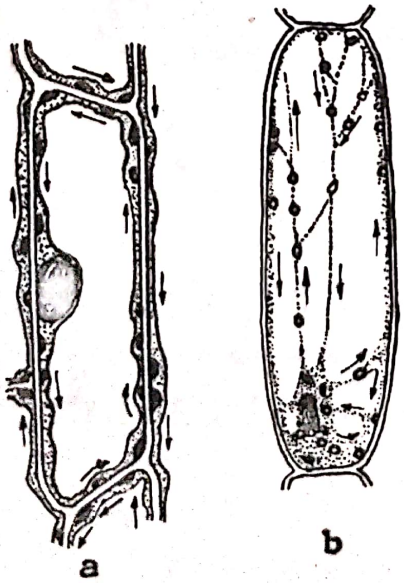

a b

3

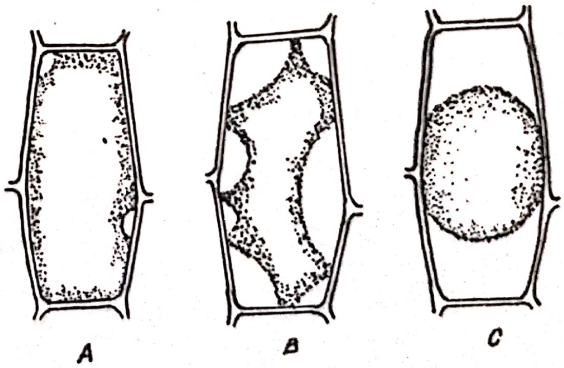

4

Scanned with OKEN Scanner

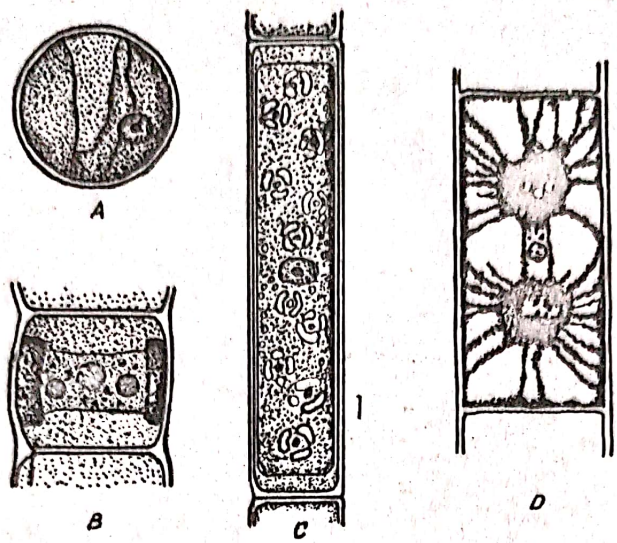

1

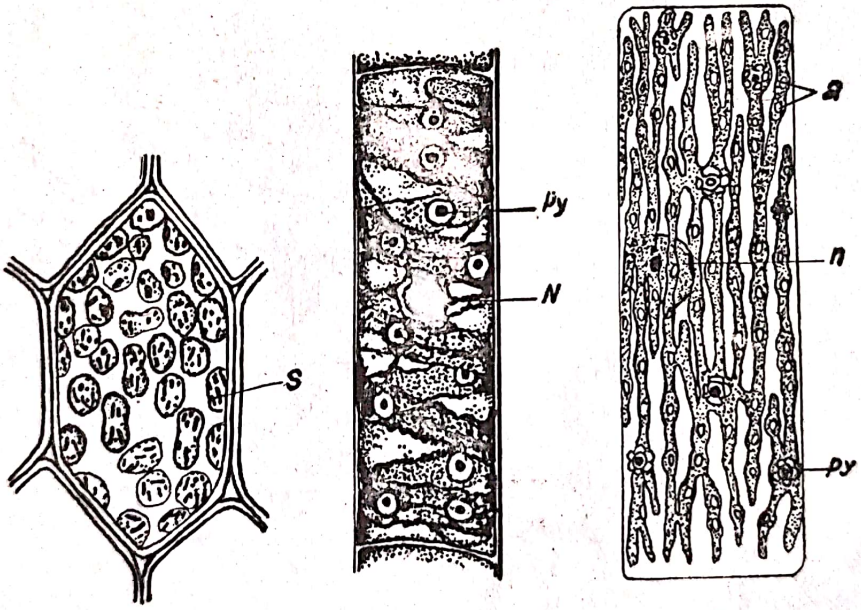

2

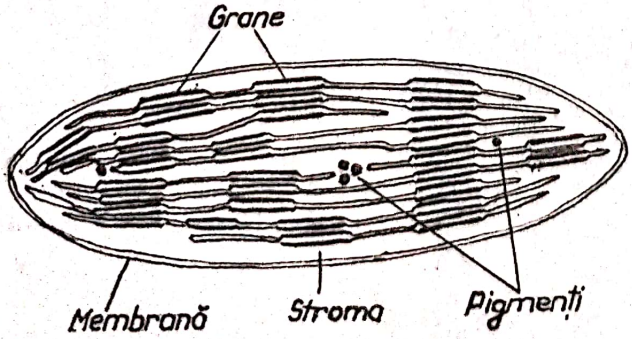

3

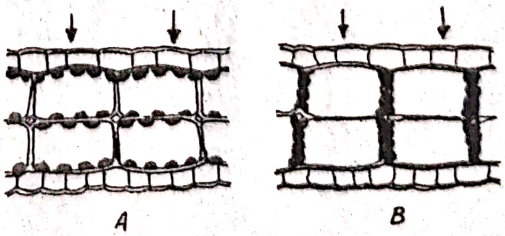

4

1

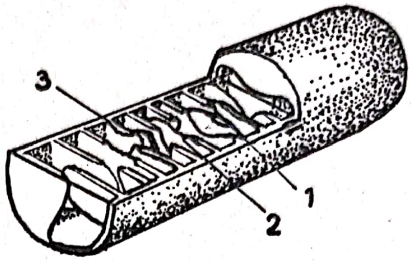

2

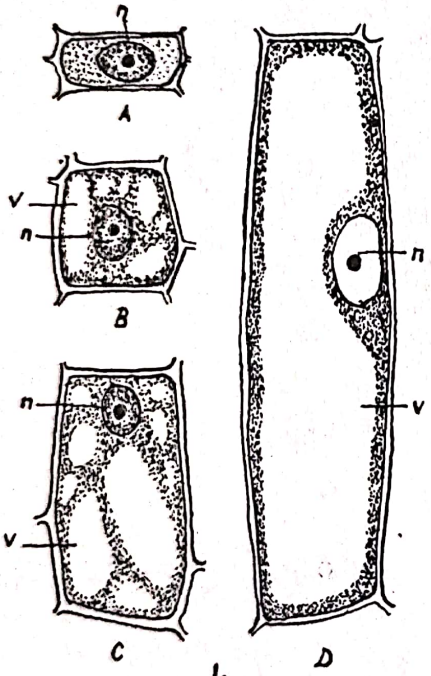

4

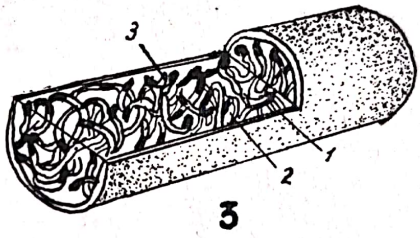

3

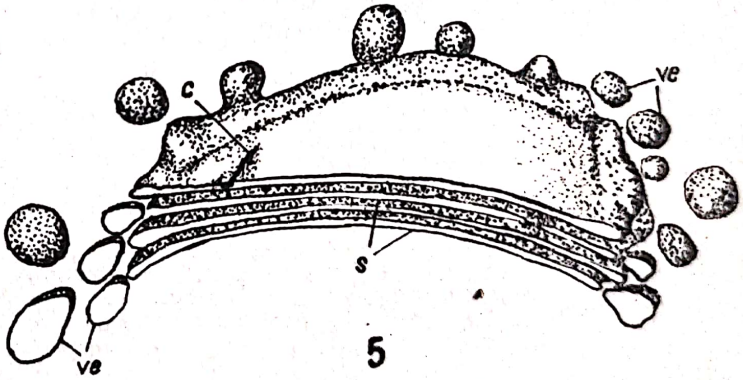

5

a

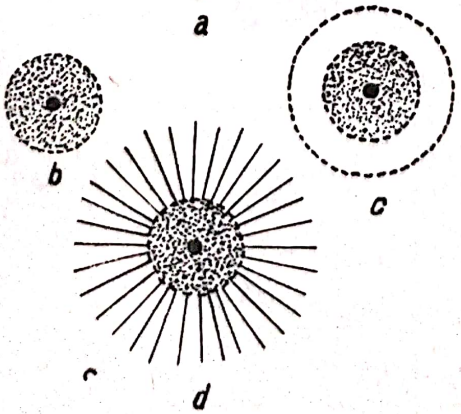

6

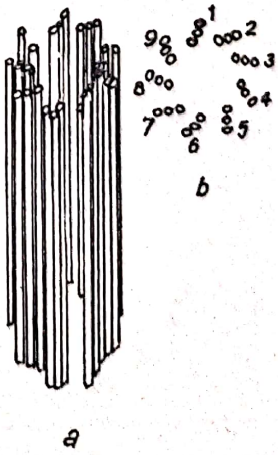

7

PLANSA VI

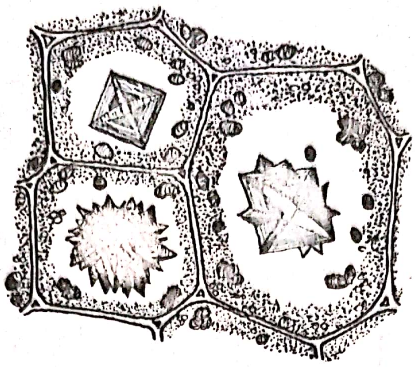

1

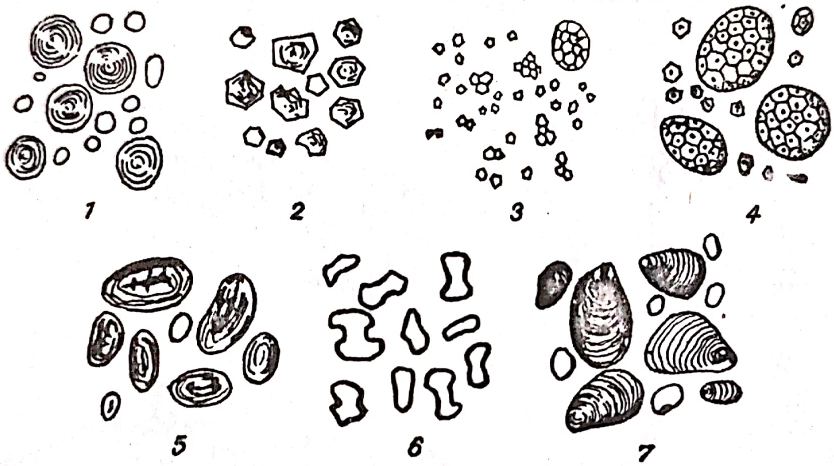

2

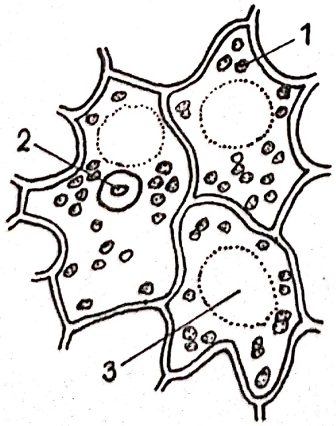

3

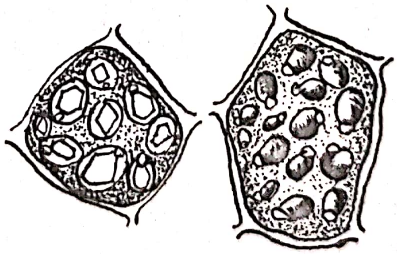

4

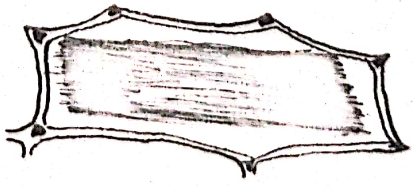

5

Scanned with OKEN Scanner

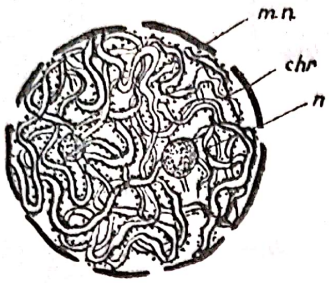
m.n.
chr
n

1

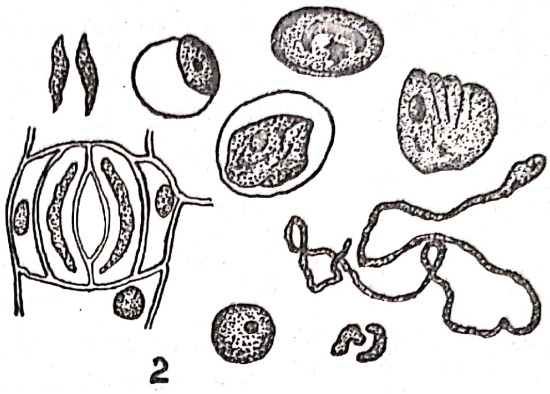

2

Ca
Ma
Cr
Ca

3

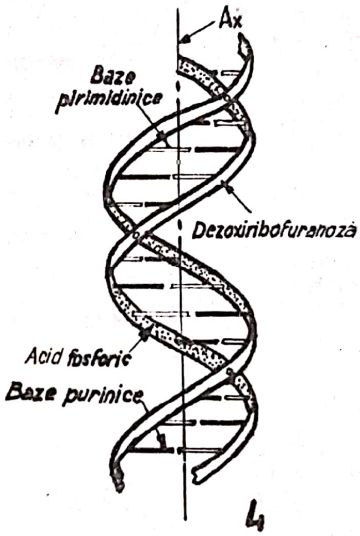
Ax
Baze pirimidinice
Dezoxiribofuranoză
Acid fosforic
Baze purinice

4

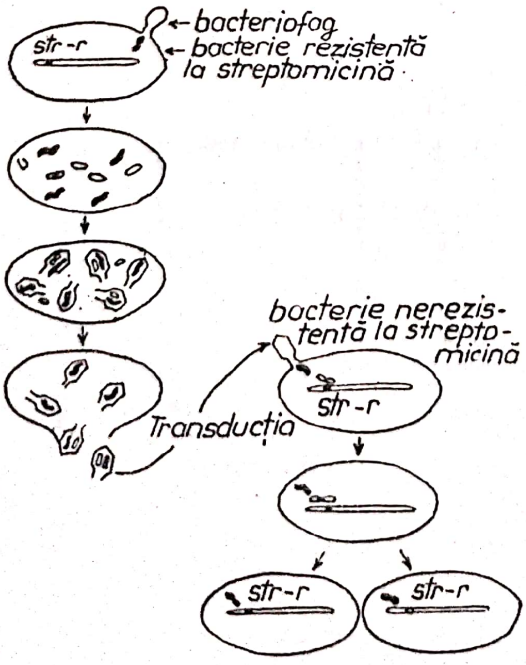
bacteriofag
bacterie rezistentă la streptomicină
str-r
bacterie nerezistentă la streptomicină
Transducția
str-r
str-r
str-r

5

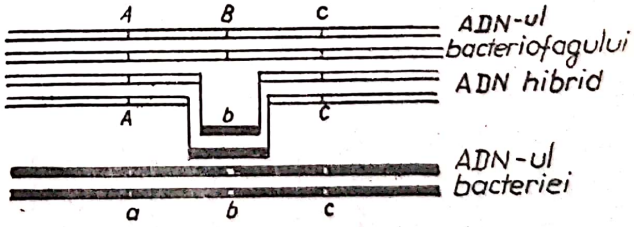
A
B
C
ADN-ul bacteriofagului
ADN hibrid
A
b
C
ADN-ul bacteriei
a
b
c

6

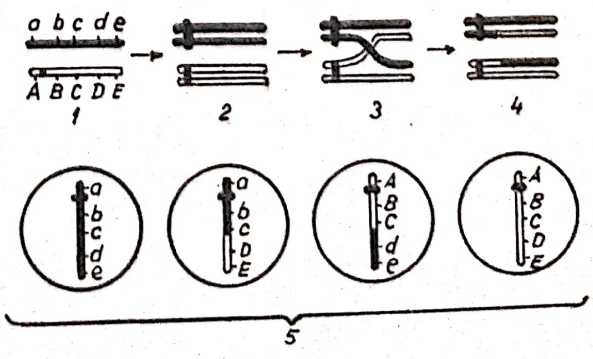
a b c d e
A B C D E
1
2
3
4
5

7

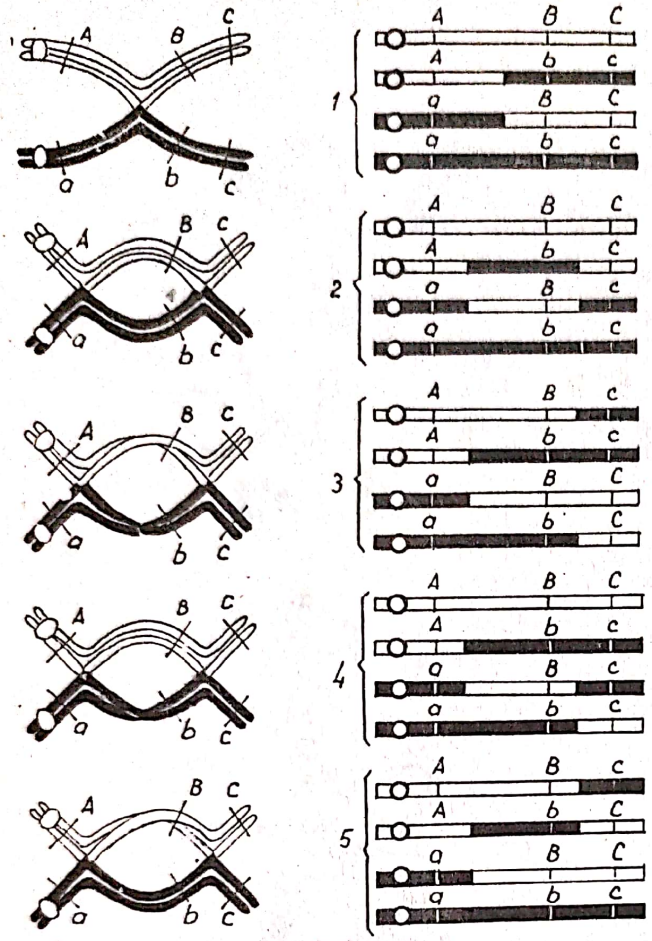
1
2
3
4
5

1

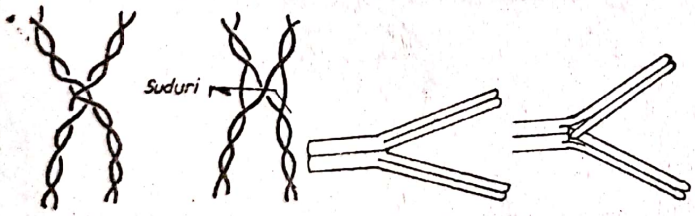
Suduri

2

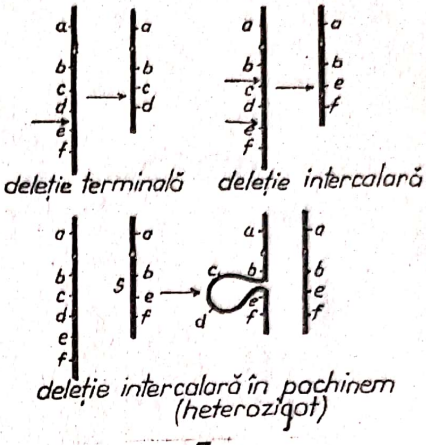
deleție terminală
deleție intercalară
deleție intercalară în pachinem (heterozigot)

3

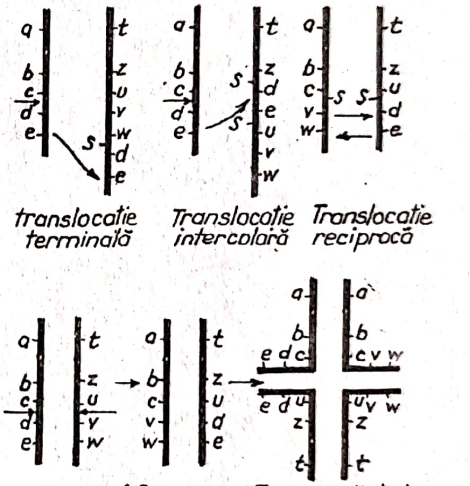
translocație terminală
Translocație intercalară
Translocație reciprocă
cromozomi normali
Cromozomi translocați
Translocație hetero-zigotă în pachinemul meiozei în formă de „cruce"

5

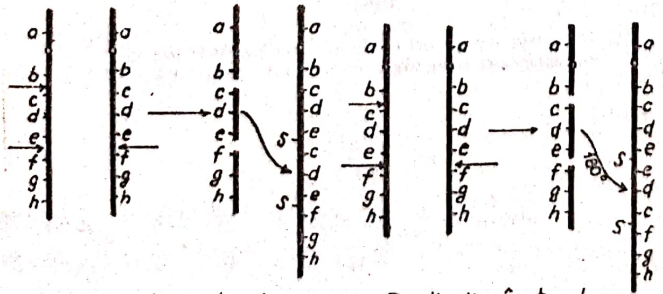
Duplicație în tandem
Duplicație în tandem invers

4

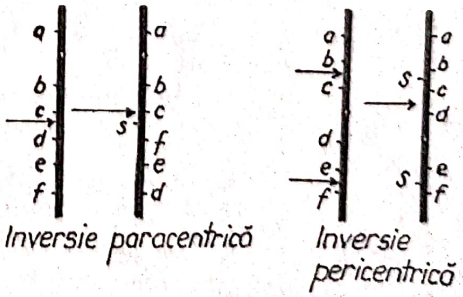
Inversie paracentrică
Inversie pericentrică

6

DIVIZIUNEA CELULEI

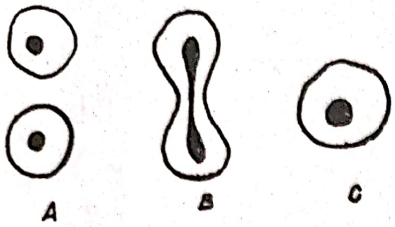

1

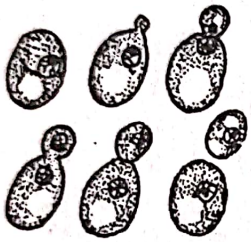

2

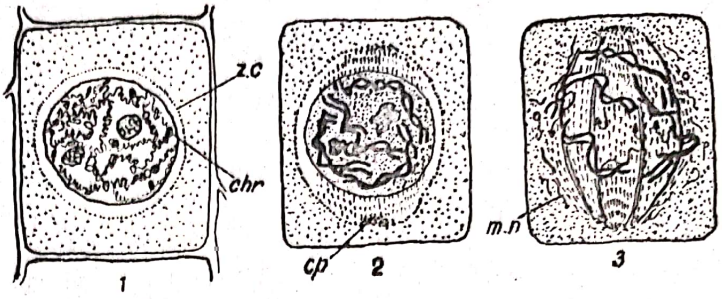

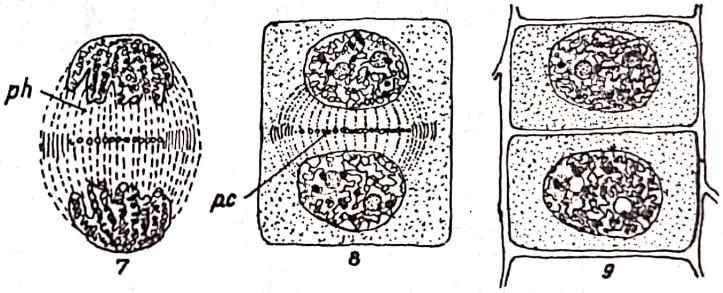

3

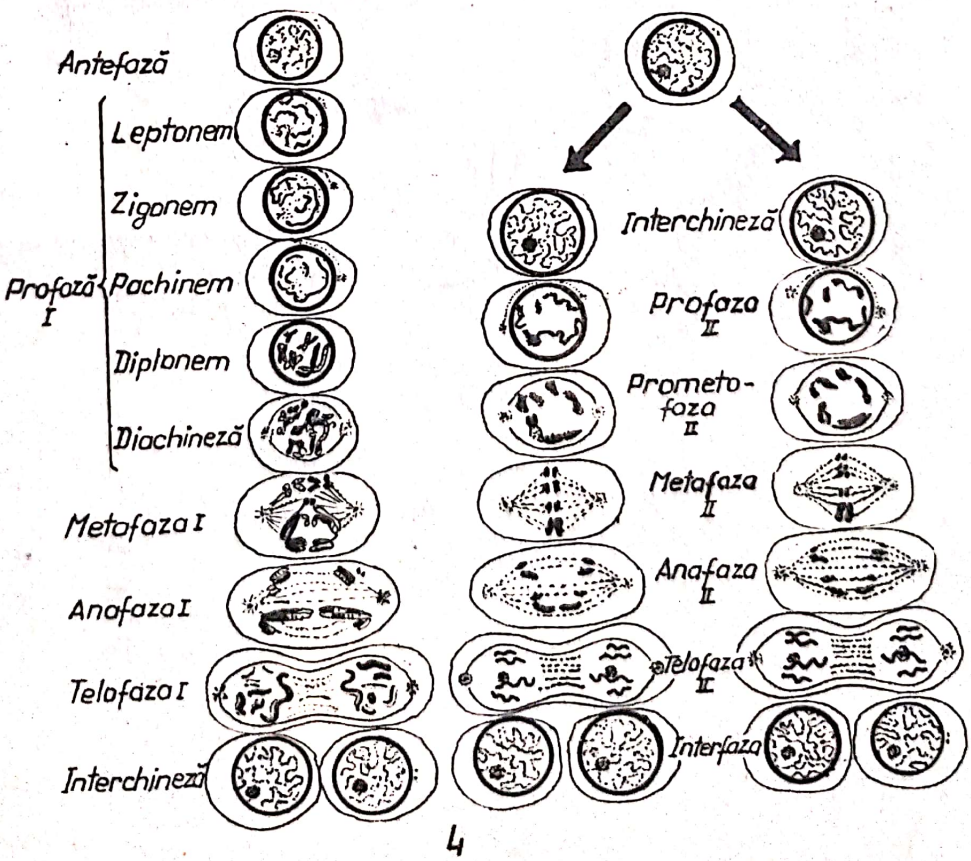

4

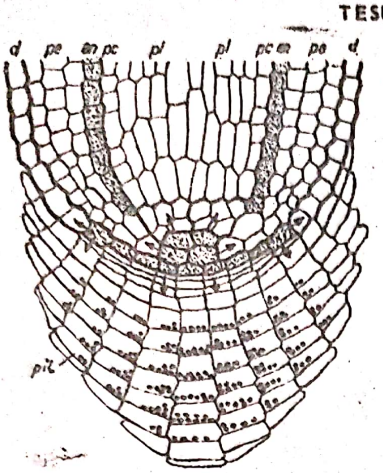
d
pe
en
pc
pl
pl
pc
en
pe
d
pit

1

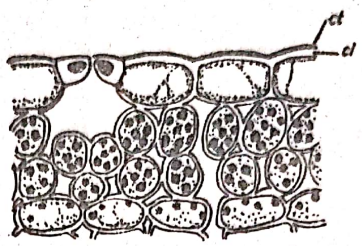
ct
cl

2

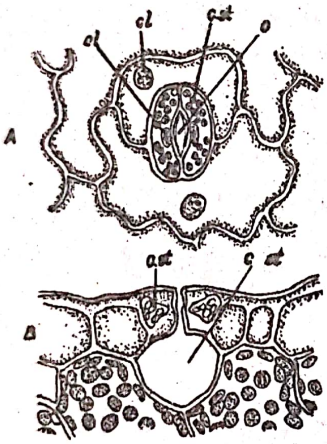
A
ol
cl
cst
o
B
o st
c st

3

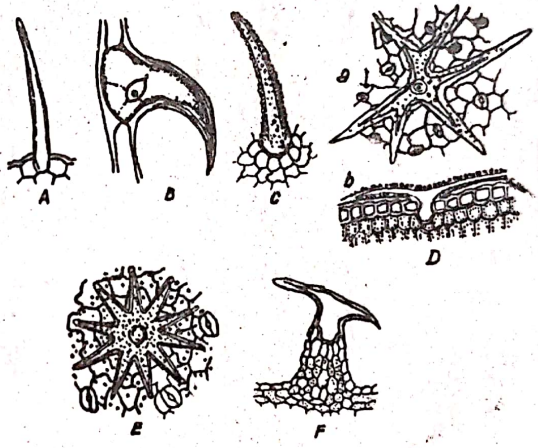
A
B
C
D
b
E
F

4

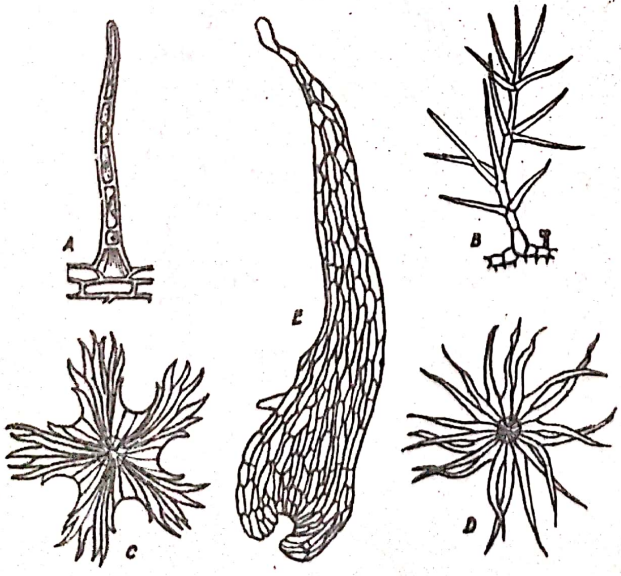
A
B
C
E
D

5

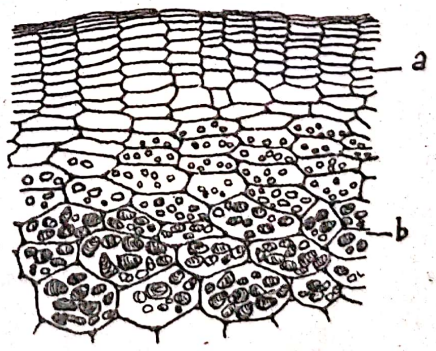
a
b

6

PLANSA XI

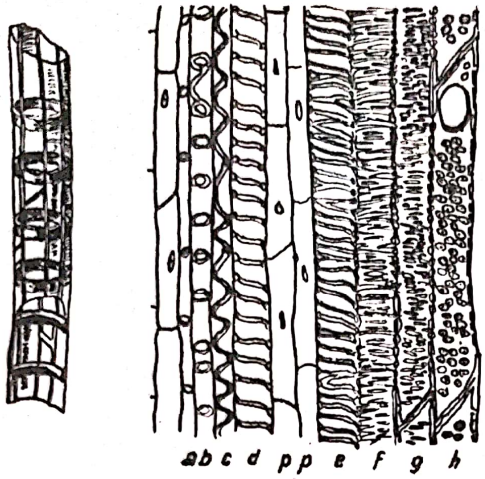

1

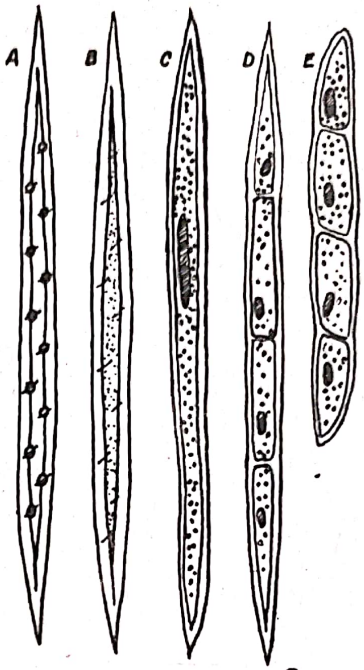

2

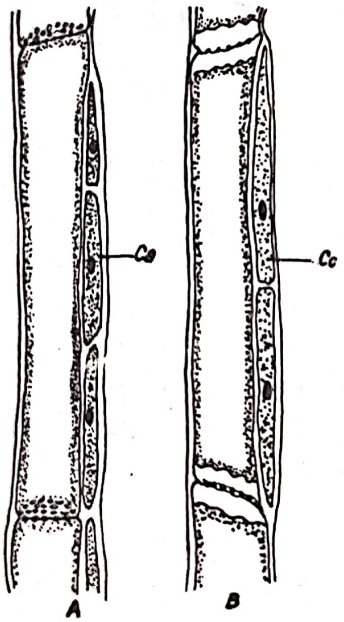

3

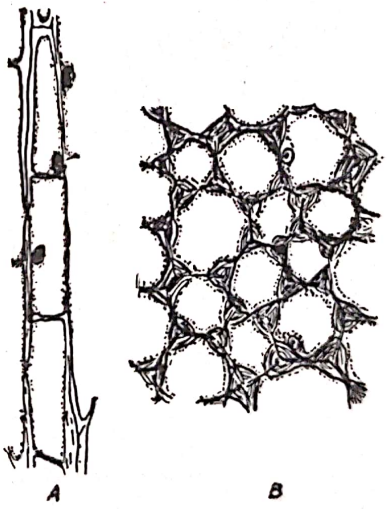

4

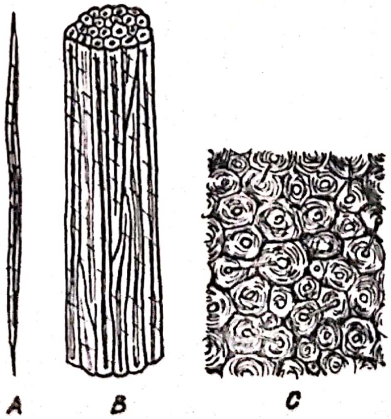

5

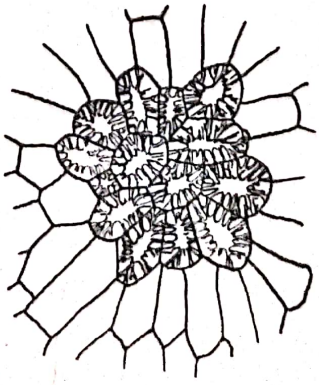

6

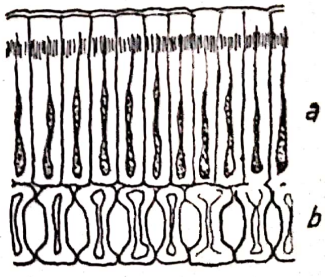

7

PLANSA XII

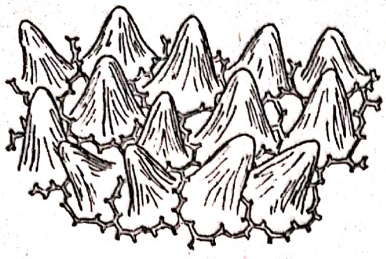

1

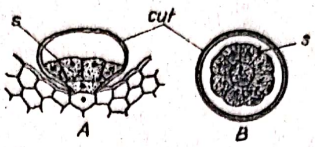

2

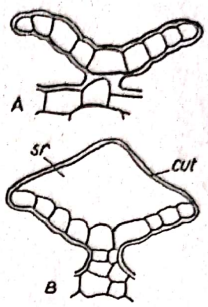

3

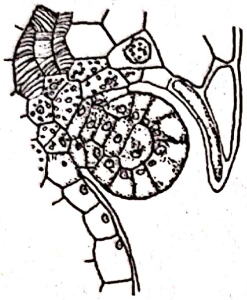

4

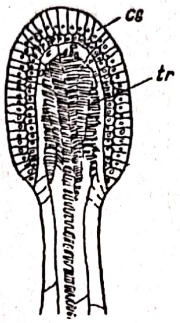

5

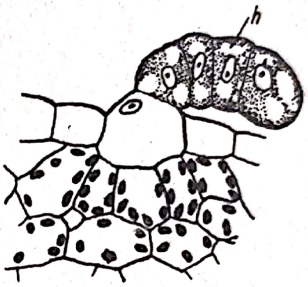

6

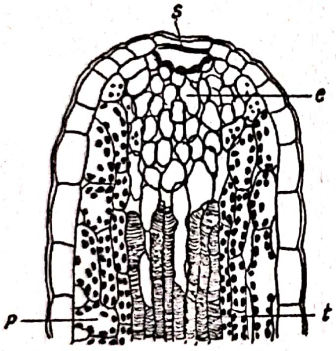

7

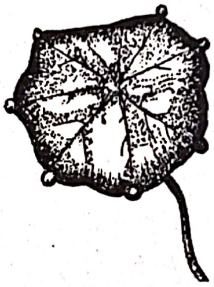

8

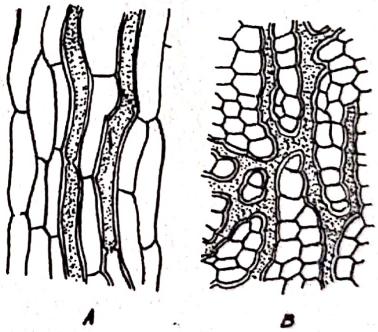

9

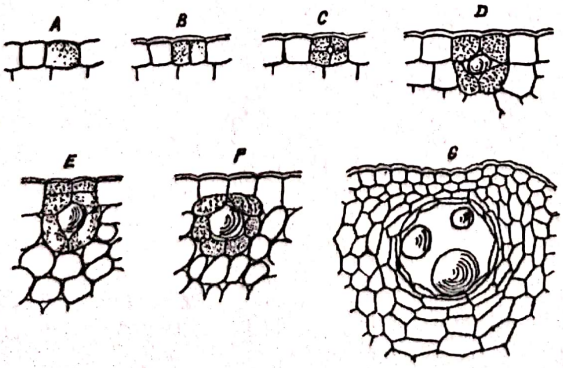

10

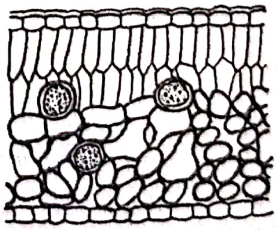

11

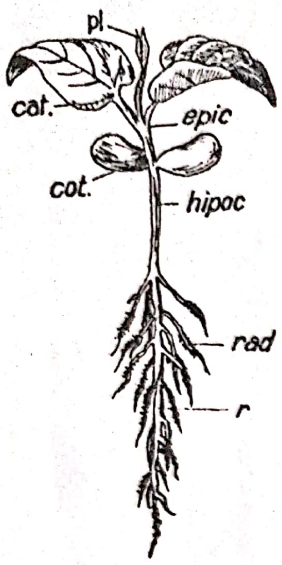
pl.
cot.
epic
cot.
hipoc
rad
r

1

2

3

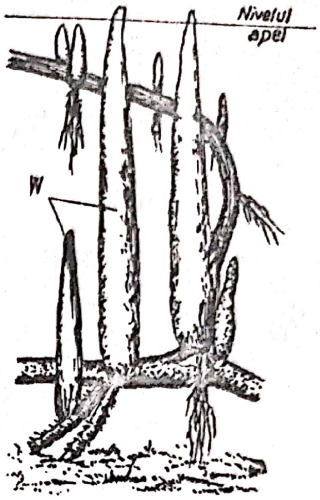
Nivelul apei
W

4

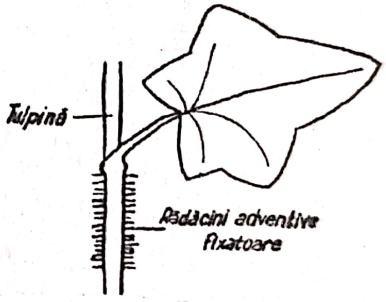
Tulpină
Rădăcini adventive fixatoare

5

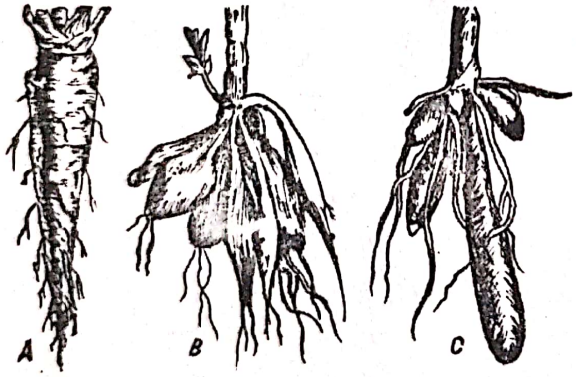
A
B
C

6

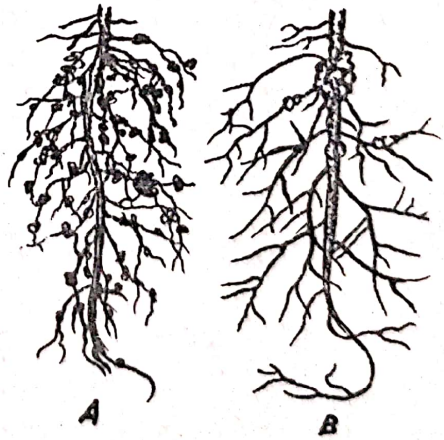
A
B

7

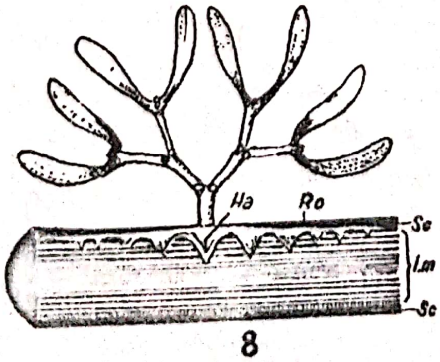
Ha
Ro
Sc
Im
Sc

8

PLANSA XIV

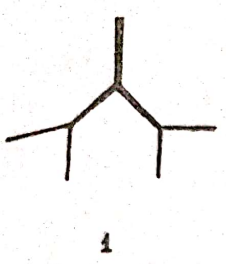

1

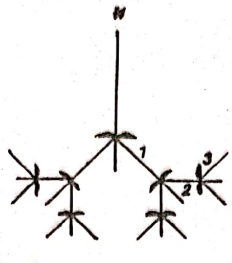

2

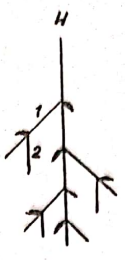

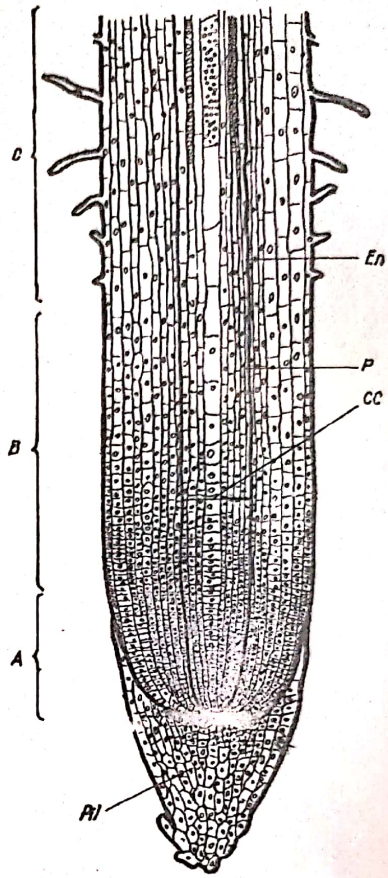

3

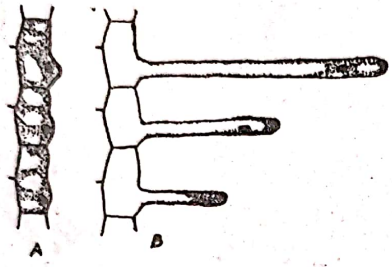

4

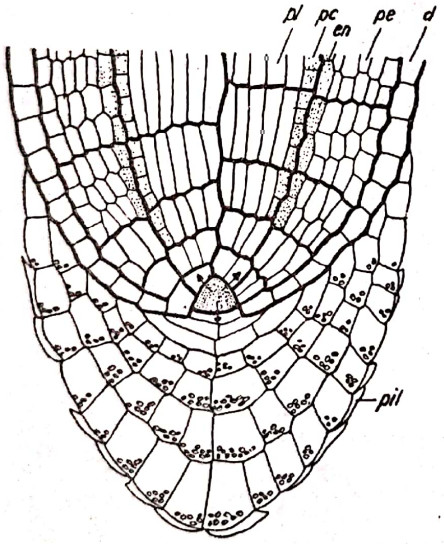

5

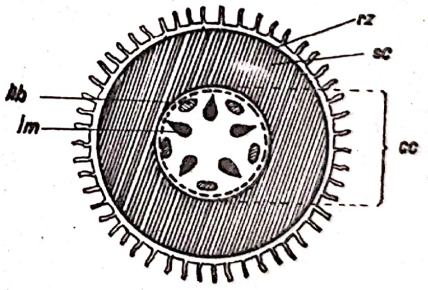

6

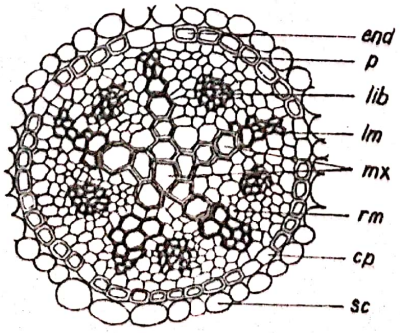

7

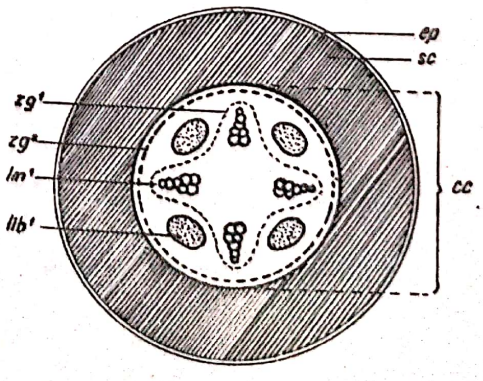

8

Scanned with OKEN Scanner

TULPINA

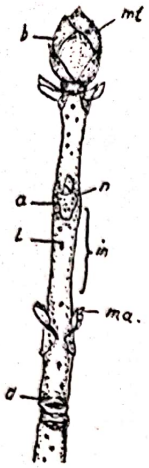

1

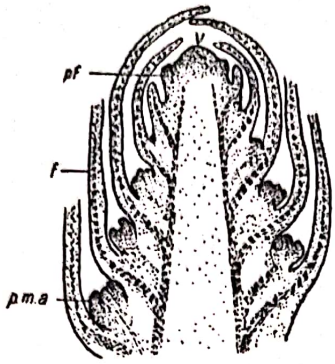

2

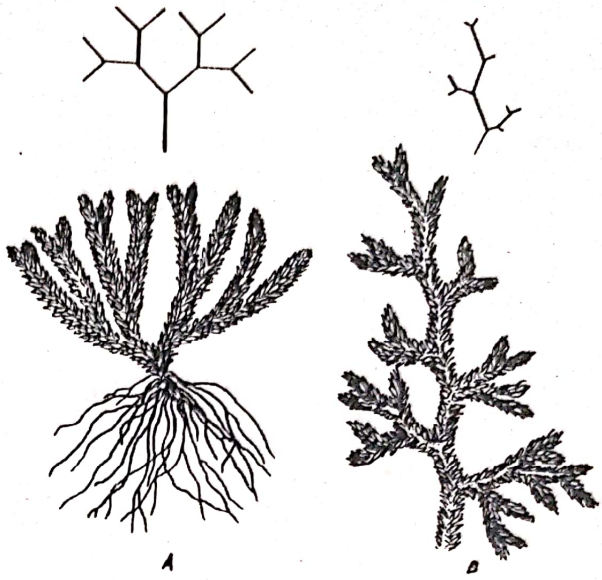

3

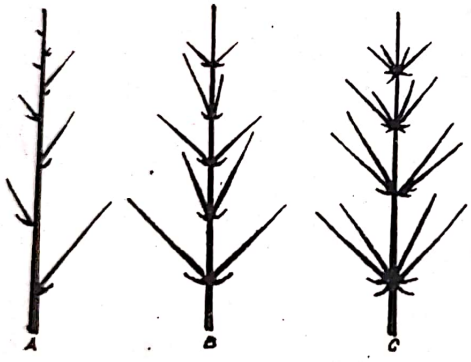

4

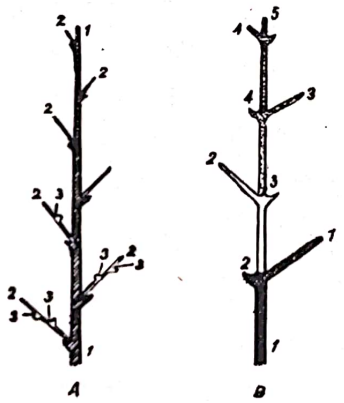

5

6

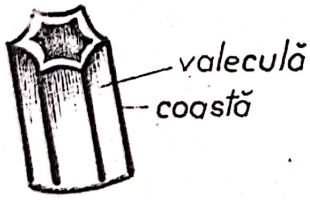

7

8

9

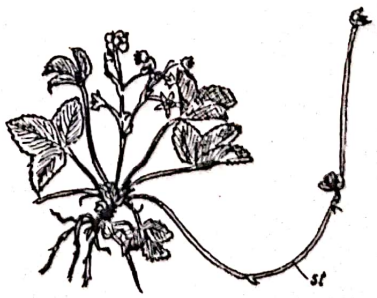

10

PLANSA XVI

1

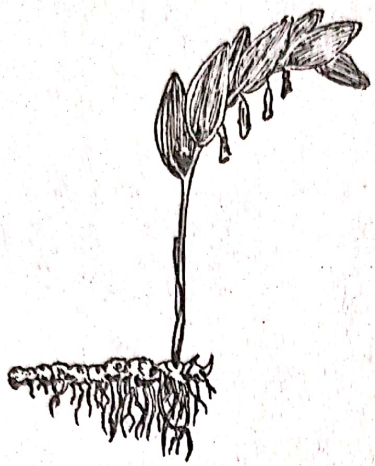

2

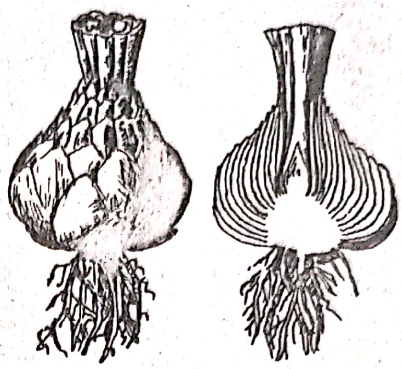

4

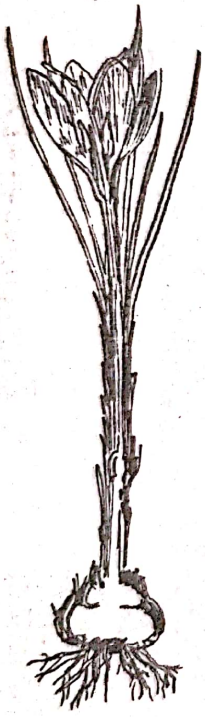

3

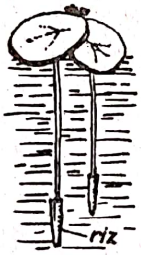

6

B

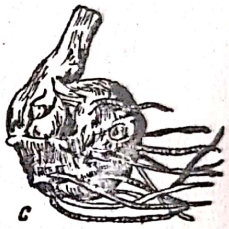

C

A

D

5

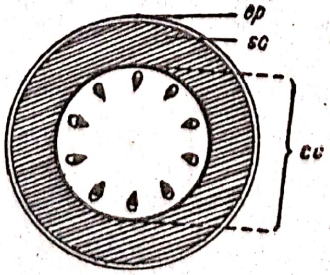

7

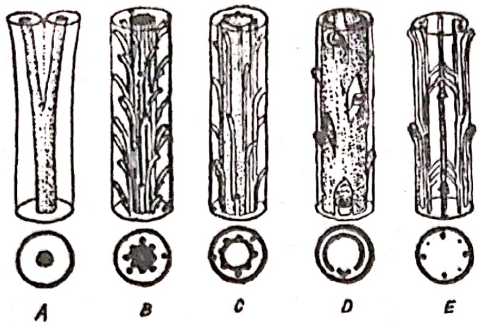
A
B
C
D
E

1

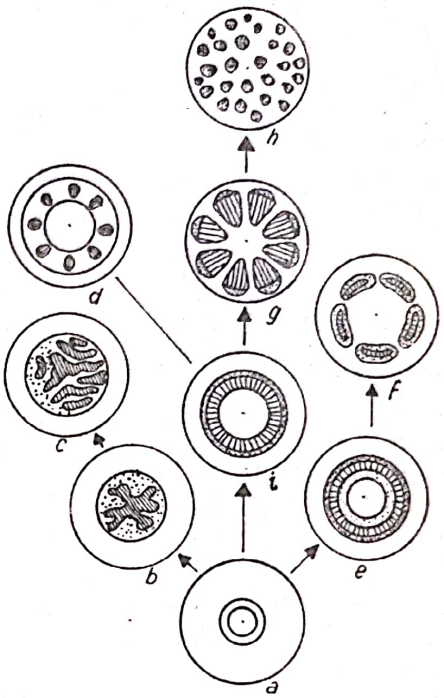
h
d
g
f
c
i
b
e
a

2

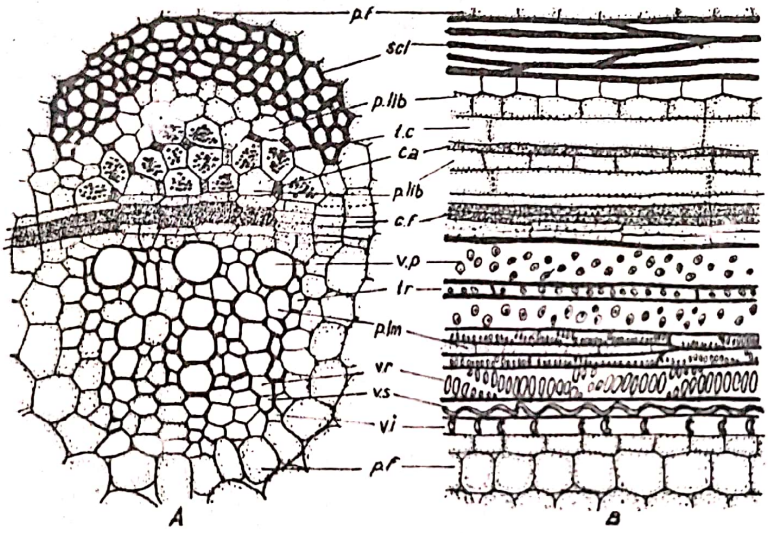
p.f
scl
p.lib
l.c
c.a
p.lib
c.f
v.p
l.r
p.m
v.r
v.s
v.i
p.f
A
B

3

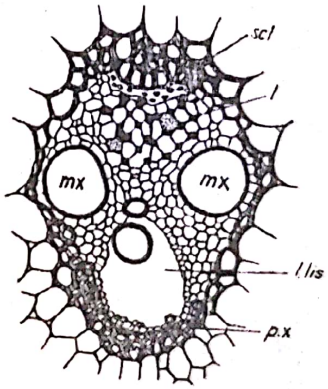
scl
l
mx
mx
l.lis
p.x

4

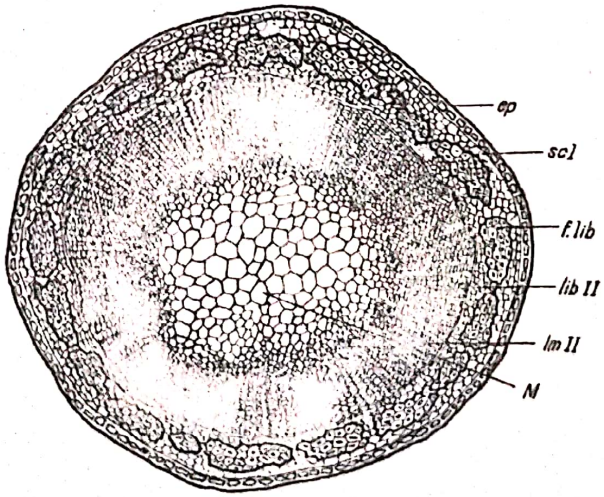
ep
scl
f.lib
lib II
lm II
N

5

A

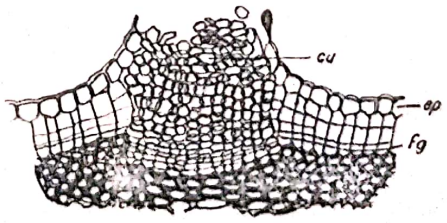
cu
ep
fg
B

6

FRUNZA

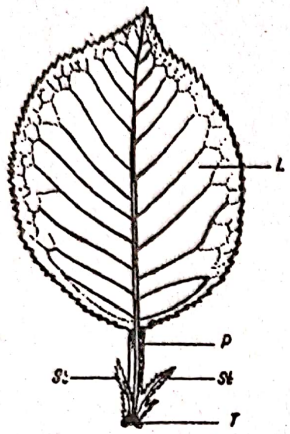

1

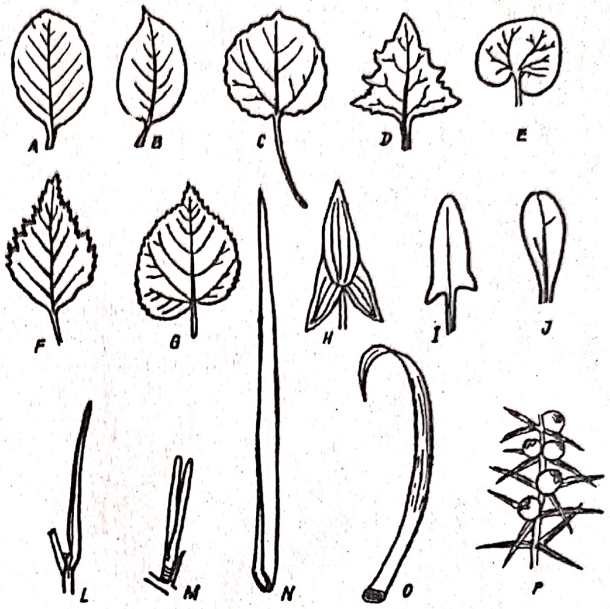

2

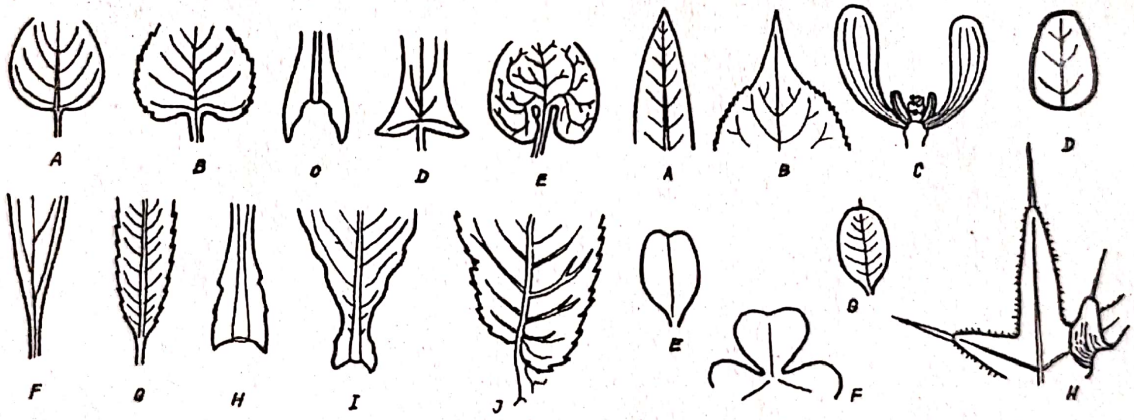

3 4

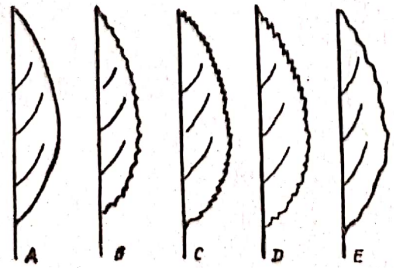

5

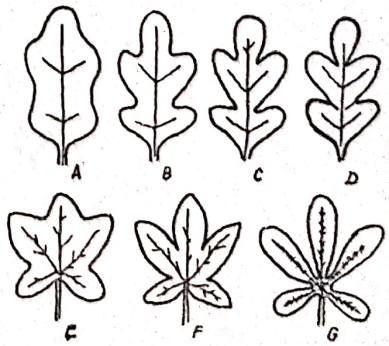

6

PLANSA XIX

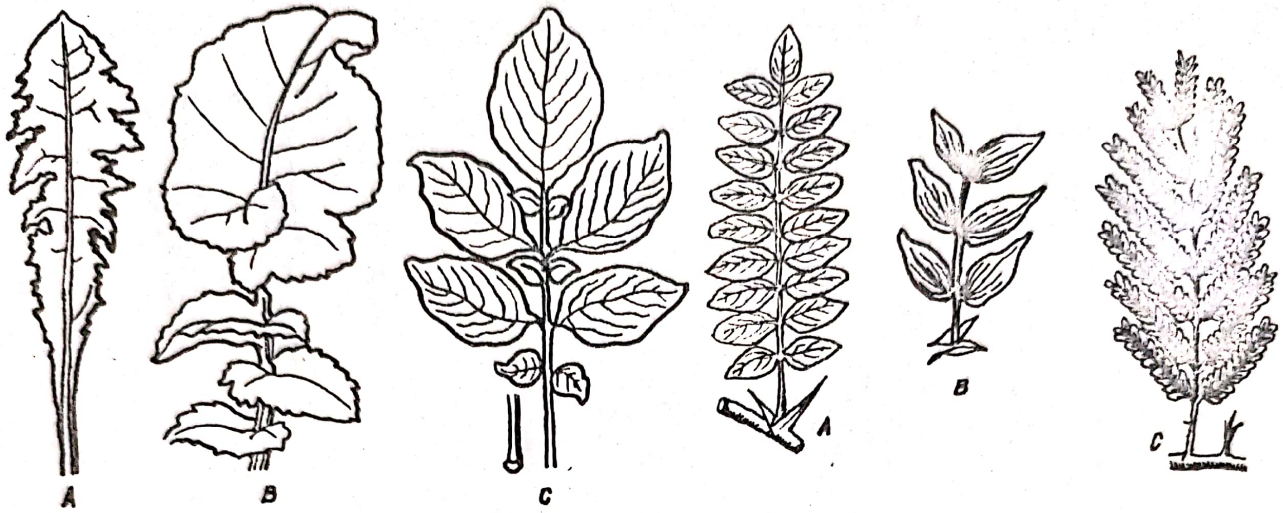

1

2

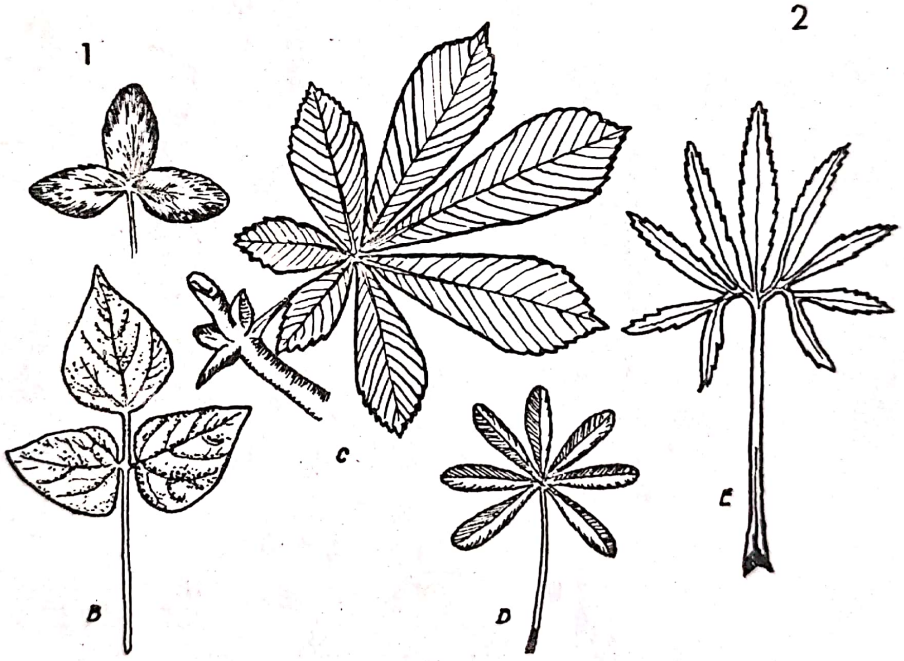

3

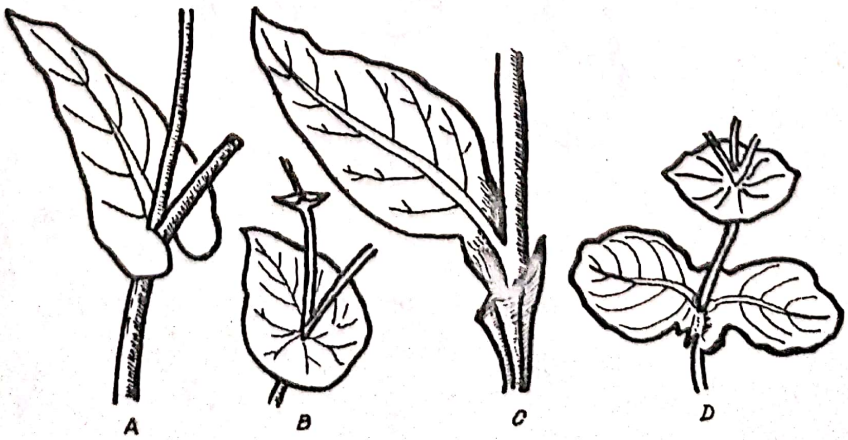

4

1

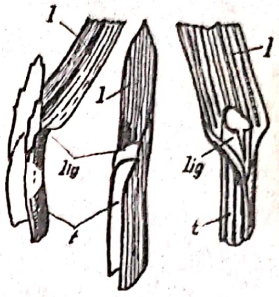

2

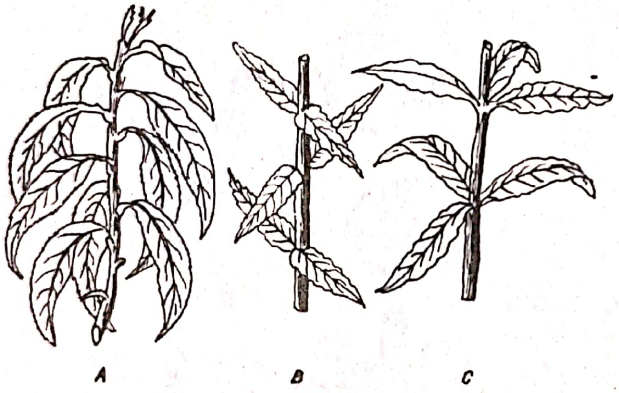

3

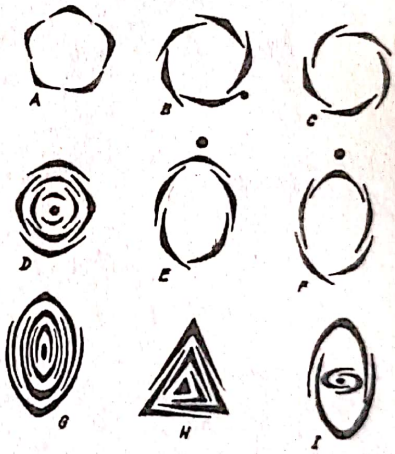

4

5

Scanned with OKEN Scanner

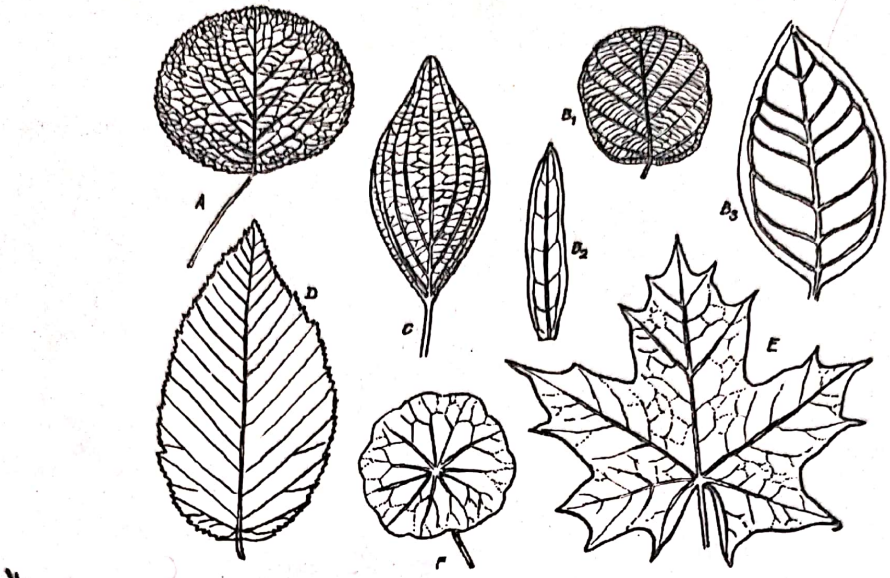

1

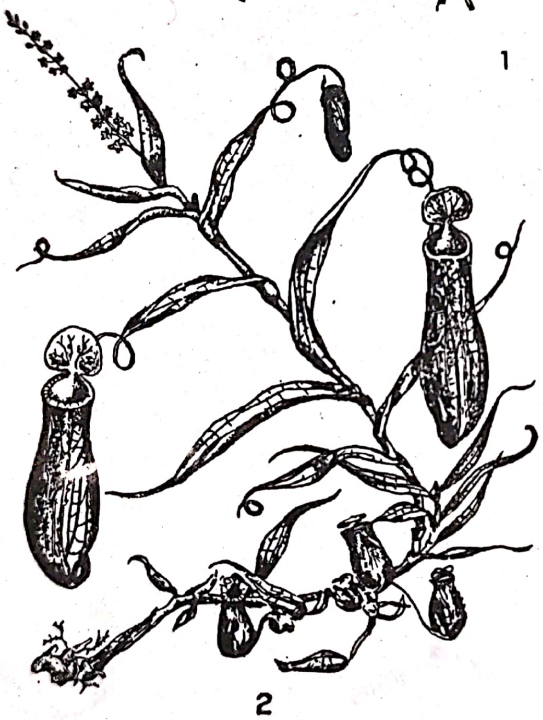

2

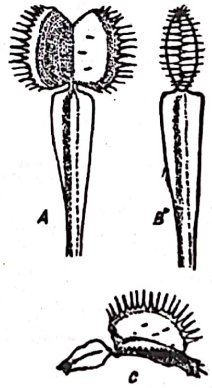

4

5

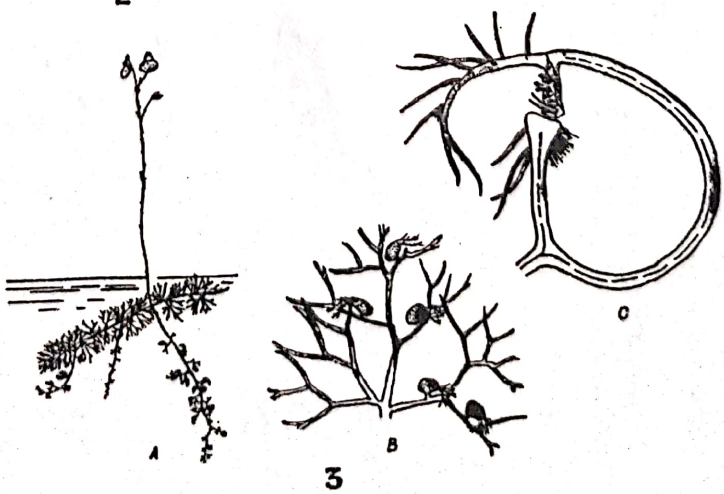

3

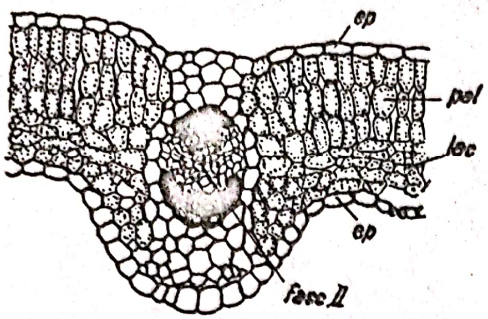
ep
pal
lac
ep
fasc.II

1

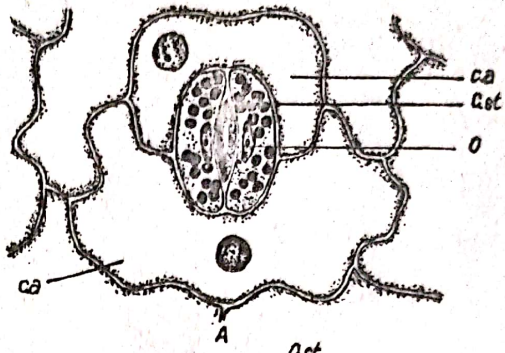
ca
C.st
O
ca
A

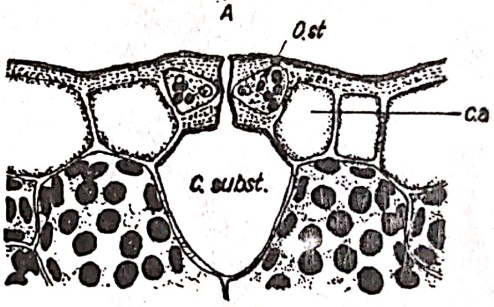
O.st
ca
C. subst.
B

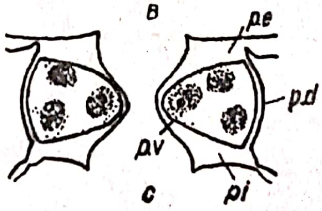
pe
p.d
p.v
c
pi

2

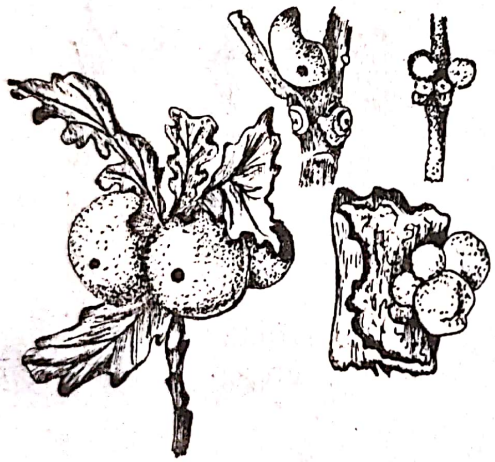

3

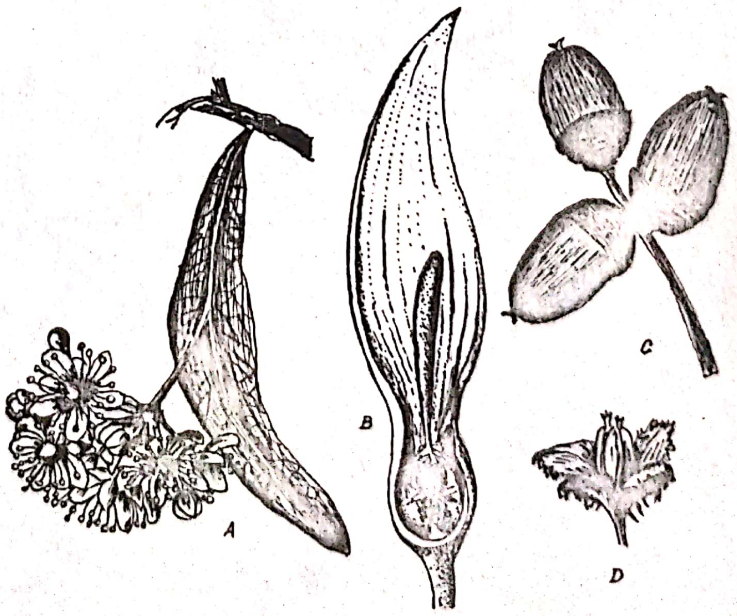
A
B
C
D

4

INMULTIREA VEGETATIVA

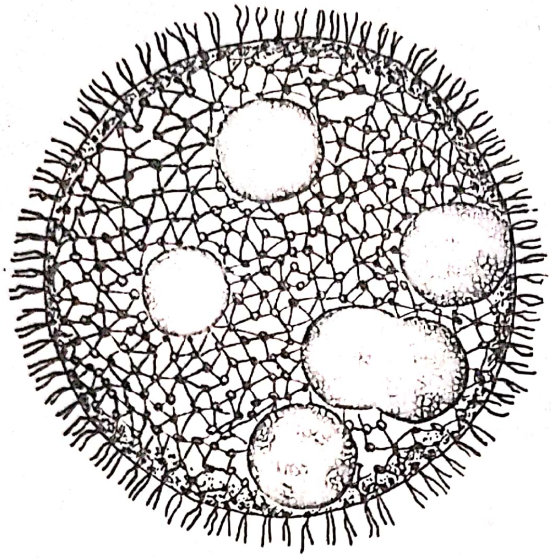

1

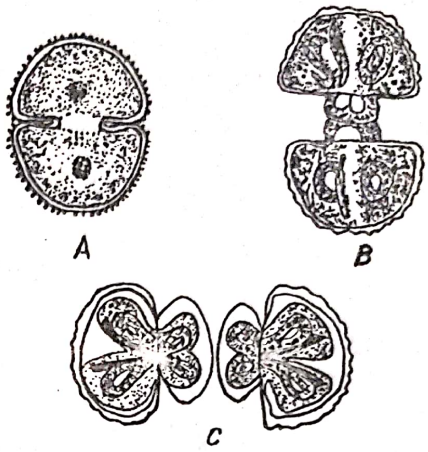

2

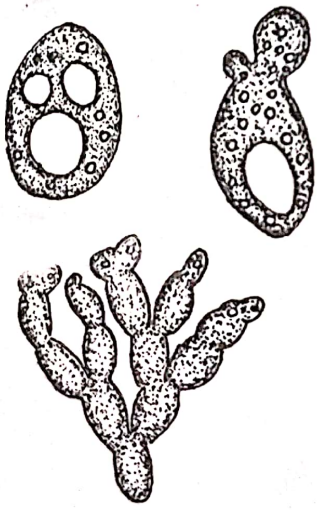

3

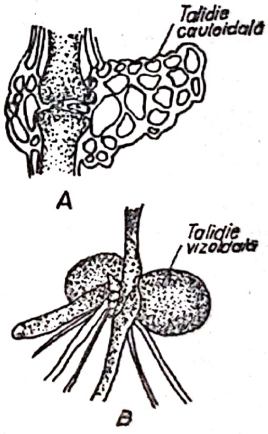

4

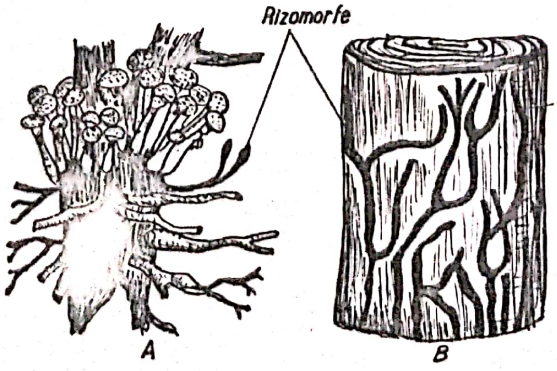

5

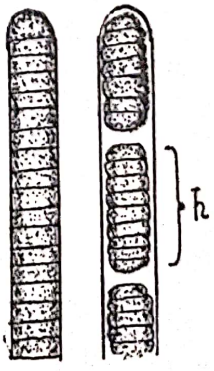

6

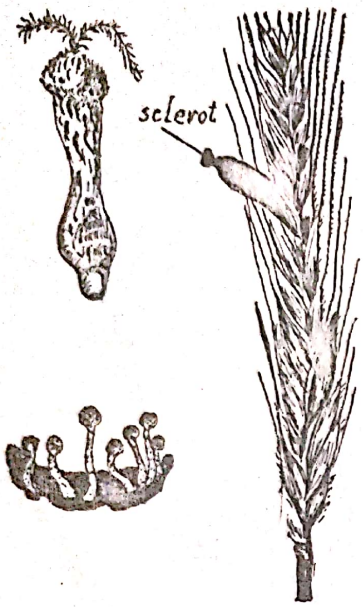

1

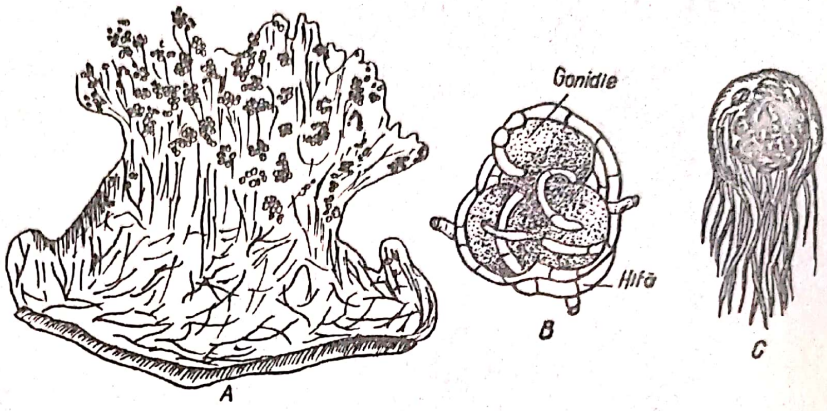

2

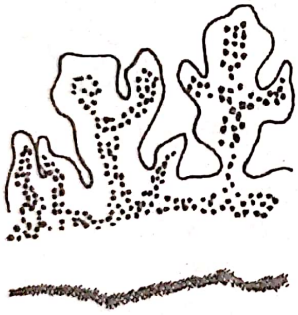

3

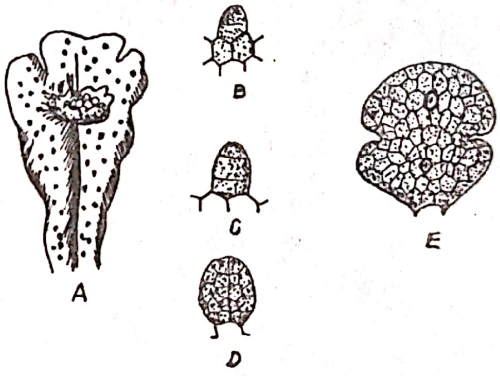

4

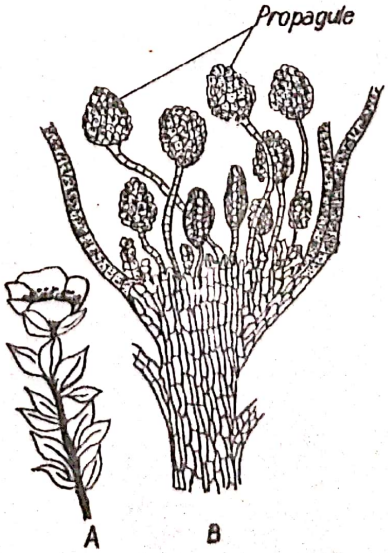

5

PLANSA XXV

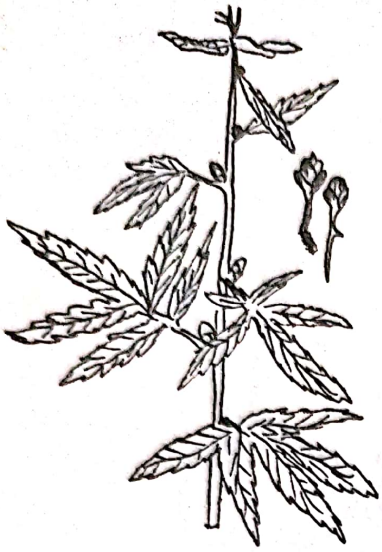

1

2

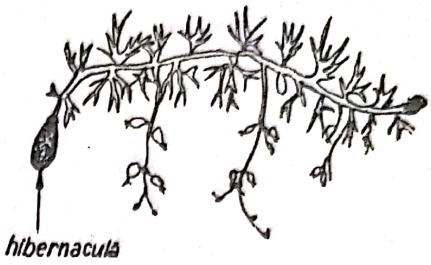

3

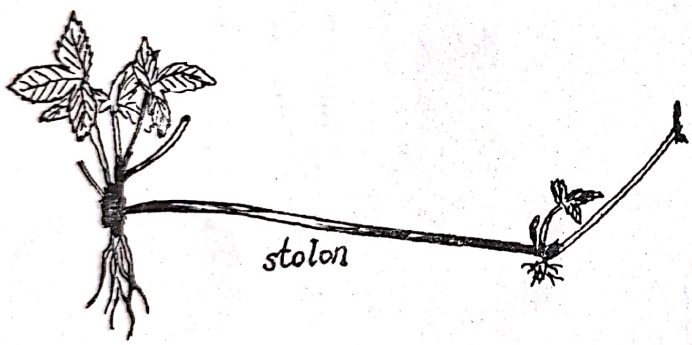

4

5

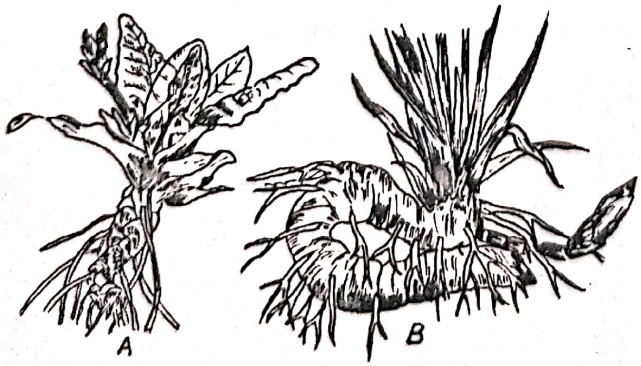

6

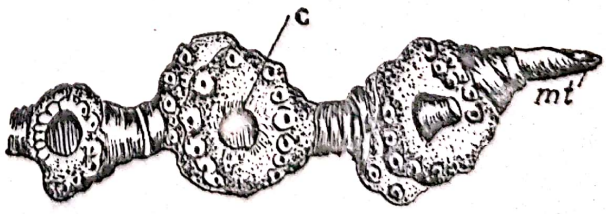

7

Scanned with OKEN Scanner

PLANSA XXVI

1

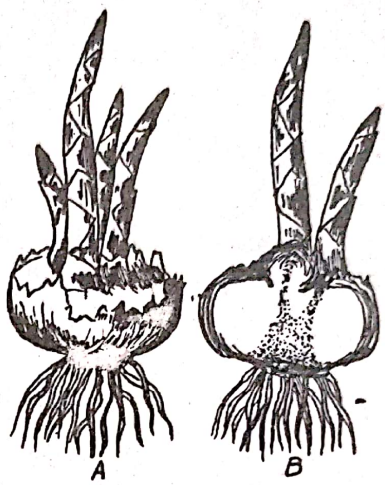

2

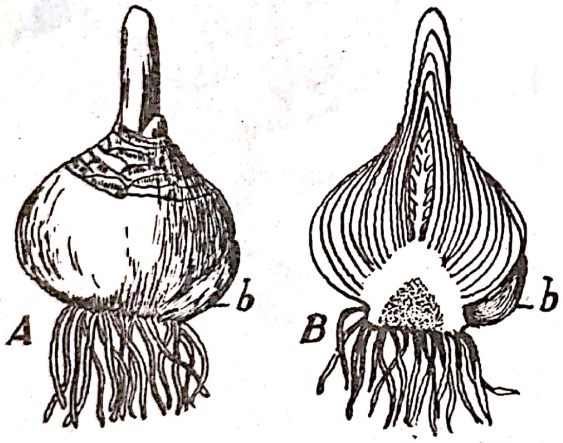

3

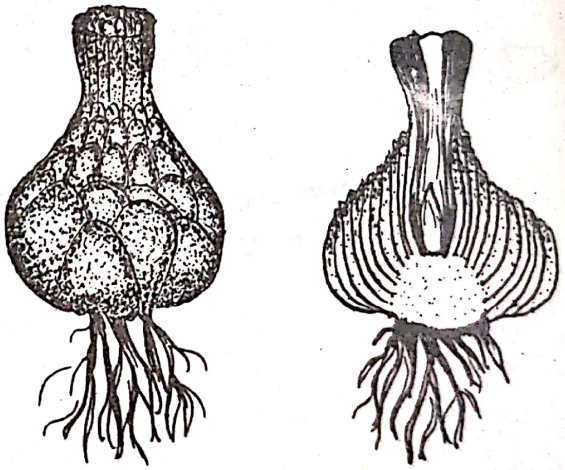

4

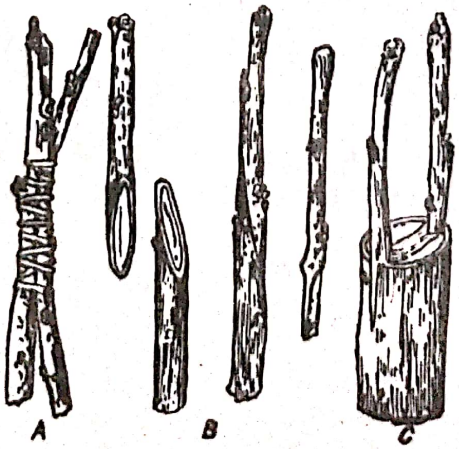

5

INMULTIREA ASEXUATA

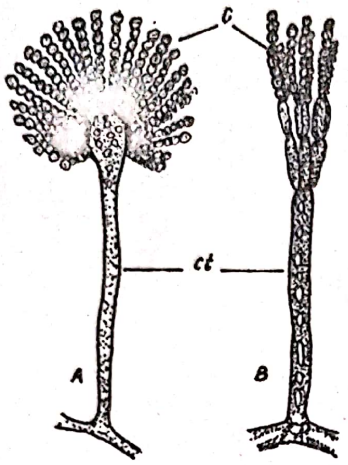

1

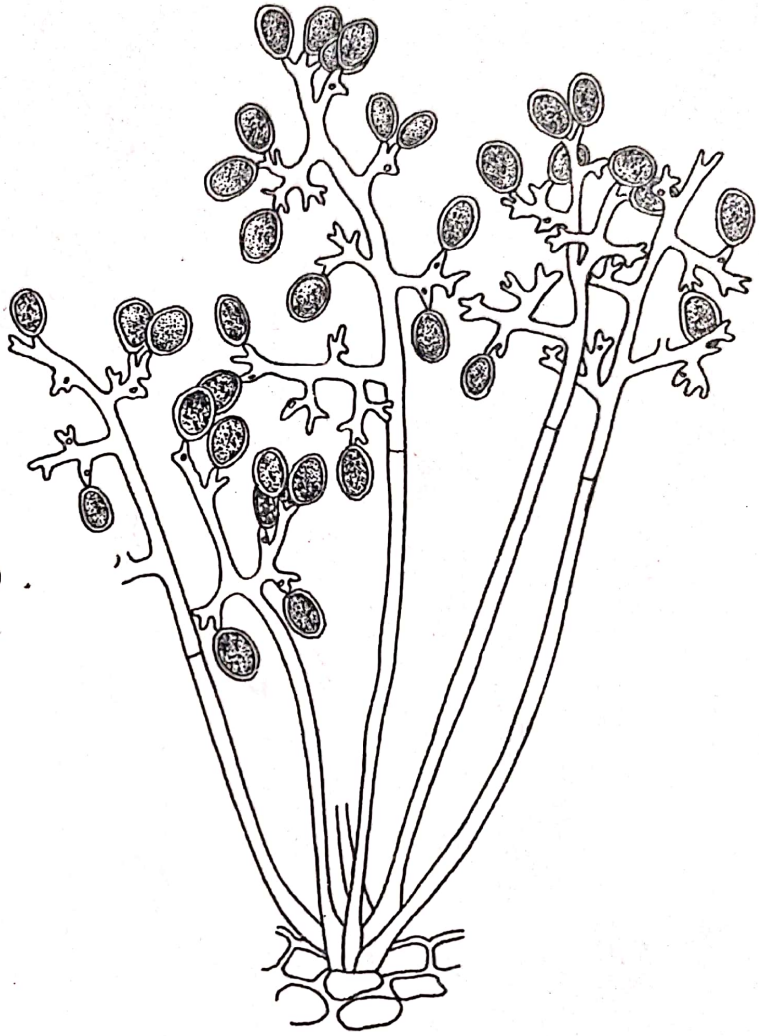

2

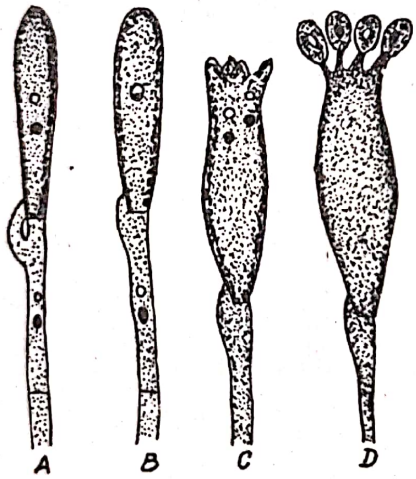

3

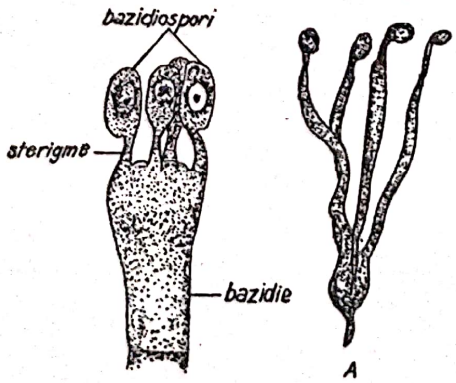

4

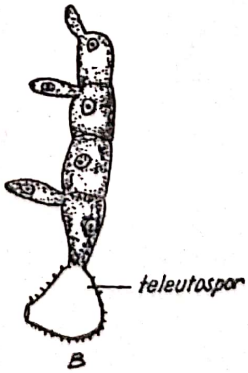

5

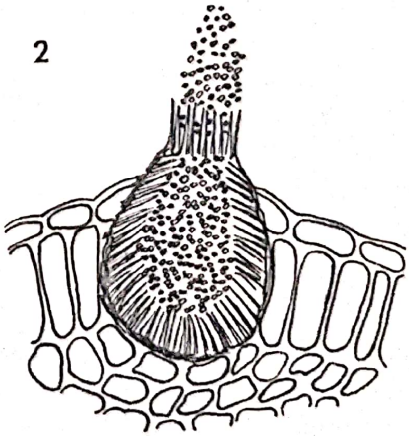

6

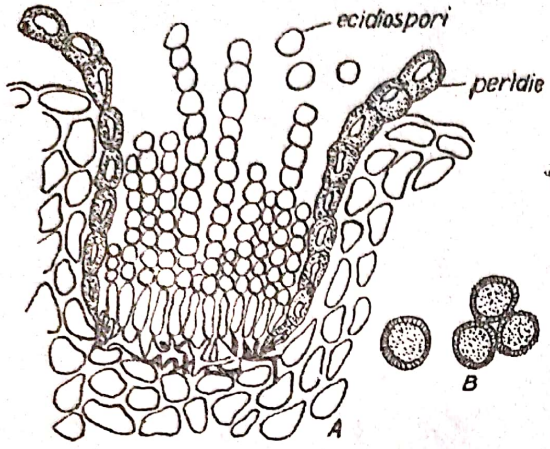

1

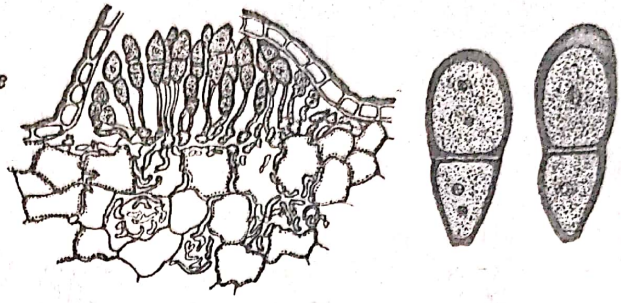

2

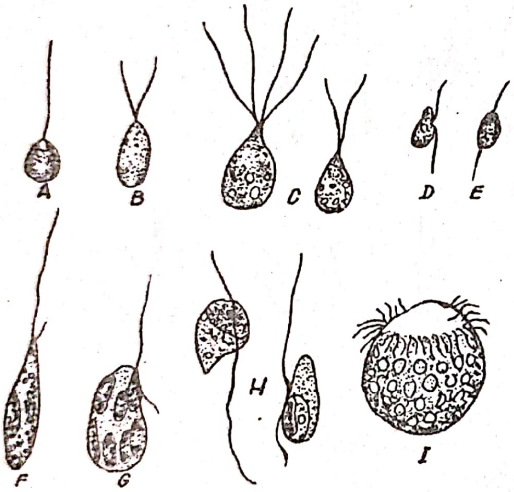

3

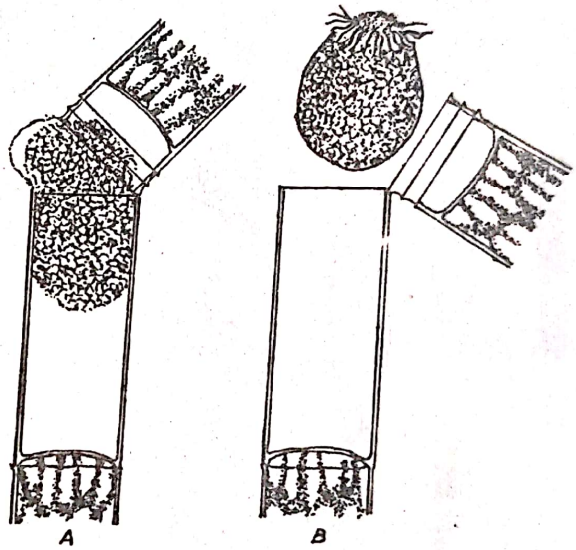

4

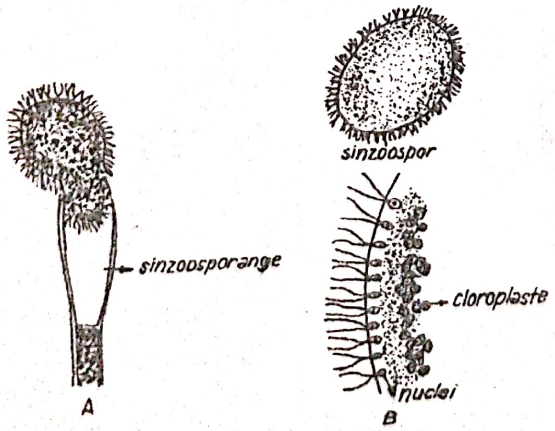

5

6

7

Scanned with OKEN Scanner

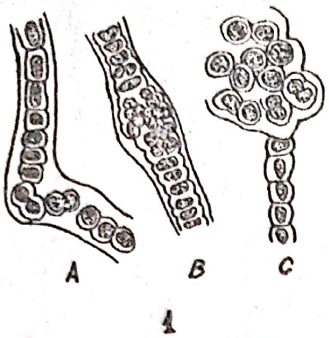
A
B
C

1

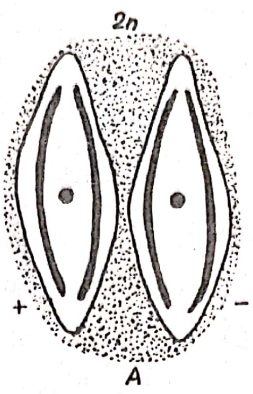
2n
+
−
A

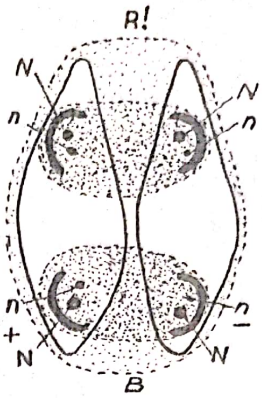
R!
N
n
N
n
n
+
N
n
−
N
B

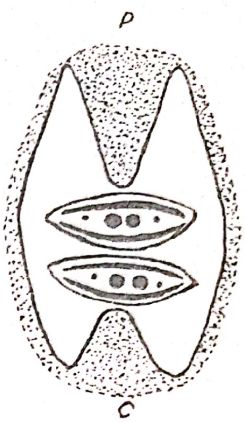
P
C

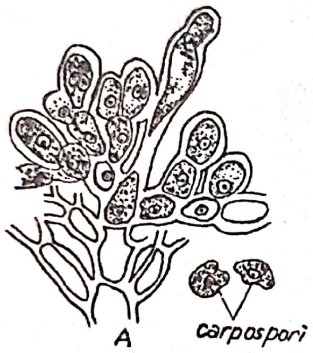
A
carpospori

2

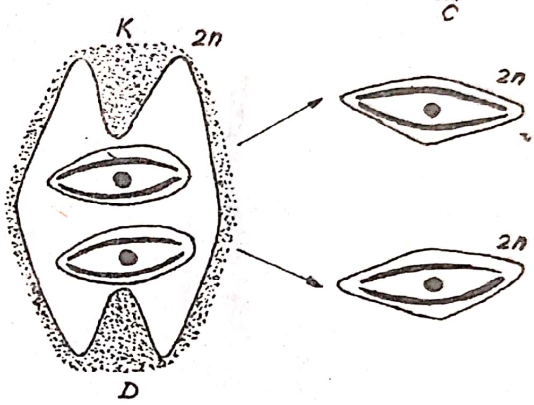
K
2n
2n
2n
D

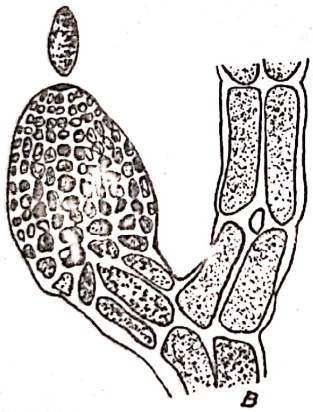
B

3

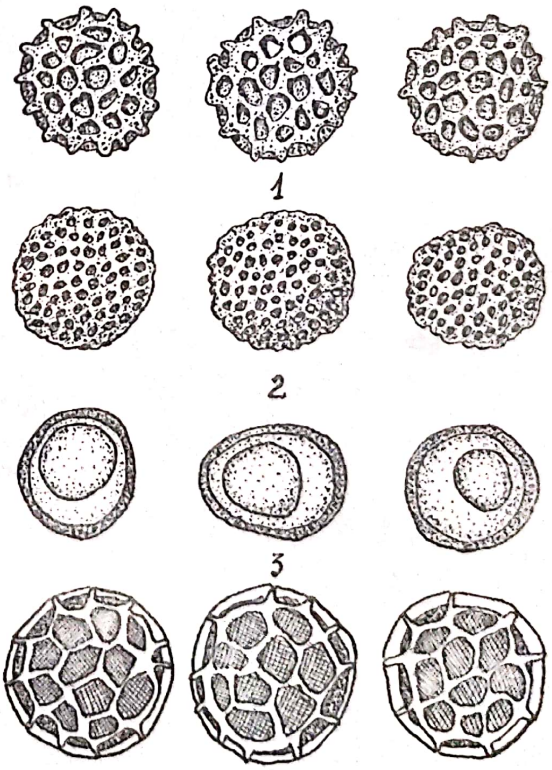
1
2
3
4

4

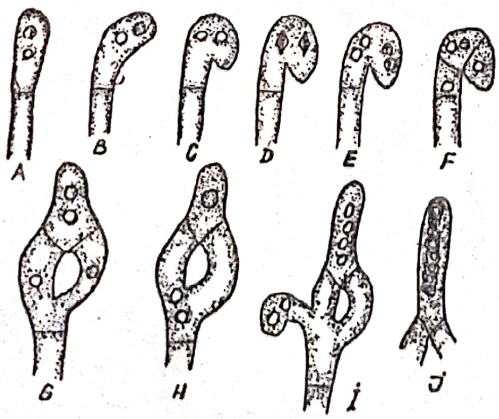
A
B
C
D
E
F
G
H
i
J

5

PLANSA XXX

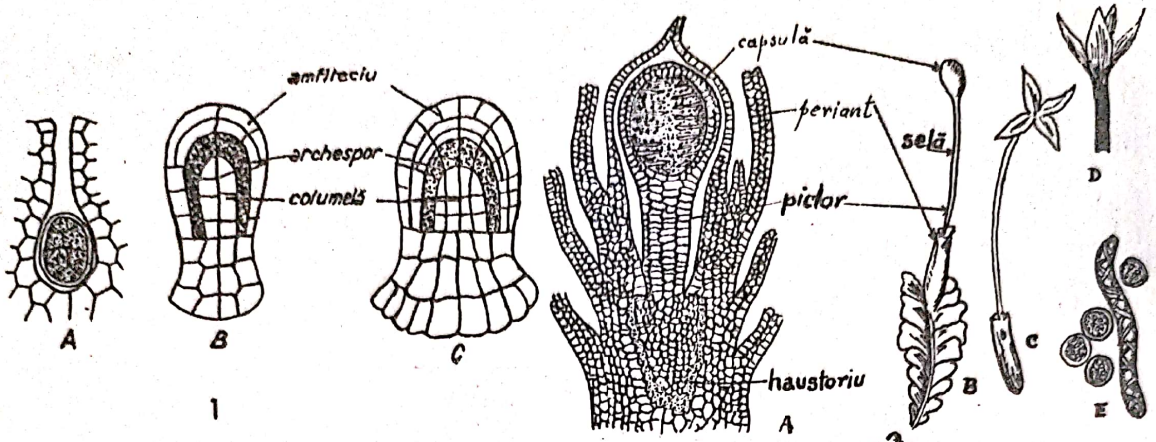
amfitheciu
archespor
columelă
A
B
C
1
capsulă
periant
selă
pictor
haustoriu
A
B
2
D
C
E

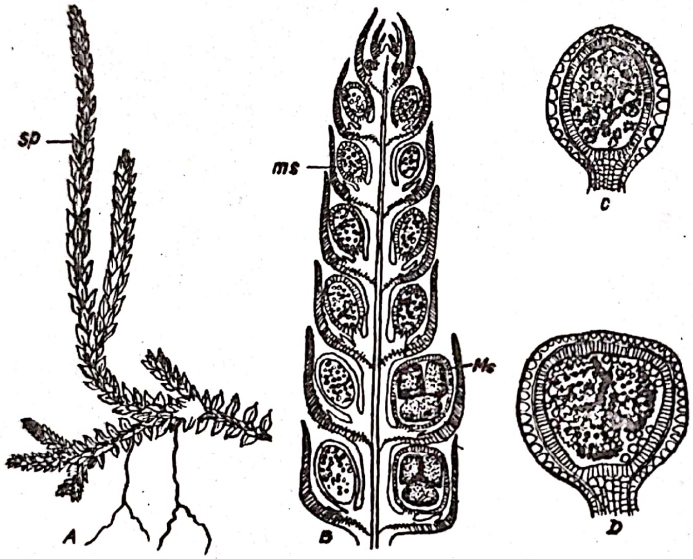
sp
A
ms
Mc
B
C
D
3

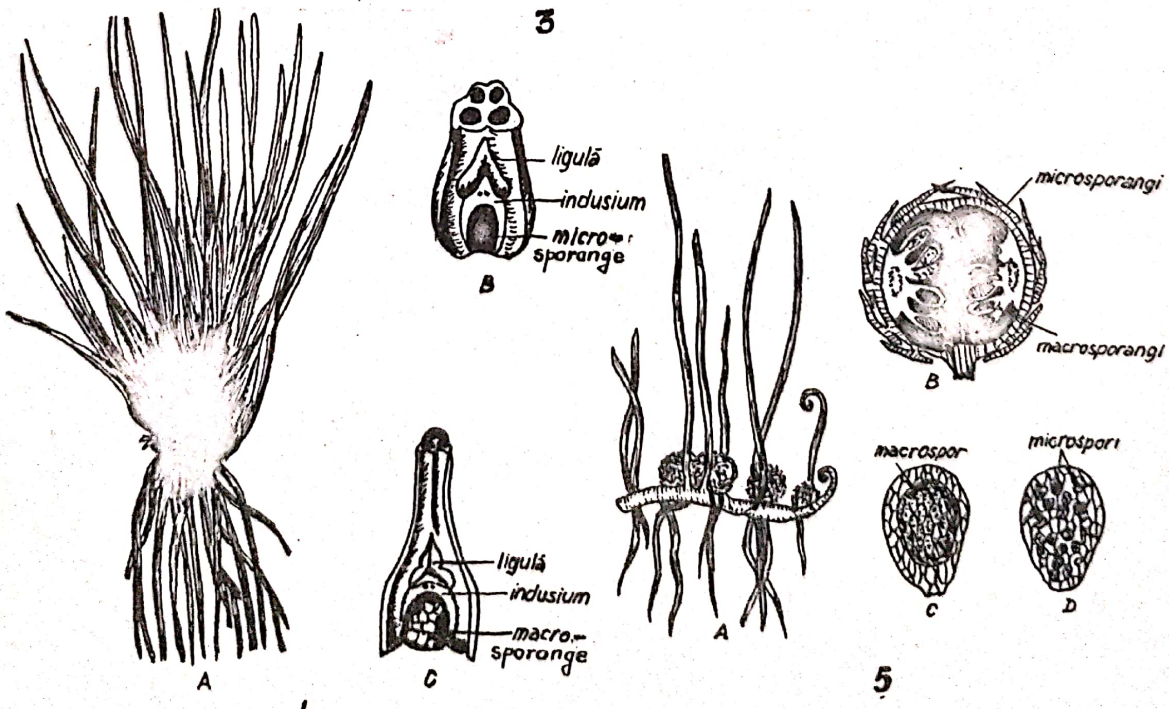
A
4
ligulă
indusium
micro-
sporange
B
ligulă
indusium
macro-
sporange
C
A
microsporangi
macrosporangi
B
macrospor
microspori
C
D
5

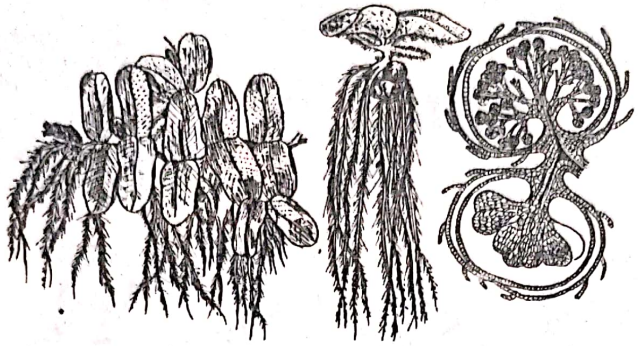

1

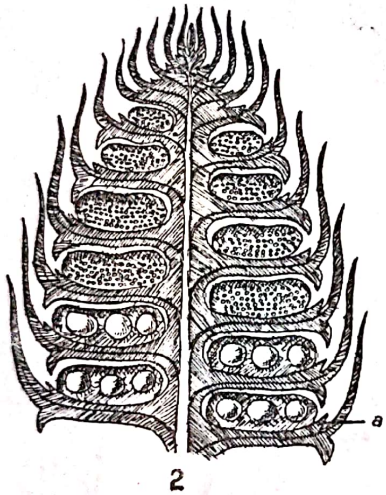

2

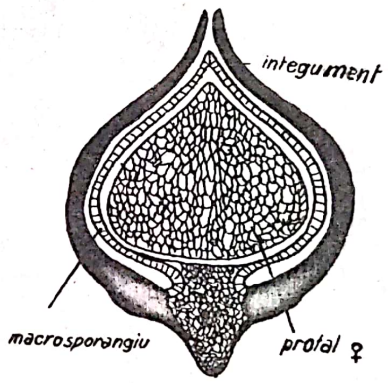

3

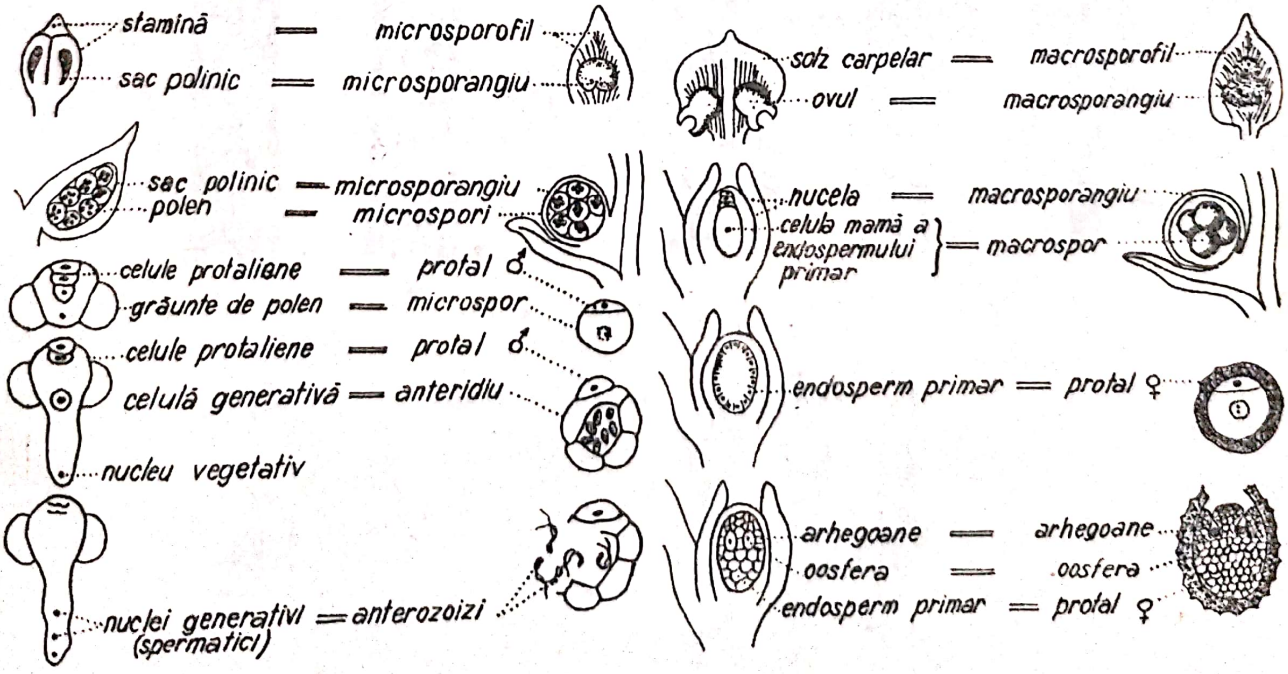

PINUS SELAGINELLA PINUS SELAGINELLA

A 4 B

INMULTIREA SEXUATA

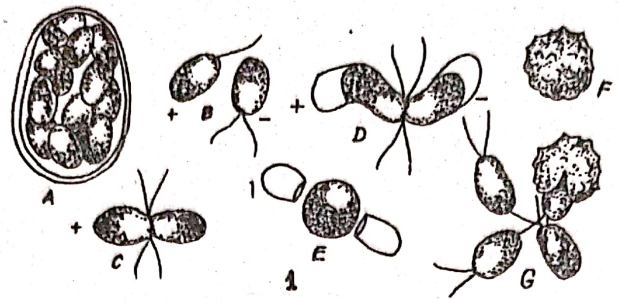

1

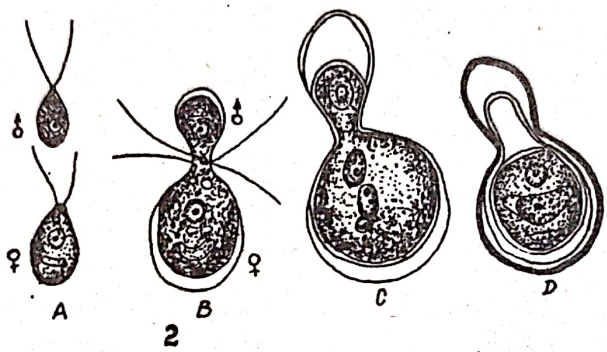

2

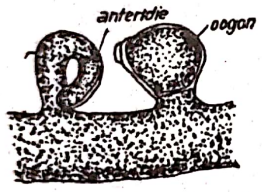

3

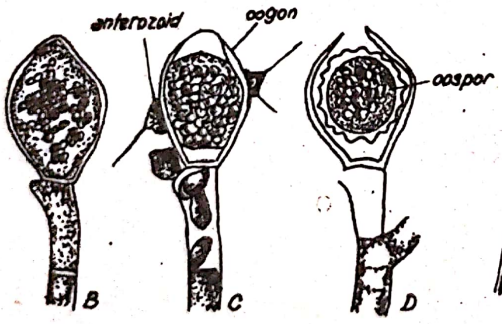

5

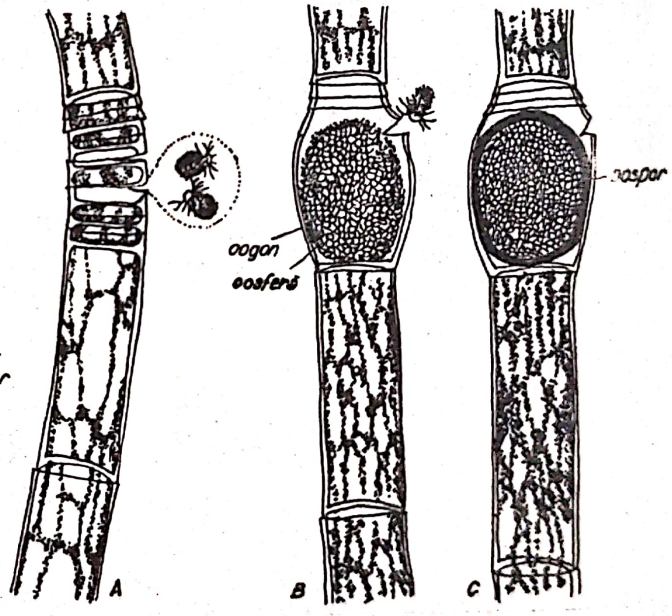

4

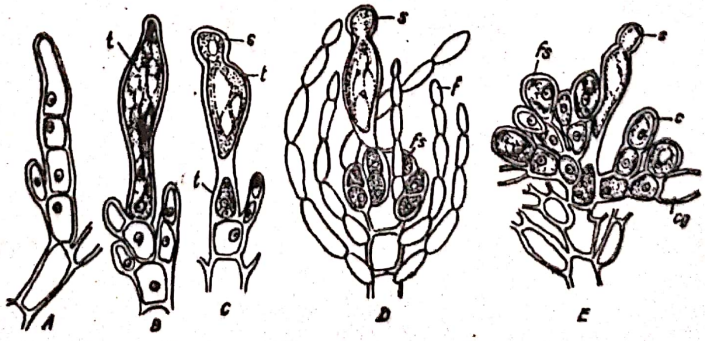

6

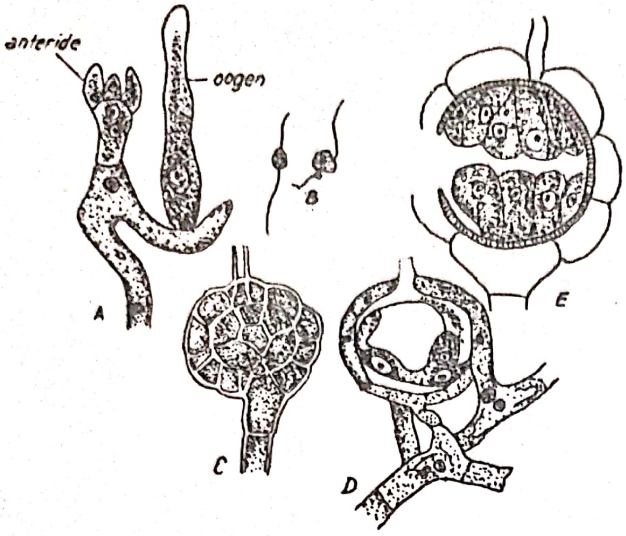
anteride
oogen
A
B
C
D
E

1

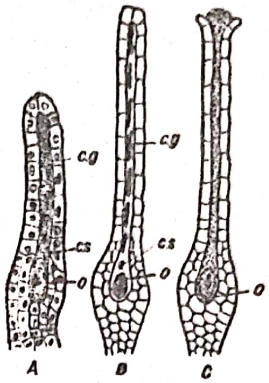
cg
cs
o
A
B
C

2

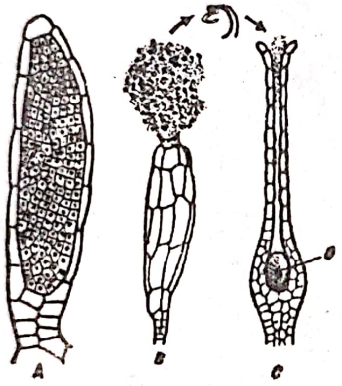
o
A
B
C

3

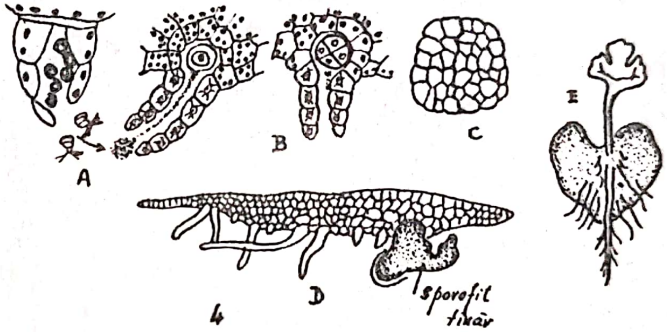
A
B
C
D
E
sporofit tînăr

4

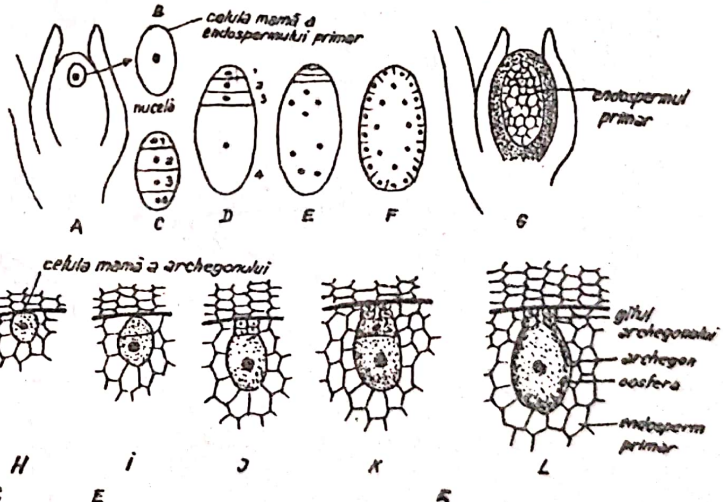
celula mamă a endospermului primar
nucelă
endospermul primar
celula mamă a archegonului
gîtul archegonului
archegon
oosfera
endosperm primar
A
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L

5

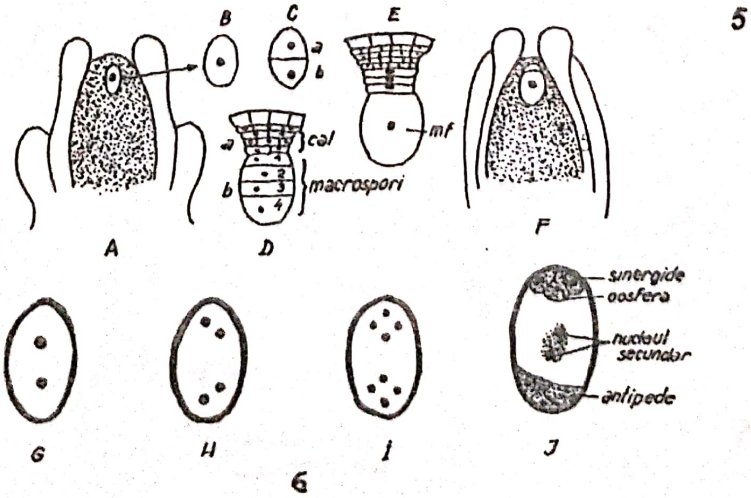
B
C
E
col
mf
macrospori
A
D
F
sinergide
oosfera
nucleul secundar
antipede
G
H
I
J

6

PLANSA XXXIV

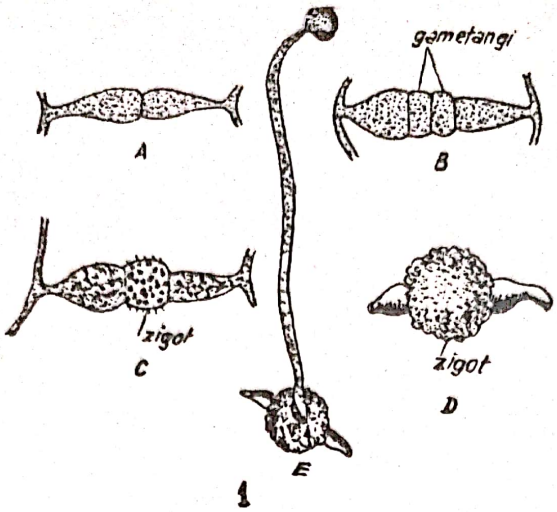

1

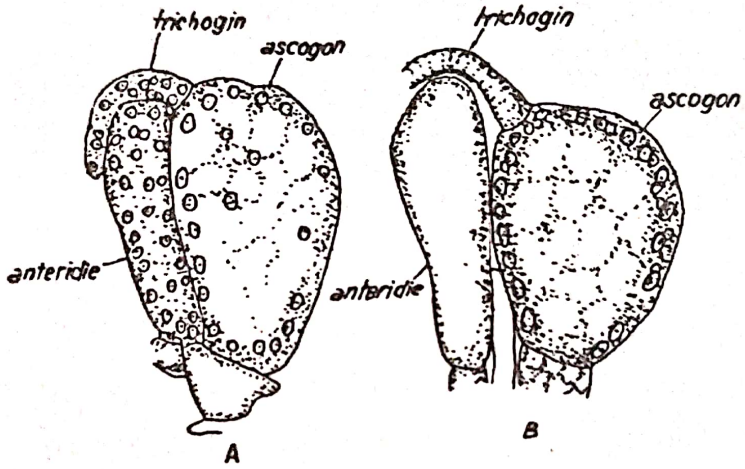

2

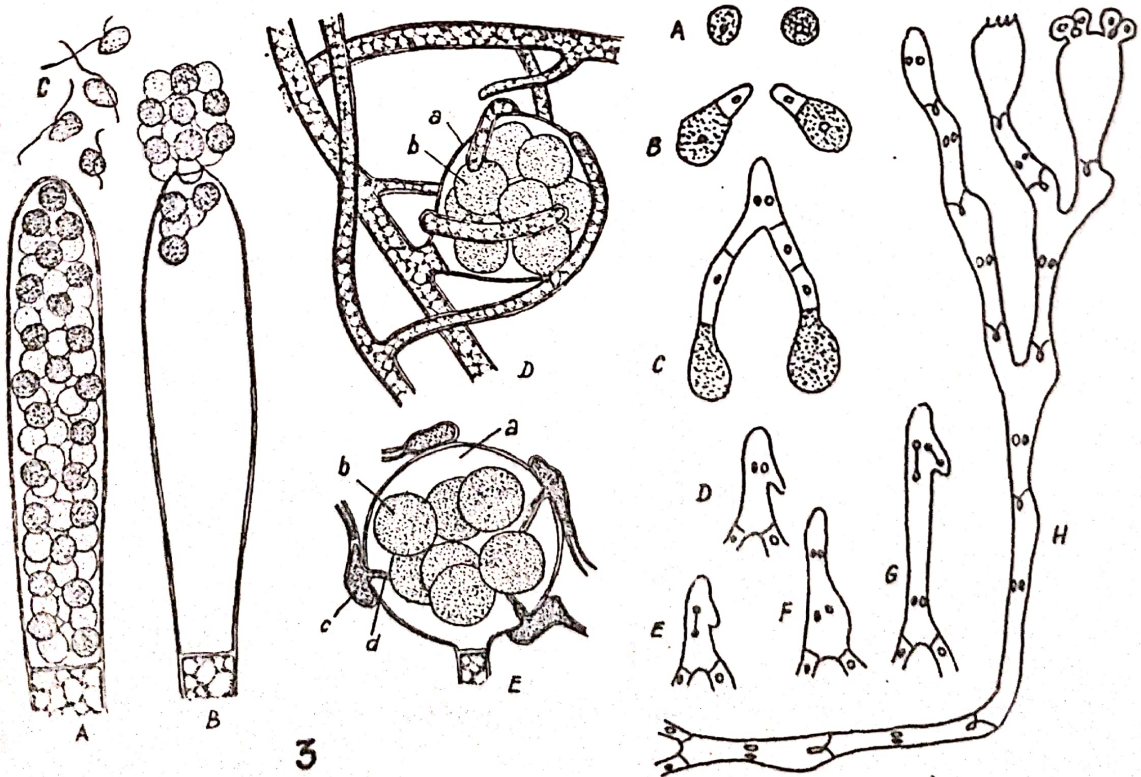

3

4

FLOAREA LA GIMNOSPERME

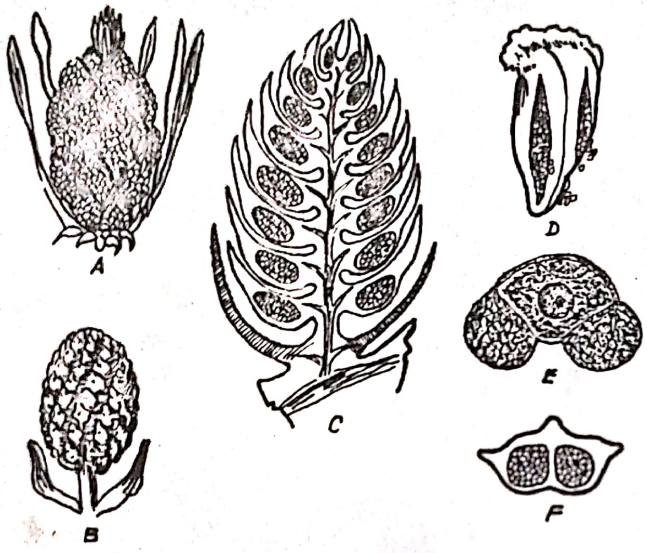

1

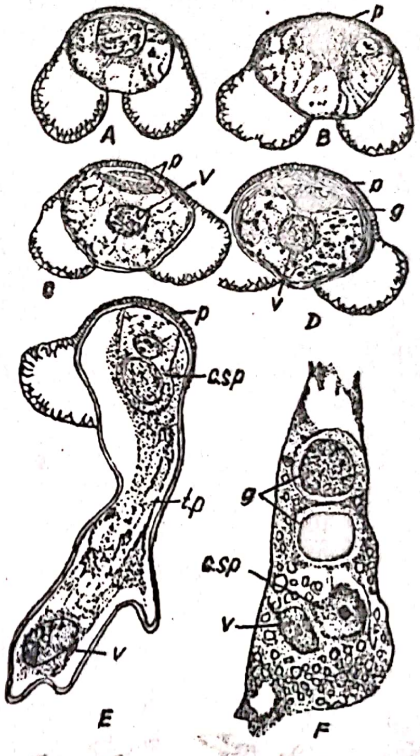

2

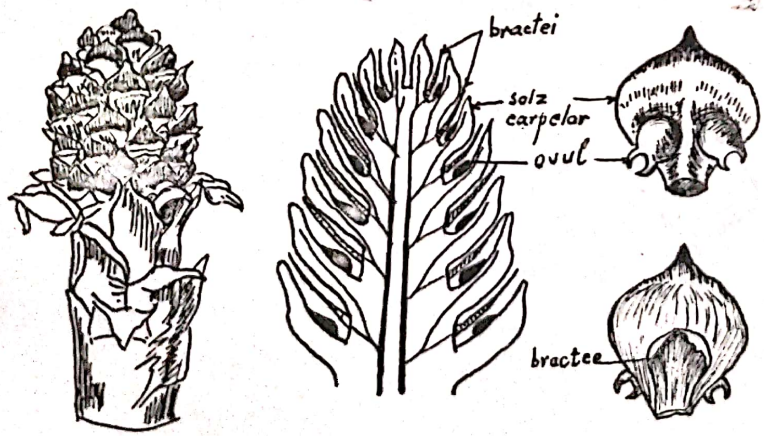

3

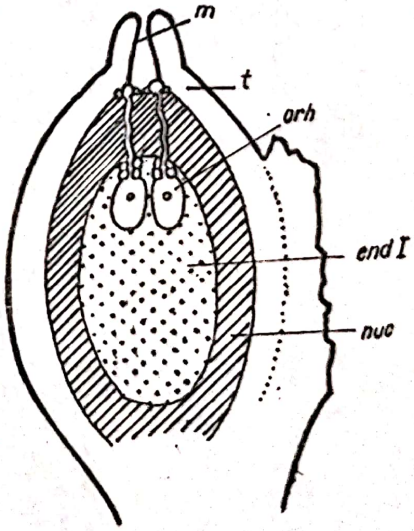

4

FLOAREA LA ANGIOSPERME

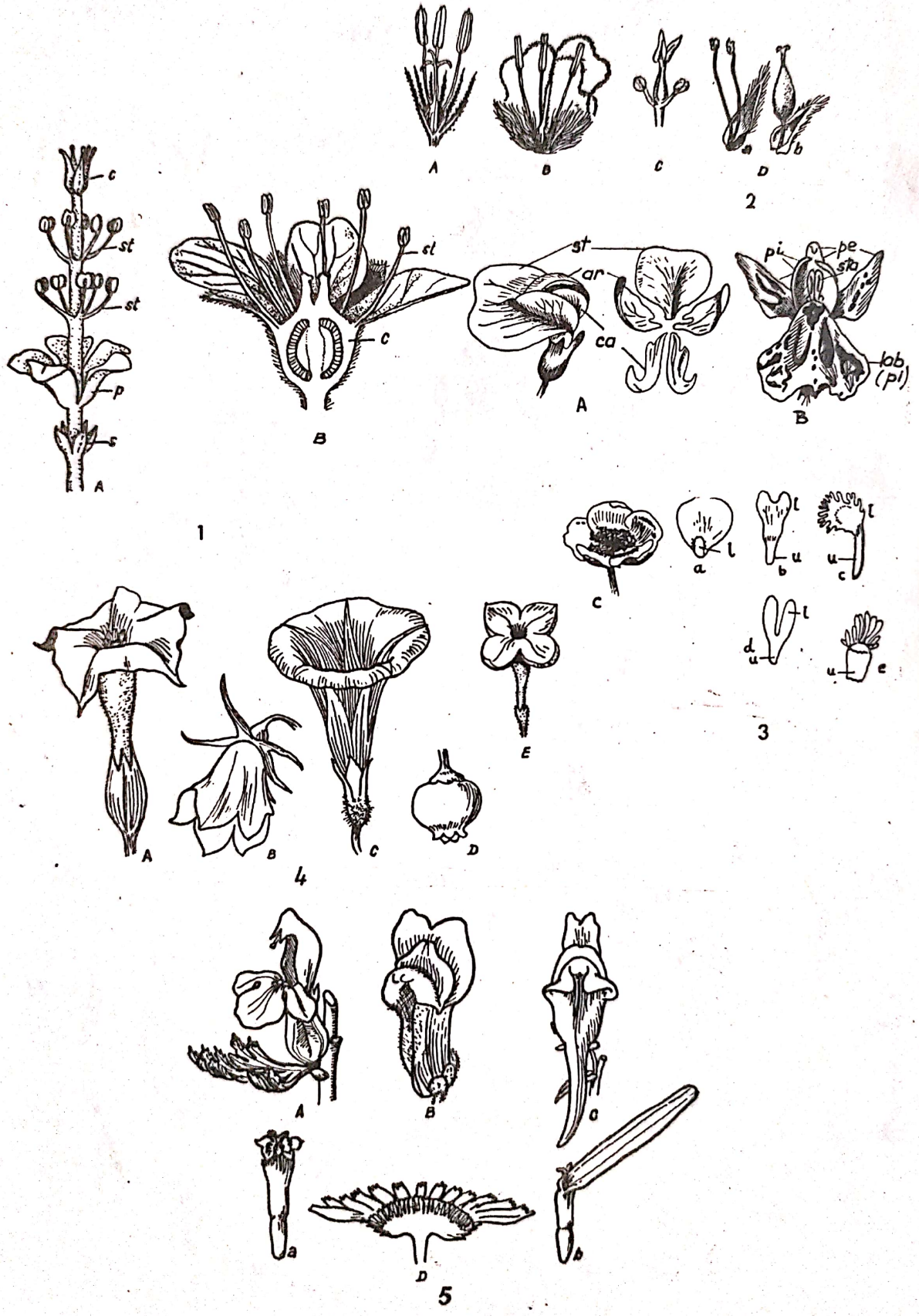

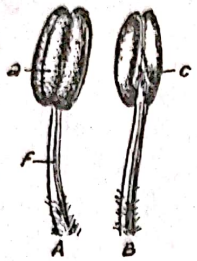

1

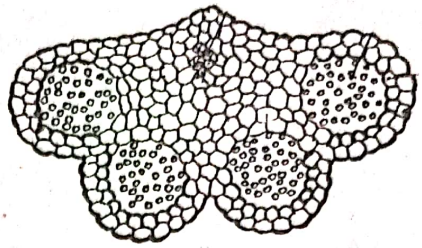

2

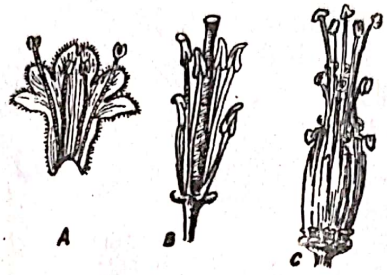

3

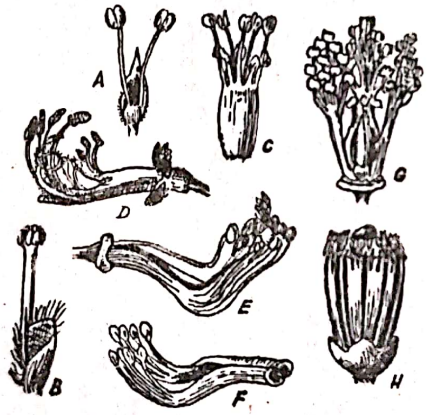

4

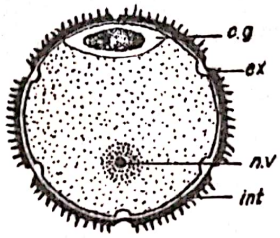

5

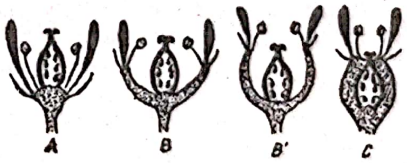

7

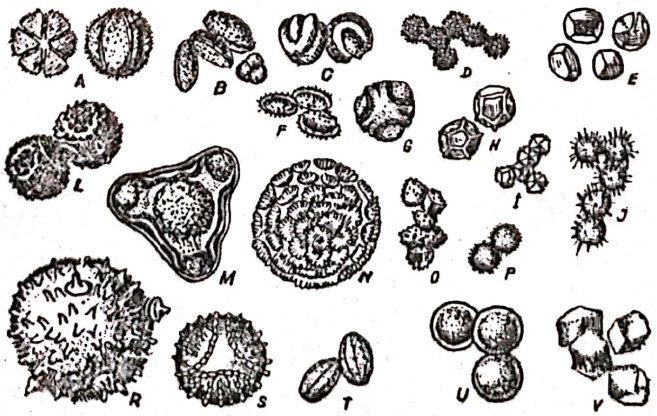

6

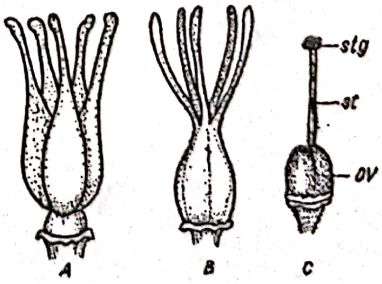

8

Scanned with OKEN Scanner

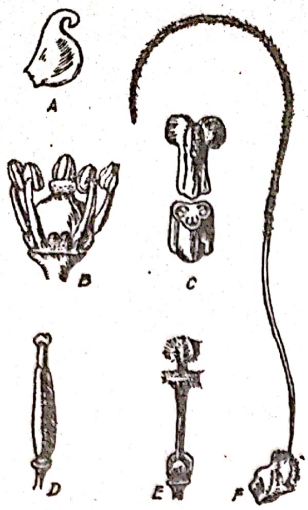
A
B
C
D
E
F

1

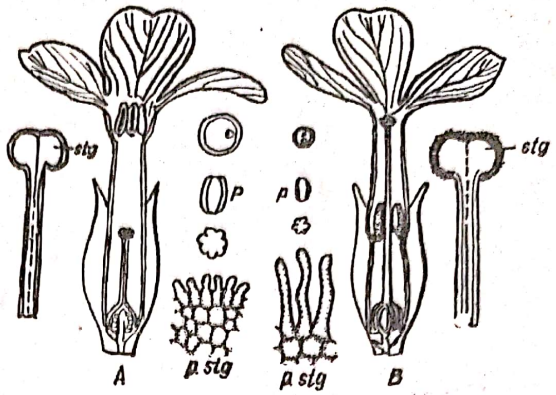
stg
P
p stg
A
p stg
B
stg

2

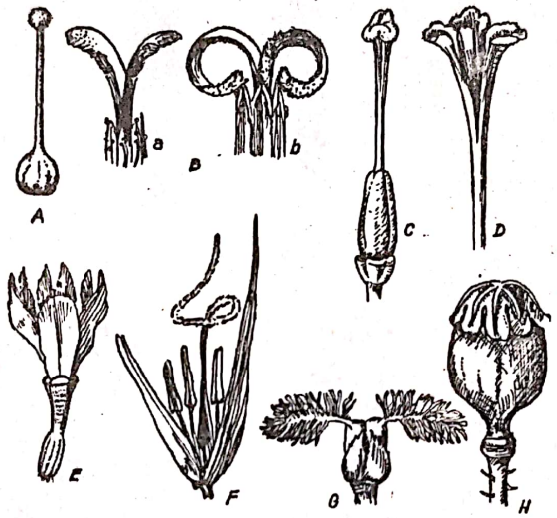
a
b
A
B
C
D
E
F
G
H

3

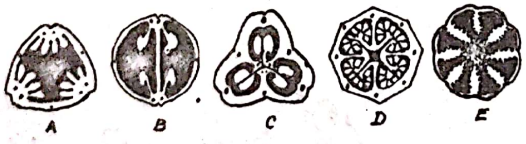
A
B
C
D
E

5

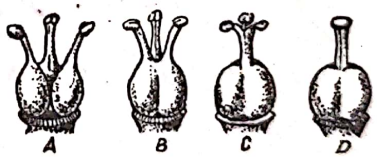
A
B
C
D

A

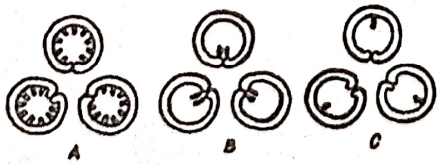
A
B
C

6

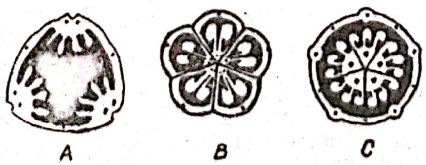
A
B
C

7

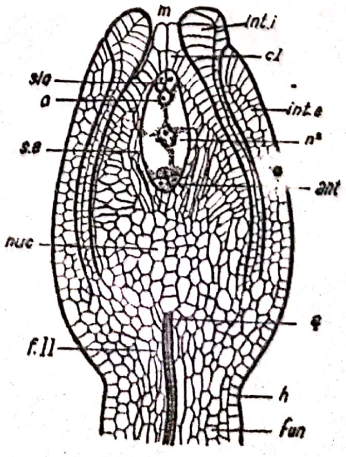
m
int.i
cl
s/a
a
int.e
s.a
n°
ant
nuc
f.ll
g
h
fun

8

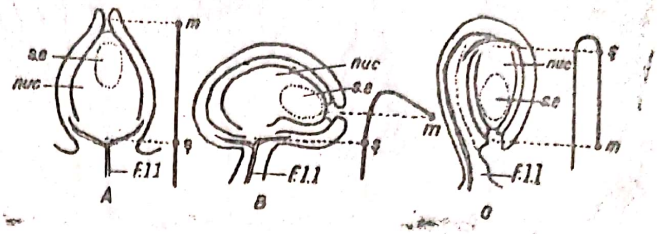

1

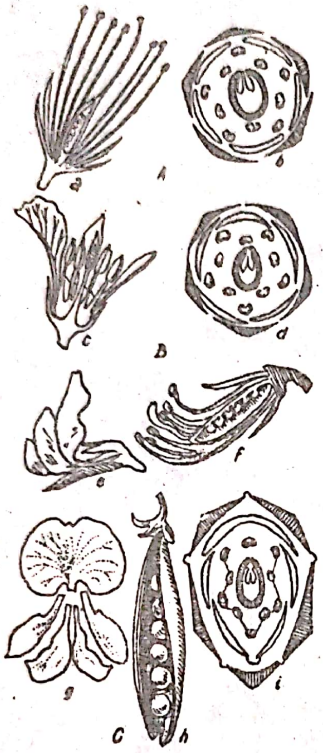

2

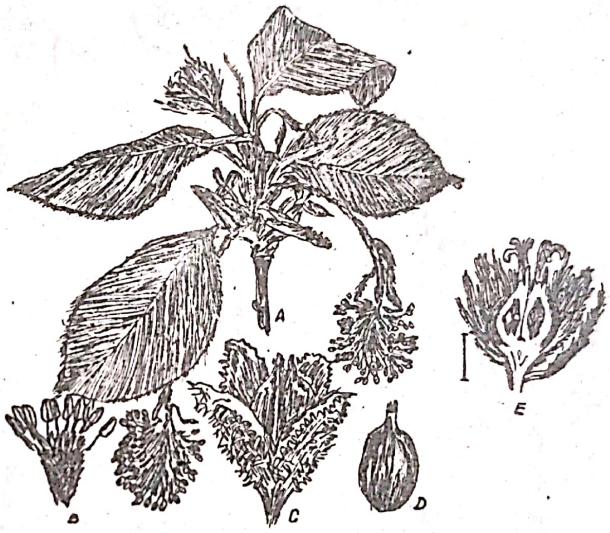

3

4

5

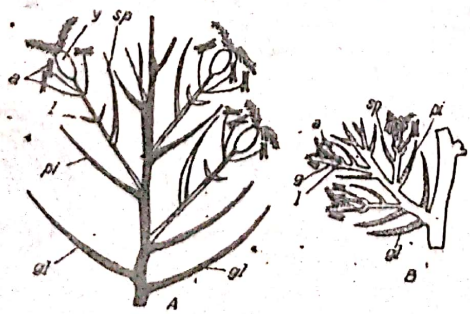

6

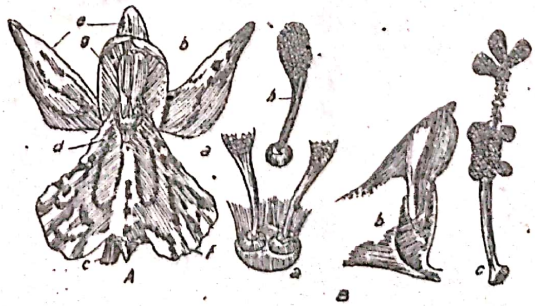

7

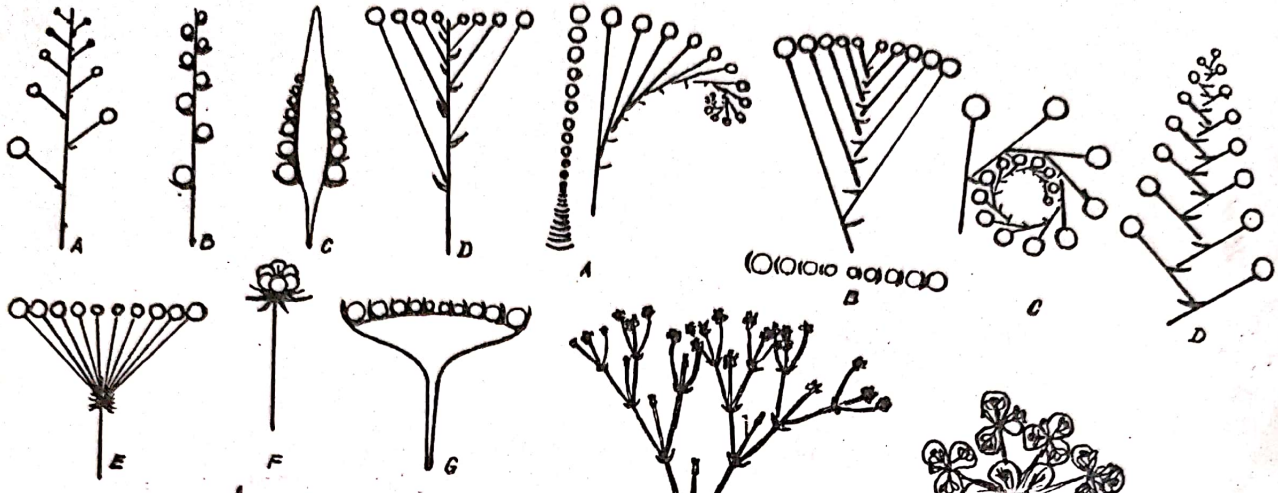

1

2

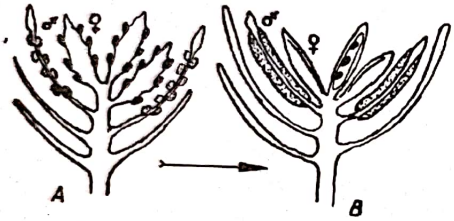

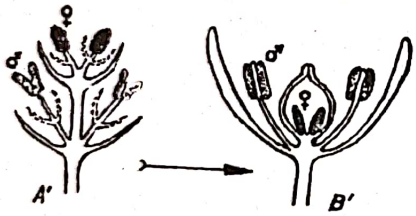

5

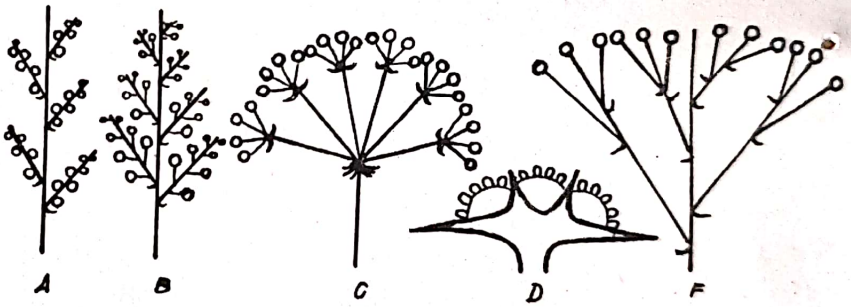

3

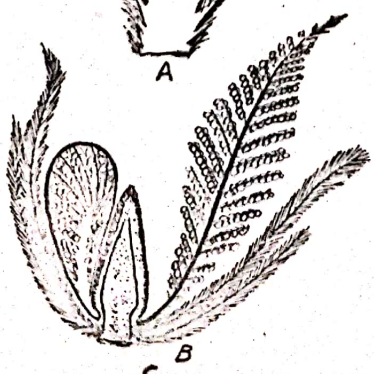

6

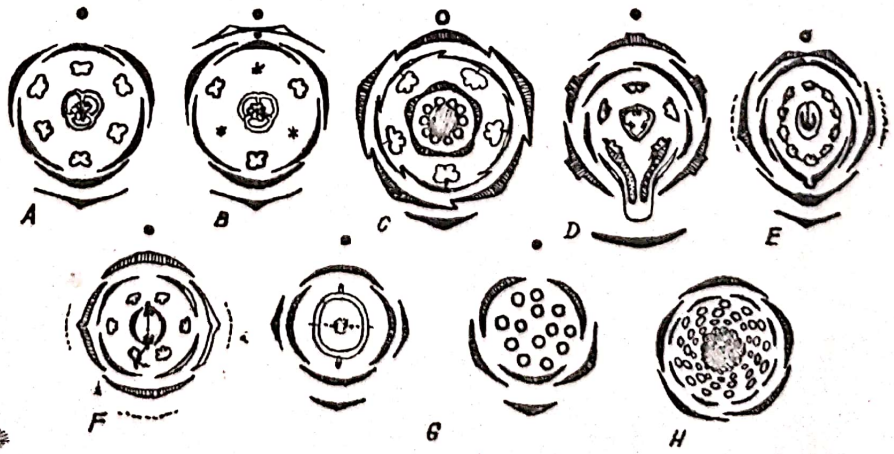

4

Scanned with OKEN Scanner

PLANSA XLI

CICLUL EVOLUTIV LA PLANTE

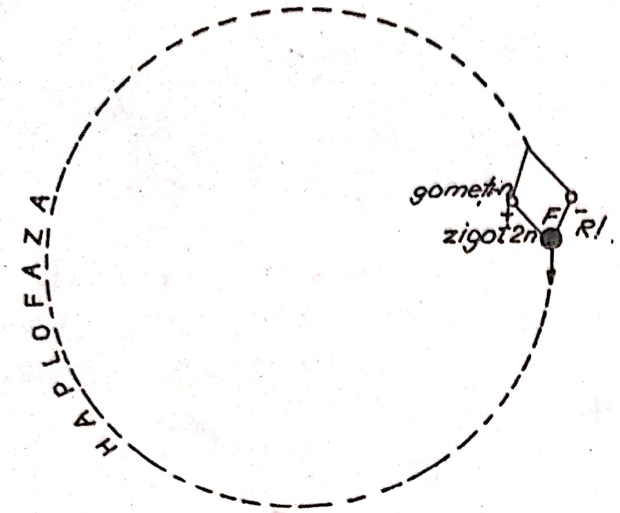

1

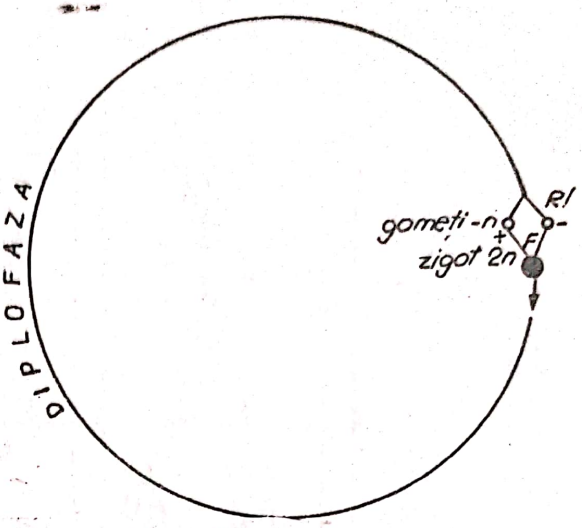

2

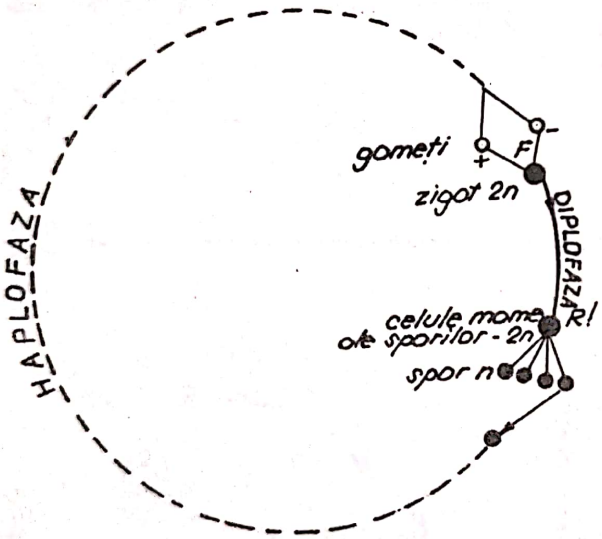

3

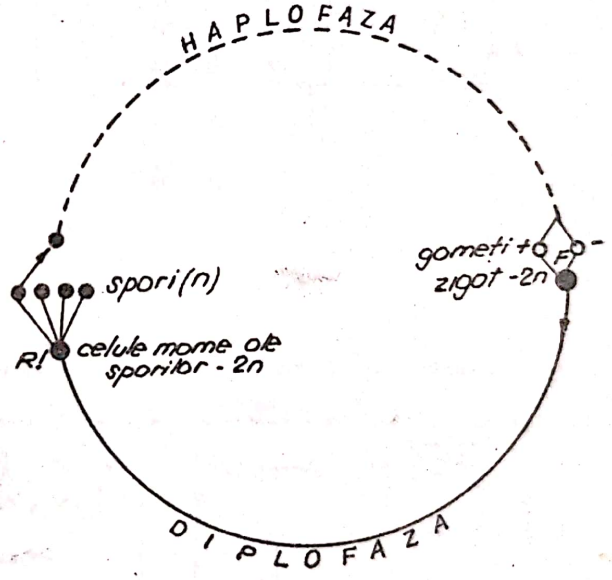

4

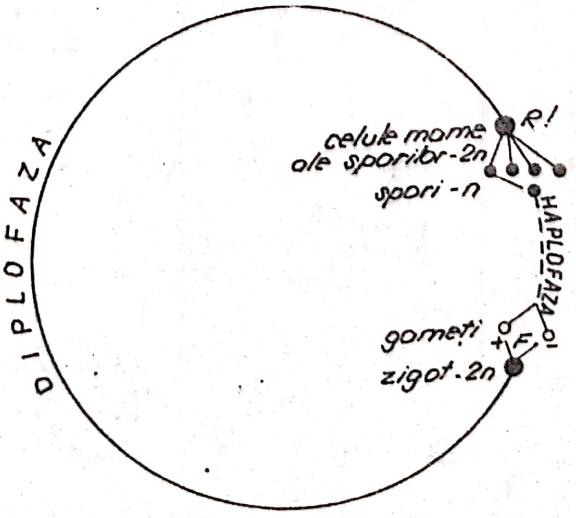

5

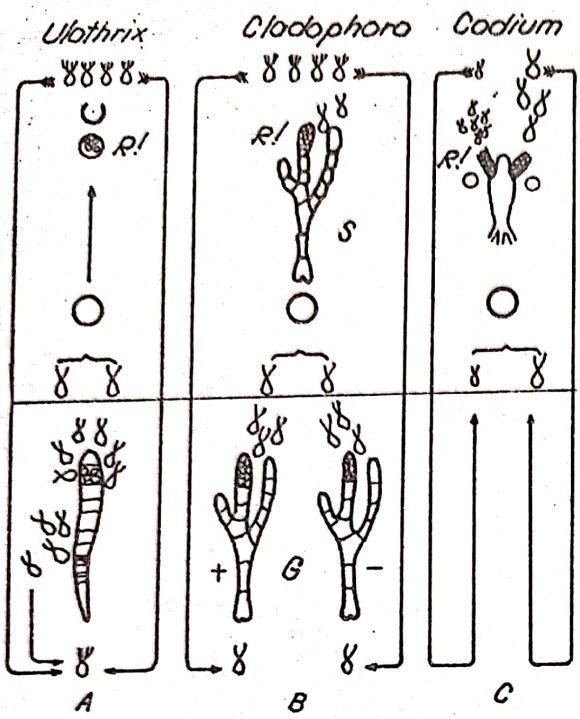
Ulothrix
Cladophora
Codium
R!
S
G
+
−
A
B
C

1

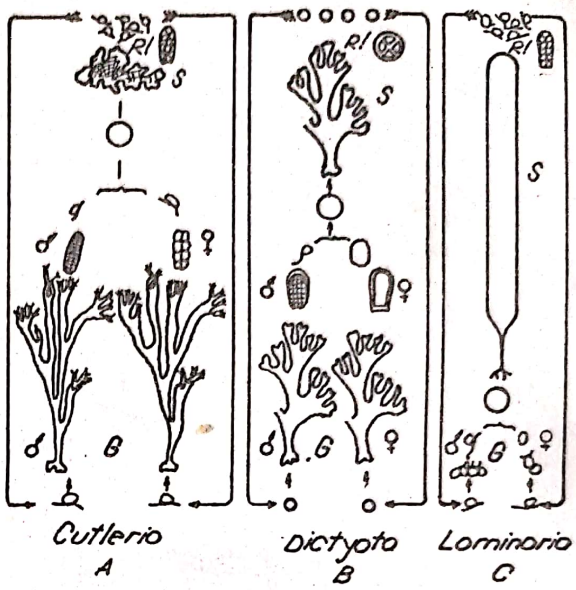
R!
S
B
G
Cutleria
A
Dictyota
B
Laminaria
C

2

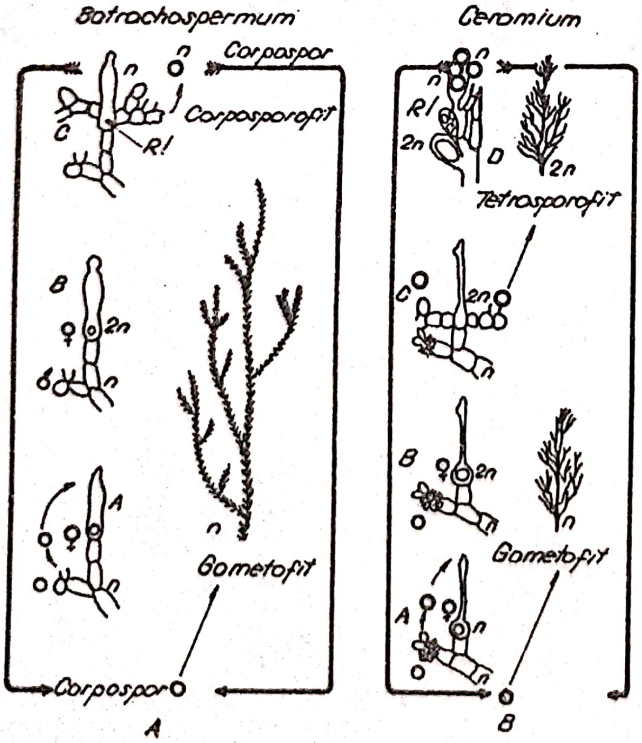
Batrachospermum
Ceramium
Carpospor
Carposporofit
Tetrasporofit
Gametofit
A
B

3

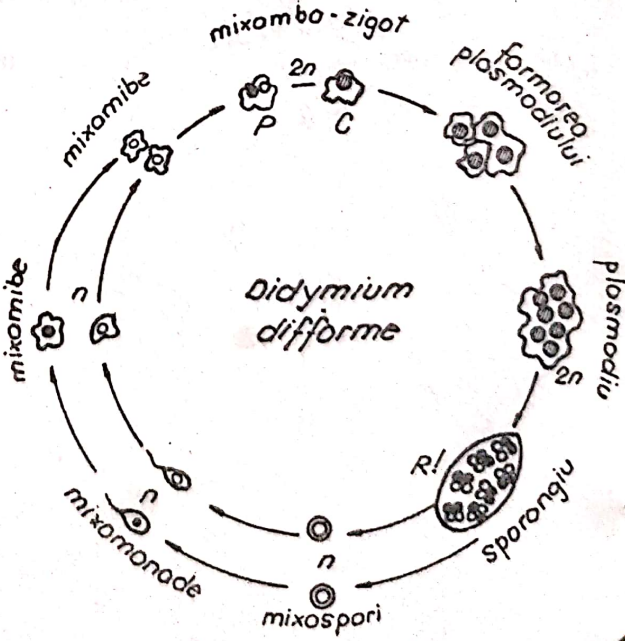
mixombo-zigot
formarea plasmodiului
plasmodiu
sporangiu
mixospori
mixomonade
mixomibe
Didymium difforme

4

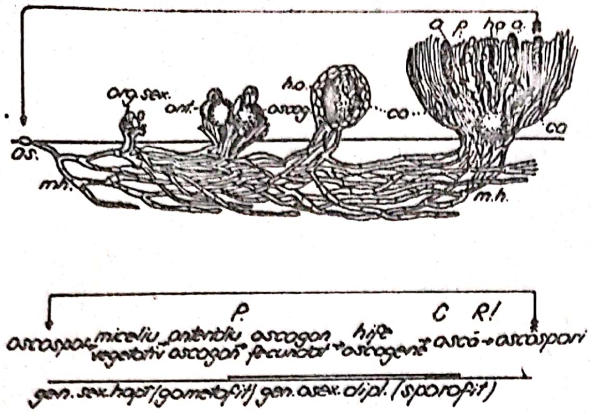
org. sex.
ant.
ho.
ascog.
co
os.
mh.
m.h.
P.
C R!
ascospor
miceliu vegetativ
anteridiu ascogon
ascogon fecundat
hife ascogene
ască
ascăspori
gen. sex. hapt (gametofit)
gen. asex. dipl. (sporofit)

1

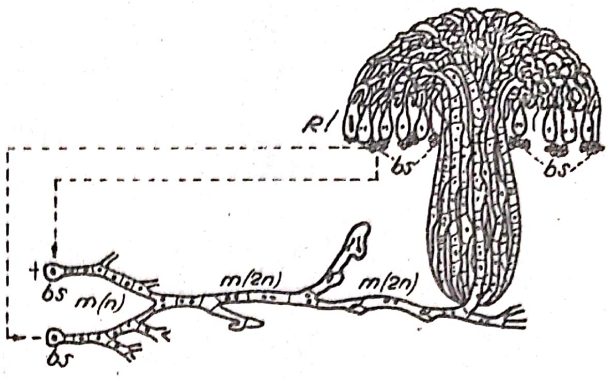
R!
bs
m(n)
m(2n)

2

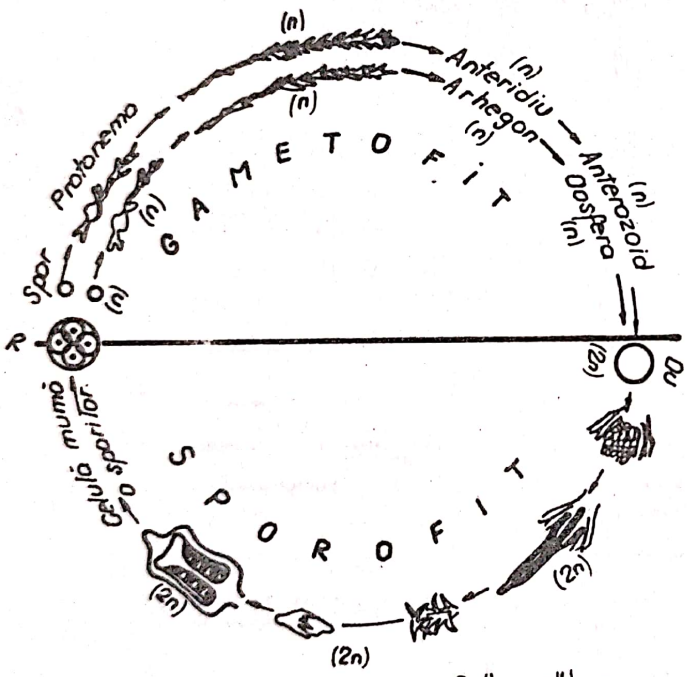
(n)
Anteridiu
Arhegon
Anterozoid
Oosfera
Protonema
Spor
GAMETOFIT
SPOROFIT
R
Celulă mumă o sporilor
(2n)
ou

3

GAMETOFIT
Anteridiu
Arhegon
Anterozoid
Oosfera
ou
(2x)
Embrion
Plantă
Sporangiu
Celulă mumă o sporilor
Spor
R
SPOROFIT

4

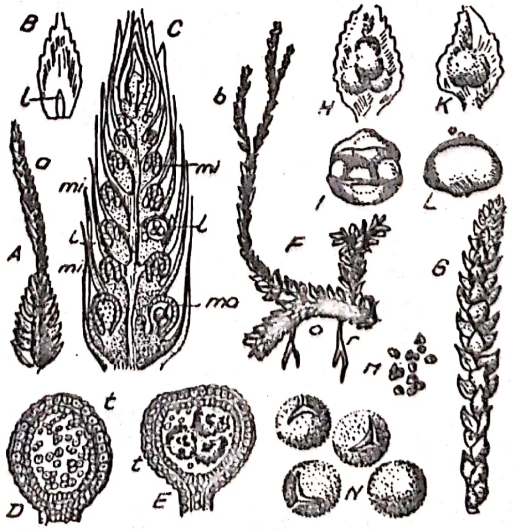
B
C
A
b
H
K
I
L
F
G
M
D
E
N
t
mi
ma

5

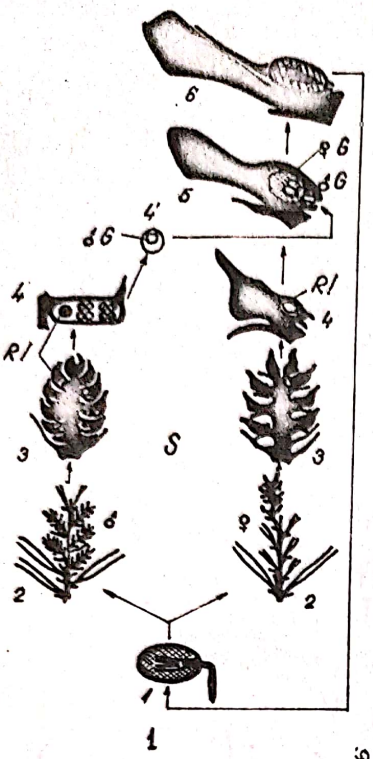

1

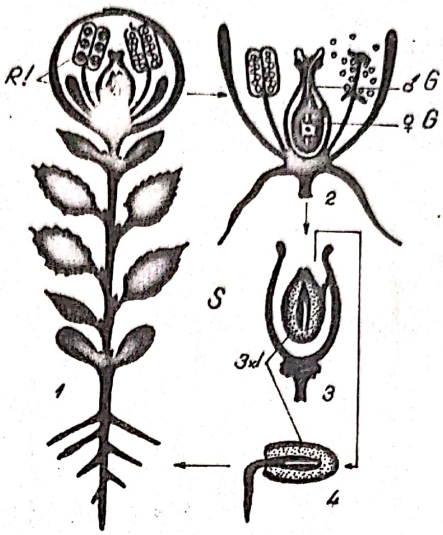

2

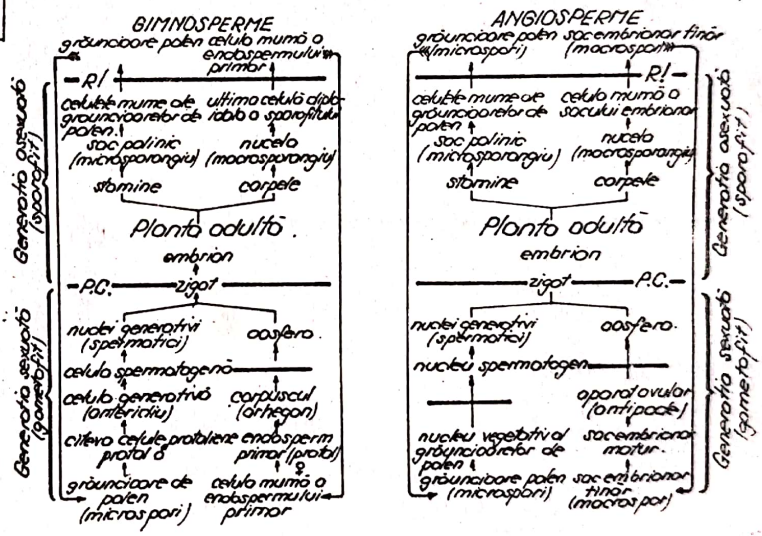

3

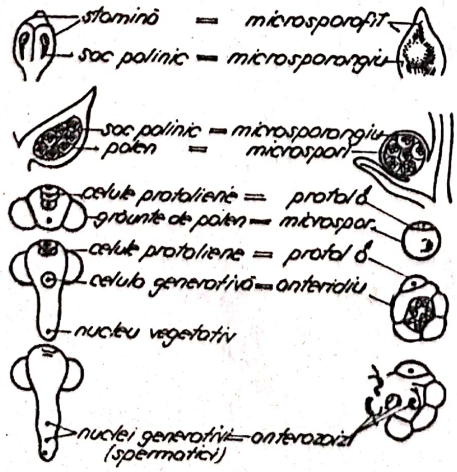

Pinus

Selaginella.

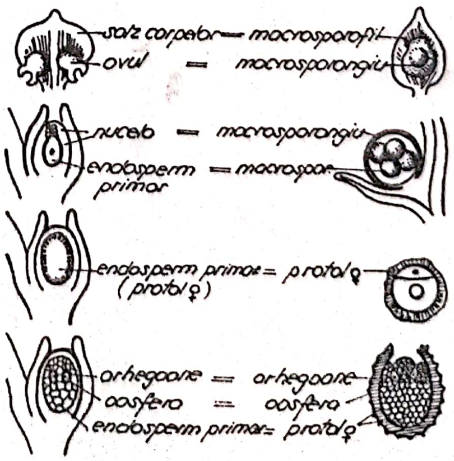

Pinus

Selaginella

SAMINTA

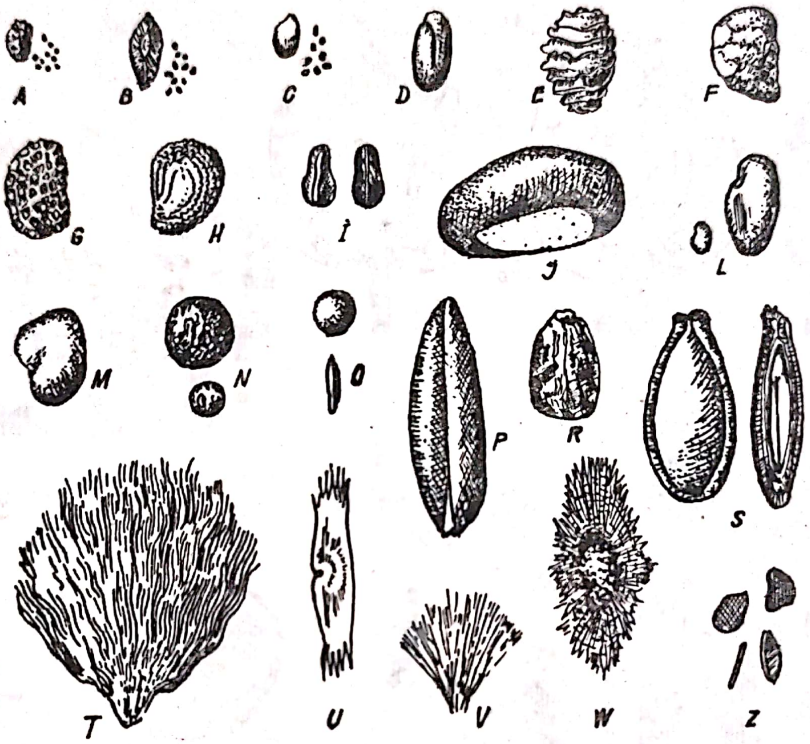

1

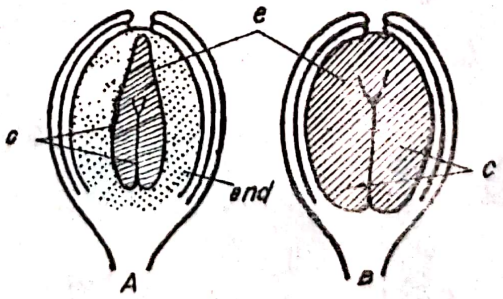

2

Scanned with OKEN Scanner

FRUCTUL

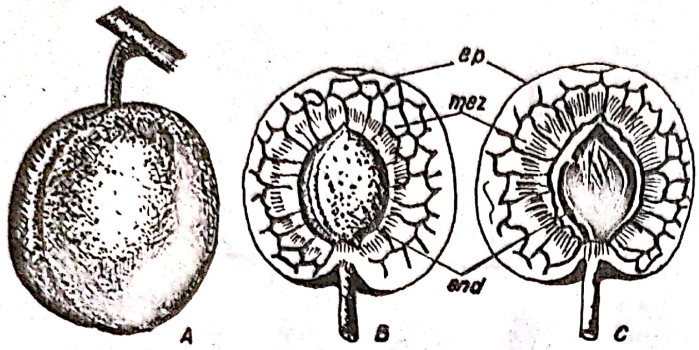

1

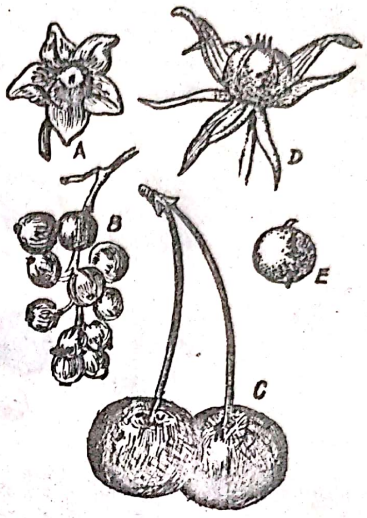

2

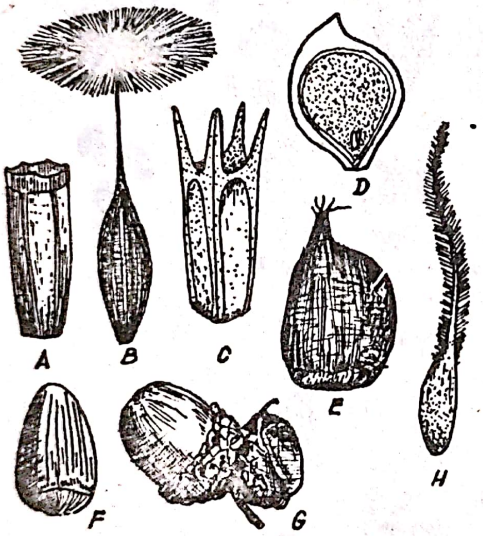

4

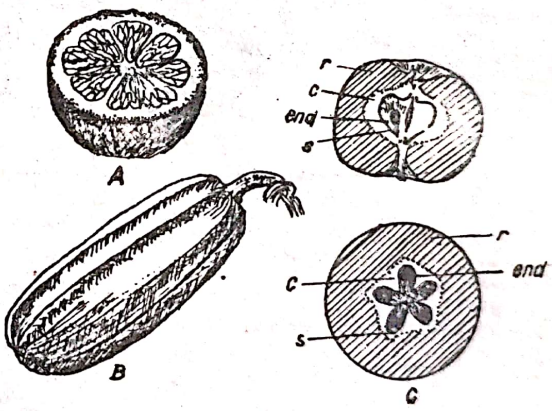

3

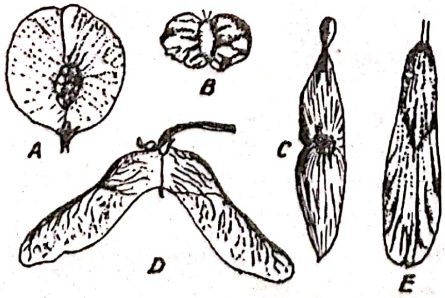

5

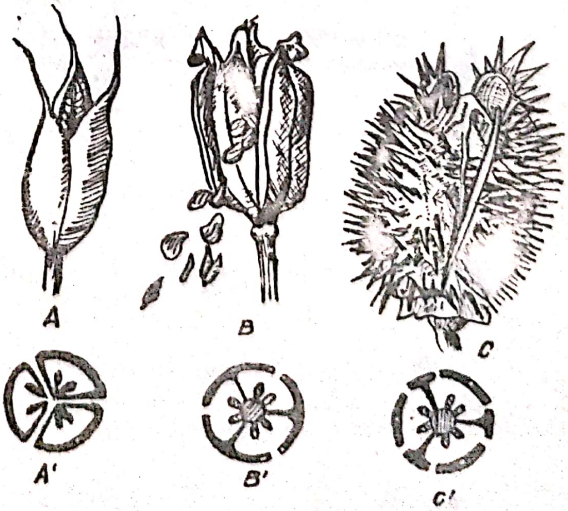

6

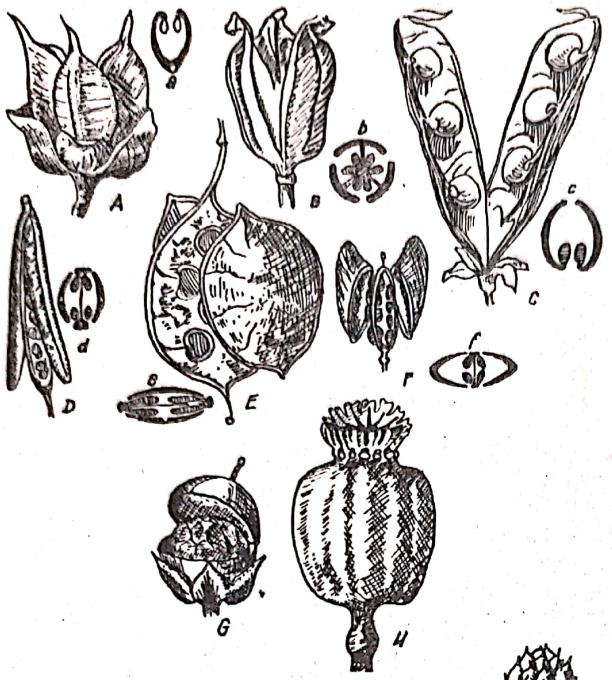

1

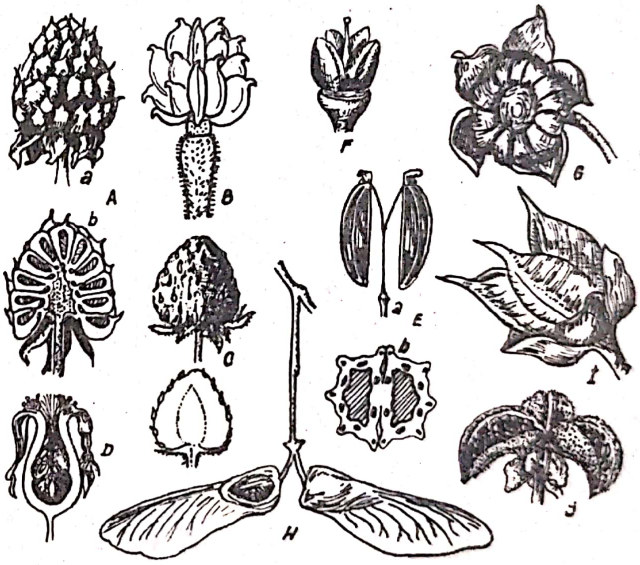

2

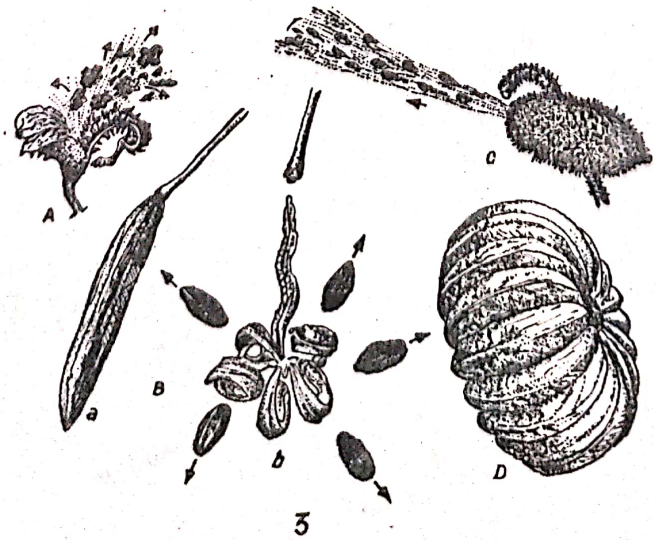

3

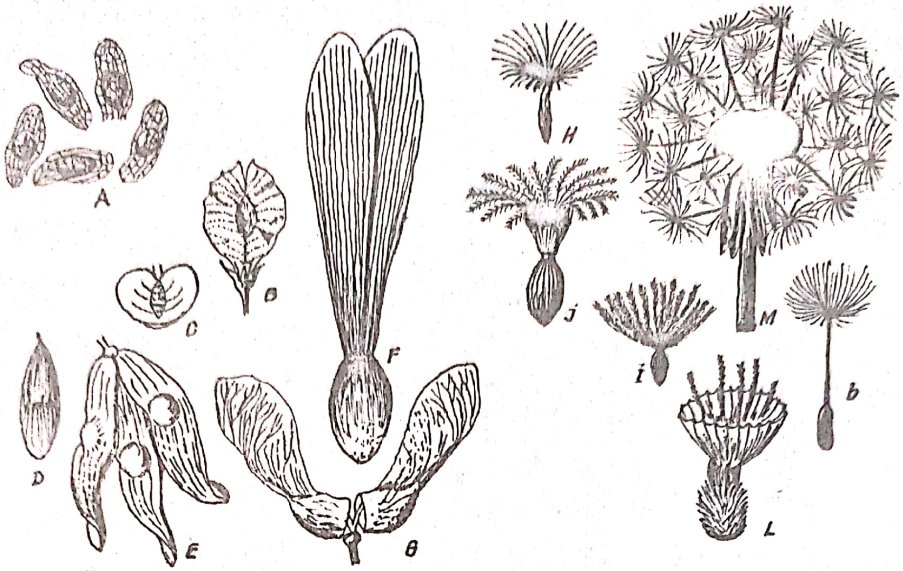
A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
L
M
b

1

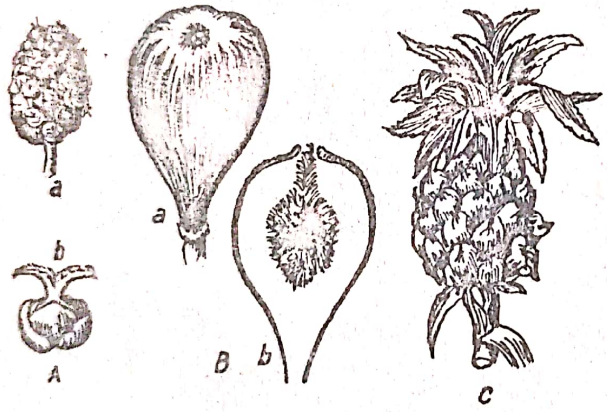
a
b
A
a
B
b
C

2

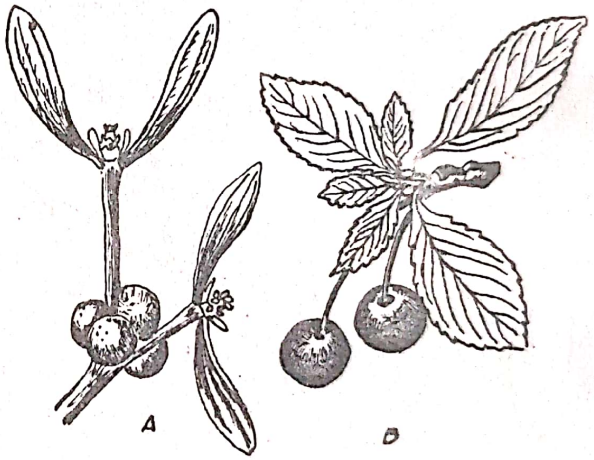
A
B

3

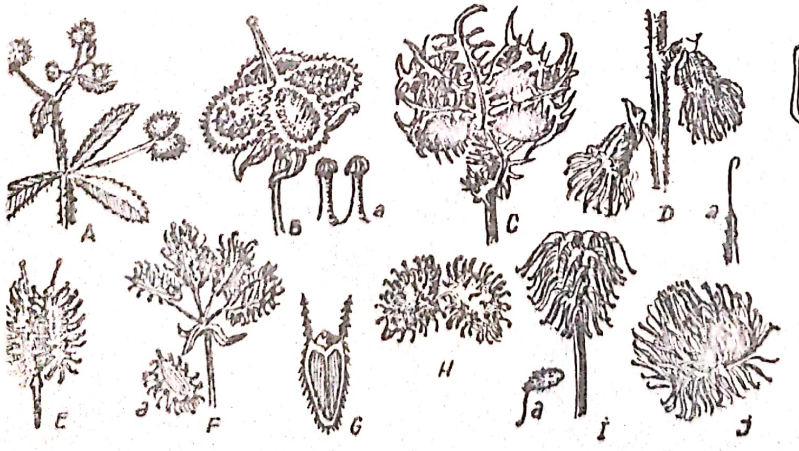
A
B
a
C
D
a
E
a
F
G
H
a
I
J

4

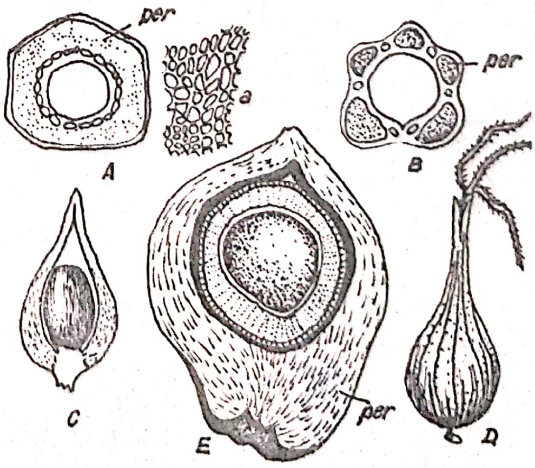
per
a
A
per
B
C
per
D
E

5

BACTERII

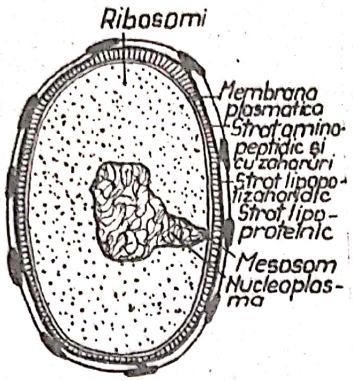

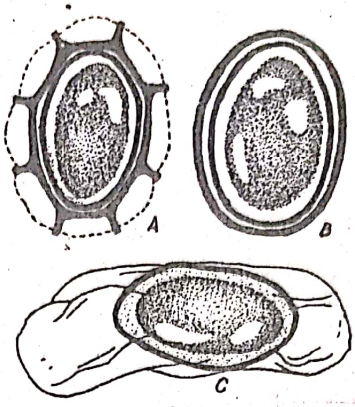

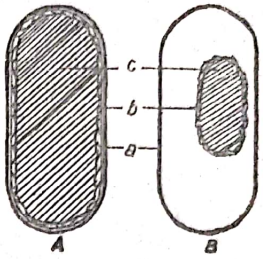

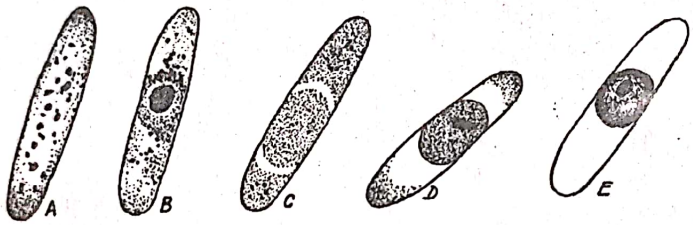

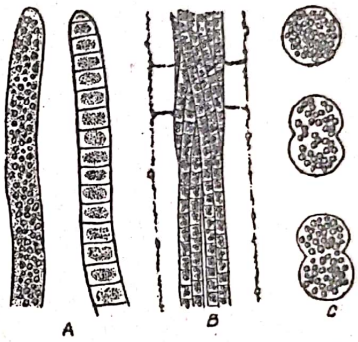

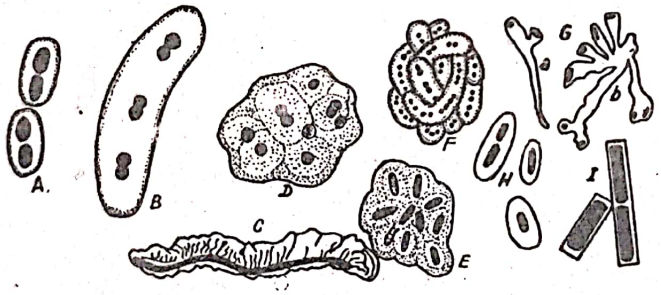

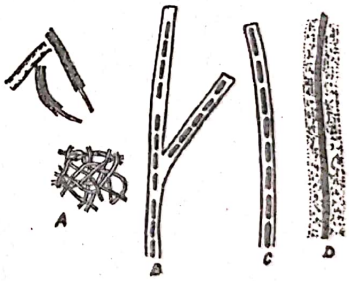

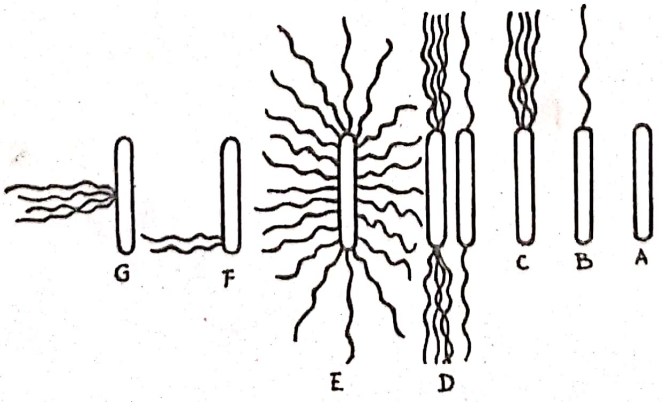

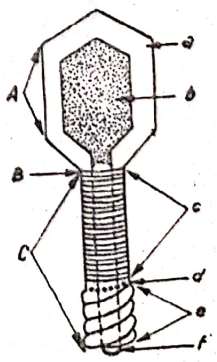

Scanned with OKEN Scanner

PLANSA L

ALGE ALBASTRE – CYANOPHYCEAE
FLAGELATAE

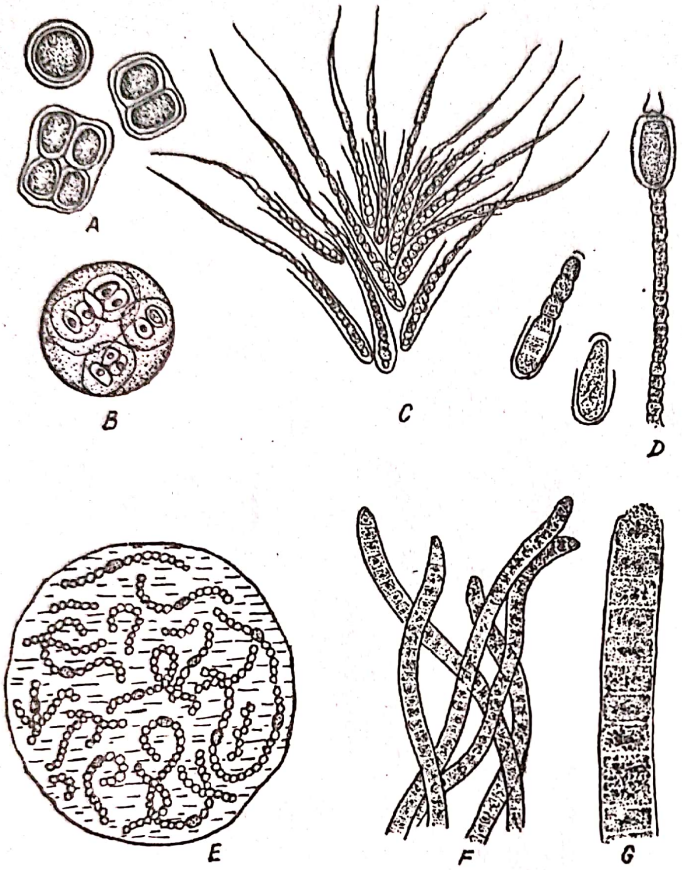

1

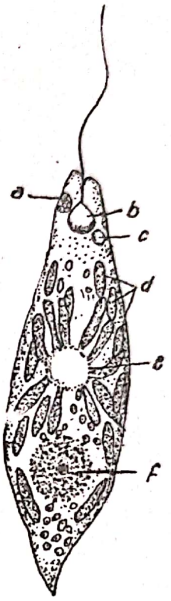

2

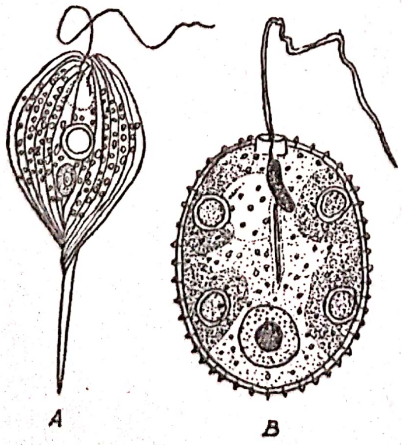

3

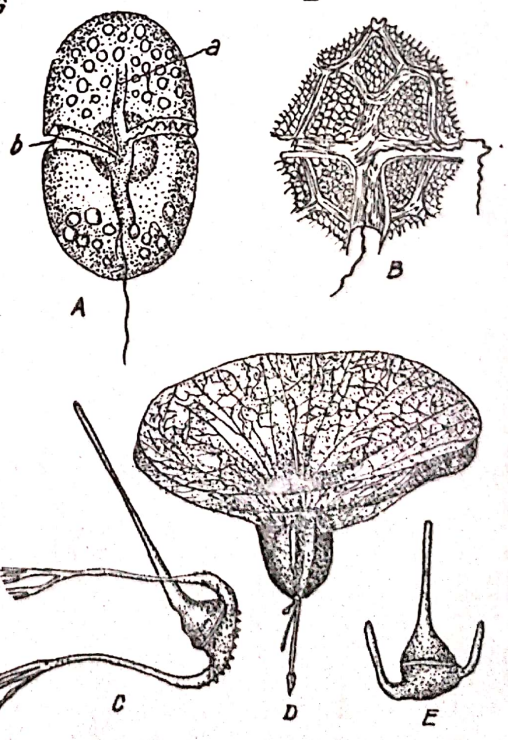

4

ALGE VERZI – CLOROPHYCEAE

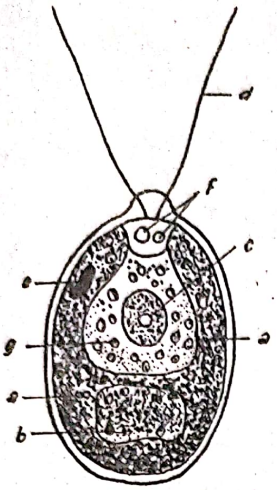

A

B

1

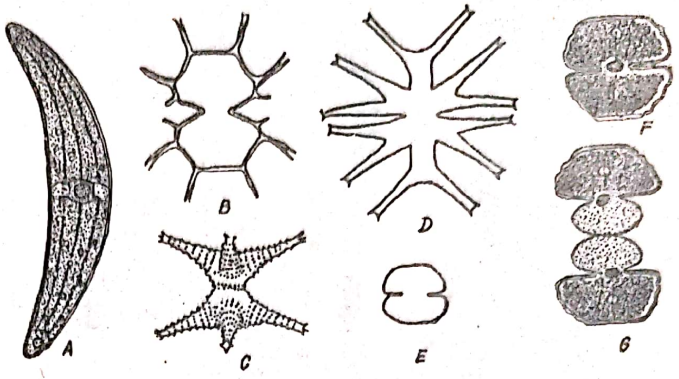

2

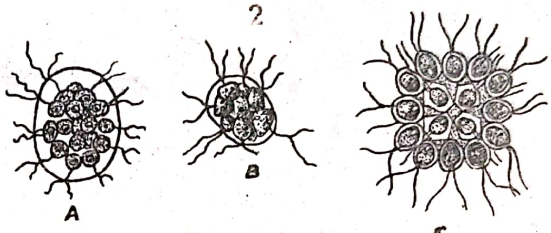

3

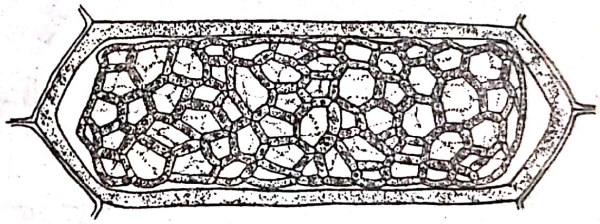

A

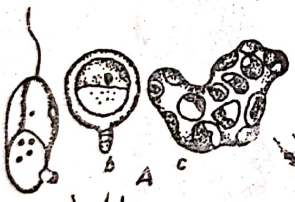

A

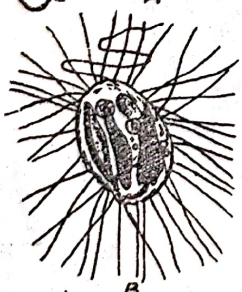

B

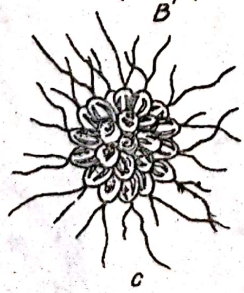

C

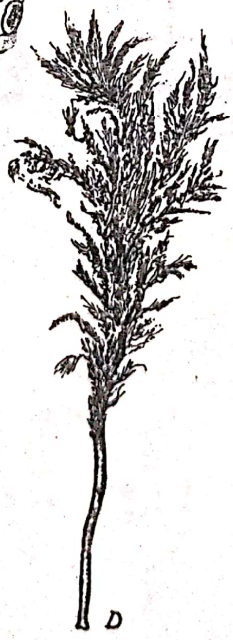

D

4

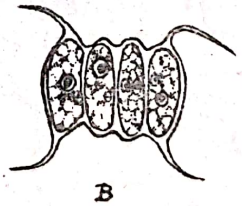

B

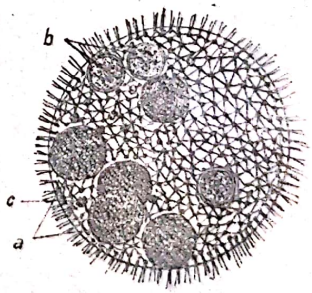

C

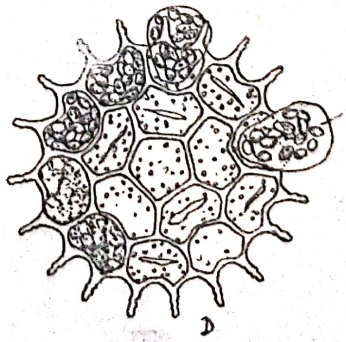

D

5

Scanned with OKEN Scanner

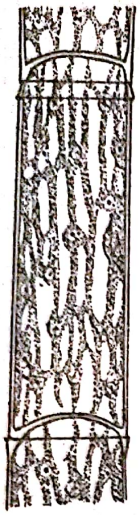

A

B

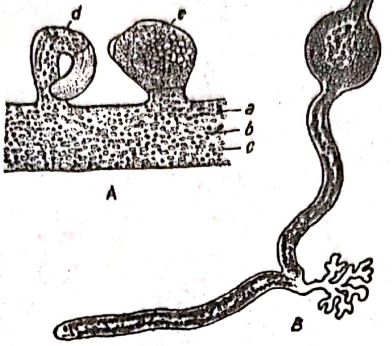

A

B

1

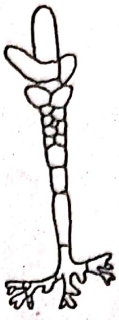

C

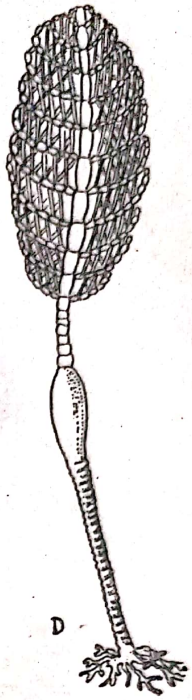

D

4

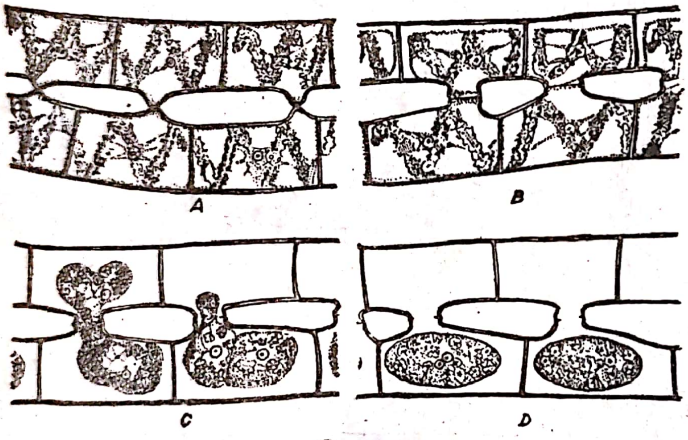

A B C D

2

A B

3

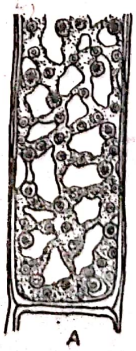

A

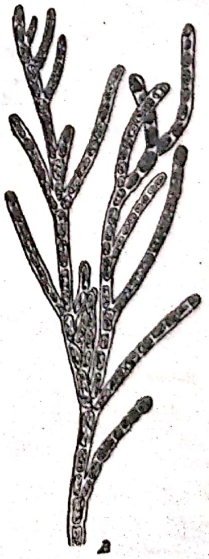

B

5

Scanned with OKEN Scanner

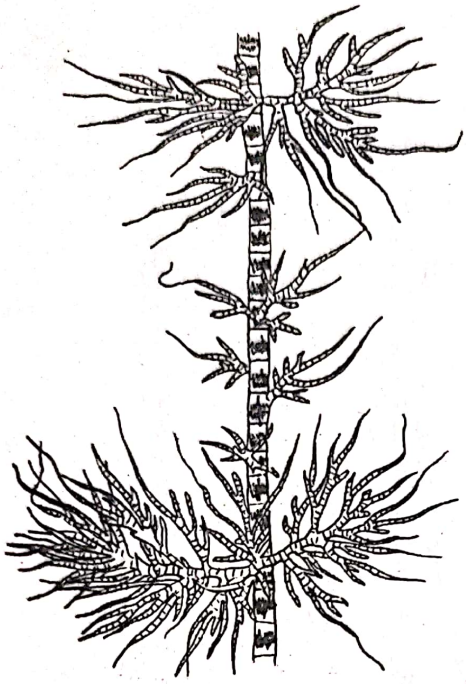

1

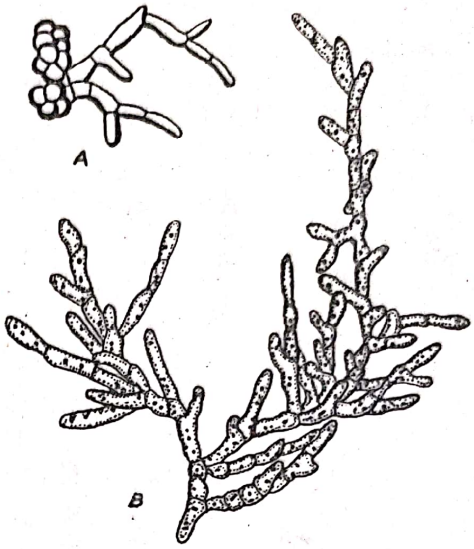

2

3

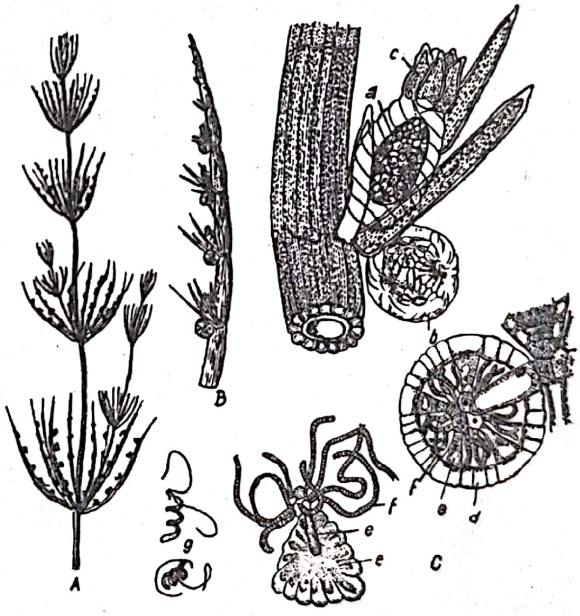

4

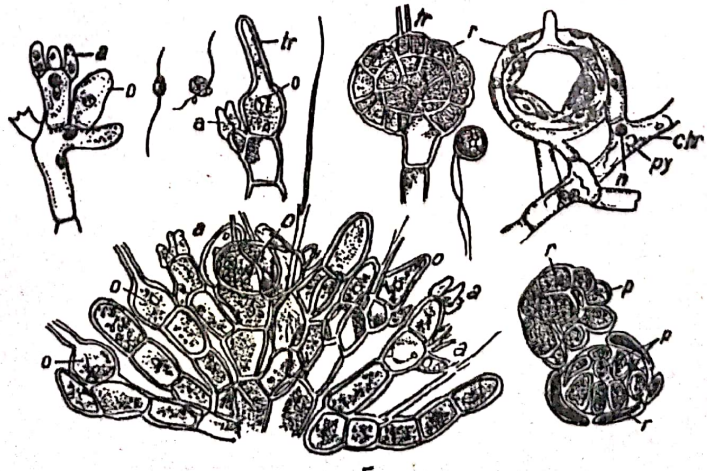

5

PLANSA LIV

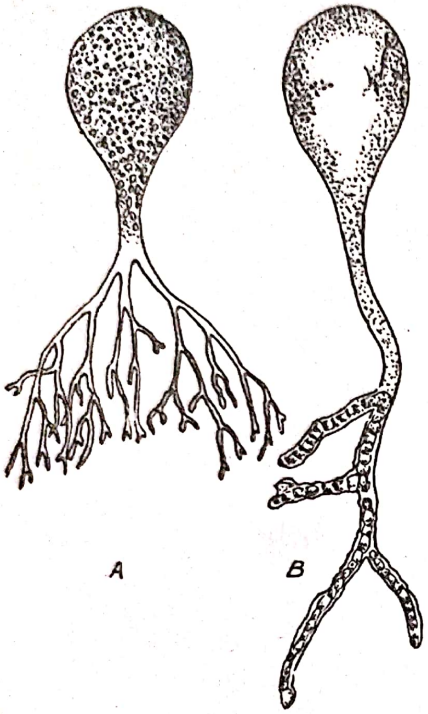

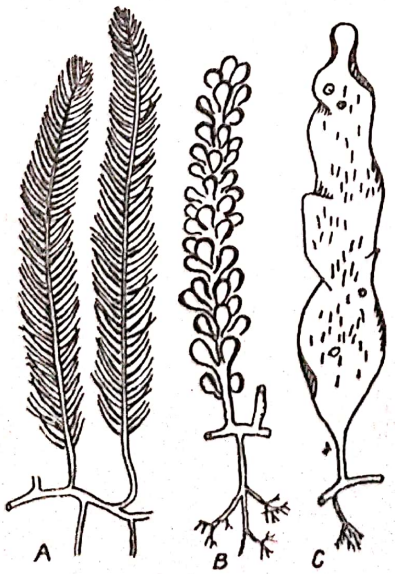

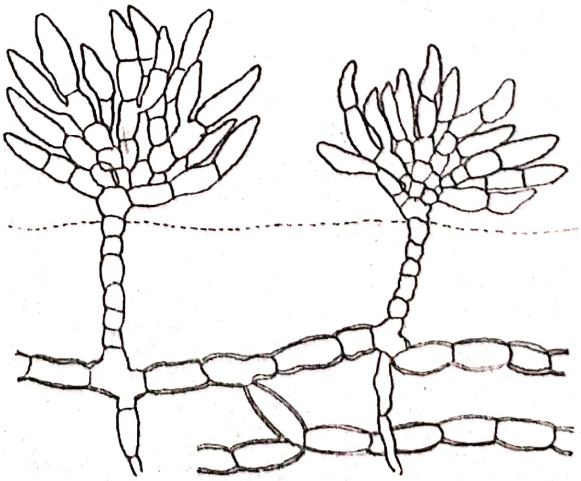

Scanned with OKEN Scanner

PLANSA LV

DIATOMEAE – BACILLARIOPHYTA

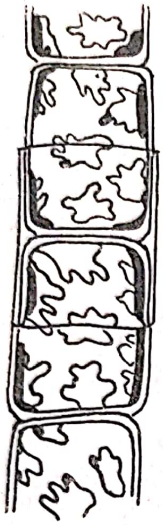

1

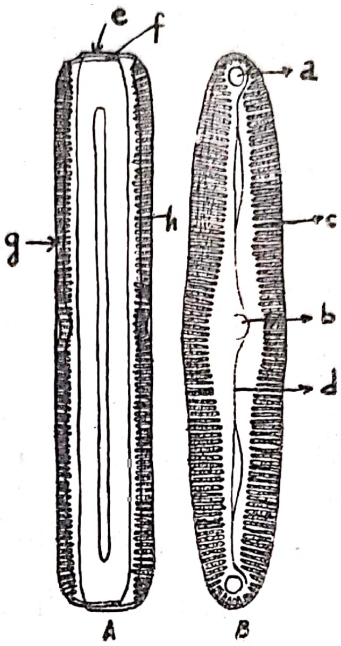

2

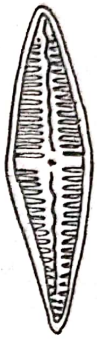

3

4

5

6

9

7

8

Scanned with OKEN Scanner

ALGE BRUNE – PAEOPHYCEAE

1

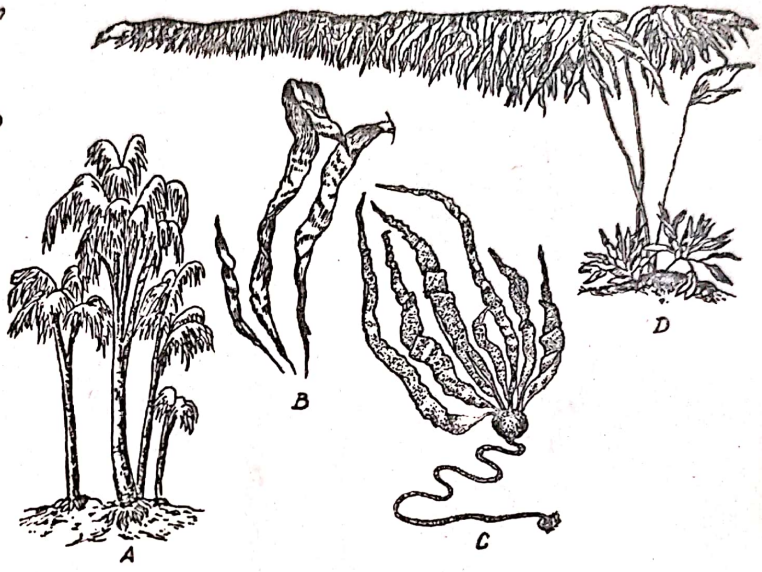

2

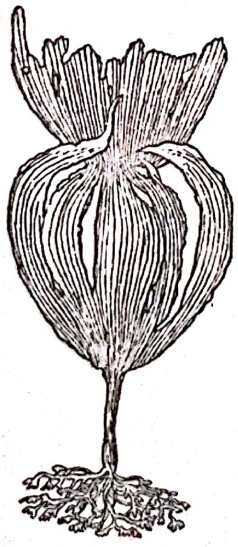

3

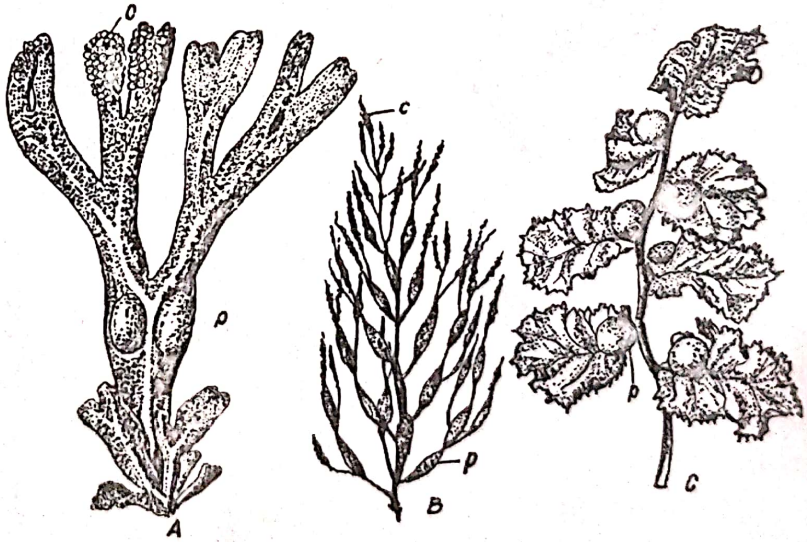

4

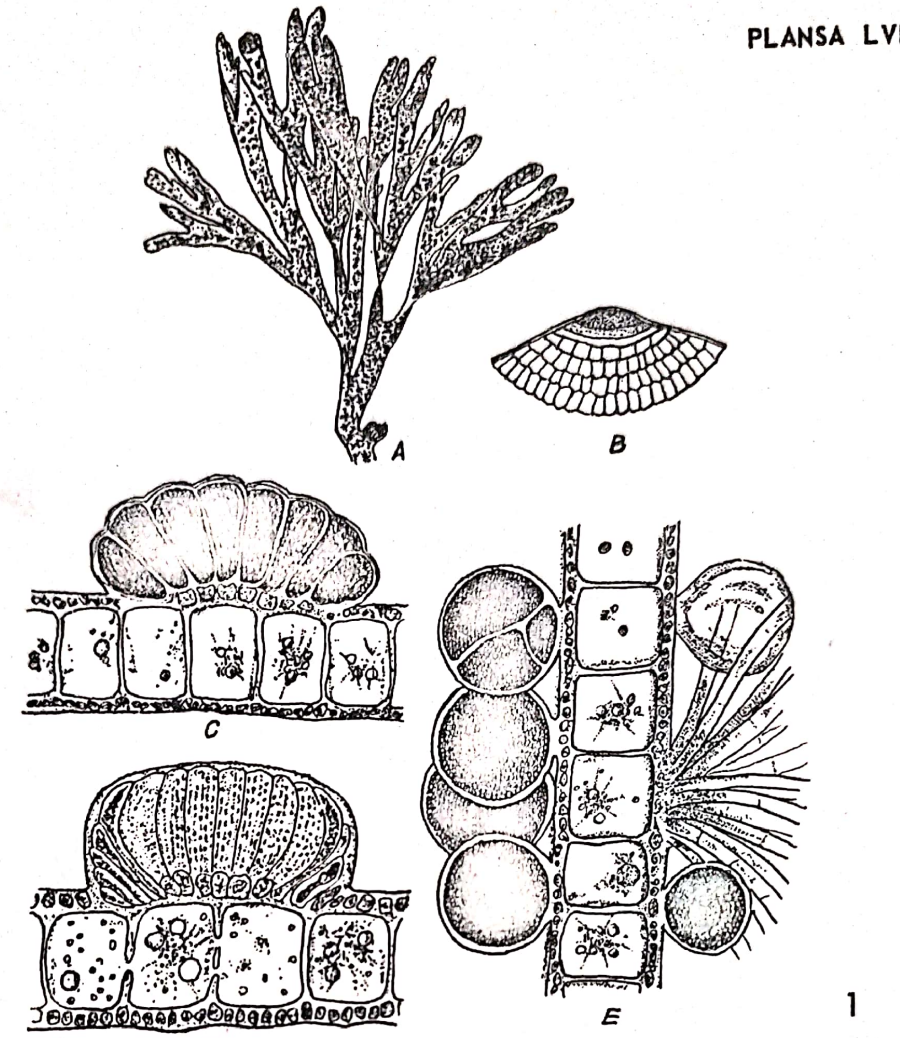

1

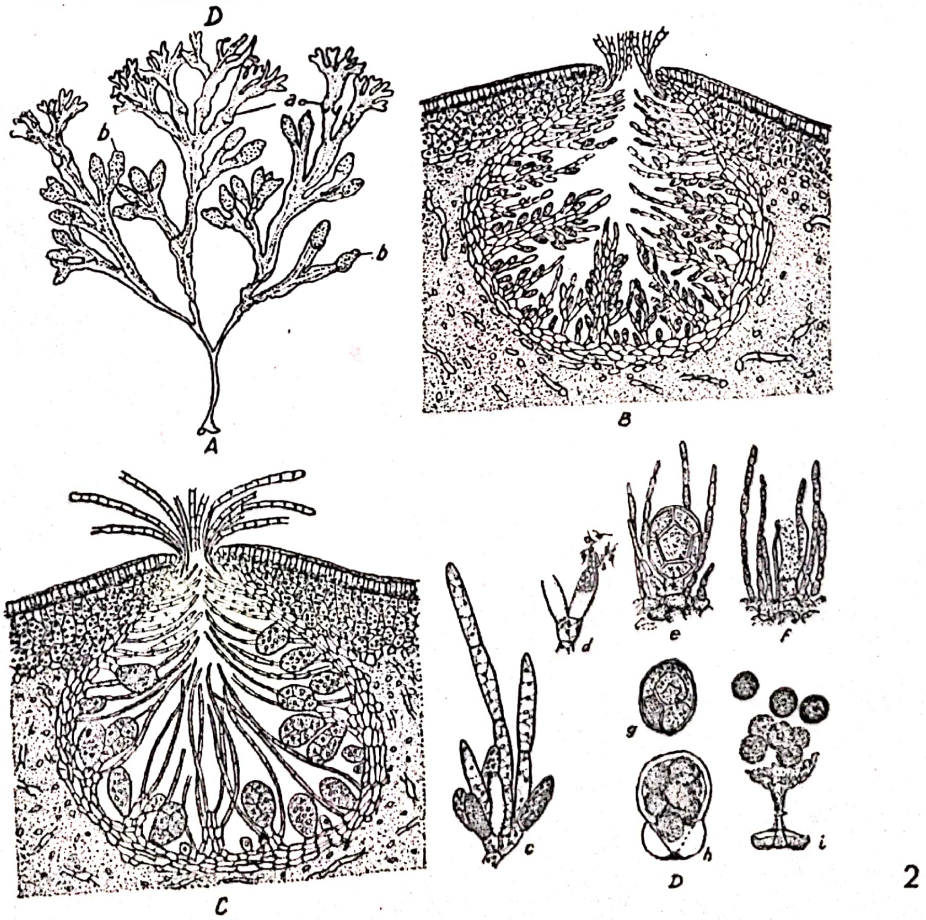

2

Scanned with OKEN Scanner

ALGE ROSII – RHODOPHYCEAE

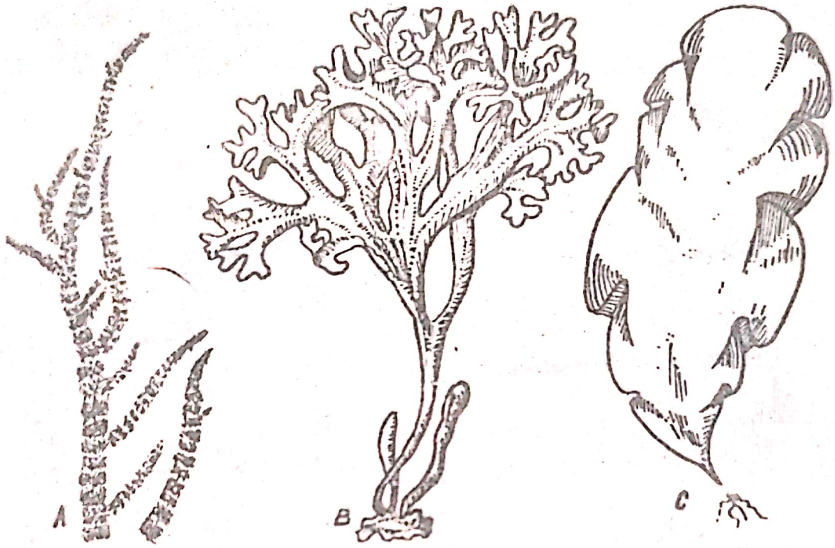

1

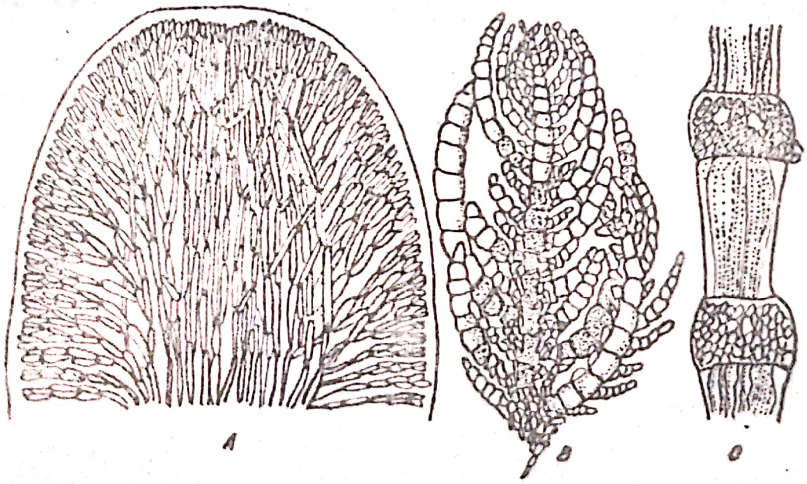

2

Scanned with OKEN Scanner

CIUPERCI – FUNGI

PLANSA LIX

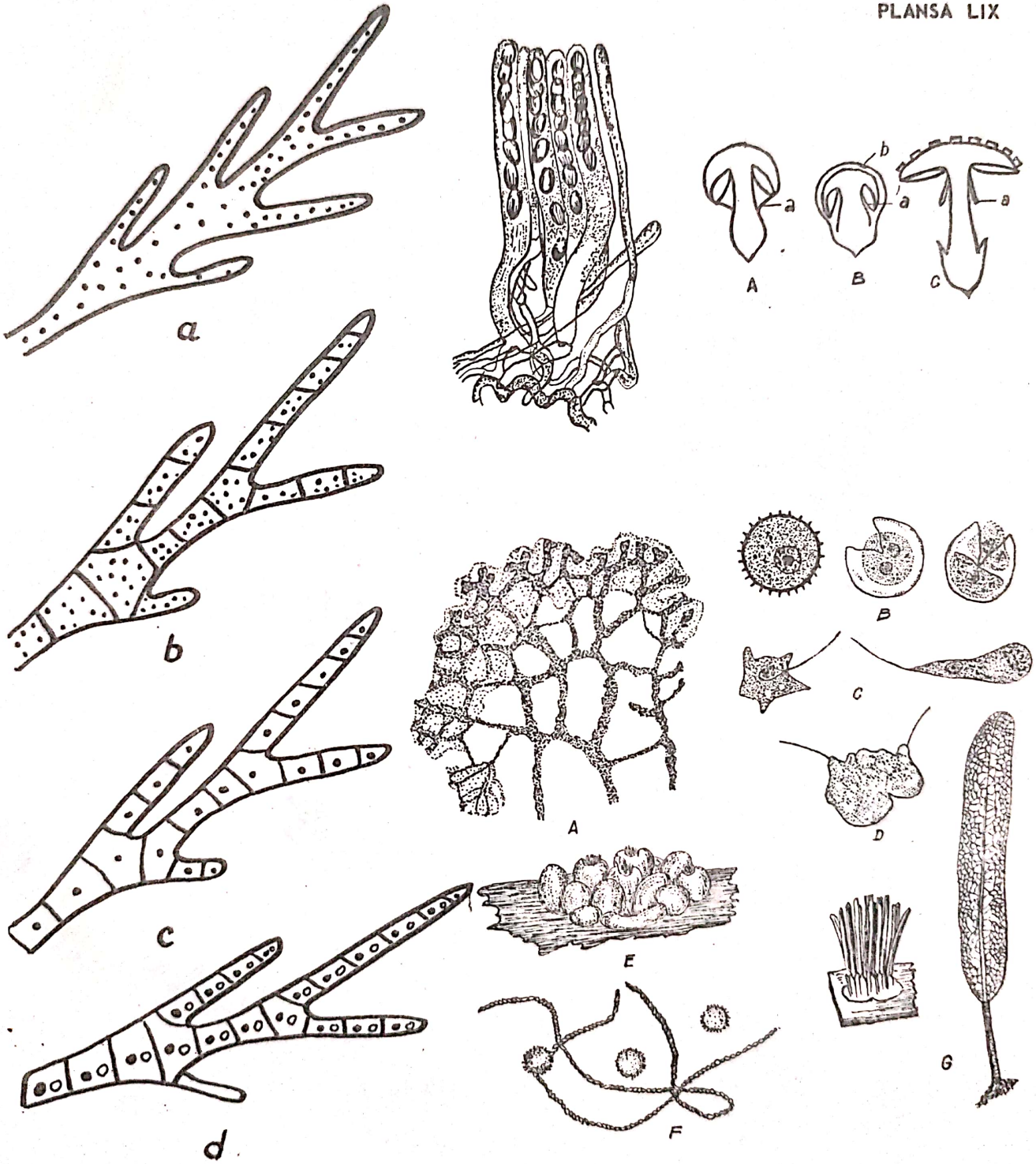

Scanned with OKEN Scanner

PLANSA LX

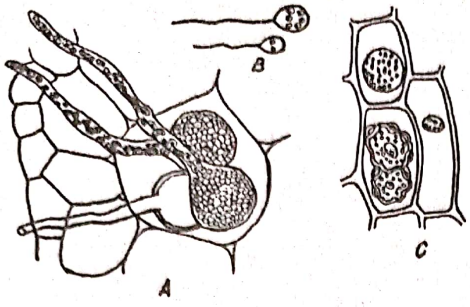

1

2

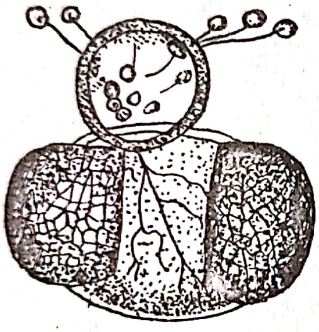

3

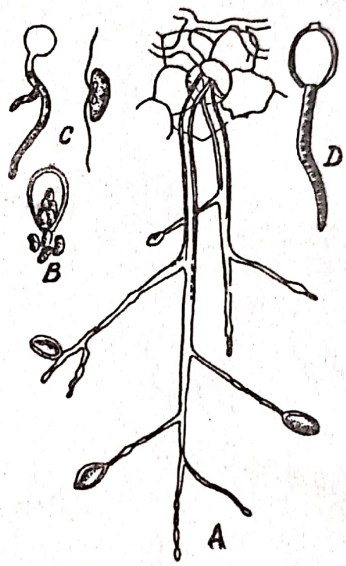

4

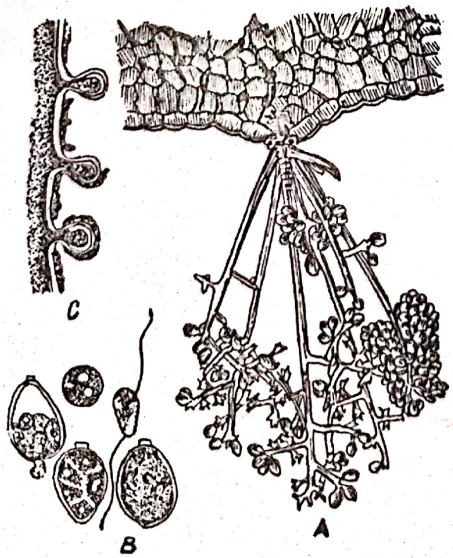

5

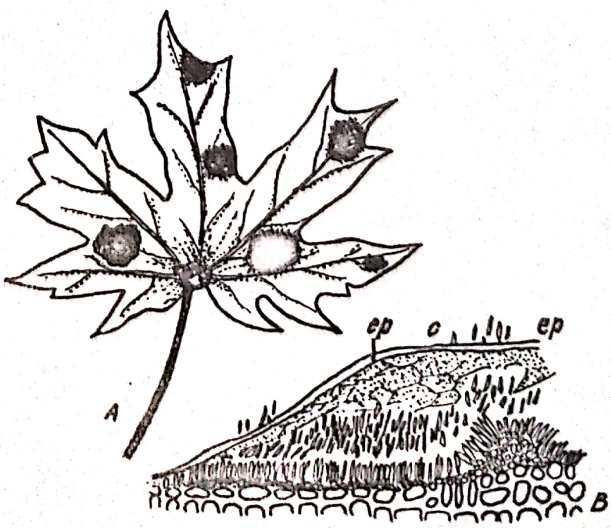

6

Scanned with OKEN Scanner

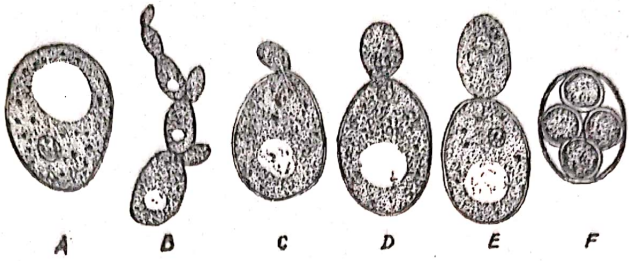

1

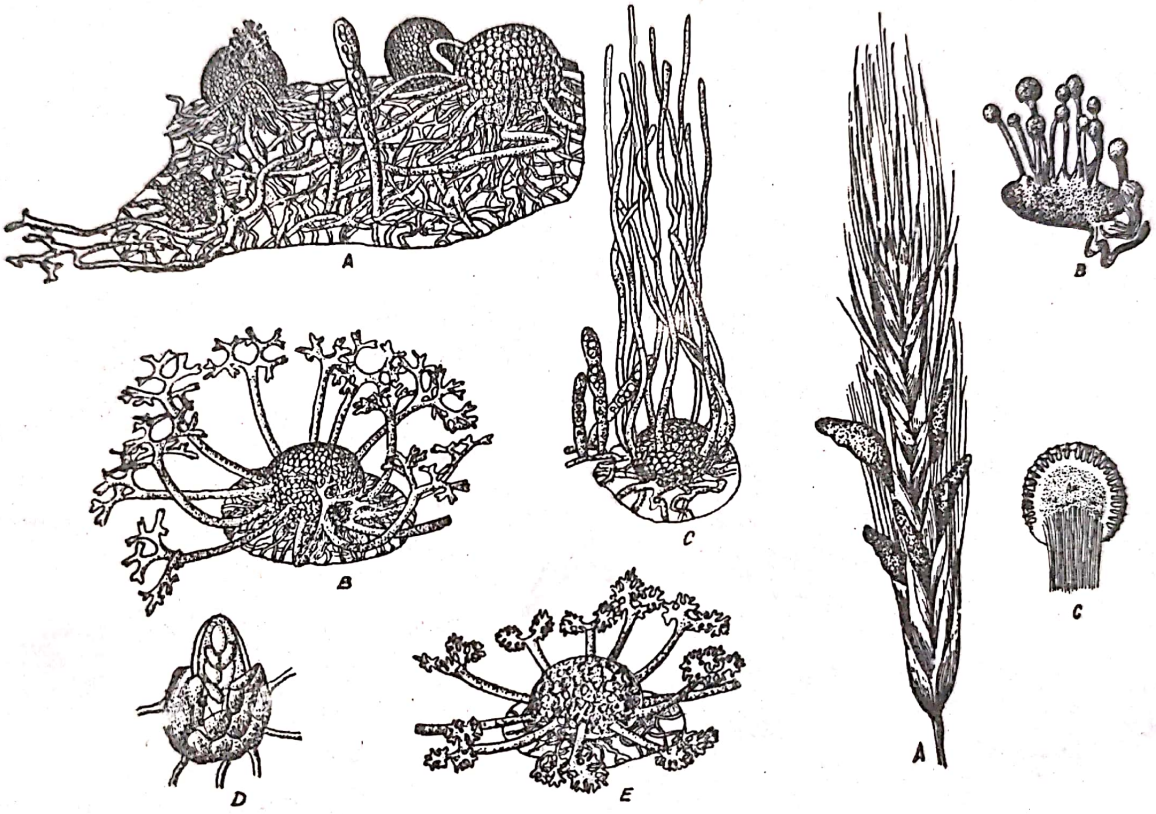

2

3

4

5

Scanned with OKEN Scanner

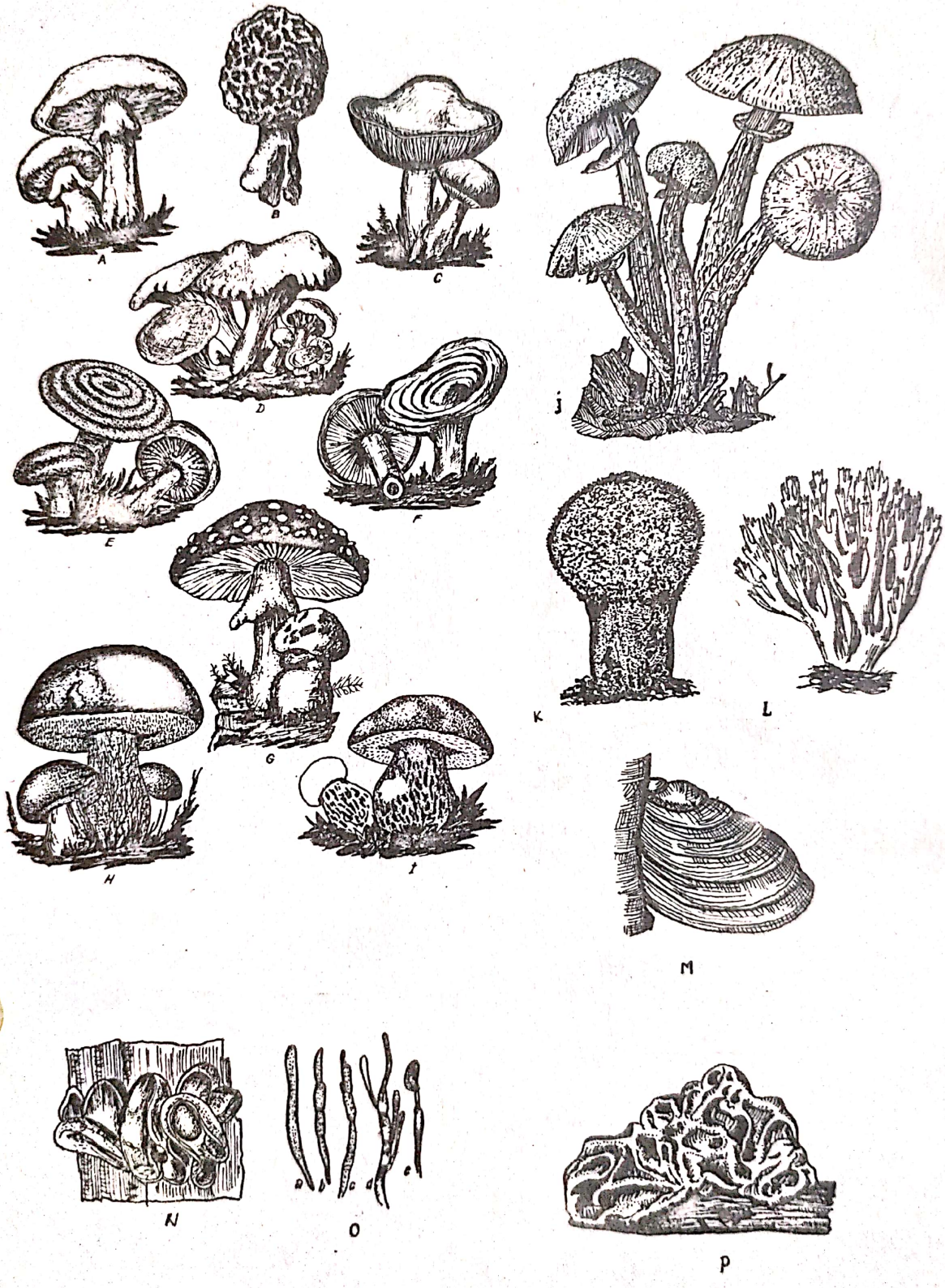
A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
O
P

1

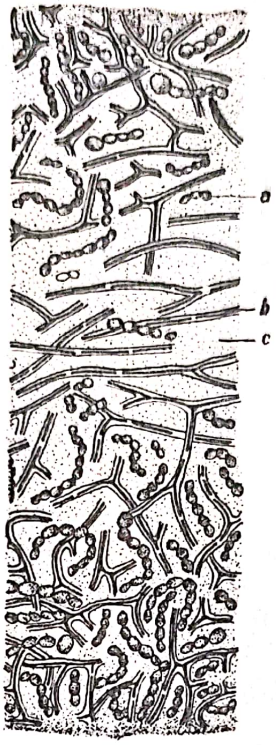

2

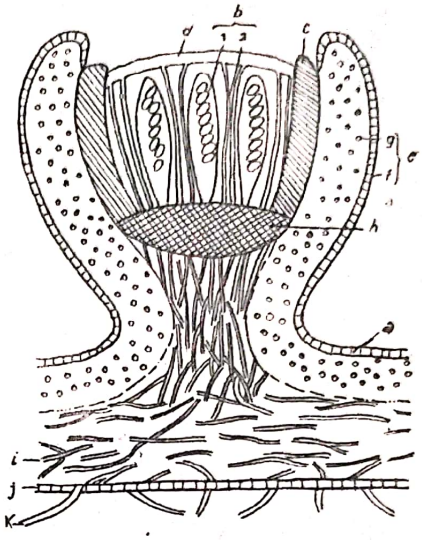

3

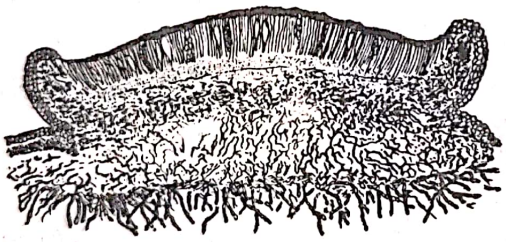

4

5

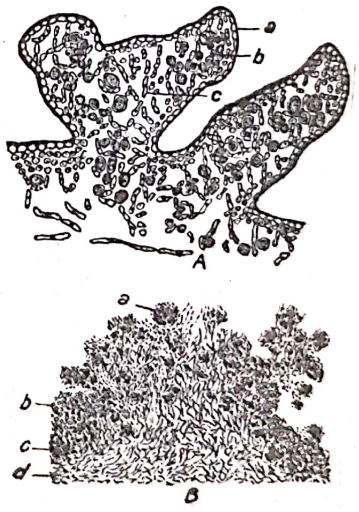

6

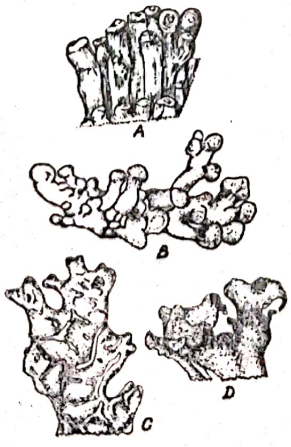

7

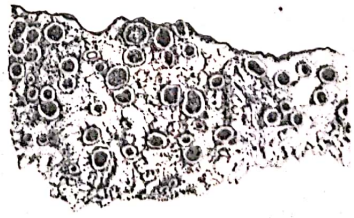

8

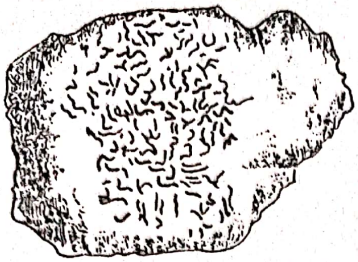

1

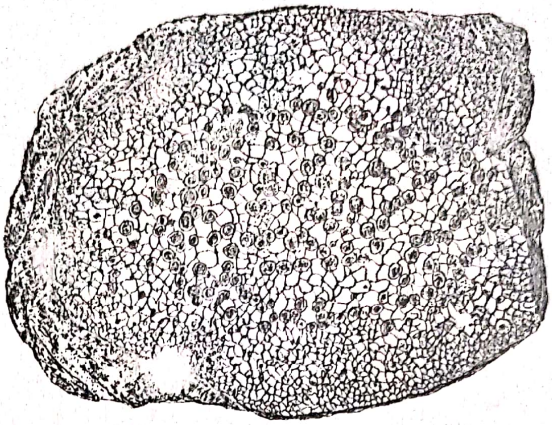

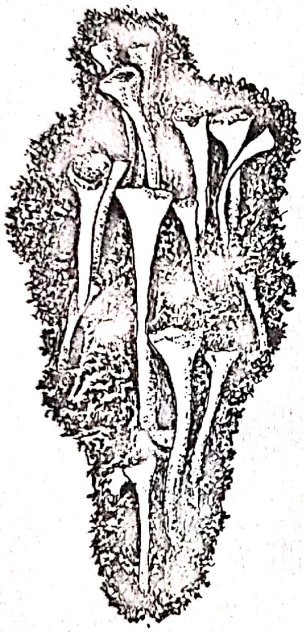

3

4

7

5

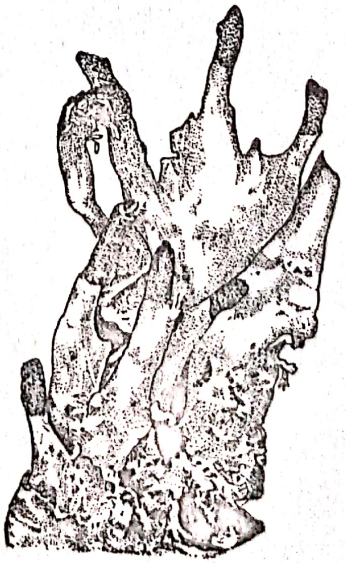

6

Scanned with OKEN Scanner

MUSCHI – BRIOFITE

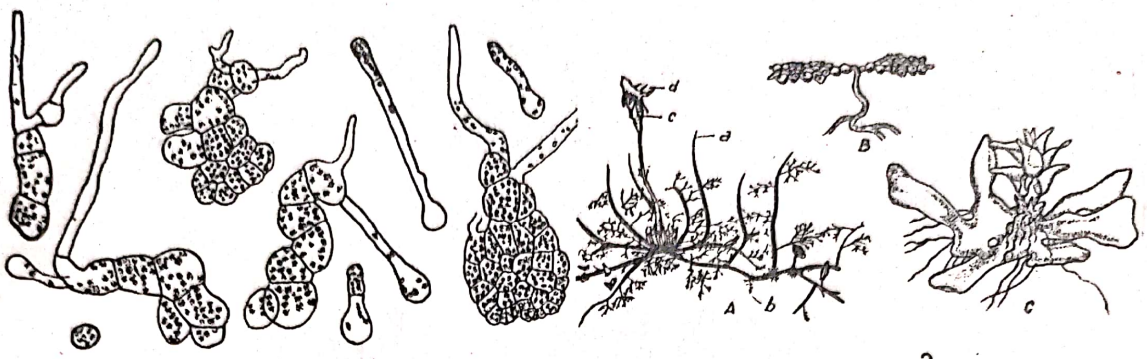

1 2

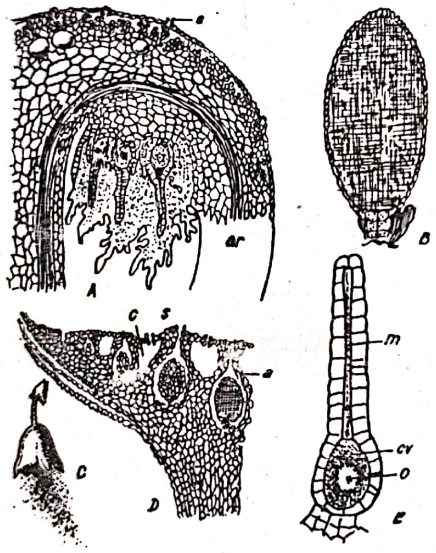

3

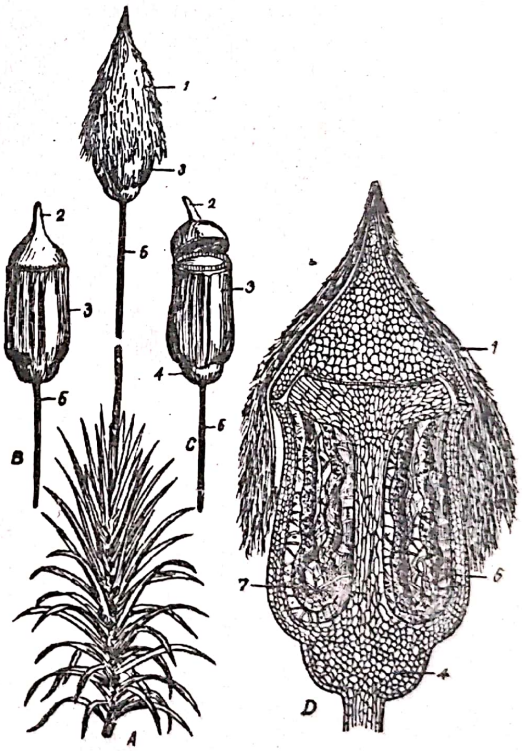

4

5

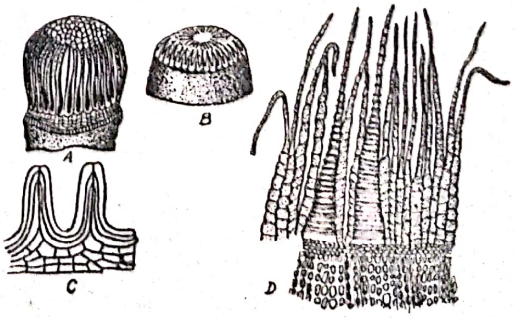

6

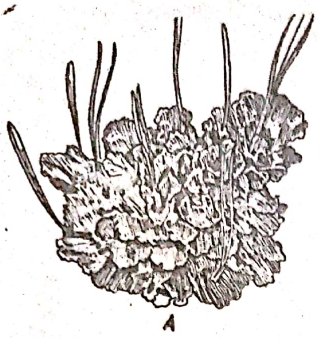

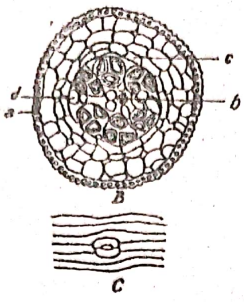

1

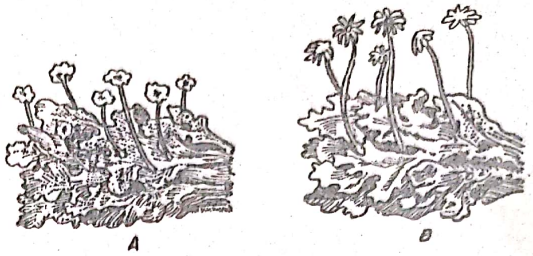

2

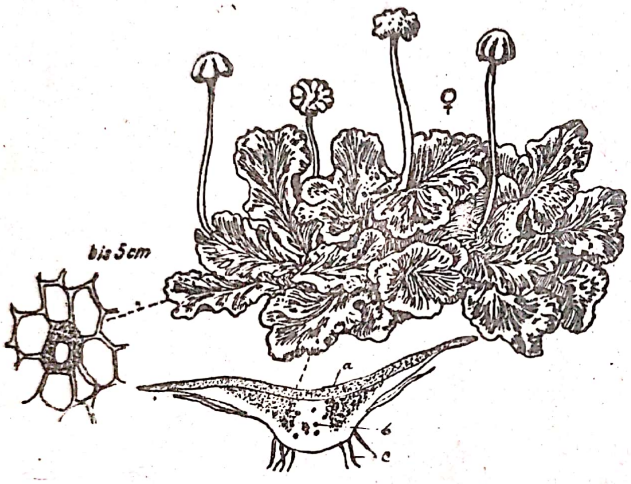

3

4

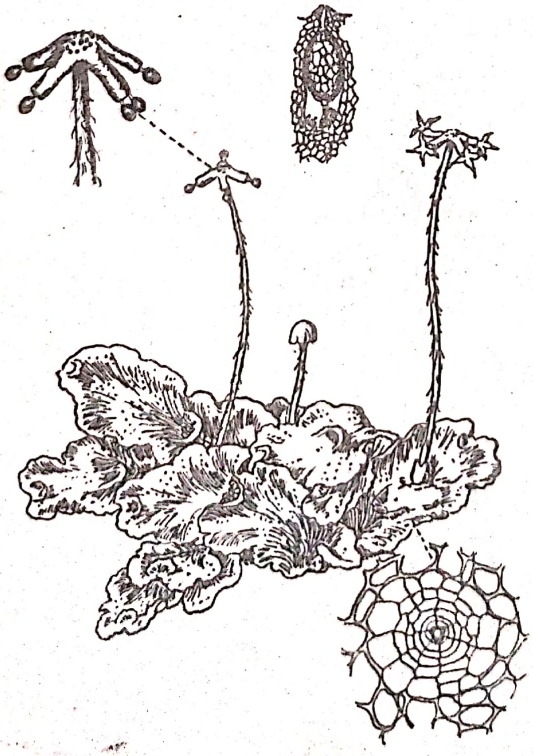

5

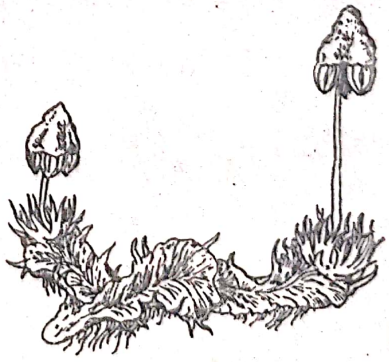

6

PLANSA LXVII

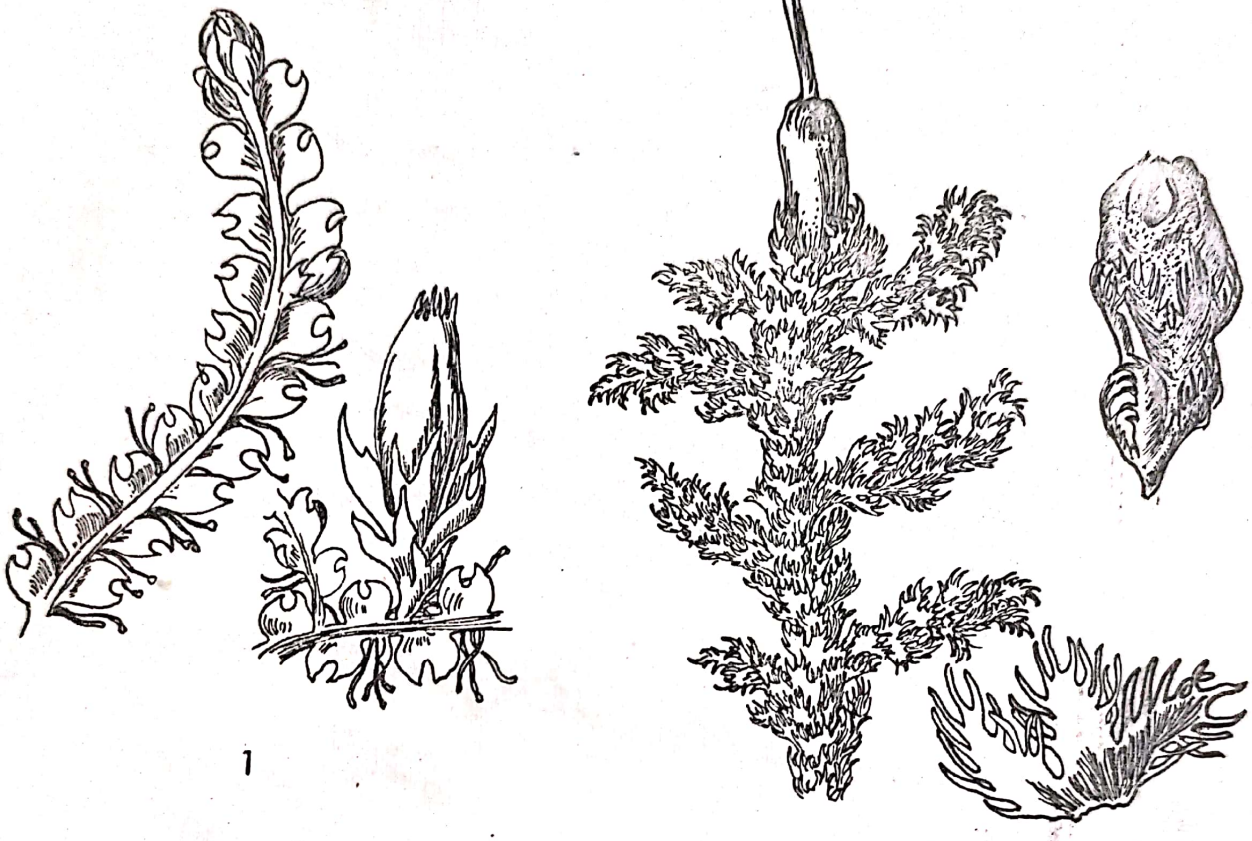

1

2

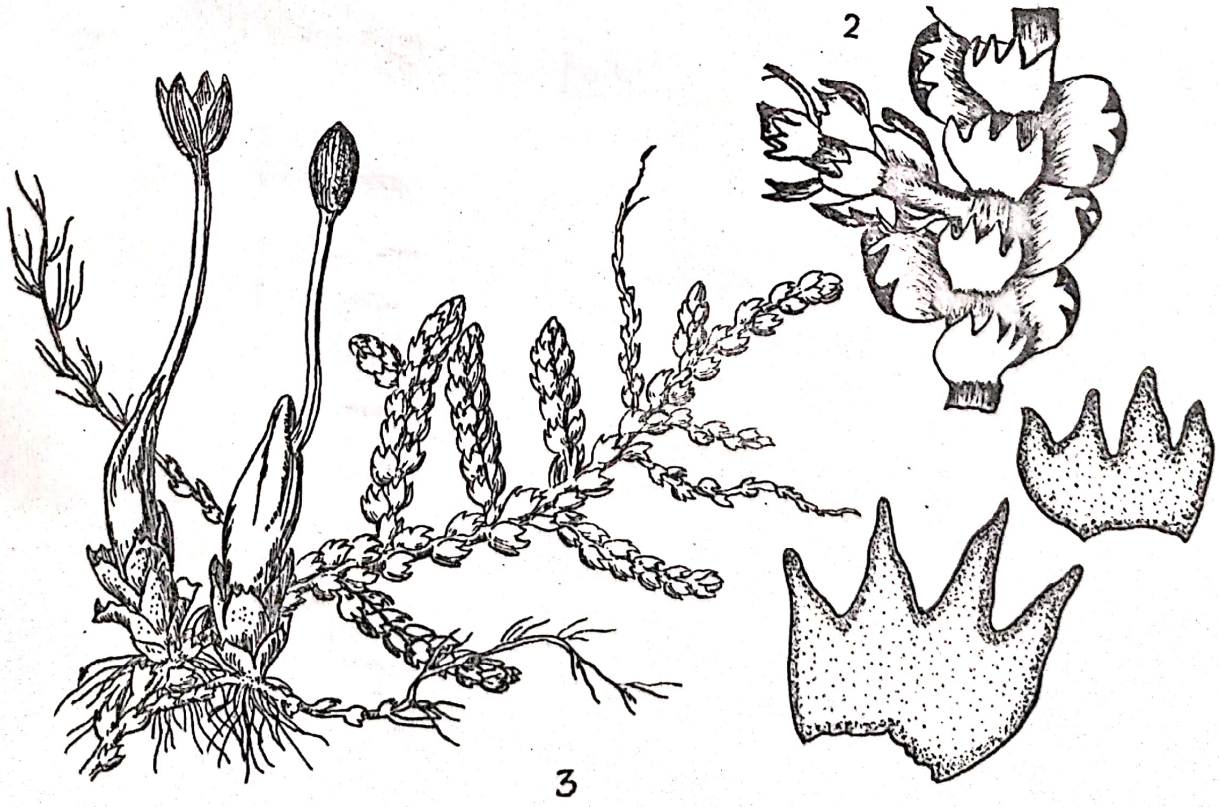

3

Scanned with OKEN Scanner

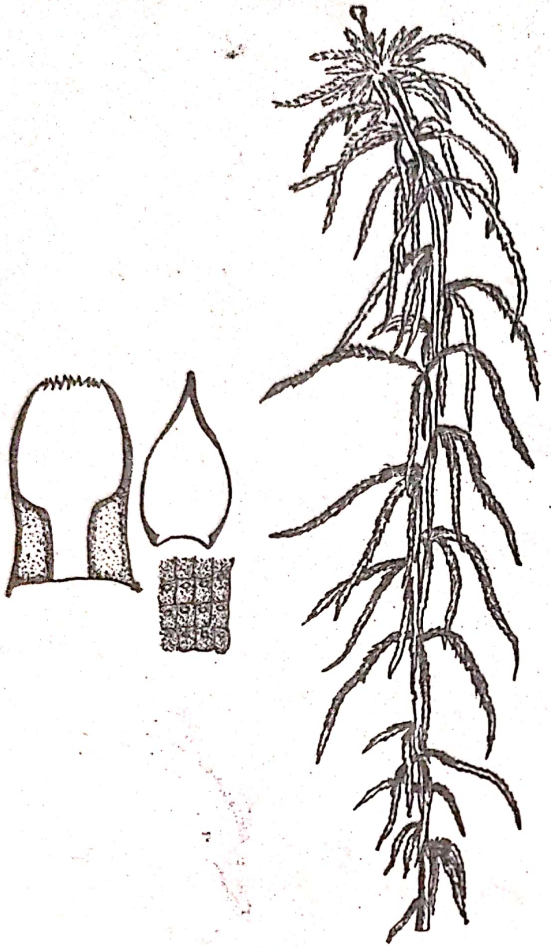

1

2

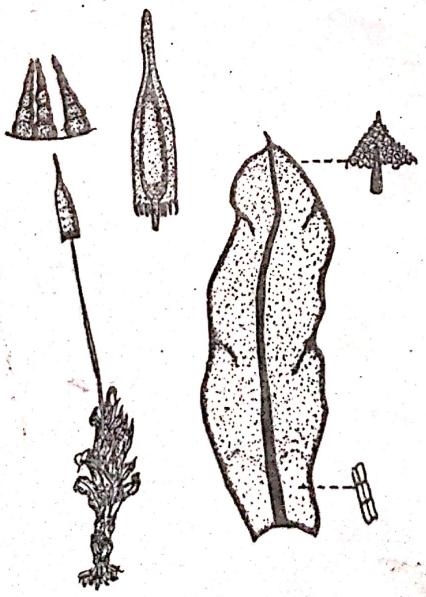

3

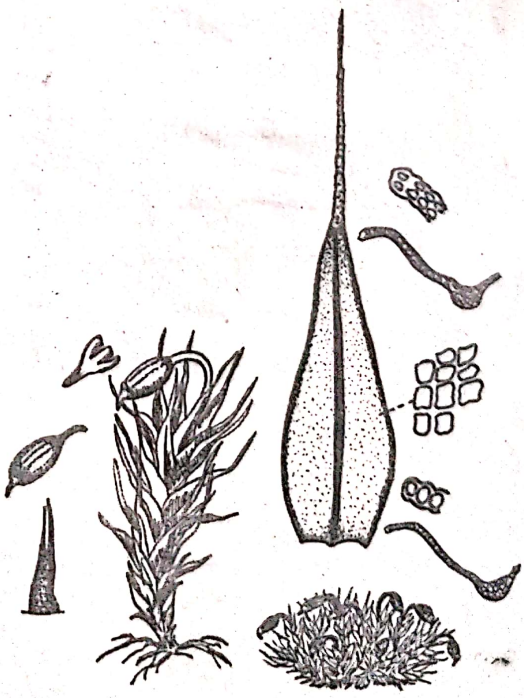

4

Scanned with OKEN Scanner

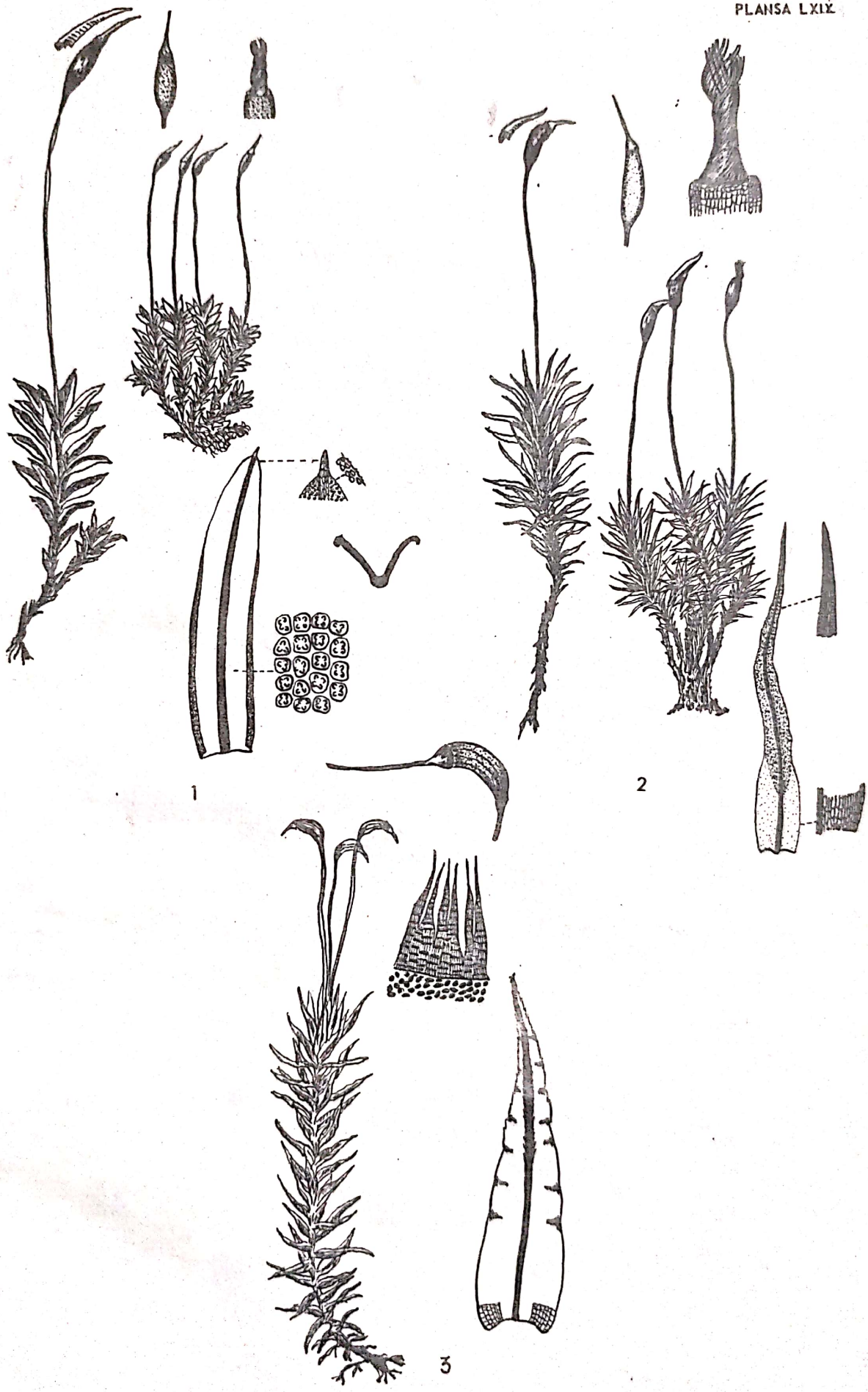

Scanned with OKEN Scanner

PLANSA LXX

FERIGI – PTERIDOFITE

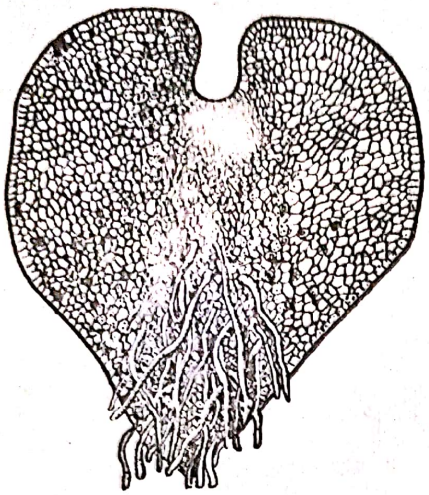

1

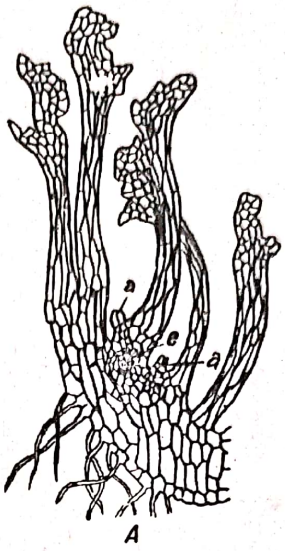

A

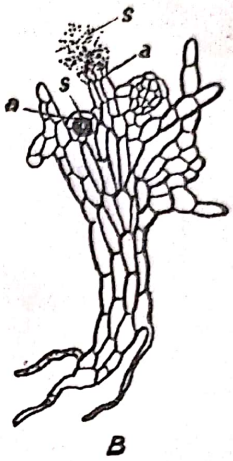

B

2

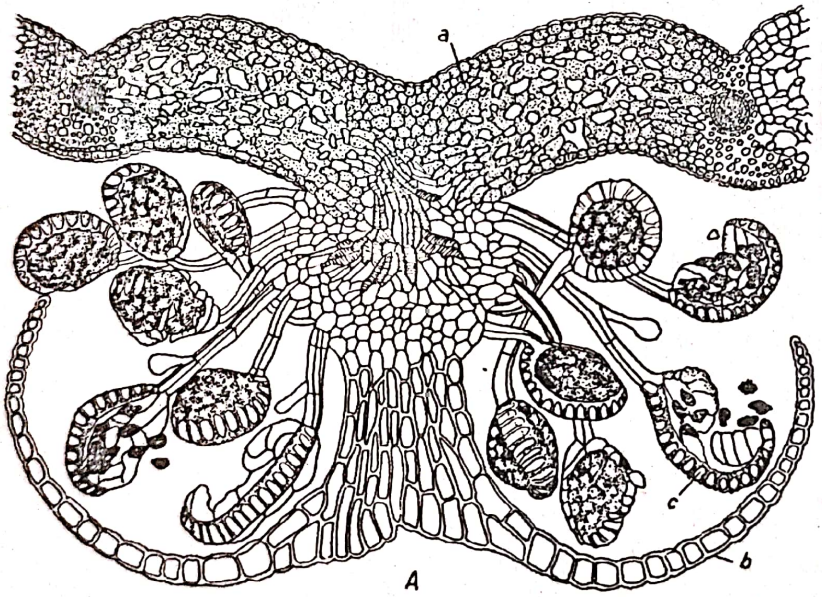

A

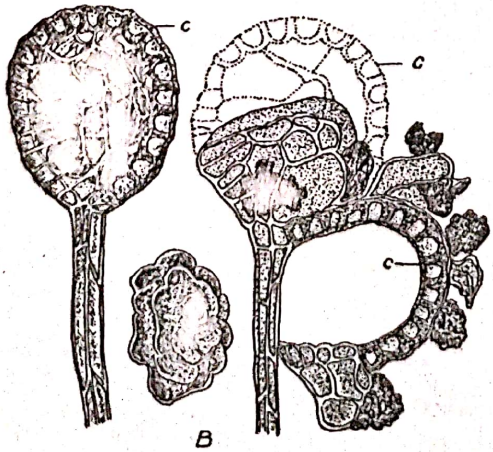

B

4

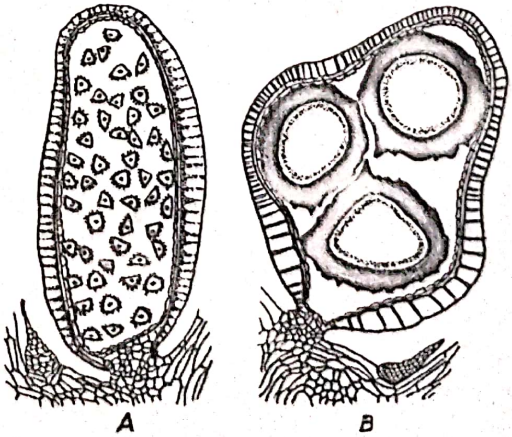

A B

3

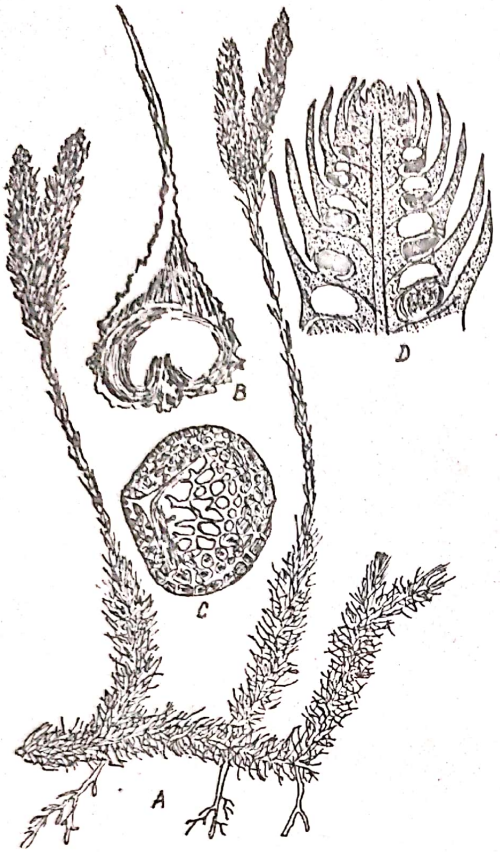

1

2

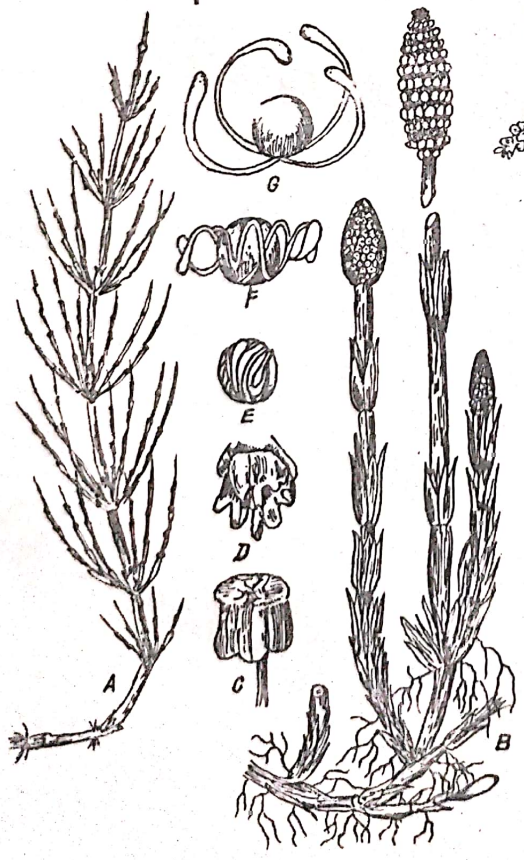

3

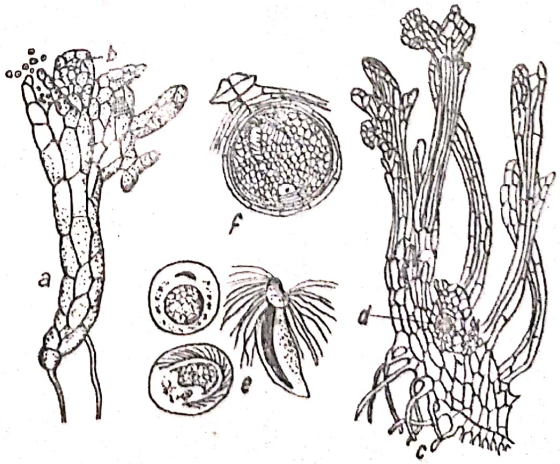

4

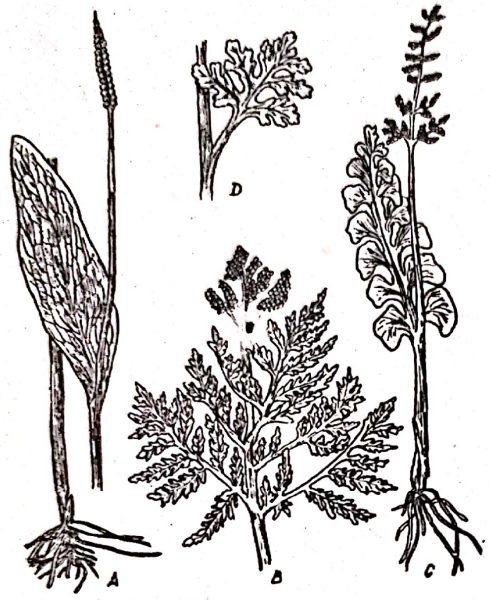

1

2

3

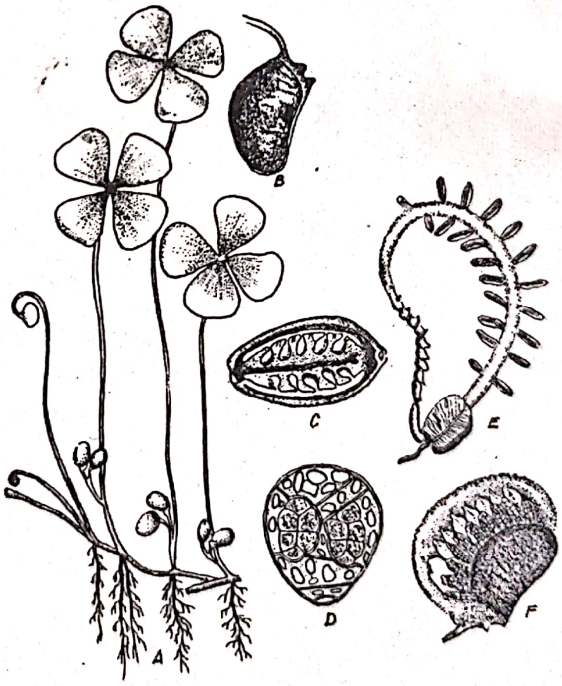

4

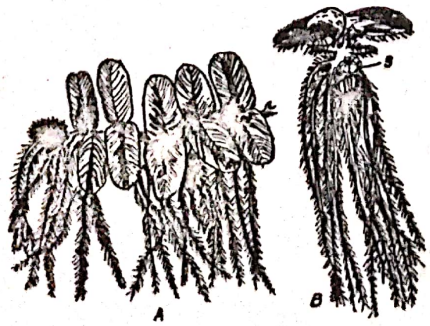

5

PTERIDOFITE FOSILE

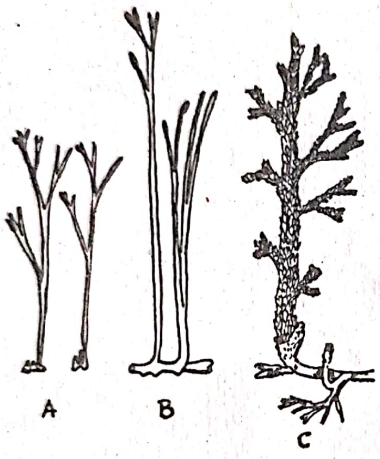

1

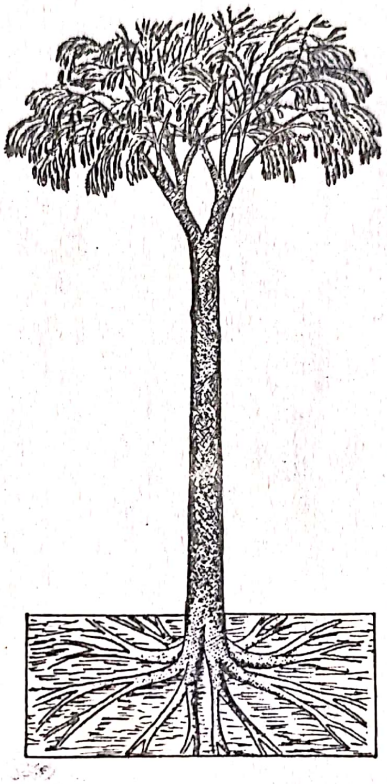

2

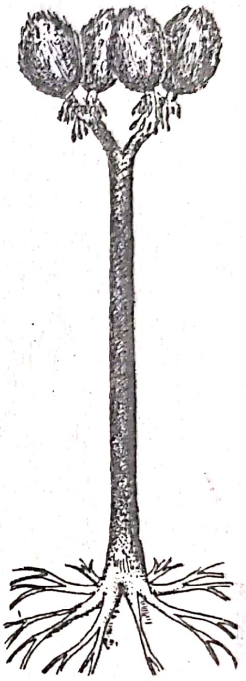

3

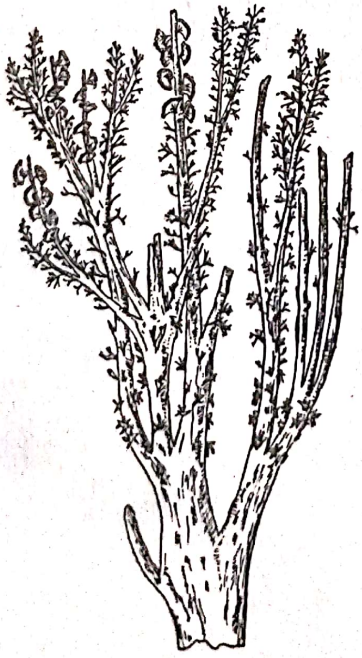

4

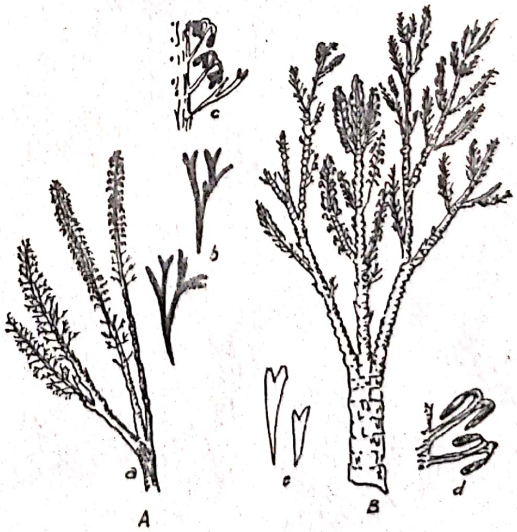

5

CONIFERE – GYMNOSPERMAE

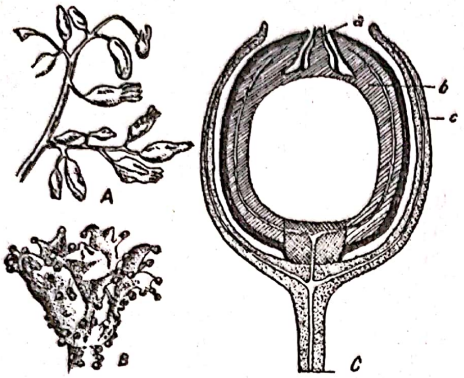

1

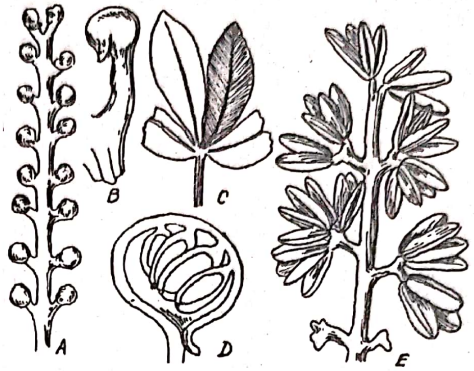

2

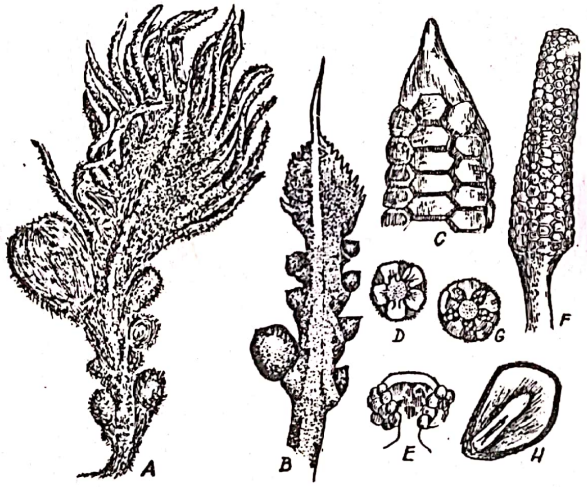

3

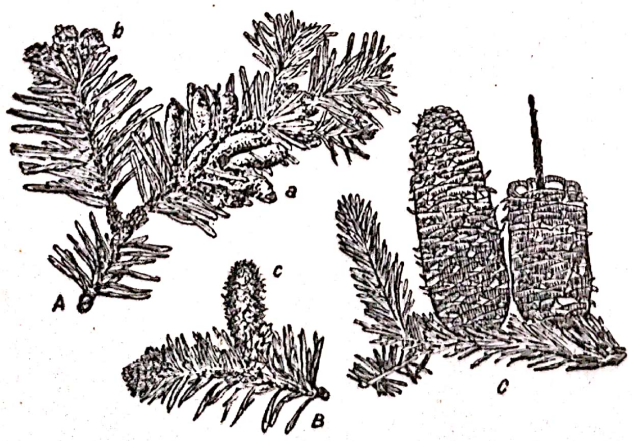

4

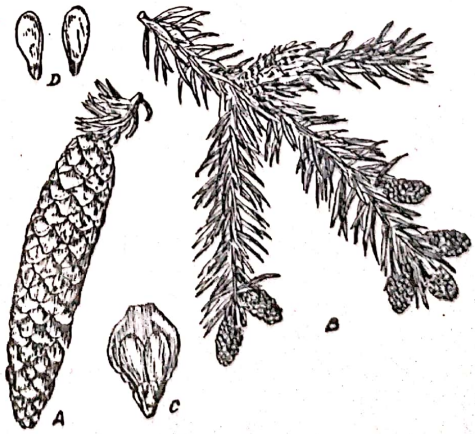

5

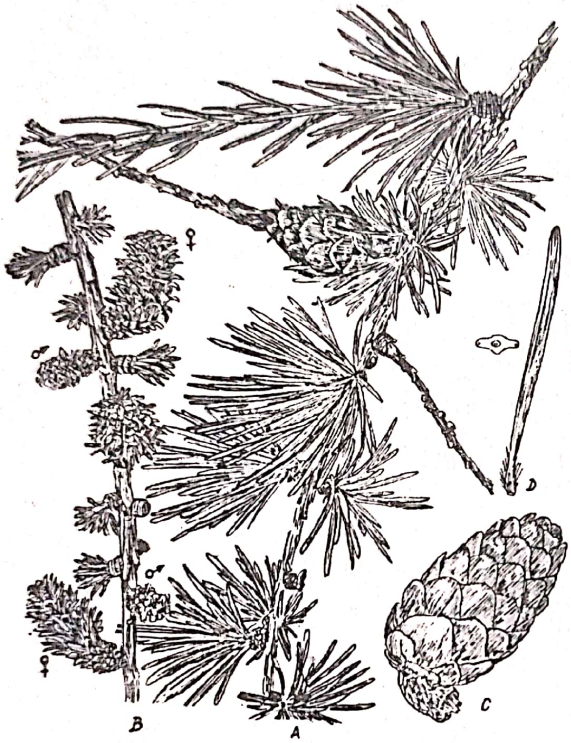

1

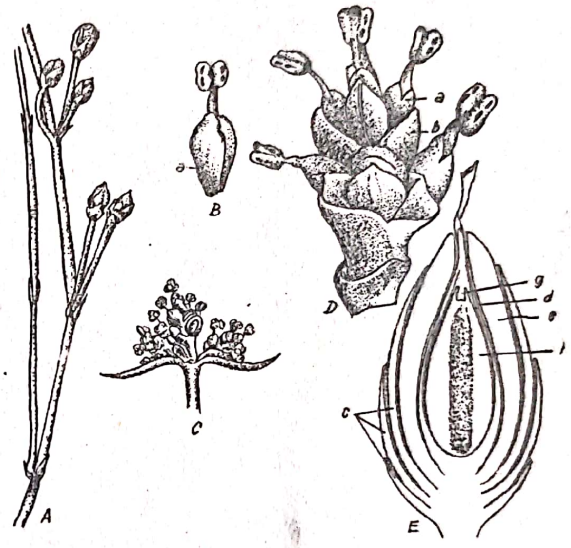

2

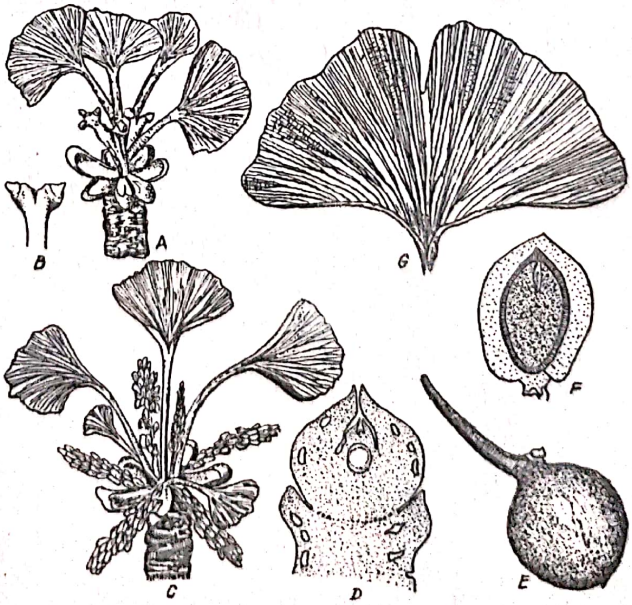

3

1

2

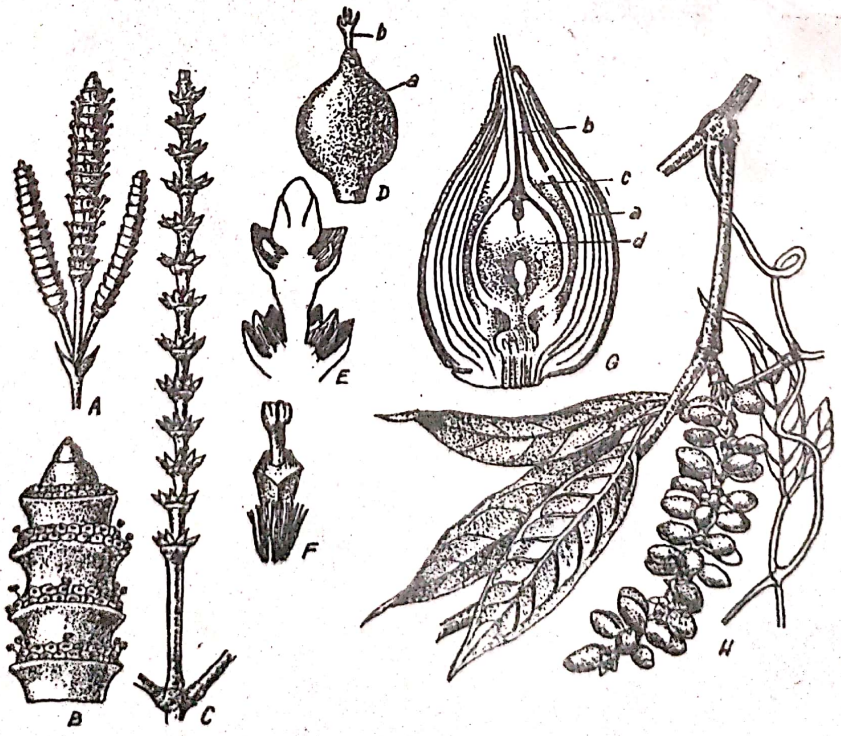

3

Scanned with OKEN Scanner

PLANTE OCROTITE

1

2

3

4

5

Scanned with OKEN Scanner

1

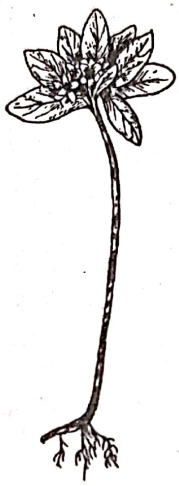

2

3

4

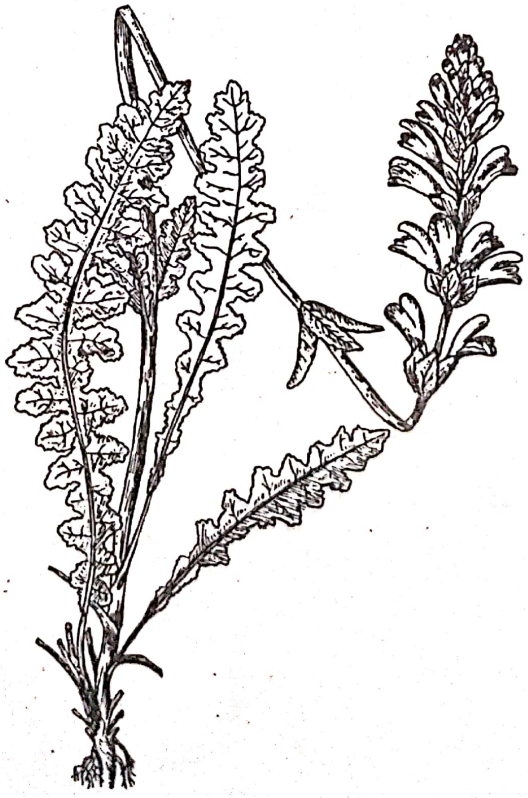

5

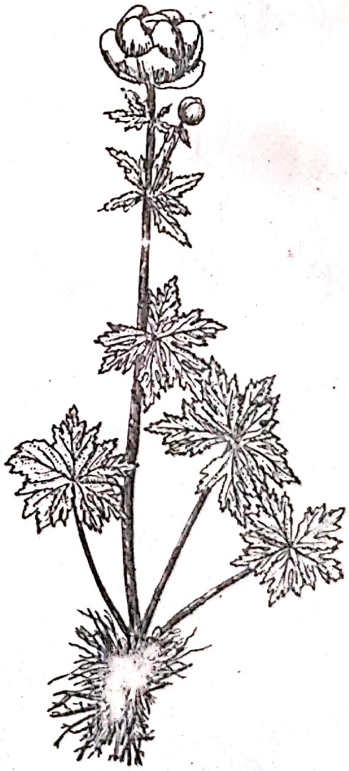

6

Scanned with OKEN Scanner

1

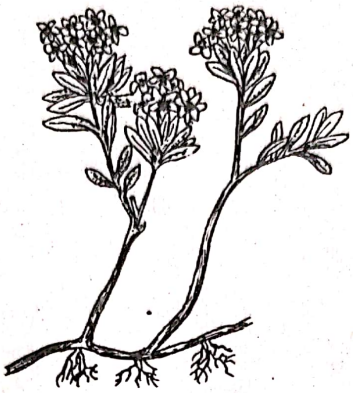

2

3

4

5

6

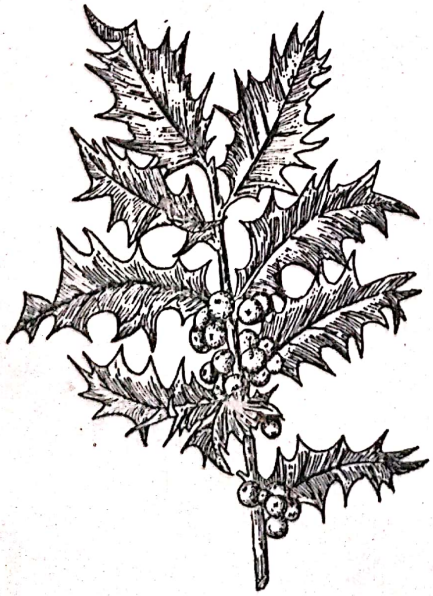

7

8

9

Scanned with OKEN Scanner

ECOLOGIA PLANTELOR

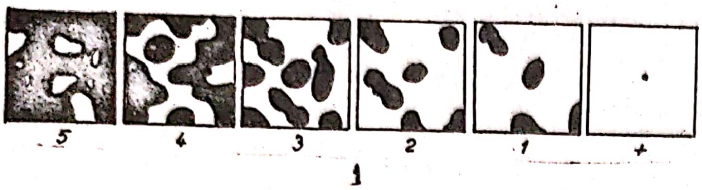

1

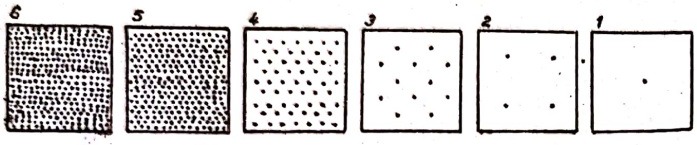

2

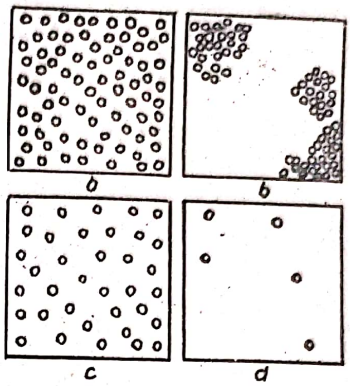

3

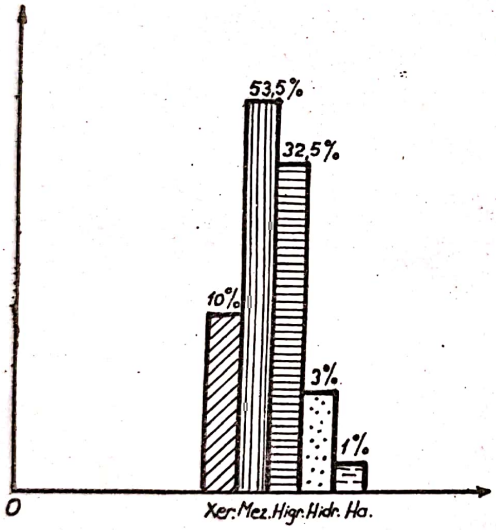

a

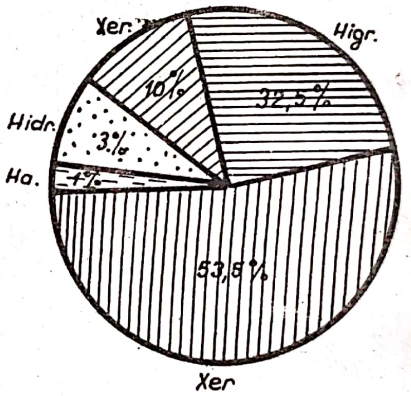

b

4

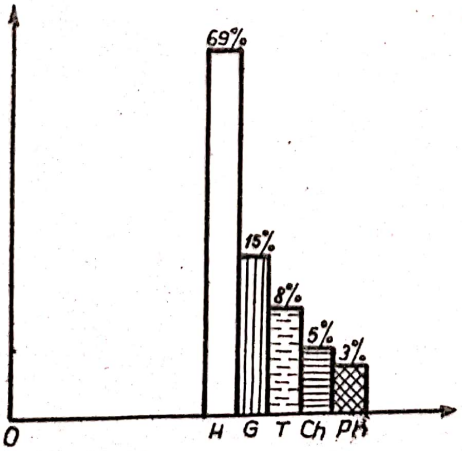

a

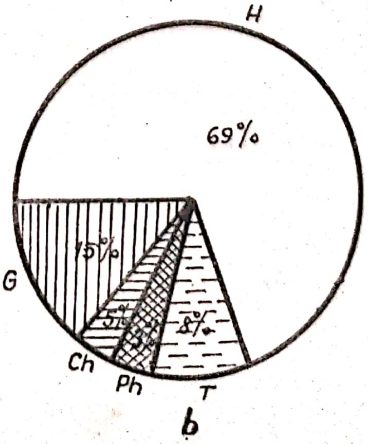

b

5

15
14 13
12
11
10
5
4
1
6
7
8
9
3
2

1

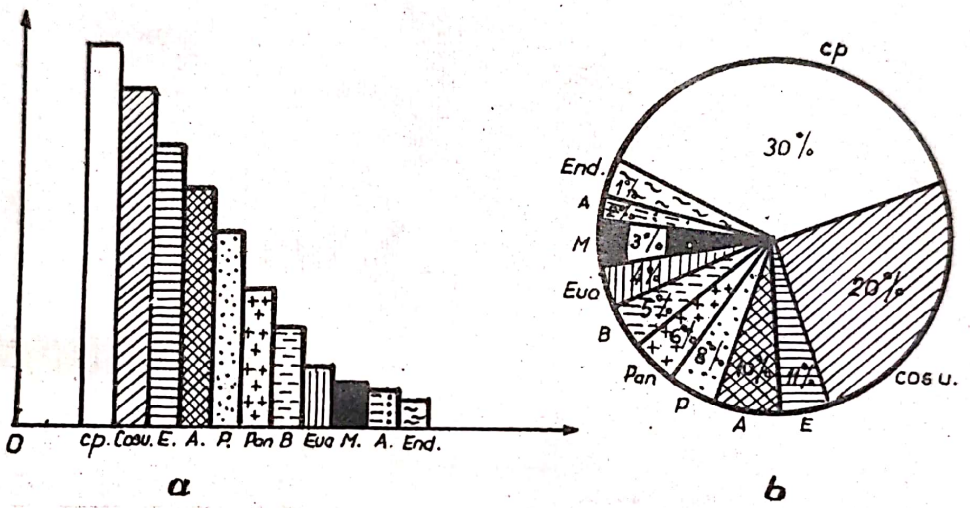
O
cp. Cosu. E. A. P. Pan B Eua M. A. End.
cp
30%
End.
A
M
Euo
B
Pan
P
A
E
cos u.
20%
3%
1%
5%
6%
8%
10%
11%

a b

2

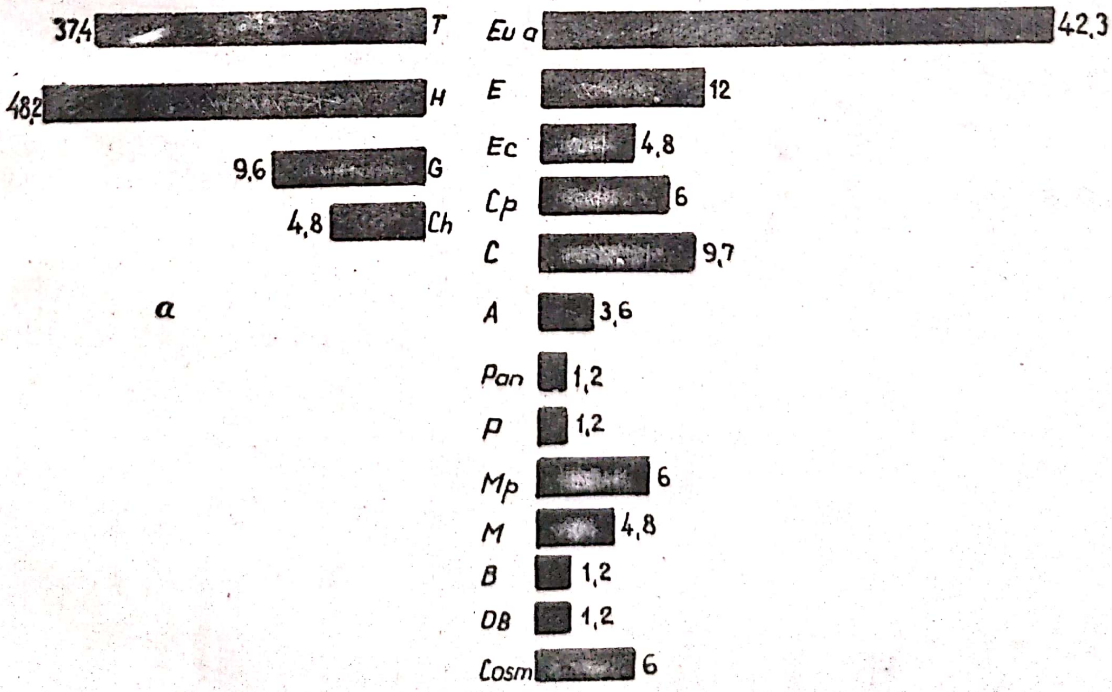
37,4 T
48,2 H
9,6 G
4,8 Ch
Eu a 42,3
E 12
Ec 4,8
Cp 6
C 9,7
A 3,6
Pan 1,2
P 1,2
Mp 6
M 4,8
B 1,2
DB 1,2
Cosm 6

a b

3

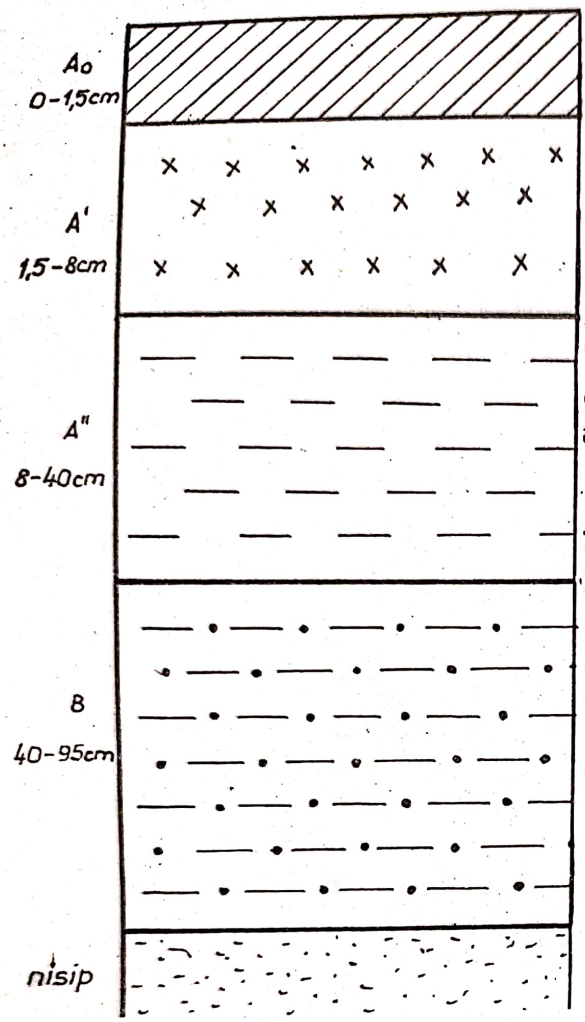

1

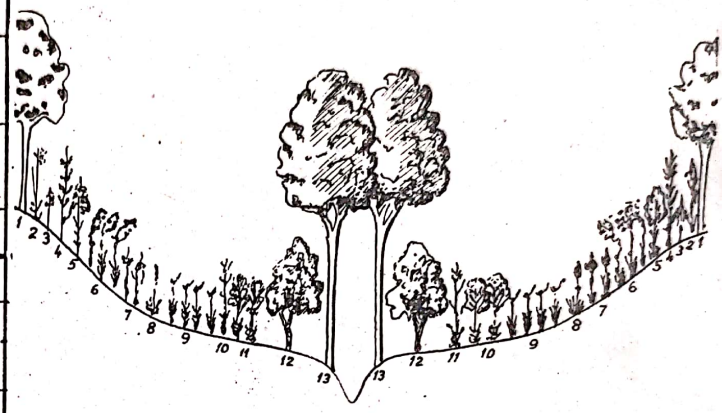

2

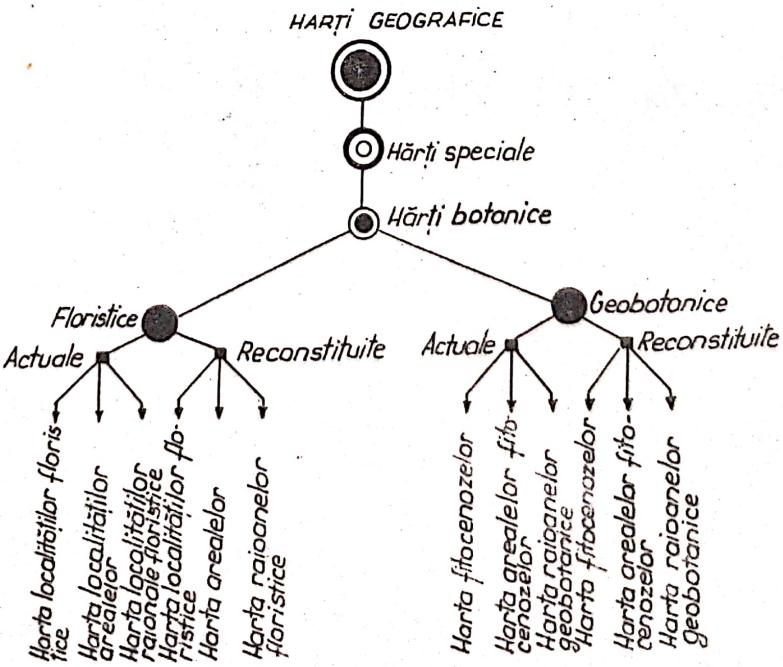

3

Scanned with OKEN Scanner

APARATE FOLOSITE IN BIOLOGIA VEGETALA

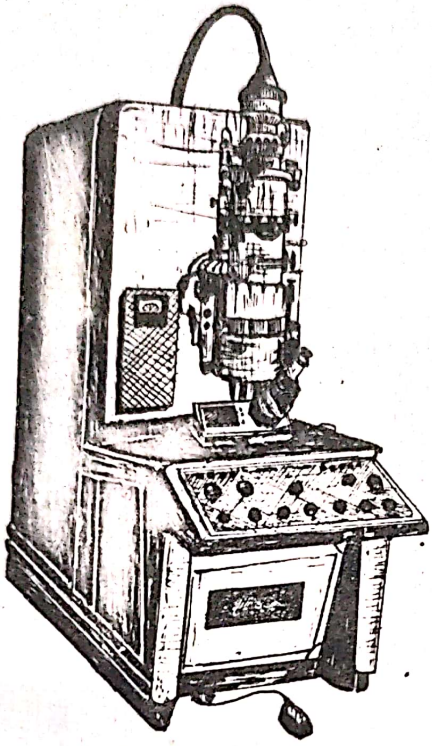

1

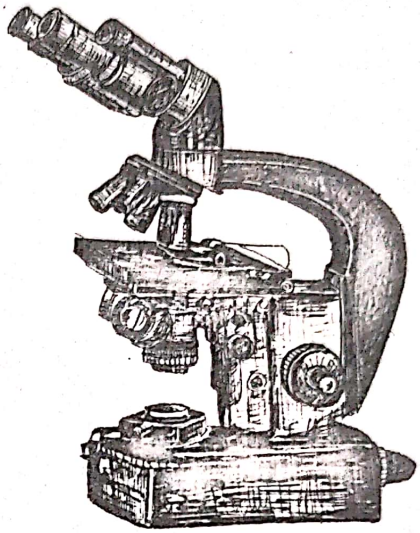

2

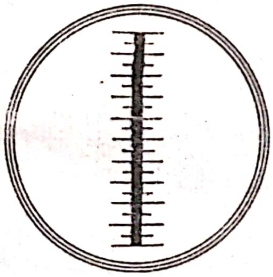

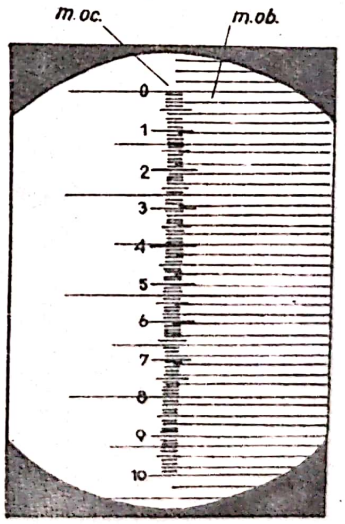

3

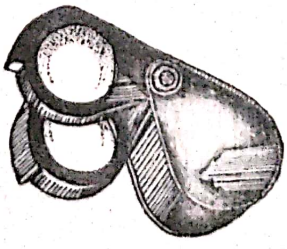

4

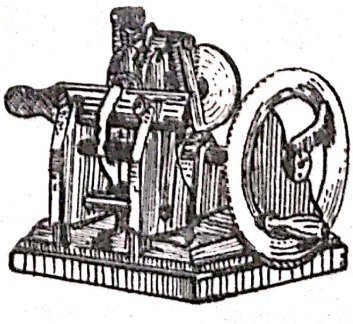

5

Scanned with OKEN Scanner

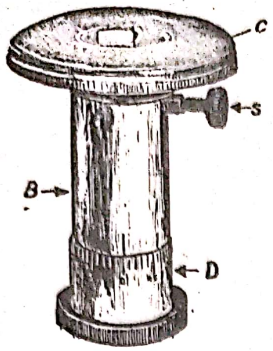

1

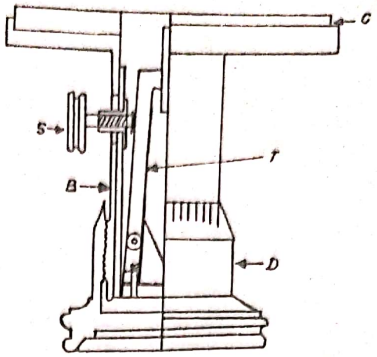

2

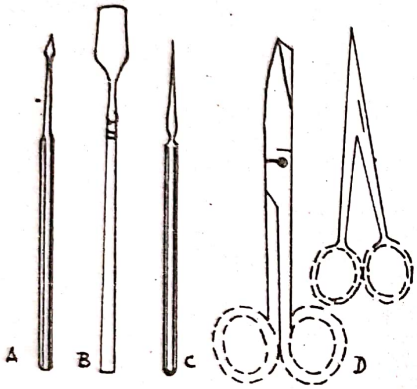

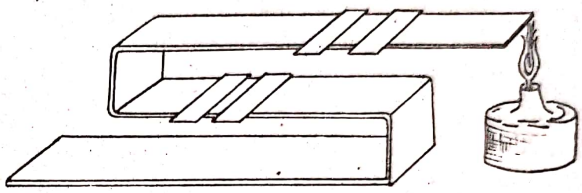

4

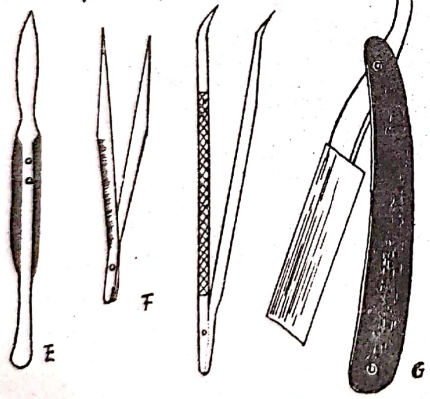

3

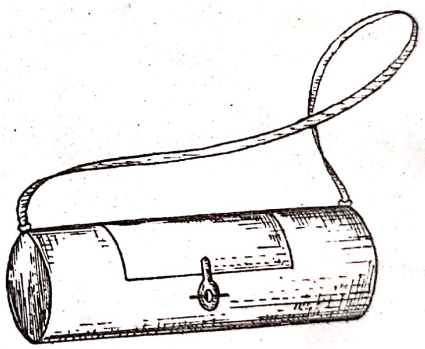

5

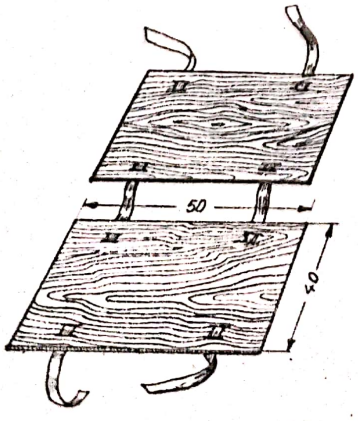

6

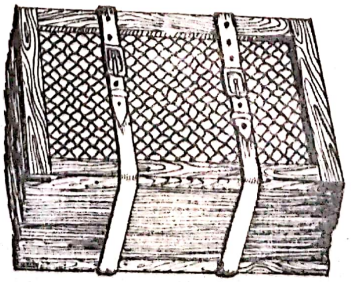

7

8

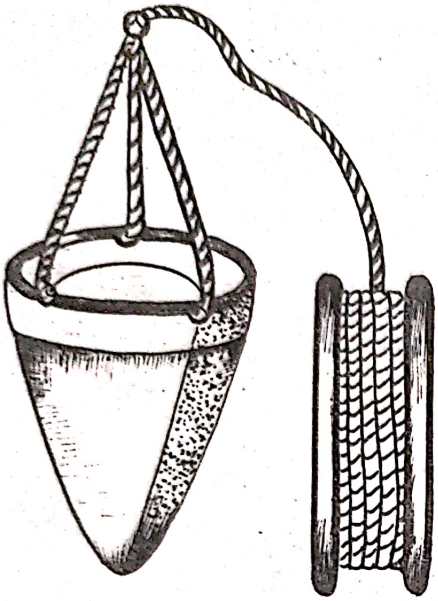

1

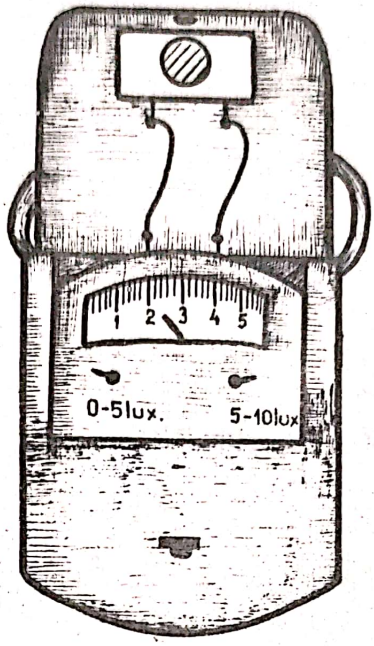

2

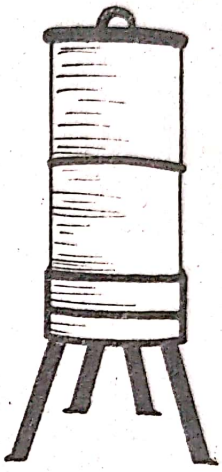

3

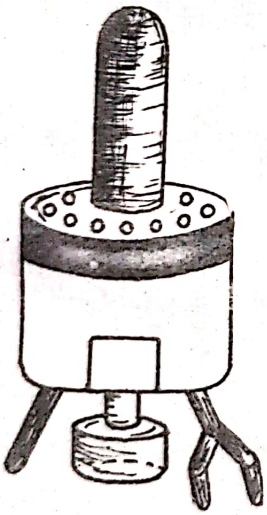

4

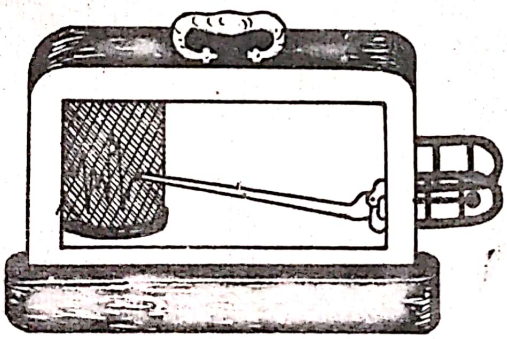

5

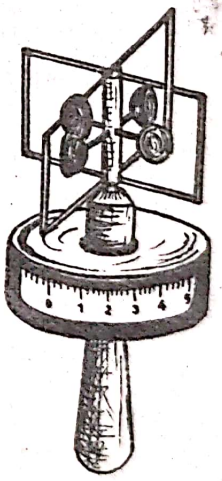

6

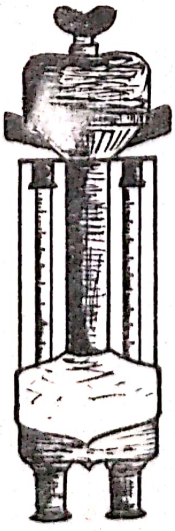

7

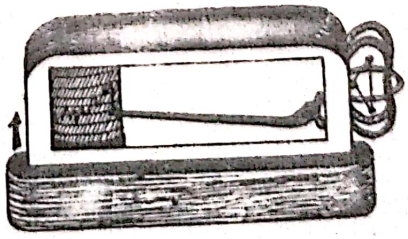

8

Scanned with OKEN Scanner

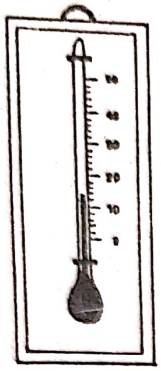

1

2

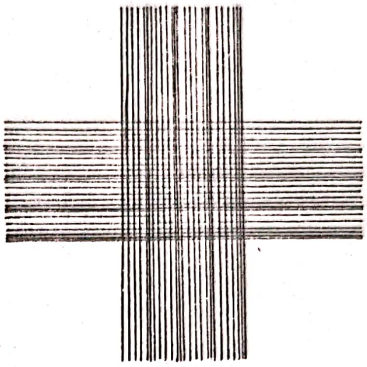

3

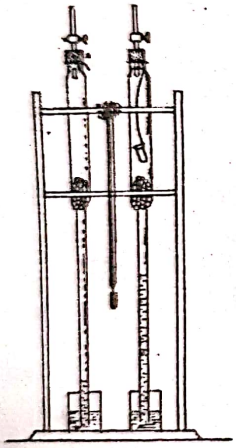

4

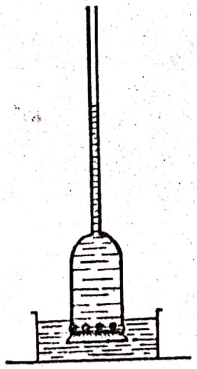

5

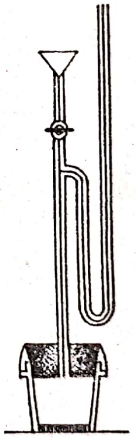

6

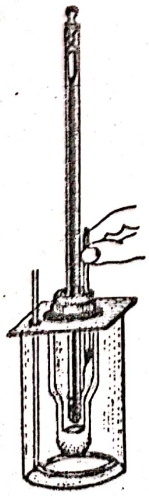

7

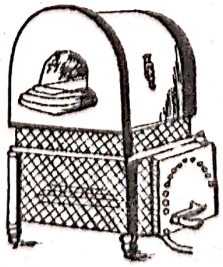

8

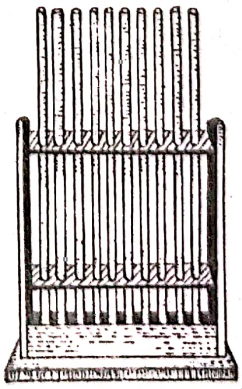

9

Scanned with OKEN Scanner

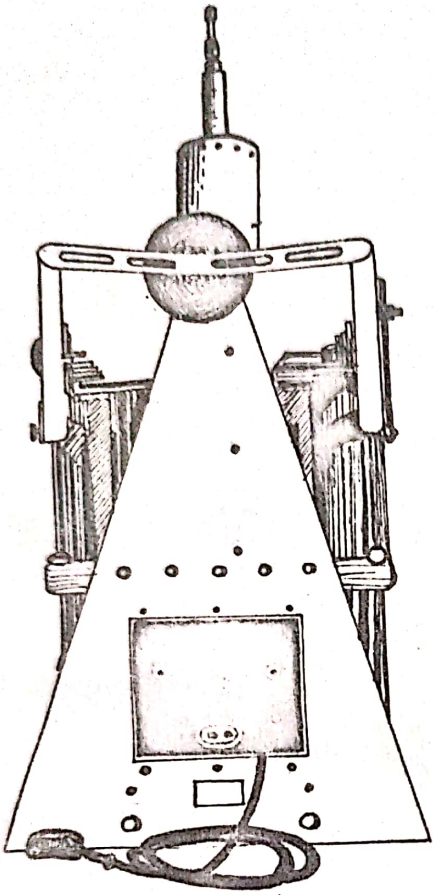

1

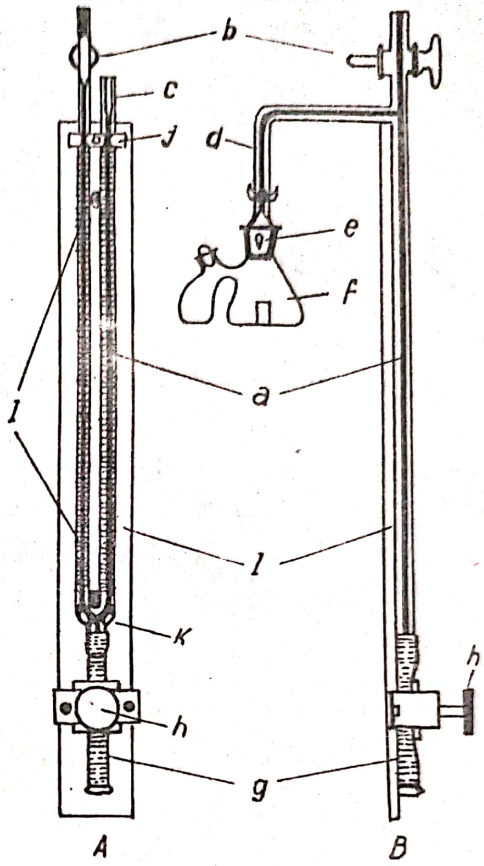

2

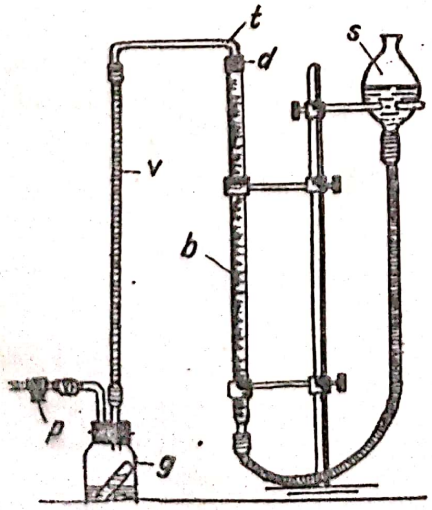

3

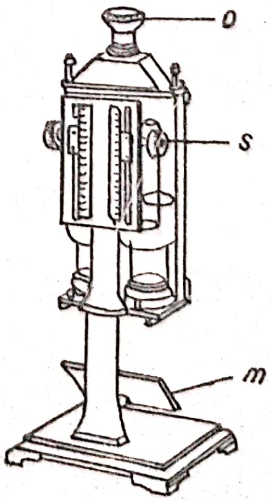

4

SISTEME FILOGENETICE ALE PLANTELOR

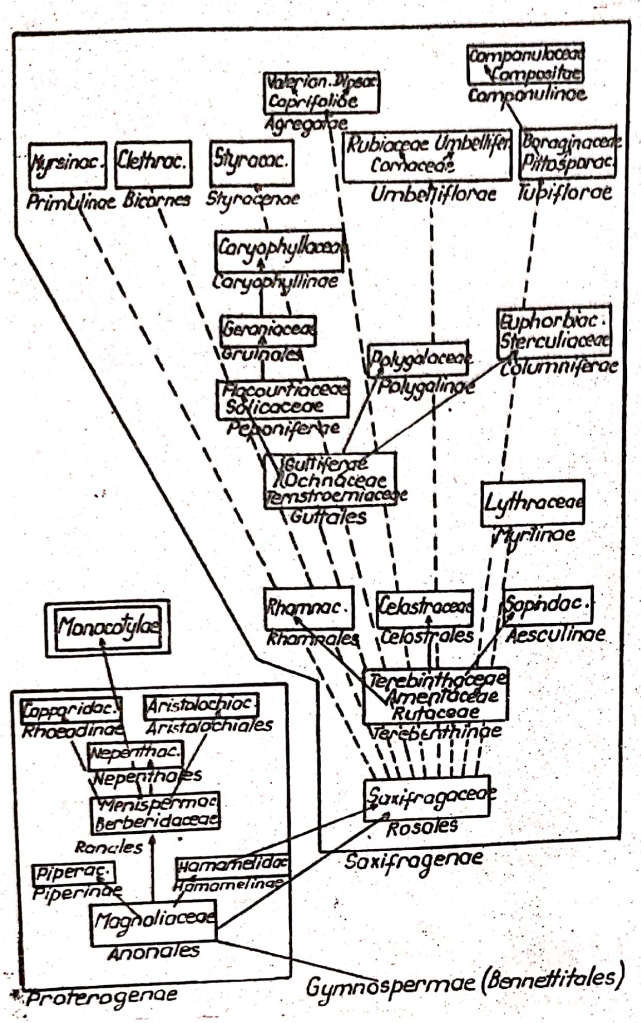

1

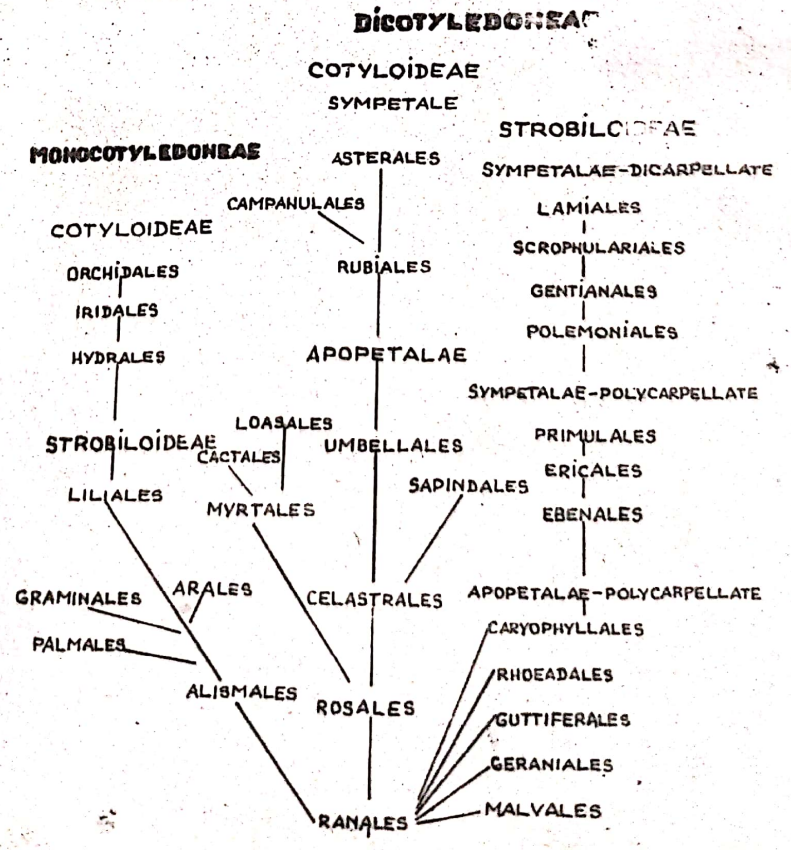

2

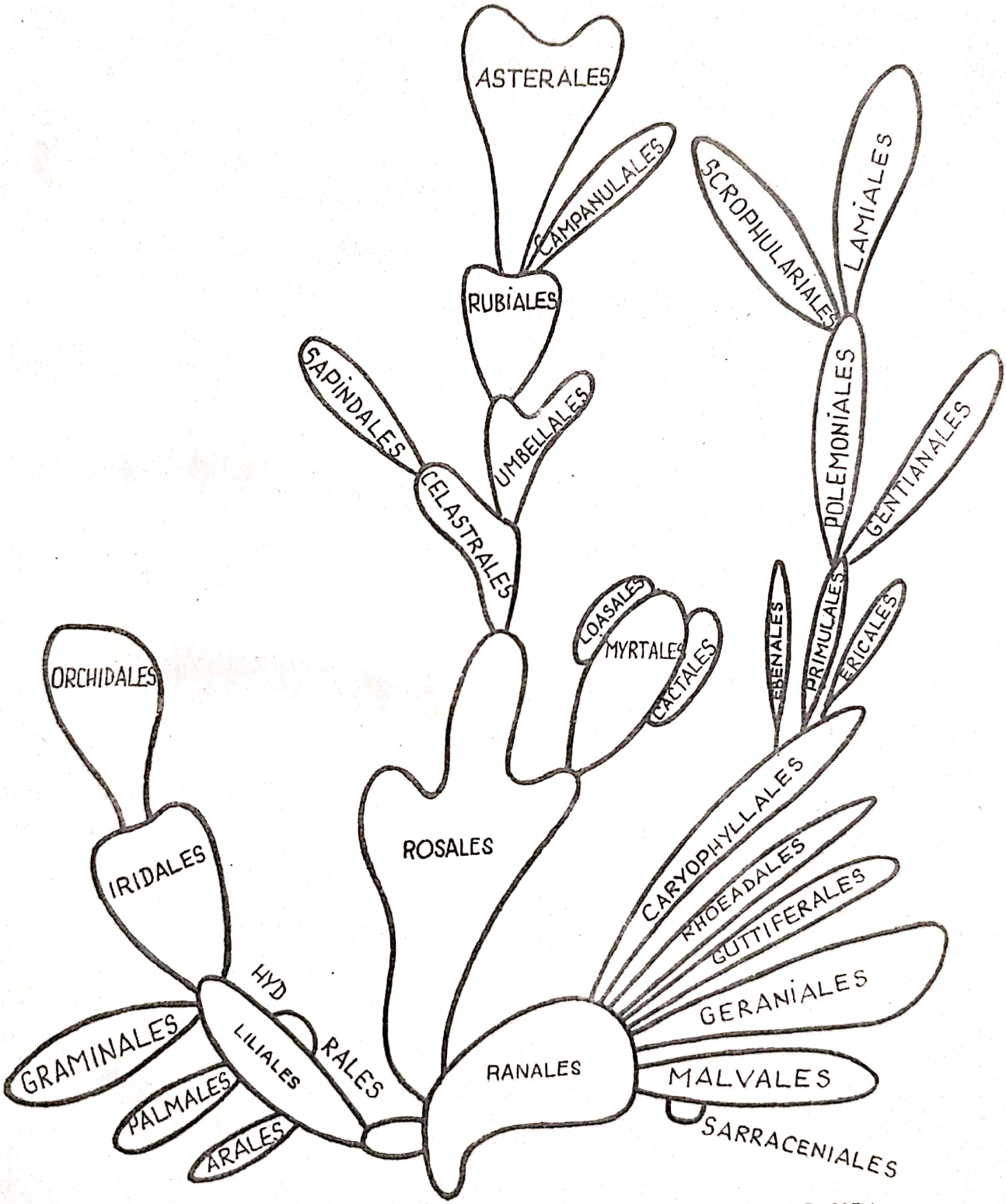

RELAȚIILE DINTRE ORDINE LA ANTOPTIYTE - CH. B. BESSEY
(1915)

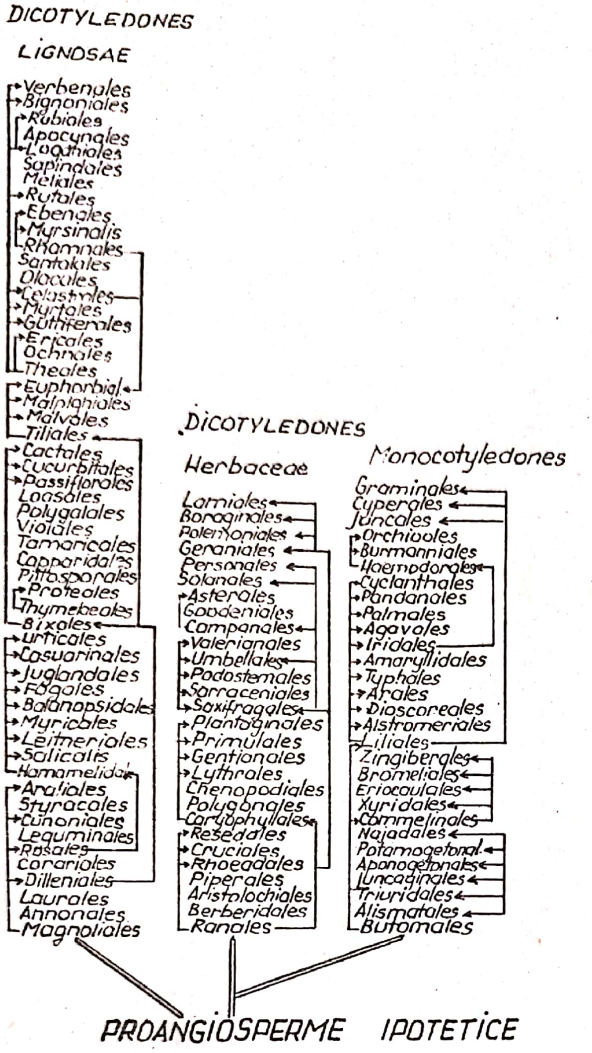
DICOTYLEDONES
LIGNOSAE
Verbenales
Bignoniales
Rubiales
Apocynales
Loganiales
Sapindales
Meliales
Rutales
Ebenales
Myrsinalis
Rhamnales
Santalales
Olacales
Celastrales
Myrtales
Guttiferales
Ericales
Ochnales
Theales
Euphorbiales
Malpighiales
Malvales
Tiliales
Cactales
Cucurbitales
Passiflorales
Loasales
Polygalales
Violales
Tamaricales
Capparidales
Pittosporales
Proteales
Thymeleales
Bixales
Urticales
Casuarinales
Juglandales
Fagales
Balanopsidales
Myricales
Leitneriales
Salicales
Hamamelidales
Araliales
Styracales
Cunoniales
Leguminales
Rosales
Carariales
Dilleniales
Laurales
Annonales
Magnoliales
DICOTYLEDONES
Herbaceae
Lamiales
Boraginales
Polemoniales
Geraniales
Personales
Solanales
Asterales
Goodeniales
Campanales
Valerianales
Umbellales
Podostemales
Sarraceniales
Saxifragales
Plantaginales
Primulales
Gentianales
Lythrales
Chenopodiales
Polygonales
Caryophyllales
Reseddales
Cruciales
Rhoeadales
Piperales
Aristolochiales
Berberidales
Ranales
Monocotyledones
Graminales
Cyperales
Juncales
Orchidales
Burmanniales
Haemodorales
Cyclanthales
Pandanales
Palmales
Agavales
Iridales
Amaryllidales
Typhales
Arales
Dioscoreales
Alstromeriales
Liliales
Zingibergles
Bromeliales
Eriocaulales
Xyridales
Commelinales
Najadales
Potamogetonal
Apanogetonales
Juncaginales
Triuridales
Alismatales
Butomales
PROANGIOSPERME IPOTETICE

1

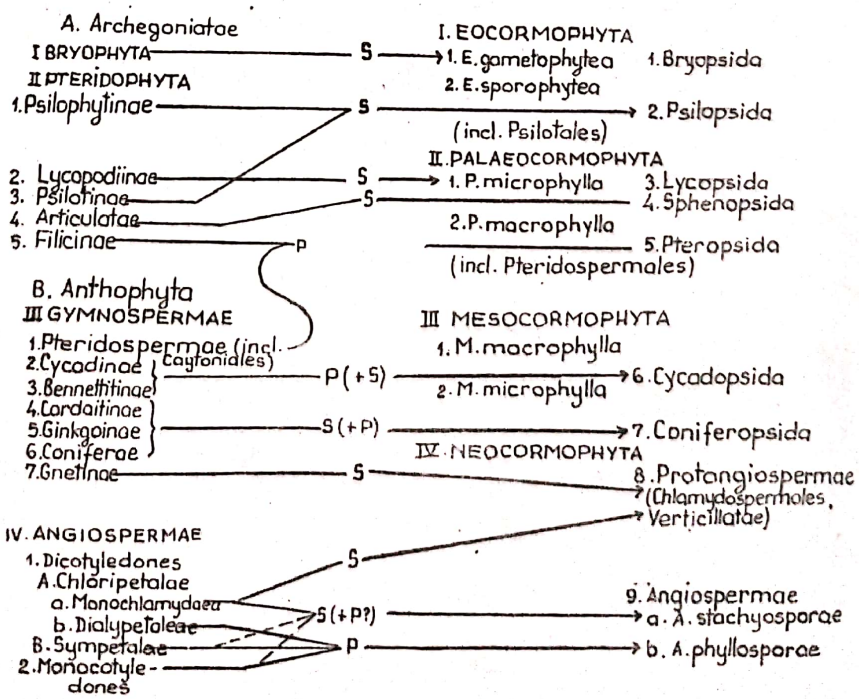
A. Archegoniatae
I BRYOPHYTA
II PTERIDOPHYTA
1.Psilophytinae
2. Lycopodiinae
3. Psilotinae
4. Articulatae
5. Filicinae
B. Anthophyta
III GYMNOSPERMAE
1.Pteridospermae (incl. Cayoniales)
2.Cycadinae
3.Bennettitinae
4.Cardaitinae
5.Ginkgoinae
6.Coniferae
7.Gnetinae
IV. ANGIOSPERMAE
1. Dicotyledones
A.Chloripetalae
a. Monochlamydeae
b. Dialypetaleae
B. Sympetalae
2. Monocotyledones
S
P
P(+S)
S(+P)
S(+P?)
I. EOCORMOPHYTA
1. E. gametophytea
2. E. sporophytea
(incl. Psilotales)
II. PALAEOCORMOPHYTA
1. P. microphylla
2. P. macrophylla
(incl. Pteridospermales)
III MESOCORMOPHYTA
1. M. macrophylla
2. M. microphylla
IV. NEOCORMOPHYTA
1. Bryopsida
2. Psilopsida
3. Lycopsida
4. Sphenopsida
5. Pteropsida
6. Cycadopsida
7. Coniferopsida
8. Protangiospermae (Chlamydospermales, Verticillatae)
9. Angiospermae
a. A. stachyosporae
b. A. phyllosporae

2

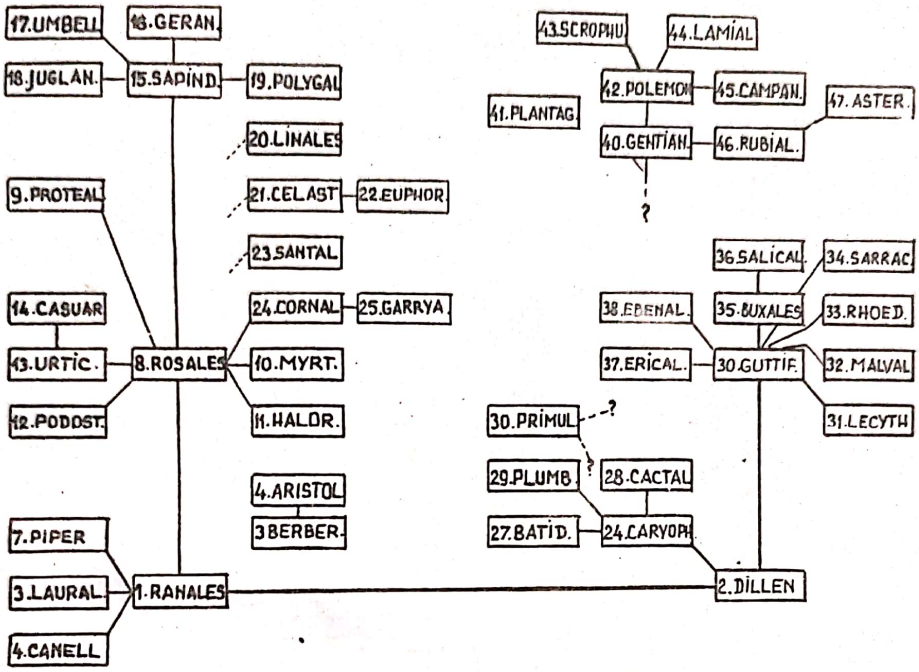
17.UMBELL.
16.GERAN.
18.JUGLAN.
15.SAPIND.
19.POLYGAL.
20.LINALES
9.PROTEAL.
21.CELAST.
22.EUPHOR.
23.SANTAL.
14.CASUAR.
24.CORNAL.
25.GARRYA.
13.URTIC.
8.ROSALES
10.MYRT.
12.PODOST.
11.HALOR.
4.ARISTOL.
3.BERBER.
7.PIPER
3.LAURAL.
1.RANALES
4.CANELL.
43.SCROPHU.
44.LAMIAL.
42.POLEMON.
45.CAMPAN.
47.ASTER.
41.PLANTAG.
40.GENTIAN.
46.RUBIAL.
?
36.SALICAL.
34.SARRAC.
38.EBENAL.
35.BUXALES
33.RHOED.
37.ERICAL.
30.GUTTIF.
32.MALVAL.
31.LECYTH.
30.PRIMUL.
?
29.PLUMB.
28.CACTAL.
27.BATID.
24.CARYOPH.
2.DILLEN

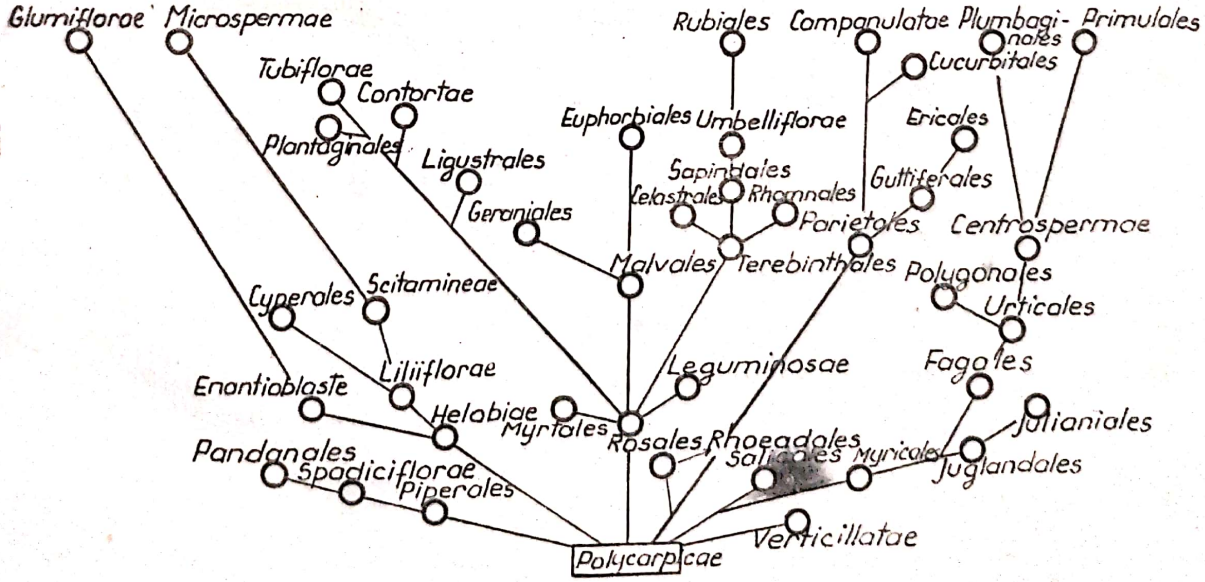
Glumiflorae
Microspermae
Tubiflorae
Contortae
Plantaginales
Ligustrales
Geraniales
Cyperales
Scitamineae
Liliiflorae
Enantioblaste
Helobiae
Pandanales
Spadiciflorae
Piperales
Myrtales
Rosales
Malvales
Euphorbiales
Umbelliflorae
Sapindales
Celastrales
Rhamnales
Terebinthales
Parietales
Rubiales
Campanulatae
Cucurbitales
Ericales
Guttiferales
Centrospermae
Polygonales
Urticales
Fagales
Leguminosae
Rhoeadales
Salicales
Myricales
Julianiales
Juglandales
Verticillatae
Polycarpicae

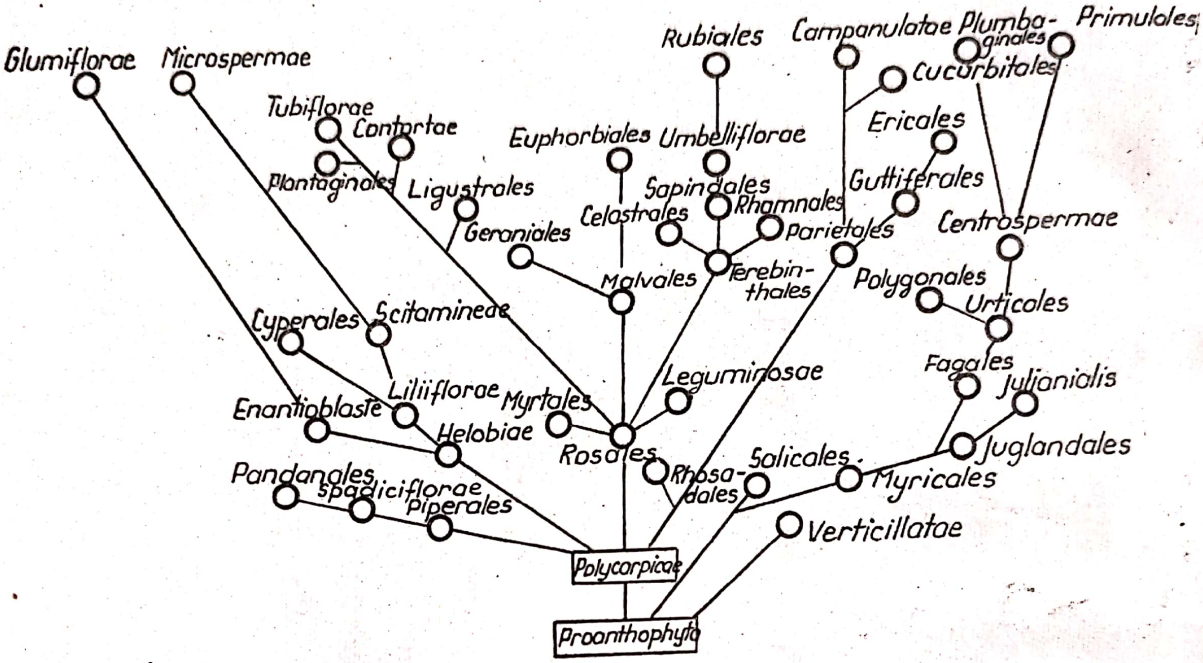
Glumiflorae
Microspermae
Tubiflorae
Contortae
Plantaginales
Ligustrales
Geraniales
Malvales
Cyperales
Scitamineae
Liliiflorae
Enantioblaste
Helobiae
Pandanales
Spadiciflorae
Piperales
Myrtales
Rosales
Rubiales
Euphorbiales
Umbelliflorae
Sapindales
Celastrales
Rhamnales
Terebinthales
Parietales
Rhosales
Solicales
Campanulatae
Plumbaginales
Primulales
Cucurbitales
Ericales
Guttiferales
Centrospermae
Polygonales
Urticales
Fagales
Julianialis
Juglandales
Myricales
Verticillatae
Polycarpicae
Proanthophyta

1

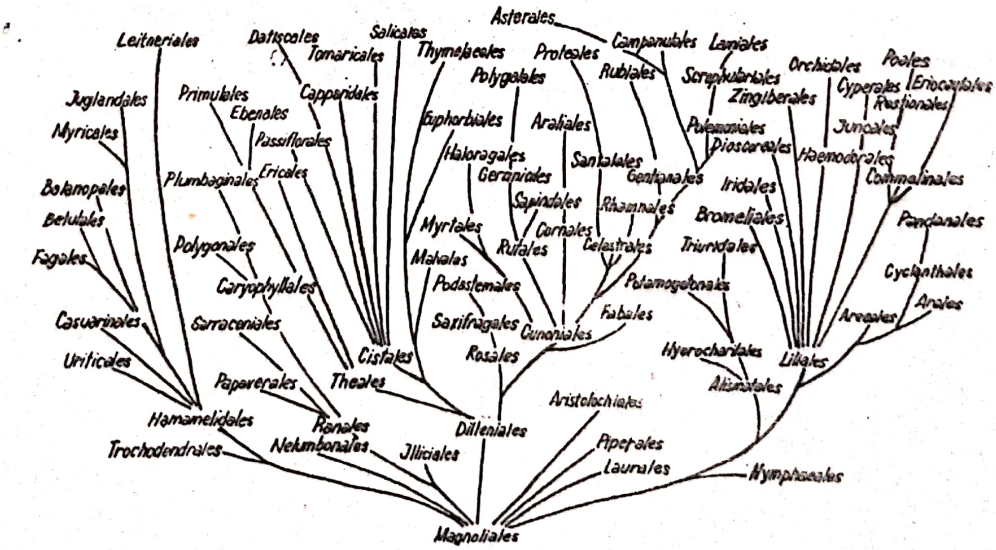
Asterales
Leitneriales
Datiscales
Salicales
Tamaricales
Thymelaeales
Proteales
Campanulales
Lamiales
Juglandales
Primulales
Ebenales
Cappanidales
Polygalales
Rubiales
Scrophulariales
Orchidales
Poales
Myricales
Passiflorales
Euphorbiales
Araliales
Zingiberales
Cyperales
Eriocaulales
Restionales
Balanopales
Plumbaginales
Ericales
Haloragales
Geraniales
Santalales
Polemoniales
Dioscoreales
Juncales
Haemodorales
Betulales
Sapindales
Gentianales
Iridales
Commelinales
Fagales
Polygonales
Myrtales
Malvales
Rutales
Cornales
Celastrales
Rhamnales
Bromeliales
Triuridales
Pandanales
Caryophyllales
Podostemales
Saxifragales
Cunoniales
Fabales
Potamogetonales
Cyclanthales
Casuarinales
Sarraceniales
Rosales
Hydrocharitales
Arecales
Arales
Urticales
Cistales
Liliales
Papaverales
Theales
Aristolochiales
Hamamelidales
Ranales
Dilleniales
Piperales
Trochodendrales
Nelumbonales
Illiciales
Laurales
Nymphaeales
Magnoliales

2

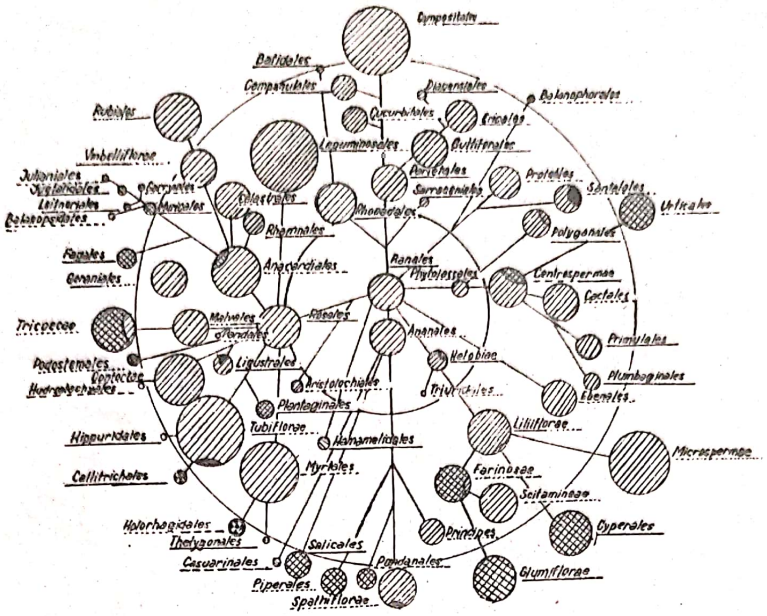
Dipsacales
Campanulales
Rubiales
Cucurbitales
Umbelliflorae
Legum.
Julianales
Asterales
Ericales
Primulales
Rhamnales
Rosales
Polygonales
Fagales
Geraniales
Anacardiales
Ranales
Centrospermae
Tricoccae
Malvales
Parietales
Cactales
Ligustrales
Contortae
Tubiflorae
Plantaginales
Hamamelidales
Hippuridales
Myrtales
Liliiflorae
Farinosae
Scitamineae
Callitrichales
Helobiae
Thelygonales
Salicales
Casuarinales
Piperales
Spathiflorae
Pandanales
Cyperales
Glumiflorae
Sympetalae
Balanophorales
Proteales
Santalales
Urticales
Microspermae

1

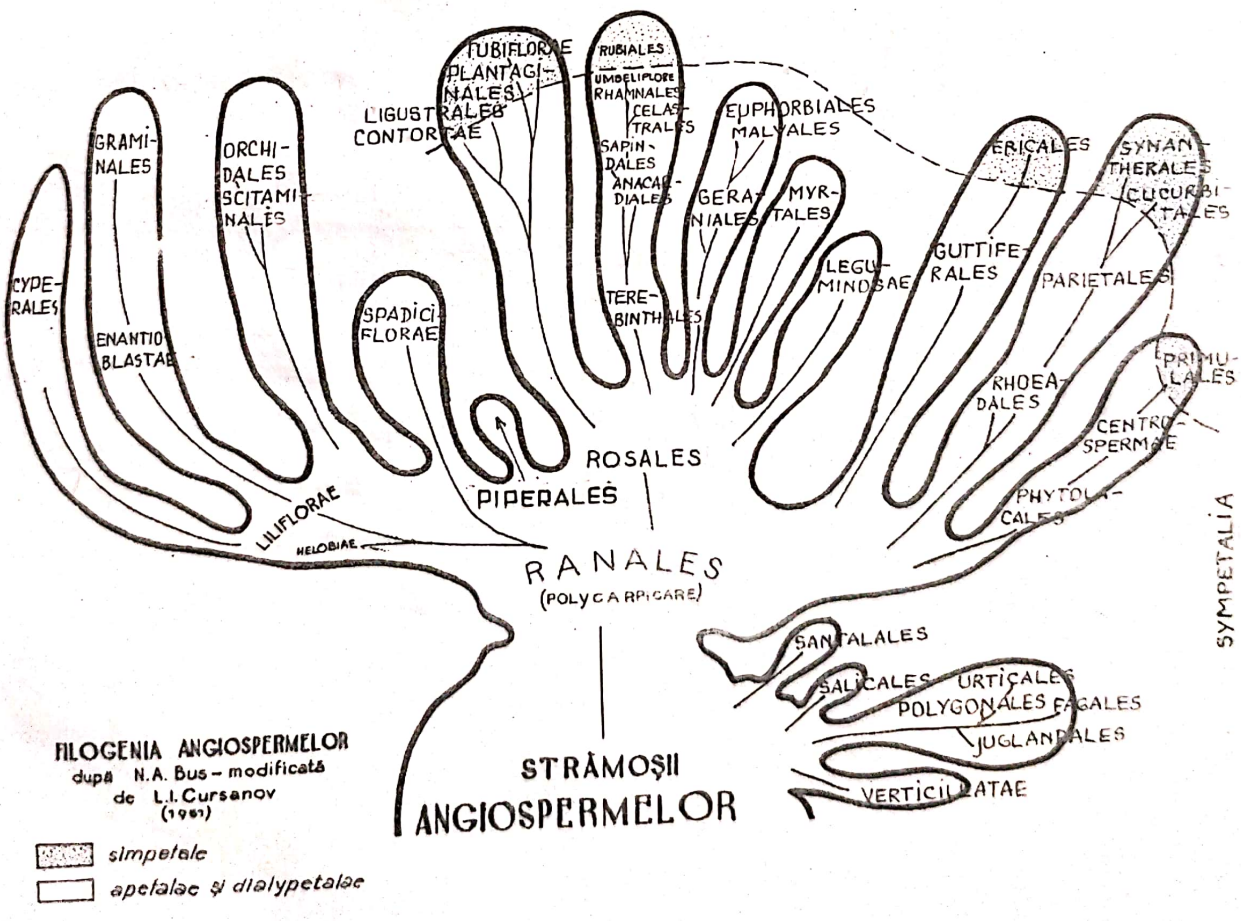
TUBIFLORAE
PLANTAGINALES
LIGUSTRALES CONTORTAE
RUBIALES
UMBELIFLORE
RHAMNALES
CELASTRALES
SAPINDALES
ANACARDIALES
EUPHORBIALES
MALVALES
GERANIALES
MYRTALES
LEGUMINOSAE
ERICALES
SYNANTHERALES
CUCURBITALES
GUTTIFERALES
PARIETALES
PRIMULALES
RHOEADALES
CENTROSPERMAE
PHYTOLACCALES
GRAMINALES
ORCHIDALES
SCITAMINALES
CYPERALES
ENANTIOBLASTAE
SPADICIFLORAE
TEREBINTHALES
LILIFLORAE
HELOBIAE
PIPERALES
ROSALES
RANALES
(POLYCARPICAE)
SYMPETALIA
SANTALALES
SALICALES
URTICALES
POLYGONALES
FAGALES
JUGLANDALES
VERTICILLATAE
STRĂMOȘII
ANGIOSPERMELOR
FILOGENIA ANGIOSPERMELOR
după N.A. Bus – modificată
de L.I. Cursanov
(1961)
simpetale
apetalae și dialypetalae

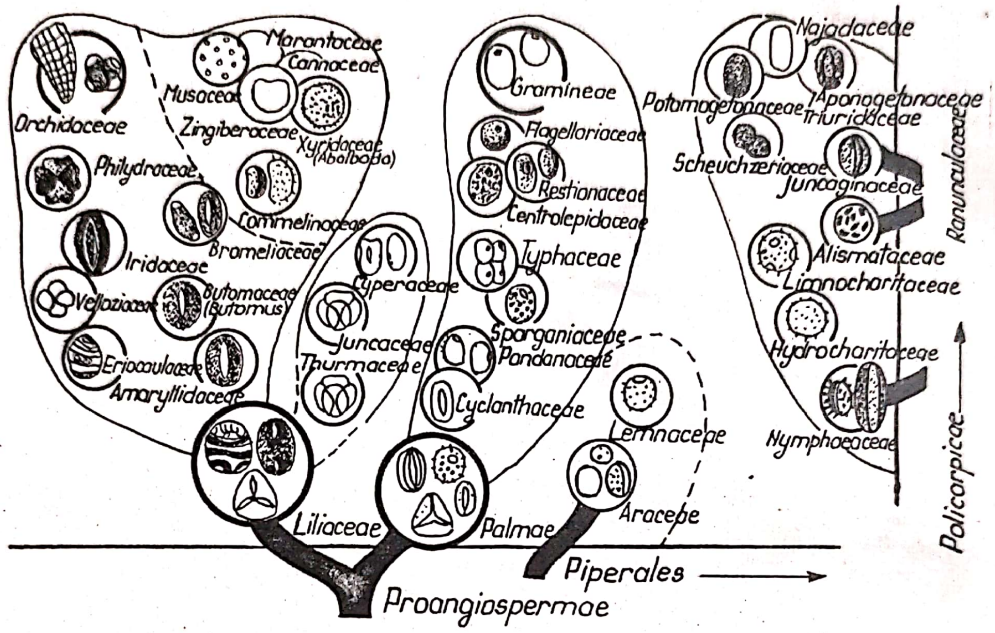
Orchidaceae
Marantaceae
Cannaceae
Musaceae
Zingiberaceae
Xyridaceae (Abolboda)
Philydraceae
Commelinaceae
Bromeliaceae
Iridaceae
Velloziaceae
Butomaceae (Butomus)
Eriocaulaceae
Amaryllidaceae
Gramineae
Flagellariaceae
Restionaceae
Centrolepidaceae
Typhaceae
Sparganiaceae
Pandanaceae
Cyperaceae
Juncaceae
Thurnaceae
Cyclanthaceae
Liliaceae
Palmae
Araceae
Lemnaceae
Najadaceae
Potamogetonaceae
Aponogetonaceae
Triuridaceae
Scheuchzeriaceae
Juncaginaceae
Alismataceae
Limnocharitaceae
Hydrocharitaceae
Nymphaeaceae
Ranunculaceae
Policarpicae
Piperales
Proangiospermae

1

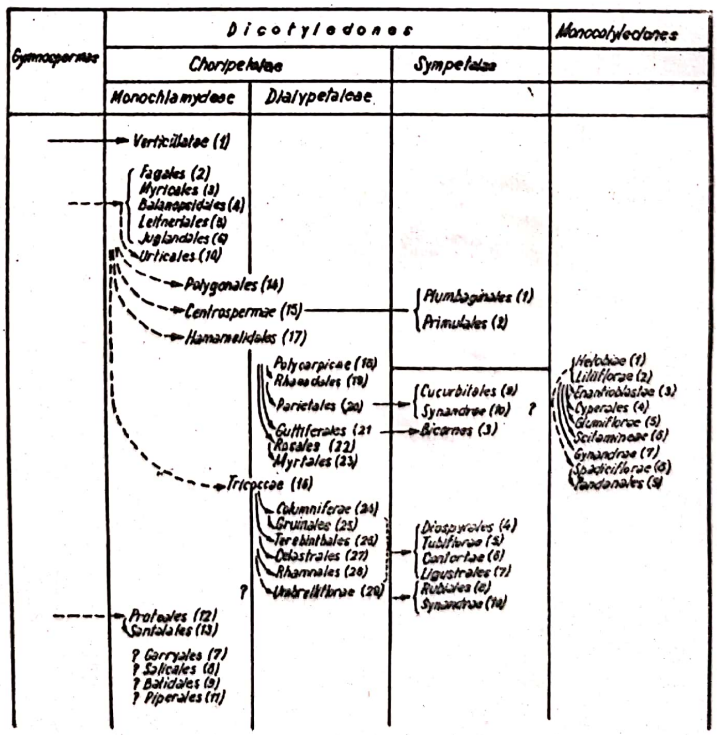
Gymnospermae
Dicotyledones
Monocotyledonatae
Choripetalae
Sympetalae
Monochlamydeae
Dialypetalae
Verticillatae (1)
Fagales (2)
Myricales (3)
Balanopsidales (4)
Leitneriales (5)
Juglandales (6)
Urticales (14)
Polygonales (16)
Centrospermae (15)
Hamamelidales (17)
Polycarpicae (18)
Rhoeadales (19)
Parietales (20)
Guttiferales (21)
Rosales (22)
Myrtales (23)
Tricoccae (16)
Columniferae (24)
Gruinales (25)
Terebinthales (26)
Celastrales (27)
Rhamnales (28)
Umbelliflorae (29)
Proteales (12)
Santalales (13)
? Garryales (7)
? Salicales (8)
? Batidales (9)
? Piperales (11)
Plumbaginales (1)
Primulales (2)
Cucurbitales (8)
Synandrae (10)
Bicornes (3)
Diospyrales (4)
Tubiflorae (5)
Contortae (6)
Ligustrales (7)
Rubiales (8)
Synandrae (10)
Helobiae (1)
Liliiflorae (2)
Enantioblastae (3)
Cyperales (4)
Glumiflorae (5)
Scitaminae (6)
Gynandrae (7)
Spadiciflorae (8)
Pandanales (9)

2

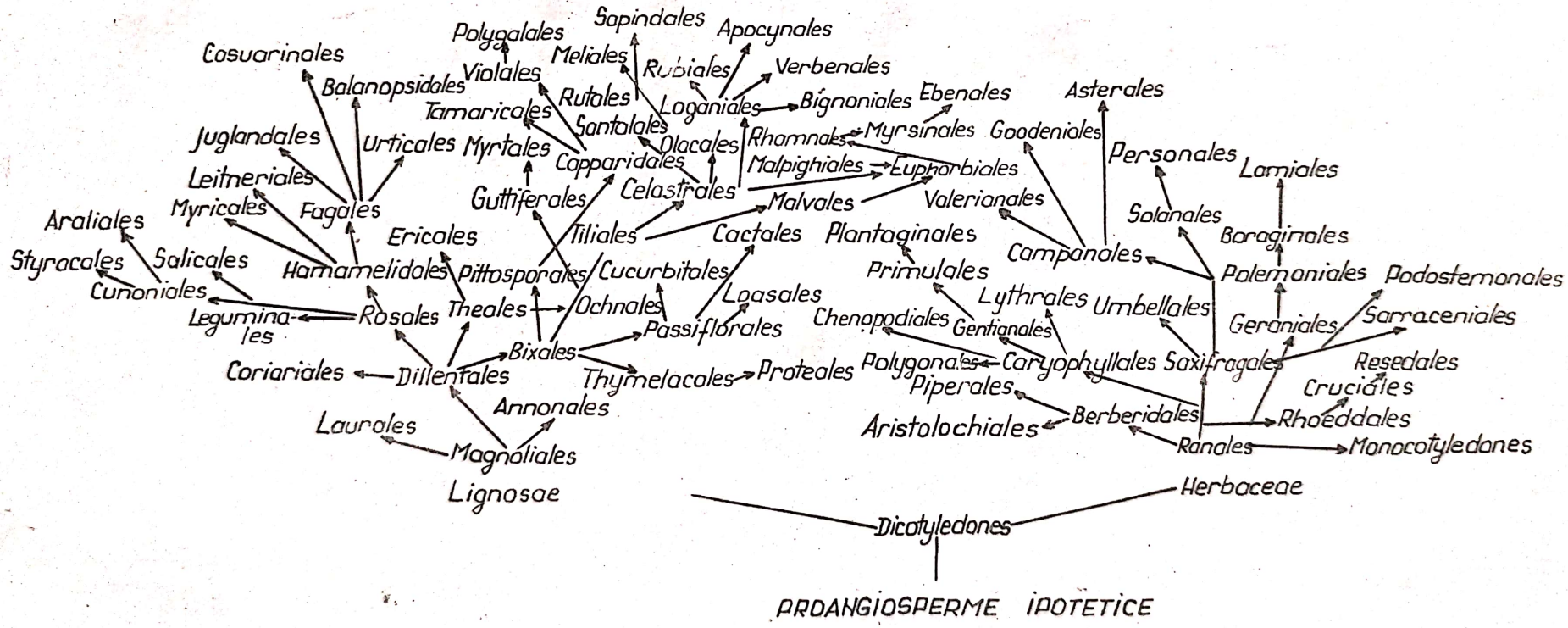
Sapindales
Apocynales
Polygalales
Meliales
Rubiales
Verbenales
Casuarinales
Violales
Balanopsidales
Rutales
Loganiales
Bignoniales
Ebenales
Asterales
Tamaricales
Santalales
Olacales
Rhamnales
Myrsinales
Goodeniales
Juglandales
Urticales
Myrtales
Capparidales
Malpighiales
Euphorbiales
Personales
Lamiales
Leitneriales
Guttiferales
Celastrales
Malvales
Valerianales
Myricales
Fagales
Solanales
Araliales
Ericales
Tiliales
Cactales
Plantaginales
Boraginales
Styracales
Salicales
Hamamelidales
Pittosporales
Cucurbitales
Primulales
Campanales
Polemoniales
Podostemonales
Cunoniales
Loasales
Lythrales
Umbellales
Legumina-les
Rosales
Theales
Ochnales
Passiflorales
Chenopodiales
Gentianales
Geraniales
Sarraceniales
Bixales
Polygonales
Caryophyllales
Saxifragales
Resedales
Coriariales
Dillenfales
Thymelacales
Proteales
Piperales
Crucifles
Annonales
Berberidales
Rhoeddales
Laurales
Aristolochiales
Ranales
Monocotyledones
Magnoliales
Lignosae
Herbaceae
Dicotyledones
PROANGIOSPERME IPOTETICE

PLANSA XCVI

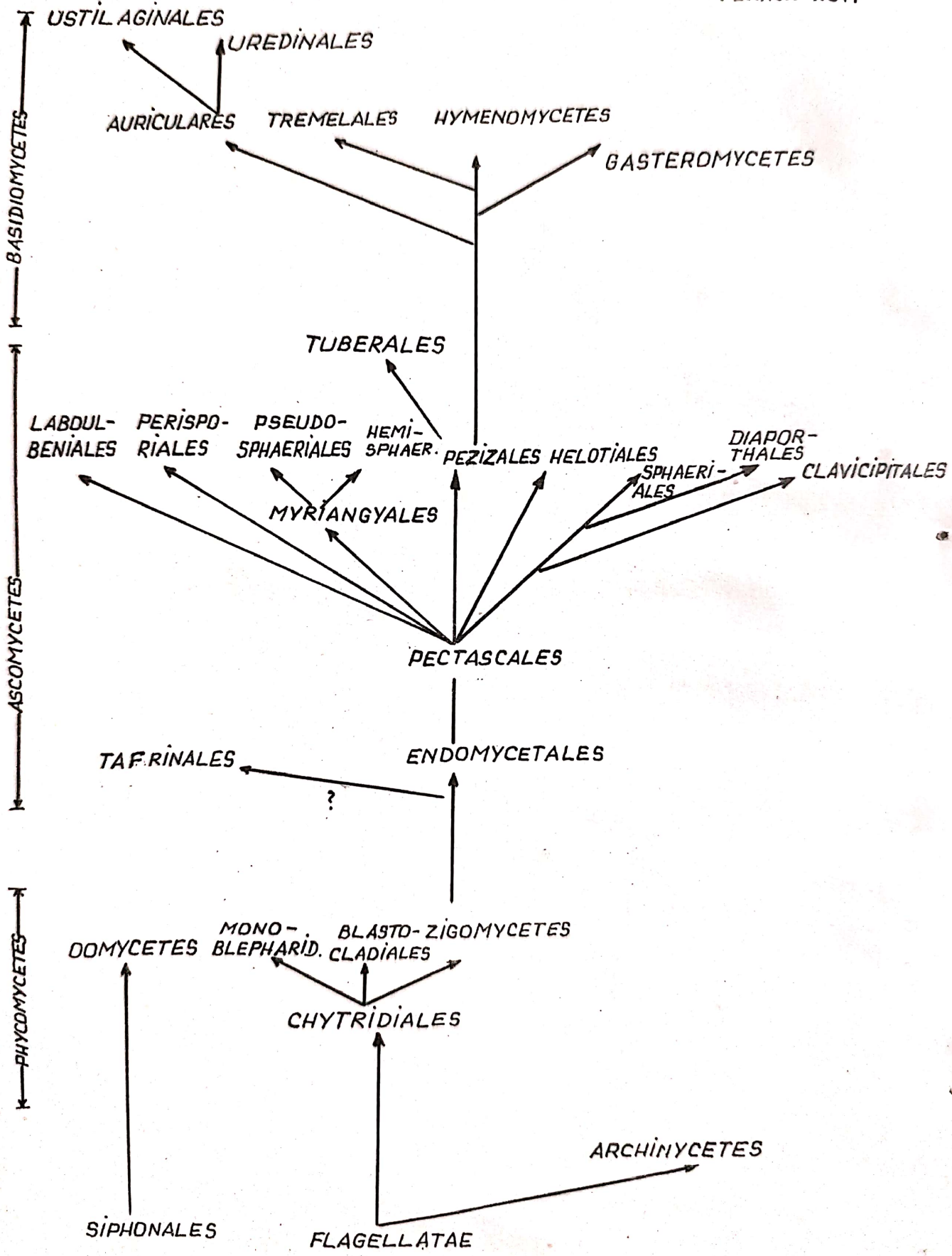
USTILAGINALES
UREDINALES
AURICULARES
TREMELALES
HYMENOMYCETES
GASTEROMYCETES
BASIDIOMYCETES
TUBERALES
LABOUL-BENIALES
PERISPO-RIALES
PSEUDO-SPHAERIALES
HEMI-SPHAER.
PEZIZALES
HELOTIALES
DIAPOR-THALES
SPHAERI-ALES
CLAVICIPITALES
MYRIANGYALES
PECTASCALES
ASCOMYCETES
TAFRINALES
ENDOMYCETALES
?
OOMYCETES
MONO-BLEPHARID.
BLASTO-CLADIALES
ZIGOMYCETES
CHYTRIDIALES
PHYCOMYCETES
ARCHINYCETES
SIPHONALES
FLAGELLATAE

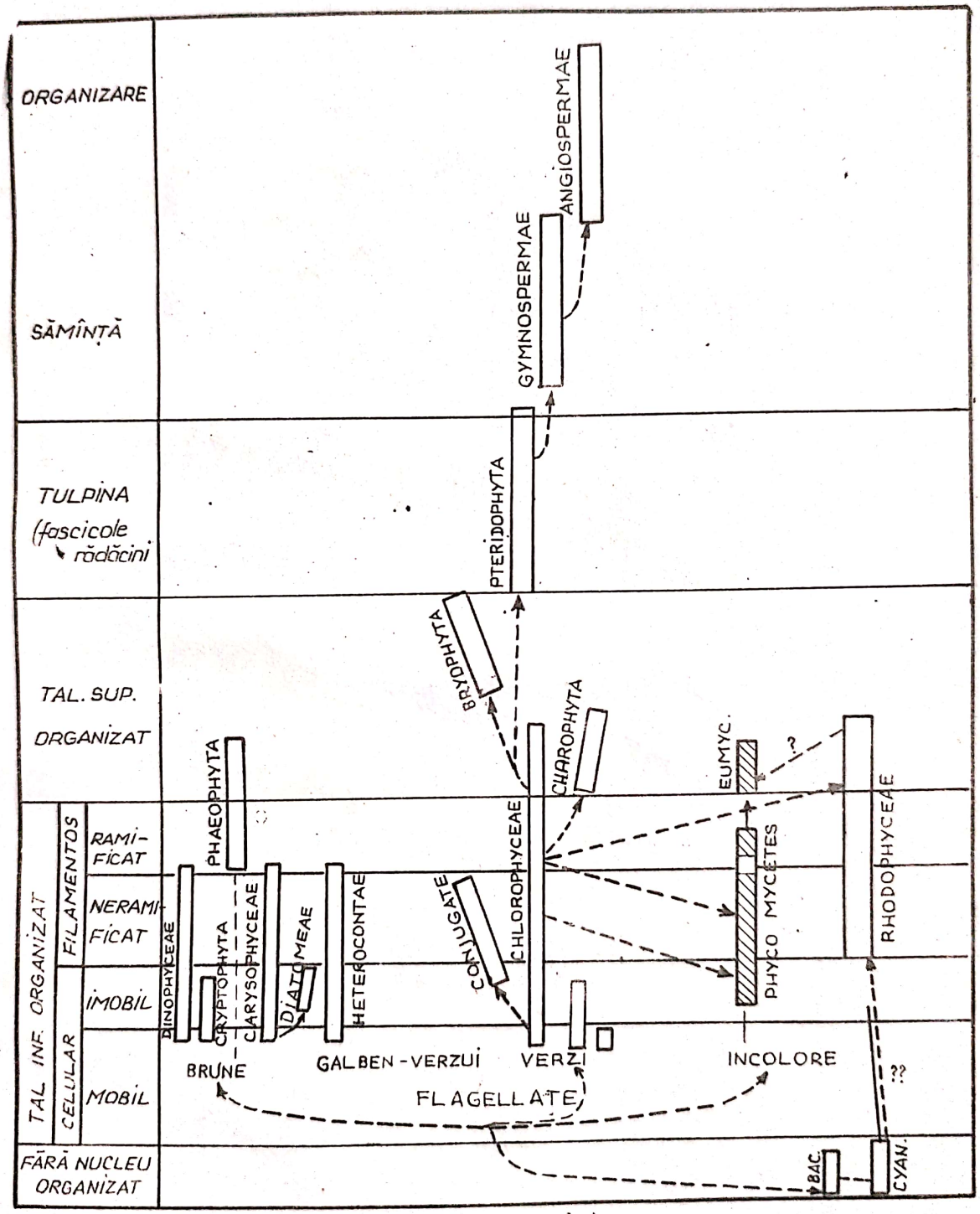

SCHEMA ASUPRA FILOGENIEI PLANTELOR
(d. Harder)

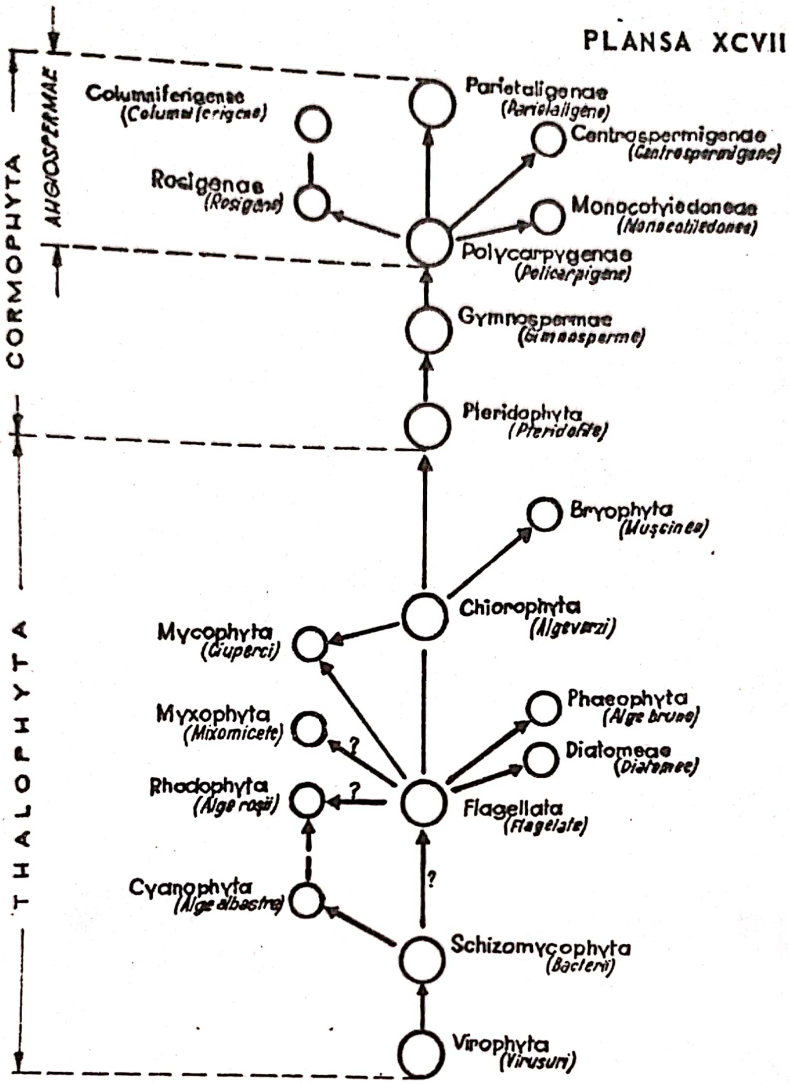
CORMOPHYTA
ANGIOSPERMAE
THALOPHYTA
Columniferigenae
(Columniferigene)
Parietaligenae
(Parietaligene)
Centrospermigenae
(Centrospermigene)
Rosigenae
(Rosigene)
Monocotyledoneae
(Monocotiledonee)
Polycarpygenae
(Policarpigene)
Gymnospermae
(Gimnosperme)
Pteridophyta
(Pteridofite)
Bryophyta
(Muşchiu)
Chlorophyta
(Algeverzi)
Mycophyta
(Ciuperci)
Myxophyta
(Mixomicete)
Phaeophyta
(Alge brune)
Diatomeae
(Diatomee)
Rhodophyta
(Alge roşii)
Flagellata
(Flagelate)
Cyanophyta
(Alge albastre)
Schizomycophyta
(Bacterii)
Virophyta
(Virusuri)

1

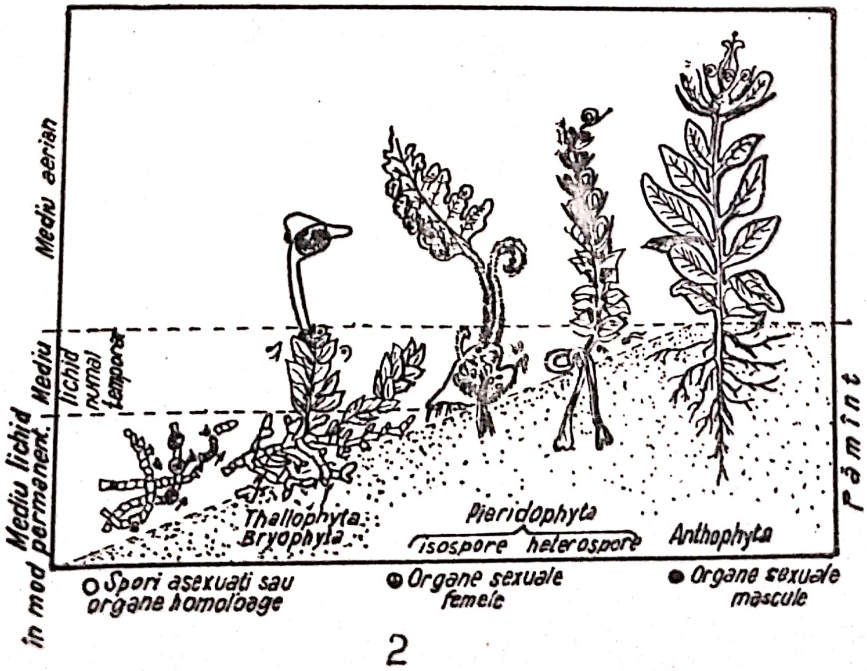
Mediu aerian
Mediu lichid temporar
Mediu lichid permanent
Pământ
Thallophyta Bryophyta
Pteridophyta
isospore heterospore
Anthophyta
Spori asexuati sau organe homologe
Organe sexuale femele
Organe sexuale mascule

2

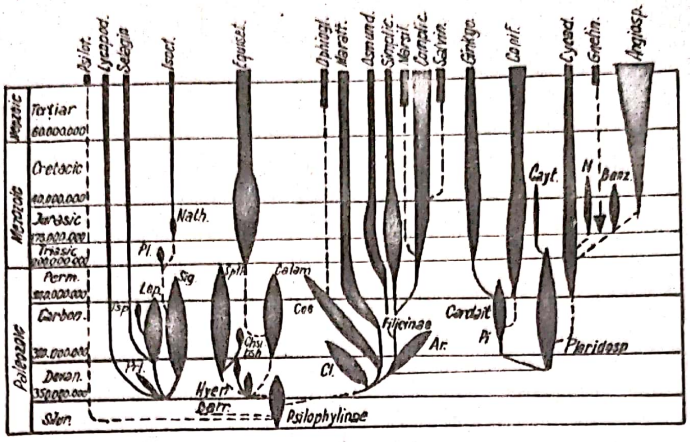
Tertiar
Cretacic
Jurassic
Triasic
Perm.
Carbon
Devon.
Silur
Mezozoic
Paleozoic
Nath.
Pl.
Sig.
Lep.
Isp.
Hyen.
Carp.
Calam.
Cee
Filicinae
Cardait.
Pt.
Ar.
Cl.
Psilophylinae
Cayt.
Pteridosp.
Benz.

1

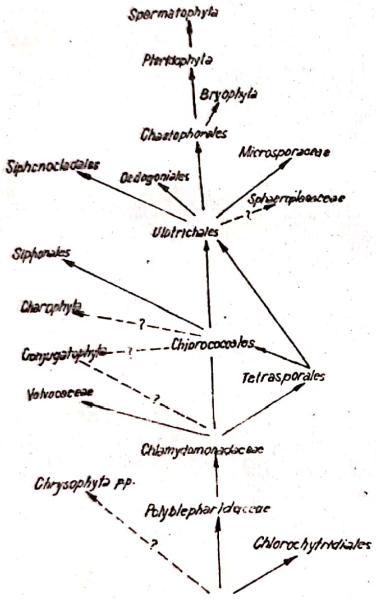
Spermatophyta
Pteridophyta
Bryophyta
Chaetophorales
Siphonocladales
Dedogoniales
Microsporaceae
Sphaeropleaceae
Ulotrichales
Siphonales
Charophyta
Conjugatophyta
Chlorococcales
Tetrasporales
Volvocaceae
Chlamydomonadaceae
Chrysophyta pp.
Polyblepharidaceae
Chlorochytriales

2

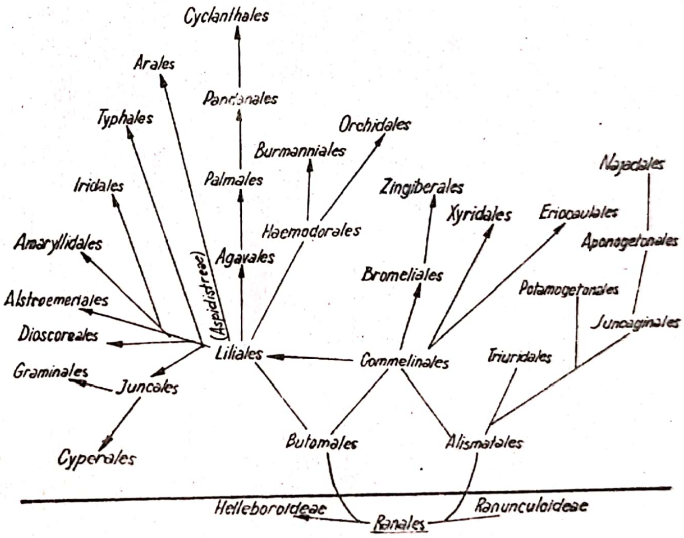
Cyclanthales
Arales
Pandanales
Typhales
Orchidales
Burmanniales
Palmales
Iridales
Zingiberales
Najadales
Xyridales
Eriocaulales
Haemodorales
Amaryllidales
Agavales
Aponogetonales
Bromeliales
Alstroemeriales
Potamogetonales
Dioscoreales
Juncaginales
Liliales
Commelinales
Triuridales
Graminales
Juncales
Butomales
Alismatales
Cyperales
Helleboroideae
Ranales
Ranunculoideae

3

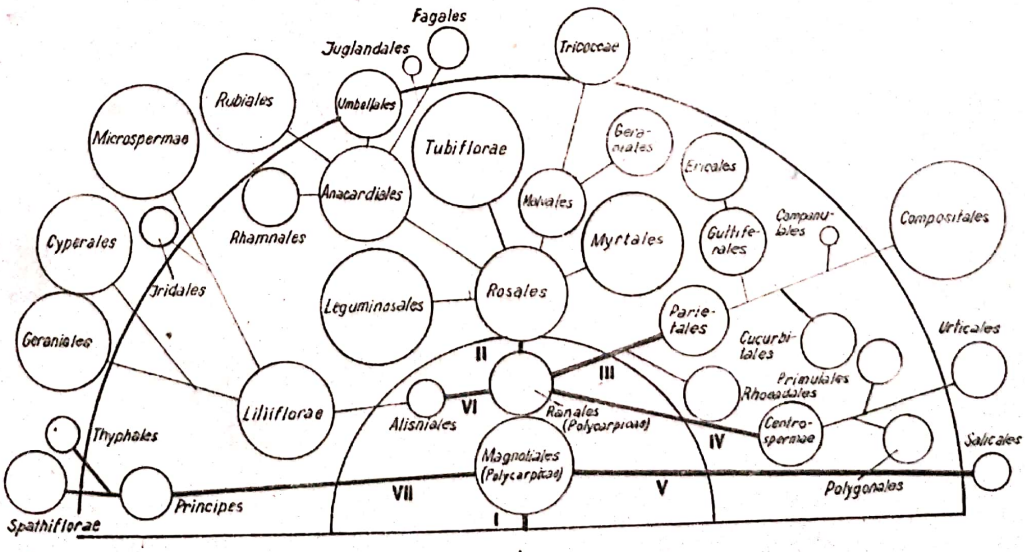
Fagales
Juglandales
Tricoccae
Rubiales
Umbellales
Microspermae
Tubiflorae
Geraniales
Ericales
Anacardiales
Malvales
Myrtales
Guttiferales
Compositales
Rhamnales
Cyperales
Iridales
Leguminosales
Rosales
Parietales
Cucurbitales
Urticales
Geraniales
Primulales
Rhoeadales
Liliiflorae
Alismales
Ranales (Polycarpicae)
Centrospermae
Thyphales
Magnoliales (Polycarpicae)
Salicales
Principes
Polygonales
Spathiflorae

4

EXPLICATIILE PLANSELOR

Scanned with OKEN Scanner

PLANSA I

1. Constituenţii celulei vegetale
2. Celula vegetală văzută la microscopul electronic
3. Formarea coacervatelor
4. Plasmodiu de Fuligo septica

PLANSA II

1. Lamela mijlocie şi spaţiile intercelulare
2. Punctuaţiune simplă
3. Punctuaţiune areolată din lumenul coniferelor
4. Structura micelară a membranei celulozice
5. Cutinizarea membranelor celulelor, epidermice
6. Diferite faze ale îngroşării prin apoziţiune a membranei fibrelor de sclerenchim
7. Cistolit de $CaC0_3$ în frunza de Ficus.

PLANSA III

1. Structura citoplasmei
   a - vacuole; b- condriozom; c-microzom; d-pachete de fibrile; e-corp asteriform; f-lamelă; g-citoneme.
2. Plasmodesme
3. Mişcări protoplasmatice
   a-de rotaţie la Vallisneria spiralis; b-de circulaţie la perii staminali de la Tradescantia
4. Plasmoliza
   A-faza incipientă; B-faza concavă; C-faza convexă

PLANSA IV

1. Forme de cromatofori
   A - formă de clopot (Chlorella vulgaris)
   B - inel incomplet (Ulotrix zonata)
   C - lamelar (Mougeotia scalaris)
   D - stelat (Zygnema cruciatum)
2. Alte tipuri de cromatofori

A. Cloroplaste în diviziune în frunzişoara muşchiului Mnium;
B. Cromatofor în formă de panglică spirală (Spirogyra quadrata);
C. Cromatofor reticulat (Oedogonium sp.)

3. Structura unui cloroplast
4. Mişcările cloroplastelor sub influenţa intensităţii luminii
   A. poziţia diastrofă;
   B. poziţia parastrofă

PLANSA V

1. Morfologia condriozomilor
   a - mitocondrii; b - condriomite; c - condrioconte
2. Mitocondrie tip crista
   1. membrana dublă; 2. substanţa fundamentală; 3. creste mitocondriale.
3. Mitocondrie de tip tubulus
   1. membrana dublă; 2. substanţa fundamentală; 4. tubuli mitocondriali
4. Evoluţia vacuomului
5. Structura ultramicroscopică a unui dictiozom
6. Centrul celular
   a. centriol; b. centrosferă; c-d. astrosferă (centrul celular în timpul cinezei celulare)
7. Structura ultramiscoscopică a unui centriol (a-b)

PLANSA VI

1. Incluziuni ergastrice sub formă de oxalat de calciu
2. Forme de grăuncioare de amidon
3. Picături de ulei
4. Grăuncioare de aleuronă
5. Rafide în celulele de Lemna trisulca

PLANSA VII

1. Structura nucleului
2. Forme de nuclei
3. Structura unui cromozom
   Ce - centromer; Ch - cromoneme; Cr - cromomere; Ma - matrix.
4. Structura A. D. N. -ului
5. Transducţia genetică a rezistenţei la streptomicină cu ajutorul bacteriofagului.
6. Transferul de gene la nivelul ADN-ului în cazul transducţiei genetice
7. Fenomenul de crossing-over în cazul unei perechi de cromozomi (din cei 4 gameţi rezultaţi numai 2 sînt afectaţi de recombinarea genetică).

PLANSA VIII

1. Tipuri de crossing-over
2. Mecanismul citologic al crossing overului
3. Fenomenul de deleţie cromozomială
4. Fenomenul de duplicaţie cromozomială
5. Translocaţie cromozomială
6. Inversie cromozomială

Scanned with OKEN Scanner

PLANSA IX

1. Diviziunea directă a celulei (amitoza)
2. Inmulţirea prin înmugurire
3. Cariocineza tipică (diviziunea ecvaţională, mitoza)
4. Cariocineza alopitică (diviziunea reducţională, meioza)

PLANSA X

1. Punctul vegetativ al rădăcinii de la Dicotiledonee
   d-dermatogen;pe-periblem; pl. plerom; pc. pericicîu; en. endoderm; pil. piloriză.
2. Epiderma tulpinii

   ct. membrană cutinizată

   cl. membrană necutinizată
3. Structura unei stomate

   A - văzută din faţă
   B - văzută în secţiune perpendiculară
   c. st - celule stomatice; c. s. st-cameră substomatică; cl. -cloproplastele celulelor stomatice.
4. Tipuri de peri unicelulari
5. Tipuri de peri pluricelulari
6. Suber secundar din pieliţa tuberculului de cartof
   a-ţesut suberos; b-parenchim de depozitare

PLANSA XI

1. Vase conducătoare lemnoase
   a-b-inelate; c-d-e-spiralate; p-parenchim lemnos; f-scalariforme; g-vas reticulat; h-vas punctat.
2. Tipuri de fibre lemnoase
   A. Fibră traheidală; B. Fibră lemnoasă cu punctuaţiuni în formă de butonieră; C, D, E - forme intermediare între fibra lemnoasă şi parenchimul lemnos.
3. Vase liberiene
   A-B - tuburi ciuruite în secţiune longitudinală
   Ca - celule anexe
4. Fibre de colenchim unghiular
   A - în secţiune longitudinală
   B - în secţiune transversală
5. Sclerenchim
   A. -fibră de sclerenchim
   B. -mănunchi de fibre
   C. -fibre în secţiune transversală
6. Brachisclereide în nodul de pară
7. Celule sclerificate din tegumentul seminţelor de bob.

PLANSA XII

1. Papile secretoare de pe suprafaţa epidermei petalelor de Viola tricolor.
2. Peri secretori de Mentha
3. Glande secretoare de pe bracteele florilor femeieşti de hamei
   A-glandă tînără; B-glandă adultă
4. Glande digestive din urna de Nepenthes
5. Glande digestive de roua cerului (Drosera rotundifolia)
   Cs - celule secretoare; tr - traheide

Scanned with OKEN Scanner

6. Hidatodă activă
7. Hidatodă pasivă
8. Frunză de Tropaeolus majus cu picături de apă eliminate prin hidatode
9. Formarea buzunarelor secretorii de origine schizo-lisigenă
10. Laticifere articulate neramificate (A) şi ramificate (B)
11. Celule secretoare (idioblaste) în frunzele de dafin

PLANSA XIII

1. Plantulă de fasole
2. Rădăcină pivotantă
3. Rădăcină fasciculată
4. Rădăcini respiratorii (cu pneumatofori)
5. Rădăcini tuberizate
   A-de morcov; B-de gherghină; C-de grîuşor
6. Nodozităţi pe rădăcini de mazăre (A) şi lupin (B)
7. Rădăcini adventive fixatoare la Hedera helix
8. Secţiune printr-o ramură parazitată de vîsc

PLANSA XIV

1. Ramificaţia dichotomică
2. Ramificaţia monopodială
3. Secţiune longitudinală prin vîrful rădăcinii de orz
   Pil.-piloriza; A- vîrful vegetativ; B-regiunea netedă; C-regiunea piliferă; cc.-cilindrul central; p-periciclu; En-endoderm
4. Formarea perilor sugători
5. Punctul vegetativ al rădăcinii de la ferigi
   d-dermatogen; pe-periblem; pl-plerom; pc-periciclu; en-endoderm; pil. piloriză
6. Structura primară a rădăcinii (schemă)
   rz-rizodermă cu peri absorbanţi; sc-scoarţă; cc-cilindrul central; lib. fascicul liberian; lm-fascicol lemnos
7. Secţiune transversală prin cilindrul central al rădăcinii
   sc-scoarţă; end-endoderm; cp-celule de pasaj; p-periciclu; lib.-fasc. liberian; lm-fasc. lemnos; mx-metaxilem; rm-raze medulare
8. Structura secundară a rădăcinii
   zg^1 - cambiul; zg^2 - felogenul; lm^1-lemn primar; $lib.^1$-liber primar; ep-epidermă; sc. scoarţă; cc. cilindrul central

PLANSA XV

1. Ramură de castan sălbatic
   mt-mugure terminal; n-noduri; in-internoduri; m.a.-muguri axilari; a-cicatricele frunzelor căzute; b-catafile; d-cicatricele catafilelor căzute; L-lenticele.
2. Secţiune longitudinală printr-un mugure terminal
   v-vîrful vegetativ al tulpinii; pf-primordii foliare; p.m.a.-primordii de muguri axilari; f-frunze tinere.
3. Dicotomia izotonă(A) la Lycopodium selago şi dicotomia anizotonă sau simpodioală(B) la Lycopodium cernuum.
4. Ramificaţia monopodială cu ramuri dispuse altern(A), opus(B), verticilat(C).
5. Ramificaţie monopodială(A) şi simpodială(a)
6. Ramuri lungi macroblaste(A) şi ramuri scurte, microblaste(B)

Scanned with OKEN Scanner

7. Aspectul morfologic a unei tulpini sterile de la Equisetum sp.
8. Tulpini volubile de hamei(A) şi de volbură(B)
9. Tulpină tîrîtoare de Lysimachia nummularia
10. Plantă de fragă (Fragaria vesca) cu stoloni

PLANSA XVI

1. Ramuri transformate în organe asimilatoare (filocladii) la Ruscus aculeatus.
2. Rizom orizontal de la pecetea lui Solomon (Polygonatum multiflorum)
3. Bulbo-tuber de şofran(Crocus)
4. Bulb solzos de crin(Lilium candidum)
5. Diferite tipuri de tuberculi
6. Rizomitra la Lemna minor
7. Structura primară a tulpinii
   ep. -epiderma; sc. -scoarţa; cc-cilindrul central

PLANSA XVII

1. Tipuri de stel de tulpină
   A-protostel; B-actinostel; C-sifonostel; D-dictiostel; E-eustel.
2. Evoluţia stelului
   a-protostel; b-actinostel; c-plectostel; d-artostel; e-sifonostel amfifloic; f-dictiostel; g-eustel; h-atactostel; i-sifonostel ectofloic.
3. Secţiune transversală(A) şi longitudinală(B) printr-un fascicol libero-lemnos colateral deschis de dicotiledonate
   p. f. -parenchim fundamental; scl. -teacă de sclerenchim; p. lib. -partea liberiană a fasciculului; t. c. -tub ciuruit; c. a. celule anexe; c. f. -cambiu fascicular; v. p. vas punctat; tr-traheide; p. lm. -parenchim lemnos; v. r-vas reticulat; v. s. -vas spiralat; v. i. -vas inelat.
4. Secţiune transversală printr-un fascicul libero-lemnos colateral închis de Zea mays.
   scl-plăci de sclerenchim; L-liber; mx-metaxilem; l. lis. -lacună lisigenă; p. x. -protoxilem.
5. Secţiune transversală prin tulpina de in
   ep. -epidermă; scl-scoarţa primară; f. lib. fibre liberiene; lib. II-liber secundar; lm-II-lemn secundar; m-măduvă.
6. Lenticele de soc
   A - văzute cu ochiul liber
   B - în secţiune transversală
   Cu-celule de umplutură
   ep. -epiderma; fg. -felogenul

PLANSA XVIII

1. Părţile morfologice a unei frunze
   l-limb; P-peţiol; T-teacă; st-stipele
2. Forme de limburi foliare
   A-eliptică(fag); B-ovală(păr); C-circulară(plop); D-triunghiulară(lobodă); E-reniformă (pochivnic); F-romboidală(mesteacăn); C-cordiformă(tei); H-sagitată(săgeata apei); I-hastată(măcriş); J-spatulată(bănuţei); L-liniară(Poa); M-aciculară(pin); N-ensiformă (stînjenel); O-fistuloasă(ceapă); P-subulată(Ienupăr).
3. Baza limbului foliar
   A-rotundă(păr); B-cordată(viorea); C-sagitată(drob); D-hastată(Măcriş); E-reniformă (pochivnic); F-cuneată(bănuţei); G-ascuţită(salcie); H-dilatată(susai); I-auriculată (tutun); J-asimetrică(ulm).

Scanned with OKEN Scanner

4. Cîteva forme ale vîrfului limbului foliar
A-ascuţit(salcie); B-acuminat(mălin); C-obtuz(vîsc); D-trunchiat(Coronilla); E-emarginat (Colutea); F-obcordat(Oxalis); G-mucronat(măzăriche); H-spinos(scaiete).

5. Marginea limbului foliar
A-întreagă; B-dinţată; C-serată_ D-crenată; E-sinuată

6. Frunze lobate
A-penatilobate; B-penatifide; C-penatipartite; D-penatisectate; E-palmatifide; F-palmatipartite; G-palmatisectate

PLANSA XIX

1. Frunze cu lobi dispuşi neregulat
A-funză runcinată(păpădie); B-frunză lirată(ridiche); C-frunză întrerupt-penatisectată (cartof).

2. Frunze penat compuse
A-frunză imparipenată(salcîm); B-frunză paripenată(Lathrus); C-frunză bipenaticompusă (glădiţă)

3. Frunze palmat compuse
A-frunză de trifoi; B-frunză de soia; C-frunză de castan sălbatic; D-frunză de lupin; E-frunză pedată de spînz

4. Tipuri de frunze sesile
A-frunză amplexicaulă(nap); B-frunză perfoliată; C-frunză decurentă; D-frunze concrescute la bază.

PLANSA XX

1. Tipuri de stipele
A-stipele de fag; B-stipele de mazăre; C-stipele de trandafir sălbatic; D-stipele de sînziene; E-stipele transformate în circei la Smilax; F-stipele foliacee la Lathyrus aphaca

2. Eorme de ligule la Graminee
1-limb; lig.-ligulă; t-teaca frunzei

3. Dispoziţia frunzelor pe tulpină
A-alternă; b-opusă; C-verticilată

4. Tipuri de foliaţie
A-valvată; B-C-contortă; D-imbricată; E-imbricată descendentă; F-imbricată ascendentă; G-H-echitantă; I-semiechitantă.

5. Tipuri de prefoliaţie
A-plană (pin); B-conduplicată(Ulm); C-plicată+fag); D-reclinată(Liriodendron); E-involută(plop); F-revolută(ştevie); G-convolută(lăcrămioară); H-circinată(ferigă).

PLANSA XXI

1. Tipuri de nervaţiune
A-reticulată(păr); împletită pe margini(Rhamnus-B_1, nu mă uita-B_2, arborele de cuişoare-B_3); C-arcută(corn); D-liber terminată(carpen); E-palmatinervă(arţar); F-nervaţiunea frunzei peltate(călţunaşi)

2. Frunză transformată în urnă(Nepenthes)

3. Frunze modificate în urne(Otrăţelul de baltă)
A-plantă întreagă; B-ramură cu frunze transformate în urne; C-o urnă în secţiune transversală.

4. Dionea
A-frunză deschisă; B-frunză închisă; C-frunză văzută din profil;

5. Roua cerului (Drosera rotundifolia)

PLANSA XXII

1. Structura frunzei bifaciale
ep-epidermă; pal-parenchim palisadic; lac-parenchim lacunos; fasc. li. nervura mediană(fasc. libero-lemnos).
2. Structura stomatei
A-văzută din față; B-în secțiune transversală; c. st. -celule stomatice; c. a. -celule anexe; O-ostiolă; c. subst-cameră substomatică; p. e-perete extern; p. i-perete intern; p. v. -perete ventral; p. d. -perete dorsal.
3. Gale de frunze
4. Tipuri de hipsofile
A-la Tilia cordata; B-la Arum maculatum; C-cupa ghindei de stejar; D-cupa jirului de fag.

PLANSA XXIII

1. Volvox aureus - colonie deplin dezvoltată cu alte șase colonii fiice apărute pe cale vegetativă.
2. Cosmarium botrytis
A-celulă în stare vegetativă; B-diviziunea celulei; C-separarea celulelor fiice
3. Inmugurirea la Saccharomyces caerevisiae
4. Chara baltica
A-talidii cauloidale în secțiune; B-talidii rizoidale
5. Rizomorfe la Armillaria mellea
A-grup de rizomorfe; B-trunchi cu scoarța îndepărtată.
6. Oscillatoria sp.

PLANSA XXIV

1. Clavicers purpurea
2. Aspectul unei soredii și germinarea ei
A-secțiune printr-un tal de lichen în dreptul unui soral din care se eliberează soredile; B-soredii formate din gonidii înconjurate de hifele ciupercii; C-germinarea unei soredii.
3. Izidii la Parmelia sp.
4. Formarea propagulelor la Marchantia polymorpha
A-lob al talului purtînd un coșuleț cu propagule; B-C-D-faze de dezvoltare a unei propagule; E-propagul matur.
5. Tetrafis pellucida
A-coșuleț cu propagule; B-secțiune prin coșulețul cu propagule

PLANSA XXV

1. Bulbii la Dentaria bulbifera
2. Inmulțirea vegetativă prin separarea ramurilor la Senecio articulatus
a-ramură care se desprinde
3. Hibernacul la Utricularia vulgaris(Otrățelul de baltă)
4. Stolon la Fragaria vesca
5. Butași de frunză(Begonia rex)
6. A-Rizom ortotrop la Primula officinalia; B-rizom în formă de S de la Polygonum bistorta
7. Rizomul de la Polygonatum latifolium

Scanned with OKEN Scanner

PLANSA XXVI

1. Tubercul de cartof
2. Bulbo-tuberul de la şofran (Crocus sativus)
   A-întreg; B-secţionat
3. Bulb tunicat la Allium cepa
   A-întreg; B-secţionat
4. Bulb solzos la Lilium candidum
5. Altoirea
   A-prin apropiere; B-prin butaşi; C-în despicătură

PLANSA XXVII

1. Conidii
   A-Aspergillus sp.; B-Penicillium sp.; c-conidii
2. Conidiofori cu conidii la Plasmopara viticola
3. Procesul de formare a bazidiei cu bazidospori
   A-procesul de dezvoltare a unei bazidii; B-fuzionarea celor 2 nuclei şi formarea unui nucleu diploid(2n); C-diviziunea repetată a nucleului dicariotic şi formarea sterigmelor; D-formarea bazidiosporilor.
4. Holobazidie (bazidie întreagă) de la Hymenomycetes
5. Fragmobazidie (bazidie fragmentată) la Tremellales(A) şi Ustilaginales(B)
6. Picnidie cu picnospori

PLANSA XXVIII

1. Ecidie cu ecidiospori
   A-ecidia; B-ecidiospori
2. Lagăr cu teleutospori
3. Tipuri de zoospori
   A-la Olpidium, B-la Chlorococcum; C-la Ulotrix; D-E-la Plasmopara viticola; F-la Botrydium; G-la Tribonema; H-la Ectocarpus; I-la Oedogonium
4. Formarea unui zoospor stefanocont într-o celulă de la Oedogonium(A) şi eliberarea acestuia(B)
5. Zoospor multiciliat, părăsind sinzoosporangele de la Vaucheria repens(A); sinzoosporul şi structura lui(B)
6. Formarea achineţilor şi heterochiştilor la Nostoc sp.
   B-C- achinet germinind
7. Formarea şi punerea în libertate a aplanogonidiilor la Chlorella vulgaris.
   A-celula vegetativă
   B-C-formarea şi punerea în libertate a aplanogonidiilor

PLANSA XXIX

1. Formarea palmelosporilor la Ulotrix mucosa
2. Procesul formării auxosporilor la Navicula viridula
   A-alăturarea a doi indivizi de sexe diferite(+,-); B-individualizarea gameţilor aconţi care au doi nuclei (N,n); C-fuzionarea laterală a gameţilor (plasmogamia -P); D-cariogamia(K) şi formarea auxosporilor
3. Carpospori produşi de gonimoblaste la Batrachospermum sp. (A); cistocarp cu 8 carpospori la Polysiphonia sp.
4. Clamidospori
   1-Tilletia tritici; 2-Tilletia triticoides; 3-Tilletia intermedia; 4-Tilletia foetida; 5-Tilletia nanifica.

Scanned with OKEN Scanner

5. Formarea ascei cu ascospori la Pyronema confluens
A-B-celula dicariotică, din vîrful unei hife ascogene; C-formarea ansei sau a cîrligului; D-diviziunea conjugată a celor doi nuclei; E-reconstituirea celor patru nuclei haploizi; F-apariţia pereţilor despărţitori; G-creşterea celulei aplicate dicariotice; subterminale; H-contopirea nucleilor într-un singur nucleu diploid în celula apicală şi formarea endogenă apicală; I-diviziunea nucleului diploid şi formarea endogenă a ascosporilor.

PLANSA XXX

1. Formarea sporofitului la briofite
2. Sporofitul de la Hepatice(Plagiochila aspenioides)
A-secţiune prin sporofit; B-gametofitul şi sporofitul; C-capsulă şi setă; D-capsulă; E-elatere şi spori.
3. Selaginella helvetica
A-sporofitul; B-secţiune prin spiculeţul heterospor; C-microsporange cu microspori; D-macrosporange cu macrospori
4. Isoëtea lacustris
A-habitus; B-baza unei microsporofile cu un microsporange; C-baza unei macrosporofite cu un macrosporange.
5. Pinularia globulifera
A-habitus; B-secţiune longitudinală printr-un sporocarp; C-macrosporange cu un macrospor; D-microsporange cu numeroşi microspori.

PLANSA XXXI

1. Salvinia natans
A-B-habitus cu frunze aeriene şi submerse; C-secţiune prin sporocarp;
2. Secţiune longitudinală prin conul heterospor de la Lepidostrobus
3. Secţiune printr-un macrosporange de Lepidocarpon
4. Omologarea organelor sexuale masculine(A) şi feminine(B) de la Selaginella şi Pinus.

PLANSA XXXII

1. Izogamia la Chlamydomonas reticulata
A-gametange; B-doi gameţi(+, -); C-D-primele etape ale fuzionării; E-F-formarea zigotului; G-germinarea zigotului şi formarea de noi indivizi.
2. Heterogamia la Chlamydomonas Braunii
A-heterogameţi (♂) şi (♀); B-C-stadii de fuzionare a gameţilor; D-zigot
3. Oogamia la Vaucheria sessilis
4. Oogamia la Oedogonium sp.
A-filament cu anteridii din care ies spermatozoizii; B-filament cu oogon în care pătrunde printr-un por spermatozoidul; C-formarea oosporului.
5. Monoblepharis sphaerica
B-formarea oogonului şi anteridiei; C-eliberarea anterozoizilor uniflagelaţi şi deplasarea lor pe peretele oogonului; D-formarea oosporului.
6. Oogamia la Batrachospermum sp.
t-trichogin; s-spermatie; c-carpogon; fs-filamente sterile.

PLANSA XXXIII

1. Coleochaete pulvinata
A-ramură cu anteridie şi oogon; B-anterozoizi; C-D-oogonul după fecundare protejat de ramuri sterile; E-germinarea oosporului.
2. Formarea archegonului la briofite
cg-celulele gîtului; cs-celula ventrală; o-oosfera.

Scanned with OKEN Scanner

3. Gamontagii şi fecundaţia la briofite
A-anteridia; B-anteridia cu anterozoizii eliminaţi; C-arhegon cu oosferă.

4. Gametofitul la Pteridofite
A-anteridie cu anterozoizi, arhegon cu oosferă; B-formarea zigotului; C-diviziunea zigotului; D-protalul cu sporofitul tînăr; E-plantula nou formată.

5. Originea endospermului primar şi arhegonului la Gymnosperme
A-ovulul incomplet dezvoltat; B-celula mamă a endospermului primar; C-diviziunea celulei mame în patru celule; D-3 celule se resorb, a 4-a creşte; E-F-G-diviziunea nucleului haploid de mai multe ori şi formarea endospermului primar; H-celula mamă a arhegonului; I-diviziunea ei în două celule (a,b); J-K-L-stadii de formare a arhegonului cu oosfera

6. Formarea sacului embrionar la Angiosperme (macrosporogeneza)
A-ovul tînăr; B-celula mamă a sacului embrionar; C-celula iniţială se divide în două celule a şi b; D-E-formarea macrosporilor şi dezvoltarea celui bazal care este fertil (mf); F-ovulul cu macrosporul său fertil; G-H-I-cele trei diviziuni succesive ale nucleului primar; J-sacul embrionar definitiv format.

PLANSA XXXIV

1. Isogametangiogamia la Mucor mucedo

2. Heterogametangiogamia la Pyronema confluens
A-stadiul înainte de fecundaţie, cu numeroşi nuclei; B-stadiul după fecundare cînd nucleii din anteridie au trecut în ascogon.

3. Zoosporangele cu zoospori şi procesul sexual (sifonogamia) la Saprolegnia mixta
A-zoosporange cu zoospori; B-zoosporange în cursul evacuării zoosporilor; - zoospori biflagelaţi; C-D-filamente cu anteridii şi oogoane.
a-oogon; b-oosfere; c-anteridii

4. Somatogamia şi formarea miceliului primar (haploid) şi a celui secundar(dicariotic).
A-bazidiospori de sex diferit; B-germinarea bazidiosporilor; C-copularea a 2 celule terminale(plasmogamia-P); D-E-F-G-faze succesive în diviziunea nucleului şi formarea miceliului secundar dicariotic; H-miceliu dicariotic matur şi formarea bazidiosporilor.

PLANSA XXXV

1. Flori bărbăteşti la Pinus silvestris
A-inflorescenţa ♂ ; B-o floare ♂ (conul ♂); C- secţiune prin conul ♂ ; D-o stamină cu sacii polinici deschişi; E-un grăuncior de pplen; F-secţiune transversală prin sacii polinici.

2. Formarea gametofitului bărbătesc la Pinus.
A,B,C,D,E,F - faze succesive ale germinării polenului; p-celule protaliene; o-celulă vegetală; g-celulă generativă; c. sp. -celulă spermatogenă; t. p. -tub polinic.

3. Inflorescenţa o şi secţiunea prin ea

4. Ovulul matur de la Gimnosperme
m-micropil; t-tegument; arh-archegon; end I - endosperm primar; nuc. -nucelă

PLANSA XXXVI

1. Floarea la Angiosperme
A-schemă; B-floarea în secţiune longitudinală; s-sepale; p-petale; st-stamine; c-carpele.

2. Invelişuri florale reduse sau absente
A-floarea de la Scirpus cu perigon alcătuit din bractee îngusti şi păroase; B-floarea de la Eriophorum cu perigon alcătuit din peri; C-floare nudă de frasin; D-flori nude bărbăteşti(a) şi femeieşti(b) de salcie.

3. Corole dialipetale
A-floarea de la Vicia faba
st. -stindard; ar-aripioare; ca-carena

Scanned with OKEN Scanner

B-floarea zigomorfă de la Orchis maculata
lab-labelum; pe-perigon extern; sta-stamină; pi-perigon intern;
C-floare actinomorfă de la Ranunculus sp.
a-port nectariu petaloid; b-c-d-e-petale(f-lobată, g-franjurată, h-bifidată, i-laciniată); u-unguiculă; l-limb.

4. Forme de corole gamopetale actinomorfe
A-tubuloasă(tutun); B-campanulată(clopoţei); C-infundibuliformă(volbură); D-urciolată (afine); E-hipocrateriformă(liliac)

5. Forme de corole gamopetale zigomorfe
A-corolă labiată; B-corolă personată(gura leului); C-corolă personată cu pinten(linariţă); D-capitul cu flori tubuloase(a) şi ligulate(b).

PLANSA XXXVII

1. Stamină văzută pe faţa anterioară(A) şi posterioară(B)
f-filament; a-anteră; c-conectivul

2. Secţiune transversală prin antera unei stamine tinere

3. Androceu cu stamine libere, inegal de lungi
A-androceu didinam(cimbrişor); B-androceu tetradinam(crucifere); C-androceu cu cinci stamine lungi şi cinci scurte(Oxalis)

4. Tipuri de androceu
A-androceu dialistemon(Salix alba); B-androceu gamostemon-monadelf(Salix purpurea); C-androceu monadelf(măcriş); D-androceu monadelf(Sarothamnus); E-androceu diadelf (mazăre); F-androceu diadelf(Polygala); G-androceu triadelf(sunătoare); H-androceu poliadelf(lămîi).

5. Forme de polen
A-la Mentha aquatica; B-la Gentiana; C-la Minulus; D-la Cirsium nemoralis; E- la Corydalis; F-la Carlina; G-la Anisacanthus; H-la Dianthus; I-la Taraxacum; J-la Hibiscus; L-la Passiflora; M-la Oenothera.

6. Structura unui grăuncior de polen
ex-exina; int-intina; c.g. celula germinativă; n.v. -nucleul vegetativ;

7. Poziţia ovarului
A-ovar superior; B-B'-ovar semiinfer; C-ovar inferior

8. Gineceu apocarp(A) şi sincarp(B,C).
ov-ovar; st-stil; stg-stigmat

PLANSA XXXVIII

1. Forme de stiluri
A-la piciorul cocoşului; B-la viţa de vie; C-la lalea; D-la iarba de negi; E-la saschiu; F-la porumb;

2. Heterostilia la Primula officinalis
A-floare cu stil scurt(brevistilă); B-floare cu stil lung (longistilă); stg-stigmat; p.stg-papilele stigmatului; p-polen.

3. Forme de stigmat
A-globoid(Primula); B-bifid(Arnica montana); C-trifid(crin); D-trifid(şofran); E-foliaceu (stînjenel); F-filiform(ţepoşică); G-papilos(Festuca); H-stelat(Papaver).

4. Tipuri de ovare
A-apocarp; B-D-cenocarpe; B-numai ovarele sînt concrescute; C-şi stilurile sînt concrescute; D-sînt concrescute ovarele, stilurile şi stigmatele.

5. Lojele ovarului
A-unilocular(viorea); B-bilocular(micşunea); C-trilocular(lalea); D-patrulocular(Pyladelphus); E-plurilocular(Papaver)

6. Forme de placentaţie la ovarele monocarpelare
A-parietală; B-marginală; C-laminală

7. Forme de placentaţie la ovarele cenocarpe
A-parietală(Trei fraţi pătaţi); B-axilară(căldăruşă); C-centrală(ciuboţica cucului).

Scanned with OKEN Scanner

8. Structura ovulului la Angiosperme
fun-funicul; h-hil;inti-integument intern; inte-integument extern; nuc-nucelă; cl-calotă; m-micropil; fll-fasciculul libero-lemnos; oh-chalaza; se-sac embrionar; sin-sinergide; ant-antipode; o-oosfera

PLANSA XXXIX

1. Poziţia ovulului
A-ovul ortotrop; B-ovul campilotrop; C-ovul anatrop;
ş-şalază; m-micropil; nuc. nucelă; s.e.-sac embrionar; f. li fasciculul libero-lemnos.

2. Organizarea florală, diagrame şi fructul de la Leguminoase.

3. Fagus silvatica
A-ramură cu flori masculine şi feminine; B-floare masculină; C-două fructe în cupuşoara deschisă; D-fructul; E-secţiune prin floarea feminină.

4. Ciaţiul de la Euphorbia sp.

5. Alnus glutinosa
- Ramură cu conuri feminine şi amenţi masculini;
- Floare masculină văzută din faţă;
- Două flori feminine

6. Schema structurii unui spiculeţ şi a florii de la Graminee
g-gineceu; a-androceu; L-lodicule; sp.-palea superioară; pi-palea inferioară; gl-glume.

7. Organizarea florală la Orchideae (Orchis maculata)

PLANSA XL

1. Schema inflorescenţelor racemoase
A-racem; B-spic; C-spadix; D-corimb; E-umbelă; F-capitul; G-calatidiu

2. Schema inflorescenţelor compuse
A-spic compus; B-racem compus; C-umbelă compusă; D-capitul compus; E-corimb compus.

3. Schema inflorescenţelor cimoase
A-drepanium; B-ripidium; C-bostrix; D-cincin; E-dicaziu; F-pleiocaziu.

4. Diagrame florale
A-la Liliaceae; B-la Iridaceae; C-la Primula; D-la Viola odorata; E-la Vicia faba; F-la Crucifere; G-la nuc; H-la Ranunculaceae;

5. Originea florii la Angiosperme
A-B-după teoria euantică
A' - B' - după teoria pseudantică

6. Floarea hermafrodită de la Bennettitales
A-închisă; B-deschisă.

PLANSA XLI

1. Schema ciclului evolutiv la organismele haplobionte(haplonte) Ulotrix, Spirogyra, Rhyzopus (Phycomycetes)

2. Schema ciclului evolutiv la organismele diplobionte(diplonte); Codium(Chlorophyta), Pinnularia (Diatomeae)

3. Schema ciclului evolutiv cu alternanţă de generaţii heteromorfe cu predominarea gametofitului la: Cutleria(Phaeophyta); Polytrichum (Bryophyta)

4. Schema ciclului evolutiv cu alternanţă de generaţii izomorfe la: Cladophora (Chlorophyta), Dictyota dichotoma(Phaeophytae)

5. Schema ciclului evolutiv cu alternanţă de generaţii heteromorfe cu predominarea sporofitului la Laminaria(Phaeophytae), Dryopteris(Pteridophytae)

Scanned with OKEN Scanner

PLANSA XLII

1. Principalele tipuri de cicluri evolutive de la Chlorophyta:
A-organisme haplobionte(Ulotrix); B-haplodiplobionte cu generaţii izomorfe(Cladophora) C-diplobionte(Codium)
2. Tipuri de cicluri evolutive cu alternanţă de generaţii la Phaeophyta
A-generaţii heteromorfe cu predominarea gametofitului(Cutleria); B-generaţii izomorfe (Dictyota); C-generaţii heteromorfe cu predominarea sporofitului (Laminaria). Organisme dibionte.
3. Ciclurile evolutive de la Florideae
A-la formele haplobionte(Batrachospermum); B-la formele diplobionte(Ceramium)
4. Ciclul evolutiv al Mixomycetelor (Didymium difforme)

PLANSA XLIII

1. Ciclul evolutiv la Ascomycetes (Pyronema confluens); sporofitul reprezentat prin hifele ascogene - dicariotice.
2. Ciclul evolutiv la Basidiomycetes(Agaricus); sporofitul reprezentat prin miceliile, secundare şi terţiar, dicariorice.
3. Ciclul evolutiv de la Bryophyta(Polytrichum); tipică alternanţă de generaţii heteromorfă cu predominarea gametofitului (organisme thallomonobionte)
4. Ciclul evolutiv de la Pteridophyte(Dryopteris); Alternanţa de generaţii heteromorfă cu predominarea sporofitului. Plante cormodibionte de tip special.
5. Organizarea sporofitului la Selaginella(plantă heterosporă)
A-G - spiculeţ sporangifer; C-spiculeţ în secţiune longitudinală; ma-macrosporange cu macrospori; mi-microsporange cu microspori; l-ligulă; B-sporofilă cu ligulă; D,K, L - microsporange cu microspori; E,H.I - macrosporangi cu macrospori; F-habitus; M-microspori; N-macrospori.

PLANSA XLIV

1. Ciclul evolutiv la Gymnospermae(Pinus). Alternanţă de generaţii heteromorfă cu predominarea sporofitului. Plante cormomonobionte.
2. Ciclul evolutiv de la Angiospermae. Alternanţă de generaţii heteromorfe cu predominarea sporofitului. Plante cormomonobionte.
3. Schema ciclurilor evolutive de la Gymnospermae şi Angiosperme.
4. Homologarea organelor reproducătoare masculine şi feminine de la Gymnospermae (Pinus) şi Pteridophytae (Selaginella).

PLANSA XLV

1. Forma şi mărimea seminţelor
2. Schema unei seminţe albuminate(A) şi a uneia exalbuminate(B)
e-embrion; end-endosperm; c-cotiledoane.

PLANSA XLVI

1. Structura unei drupe de prun
A-fruct întreg; B-fruct în secţiune, cu sîmburele intact; C-fruct cu sîmburele secţionat; ep-epicarp; mez-mezocarp; end-endocarp.
2. Tipuri de bace şi drupe
A-bacă de mătrăgună; B-bacă de struguri; C-drupe de cireş; D-bacă de Paris quadrifolia; E-bacă de afine.
3. Fructe baciforme
A-hesperidă de lămîi; B-peponidă de Cucurbitaceae; C-mărul în secţiune; r-receptacul; c-carpele; end-endocarp.

Scanned with OKEN Scanner

4. Tipuri de achene
A,B,C - achene de Compozee, cu papus(B) sau cu cîrlige(C); D-achenă de piciorul cocoşului; E-castană comestibilă; F-alună; G-ghindă; H-achenă cu stil păros de Clematis

5. Tipuri de Samare
A-la ulm; B-la mesteacăn; C-la Ailanthus glandulosa; D-la arţar; E-la frasin

6. Dehiscenţa capsulelor
A-septicidă(brînduşa de toamnă); B-loculicidă(lalea); C-septifragă(laurul porcesc); A'-B'-C' - aceleaşi capsule în secţiune transversală.

PLANSA XLVII

1. Fructe uscate dehiscente
A- folicula(spînz), a. în secţiune; B-capsula loculicidă(lalea), b-în secţiune; C-păstaie (mazăre), c. în secţiune; D-silicva(micşunele), d. în secţiune; E-siliculă latiseptă(Lunaria), e. în secţiune); F-silicula angustiseptă(traista ciobanului), f. în secţiune; G-picsidă(scînteuţă); H-capsulă poricidă(mac)

2. Fructe multiple
A-polidrupă(zmeură); B-poliachenă(piciorul cocoşului); C-poliachenă(fragă); D-poliachenă(trandafir sălbatic); E-diachenă(Umbeliferae); F-tetraachenă(Boraginaceae); G-poliachenă(nalbă); H-disamară(arţar); I-polifoliculă(spînz); J-polifoliculă(bujor).

3. Fructe autochore
A-capsulă explozivă(Cyclanthera explodens); B-capsulă (Impatiens noli-tangere); C-fruct de plesnitoare; D-fruct de Hura cripitans.

PLANSA XLVIII

1. Fructe şi seminţe anemochore
A-seminţe de Orchidee; B-samară de ulm; C-samară de mesteacăn; samară de frasin; E-samare de Ailanthus glandulosa; F-samare de Cyrocarpus asiaticus; G-disamară de arţar; H-L-achene cu aparate de zbor(H-Senecio, I-Cirsium, J-Valeriana; L-Scabiosa); M-achenă de Taraxacum.

2. Fructe compuse
A-soroza(dud); B-sicona(smochin); C-fruct compus(Ananas sativus)

3. Fructe zoochore de vîsc(A) şi de cireş(B)

4. Fructe zoochore
A-Galium aparine; B-Cynoglossum officinale; C-Ranunculus arvensis; D-Agrimonia eupatoria; E-Daucus carota; F-Orlaya grandiflora; G-Bidens tripartitus; H-Xanthium spinosum; I-Geum urbanum; J-Lappa major.
a - fructe izolate

5. Fructe hidrochore
A-fruct (Sium angustifolium) cu pericarp(per.) lacunos; B-fruct de cucută; C,D-fructe de Carex; E-nuca de cocos

PLANSA XLIX

1. Structura unei bacterii

2. Structura sporului la bacterii
A-spor de Bacillus polymyxa cu două învelişuri sporale şi exospor; B-spor de Bacillus megaterium cu două învelişuri sporale; C-spor de Bacillus cereus cu un singur înveliş sporal şi exospor mare.

3. Reprezentarea schematică a celulei bacteriene în condiţii normale(A) şi de plasmoliză(B)
a-perete celular; b-membrana citoplasmatică; c-citoplasma.

4. Reprezentarea schematică a modului de formare a sporului la Bacillus sp.
A-celula vegetativă cu granulaţii de cromatină şi metacromatină; B-acumularea cromatinei într-un corpuscul distinct în jurul căruia se concentrează citoplasma; C-formarea presporului; D-maturizarea lui, condensarea citoplasmei şi repartiţia nucleoidului; E-apariţia sporului matur.

Scanned with OKEN Scanner

5. Sulfobacterii
A-Beggiatoa alba; B-Thioplaca; C-Thiothrix

6. Morfologia capsulei la bacterii
A-Diplococcus pneumoniae; B-D-E-Leuconostoc mesenteroides; C-Lactobacillus vermiformis; F-bacterie neidentificată în zooglee; G-Bacterium pediculatum; H-Bacil capsulat din lapte; I-Bacillus anthracis.

7. Ferobacterii
A-Leptothrix; B-Cladothrix; C-Crenothrix; D-Chlamydothrix.

8. Diferite tipuri de bacterii ciliate
A-bacterie atrihă; B-monotrihă; C-lofotrihe; D-amfitrihe; E-peritrihe; F-cili înseraţi subterminal; G-cili înseraţi ecuatorial.

9. Structura bacteriofagului
A-capul; B-colul; C-coada; a-învelușul proteic al capului; b-ADN; c-zona contractilă a cozii; d-sediul enzimei; e-zona fibrilară; f-cilindrul axial.

PLANSA L

1. Specii de alge albastre
A-Chroococcus; B-Glaeocapsa; C-Gloetrichia; D-Anabaena; E-Nostoc; F-G-Oscillatoria.

2. Euglena viridis
a-stigmă; b-citofaringe; c-vacuolă; d-cromatofori; e-pirenoid; f-nucleu.

3. Phacus(A), Trachelomonas(B)

4. Specii de Pyrrophytae
A-Gymnodinium rhoniboides; B-Peridinium bipes; C-E-Ceratium; D-Ornithocereus splendidus

PLANSA LI

1. Tal unicelular
A-Chlamydomonas
a-cromatofor; b-pirenoid; c-nucleu; d-flageli; e-stigmă; f-blefaroplaşti; g-citoplasmă
B-Chlorella sp.

2. Tal unicelular
A-Closterium; B-Xanthidium; C-Staurastrum; D-Microsterios; E-F-Cosmarium; G-Cosmarium în diviziune

3. Taluri coloniale
A-Eudorina; B-Pandorina; C-Gonium

4. Taluri coloniale
A-Chromulina; B-Mallomonas; C-Synura; D-Hydrurus

5. Taluri coloniale
A-Hydrodiction; B-Scenedesmus; C-Volvox; D-Pediastrum

PLANSA LII

1. Taluri pluricelulare(filamentoase)
A-Oedogonium; B-Ulotrix

2. Conjugarea la Spirogya
A-apropierea celor două filamente; B-formarea canalului de conjugare; C-procesul de plasmogamie şi cariogamie; D-formarea zigotului.

3. Germinarea zigotului şi formarea unui nou filament(A-B)

4. Taluri sifonale
A-B-Vaucheria sessilis; C-Siphonocladus pusillus; D-Struvea.

5. Tal filamentos - dihotomic ramificat la Cladophora
A-celulă mărită; B-filamentul ramificat al algei.

Scanned with OKEN Scanner

PLANSA LIII

1. Tal cu ramificaţii aparent verticilate la Draparnaldia.
2. Archetal la Pleurococcus(A) şi tal aparent verticilat la Microthamnion kuetzinglanum(B)
3. Tal foliaceu(lamelar) la Ulva
4. Tal. articulat, cu ramificaţie verticilată la Chara.
   A-habitus; B-ram al talului mărit cu oogon şi anteridie; C-organizarea anteridiei; a-oogon; b-anteridie; c-coronulă; d-marginea anteridiei; e-platoge cu manubriu; f-filamente spermatogene; g-anterozoizi.
5. Talul heterostih de la Coleochetae pulvinata
   a-anteridie; o-oosferă; tr. trichogin; r-ramuri sterile

PLANSA LIV

1. Tal heterotrih la Botrydium vulgare
2. Tal heterotrih la Stigeoclonium (A-B)
3. Taluri heterotrihe la specii diferite de Caulerpa(A-B-C)
4. Talul heterotrih de la Fritschiella tuberosa

PLANSA LV

1. Melosira varians
2. Pinnularia sp.
   A-aspect pleural; B-aspect valvar; a-nodul terminal; b-nodul central; c-ornamentaţii; d-rafă; e-hipopleură; f-epipleură; g-hipovalvă; i-epivalvă; e+g=hipoteca; f+i=epiteca; 3-Navicula sp.; 4-Diatoma vulgare; 5-Tabellaria sp.; 6-Pleurosigma sp.; 7-Cymbella sp.; 8-Gomphonema sp.; 9-Synedra sp.

PLANSA LVI

1. Ectocarpus sp.
   A-habitus; B-zoosporangi cu zoospori; C-gametangele masculin cu gameţi
2. Specii de alge brune
   A-Lessonia; B-Laminaria saccharina; C-Nereocystiss sp.; D-Macrocistis sp.
3. Laminaria digitata
4. A-Fucus veziculosus; B-Cystoseira barbata; C-Sargassum sp.

PLANSA LVII

1. Organizarea talului şi structura gametangilor la Dictyota dichotoma
   A-habitus; B-vîrful talului cu celula iniţială; C-talul feminin cu oogoanele; D-talul masculin cu anteridiile; E-talul sporofitic cu tetrasporangi.
2. Organizarea talului şi structura gametangilor la Fucus vesiculosus
   A-habitus; B-conceptacule cu ramuri anteridiale; C-conceptacule cu oogoane; c-ram anteridial; d-anteridie cu anterozoizi; e-oogon cu parafize; f-g-h-oogon cu oosfere

PLANSA LVIII

1. A-Batrachospermum sp.; B-Chondrus crispus; C-Porphyra leucosticta;
2. A-Plumaria harveyi; B-Frucellaria fastigata; C-Ceramium sp.

PLANSA LIX

1. Tipuri de micelii
   a-cenocitic; b-apocitic; c-monoenergid; d-dicariotic
2. Asce cu ascospori

Scanned with OKEN Scanner

3. Corpul fructifer la Basidiomycetes
a-velum parţiale; b-velum universale

4. Specii de Myxomycetae
A-plasmodiu; B-zigot; C-zoospori; D-contopirea lor; E-aspectul talului la Trichia;
F-Trichia - elatere şi spori; G-Stemonitis fusca

PLANSA LX

1. Olpidium brassicae
2. Synchitrium endobioticum
3. Rhyzophtora pollinis
4. Phytophtora infestans
5. Plasmopara viticola
6. Rhytisma acerinum
ep. epidermă; c-conidii

PLANSA LXI

1. A-F-Talul şi înmugurirea la Saccharomyces cerevisiae
2. A-Erysiphe communis; B-Microsphaera berberidis; C-Erysiphe astra-D-Sphaerotheca sp. E-Microsphaera alni.
3. Cornul secarei(Claviceps purpurea)
A-spic de secară cu scleroţi; B-sclerot germinat; C-secţiune prin stromă
4. Morchella esculenta
5. Gyromitra esculenta

PLANSA LXII

Specii de ciuperci cu pălărie (Basidiomycetes)
A-ciuperca de cîmp(Agaricus campestris); B-zbîrciog(Morchella esculenta); C-pîinişoare(Russula integra); D-bureţii galbeni(Cantharellus cibarius); E-bureţi flocoşi (Lactarius torminosus); F-rîşcov(Lactarius deliciosus); G-pălăria şarpelui (Amanita muscaria); H-hrib (Boletus edulis); I-hrib ţigănesc(Boletus satanas); J-ghebe(Clitocybe mellea); K-Lycoperdon gemmatum; L-meloşel(Clavaria coralloides); M-iască(Fomes igniarius)
N-O - urechea lui Iuda (Auricularia sambucina); P-Tremella mesenterica

PLANSA LXIII

1. Talul homeomer de la Leptogium
2. Talul homeomer de la Collema
3-4. Structura unei apotecii(3 - schemă)
a-cortex superior; b-teciu(b_1-asce cu ascospori, b_2-parafize; c-parateciu; d-epiteciu; e-margine talină(f+g(; h-hipoteciu; i-strat medular; j-cortex inferior; k-rizine)
5. Tipuri de spori prezenţi la licheni
a-spori unicelulari; b-spori bicelulari; c-spori bicelulari polocelaţi; d-spori pluricelulari uniseriali; e-spori pluricelulari biseriali; f-spori pluricelulari murali.
6. Structura unei izidii(A) şi a unei sorale(B)
A. a-cortex superior; b-gonidie; c-hife
B. a-soredie; b-cortex superior; c-strat gonidial; d-strat medular.
7. A-izidii cilindrice la Pertusaria melanochlora
B-sorale capitate la Parmelia tubulosa
C-sorale situate pe partea inferioară a capetelor lobilor talini la Parmelia physodes;
D-sorale lineare la Parmelia sulcata.

Scanned with OKEN Scanner

8. Apotecii sesile la Lecanora sp.

PLANSA LXIV

Specii de licheni

1. Graphis scripta
2. Rhizocarpon sp.
3. Cladonia major
4. Cladonia pyxidata
5. Cetraria islandica
6. Peltigera polydactyla
7. Usnea barbata

PLANSA LXV

1. Germinarea sporilor şi formarea protonemei la Marchantia polymorpha
2. Tipuri de protonemă
A-Ephemeropsia tjibodensis; B-Schistostega osmundacea; C-Sphagnum sp.
3. Structura gametangilor şi a sporofitului la Marchantia polymorpha
A-secţiune prin archegoniofor; b-structura anteridiei; C-capsulă; D-secţiune prin anteridiofor ; E-structura archegonului; m-peretele archegonului; cv. celulă ventrală; o-oosfera.
4. Structura sporofitului la Polytrichum sp.
A-gametofitul şi sporofitul; B-C-sporogonul; D-secţiune prin capsulă; 1. scufia sau caliptra; 2. operculul; 3. capsula; 4. apofiza; 5. seta; 6. archesporul; 7. columela
5. Tipuri de caliptre la briofite
6. Tipuri de peristomiu la briofite
A-Atrichum undulatum; B-C-Polytrichum sp.; D-Aulacomnium sp.

PLANSA LXVI

Specii de briofite cu talul eutalid din Cl. Hepaticae

1. Anthoceros laevis; 2. Marchantia polymorpha (A-talul masculin; B-talul feminin); 3. Pressia quadrata; 4. Bucegia romanica radian; 5. Lunularia cruciata; 6. Fimbriaria saccata.

PLANSA LXVII

Specii de briofite cu talul cormoid din Cl. Hepaticae.

1. Cephalozia connivens; 2. Ptilidium pulcherimum; 3. Lepidozia reptans.

PLANSA LXVIII

Specii de briofite cu talul cormoid din Cl. Musci

1. Sphagnum girgensohnii; 2. Polytrichum juniperinum; 3. Encalypta ciliata; 4. Grimmia pulvinata.

PLANSA LXIX

1. Barbula unguiculata; 2. Tortella tortuosa; 3. Dicranum undulatum.

PLANSA LXX

1. Protal cordiform

2. Protale de la Equisetum arvense
A-protal feminin; B-protal masculin

3. Sporangii de la Selaginella
A-microsporange cu microspori; B-macrosporange cu macrospori

4. Secţiune prin frunza de la Dryopteris filix-mas(A)
B-structura unui sporange
a. structura frunzei; b. induzie; c. inel mecanic.

PLANSA LXXI

Specii de Pteridofite

1. Lycopodium clavatum
A-habitus; B-sporofilă cu sporange; C-spor; D-secţiune prin spiculeţ.

2. Selaginella helvetica
A-B-habitus; C-H-spiculeţul; D-macrosporofilă cu macrosporange; E-microsporofilă cu microsporange.

3. Equisetum arvense
A-habitus (tulpini sterile); B-habitus(tulpini fertile); C-D-sporofilă peltată; E-F-spor cu elatere strînse; G-spor cu elatere desfăcute.

4. Protale de coada calului(Equisetum arvense)
a-protal masculin; b-anteridie; c-protal feminin; d-archegon; e. formarea anterozoizilor; f-embrion format.

PLANSA LXXII

Specii de Pteridofite (Cl. Filicinae)

1. A-Ophioglossum vulgatum; B-Lunaria sp.; C-Botrychium lunaria

2. A. Polypodium vulgare; B-Phyllitis scolopendrium;

3. Dryopteris filix mas

4. Marsilia quadrifolia
A-habitus; B-sorocarp; C-sorocarpul deschis; D-macrosporocarp; E-F-microsporocarp.

5. Salvinia natans

PLANSA LXXIII

1. A-Hornea lignieri; B-Rhynia major; C-Asteroxylon mackiei

2. Lepidodendron sp.

3. Sigillaria sp.

4. Cladoxylon scoparium

5. A-Hyenia elegans
a-habitus; b. frunze vegetative; c. sporofile cu sporangi.
B. Calamophyton sp.
d. sporofile cu sporangi
e. frunze obişnuite

PLANSA LXXIV

1. Lyginopteris oldhamia
A-ramură; B-cupulă care înconjoară sămînţa; C-secţiune prin ovul; a. cameră polinică; b. integument; c. sporofilă.

2. A-B-D-E- Caytonia sp. (A-macrosporofile cu ovule; B-un ovul) C-Lagenopteris Phillippi; D-ovul în secţiune; E-microsporofile cu saci polinici

3. Tipuri de macrosporofile
A-Cycas revoluta; B-Cycas circinalis; C-Zamia muricata; D-G-ovule; E-F-microsporofile

4. Abies alba
A-ramură cu conuri masculine; B-ramură cu conuri feminine; C-ramură cu conuri seminale

5. Picea excelsa
A-Con seminal; B-ramură cu conuri masculine; C-solz seminal; D-seminţe aripate.

PLANSA LXXV

1. Larix decidua
A-ramură cu conuri seminale; B-ramură cu conuri masculine şi feminine; C-con seminal; D-frunză.

2. Ephedra distachya
A-individ cu flori feminine; B-stamină(microsporofilă); C-inflorescenţa masculină; D-inflorescenţa masculină mărită; E-secţiune prin floarea femininâ; a-e-bractee; d-integument; f-oosferă

3. Ginkgo biloba
A-ramură cu frunze şi flori feminine; B-floare femininâ cu două ovule; C-ramură cu frunze şi flori masculine grupate în inflorescenţe; D-secţiune printr-un ovul; E-sămînţă; F-secţiune prin sămînţă; G-frunză bilobată.

PLANSA LXXVI

1. Juniperus communis
A-ramură cu galbule; B-C-ramură masculină; D-secţiune prin galbulă.

2. Taxus baccata
A-ramură cu flori masculine şi feminine; B-inflorescenţa masculină înconjurată de bractei; C-D-sămînţă înconjurată de aril; E-secţiune prin sămînţă.

3. Gnetum latifolium(A-G).
Gnetum neglectum H
A-B-inflorescenţa masculină; C-inflorescenţa femininâ; D-floare femininâ; E-secţiune prin inflorescenţa femininâ; F-o floare masculină; G-secţiune prin floarea femininâ; a-bractee; b-integument intern; c-integument extern; d-oosferă.

PLANSA LXXVII

1. Dianthus callizonus (Garofiţa Pietrei Craiului)
2. Leontopodium alpinum (Albumeală, floare de colţ)
3. Fritillaria meleagris (Laleaua pestriţă)
4. Narcissus stellaris(Narcisă)
5. Gentiana lutea(Ghinţură galbenă)

PLANSA LXXVIII

1. Cypripedium calceolus (Papucul doamnei)
2. Daphne blagayana (Iedera albă)
3. Convolvus persicus
4. Nigritella rubra (Sîngele voinivului)
5. Pedicularis sceptrum carolinum (Darie)
6. Trollius europaeus (Bulboci de munte)

PLANSA LXXIX

1. Arctostaphylos uva ursi (Strugurii ursului)

Scanned with OKEN Scanner

2. Daphne oneorum (Tulichină)
3. Rhododendron kotchyi (Smîrdar)
4. Nitraria schoberi (Gărdurăriţă)
5. Ruscus aculeatus (Ghimpele)
6. Larix decidua var. polonica (Larice)
7. Ilex aquifolium (Laur)
8. Betula nana (Mesteacănul pitic)
9. Betula humilis (Mesteacănul mic)

PLANSA LXXX

1. Reprezentarea grafică a abundenţei-dominanţei în fitocenoze după scara Braun-Blanquet
   5. plante foarte numeroase (acoperire 3/4 - 4/4)
   4. plante numeroase (acoperire 1/2-3/4 din suprafaţă)
   3. plante potrivit de numeroase (acoperire 1/4-1/2).
   2. plante numeroase, însă acoperirea pînă la 1/20
   1. plante suficient de numeroase, însă acoperirea mică sub 1/20
2. Reprezentarea grafică a abundenţei speciilor în fitocenoze după scara Drude.
   6-Sociales-foarte abundent; 5-copiosae^{3} - abundent - dispers; 4-copiosae^{2} - destul de abundent - împrăştiat; 3-copiosae^{1} - puţin abundent; 2-sparsae - puţin rar; 1-solitariae - foarte puţin-singuratic.
3. Raportul dintre abundenţă şi frecvenţa speciilor, în fitocenoză.
   a. abundenţă mare şi frecvenţă mare
   b. abundenţă însemnată şi frecvenţă mică
   c. abundenţă mijlocie şi frecvenţă însemnată
   d. abundenţă mică şi frecvenţă mică
4. Spectrul ecologic
   a. formă liniară; b-formă circulară
5. Spectrul biologic (a formelor biologice)
   a. formă liniară; b-formă circulară

PLANSA LXXXI

1. Formele biologice în concepţia lui Raunkiaer
   1. terofite; 2, 3, 9-hidrofite; 4, 5-geofite; 6, 7, 8-hemicriptofite; 10, 11, 12-chamaefite. 13, 14, 15-phanerofite; 16-epifite
2. Spectrul elementelor fitogeografice
   a-formă liniară; b-formă circulară
3. Spectrul liniar a formelor biologice(a) şi elementelor fitogeografice(b)

PLANSA LXXXII

1. Profil de sol
2. Profil de vegetaţie
3. Schema clasificării hărţilor

PLANSA LXXXIII

1. Microscopul electronic; 2. Microscopul binocular; 3. Micrometrul obiectiv şi suprapunerea celor 2 scări micrometrice (micrometrul-obiectiv - m. ob. şi micrometrul ocular m. oc); 4 lupă de buzunar; 5. Microtom "Tip Minot".

PLANSA LXXXIV

1-2 - Microtom manual;

3. Instrumente necesare în laborator şi pe teren
A-ac lanceolat; B-ac spatulat; C-ac simplu; D-foarfeci; E-bisturiu; E-pense; G-brici anatomic

4. Placă încălzitoare

5. Botanieră

6. Mapă de ierborizat pe teren

7. Presă botanică

8. Deplantor

PLANSA LXXXV

1. Fileu planctonic

2. Luxmetru

3. Pluviometru

4. Hipsometru

5. Higrograf

6. Anemometru

7. Psihometru

8. Termograf

PLANSA LXXXVI

1. Termometrul de cameră

2. Termometrul praştie

3. Zona divizată a camerei Thoma

4. Aparatul Detmer

5. Osmometrul Dutrochet

6. Osmometrul Pfeffer

7. Microcrioscopul Drucker-Burian

8. Cuptor de calcinat electric

9. Aparatul Wahnschaffe

PLANSA LXXXVII

1. Instalaţia Warburg văzută dinspre tabloul de comandă

2. Schema manometrelor

3. Calcimetrul Bernard

4. Colorimetrul Dubosq

PLANSA LXXXVIII

1- Sistemul filogenetic al plantelor superioare a lui H. Hallier (1912)

2. Diagrama şi relaţiile care există între subclase, supraordine şi ordinele plantelor superioare, a lui R. J. Pool (1941)

PLANSA LXXXIX

Relaţiile şi poziţia ordinelor la Antophyte (d. C. H. Bessey, 1915)

Scanned with OKEN Scanner

PLANSA XC

1. Sistemul linear al ordinelor de Angiospermae a lui J. Hutchinson (1960)
2. Sistemul filogenetic al cormofitelor după Lam (1948)

PLANSA XCI

1. Schema relaţiilor dintre ordinele Dicotiledoneelor a lui A. Cronquist (1957)
2. Sistemul plantelor superioare după N. A. Bush (1940)

PLANSA XCII

1. Sistemul plantelor superioare după N. A. Bush (1959)
2. Schema relaţiilor filogenetice dintre ordinele Angiospermelor a lui A. L. Takhtajan (1959)

PLANSA XCIII

1. Sistemul filogenetic al plantelor superioare a lui A. A. Grossheim (1945)
2. Sistemul filogenetic al Angiospermelor a lui N. A. Buş, modifocat de I. Cursanov (1951)

PLANSA XCIV

1. Sistemul filogenetic al Cl. Monocotiledonee (după datele palinologice) a lui L. A. Kuprianova (1954)
2. Relaţiile filogenetice între Angiospermelor (după R. Wettstein - 1935)

PLANSA XCV

Sistemul filogenetic şi relaţiile dintre ordinele Angiospermelor (după J. Hutchinson-1960)

PLANSA XCVI

Sistemul filogenetic al ciupercilor (după Gäumann-1949)

PLANSA XCVII

Schemă asupra filogeniei plantelor (după Harder)

PLANSA XCVIII

1. Sistemul filogenetic al plantelor (după I. Morariu, I. Todor-1966)
2. Adaptarea şi evoluţia plantelor de la viaţa acvatică la cea terestră (după R. Wettstein)

PLANSA XCIX

1. Filogenia pteridofitelor în diferite ere geologice şi legătura lor cu Spermatofitele (după Zimmerman, Harder, S).
2. Schema filogenetică a Fil. Chlorophyta şi legătura sa cu Telomophyta (după G. M. Smith-1935, B. Fott - 1959, Tr. Stefureac - 1968)
3. Filogenia şi raportul de înrudire a ordinelor din Cl. Monocotyledoneae şi derivarea acestuia din Cl. Dicotyledoneae (după J. Hutchinson-1959).
4. Sistemul filogenetic al Angiospermelor (d. A. A. Grossheim).

Scanned with OKEN Scanner

SEF SECTOR : EC. KRAINIK MIHAIL
TEHNOREDACTOR : FLOREA EUGENIA
DESENATORI : GH. DOBRIN, C. PIRVU, A. VRINCEANU

DATA LANSARII COMENZII 04.10.1974. BUN DE MULTIPLICAT 20.11.1974
INSTITUTUL NATIONAL DE INFORMARE SI DOCUMENTARE
BUCURESTI, STR. COSMONAUTILOR NR. 27 – 29, SECTORUL 1

Scanned with OKEN Scanner